ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

L'E PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹՈՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ — ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱԾ ԵՒԱՄՍԵԱԾ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՇԱԲԱԹ
1
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
1 JANVIERE
1938

Ժդ. ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3617

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԽ ՔՕՍՔ

ՔՆԱՐԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ԼԱՐԵՐԸ...

Բանաստեղծական է բացատրութիւնը, թերեւս քիչ մըն ալ ակադեմական: Բայց ոչինչ· գործածենք զայն, բացատրելու համար նորագոյն անակնկալը,— լուծում Հօկի, Բարեգործական միութեան եւ Մելքոնեան Ֆոնտի, ինչպէս կը հաղորդէր «Ա· Հայաստան» (8 դեկտեմբեր):

Ուրեմն, « հայկական ԽՍՀ· կառավարութիւնը» երես կը դարձնէ նաեւ իր սահմաններուն եւ բարեկամներուն, որոնք տարիներէ ի վեր փառաբանական տաղեր կը հիւսէին, պանծացնելու համար եռեւանն ու իր «բարեխնամ» վարիչները :

Ուրեմն, քնարին վերջին լարերն ալ կը փրթին, Հայաստանի եւ Հայկական Աբրասահմանի միջեւ :

Զէ՞ որ Հօկը աբրասահմանի մէջ կը համարուէր «դեսպանութիւն» Ա· Հայաստանի, եւ բարեգործականն ալ, իբրեւ «ընդհանուր միութիւն», իր կարգին դեսպան, գործակատար, ամէն պատեհ մէջ դիւանագիտական ներկայացուցիչ մը կը պահէր եռեւանի մէջ ...

Հիմա ի՞նչպէս պիտի կազմակերպուին յարաբերութիւնները՝ Երեւանի եւ Հայկական Աբրասահմանի միջեւ: Եւ ի՞նչ պիտի բանի հռչակաւոր Հօկը, երբ մոխիրի վրայ նստած է իր կեդրոնը, այնտեղ, Հայաստանի մայրաքաղաքին մէջ: Ի՞նչպէս պիտի կարուին ապրանքներու փոխադրութիւնները: Ո՞վ պիտի սարքէ, տարուին ապրանքներու փոխադրութիւնները: Ո՞վ պիտի սարքէ, սակարկէ ներգաղթը,— եթէ տակաւին հաւատացողներ կան այդպիսի բաներու :

Հապա «բռցավառ ողջոյննե՞րը», որ աւելի մեծ գումար մը կը կազմեն, քան Հայաստանի օգնութեան համար փոխադրուած գումարները :

Ու վերջապէս, Հօկը ո՞ր աղբիւրէն պիտի առանայ իր ներչընչումը, «չերտաւորելու» համար գաղութները, փոխան արձանագրութեան, որ անպատճառ անցագիր չի նշանակեր :

Նոյն հարցումները, նաեւ, բարեգործականի մասին, որ ունի ոչ միայն Նուպարաշէնը, այլեւ բազմաթիւ գրամական յանձնառութիւններ (մէկը՝ նոյնիսկ Մելքոնեան Ֆոնտը):

Դեռ չենք խօսիր Հայր· եւ մանաւանդ « վերաշինաց» կոչուած միութիւններու մասին , որոնք նոյնպէս անելի կը մատնուին, երեւանի արձակած վճիռով :

Կառավարական հրամանը կ'ըսէր թէ «կազմակերպուած է յատուկ կառավարական յանձնաժողով, լուծարքի (լուծում) հետ կապուած հարցերը լուծելու համար »:

Սպասենք այդ կարգադրութեան, եւ քանի որ կաղանդ է , մաղթե՛նք որ գալիքը առաջինէն զէշ չըլլայ, չնորհիւ բարեխնամ «հանճարափայլ»ին յեղափոխական արթնութեան եւ անսպառ հոգածութեան ...

×

Տարեգլուխի տեսութիւն մը փորձեր էինք, եւ հազիւ չօչափած արդէն ծանօթ անցքեր, նոր լուրեր եկան աւելի մթագնել հորիզոնը:

Ամենավերջինը կը կարդաք այսօր իսկ,— Երեւանի մէջ, Գերագոյն Ատեանին առջեւ հանուած են ութ գործավարներ (նախարար) եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, իբրեւ հայրենադաւաճան: Իր համառօտութեան մէջ անգամ, քօմմիւնէի է լուրը, — դաւադրութիւն՝ խորհրդային իշխանութիւնը տապալելու եւ Հայաստանը դրամատիրական երկրի մը թեւարկութեան տակ դնելու համար :

Քնարեր՝ առաջին բառէն մինչեւ վերջինը, սկիզբէն մինչեւ վերջակէտը, այս ահաւոր «յայտնութիւն»ն ալ անչուշտ դոհունակութիւն պիտի պատճառէ Արտասահմանի հատորնոիր ապուշներուն, ծառայելով իբրեւ նիւթ ճամարտակութեան եւ արիւնարներուն, ծառայելով իբրեւ նիւթ ճամարտակութեան եւ ճարտասանութեան, ինչպէս միւս բոլոր «մաքրագործում»ներն ու դատավարութիւնները :

Դաւադրութի՞ւն Երեւանի մէջ, Հայաստանը Ա· Միութենէն անջատելու եւ դրամատիրական պետութեան մը յանձնելու համար ... Ամէն բան մէկդի դնելով, մէկ հարցնէիք թէ ո՞րն է այդ պետութիւնը: Անչուշտ պէտք է ըլլայ Կովկասի հարեւաններէն մէկը,— Թուրքիա կամ Իրան :

Ուրեմն Մոսկուան կ'ուզէ որ հաւատա՞նք թէ խեղճուկրակ Երեւանը, իրենց չուքէն վախցող, մինչեւ ոսկորներուն ծուծը ռուս-բոլշեւիկ աւազանին մէջ թաթխուած գործավարներ եւ գործակատարներ ապստամբութի՞ւն կ'որոճան Ա· Միութեան դէմ, փըն-տռելով դրացիներու աջակցութիւնը եւ օրհնութիւնը: Դրացիներ՝ որոնք ամէն բանէ առաջ պինակիցներն ու բարեկամներն են Ա· Միութեան, իրենց պետական չահերը յարմարցուցած՝ անոր քաղաքականութեան եւ բոլորովին հակառակ՝ որ եւ է ազդային չարժման, իրենց սահմաններուն վրայ: Դրացիներ՝ որոնց մէկը, Թուրքիա, ներկայ Հայաստանն անգամ չատ կը տեսնէ, իսկ միւսը՝ Իրան, սովորութիւն չունի խառնուելու սահմանակից եւ բարեկամ պետութեանց ներքին գործերուն :

Բայց չզարմանանք: Ամբոխը յարդ կ'ուզէ, իսկ Զեկան՝ արիւն: Եւ բոլոր միջոցները ներելի են, երկու ախորժակներն ալ դոհացնելու համար :

Միայն վերջին մէկուկէս տարուան ընթացքին, գնդակը հնձեց հարիւրաւոր գլուխներ, ամբողջ Ա· Միութեան տարածութեան վրայ, եւ անճար Հայաստանը չէր որ բացատրութիւն պիտի կազմէր: Իւրաքանչիւր «հանրապետութիւն» պէտք է տրամադրէ իր բաժինը՝ գնդակահարութեան ջոկատին, ինչպէս կը վճարէ իր տուրքը :

Մնաց որ, հայազգի «պանծալի»ն, Անաստաս Իվանովիչ Միկոյեան, չատ բան կը հասկցնէր իր դեկտեմբեր 9ի պատմական ճառով, զոր արտասպեր էինք առջի օր:

Շ·

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՈՒԹ ԳՈՐԾԱՒԱՐՆԵՐ ԵՒ ԲԱՐՁՐ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐ Կ'ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԻՆ ԻԲՐԵՒ ԱՆՋՈՏՈՂԱԿԱՆՆԵՐ. .

Մամիկոնեան, Շահնազարեան, Քալանթարեան, Եզեքեաններ, Ակորով եւայլն

Ածանց Հավասի թղթակիցը կը հեռագրէ Մոսկուայէն, դեկտեմբեր 30 թուականով ·—

« Ա· Հայաստան » կը ծանուցանէ թէ Երեւանի մէջ սկսած է դատավարութիւնը ազգայնական հակայեղափոխական Քրոցքիական - պուխարինեան կազմակերպութեան մը, որ կ'ամբաստանուի թէ ԴԱՒԻԹ ՍԱՐԳՍԱՅԻ է, ՀՕՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՏԱՊԱԼԵԼՈՒ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԴՐԱՄԱՏԻՐԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԹԻՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԴՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ :

Ութ ամբաստանեալներուն մէջ կը գտնուին Մամիկոնեան՝ հողագործութեան նախկին գործավարը (նախարար), Քալանթարեան՝ փոխ - գործավար հողագործութեան, նախկին նախագահ Հայաստանի Կոոպրանկին, Ենգիբարեան, վերատեսուչ համալսարանի, եւ Շահնազարեան, նախկին գործավար հողագործութեան: Միւս ամբաստանեալները են պաշտօնատարներ հողագործութեան անասնարուծական եւ եմսական վարչութեանց : կազմակերպութեան գործավարութեան անասնարուծական եւ եմսական վարչութեանց : կեդր· Կոմիտէի նախկին քարտուղարը՝ Ակորով, եւ Սովնարկոմի նախկին նախագահը նմանապէս մեղադրեալներ են այս դատավարութեան, Մամիկոնեանի խոստովանութեանց հիման վրայ :

ՀՄՌ·— Այս հեռագիրը հրատարակուած է տեղական մամուլի թերթերու մէջ միայն· այն ալ կրճատուած, այնպէս որ կարելի չէ աւելի մանրամասնել ամբողջ ողբերգութիւնը: Ութ ամբաստանեալներէն ինկնգին անուններուը միայն կը յիշուին: երբ դատի բացուած է կեդր· Կոմիտէին Բ· քարտուղարը, Ակոբով, ապահովաբար իրեն բախտակից է նաեւ բուն քարտուղարը՝ Ամատունի, ինչպէս եւ նախկին վարչապետը՝ Գուլոյեան: Բայց չենք ուզեր ենթադրութիւններով տարուիլ, սպասելով մանրամասնութեանց· ուրիշ խօսքով՝ «Ա· Հայաստան»ի կամ ռուս խորհրդային թերթերու :

Աւելորդ է ըսել թէ այս ամբաստանագիրը մեքենաբար պիտի չանգի մահակոծիւի, ինչպէս նմանօրինակ պարագաներու մէջ:

Ուրիշ "մեռագործութիւններ"

Խորհրդային «Թրուա» թերթը կը ծանուցանէ թէ ձերբակալուած է Կորքիի չրջանէն (Նիժնի - Նովկորատ) մետրոպոլիտը՝ Թէոֆանես Եպիսկոպոս, ամբաստանուելով թէ գաղտնի վանքեր բացած է գանազան քաղաքներու մէջ: Այս ապօրէն վանքերէն մէկուն մեծաւորը միեւնոյն ատեն կարեւոր պաշտօն մը ունէր խորհրդային վարչութիւն մը մէջ: Թէոֆանես եպիսկոպոս միեւնոյն ատեն կ'ամբաստանուի թէ քաջալերած է խաբեբայ մը, որ ինքզինքը կը ներկայացնէր իբրեւ մեծ - դուքս Միխայիլ, եղբայրը եւ գահաժառանգը վերջին ցարին :

Թերթը կ'աւելցնէ թէ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են Կորքիի գործարաններուն մէջ, իբրեւ կուսակիցները մետրոպոլիտին :

Միւս կողմէ «Բրասնայա Կազէտա» կը ծանուցանէ թէ խորհրդային դատարանները հարկադրուած են քննել Հրեաներու դէմ գործուած բազմաթիւ յարձակումներ: Նոյնիսկ մեծ քաղաքներու մէջ Հրեաները չատ յարձակումներու կ'ենթարկուին եւ կը խոչտանգուին: Սակայն խորհրդային դատարաններու իշխանները իրենց վճիռներու պատճառաբանութեան մէջ չեն յիշեր այս արարքները, բուն հակահրէական հանգամանքը: Խորհրդային թերթը խիստ միջոցներ կը պահանջէ, կասեցնելու համար հակահրէական հոսանքը որ կ'աճի օրէ օր :

**** Լեհական թերթի մը թղթակիցը կը գրէ թէ ռուս զօր· Սկոպլին, որ անհետացաւ Փարիզէն, զօր· Միլլէրի առեւանգումէն վերջը, ատեն մը Պրիւսէլ բնակած եւ յետոյ Ֆինլանտա անցած է, իսկ այժմ կը գտնուի Լէնինկրատ, Տոկով անունով, իբրեւ գործակալ գինուորական վարչութեան :*

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ԴԻԱԴՐԱԿԱՆ ՓՈՂ ՄԸՆ ԷՐ

Նամանգային խորհուրդ առնչ ց թշակներ

Տեղական թերթերը զարմանալի տեղեկութիւններ կը հրատարակեն հանրային սպասարկութեանց պաշտօնեաներու գործադուլին առթիւ, որ բաւական չարաչար կարճ տեւեց: « Մաթէն» կ'ըսէ թէ գործադուլը բոլշեւիկեան ծրագիր մըն էր, կառավարութիւնը տապալելու եւ նոր գահլիճը համայնավարներուն մասնակցութեամբ կազմելու համար: Նոյն թերթին կարծիքով, հանրակառքի եւ մեթրոյի բանուորներուն 80 առ հարիւրը պատրաստ էին վերադարձելու աշխատանքը, եթէ ազատ ձգուած ըլլային: Եթէ ծրագրուած դաւը յաջողէր, նոր գահլիճը պիտի դադրեցնէր ոչ - միջամտութեան քաղաքականութիւնը Սպանիոյ հանդէպ, համաձայն նոյն թերթին տեղեկութեանց :

Ուրիշ ընդդիմադիր եւ մանաւանդ թունդ աջակողմեան թերթեր կ'ըսեն թէ լուրջ անհամաձայնութիւններ ծագած է գահլիճին ընկերվարական եւ արմատական անդամներուն միջեւ: Իրբեւ թէ ներքին նախարար Պ· Մաքս Տորմուա (ընկերվարական) ինքնագլուխ քանակցելու եւ հաւաստիքներ տուեր է Աչխատանքի Դաշնակցութեան պատուիրակներուն, մինչեւ վարչապետը մերժած էր ընդունիլ զանոնք, ցորչափ չէ վերսկսած աշխատանքը: Այս պատմութիւնը չրջան ըրած ըլլալով երեսփ· ժողովի նրբանցքներուն մէջ, վարչապետ Պ· Շոթան յայտարարեր է, համաձայն նոյն աղբիւրին ·

— « Թերեւս ճիշդ է որ Պ· Մաքս Տորմուա բանուորական պատուիրակութիւն մը ընդունած է ճերբին գործերու պաշտօնատան մէջ: Բայց ճիշդ է նաեւ

(Ուրիշ շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐը ՕՐԻՆ

Ի ՓԱՌՍ ԼՈՒՈՒԹԵԱՆ

Կաղանդ է այսօր :

Հին Հռոմի մէջ կաղանդի սովորութիւնէն մին էր որ եւ է գէշ բան չարտասանել տարւոյն առաջին օրը : Որպէսզի նոր տարին սահէր անցնէր բարի՛, բարի՛, շատ բարի :

Ես պիտի ուզէի սովորութիւն դարձնել ոչ թէ գէշ բան չըսել , կաղանդ օրով , այլ բան մը անգամ չարտասանել : Նեղողութի՞ւն, — շաբաթական 40 ժամ աշխատանքի այս դարաշրջանին՝ կարեւոր կը համարիմ պարտադրել որ սահմանափակուի աշխատանքը եւս այն դժբախտ գործարանին , որուն չարքը եւս սկսած է իյնալ ժամանակէ մը ի վեր :

Մեր խօսքը բերնի մասին է :

Ճիշդ է որ առանձին մեր բանաստեղծները պանծացուցած են բերանը, մանաւանդ իրենց սիրուհիին բերանը : Ի՞նչ նմանութիւններ, ի՞նչ պատկերներ անոնց բերներգութեան մէջ, — բերան որ բուստի կը նմանի , բերան որ խորանի կը նմանի : Հապա մեր հարսնուկներո՞ւն բերանը, որ գոց կ'ըլլար մեծերուն առջեւ, պարտնատին ու կեսրոջ մօտ: Այսօր, ընդհակառակն , բա՛ց են բերանները հարսներուն եւ աղջիկներուն ,— եւ ի՞նչ բերան, կ'ըսես բանախօսի բերան: Սինկէրի մեքենայ: Կամ ջաղացքի բար, որ կ'ադայ , շարունակ կ'աղայ: Ատոր համար է որ բերանը կորսնցուց իր յարգը: Երկու խօսք ըսես՝ ջատուկի բերան ունի կ'ըսեն: Ֆրանսացի՞ն՝ աւելի գէշ .— Ta gueule...

Ժամանակ է որ վերահաստատենք բերնին պատիւը: Բերանը այն գործարանը չէ որ բաց պէտք է մնար ամէն ժամ : Օրուան մէջ, խօսելու համար, բաւական է եօթը բառ: Եթէ ինչ մը գիտական ձեւով ճնճղենք , պիտի տեսնենք որ աւելորդ և սնամէջ են արտասանած մեր խօսքերուն տասնէն իններ: Ինչ խօսելով՝ բան չէք կորսնցներ: Ես ամէ՛ն կիրակի դուրս չեմ ելլեր քնակարանէս , — կիրակի օրերը մունջ կը մնամ, **cure de silence** կ'ընեմ, եւ ոչ միայն բան չեմ կորսնցուցած, այլեւ բացուս գոհ է մնացած ինձմէ : Մի՛ մոռնար հետեւեալ իմաստուն խօսքերը ·—

1.— Խօսք բանդ կլոր է, խորհէ՛ եւ վերջը գլորէ՛: Այսինքն թէ կրնաս վնասուիլ, երբ շատ կը բանաս բերանդդ:

2.— Խօսքը արծաթ է, լռութիւնը՝ ոսկի: Ես պիտի աւելցնէի·— խօսքը ցեխ է, բեզ կ'աղտոտէ :

3.— Խօսքը երբ դեռ բերնիդ մէջ է, բեզի գերի է, իսկ երբ բերնէդ ելած է, դո՛ւն ես գերին բու խօսքիդ: Շատեր փորձով հաստատած են այս ճշմարտութիւնը :

4.— Աստուած , կ'ըսէ արեւելեան իմաստութիւն մը, լեզու է տուեր մարդուն՝ ծածկելու համար մտածումը : Սխալ է ըսել հակառակը, — անգամ մը հանդիպածին ըսէք ինչ որ կ'անցնի ձեր միտքէն , եւ առիթ կ'ունենաք գնահատելու այս ասացուածքին ալ :

Բայց ի՞նչ հարկ «գոհար ասաց - ուածքներ» շարելու, — բոլոր վէճերը, կռիւները, պատերազմները արդիւնք չեն՞ լեզուի երկարութեան , բաց - բերանութեան, բիչ մը լռել չգիտնալուն:

Լռութեան այս հրաւէրս գործնականացնելու համար, Յառաջի վարչապետը, ընկ· Գեւոնեան կ'առաջարկէ վերջ տալ բարեմաղթութիւն արտասանելու յոգնութեան: Արդարեւ յոգնեցուցիչ, ձանձրացուցիչ ժամանակաւորութիւն է, կաղանդի օրով, տունէ տուն պտրտիլ , «Շնորհաւոր նոր տարի» բսելու համար ձեր սանամօր եւ սանահօր, դրացուհիին, դռնապանուհիին, փեսային: Աւելի լաւ չէ՞, կ'ըսէ ընկ· Գեւոնեան, «Հայրենիք» թերթին կատարած ձեւով՝ հրատարակել հրապարակային շնորհաւորութիւնները : Երկու տող ·— կը շնորհաւորեմ բոլոր ազգականները, բարեկամները, բարեկամուհիները: Ստորագրութիւն: Լըմնցաւ: Ոչ լեզու փարտելու պէտք կայ, ոչ բերան բանալու ,— բա՛ց մի - այն բակղ եւ ցնծա՛ 10 ֆրանք՝ «հրատարակութեան խնդրանօք»: Եւ հան - գի՛ստ յոգնած բերաններուն :

ԱՐԱԶ

ԼՈՒՍԻՆՆԱՆ ԴՊՐՈՑԻ 178 ՈՐԲ ԵՒ ՁՐՒԱԻՈՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Վէմեան ընտանիք , Մարսէյլ	100
Լիոնէն՝ Ղ· Ղազարեանի միջոցաւ (ցանկը առանձին)	100
Տէր եւ Տիկին Արսէն Պօյաճեան, Օր· Մելինէ Գարայեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի	50
Ս· Մէզպուրեան, Պոնտի, (նոյն առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի)	25
Մ· Գրաճեան	25
Պետեան եղբ· Վիրոփլէ	20
Մոսկոփեան, Վէզինէ	20
Մ· Գազանճեան, երիցուհի Բ· Տէօվլէթեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի	25
Գումար՝	365
Դեկտ· 25ի գումարը	615
Ընդհ· գումար՝	980

ԱՆԱԽՈՐԺ ՀՐԱՄԱՆ ՄԸ՝ ՀԱՅ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐՈՒ

Երէկ հետեւեալ նամակը ստացանք Վիէննէն ·—

Իրենց խանութները դոցելու հրաման ստացան (ոստիկանական տեսչութենէն) եօթը Հայեր, կօշկակար , դերձակ եւ սափրիչ: Այսօր ալ դիս կանչեցին: Մէկ ամիս պայմանաժամ տուին դոցելու խանութս: Ոչ մէկ բացատրութիւն կուտան : Շուարած ենք եւ չենք գիտեր ուր պիտի դիմենք:

Ամէն մարդ զատ զատ վաստաբան բռնած է, ոչ մէկը կ'ուզէ միանգամայն գործել: Նախկին քաղաքապետը յանձնարարեց պարապ տեղը դրամ չծախսել եւ ուղղակի դիմել երեսփոխան - քաղաքապետ Պ· Հիւսէյնի, որ սիրով ընդունեց խօսիլ Փարիզի մէջ , ներքին նախարարին հետ : Կիւլպէնկեան Սուիսասեան :

Բնակարանի վարձի 10 առ 100 զեղչը կր չնչուի

Հակառակ տիրող ընդդիմութեան, երեսփ· ժողովը եւ ծերակոյտը վերջին պահուն համաձայնեցան, ընդելու համար բնակարանի վարձքերու 10 առ հարիւր զեղչը, որ հաստատուած էր 1935ին, Լաւալի կառավարութեան կողմէ: Ուրեմն նոր տարիէն պիտի վերահաստատուի 10 առ հարիւրը, ինչ որ մեծ դժգոհութիւն պատճառած է վարձակալներուն: Ընդհանուր քուէարկութեան 262ի դէմ 302 ձայնով : Արդէն իսկ բոլոքի ժողովներ կը գումարուին եւ մանաւանդ յայտարարութիւններ կը յորդորեն «վարձակալներու գործադուլ» հռչակել ...

Երեսփ· ժողովը եւ ծերակոյտը այժմ կ'ուզեն միջին ելք մը գտնել միւս վիճելի հարցերու մասին: Այսպէս, ծերակոյտը կ'առաջարկէ 220 առ հարիւր աւելցնել (1914ի վրայ) 1938 յունուար 1էն մինչեւ 1939 յուլիս 1, իսկ երեսփ· ժողովը կ'ընդունի միայն 175 առ հարիւր: Երկու ժողովները համաձայնած են որ վարձքերու սեղմիչ օրէնքները վերջանան 1943 յուլիս 1ին, բայց մինչ ծերակոյտը տարեկան յաւելում մը կ'առաջարկէ 1939 յուլիս 1ի եւ վերջին պայմանաժամին միջեւ, երեսփ· ժողովը 5 առ հարիւրէն աւելի յաւելում չընդունիր:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀՈԳԻ

(ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՓՍՓՈՒՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀՈԳԻ ՀԱՐՑԸ

Ս. — Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ինչ որ մենք ասում ենք հայկական սովետական հոգու մասին, ամենից առաջ վերաբերում է նրա ներկա վիճակին, նրա այն ներքին վերակառուցման, որ տեղի է ունենում նրա մեջ սովետական կարգերի հաստատման շնորհիվ։ Ինչպես հայտնի է, հայ ժողովրդի հոգին ամենից առաջ արտահայտվել է նրա գրականության մեջ։ Հետևաբար, հայկական սովետական հոգու մասին խոսելիս, մենք հիմնականում նկատի ենք ունենում հայ սովետական գրականության մեջ արտացոլված հոգեբանական այն նոր գծերը, որոնք ծնվել են սովետական կարգերի հաստատման հետ։

Ինչպես հայտնի է, հայ գրականության մեջ ռեալիստական ուղղությունը սկսվել է Րաֆֆիից։ Նրա «Խենթը» և «Կայծեր» վեպերում, ինչպես նաև նրա պատմվածքներում, մենք առաջին անգամ հանդիպում ենք հայ հոգեբանության ռեալիստական վերլուծության։ Հետագայում այդ ուղղությունը զարգացրել են Րաֆֆիի հետևորդները՝ Մուրացանը, Շիրվանզադեն, Թումանյանը, Իսահակյանը, Զարյանը, Տերյանը, Վահան Տոթևը, Ալազանը, Մեծարենցը, Սիամանթոն, Չարենցը, Վ. Թոթովենցը, Ս. Կապուտիկյանը, Ս. Զորյանը, Ա. Ահարոնյանը, Ե. Չուբարը, Ա. Բակունցը, Ա. Շիրազը, Գ. Գրիգորյանը, Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ղազանչյանը, Ա. Ջիվանին, Ս. Խանզադյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղարիբջանյանը, Ա. Ալիխանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղուկաս

ԹՈՒՂԹ

ԱՐԱՄԱՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ

«««« • »»»»

ինչպես նկատել էիք, ես ոչ մի բառ չեմ ասել ինձ համար ստեղծված իրավիճակի մասին։ Ես ձեզ ասելիք չունեմ։ Ես ուզում եմ լսել ձեզ։ Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչ եք մտածում ինձ մասին

Médaille d'Or 1930

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Diplôme d'Honneur 1931

Այցելեցէք անգամ մը մեր նպարեղէնի վաճառատունը որ կը ցնծայ տօնական օրերու յատուկ իր ճոխ միրգերով (ուղղակի ներածուած) եւ պարզ-ժամիամ քմպելիներով: Դոգինագի եւ անուշապուրի յատուկ ամէն տեսակ նիւթեր, իսկական ՏԻՒՐՔԻ արեւելեան սուրճի կախարդիչ բոյրը պիտի առաջնորդէ ձեզի դէպի ձեր վաղեմի քաղցրերազնութեան, բացառիկ գեղեցիկ գիներ միայն եւ միայն տօներու առիթու: Livraison à domicile:

ՇԻՐԱԿ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ 26, Rue Paris de Trévise, 9e·Metro Cadet. Tel. Prov.38-63

Maison HERATCHIAN

6 Rue Lamartine (Petit Journalի եռեւի փողոցը) մերթ Cadet, Tél. Trud. 43-19

Փարիզի ամենալաւագոյն նպարավաճառատունը արեւելեան թարմ եւ ընտիր նպարեղէններու: Մեռուզի եւ նոր Ցորկի առաջին եռք առաջնակարգ չոր մրգեղէններ՝ ԳԱԼԻՖՈՐՆԻԱՑԻՆ, ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԵՆ եւ ԻՏԱԼԻԱՑԻՆ:

մեծաքանակ վաճառում: Ամէն օր՝ ԹԱՐՄ ԵՒ ԱՆԱՐԱՏ ՍԱԽԱՐ LIVRAISON à DOMICILE: 50 ֆրանկէ վեր գնումներու համար գեղեցիկ նուէրներ: Խանութը փակ է կիրակի օրեր, իսկ բաց է մնաս օրերը:

որ ան արտօնուած չէր այդպէս ընելու եւ թէ վարուած է իրրեւ ընկերվարական երեսփոխան, ոչ թէ իրրեւ ներքին նախարար »:

Հավասի գործակալութիւնը երէկ հետեւեալ պեկոյցը հրատարակեց այս մասին.

— « Վարչապետ Պ. Շօթան տեղեկանալով կարգ մը թերթերու կողմէ իրեն վերագրուած խօսքերու, յայտարարեց թէ այդ խօսքերը խեղաթիւրուած են եւ թէ ուրիշ ըսելիք չունի այդ մասին »:

**** Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, քաղաքապետական սպասարկութեանց գործադուլը վերջացաւ հինգշաբթի կիսէր ժամը 4.30ին, եւ կէս ժամ վերջը աշխատանքը վերսկսան 130.000 բանթողներ: Ամէն բան մէկ անգամէն վերահաստատուեցաւ, մեծ գոհունակութիւն պատճառելով ժողովուրդին: Յաջորդ օրը Սէնի Նահանգային ընդհ. ժողովը նիստ գումարելով, 50ի դէմ 68 ձայնով հաւանեցաւ 50ի փոխարէն 100 ֆրանք աւելցնել ամսաթոշակները: Այժմ ձեռնարկներ կը կատարուին գադրեցնելու նաեւ միւս գործադուլները,— փոխադրութեանց, նպարեղէնի եւն.:*

Ծանր կացութիւն Եգիպտոսի մէջ

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Եգիպտոսի երիտասարդ թագաւորը պաշտօնական հոչակեց Նահաս փաշայի դահլիճը, 9 ժամ միջոց տալէ վերջը: Նոր դահլիճը անմիջապէս կազմեց Մահմուտ փաշա, նախագահը ազատական կուսակցութեան, որ փոքրամասնութիւն կը կազմէ երեսփ. ժողովին մէջ: (50էն ալ պակաս, 210ի վրայ): Կը նշանակէ թէ նոր կառավարութիւնը պիտի գործէ իրրեւ տեսակ մը դիկտատուրութիւն:

Նոր դահլիճին Ա. գործը եղաւ արձակել 500 ուսանողներ որոնք բանտարկուած էին քաղաքական պատճառներով եւ լուծել կապոյտ շապիկաւորները, որ Վաֆտի մարտական կազմակերպութիւնն էր: Լուծուեցաւ նաեւ կանանչ շապիկաւորներու կազմակերպութիւնը, որ նոյնպէս մարտական հանգամանք ունի եւ կը բաղկանայ թագաւորին եւ Ալի Մահիր փաշայի կուսակիցներէն:

Ռամիկանական արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուեցան բարեկարգութիւնը պահպանելու համար: Թագաւորը Նահաս փաշայի հրաժարումը հաղորդեց նամակով մը, որուն մէջ խոստովին կը քննադատէր անոր քաղաքականութիւնը: Նոր վարչապետը, Մահմուտ փաշա, 55 տարեկան է եւ աւարտած՝ Օքսֆորդի համալսարանը: Մեծ դեր կատարած է Եգիպտոսի անկախութեան հաստատման համար: Մեծ պատերազմին բանտարկուած էր Մալթայի մէջ, ուրիշ երեւելիներու հետ:

**** Պարեսներէն անգլիական օդադունդ մը ճամբայ ելաւ դէպի Եգիպտոս, ի հարկին օգնելու համար նոր կառավարութեան:*

«Ռումանիան Ռումանացիներուն» եւ ոչ թէ 1,500,000 Հրեաներուն

Ռումանիոյ նոր վարչապետը, Պ. Կոկա, տեսակցութեան մը մէջ յայտարարեց թէ սկզբունքով հակահրէական չեն, բայց կ'ուզեն որ Ռումանիան դառնայ Ռումանացիներուն հայրենիքը, եւ ոչ թէ տառնեակ հազարաւոր ռուս եւ լեհ փախստականներու, որոնք մեծ մասով հրէական ծագում ունին: «Մենք կ'ուզենք երկրին ճարտարարուեստը, առեւտուրը եւ ազատական մասնաբէզները ազատել օտար մենաշնորհէ: Այսօր հրեայ օտարականներ իրենց ափին մէջ առած են ածուխի, երկաթի եւ քարիւղի ճարտարագործութիւնները: Ռումանիոյ մէջ կան 1.500.000 Հրեաներ, 18 միլիոն բնակչութեան վրայ: Մենք երկրին ճարտարագործութիւնները պիտի վերակազմենք ֆաշական պետութեանց կազմակերպին վրայ, թէեւ մասնաւոր խնամութիւն մը չունինք այդ երկիրներուն հետ »:

**** Նոր կառավարութեան կը վերագրուին հետեւեալ տնօրինութիւնները.*

— Հրեաներուն արգիլել աշխատակցիլ ռումանացիներէն թերթերու. Ջնջել մենաշնորհեալ (պետական) արտադրութեանց վաճառման արտօնագիրները (ալքոլ, ծխախոտ, լուցկի եւն.), վերաքննել Հրեաներու ստացական հպատակութիւնը՝ սկսելով 1922էն, Հրեաներուն արգիլել որ եւ է առեւտուր պետական չրջաններուն մէջ: Սրտաբեկութիւնը մեծ է մասնաւորապէս Պուքրէշի մէջ, ուր Հրեաները առաջնակարգ դիրք ունին հրապարակին վրայ:

**** Կառավարութիւնը որոշեց վերակազմել իր կուսակցութեան մարտական ընկերակցութիւնը,— «նիզակակիրներ» — անդամներուն թիւը բարձրացնելով 200.000ի:*

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ նոր լուրեր կը հաստատեն թէ վերջնապէս ալքոլ ինկած է Ձեկային ահարկու վարիչներէն Պեռեա, Լեթոնացի, որ սկիզբէն ի վեր աջ բազուկը եղած է Զերժինսկիի, Մէնժինսկիի (երկուքն ալ Լեհ) եւ Եակոտայի (Հրեայ): Կը թուի թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ ռուսացնել Ձեկան:

ՈՒՐԱԳՈՐԻ ՎԱՃՏՄԱՆ իր մօրը հետ կարճ տեսակցութիւն մը ունեցաւ առջի օր: Լացաւ, ձեռքերը համբուրեց եւ ներողութիւն խնդրելով, ապաչեց որ միշտ նամակ գրէ: Մայրը անմիջապէս Գերմանիա վերադարձաւ:

ՊԱՂԵՍՏԻՆի ՄԷՋ կը չարունակուին խռովութիւնները: Մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուեցան Դամասկոսի ճամբան փակելու համար:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ,

իրաւագէտ-խորհրդական **ՊԷՐՆԱՐ ՎԱՀԷ**, վկայուած փարիզի Համալսարանէն, 159 Rue Lafayette, Paris (10). Tél. Nord 68-02, կը ծանուցանէ փարիզի եւ գաւառի իր յարգելի յաճախորդներուն, որ յաւտոֆիսայ շարթուան ընթացքին պիտի գտնուի հետեւեալ բանկերէն մէկը, *ԼԻՈՆ, ՄԱՐՍԷՅԼ, ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, ԿՐԵՆՈԳԼԸ, ԼԷ ՅՈՆԹԷՆ ՏՒՒՔՈՒՆ* (Մարսէյլի Նահանգ), *ՎԱԼԱՆՍ, ՄՈՆՊԷԼՅԷ, ՆԻՄ, ՍԷՆ ՌԵՄՅՈՒԷԼ*, որոնք որ կը փափաքին խորհրդակցութիւններ ունենալ իրաւագիտական եւ դատական խնդիրներու շուրջ, ծող հաճին ժամադրել անվիճապէս:

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏԱՒՈՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրամներու փոփոխութիւն, ձէքեր կը տրուին ամէն երկրի հաշիւ: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ԳԱՅՄԱՆԵՐ:

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օղին է: Անզուգական, Անմրցելի, Անհարդարիւ: Աւաջնակարգ գօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած գուտ չամիչի հիւթով Հայ աւանդական սեղանին զարդ:

Alimentation "TRÉVISE"

Իր անմահական տուրճովը

Café "HAREM"

Խանութպաններու համար մեծաքանակ բիւրօ՝ 14 ֆրանկ:

Ամէնէն ճոխ եւ ախոյն մթերանոց արեւելեանները նպարեղէններու

5 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԲՈՑԱՒՒԻԿ ՉԵՂՔ

Հետաքրքրութեամբ ապսպրանքներ կը դրկուին խնամքով:

Tél. Taitbout 40—63

30, Ruede Trévise Paris (9) Metro Cadet

ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Թիֆլիսեցի ամանեղներու մէջ

ՔԻԼՕՆ 10 ՖՐԱՆՔ

Դիմել J. BEHARի, 45 Rue d'HAUTEVILLE, Paris

Tél. Provence 16—72

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անպլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բզկեղէններու, կօշիկներու, ձերմակեղէններու, Թրիքօճաքի, զուլաններու եւն. իջուածքով:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս զեղուած գիներով

կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Մոսկուկայէն.*

փոխադրութեան կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել: **American Lloyd, Paris (9e. 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Tailleur de ST. BERNARD

Pour hommes et Dammes

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris (18e)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*

Թելեֆոն Montmartre 69-70

ՈՐՊԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ.— Նոր տարուան առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի եւ վերարկուներու մինչեւ Մնունդ:

ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՅԱՐՄԱԿԱՑ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՉՄԵՌՈՒԱՅԻՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ.

ՄԵՐԳՈՒՆԵՐԸ.— Վերարկու եւ հագուստ երկու փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր.: Նաեւ կը տրուի մուշտակէ մէկ փան տը գիլէ օձիք, ձմեռուան համար, պատրաստուած Հայկուհիներու պօլեանի արհեստանոցներուն մէջ, 400 ֆրանքի վեր ապսպրանքներու համար, 3 փորձ, նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզի տափատ կամ կօլիք: Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն նեղ կայացնել ցառաջի տոբօնը, Rue la Charbonnière-ի մեր մասնաճիւղին մէջ կը սառանձնակը պիւրամատչելի պիւներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ բզկուտած փարթոխ՝ 110 ֆր. բանքէն սկսեալ: Մոսկովեան պարագաներու, 3 օրէն կը յանձնենք ապսպրանքները՝ խնամքով աշխատանքով:

Բաց է կիր. մինչ՝ նէօթր

Le Gérant : H. STEPHAN

17, Rue Damesme PARIS (13e) Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

Ընկերատհատակրական խնջոյք Նոր Տարւոյ առթիւ

Գուլվար Օտեոյի Հ. Ց. Դ. «Վռամեան» Երիտասարդական կոմիտէի կողմէ

2 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին «Գաո Էնթէրնասիօնալ»ի սրահին մէջ, կը խօսի Ընկեր ՎԱՀԷՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ.

Մուտք 5 ֆրանք

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՇԱՒԻԼԻ Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

2 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3,30ին գալոցին սրահին մէջ.

Աշակերտներու կոմիտէ երգ. արտասանութիւն եւ տատամխօսութիւն «Նոր Տարի»: Մուտք 2 ֆրանք, փոքրիկները՝ ձրի:

Փոքրիկներուն կը բաժնուի նախընթրիք եւ պտուղ:

ԽՆՋՈՑՔ – ԵՐԵԿՈՑՔ

Կազմակերպուած Մարսէյլի Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան կողմէ

Նոր Տարւոյ առթիւ, 1 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ արշալոյս, «Շահրիկեան» սրահին մէջ, 5 Rue d'Eclipse Մարսէյլ՝ երգ. նուագ, տօնածառ, աւանդական ՏԱՐի եւ զանազան մնացկնկաներ: կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները աճխատիլ փափաքողները կրնան ուտելիքը միասին բերել: Մուտքը ազատ է:

Ընկերական հաւաքոյթ

Կազմակերպուած Մարսէյլի Հայ երաժշտ. Միութեան կողմէ ի պատիւ Պ. ԱՐԱ ԳԱՐԹԵԻԵԱՆի

2 Յունուար, կիրակի երեկոյ ժամը 2ին Brasserie du Chapitreի մէջ

Խօսք պիտի առնէ Պ. ԱՐԱ ԳԱՐԹԵԻԵԱՆ երաժշտական նիւթի մը շուրջ, երգ. պար եւայլն:

ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՆՈՒԻՐԸ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻԻ

«ՆՈՐ ՔՆԱՐ» ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ, ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՌԳԱՐԱՆ

640 էջ, 715 երգ. երգեցէն 208 հատը ձայնագրուած: Բազմաձայն, քառաձայն, կառաձայն, երկձայն միաձայն, դաշնակի ընկերակցութեամբ եւ չուէթակի համար: 109 դիմահակարներ եւ հայրենի տեսարաններ: Գին 50 ֆրանք: Փոսթի ծախքով 52: կազմուած 60 ֆր. փոսթի ծախքով 63: Դիմել՝ գրատուն «Գառայի», G. TZERIKIANTZ. 13 Rue des Dominicaines, Marseille.

Դերձակատուն Յ. ՔԼԹԻԿԵԱՆ

Ֆրանսական եւ անգլիական առաջնակարգ կերպասներ: Ձգտապահութիւն, խնամուած կար ու ձեւ: Մինչեւ երեք տարի, ֆագոստները կը պահեն իրենց սկզբնական ձեւը:

6 RUE GEOFFROY-MARIE, Paris (9)

Մէթրօ Cadet Tél. Prov. 95—68

ՀԱՅԵԼՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՃԱՇԵԼ ՄԱՔՈՒՐ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՀԱՄՈՎ

ԱՅՑԵ ԵՑԷՔ **Restaurant Diamantaire**

60 Rue Lafayette, Paris (9) Մէթրօ Cadet եւ Pelletier

Ֆէր եւ Տնօրէն Ա. ՐԱՄ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

(Մեր Ագամին)

Ձեր պիտի գտնէք ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան եւ Եւրոպական կերակուրներ, Ընարատ ազի՝ առատ աղանգերներով: Մեր մասնագիտութիւնն է ՇԻՇ ՔԷՕԱՊ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ ՄԵՓԷՍԻՍԼ պատրաստուած՝ կանանչ պղտղով եւ լոլիկով, իսկ գառնուկի միսէ պատրաստուած մեր ՏՒՕՆԷՐ ՔԷՊԱՊով կրնանք մրցիլ փարիզի բոլոր ճաշարաններ ուն ձեռ: կիրակի օրեր ԼՒՄՈՒԶ ԳԱՅԱՑԻՉ եւ սեղ: Ամէն երեկոյ ազգային ընտիր նուագ դեկավարութեամբ Պ. ՄԿՐՏԻՉ ԹԵՏՐՈՍԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ ՉԱՃԻՐԼ Ֆանըմիս քնամանեկան մենուլորա եւ ֆաճեկի ժամադրավայր: Մեկ այցելութիւն բաւական է մեր սեւեան յաճախորդը դառնալու համար:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՎԱՐՁՈՒ Է ՆԱ

Վարձու է երկու սենեակ եւ խոհանոց մը օդասուն վայրի մէջ: Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Տօնիկեանի, 52, Rue Gustave Courbet, Bagneux, (Seine):

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻՒ

— Պետրոս Նալպանտեան կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Սուրէն Նալպանտեան (Մալաթիոյ Շերոյէ Քեֆաբաշէ դիւղէն) որ 1926ին մեկնած է Պրազիլիա եւ իրմէ տեղեկութիւն չկայ մինչեւ այսօր: Իմացնել D. Aram coiffeur, 4, rue du 11 Novembre, St. Chamond, (Loire), France:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

L'PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ՕՐԵՐՈՒՆԿԻ ՀԱՄԱՐ) Métro : TOLBIAC)

ԹԱՓԱՆԱՐԴԱԿՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ — ՏԱՐԵԿԱՆ | ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ | ԵՒԹԱՄՍԵԱՅ

Թրքահայաստան եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Միջերկրական եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	140 ֆրանք	

ԿԻՐԱԿԻ 2 ՅՈՒՆՈՒԱՐ DIMANCHE 2 JANVIERE 1938

ՀԻՄ. ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3618

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱՂՏՆԻՔ ՉՈՒՆԻ ԱՅԼԵՒՍ

Տարին փակուեցաւ ծանր մթնոլորտի մը մէջ եւ նորը կը սկսի աւելի մռայլ հեռանկար մը պարզելով :

Ամենավերջին լուրը՝ Երեւանի մէջ սարքուած նոր դատավարութիւնն է,— արիւնոտ խեղկատակութիւն մը որուն վախճանը դժուար չէ դուշակել, հիմնուելով նախընթաց եւ համատարած փաստերու վրայ :

Բայց, բուն տագնապը այն չէ որ ուժ վարիչ դէմքեր Գերագոյն Ատեան քաշուած են, իբրեւ անջատողականներ — Հայաստանը Ս. Մխուեենկէն բաժնելու ամբաստանութեամբ :

Այդ բոլորը «ձեւ բանի » են, սահմանուած՝ պարզապէս երեւոյթները փրկելու :

Աւելի ահաւոր ողբերգութիւն մը, չնական եւ հրէշային խաղ մը կը սպառնայ բոլորովին կազմալուծել մեր հայրենիքը, որ արդէն կը գտնուէր խախուտ կացութեան մը մէջ, իբրեւ պետական կազմ եւ քաղաքական արժէք :

Բուն դաւը այս է, սարքուած՝ Թիֆլիսի եւ Մոսկուայի միջոցաւ, եւ «ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՄԱՄՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ» Անաստաս Իվանովիչ Միկոյեանի, ինչպէս այնքան պարծանքով կը յայտարարէին Մոսկուայի եւ Երեւանի պաշտօնաթերթերը եւ օրուան ճառախօսները, վերջին ընտրութեանց առթիւ :

Ո՞վ պիտի տեսնէ այս դաւը, որ ունի բազմաթիւ երեսներ, մէկը միւսէն աւելի դեհեղիկ եւ կործանարար :

Այդ երեսներուն գլխաւորը, որ մասնաւորապէս չեշտուեցաւ վերջերս եւ որ ուղղակի գնդակահարութեան առաջնորդեց բազմաթիւ գլուխներ, ամբողջ Ս. Մխուեեան մէջ, «ազգայնական» եւ «անջատողական» մեղադրանքն է :

Ասկէ զատ միայն Հայաստանի մասին, կը տեսնենք որ այս պահուչ եւ ամբողջ յերիւրանքը դարձեր է արդէն ուղեցոյց, բոլորովին փետրաթափ վիճակի մը վերածելու համար մեր երկիրը :

Մեղադրանքը մասնաւորապէս ձեւակերպուեցաւ եւ իբրեւ «գիտելիք» մէջտեղ նետուեցաւ Ա. Յանջեանի ողբերգութենէն վերջը (1936 յունիս 9) :

Այդ օրէն ասդին, բանաձեւը աւելի թանձրանալով, մին եւ ամբիւն սառնալով, դարձաւ հատու ազդանշան մը, ի պէտս հասարակ լրտեսներու եւ «չէկիստ»ներու : Եւ առտուն կանուխ արթնցողը յեղափոխական պարտականութիւն սեպեց երեւան հանել ոչ միայն Թրոցքիական - պուխարինեան - զինովիեւեան դաւադիր, խորտակարարներ, այլեւ « բուժուռա - նացիոնա - կիչներ եւ խափանարարներ, «լիստական», մինչեւ անգամ «դաշնակ» անջատողականներ : Եւ սարքուեցան դատեր, հրապարակային կամ դռնփակ, որոնց մասին մեր տեղեկութիւնները բոլորովին կիսկատար են :

Կրակին վրայ իւղ լեցնելու եւ մթնոլորտը աւելի թունաւորելու համար, արհեստով լրտեսներու գլուխն անցան «գաղափարա - կան» քարոզիչները, իբրեւ ուղեցոյց :

Այսպէս, գրադատ - գրաքննիչներ սկսան քրքրել նոյնիսկ պետական Հրատարակչականին տպած գիրքերը, հակայեղափոխական եւ ազգայնական հատուածներ, խօսքեր, տողեր, բառեր գտնելու համար : Ներելի համարուեցան ամէնէն դեհեղիկ սողոսկումները, բայց Պ. Քայեօ նորէն առարկեց, չեշտելով թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ մասնակի դէմքեր մը որուն պէտք կրնայ ունենալ ազդ. պաշտպանութեան համար : Ի վերջոյ վերաքացումը մերժուեցաւ 73ի դէմ 224 ձայնով :

Զախակողմեան թերթերը խստօրէն կը քննադատեն Մերակոյսին այս ընթացքը :

Ճափոն հայր ւթիւն կ'տաջարկէ Շատ ծանր պայմաններով

Լատատեղեակ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ ճափոնական կառավարութիւնը հետեւեալ պայմանները առաջարկած է Չինաստանի, դերմանական դեսպանին միջոցաւ . —

1.— Չինաճափոնական համաձայնութիւն մը կնքել, որուն տրամադրութեամբ ճափոն իրաւունք պիտի ունենայ մասնակցելու Չինաստանի ազգային առեւտուրին, մաքսային վարչութեան, փոխադրութեանց եւն. մէջ :

2.— Չինաստան պէտք է միանայ հակարոլշեւիկեան դաշինքին :

3.— Ճափոն մնայուն պահակազօրքեր պիտի պահէ Չինաստանի մէջ :

4.— Ապագինեալ գօտի մը պիտի ստեղծուի կարդ մը չրջաններու մէջ , որոնք պիտի նշանակուին ճափոնի կողմէ :

5.— Անկախ կառավարութիւն մը պիտի կազմուի Ներքին Մոնկոլիոյ մէջ :

6.— Չինաստան պէտք է հատուցանէ պատերազմական վնասները :

Մինչ այս մինչ այն, կռիւները կը չարունակուին : Առջի օր 700 ռումբեր նետուեցան ճափոնական օդանաւերու կողմէ, Շանթունկի Թայանֆու քաղաքին վրայ : Քանի մը հարիւր տուներ կործանեցան եւ 200 հոգի մեռան :

800,000 Հրեաներ պիտի արտասահ՞ն Ռումանիայէն

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ նոր դահլիճին հակահրէական քաղաքականութիւնը կը դարդանայ արագօրէն : Երկաթեայ պահակները, որոնք ազգային դօրաւոր կազմակերպութիւն մը կը ներկայացնեն եւ ամբողջովին ուժ կուտան նոր դահլիճին, իրենց պաշտօնաթերթով կը ծանուցանեն թէ 800.000 Հրեաներ դեկտեմբեր 31ին ազգաբարութիւն ստացած են Ռումանիայէն հեռանալու : Թերթը կ'ըսէ թէ այս 800.000 Հրեաներն ու Հրէուհիները «ապօրէն կերպով» կ'ապրին Ռումանիոյ մէջ :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, հետեւեալ տնօրինութիւնները ծրագրուած են, ռումանական ազգը մաքրելու համար հրէական ազդեցութենէն.— 1. Վերաքննել հրէապատկան բոլոր կալուածներու արձանագրութիւնը.— 2. Ազգայնացնել մամուլը, արգիլելով ռումաներէնէ տարբեր լեզուով գրել.— 3. Փակել 15.000 հրէապատկան արձաններ եւ դրօսարաններ, «նուազեցնելու համար զինուորութիւնը գիւղացիներու մէջ որոնց չափազանց չատ ալքոլ կը ծախեն Հրեաները » :

Նոր վարչապետը՝ Պ. Կոկա ձայնասփիւռ ճառ մը խօսելով, յայտարարեց թէ նորընտիր խորհրդարանը պիտի լուծուի մօտերս, բայց թուական չորոշեց : Գալով արտաքին քաղաքականութեան, վարչապետը կրկնեց թէ կառավարութիւնը պիտի յարգէ կնքուած բոլոր զինակցութիւնները եւ պիտի ամրապնդէ բարեկամութիւնները :

Կացութիւնը Եգիպտոսի մէջ

Վերջին լուրերու համաձայն, բարեկարգութիւնը չէ խանգարուած Գահիրէի եւ Ալեքսանդրիոյ մէջ : Կապոյտ չափիկաւորները, որոնք լուծուած էին, լքեցին իրենց հատաքավայրն ու կեդրոնը, որոնք գրաւուեցան ոստիկանութեան կողմէ : Կը կարծուի թէ նոր վարչապետը մէկ ամիս պիտի դադրեցնէ խորհրդարանին նիստերը, որպէսզի կարենայ խորապէս ուսումնասիրելկացութիւնը : Պաշտօնանկ վարչապետը, Նահաս փաշա, յայտարարեց թէ « պիտի չարունակէ պայքարիլ այս դժբախտ ազգին համար, մինչեւ որ կատարուի Աստուծոյ կամքը : Փառք երկնաւորին որ վերահաստատեց իմ առողջութիւնս, որով պիտի կրնամ այժմէն իսկ վերսկսիլ պայքարը եւ չարունակել մինչեւ վերջին օրս » :

Վաֆտը, որուն նախագահն է Նահաս փաշա, յայտարարութիւն մը հրատարակեց, պարզելով իր տեսակէտները կացութեան մասին : Նոր վարչապետը յայտարարեց թէ անփոփոխ պիտի պահէ 1936ի անգլեւեգիպտական զաշնագրին բոլոր տրամադրութիւնները :

«Վիրապը մեռաւ, ժողովուրդ ալ պիտի մեռնի»

Տարեգլուխի առթիւ ճառ մը խօսելով, Հիթլէր վտանգեց Գերմանիոյ դինեալ ուժը : « Մեր նշանախօսքն է աւելի զօրացնել ազգը բոլոր ճակատներուն վրայ : Արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտով, այս նշանաբանը կը պահանջէ բազմապատկել մեր զինուորական ուժը. որովհետեւ միայն զօրաւոր ըլլալով կրնանք պահպանել խաղաղութիւնը, այս խռովայոյզ օրերուն » :

(Լրացրեա հատուածը կարդալ Դ. էջ)

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՅՈՒՅՍ ՀԱՆԴԷՍԻՆ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՄԵՐԺՈՒԵՑԱՒ ԾԵՐԱԿՈՑՏԻՆ ԿՈՂՄԷ, 73Ի ԴԷՄ 224 ՁԱՅՆՈՎ

Վերակոյսը առջի դիւերուան նիստին մէջ 73ի դէմ 224 ձայնով մերժեց Փարիզի միջազգային ցուցահանդէսին վերաբացումը, որ քուէարկուած էր երեսփ. ժողովին կողմէ : Այս առթիւ աննպաստ ճառ մը խօսեցաւ նախկին վարչապետ Պ. Քայեօ, պարզելով ցուցահանդէսին վերաբացման անպատեհութիւնները եւ ապացուցանելով թէ կարելի պիտի չըլլայ վերաբացումը կատարելիները եւ ապացուցանելով թէ կարելի պիտի չըլլայ վերաբացումը կատարել յունիսէն առաջ : «Ճիշդ այն պահուն երբ ազգային պաշտպանութիւնը ամենածանր մտահոգութիւններ կը պատճառէ մեզի եւ երբ կը ցաւինք որ կարելի չէ մեր ուշած վարկերը յատկացնել անոր, ճիշդ այն պահուն երբ հարկադրուած ենք մերժել նահանգներու եւ համայնքներու անհրաժեշտ օգնութիւնը, ժամանակը չէ բանալու պետական դանձին կղպանքը, հետեւաբար եւ բացը » :

Մինչ ծերակոյսին մեծամասնութիւնը կը ծափահարէր այս ճառը, առեւտրական նախարարը բեմ եկաւ, վերաբացման օրինագիծը պաշտպանելու համար : Վարչապետն ալ իր կարգին խօսք առնելով, փորձեց պաշտպանել վերաբացման առաւելութիւնները, բայց Պ. Քայեօ նորէն առարկեց, չեշտելով թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ մասնակի դումար մը որուն պէտք կրնայ ունենալ ազդ. պաշտպանութեան համար : Ի վերջոյ վերաբացումը մերժուեցաւ 73ի դէմ 224 ձայնով :

Զախակողմեան թերթերը խստօրէն կը քննադատեն Մերակոյսին այս ընթացքը :

Ճափոն հայր ւթիւն կ'տաջարկէ Շատ ծանր պայմաններով

Լատատեղեակ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ ճափոնական կառավարութիւնը հետեւեալ պայմանները առաջարկած է Չինաստանի, դերմանական դեսպանին միջոցաւ . —

1.— Չինաճափոնական համաձայնութիւն մը կնքել, որուն տրամադրութեամբ ճափոն իրաւունք պիտի ունենայ մասնակցելու Չինաստանի ազգային առեւտուրին, մաքսային վարչութեան, փոխադրութեանց եւն. մէջ :

2.— Չինաստան պէտք է միանայ հակարոլշեւիկեան դաշինքին :

3.— Ճափոն մնայուն պահակազօրքեր պիտի պահէ Չինաստանի մէջ :

4.— Ապագինեալ գօտի մը պիտի ստեղծուի կարդ մը չրջաններու մէջ , որոնք պիտի նշանակուին ճափոնի կողմէ :

5.— Անկախ կառավարութիւն մը պիտի կազմուի Ներքին Մոնկոլիոյ մէջ :

6.— Չինաստան պէտք է հատուցանէ պատերազմական վնասները :

Մինչ այս մինչ այն, կռիւները կը չարունակուին : Առջի օր 700 ռումբեր նետուեցան ճափոնական օդանաւերու կողմէ, Շանթունկի Թայանֆու քաղաքին վրայ : Քանի մը հարիւր տուներ կործանեցան եւ 200 հոգի մեռան :

800,000 Հրեաներ պիտի արտասահ՞ն Ռումանիայէն

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ նոր դահլիճին հակահրէական քաղաքականութիւնը կը դարդանայ արագօրէն : Երկաթեայ պահակները, որոնք ազգային դօրաւոր կազմակերպութիւն մը կը ներկայացնեն եւ ամբողջովին ուժ կուտան նոր դահլիճին, իրենց պաշտօնաթերթով կը ծանուցանեն թէ 800.000 Հրեաներ դեկտեմբեր 31ին ազգաբարութիւն ստացած են Ռումանիայէն հեռանալու : Թերթը կ'ըսէ թէ այս 800.000 Հրեաներն ու Հրէուհիները «ապօրէն կերպով» կ'ապրին Ռումանիոյ մէջ :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, հետեւեալ տնօրինութիւնները ծրագրուած են, ռումանական ազգը մաքրելու համար հրէական ազդեցութենէն.— 1. Վերաքննել հրէապատկան բոլոր կալուածներու արձանագրութիւնը.— 2. Ազգայնացնել մամուլը, արգիլելով ռումաներէնէ տարբեր լեզուով գրել.— 3. Փակել 15.000 հրէապատկան արձաններ եւ դրօսարաններ, «նուազեցնելու համար զինուորութիւնը գիւղացիներու մէջ որոնց չափազանց չատ ալքոլ կը ծախեն Հրեաները » :

Նոր վարչապետը՝ Պ. Կոկա ձայնասփիւռ ճառ մը խօսելով, յայտարարեց թէ նորընտիր խորհրդարանը պիտի լուծուի մօտերս, բայց թուական չորոշեց : Գալով արտաքին քաղաքականութեան, վարչապետը կրկնեց թէ կառավարութիւնը պիտի յարգէ կնքուած բոլոր զինակցութիւնները եւ պիտի ամրապնդէ բարեկամութիւնները :

Կացութիւնը Եգիպտոսի մէջ

Վերջին լուրերու համաձայն, բարեկարգութիւնը չէ խանգարուած Գահիրէի եւ Ալեքսանդրիոյ մէջ : Կապոյտ չափիկաւորները, որոնք լուծուած էին, լքեցին իրենց հատաքավայրն ու կեդրոնը, որոնք գրաւուեցան ոստիկանութեան կողմէ : Կը կարծուի թէ նոր վարչապետը մէկ ամիս պիտի դադրեցնէ խորհրդարանին նիստերը, որպէսզի կարենայ խորապէս ուսումնասիրելկացութիւնը : Պաշտօնանկ վարչապետը, Նահաս փաշա, յայտարարեց թէ « պիտի չարունակէ պայքարիլ այս դժբախտ ազգին համար, մինչեւ որ կատարուի Աստուծոյ կամքը : Փառք երկնաւորին որ վերահաստատեց իմ առողջութիւնս, որով պիտի կրնամ այժմէն իսկ վերսկսիլ պայքարը եւ չարունակել մինչեւ վերջին օրս » :

Վաֆտը, որուն նախագահն է Նահաս փաշա, յայտարարութիւն մը հրատարակեց, պարզելով իր տեսակէտները կացութեան մասին : Նոր վարչապետը յայտարարեց թէ անփոփոխ պիտի պահէ 1936ի անգլեւեգիպտական զաշնագրին բոլոր տրամադրութիւնները :

«Վիրապը մեռաւ, ժողովուրդ ալ պիտի մեռնի»

Տարեգլուխի առթիւ ճառ մը խօսելով, Հիթլէր վտանգեց Գերմանիոյ դինեալ ուժը : « Մեր նշանախօսքն է աւելի զօրացնել ազգը բոլոր ճակատներուն վրայ : Արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտով, այս նշանաբանը կը պահանջէ բազմապատկել մեր զինուորական ուժը. որովհետեւ միայն զօրաւոր ըլլալով կրնանք պահպանել խաղաղութիւնը, այս խռովայոյզ օրերուն » :

(Լրացրեա հատուածը կարդալ Դ. էջ)

ԾՐԴ ՕՐԻՆ

1938

Մինչ չէնչող նիւթ մը կ'որոճայի, Նոր Տարին դիմաւորելու համար, թղթաթերը յանձնեց նամակ մը՝ մեր վաստակաւոր բարեկամէն՝ Բժ. Վահրամ Թորգոմեանէ :

Խոստմնալի է նիւթը, բայց եւ այնպէս « աւուր պատշաճի» : Արտայայտիչը՝ օրուան մտահոգութեանց, որոնք երեւի 1938ին ալ խնդալ պիտի չտան մեզի :

Կը նախընտրեմ նոյնութեամբ յանձնել դրաչարին.—

ՎԱՀԷ

ՅՈՒՅՍԱՆԷ ԱՌԱԿՍ

Հին Ազգերու պատմութիւնը պահ մ' աչքէ անցընելով, կը գտնենք որ՝ Սիկիլիոյ նախկին բաղաքներէն Ակրիժանտի մէջ՝ Քրիստոսէ առաջ **565—649** թուականներուն ապրած է՝ Փալարիս անուն բռնաւորը, որ պղինձէ խոշոր ցուլ մը շինել տուած էր եւ զայն յարաժամ փուռի պէս տաք — վառ պահելով , անոր մէջ հրատոչոր այրել կուտար չարագործ քաղաքացիներ եւ իմիջ ալ ականատես եւնտած , հրճուանքի կը զգար , կը զբօսնուր հրակէզ խեղդերուն արձակած աղիողորմ, ազեխարշ ճիչ ու աղաղակներէն : Բայց եղաւ՝ որ օրին մէկը Ակռիժանցիներ չհանդուրժելով այս սոսկալի տեսարանին, ըմբոստացան եւ կրցան փալարիս հրէշը ձոյն ալն իր ցուլին մէջ ետեղ ու խոնդովելով զայն ստակեցնել, ու ազատել երկիրը այդ բռնաւորին ոճրական անգթութենէն :

Կը կարդանք նաեւ՝ թէ հին Ատտիկէի մէջ ատենօք եղած են երէց անդրդմ յեղուզակ - բռնաւորներ՝ Սիննէ, Սկիւռոն, Պրոկոստ :

1.— Ասոնց առաջինը սովորութիւն ունէր , երբ մէկու մը յաղթէր , ծառի երկու խոշոր ճիւղեր վար ֆշտելով , իր գոհին ոտքերը զատ զատ կապել կուտար այդ ճիւղերուն , յետոյ կը թողուր՝ որ անոնք վեր ձգտէին ու վրանին կապուած մարմինը վերիվայր ճօճելով արիւնաթաթաւ եղակտոր ընլար ...

2.— Երկրորդը լեռներու կիրճեր գըտած կ'ապրէր եւ անցորդները լաւ մը կապուտ - կողոպուտ առնելէ վերջ, զանոնք ժայռերն ի վար դէպի անդունդ կը գահավիժէր :

3.— Իսկ երրորդը՝ Պրոկոստ, անկողին մը պատրաստել տուած էր երկաթեայ , որուն վրայ ոչխարի պէս գառացնել կուտար ձեռք անցուցած մարդը , եւ երբ անոր հասակը անկողինէն աւելի երկար ըլլար , ծայրատել կուտար սղոցով , իսկ երբ կարճ գտնէր , սոսկալի տանջանքներով ֆշխուտել կուտար մինչեւ որ անկողինին երկայնութեանը հաւասարեցնէր զայն :

Բայց թէպէտ ֆալարի զօրավարը վրայ հասնելով , այս երէք բռնաւորները պատժեց իրենց իսկ ստեղծած մահաւորի միջոցներով , եւ ազատեց Ատտիկէն անոնց բռնաւորական գազանութիւններէն :

✕

Արդեօք կարելի՞ է որ այս հին պատմութիւները հասնին Հայաստանի մէջ բռնապետութիւն ընող մեր արդի բարեծաղիկ Սբ-ալիճասէրներու ականջին , եւ անոնց միջոցաւ ալ՝ Սբ-ալին - պէյին եւ զգացնել այդ բռնաւորին , թէ իրեն ալ պիտի վիճակի օր մը՝ Ֆալարիս, Սիննէ, Սկիւռոն, Պրոկոստ մարդակեր ճիւաղներուն վախճանը :

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ 178 ՈՐԲ ԵՒ ՁՔԱՒՈՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Փոքրիկները Պետիկ, Մենիկ եւ Ռաֆիկ Շալճեան, Մարսէյլ	50
Ցուներար 1ի դումարը	980
— Ընդհ. դումար՝	1030

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՑՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Փոքրիկները Պետիկ, Մենիկ եւ Ռաֆիկ Շալճեան, Մարսէյլ	50
Դեկտ. 21ի դումարը	6336
Ընդհ. դումար՝	6386

ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Պետեան եղբ. Վիրօֆլէյ	20
Դեկտ. 25ի դումարը	135
Ընդհ. դումար՝	155

Երուսաղէմի Պատրիարքին նուիրածը

Երուսաղէմէն կը գրեն դեկտեմբեր 22 թուականով .—

Թորգոմ արքեպ. Գուշակեանը ցաւալի արկած մը անցուց դեկտ. 20ին :

Քանի մը օր առաջ Երիքով գացած էր եւ կը մնար տեղւոյն հիւրանոցին մէջ : Երկուշաբթի առտու նախաճաշի համար երբ վարի յարկը կ'իջնէր , ոտքը արգելքի կը հանդիպի եւ առաջին քայլին իսկ կ'իյնայ : Անկումին հետեւանքով ձախ ոտքին սրնկոսկորը կը ճեղքուի : Անմիջապէս ինքնաշարժ կը դրկուի եւ Պատրիարքը Երուսաղէմ՝ Ֆրանսական հիւանդանոցը կը փոխադրուի : Բժիշկը X ճառագայթով կը քննէ , կը հաստատէ ճեղքուածքը եւ դաճի մէջ կը դետեղէ սրունքը : Բժշկութիւնը պիտի տեւէ երկու-երեք ամիս : Գոնէ 40 օր դաճի մէջ մնալու է սրունքը :

Քաղաքական ապաւնութիւն մը Փարիզի մէջ

Վերճիլիս Տիաղ, սպանիացի յեղափոխական մը եւ դանձապահը Սպանիոյ օգնութեան կոմիտէին, սպաննուեցաւ հայրենակից զինուորի մը՝ Մարթինէզի կողմէ, Փարիզի բանուկ մէկ պողոտային վրայ : Տիաղ, որ 37 տարեկան է, ճաշարան մը կ'երթար երեք Սպանիացիներու հետ, երբ Մարթինէզ երեք գնդակ պարպեց անոր վրայ, երկու հատ ալ՝ իր գլխուն : Երկու վիրաւորները մեռան հիւանդանոց փոխադրուած ատեն : Կ'ըսուի թէ մարդասպանը ուզած է վրէժ լուծել, իբրեւ դաւաճան ամբաստանուած ըլլալով Տիաղի կողմէ :

Վարչապետը պիտի միջնորդէ

Հանրային սպասարկութեանց պաշտօնեաներու գործադուլին եւ Թուչակի յաւելման առթիւ վճռ ծագած ըլլալով Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդին եւ Սէնի նահանգային ժողովին միջեւ, երկու ժողովները դիմեցին վարչապետին իրաւարարութեան : Ան այժմ որոշ յաւելում պիտի կատարուի Թուչակներու վրայ, մինչեւ որ վերջնապէս լուծուի վէճը : «Իւմանիթէ»ն կը դանդատի թէ փորձեր կը կատարուին տարեկան 1200 ֆրանքի յաւելումը ջուրը ձգելու համար :

Փոխադրութեանց բանուորներու վէճն ալ հարթուելու վրայ է, չնորհիւ ազդու միջամտութեանց : Նպարեղէնի բանուորներու գործադուլը կը չարունակուի տակաւին : Երէկ զրոյց կը չրջէր թէ սեղանաւորական հաստատութեանց պաշտօնեաները գործադուլ պիտի հռչակեն, բայց անմիջապէս հերքուեցաւ :

ՀՈՒՆՉ ԲՈՄԲԱՆԿ

— Ա՛ստուած տա է որ շատ լոյս մի տնեն մեր աշխատանքի գիրքը, ՏՈՆՆԱՆԿԵՐ, որպէս զի մեր դաշտերն ալ ճերմկանան եւ ծաղկի մեր ցորենը ոսկեգոյն հասկերով։ —

Ըսաւ Հրաւիրակը ծռելով գլուխը։

— Ինչո՞ւ ուրիշներ չեն գար, ինչո՞ւ մենք միայնակ ենք։

— Ուշանալ է ձեր գիւղերէն ու տարածութիւնները հեռու են իրարմէ։ Ես ալ ուշացայ, որովհետեւ ճամբան ինծի հետ ունեցայ մի հիւանդ կնիկ, որ ծնունդ ունէր եւ ես զինք ծննդաբերեցուցի։

Հրաւիրակը ժպտեցաւ։

—

ՇՈՐՏ ՀԱՅԵԼ ՇՈՐ ՏԱՐԻ...

Հաւուն ձիաց, հաւուն հաւրդոյ, հաւուն հոյ տիկնոջ, հաւուն ցայգալոյս, հաւուն նիւթ բանի, հաւուն ընտանեաց Շուշան շրթո՛ւնքէ, յոսդոյտ ատաւուր ու նուր աչեայ, Թուշաքաշիկ մանուկներ, Շորս Տարի ...

Հաւուն ձիաց, հաւուն հաւրդոյ, հաւուն ցայգալոյս, հաւուն նիւթ բանի, հաւուն ընտանեաց Մկրտիչ չորս թաթո՛ւդ, թուխ ոչխարներ, Շորս Տարի ...

Հաւուն ձիաց, հաւուն հաւրդոյ, հաւուն ցայգալոյս, հաւուն նիւթ բանի, հաւուն ընտանեաց Ջա՛յդ Մաղաքիա, ազատագրեալ ստրուկներ, Շորս Տարի ...

Հաւուն ձիաց, հաւուն հաւրդոյ, հաւուն ցայգալոյս, հաւուն նիւթ բանի, հաւուն ընտանեաց Ճերմակ ոսկորներ, Շորս Տարի ...

Հաւուն ձիաց, հաւուն հաւրդոյ, հաւուն ցայգալոյս, հաւուն նիւթ բանի, հաւուն ընտանեաց Ոսկի մատ

Տօքթ. Կէօպէլս ալ ճառ մը խօսելով, բացագանչեց.

— «Վերջայլը մեռաւ: Ժընեւի կազմակերպութիւնն ալ (Ազգաժողով), որ անոր արդիւնքն է, միեւնոյն ճակատագիրը պիտի ունենայ: Այսօր աշխարհի մէջ չկայ ո եւ է մէկը որ կարենայ յարձակիլ մեր վրայ: Պերլինի պատմութիւնը, որուն մասին Թեթեւօրէն կը խօսէին երբեմն, այսուհետեւ պիտի վերջնական դերմանական սահմանին վրայ.»:

Մամուլն ալ փառաբանական տաղեր հիւսելով, կ'ըսէ թէ ազգային - կերվարութեան (հիթլէրականութիւն) մեծագոյն յաջողութիւնը եղաւ խորհրդային իշխանութեան կղզիացումը:

ՋԱՆԱՏԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏԱՐՈՒՄ

ՎԱՏՏՄԱՆ կրկին հարցաքննուելով, պնդեց թէ Միլիոնն էր որ սպաննեց Լըլլէնը: Ցետոյ փաստերով հաստատեց թէ Միլիոն յուլիս 30էն ի վեր գիտէր Ամերիկայի պարուհի Ժան Քովէնի սպանութիւնը: Ոճրագործը ծանրապէս ամբաստանեց նաեւ Միլիոնի բարեկամուհին, Քովէթը եւ բսաւ թէ երկուքն ալ բացարձակ սուտխօսներ են:

ՍՊԱՆԻՈՑ ազգայնական հրամանատարութիւնը կը ծանուցանէ թէ իր զօրքը Թէրուէլ մտած է արդէն եւ թէ քաղաքին վերջնական վերագրաւումը պիտի չուշանայ: Կռիւները կը չարունակուին կատաղօրէն:

ՀԻՒ. ԱՓՐԻԿԻ ֆրանսական գաղթավայրերու մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը ներկայացուց նախկին վարչապետը, Պ. Սառօ, որուն յանձնարարուած էր ուսումնասիրել այս հարցը: Տեղեկագիրը պարզելով իսլամական խլրտումները, դիտել կուտայ թէ խնդիրը կապ ունի Միջերկրականի հարցին հետ եւ թէ «կարգ մը պետութիւններ» պատասխանատու են սարքուած խռովութեանց: Այս առթիւ չարք մը անօրինութիւններ կ'առաջարկէ:

ՄՈՍԿՈՒԱՑին կը հետապրէն թէ կառավարութիւնը որոշած է ծովային զօրաւարութիւն մը հաստատել: Այս որոշումը ընդհաղրկութիւն մը կը հարմարուի մարաջախտ Վորոշիլովի համար:

ՊՈԼՈՑ թերթերը կը գրեն թէ դերասան Ջանան, որ վերջերս հակայեղափոխական հռչակուած էր ուրիշներու հետ, Երեւանի մէջ, հսկողութեան տակ առնուած է: Մանրամասնութիւններ կը պակսին:

Ապրի տիկին Շուչան Փապուճեան, եւ փոքրիկն Բերկրուհի Փապուճեան, Տէր եւ տիկին Օհնիկ Նոյեմի Եապճեան եւ Փապուճեան ղերդաստանը սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը իրենց սիրելի սրդւոյն, եղբօր եւ հարսին եւ ազգականին՝

ՆԱՋԱՐ ՓԱՊՈՒՃԵԱՆԻ
ԵՒ
ԱՐԱՔՍԻ ՓԱՊՈՒՃԵԱՆԻ

որոնք գոհ գացին ինքնաչարժի արկածի մը:

Իրենց յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ 3 յունուար, երկուշաբթի առաւօտ ժամը 9ին Ալֆորվիլի Հայոց եկեղեցին, ուրկէ իրենց մարմինները պիտի փոխադրուին տեղւոյն գերեզմանատունը:

ՇԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Նոր Տարի ի առթիւ հայերէն գիրքեր նուիրեցէք

ԱՆԴՐԱՆԻԿ, ցուցական յեղափոխութեան հերոսուհին, Աթէնք 1936, 708 էջ, 40 ֆրանք: ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՒՑՄՆ Ի ՀԱՅՍ, Գաբրիել Բոս· Տրապիզոնի, Փարիզ 1936, 376 էջ, պատկ· 25 ֆրանք: ՆՈՐ ՔՆԱՐ, ձայնագրուած եւ պատկերազարդ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԳԱՐԱՆ, Աթէնք, 1937, 640 էջ, 50 ֆրանք, ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՐԳԵՐ, ձայնագրուած ժող· երգեր, Գ· Ալէմեան, 7 ֆրանք: ՐԱՖՖԻ, կեանքն ու գործը Ռաֆֆիի, Ս· Ալպոյաճեան, Փարիզ, 1937— 10 ֆրանք: ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ, Ե· Ցէմիրճիպաշեան, Պոլիս 1930, 1197 էջ, լաթակազմ, 100 ֆրանք: ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ, Վ· Գէորգեան, Պէյրութ, 1336 էջ, լաթակազմ 40 ֆրանք: Ե· ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ, ՄԱՐԴԸ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ, Վ· Ահարոնեան, 10և15 ֆրանք: ՍԱՄՈՒԷԼ, Րաֆֆի 696 էջ, 40 ֆրանք ԴԱՒԻԹ ԲԷԿ, Րաֆֆի 691 էջ, 40 ֆրանք: ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ, Ֆր· Վերֆել, Թարգմ· Խտան, 70 ֆր·: ՀԱՄԼԷԹ, ողբ· 5 արար, Շէքսպիր, Թարգմ· Ց· Մահէեան, լաթակազմ 50 ֆրանք: Գոյառևպատ Օրացոյց 5.50 ֆրանք:

ՄԵՐ ՆՈՒՔՐՆԵՐԸ.— 25 ֆրանքի գիրք գնողին պատի օրացոյց մը կամ Հայաստանէ քարտէս մը, 50 ֆրանքի գիրք գնողին՝ Հայաստանի աշխարհացոյցը մը, 100 ֆրանքի գիրք գնողին՝ Տարեգիրք մը:

Ապառիկ ապապրանքները նկատի չեն առնուիր: Գումարին եւ արտասահմանէն թղթածրարի համար աւելցնել հարիւրին 10:

Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris (6): Հեռ· Danton 88-65, chèque postal - Paris 1278 - 35:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իրաւագէտ-խորհրդական ՊԷՐՆԱՐ Վ. Ա. Է. վկայուած փարիզի Հայոց դատարանին, 159 Rue Lafayette, Paris (10), Tél. Nord 68-02, կը յանձնարարէ իր յարգելի յաճախորդներուն, որ յարաբերութեան մէջ գտնուին իր գրասենեակին հետ միայն ներկայացուցչական իրաւունքով, որ ինքնաչարժի արկածի մը պարագային, ոչ մէկ գործ կատարուի առանց իր գիտութեան:

Նոր Տարի ի առթիւ ձայներէն գիրքեր նուիրեցէք

ԱՆԴՐԱՆԻԿ, ցուցական յեղափոխութեան հերոսուհին, Աթէնք 1936, 708 էջ, 40 ֆրանք: ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՒՑՄՆ Ի ՀԱՅՍ, Գաբրիել Բոս· Տրապիզոնի, Փարիզ 1936, 376 էջ, պատկ· 25 ֆրանք: ՆՈՐ ՔՆԱՐ, ձայնագրուած եւ պատկերազարդ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԳԱՐԱՆ, Աթէնք, 1937, 640 էջ, 50 ֆրանք, ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՐԳԵՐ, ձայնագրուած ժող· երգեր, Գ· Ալէմեան, 7 ֆրանք: ՐԱՖՖԻ, կեանքն ու գործը Ռաֆֆիի, Ս· Ալպոյաճեան, Փարիզ, 1937— 10 ֆրանք: ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ, Ե· Ցէմիրճիպաշեան, Պոլիս 1930, 1197 էջ, լաթակազմ, 100 ֆրանք: ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ, Վ· Գէորգեան, Պէյրութ, 1336 էջ, լաթակազմ 40 ֆրանք: Ե· ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ, ՄԱՐԴԸ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ, Վ· Ահարոնեան, 10և15 ֆրանք: ՍԱՄՈՒԷԼ, Րաֆֆի 696 էջ, 40 ֆրանք ԴԱՒԻԹ ԲԷԿ, Րաֆֆի 691 էջ, 40 ֆրանք: ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ, Ֆր· Վերֆել, Թարգմ· Խտան, 70 ֆր·: ՀԱՄԼԷԹ, ողբ· 5 արար, Շէքսպիր, Թարգմ· Ց· Մահէեան, լաթակազմ 50 ֆրանք: Գոյառևպատ Օրացոյց 5.50 ֆրանք:

ՄԵՐ ՆՈՒՔՐՆԵՐԸ.— 25 ֆրանքի գիրք գնողին պատի օրացոյց մը կամ Հայաստանէ քարտէս մը, 50 ֆրանքի գիրք գնողին՝ Հայաստանի աշխարհացոյցը մը, 100 ֆրանքի գիրք գնողին՝ Տարեգիրք մը:

Ապառիկ ապապրանքները նկատի չեն առնուիր: Գումարին եւ արտասահմանէն թղթածրարի համար աւելցնել հարիւրին 10:

Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris (6): Հեռ· Danton 88-65, chèque postal - Paris 1278 - 35:

ՀԱՅ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՄԻՍ
ՅԱՋՈՐԴԱԿԱՆ ԶՈՐՍ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ
ՍՕՍԻԷՔԷ ՍԱՎԱՆՔԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ
ԳՕԻՑ ԴՈՒԻՐՍ
Ողբերգութիւն չորս արար, Ա. ՍԱՐՎԱԶԵԱՆԻ
16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ
ԲՐԱՒ ՀԱՍԿՆԱԼՆ Է ԿԱՐԵԻԻՐ
Թօմէսի-Տրամաթիկ երեք արար, Վ. ՍՎԱՃԵԱՆԻ
23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ
ՄՆԱՆԿ ԵՒ ՏՆԱՆԿ ԱՋԳԱՅԻՆ ՋՈՋԸ
Զաւեշտ երեք արար, ԳՐԻԳՈՐ - ՎԱՀԱՆԻ
30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ
ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ
Օպերէթ հինգ արար

Մուտքի գները սովորական: Ծորս ներկայացումներու մասնաւոր տոմսեր հաքելիին 25 զեղչով:

Տեղեկութիւններ եւ մասնաւոր գրքոյկը ստանալու համար գրել Վ. Մաքսաւեանի, 27, Rue de Tournon, Paris:

Ընկերական հանդիսութիւն նոր Տարւոյ առթիւ

Պուլվար Օտտոյի Հ. Ց. Դ. «Վռամեան» ենթակոմիտէի կողմէ
2 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին «Գառ Էնթէրնասիօնալի սրահին մէջ, կը խօսի Ընդ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Մուտք 5 ֆրանք

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

1938 ԳՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ, Թ. ՏԱՐԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ· Ց· Դ· ՊԱՏ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԴԿԷՁ
Պատկերազարդ եւգիպեցիկ տպագրութեամբ

Կողքին ճակատը զարդարուած է Հ· Ալեանաքի մէկ նկարով «Միացեալ Հայաստան», եղերուած հայկական զոյգ եռագոյնով, եռագոյններու միացման տեղը Հ· Ց· Դ· Զինանշանը: Ալ կողմը երեք նկարներ՝ Ա. Վանարեան, Զօր· Սեպուհ, եւ Պ· Սէրէմճեան:

Զախ կողմը Մ· Թէրլէմէզեան, Մ· Գոլճեան եւ Ց· Միրիքեան:

Կը բովանդակէ, ազգային, պատմական կարեւոր անցքերու եւ անձերու մասին համառօտ տեղեկութիւններ, վերջին յիսնամեակի պատմութենէն հերոսական դրուագներ, կրճատական եւ ազգային տօներու յիշատակութիւններ եւն·: Գին՝ Մարսէյլ 5, Փարիզ եւ դաւառներ՝ 5.50, Ամերիկա եւ Արտասահման 6 ֆրանք: Ստանալու համար դիմել.—

Monsieur G. Djarayan, 5, Rue de l'Eclipse, Marseille, France:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՇԱՎԻԼԻ Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
2 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին դպրոցին սրահին մէջ, Աշակերտներու կողմէ երգ. արտասանութիւն եւ տարամասութիւն «Նոր Տարի»: Մուտք 2 ֆրանք, փոքրիկները՝ ձրի: Փոքրիկներուն կը բաժնուի նախընթրիք եւ պտուղ:

Ընկերական հանդիպում
Կազմակերպուած Մարսէյլի Հայ երաժշտ. Միութեան կողմէ
ի պատիւ Պ. ԱՐԱ. ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ
2 Յունուար, կիրակի երեկոյ ժամը 21ին Brasserie du Chapitre-ի մէջ
Խօսք պիտի առնէ Պ. ԱՐԱ. ՊԱՐԹԵԻԵԱՆ երաժշտական նիւթի մը շուրջ, երգ. պար եւայլն:

ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՆՈՒԻՐԸ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻՒ
«ՆՈՐ ՔՆԱՐ» ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ, ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԳԱՐԱՆ

640 էջ, 715 երգ. երգերէն 208 հատը ձայնագրուած. Բազմաձայն, քառաձայն, եռաձայն, երկձայն միաձայն, դաշնակի ընկերակցութեամբ եւ չուրթակի համար: 109 դիմանկարներ եւ Նկարների տեսարաններ: Գին 50 ֆրանք: Փոստի ծախքով 52: Կազմուած 60 ֆր. փոստի ծախքով 63: Դիմել՝ գրատուն «Գառաջ», G. TZERIKIANTZ, 13 Rue des Dominicaines, Marseille:

Հ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42-69
Կ'ընդունի առէն օր ժամը 14 - 20ի
Առաւօտները ժամադրութեամբ:

FOURURESDE ST. BERNARD
ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ
24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Այս ձմեռ մի մտանոգութիւք մուշտակ եւ ուրիշ ոգութեան համար: վստահութեամբ դիմեցէք մեր վաճառատունը, որպիսի գտնէք մուշտակներ, մանթօներ, գաբեր, պուէտներ, օձիքներ եւ փոքրիկ կենդանիներ: Մեր արհեստանոցներուն մէջ՝ չափի վրայ կը շինենք մանթօներ եւ գաբեր, անմրսելի գներով: Կը ստանձնենք մուշտակներու նորոգութիւնը. Ձեւափոխութիւններ, ներկելը եւ թանաքը: Մուշտակները կը հաքուենք ձրի:

Բաց է կիրակի օրեր միչեւ կէսօր:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ
Ճաշարան ՖԼՕՐԻ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Ց· ՑՈՎԻԿԵԱՆ
Իրաւագէտ՝ վկայեալ Փարիզի Հայ դատարանէն, 22, Rue Maubeuge (9):
Խորհրդակցութիւն եւ դատական պաշտպանութիւն:
Ընդունելութեան ժամեր՝ ՅԷն 7, եւ ժամադրութեամբ:

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ
Վարձու է երկու սենեակ եւ խոհանոց մը օգտագործելի վայրէ մէջ: Ջուր, գազ, էլեկտրականութիւն: Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Յունիկեանի, 52, Rue Gustave Courbet, Bagneux, (Seine):

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔԷ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

RAKI «PHENIX» d'Alger
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ
ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ
75 տարիէ ի վեր ամէնուն կողմէ գնահատուած
ՐԱՔԻ ՓԷՆԻՔՍ
ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ՁՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՄԱՆԷ

PHENIX օղին թորուածքէ մամնաւոր խնամքով եւ ան չի պարունակեր ոչ մէկ քիմիական նիւթ: Իր կազդուրիչ եւ ախորժարեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ:

Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՓԷՆԻՔՍ օղին կը վերագտնեն Աթենքի ամէնէն լաւ օղիները:

ALBERT BACRI, Agent général
19Rue Turbigo, Paris (2), Tél. Central 83-17
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ. *Mre. Cotton. 68 Av. Galline. Villeurbanne (Lyon)*
Mr. Simondis, 33 cours Develliер, Marseille

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

«ԱՐԱՐԱՏ»

Ամէն Ուրբաթ կ'ելլէ 16 էջ, 5 սիւն, մեծ հատոր

Ամէն Ուրբաթ կը հրատարակէ Հայաստանի եւ Արտասահմանի ամենամեծ տարածում ունեցող օրաթերթը

Ամէն Ուրբաթ կը հրատարակէ Հայաստանի եւ Արտասահմանի ամենաընթերցուող օրաթերթը

Ամէն Ուրբաթ կը հրատարակէ Հայաստանի եւ Արտասահմանի ամենաարդիական

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ·—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր·
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
4
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
4 JANVIERE
1938

ՀԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3619

Խմբագիր՝ ՅԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԻՍՕՐ

ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Որքան կը մթագնի հորիզոնը՝ հայրենի երկնքին վրայ, այն – քան կը ծանրանան Հայկական Արտասահմանի հոգիերը :

Վարժապետական պիտի ըլլար բացատրել երկուքին միջեւ եղած կապը : Մէկը՝ առանց միւսին, պիտի դառնար կմախք մը : Մէկուն բարգաւաճումը կամ տագնապը կ'ազդէն փոխադարձա – բար :

Ա՛յս է եղած մեր ականատեսը՝ սկիզբէն ի վեր : Տարբերական դի – տելիք մը, որ բացատրութեան չի կարօտիր : Եթէ Դաշնակցու – թեան հակառակորդներն ալ բարեհաճէին կենալ նոյն դէնքին վը – րայ, չատ մը վէճեր ինքնին կը դադրէին, կամ գոնէ կը սահմանա – փակուէին :

Այդպէս չեղաւ դժբախտաբար : Մարդիկ «թշնամի՛» ողողա – կեցին, երբ կը բացատրէինք թէ Երեւանը ամէն բան չէ : Եւ երբ կամ դաւադրութիւն վերագրեցին, երբ նոյն տրամաբանութեամբ կը յիշեցնէինք թէ գաղութներն ալ նոյնքան զուրկ կը կա – րօտին, իրրեւ ամբողջական, թէեւ բանի անկատուած մասերը նոյն հայրենիքին :

Եթէ ճիշդ է որ ամէն չարիքէ բարիք մը կը ծնի, պիտի ու – զենք որ այս հիմնական թիւրիմացութիւնն ալ վարատէր, Հա – յաստանի գլխուն սարքուած դաւերուն հետեւանքով : Դաւեր, ո – րոնք այլեւս վիճելի չեն, ամէնէն թթու «Հայաստանասէր»ին հա – մար իսկ : Դաւեր, որոնց բոլոր ծալքերը դեռ նոր պիտի բացուին :

Խմաստութիւն չէ սպասել աւելի ծանր ողբերգութեան մը, պո – նէ սթափելու եւ ելքեր փնտռելու համար :

Ուրեմն, Հայաստանի կացութիւնը ամէն բանէ առաջ ար – թնութիւն եւ լրջութիւն կը պարտադրէ բոլորիս, առանց դաւա – նանքի կամ հոսանքի խարութեան : Արթնութիւն եւ լրջութիւն, մեր հրապարակային արտայայտութեանց եւ գործերուն մէջ :

Ամուլ մարզանք մըն է վիճիլ թէ ո՛վ իրաւունք ունէր : Աւելի ամուլ եւ ոճրապարտ ընթացք մը պիտի ըլլար՝ չարունակել «չափ – ուելու» խեղկատակութիւնը, որ պարզապէս կիրքեր արծարծելու կը ծառայէ :

Թող ո՛չ Դաշնակցութիւնը պարծենայ թէ արդարացան իր նա – խատեսութիւններն ու մտահոգութիւնները, ոչ ալ «Հայաստանա – սէր»ները կամ հակադաշնակցականները փորձեն պարակել ան – պարակելին, — համաստարած ողբերգութիւնը :

Կ'ուզենք հաւատալ թէ չկայ որ եւ է հոսանք, որ չցաւի պա – տահած եւ պատահելիք դէպքերու մասին :

Եթէ մենք հրապարակաւ կը յայտնենք մեր վրդովումը եւ ցա – ւումը, անշուշտ ուրիշներ ալ իրենք իրենց մէջ կը խոստովանին թէ այս եղածը «ուրիշ բան է, ուրի՛շ բան» :

Կը մնայ ճիշդ մը փորձել, իրականութիւնը գնահատելու այն – պէս ինչպէս որ կը ներկայանայ : Իսկ իրականութիւնը այնքան պերճախօս է եւ ակներեւ, որ ի՛նչ ակնոց ալ գործածեն, չի կրնար ձեւափոխել : Մէկը քիչ մը աւելի մութ կը տեսնէ գոյները, ուրիշ մը՝ կը ճգնի նուազեցնել սեւ կէտերը, — բայց ամբողջութիւնը կը մնայ մռայլ, նոյնիսկ եղերական, նկատի առնելով մեր պայման – ները :

Պառաւական մխիթարութիւն է ինքզինքը հանգստացնել, փսփսալով թէ փորձանքը համախորհրդային է, տարածուած՝ ան – ծայրածիր Ռուսաստանի ամբողջ տարածութեան վրայ :

Ռուսաստանը կը դիմանայ իր անսպառ միլիոններով եւ հնա – բաւորութիւններով. ուրիշ «հանրապետութիւններ» կամ ժողո – վուրդներ ալ կրնան դիմանալ, նուազագոյն կորուստով ազատիլ փոթորիկին աւերներէն :

Մեր պարագան բոլորովին տարբեր է :

Բուն Կովկասի մէջ, Հայաստանը ամէնէն տկարն է՝ թէ իրրեւ ժողովուրդ եւ թէ իրրեւ տարածութիւն : Միեւնոյն ատեն ամէնէն ուժասպառն է, անցած ըլլալով յաջորդական տագնապներէ : Իր – րեւ պետական կազմ ալ՝ ան հազիւ կրնայ կանգուն մնալ, մանա – ւանդ վերջին «մաքրագործումները»էն ի վեր, որոնց վախճանը ա – նատոյգ է տակաւին : Մէկ օրէն միւսը վարիչներ չեն հասնիր որ եւ է երկրի կամ ժողովուրդի մէջ, աւելի պակաս՝ մեր մէջ :

Ցեղոյ,— եւ այստեղ է որ ամէնէն աւելի կը չեշտուի ներսի եւ դուրսի կապը — չմոռնանք որ մինչ կովկասեան միւս ժողովուրդ – ները ջախջախիչ մեծամասնութեամբ ամփոփուած են իրենց հայ – րենի սահմաններուն մէջ եւ զանցառելի գաղթականութիւն մը ու – նին դուրսը, մենք առ նուազն 700,000 տարագիրներ կը հաշուենք աշխարհի բոլոր ցամաքներուն վրայ : Ամբողջ ժողովուրդ մը, որ կրնար հայրենիք մը կազմել, պետական բոլոր մանրամասնութիւն – ներով :

Այս թանկագին համբանքը ունի մասնաւոր կշիռ մը, որմէ զուրկ են ուրիշները, բախտաւոր կամ բախտակից :

Արդ, մեր ձեռքն է աւելցնել կամ պակսեցնել այդ կշիռը : Մեր քաղաքական գիտակցութենէն կախում ունի անոր արժեւորումը :

Ունի՞նք այդ գիտակցութիւնը :

Պատասխանը փնտռեցէք օրուան իրականութեան մէջ :

Այդ իրականութիւնը կ'ըսէ թէ հալածական ժողովուրդի մը զաւակները իրար չեն հակնար նոյնիսկ ամէնէն քաղմնելի տագ – նապներուն մէջ : Կ'ըսէ, տակաւին, թէ ազատ արտասահմանի մէջ կը գտնուին խմբակցութիւններ, որոնք պատիւ կը սեպեն չքմեղա – ցնել դահիճը եւ անտեսել, նոյնիսկ անարդել զոհերը :

Այսպիսի պատկեր՝ գժուար էր երեւակայել նոյնիսկ մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ, տագնապի օրերուն :

Բոլշեւիկեան բարիքներուն մէկն ալ՝ այս :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՈՒՐԻՒ ԱՐՁԱԳԱՆԳ ՄԸ ԵԻՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Անիծք Հայաստան պիտի հասցնեն...

Շաբաթ օր հաղորդած էինք թէ ուր գործավարներ եւ բարձր պաշտօնա – տարներ Գերագոյն Ատեան քաշուած են Երեւանի մէջ, իրրեւ դատաւաններ :

«Թան»ի Մոսկուայի թղթակիցն ալ հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է իր թերթին (3 յունուար) :—

Երեւանի «կոմունիստ» թերթը կը ծանուցանէ թէ Մինսկի օրը Հայաստա – նի մէջ սկսաւ մեծ դատավարութիւն մը որուն մէջ ամբաստանուած են ուր բարձր պաշտօնատարներ,— Մամիկոնեան՝ անօրէն պետական դրամատան հայկական բաժնին, Ենգիբարեան՝ վերատեսուչ համալսարանի, Շահնազար – եան եւ Քալանթարեան, երկուքն ալ փոխ-գործավարներ հողագործութեան , ինչպէս եւ նոյն գործավարութեան (նախարարութիւն) չորս բարձր պաշտօ – նատարներ : Բոլորն ալ ամբաստանուած են թէ ծրագրեալ վնասարարութիւն կատարած են հողագործութեան մէջ, կատարելով հրահանգները ալեկոծման թրոցքիական կազմակերպութեան մը որուն նպատակն էր Հայաստանը անջա – տել Ա. Միութենէն եւ քաղքէնի անկախ պետութիւն մը հաստատել :

Ուր ամբաստանեալներէն վեցը անդամ էին բոլշեւիկեան կուսակցութեան, իրենց կալանաւորումէն առաջ : Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ անոնք համախոր – հուրդ գործածեն հակայեղափոխական կազմակերպութեան մը հետ որ լուծ – ուած է այժմ եւ որ ունէր կարեւոր անդամներ, ինչպէս Տէր Գաբրիէլեան՝ վարչապետ Հայաստանի, Ամնջեան՝ նախկին քարտուղար կեդր. Կոմիտէի եւայլն :

Երեսփոխանական պիտի հրաւիրուի Հայաստանի Ազգային Ժողովը

Երեսփ. Ժողովը եւ Մերակոյսը կիրակի դիշեր եւս չարունակելով իրենց նիստերը, առաւօտեան ժամը 5ին քուէարկեցին 1938ի եւմտացոյցը, որմէ վերջ Պ. Շօթան կարդաց խորհրդարանին փակման հրամանագիրը : Նոր նստաշրջա – նը պիտի բացուի յունուար 11ին :

Եւմտացոյցին մուտքի գումարն է 54.776.176.392 ֆրանք, ելքը՝ 54.739.– 060.976 ֆրանք, ուրեմն հաստքի առաւելութիւն կը նախատեսուի 37.115.416 ֆրանք : Առաջին անգամ է որ այսքան խոշոր գումար մը կը ներկայացնէ Ֆր – բանսայի եւմտացոյցը : Քուէարկութիւնը տեւեց չատ երկար, անցնելով հին տարիէն նոր տարին : Երեսփ. Ժողովը տեսակցօրէն 29 ժամ անընդհատ նիստ ունէր : Վիճաբանութեանց վերջին 24 ժամուան ընթացքին քանի մը կարեւոր փոփոխութիւններ կատարուեցան : Նախ, Մերակոյսը մերժեց ցուցահանդէսին վերաբացման վարկերը, ստուար մեծամասնութեամբ մը : Ցետոյ, երկու ժո – ղովներ քանի մը անգամ իրարու փոխանցելէ ետք վերջապէս համաձայնեցան վարձակալութեան օրէնքի մասին : Ամէնէն կարեւոր փոփոխութիւնը եղաւ 10 ատ 100 դեղչի ջնջումը, որ կատարուած էր 1935ին : Երկու ժողովներուն միջեւ ընդհարում մը պատահեցաւ երբ Մերակոյսը առաջարկեց մինչեւ փետրուար 28 երկարաձգել հաւաքական պայմանագրութիւնները եւ իրաւարարութեան օրէնքը, որպէսզի ժամանակ ունենան բանակցելու նոր համաձայնութեանց մասին : Համայնավարները հակառակեցան Մերակոյսի առաջարկին : Ի վերջոյ Պ. Շօթան միջամտելով, խնդրեց որ խորհրդարանը ապացուցանէ թէ «ընկե – րային պատերազմ չուզեր, այլ քաղաքացիական խաղաղութիւն» : Ասոր վրայ օրինագիծը քուէարկուեցաւ ստուար մեծամասնութեամբ :

Վարչապետը ընդդիմացաւ բանաձեւի մը կը պահանջէր ամբիջապէս քննել կապոլինի տուրքի խնդիրը : Երեսփ. Ժողովն ալ ձայնակցեցաւ վարչապետին :

Հիթլեր Հռոմ պիտի երթայ Մուսոլինիի

Պերլինի եւ Հռոմի թերթերը կը գրեն թէ Հիթլէր Հռոմ պիտի այցելէ մա – յիս 9ին, մասնակցելու համար կայսրութեան հռչակման Բ. տարեդարձի հան – դէսներուն : Հիթլէր Հռոմ պիտի մնայ վեց - եօթը օր :

Այս այցելութեան առթիւ, մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին այժ – մէն : Փառաւոր կայարան մը պիտի շինուի Օսթիայի մօտ, ուր Մուսոլինի պի – տի դիմաւորէ իր հիւրը : Հիթլէր պիտի բնակի Դորիայի պալատը, ուր հիւրըն – կալուած էր Վիլհելմ Բ. պատերազմէն առաջ : Վիլլա Մատամ, ուր սովորաբար կ'ընդունուին օտար երեւելիները, չատ համեստ կը համարուի այս այցելու – թեան համար : Թէեւ ընդունելութեան ամբողջ ծրագիրը չէ ճշդուած տակա – ւին, բայց արդէն որոշ է որ Հիթլէր ներկայ պիտի ըլլայ կայսերական գօրա – հանդէսին, ինչպէս եւ Նափոլիի նաւահանդէսին, ուր ամբողջ ծովամոցը պիտի լուսաւորուի ջահերով :

Այցելութեան չարթուն , Հռոմ քաղաքը դիշերները պիտի լուսաւորուի հազարաւոր դունաւոր լոյսերով եւ լուսարձակներով : Աւելի քան 500.000 այ – ցելուներ կը սպասուին այս առթիւ, արտասահմանէն եւ գաւառէն :

Ճափոնական արշաւանքն կր ծաւալի

Չոնկ Քոնկէն հասած հեռագրի մը համաձայն, ճափոնական զօրքեր ցա – մաք հանուած են Մաքաօ, Չոնկ Քոնկէն 40 քիլոմեթր դէպի արեւմուտք : Զի – նացիները կը փախչին : Կ'ըսուի թէ ճափոնական երեք յածանաւեր կը հսկեն պինուորներու փոխադրութեան :

Ճափոնական բանակը յունուար 2ին գրաւեց նոր քաղաք մը Շանթունկի հետանդին մէջ : Կ'ըսուի թէ զօրք հանած է նաեւ Քանթոնի մէջ : Ճափոնական հրամանատարութիւնը հետզհետէ կը սեղմէ օղակները՝ Շանկայի միջազգա – յին թաղամասին չուրջը, ինչ որ կրնայ տեղի տալ զանազան բարդութեանց :

Զինական բանակը հիւսիսի մէջ գրաւած ըլլալով, հրացան բաժնուեցաւ 800.000 Զինացիներու, Քանթոնի հետանդին մէջ : Այս պինուորներուն յանձնա –

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎԱՐՉԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔԸ

Երեսփ. Ժողովը եւ Մերակոյսը վերջնապէս համաձայնելով, չարաթ գի – շեր քուէարկեցին վարձակալութեան նոր օրէնքը, որուն գլխաւոր տրամադրու – թիւններն են :—

1914ի վրայ 300 ատ հարիւր միօրինակ յաւելման մը պիտի ենթարկուին, 1939 յուլիս 1ին, այն վարձքերը որ 1500 ֆրանքը կ'անցնէին. 1940 յուլիս 1ին՝ այն վարձքերը որ աւելի են 1000 ֆրանքէն, 1941 յուլիս 1ին՝ այն վարձքերը որ աւելի են 500 ֆրանքէն, 1943 յուլիս 1էն սկսեալ՝ միւսները :

1914ի համեմատութեամբ 180 ատ հարիւր յաւելում պիտի կատարուի 1938 յունուար 1էն մինչեւ 1938 յուլիս 1 : Այս թուականէն սկսեալ , ամէն տարի 10 ատ հարիւր յաւելում պիտի կատարուի 1914ի վարձքին վրայ :

Մինչեւ 1937 յունիս 30 յատուկ դումարէն պիտի օգտուին բոլոր այն վար – ձակալները որոնք տուրքի ենթակայ բնակարաններ ունին : Արդէն է – զած յատուկ դումարները պիտի երկարաձգուին մինչեւ 1939 յուլիս 1 այն բնակա – վայրերուն համար որոնք 1500 ֆրանքէն աւելի վարձք ունէին 1914ին, Փարի – զի մէջ :

Ջնջուած է 10 ատ հարիւրի դեղչը, որ հաստատուած էր 1935ին :

Գալով նորոգութեանց, այն տանտէրը որ իր չէնքը բարւոքած է 1914էն ի վեր, իրաւունք պիտի ունենայ վարձքի յաւելում կատարելու 1914ի վրայ : Իսկ յատկիկային տեղի ունենալիք նորոգումներու եւ բարւոքումներու համար տանտէրը պիտի կրնայ ծախքը պահանջել, եթէ համաձայն է վարձակալներու մեծամասնութեան հետ :

1914էն առաջ առեւտուրի համար վարձուած եւ յետոյ բնակարանի վերած – ուած չէնքերուն վարձքն ալ կրնայ աւելնալ : Եթէ անհամաձայնութիւն ծագի, դատաւորը պիտի ճշդէ բուն գինը, բաղդատելով զանազան բնակարան – ներու համար վճարուած գիները :

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՆՈՐ ԴԱՒԼԻՃԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Սահմանափակումներ օտարազգիներու դէմ

Ռումանիոյ նոր վարչապետին առաջին ճառէն անմիջապէս վերջը լուծուե – ցաւ խորհրդարանը, որ դեռ նոր ընտրուած էր : Նոր ընտրութեանց թուականը չէ որոշուած , բայց կը կարծուի թէ դարնան պիտի ըլլայ : Ցորչափ խորհրդա – րան չկայ, երկիրը պիտի կառավարուի հրամանագիրը - օրէնքներով :

Կառավարութիւնը երկար դեկոյց մը հրատարակեց, փարատելու համար կարգ մը թիւրիմացութիւններ : Ջեկոյցը կ'ըսէ — Ռումանական ազգայնակա – նութիւնը, զոր կ'անձնաւորէ նոր կառավարութիւնը, որ եւ է նմանութիւն չունի հիթլէրականութեան կամ ֆաչականութեան հետ, այլ, եթէ նմանութիւն մը կայ, աւելի չատ ֆրանսականին հետ է : Այդ ազգայնականութիւնը կը ներ – կայացնէ Ռումանացիներու իրաւունքը՝ ռումանական պետութեան մէջ, իրրեւ Ռումանացիներ, եւ ոչ թէ ռումէն քաղաքացիներ : Ֆրանսա եւ Մեծն Բրիտա – նիա պէտք է կացութիւնը դատեն ժողովրդապետական չափանիշով, այսինքն թէ թիւն է որ կը վճռէ : Այդ, ռումանական մեծամասնութիւնն է որ կը տիս – բինէ :

Թաղաւորն ալ տարեդարձի առթիւ ճառ մը խօսելով, բացատրեց թէ ներ – կայ կառավարութիւնը կը խոստանայ երկրին նոր ոգին, որ կը պահանջէ ռումէն ժողովուրդին կատարեալ գործակցութիւնը : Բայց այդ գործակցութիւնը ելեւէջ է կատարուի արդարութեամբ եւ ուղղամտութեամբ՝ ուրիշներու հան – դէպ : Իսկ վարչապետը չեշտեց թէ «ներկայ կառավարութեան սիրական գիծն է իր յարումը թագաւորին եւ գահուն » :

*** Վարչապետ Պ. Կոկա հեռագիր մը ուղղեց Մուսոլինիի, բարեկամու – թեան եւ հիացման ջերմագին հաւաստիքներով, ինչ որ կը բխի նոր դաւլիճին տրամադրութիւններէն :

*** Ինչպէս գրած էինք, կառավարութիւնը խափանեց երեք թերթեր , Ասվէրուլ , Տիմիսէացա եւ Լուփթա , որոնք ամէնէն աւելի տարածուած էին Ռումանիոյ մէջ, մանաւանդ երկրորդը : Երեքն ալ կ'ամբաստանուին թէ կը ծա – ռայէին օտար միջամտութեան (կ'ակնարկէ հրէական ազդեցութեան) : Կառա – վարութիւնը կ'ուսումնասիրէ պատերազմէն վերջը տացուած հպատակու – թիւնները, զանոնք ջնջելու մտադրութեամբ :

*** Պուքրէշի թերթերը կը գրեն թէ մասնաւոր յանձնաժողով մը պիտի կազմուի առեւտրական նախարարութեան մէջ, հակելու համար նոր դաւլիճին հակահրէական ոգեորիութեանց գործադրութեան վրայ : Բոլոր Հրեաներուն անխտիր պիտի արգիլուի դիւանմասութիւն ընել կամ գիւղերու մէջ բնակիլ : Օտարականներու դէմ ալ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին : Նուազագոյն չափին պիտի վերածուի օտար մասնագէտներու թիւը ռումանական ճարտարագոր – ծութեանց մէջ : Անոնք որ պաշտօնէ կ'արձակուին, պարտաւոր են հեռանալ երկրէն : Հրեաները եւ հունգար կամ ուրիշ փոքրամասնութեանց պատկանող – ները պիտի կրնան աշխատիլ միայն իրենց փոքրամասնութեան պատկանող թերթերու մէջ : Հրեայ լրագրողները չեն կրնար աշխատիլ որ եւ է փոքրամաս – նութեան թերթերուն մէջ, այլ միայն եւ միայն հրէական թերթերու մէջ : Կառա – վարութիւնը պիտի խափանէ հրէական կամ փոքրամասնական որ եւ է թերթ որ չի համապատասխաներ իր քաղաքականութեան : Այն բոլոր հրեայ բժիշկները որ արտասահման ուսած են եւ Ռումանիոյ մէջ բժշկութիւն կ'ընեն 1919էն ի վեր, մասնաւոր յանձնաժողովի մը առջեւ պիտի ելլեն : Մեծ մասին պիտի ար – գիլուի իրենց արհեստը ի գործ դնել : Նմանօրինակ միջոցներ ձեռք պիտի առ – նուին հրեայ ճարտարագէտներուն եւ ճարտարապետներուն դէմ :

Ցուցահանդէսին խափուած պիտի տեւէ չորս ամիս

Մերակոյսը մերժած ըլլալով ցուցահանդէսին վերաբացման օրինագիծը , անմիջապէս պիտի ձեռնարկուի քանդելու գործողութեանց : Ցուցահանդէսին վերաբացումը ուրբաթ օր մասնաւոր խորհրդակցութեան մը պիտի հրաւիրէ բոլոր մասնագէտները : Արդէն իսկ պատրաստ է ծրագիրը : Ամէնէն առաջ պի – տի քանդուին այն չէնքերը որ կը գտնուին բանուկ ճամբաներու վրայ : Քան – դումի գործողութիւնները պիտի տեւեն առնուազն չորս ամիս :

ՄՈՍԿՈՒԱՅէն կը հեռագրեն թէ պատրաստութիւններ կը տեսնուին արշա – ւախումբ մը կազմելու եւ հարաւ - բեւեռ ղրկելու, որպէսզի գիտական կայան մը հաստատեն, ինչպէս ըրած են հիւս - բեւեռին մէջ :

ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐՎԵՍՏԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

Ա. ԱԲԵԼՅԱՆ

Հայ բոլշևիկյան կուսակցությունը, իբրև մարքսիզմ-լենինիզմի հեղինակավոր մեկնաբան, ամենայն ուշադրությամբ ուսումնասիրում է հայ ազգային-ազատագրական շարժման պատմությունը, որի ամենաարդյունավետ ներկայացուցիչներն էին Արտասահմանյան պատերազմի պատմության ինստիտուտի հիմնադիրները։ Ինստիտուտի հիմնադրման առաջին իսկ օրերից նրա աշխատակիցները ձեռնամուխ եղան Արտասահմանյան պատերազմի պատմության ուսումնասիրությանը։ Ինստիտուտի հիմնադրման առաջին տարիներին հրատարակվեցին Արտասահմանյան պատերազմի պատմության մի շարք կարևոր աղբյուրներ։ Ինստիտուտի աշխատակիցները հրատարակեցին նաև մի շարք ուսումնասիրություններ։ Սակայն այդ ուսումնասիրությունները հիմնականում վերաբերում էին Արտասահմանյան պատերազմի պատմության առանձին հարցերին։ Ընդհանուր աշխատություն Արտասահմանյան պատերազմի պատմության մասին մինչև այժմ չկար։

Ինստիտուտի աշխատակիցների խմբի կողմից կազմված «Արտասահմանյան պատերազմի պատմությունը» աշխատությունը ներկայացնում է Արտասահմանյան պատերազմի պատմության առաջին ընդհանրացնող աշխատությունը։ Այդ աշխատությունը հրատարակվել է 1938 թվականին։ Ընդհանուր խմբագրությունը կատարել է Ինստիտուտի տնօրեն Ա. Աբելյանը։

Աշխատության մեջ հեղինակները ձգտել են ցույց տալ Արտասահմանյան պատերազմի պատճառները, նրա ընթացքը, նրա ավարտը, նրա հետևանքները։ Աշխատության մեջ հեղինակները ձգտել են ցույց տալ, որ Արտասահմանյան պատերազմը ծագել է կապիտալիզմի զարգացման օրենքների հիման վրա, որ նրա ծագումը պայմանավորված է կապիտալիզմի անհավասարաչափ զարգացման օրենքով։ Աշխատության մեջ ցույց է տրված, որ Արտասահմանյան պատերազմը ծագել է կապիտալիզմի զարգացման այն պայմաններում, երբ կապիտալիզմը անցել էր իր զարգացման վերջին՝ իմպերիալիստական փուլին։ Աշխատության մեջ ցույց է տրված, որ Արտասահմանյան պատերազմը ծագել է իմպերիալիստական պետությունների միջև գոյություն ունեցող հակասությունների սրման հետևանքով։ Աշխատության մեջ ցույց է տրված, որ Արտասահմանյան պատերազմը ծագել է իմպերիալիստական պետությունների միջև գոյություն ունեցող հակասությունների սրման հետևանքով։

ՆՈՎԵԼ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ՅՈՒՇԱՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

«««« • »»»»

Մեր ժամանակ մարդիկ շատ հեռու են գնացել իրենց ինքնասիրության մեջ: Ամեն մարդ ուզում է ինքն իրեն ցույց տալ, որ ինքը ամենագիտունն է, ամենաճարպիկը, ամենահնարագետը: Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան հիանան, նրան գովեն, նրան պատվեն: Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ճանաչեն իբրև մի մեծ մարդ, որ ամենքը նրան հարգեն, նրան երկրպագեն: Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծը, դու ես ամենախելոքը, դու ես ամենահարուստը, դու ես ամենաազնիվը, դու ես ամենաբարեսիրտը, դու ես ամենաառատաձեռնը, դու ես ամենահյուրասերը, դու ես ամենահայրենասերը, դու ես ամենաանձնազոհը, դու ես ամենաանշահը, դու ես ամենաանձնուրացը, դու ես ամենաանձնվիրը, դու ես ամենաանկեղծը, դու ես ամենաանբիծը, դու ես ամենաանարատը, դու ես ամենասրբազանը, դու ես ամենաաստվածայինը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ գրողը, դու ես ամենամեծ բանաստեղծը, դու ես ամենամեծ գեղանկարիչը, դու ես ամենամեծ քանդակագործը, դու ես ամենամեծ ճարտարապետը, դու ես ամենամեծ երաժիշտը, դու ես ամենամեծ դերասանը, դու ես ամենամեծ ռեժիսորը, դու ես ամենամեծ գիտնականը, դու ես ամենամեծ հնագետը, դու ես ամենամեծ պատմաբանը, դու ես ամենամեծ քննադատը, դու ես ամենամեծ մանկավարժը, դու ես ամենամեծ հոգեբանը, դու ես ամենամեծ փիլիսոփան, դու ես ամենամեծ աստվածաբանը, դու ես ամենամեծ աստվածը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ զորավարը, դու ես ամենամեծ հրամանատարը, դու ես ամենամեծ նավապետը, դու ես ամենամեծ ռազմավարը, դու ես ամենամեծ հետևակայինը, դու ես ամենամեծ հեծելազորայինը, դու ես ամենամեծ հրետանայինը, դու ես ամենամեծ ինժեներական զորքերինը, դու ես ամենամեծ կապի զորքերինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնաթիռայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական նավատորմայինը, դու ես ամենամեծ զրահատեխնիկայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ավտոմոբիլայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնագնացայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնաձիգայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրանոթայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրթիռայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ռումբայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ականայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրթիռակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրետանակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ականակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ռումբակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնաձիգակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնագնացակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ավտոմոբիլակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական նավատորմակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական զրահատեխնիկակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրամանատարը, դու ես ամենամեծ ռազմավարը, դու ես ամենամեծ զորավարը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ գիտնականը, դու ես ամենամեծ հնագետը, դու ես ամենամեծ պատմաբանը, դու ես ամենամեծ քննադատը, դու ես ամենամեծ մանկավարժը, դու ես ամենամեծ հոգեբանը, դու ես ամենամեծ փիլիսոփան, դու ես ամենամեծ աստվածաբանը, դու ես ամենամեծ աստվածը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ ֆիզիկոսը, դու ես ամենամեծ քիմիկոսը, դու ես ամենամեծ մաթեմատիկոսը, դու ես ամենամեծ աստղագետը, դու ես ամենամեծ կենսաբանը, դու ես ամենամեծ երկրաբանը, դու ես ամենամեծ աշխարհագրագետը, դու ես ամենամեծ գյուղատնտեսագետը, դու ես ամենամեծ ճարտարագետը, դու ես ամենամեծ ռազմական գիտնականը, դու ես ամենամեծ ռազմական հնագետը, դու ես ամենամեծ ռազմական պատմաբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական քննադատը, դու ես ամենամեծ ռազմական մանկավարժը, դու ես ամենամեծ ռազմական հոգեբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական փիլիսոփան, դու ես ամենամեծ ռազմական աստվածաբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական աստվածը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ ճարտարապետը, դու ես ամենամեծ երաժիշտը, դու ես ամենամեծ դերասանը, դու ես ամենամեծ ռեժիսորը, դու ես ամենամեծ գիտնականը, դու ես ամենամեծ հնագետը, դու ես ամենամեծ պատմաբանը, դու ես ամենամեծ քննադատը, դու ես ամենամեծ մանկավարժը, դու ես ամենամեծ հոգեբանը, դու ես ամենամեծ փիլիսոփան, դու ես ամենամեծ աստվածաբանը, դու ես ամենամեծ աստվածը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնաձիգայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնագնացայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ավտոմոբիլայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական նավատորմայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական զրահատեխնիկայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրամանատարը, դու ես ամենամեծ ռազմավարը, դու ես ամենամեծ զորավարը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ ֆիզիկոսը, դու ես ամենամեծ քիմիկոսը, դու ես ամենամեծ մաթեմատիկոսը, դու ես ամենամեծ աստղագետը, դու ես ամենամեծ կենսաբանը, դու ես ամենամեծ երկրաբանը, դու ես ամենամեծ աշխարհագրագետը, դու ես ամենամեծ գյուղատնտեսագետը, դու ես ամենամեծ ճարտարագետը, դու ես ամենամեծ ռազմական գիտնականը, դու ես ամենամեծ ռազմական հնագետը, դու ես ամենամեծ ռազմական պատմաբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական քննադատը, դու ես ամենամեծ ռազմական մանկավարժը, դու ես ամենամեծ ռազմական հոգեբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական փիլիսոփան, դու ես ամենամեծ ռազմական աստվածաբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական աստվածը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ ռազմական հրանոթայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրթիռայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ռումբայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ականայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրթիռակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրետանակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ականակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ռումբակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնաձիգակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ինքնագնացակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական ավտոմոբիլակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական նավատորմակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական զրահատեխնիկակրայինը, դու ես ամենամեծ ռազմական հրամանատարը, դու ես ամենամեծ ռազմավարը, դու ես ամենամեծ զորավարը»:

Ամեն մարդ ուզում է, որ ամենքը նրան ասեն. «Դու ես ամենամեծ ֆիզիկոսը, դու ես ամենամեծ քիմիկոսը, դու ես ամենամեծ մաթեմատիկոսը, դու ես ամենամեծ աստղագետը, դու ես ամենամեծ կենսաբանը, դու ես ամենամեծ երկրաբանը, դու ես ամենամեծ աշխարհագրագետը, դու ես ամենամեծ գյուղատնտեսագետը, դու ես ամենամեծ ճարտարագետը, դու ես ամենամեծ ռազմական գիտնականը, դու ես ամենամեծ ռազմական հնագետը, դու ես ամենամեծ ռազմական պատմաբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական քննադատը, դու ես ամենամեծ ռազմական մանկավարժը, դու ես ամենամեծ ռազմական հոգեբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական փիլիսոփան, դու ես ամենամեծ ռազմական աստվածաբանը, դու ես ամենամեծ ռազմական

բարուած է դիմադրել ամէն գնով: Քանթոնի դէմ յարձակումը սկսաւ 40 օ-դանաւերով, որոնք անընդհատ ռումբ կը թափացնէին:

Զինաստանի սպարապետը՝ Ճանկ Քայ Շէք Պ. Իւնկի յանձնելով վարչապետութիւնը, ամբողջովին նուիրուեցաւ պինդորական գործողութեանց:

Ճափոնի վարչապետը եւ պատերազմական նախարարը փառաբանելով բանակին յառաջխաղացութիւնը, յայտարարեցին թէ աւելի փայլուն յաղթանակներ պիտի տարուին այսուհետեւ: Այս առթիւ պարգեւով միջազգային կացութեան ծանրութիւնը, զոյն վերագրեցին «միջազգային նիւթապաշտութեան եւ եսասիրութեան»: Յետոյ յայտնեցին որ կարգ մը պետութիւններ տակաւին չեն ըմբռներ ճափոնական խաչակրութեան իմաստը:

կատապի կռիւներ ձիւն-ձեռով

Կռիւները կատաղօրէն կը շարունակուին Թէրուէլի շուրջը (Սպանիա): Լուրերը միշտ հակասական են: Ազգայնականները կը պնդեն թէ քաղաքը իրենց տիրապետութեան տակ է, իսկ հանրապետական հրամանատարութիւնը ուրիշ բան կը պատմէ: Ամէն պարապայի մէջ, երկու կողմերն ալ կը կռուին մոլեգնօրէն, ձիւն ու բուքի մէջ, ինչ որ տեղի կուտայ զարհուրելի տեսարաններու: Կորուստները ծանր են երկու կողմէն ալ: Անընդհատ ձիւն կը տեղայ, խանգարելով հրասայլերու եւ օդանաւերու գործունէութիւնը: Ազգայնական հրամանատարութիւնը կը ծանուցանէ թէ իրենց զօրքը ետ մղած է բոլոր հակայարձակումները, ծանր կորուստներ պատճառելով կառավարական զօրքին: Միայն վերջին 24 ժամուն կորուստը կը հաշուուէն 400 սպաննեալ եւ վիրաւոր: Քառասուն հրասայլեր անչարժութեան դատապարտուած են ձիւնին մէջ:

*** Կռիւներու ընթացքին վիրաւորուեցան երեք օսար թղթակիցներ, որոնց երկուքը մեռան իրենց ստացած վէրքերէն:

»»»» o ««««

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

40 ԺԱՄՈՒԱՆ օրէնքին գործադրութեան առթիւ, պանդոկատէրներու սէնտիքային նախագահը ազդարարեց թէ կործանումը անխուսափելի է, եթէ այդ օրէնքը նոյնութեամբ գործադրուի պանդոկներու, սրճարաններու եւ ճաշարաններու մէջ: Պանդոկատէրներու պարտքը արդէն անցած էր 500.000.000 ֆրանքը, 1936ի վերջը: Այս գումարին վրայ աւելցնելով տոկոսները եւ յետնեալ վարձքերը, պարտքը կը հասնի 1.000.000.000ի: Թէեւ ցուցահանդէսը օգնեց վճարելու պարտքերու մէկ մասը՝ Փարիզի մէջ, բայց գաւառը չկրցաւ օգտուիլ:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ մէջ, Սաֆկաի մօտ, հինգ սպառազէն Արաբներ յարձակեցան ոստիկանական պահականոցին վրայ: Ըմբոստները հրացան պարպեցին երուսադէմի կառավարութեան վրայ:

ԱՆԳԼԻՈՅ արտաքին նախարարութեան խորհրդականը, Սըր Րոպըրթ Վէնսիթարթ, դիւանագիտական խորհրդական նշանակուեցաւ Թագաւորին,— նոր պաշտօն մը որ իր կարեւորութեամբ երկրորդն է արտաքին նախարարէն վերջը: Այս պաշտօնը ստեղծուած է նկատի առնելով միջազգային կացութեան ծանրութիւնը եւ նախարարին բազմապարտ վիճակը:

Այրի Տիկին Փայլածու Թէեանեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Եփրեմ Թէեանեան եւ զաւակունք, Պ. Գրիգոր Թէեանեան, Տէր եւ Տիկին Քերովբէ Թէեանեան, Տէր եւ Տիկին Արշաւ Թէեանեան, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Համամճեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Պ. Պ. Աատուր, Խաչատուր եւ Հեթում Յարութիւնեան եւ սիրատածները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, եղբօր, հօրեղբօր եւ ազգականին՝

ՏԻԳՐԱՆ ԹԷԻԱՆԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ յունուար 2ին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան, 62 տարեկան հասակին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը, չորեքշաբթի (5 յունուար) առաւօտեան ժամը 9ին իր բնակարանին մէջ, 48, բիւ Ռօժէ, Պանիէօ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը:

ՄԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահագրի չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՀԱՅ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՄԻՍ ՅԱՋՈՐԴԱԿԱՆ ԶՈՐԱ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

ՍՑՍԻԷՔԵ ՍԱՎԱՆՔԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

ԳՕԻՁ ԴՈՒՐՄ

Ողբերգութիւն չորս արար, Ա. ՍԱՐՎԱԶԵԱՆԻ

16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

ԻՐԱՒ ՀԱՍԿՆԱԼՆ Է ԿԱՐԵԻՈՒ

Քոմէտի-Տրամաթիկ եռեք արար, Վ. ՍՂԱՃԵԱՆԻ

23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

ՄՆԱՆԿ ԵՒ ՏՆԱՆԿ ԱԶԳԱՅԻՆ ՋՈՋԸ

Զաւեշտ երեք արար, ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆԻ

30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ

Օփերէթ հինգ արար

Մուտքի գիները սովորական: Զորս ներկայացումներու միասնաբար տոմսեր հաթիւրին 25 ղեկտով:

Տեղեկութիւններ եւ մասնաւոր դրքոյկը ստանալու համար գրել Վ. Մաքսուտեանի, 27, Rue de Tournon, Paris:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՍՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱԻ

1938 ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ, Թ. ՏԱՐԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄԻՑԻ

Պատկերազարդ եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ

Կողքին ճակատը զարդարուած է Հ. Ալեքանեանի մէկ նկարով «Միացեալ Հայաստան», եզերուած հայկական զոյգ եռագոյնով, եռագոյններու միացման տեղը Հ. Ց. Դ. Զինանշանը: Ալ կողմը երեք նկարներ՝ Ա. Վանաբեան, Զօր. Սեպուհ, եւ Պ. Սէրէմճեան:

Ձախ կողմը Մ. Թէրլէմէզեան, Մ. Պօղոսեան եւ Ց. Մխիթարեան:

Կը բովանդակէ, ազգային, պատմական կարեւոր անցքերու եւ անձերու մասին հետաքրքրական տեղեկութիւններ, վերջին յիսնամեակի պատմութենէն հերոսական դրուագներ, հրօսական եւ ազգային տօներու յիշատակութիւններ եւն.:

Գին՝ Մարսէյլ 5, Փարիզ եւ գաւառներ՝ 5.50, Ամերիկա եւ Արտասահման 6 ֆրանք: Ստանալու համար դիմել:—

Monsieur G. Djarayan, 5, Rue de l'Eclipse, Marseille, France:

ԼԱԻԱԳՈՑՑ ՆՈՒԷՐԸ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻԻ

«ՆՈՐ ՔՆԱՐ» ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ, ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԳԱՐԱՆ

640 էջ, 715 երգ, երգերէն 208 հատը ձայնագրուած: Բազմաձայն, քառաձայն, եռաձայն, երկձայն միաձայն, դաշնակի ընկերակցութեամբ եւ չուենակի համար: 109 գիմանկարներ եւ հայրենի տեսարաններ: Գին 50 ֆրանք: Փոստի ծախքով 52: Կազմուած 60 ֆր. փոստի ծախքով 63: Դիմել՝ գրատուն «Քառաջ», G. TZERIKIANTZ. 13 Rue des Dominicaines, Marseille:

Նոր Յարի առթիւ հայերէն գիրեր նուիրեցէք

ԱՆԴՐՈՆԻԿ, Ցուցական յեղափոխութեան հերոսուհին, *Աթէնք* 1936, 708 էջ, 40 ֆրանք: *ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՍՆ Ի ՀԱՑՍ*, Գարեգին եպս. Տրապիզոնի, *Փարիզ* 1936, 376 էջ, պատկ. 25 ֆրանք: *ՆՈՐ ՔՆԱՐ*, ձայնագրուած եւ պատկերազարդ *ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԳԱՐԱՆ*, *Աթէնք*, 1937, 640 էջ, 50 ֆրանք, *ՀԱՑԵՐԷՆ ԵՐԳԵ՛Ր*, ձայնագրուած ժող. երգեր, Գ. Աճէմեան, 7 ֆրանք: *ՐԱՖՖԻ*, կեանքը եւն. Փարիզ, 1937— 10 ֆրանք: *ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՑԵՐԷՆ*, Ե. Տէմիրճիպաշեան, *Պոլիս* 1930, 1197 էջ, լաթակազմ, 100 ֆրանք: *ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՑԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ*, Վ. Գէորգեան, *Պէյրութ*, 1336 էջ, լաթակազմ 40 ֆրանք: Ց. *ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ*, *ՄԱՐԴԸ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ*, Վ. Ահարոնեան, 10և15 ֆրանք: *ՍԱՄՈՒԷԼ*, Րաֆֆի 696 էջ, 40 ֆրանք *ԴԱՒԻԹ ԲԻԿ*, Րաֆֆի 691 էջ, 40 ֆրանք: *ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ* 40 *ՕՐԵՐԸ*, Ֆր. Վէրֆէլ, *Թարգմ.* Ետաճ, 70 *Ֆր.*: *ՀԱՄԼԷԹ*, ողբ. 5 արար, *Շէյքսպիր*, *Թարգմ.* Ց. Մասէհեան, լաթակազմ 50 ֆրանք: Գոյամարտ Օրացոյց 5.50 ֆրանք:

ՄԵՐ ՆՈՒԻՐՆԵՐԸ.— 25 ֆրանքի գիրք գնողին *պատի օրացոյց* մը կամ *Հայաստանի քարտէս* մը, 50 ֆրանքի գիրք գնողին՝ *Հայաստանի աշխարհագրութիւն* մը, 100 ֆրանքի գիրք գնողին՝ *Տարեգիրք* մը:

Ապառիկ ապսպրանքները նկատի չեն առնուիր: Գաւառէն եւ արտասահմանէն Թղթածրարի համար աւելցնել հարիւրին 10:

Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍՄՄՈՒԷԼ, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris (6): *Հեռ.* Danton 88-65, chèque postal - Paris 1278 - 35:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իրաւագէտ-խորհրդական *ՊԻՐՆԱՐ ՎԱՀԷ*, վկայուած փարիզի Շամասարանէն, 159 Rue Lafayette, Paris (10), Tél. Nord 68.02, կը ծանուցանէ փարիզի եւ գաւառի իր յարգելի յաճախորդներուն, որ յառաջիկայ շաբթուան ընթացքին պիտի գտնուի հետեւեալ քաղաքներուն մէջ, *ԼԻՈՆ*, *ՄԻՆԹ ԷԹԻԷՆ*, *ՍԻՆ ՇԱՄՈՆ*, *ԿՐԸՆՈԳԼԸ*, *ԼԷ ՅՈՆԹԻՆ ՏԻԻԺԻՆ* (Մաւուայի նահանգ), *ՎԱԼԱՆՍ*, *ՄԱՐՍԷՅԼ*, *ՆԻՄ*, *ՍԷՆ ՌԱՖԱՅԷԼ*, ինչպէս որ կը փափաքին խորհրդակցութիւններ ունենալ իրաւագիտական եւ դատական խնդիրներու շուրջ, Յող հաճին ժամադրուիլ անմիջապէս:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒԻ

— *Տիկին Սաթենիկ Սիւրմէնեան* (երգչուհի, ծնեալ Պէչաքճեան), *հօր անուն՝ Դանիէլ, մօր անուն՝ Աղաւնի, կը փնտռէ իր քոյրերը՝ Աղնիւ, Եսթեր, Նարդուր Պէչաճեանները որոնք տարագրուած են մինչեւ Խարբերդ: Կը փնտռէ նաեւ իր քրոջ եսթերի աղջիկները՝ Հայվարդ, Գեղվարդ Զամօղլեանները. նմանապէս մօրքրոջ զաւակները՝ Մանուկ, Գեղեցիկ, Վարդուհի, Աչխէն Սրապեանները: Հասցէն գիտցողներէն, մանաւանդ այժ Սուրիացնակ մեր հայրենակիցներէն կը խնդրուի իմացնել* Mme. M. Surmenian, 25 Rue de Belle Image, Valence, (Drôme) France.

— *Տիկին Տիրուհի Գաբրիէլեան* (ծնեալ *Սիմէթեան*, *բնիկ Կեսարացի*), *կը փնտռէ իր քոյրը՝ Վերժին Սիմէթեան Թալասի որբանոցէն*, (*Այս որբանոցին մէջ Մէրճաճ անունով ճանչցուած*): *Իր հօրեղբայրը Յակոբ Սիմէթեան այժմ Ալէքսանդրիա* 1930ին *Վերժին Սիմէթեանը տեսած է Պէյրութի մէջ: Կը խնդրուի Սուրիոյ չրջանի, կեսարիոյ հայրենակցական միութենէն եւ իր հասցէն գիտցողներէն, իմացնել՝* A. Kaprielian, 8bis, Rue Maugeron, Vienne, (Isère): France:

— *Տիկին Եուլիանէ Աւագեան* (*Ռաֆայէլեան*) *կը փնտռէ քոյրը՝ Ալիս, եւ եղբայրը՝ Մուշեղ Ռաֆայէլեան: Հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տէր եւ Տիկին Գէորգ Աւագեանի՝* 114, Ave. Henri Barbusse, Arnouville - les - Gonesse. (S. et O.):

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

Ց. ՅՈՎԻԿԵԱՆ

Իրաւագէտ՝ վկայեալ Փարիզի համալսարանէն, 22, Rue Maubeuge (9):

Խորհրդակցութիւն եւ դատական պաշտպանութիւն:

Ընդունելութեան ժամերը՝ 5էն 7, եւ ժամադրութեամբ:

ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ

ՀԱՑՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մաագրած եմ Ատափազարի հայութեան անցեալը հատորի մը վրան թածել, պատմուածքներու ձեւով: Այս առթիւ, հակառակ Ատափազար ծնած ըլլալուս, կը խուսափին յիշողութենէս տակաւին շատ մը դէպքեր ու դէմքեր:

Արդ, բոլոր այն Ատափազարցիները, որ կը սիրեն վերակենդանացած տեսնել իրենց ծննդավայրը ... դիր քի ձեւով՝ թարի Թող ըլլան իրենց դիտացածն ու լսածը տեղեկացնելու համար:

Նախապատուութիւն պիտի տայ ժողովուրդի համեստ խաւերուն, հետ կապ ունեցող դէպքերուն եւ դէմքերուն: Կ'ընդունիմ նաեւ լուսանկարներ վերջը վերադարձնելու պայմանով:

ՀԱՍՑԷ.— Yéghicheyan Vartan, Dentiste, 93, Rue de la Kaska, 93, Tunis (Tunisie):

Ց. Գ.— Արտասահմանի այն թերթը, որ պիտի ուզէ արտատպել սոյն կռիւը, թող հաճի օրինակ մը ղրկել ինծի, փոխարժէքը ամիրջապէս ստանալու համար:

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ

Վարձու է երկու սենեակ եւ խոհանոց մը օգտատէր վայրի մէջ: Ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն: Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Տօնիկեանի, 52, Rue Gustave Courbet, Bagneux, (Seine):

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme — PARIS (13)

ԳԱՂՁՐ ՅՈՒՆԻՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԴԵՐԱԿԱՏՈՒՄ Յ. ՔԼԹԻԿԵԱՆ

Ֆրանսական եւ անգլիական ազնուականաց կրթարաններէ: Աշդասպահութիւն, խնամուած կար ու ձեւ: Մինչեւ երեք տարի, դասընթացները կը պահեն իրենց սկզբնական ձեւը:

6 RUE GEOFFROY-MARIE, Paris (9)

Մէթրօ Cadet Tél. Prov. 95—68

Alimentation «TRÉVISE»

Իր անմահական սուրճովը

Café "HAREM"

Հաճուախօսներու համար մեծահամբաւ ճաշարան: Ճաշ՝ **14** ֆրանք:

Ամէնէն ճոխ եւ ախտաւ մէզերանոց արեւելեանները նպարեղէնատեղ

5 ԱՒ. ՀԱՐԻՒՐ ԲՈՒՅԱՒԻԿ ՉԵՂՉ

Հեռաձայնով ապահարանքներ կը դրկուին կոյն:

Tél. Taitbout 40—63

30, Ruede Trévise Paris (9) Metro Cadet

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՐԱՖՖԻ

Փարիզահայերու միակ վայելուչ ճաշարանը

Տնօրինութեամբ Մ. Գ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ

8, RUE MAUBEUGE Paris (9) *Մէթրօ* Cadet et le Peletier

Շոն պիտի գտնէք՝ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու հարուստ ճաշացուցակ մը: Անմրցելի ժաքրութիւն եւ անթերի սպասարկութիւն: Գոլական օրի՝ եւ շաբթի կէս ճաշարանատիրոջ անվիճելի փորձառութեամբ: Ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուի սրահ անհրաժեշտ ժամուելի գիներով:

Շաբաթ եւ կիրակի երեկոները արեւելեան նուագ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յանուանէ ներկայացնենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլովակեան ըրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքօճաքի, գուլպաներու եւլն. համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած գիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *գիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն:*

Փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լիզուէ թարգմանութիւններ: Նաթերարիզատեղի օթիւնական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճաշերու եւ գաւախօսութիւններու խմբագրութիւն: Փողոցային արկածներու ենթարկուած չքաւորներուն կուտայ կանխավճար առանց տոկոսի եւ մի չորդչէք: կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 եւ 5—7:

կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Tailleur de ST. BERNARD

Pour hommes et Dammes

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris (18)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ La Chapelle եւ Barbès Rochechouard

Թելեֆօն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— *Նոր տարուան առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի եւ վերարկուի համար մինչեւ Մնունդ:*

ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԶՄԵՌՆՈՑՅԻՆ ԿԵՐԳԱՄՈՒՆԵՐ:

ՄԵՐԳԻՆԵՐԸ.— Վերարկու եւ հագուստ կու փոքռով) սկսեալ 280—400 ֆր.: Նուէր կ տուրուի մանրամասէ մէկ փաք տը գին օձիք, ձ մեռուան համար, պարտաստուած հայկուհիկ պօլեանի արհեստանոցներուն մէջ: 400 ֆրան վեր ապսպրանքներու համար, 3 փորձ, նուէր տուրուի մէկ ֆանթէզի տափատ կամ կօշիկ: տուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն կայացնել ցուցակի կարօնը՝ Rue la Charbo nière *մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք պիւրամատչելի գիներ à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուճած փարագաներ: 110 ֆրանքէն սկսեալ: Մարիպոլեան պարագաներու, 3 օրէն կը յանձնենք պապրանքները՝ խնամուած աշխատանքով:*

Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր:

Le Gérant : H. STEPHAN

17, Rue Damesm PARIS (13e) Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒ ԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՉՈՐԵՔՇԱԹԻ
5
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
5 JANVIERE
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3620 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՂՋԱԿԷՋ

1937 Նոյ. 6ին Սահմանադրութեան մէջ, Հայաստանի Գերագոյն Ատեանը (?) կ'արձակէր վճիռ մը, որուն համաձայն մահուան կը դատապարտուէին Տիգրան Մ. Կիրակոսեան, Մխիթար Մ. Լուսինեան եւ Յովհաննէս Ս. Խաչիկեան, ուրիշ երկու ամբաստանեալներ՝ 25ական տարի բանտարկութեան, մէկն ալ՝ 15 տարուան : Այս առթիւ դատապարտեալներ Ռուսեր : (Խ. Հայաստան, 12 Նոյեմբեր) : Բոլորն ալ ամբաստանուած էին թէ «վնասարարութիւն» կատարած են, անասուններ ոչնչացուցած են, թունաւորելով, հիւանդութիւններ տարածելով Լոռիի մէջ :

Ամբաստանագիրը կ'ըսէր թէ բոլորն ալ խոստովանած են իրենց յանցանքը,— ճիշդ այնպէս ինչպէս աշակերտ մը կ'արտասանէ իր սերտած դասը : Միեւնոյն ատեն, անոնք մտանանչումներ ալ կատարած էին, իրենց կարգին ամբաստանելով դրդիչներն ու կազմակերպիչները :

Դատավճիռն առաջ, ինչպէս սովորութիւն է ամբողջ Խ. Միութեան մէջ, նմանօրինակ «դատավարութեանց» պարագային, ժողովներ դումարուեցան Երեւանի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ, պահանջելով « ոչնչացնել ժողովրդի թշնամիներին երկրի երեսից» : Կը բաւէ յիշել միայն այս առթիւ հրատարակուած ճառերուն եւ բանաձեւերուն խորագիրները (Խ. Հայաստան, 1 Նոյ.).

« Պահանջում ենք գնդակահարել .— Պահանջում ենք ամենախիստ պատիժ վնասարար իժերին ».— «Ոչնչացնել հայրենիքի անարգ թշնամիներին» :— «Անողոք դատաստան ժողովրդի թշնամիներին» եւայլն :

Այս վերջին խորագրին տակ տպուած էր Հայաստանի կուսակցական հրատարակութեանց տպարանի բանուորներուն բանաձեւը, որ կը պահանջէր «Արագացնել դաւաճաններ՝ ժողովրդի թշնամիներ Ամատունու, Ակոբովի, Գուլոյեանի, Մուղդուսու, Մակինցի, Յ. Յովհաննիսեանցի եւ միւսների դատավարութիւնը, ենթարկելով նրանց առաւելագոյն պատժի » :

Քանաքեռի մէջ, ճարտարապետ Աչոտ Հէքիմեան ճառ մը խօսելով, կը պահանջէր «բնաջնջել նողկալի թշնամիների վոհմակը, ոչնչացնել ինչպէս պարազիտ (մակաբոյծ) վիրաւորիչներ (մլուկ) :

Դատավարութեան ընթացքին որոշ կ'երեւար թէ ուրիշ դատեր ալ պիտի տարբերին : Լոռիի դասը՝ պարզապէս յառաջաբանն էր ամբողջ շարքի մը, որ չուշացաւ :

Դեկտեմբեր 30ին, Աժանս Հաւասի Թղթակիցը Մոսկուայէն կը հեռագրէր թէ դատի քաշուած են ութ ամբաստանեալներ : Ու կը յիշէր միայն հինգին անունները : Հեռագիրը հրատարակուեցաւ կարգ մը թերթերու, եւ ընկերվարական պաշտօնաթերթին՝ « Փոփիւլէռ»ի մէջ :

Երէկ « Թան »ի Թղթակիցը կը հաստատէր լուրը, իսկ այսօր արդէն կը ստանանք եզրակացութիւնը, — ՄԱՀԱՎՃԻՌ, ինչպէս կը նախատեսուէր :

Այս հեռագիրն ալ կիսակատար է, ինչպէս դատավարութեան լուրը : Այսպէս, Հաւասի հեռագիրը կը յիշէ նոյն չորս անունները, իսկ միւսները զանց կ'առնէ : Այդ անուններն են,— Մամիկոնեան, Շահնազարեան, Ենգիբարեան եւ Քալանթարեան : Հաւասի առաջին հեռագիրը կը յիշէր նաեւ կեդր. կոմիտէի Բ. քարտուղարը, Ակոպով :

Արդ, որո՞նք են միւս մահապարտները :

Հեռագիրը միւս չորսին համար կ'ըսէ,— « բարձր պաշտօնատարներ հողագործական գործավարութեան» (նախարարութիւն) :

Փորձենք լուսաբանել, առանց պնդելու մեր ենթադրութեան վրայ : Իսկ լուսաբանութեան համար իրրեւ աղբիւր ունինք միայն եւ միայն «Խ. Հայաստան»ի այն թիւերը ուր հրատարակուած են Սահմանադրութեան մանրամասնութիւնները :

Այդ չարաշուք դատավարութեան ընթացքին, ինչպէս ամբաստանագիրը, նոյնպէս ամբաստանեալները միշտ կը յիշէին հետեւեալ անուններուն իրրեւ հովանաւոր հակայեղափոխականներու, — Ամատունի, Ակոպով, Գուլոյեան (նախկին վարչապետ), Մուղդուսի (ներքին գործակալ), իսկ յատկապէս հողագործական պաշտօնատունէն՝ Գումեդին (նախորդ գործակալը), Մամիկոնեան, Շահնազարեան, Մելիումեան, , Թորոսեան եւ Արամայիս Երզնկեան (նախկին գործակալ եւ փոխ - վարչապետ), իրրեւ դրդիչներ կամ կազմակերպիչներ : Դատաբանին նախագահը միշտ անուններ կը հարցնէր եւ ամբաստանեալները փոխն ի փոխը կ'արտասանէին այս անունները , ամբողջութեամբ կամ հատ - հատ, պարագային համեմատ :

Ուրեմն, մահապարտներէն չորսը պէտք է փնտռել այս անուններուն մէջ : Իսկ բուն իրականութիւնը իմանալու համար, անհրաժեշտ է սպասել Մոսկուայի կամ Երեւանի Թղթաթերին :

Այս լուսաբանութենէն վերջ, կը մնայ միւսը,— իսկապէս ճի՞շդ են եղած ամբաստանութիւնները, մանաւանդ այն ծանրակշիռ մեղադրանքը որ կ'ըսէ թէ մահապարտները դաւեր սարքած էին, Հայաստանը Խ. Միութենէն անջատելու եւ քաղքենի - դրամատիրական պետութեան մը վերածելու համար , ընդ հովանեաւ օտար պետութեան մը :

Հարցումն անգամ մեծ հեղնութիւն մըն է անտէր եւ անճար մահապարտներուն համար :

Ուրեմն Հայաստանն ալ ունեցաւ իր բաժինը՝ ընդհանուր ողջակէզին մէջ...

Կանգ առնենք այստեղ, աւելի չխոցոտելու համար այն սիրտերը որ կը հաւատան թէ հզօր եւ բարեխնա՛մ ձեռքեր կը հսկեն մեր մինուճար հայրենիքին վրայ ...

Շ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈՒԹ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐԸ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 3ԻՆ

ԸՍՏ ԸՆԿԱԼԵԱԼ ՍՈՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱԼՈՐՆ ԱԼ ԽՈՍՏՈՎԱՆՆԵՐ ԵՆ ԻՐԵՆՑ ՎԵՐԱԳՐՈՒԱԾ ՅԱՆՑԱՆՔՆԵՐԸ...

Աժանս Հաւասի թղթակիցը կը հեռագրէ Մոսկուայէն, յունուար 3 թուականով .—

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՑՐԱՔԱՂԱՔԷՆ՝ ԵՐԵՒԱՆԷՆ ԿԸ ՀԱՂՈՐԴԵՆ ԹԷ ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆ ՀԱԿԱՑԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԹՐՈՑՔԻ-ՊՈՒԽԱՐԻՆԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՈՒԹ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ, ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԱԾ ԸԼԼԱԼՈՎ ԹԷ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐՔԱԾ ԵՆ, ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՏԱՊԱԼԵԼՈՒ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԱՆՋԱՏԵԼՈՎ ԴՐԱՄԱՏԻՐԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԹԻՒԼՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԴՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ :

ԳԼԽԱՒՈՐ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐՆ ԵՆ,— ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ, ՆԱԽԿԻՆ ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՈՐԾԱՎԱՐ (ՆԱԽԱՐԱՐ), ՔԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆ, ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏԱՆ, ԵՆԳԻԲԱՐԵԱՆ, ՆԱԽԿԻՆ ՎԵՐԱՏԵՍՈՒՉ ԵՐԵՒԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ, ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ, ՆԱԽԿԻՆ ՓՈԽ - ԴՈՐԾԱՎԱՐ ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ : ՄԻՒՍՆԵՐԸ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐ ԵՆ ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ :

Ուրիշ հեռագիր մը, դարձեալ Մոսկուայէն, յունուար 3 թուականով, ուղղուած անգլեւամերիկեան մամուլին .—

Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան ութ ականաւոր անդամներ , որոնք դատի քաշուած էին Հայաստանի մայրաքաղաքին՝ Երեւանի մէջ, հակայեղափոխական գործունէութեան պատճառ մեղադրանքներով, մահուան դատապարտուեցան այսօր : ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՕՐԵՆՔՈՎ ՄԱՀԱՎՃԻՌԸ ԿԸ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻ 24 ԺԱՄԷՆ :

Դատավարութեան ընթացքին, ամբաստանեալները, որոնց մէջ կը գտնուին հողագործութեան գործավարը եւ փոխ - գործավարը եւ ուրիշ հինգ բարձր պաշտօնատարներ նոյն գործավարութեան, ամբաստանուեցան թէ դաւադրութիւն սարքած են, խորհրդային կարգուսարքը տապալելու եւ Հայաստանը Խ. Միութենէն անջատելու համար : Ամբաստանագիրը կ'ըսէր թէ, եթէ այս դաւը յաջողէր, դրամատիրական պետութիւն մը պիտի կազմուէր օտար պետութեան մը պաշտպանութեան տակ : Բոլոր ամբաստանեալները խոստովանած էին իրենց յանցանքը, դատավարութենէն առաջ :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՍԻԱՆ ԱՍԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

«Պէտք է անձնեսեալ ճերմակներու դէմ դնել դեղին վտանգ»

Մոսկուայէ Սուէցուկու, Ճափոնի ներքին նախարարը, որ միեւնոյն ատեն կը կատարէ գաղտնիքին մէջ եւ վաղուան վարչապետը կը համարուի, դղրդեցուցիչ տեսակցութիւն մը ունեցած է քաղաքական հրատարակութեան մը , «Քայզօ » հանդէսին, միջազգային կացութեան մասին: Մոսկուայէն առանց վերապահութեան կը պարզէ Ճափոնի քաղաքական ծրագիրները Մայր. Արեւելքի մէջ: Սառեւ կ'ամփոփենք իր յայտարարութիւնները որոնք մեծ յուզում պատճառած են Եւրոպայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ.

— « Մանաւոր կառավարութիւն մը անհրաժեշտ է հիւսիսային Չինաստանի համար, բոլորովին տարբեր՝ Մանչուրիոյ կառավարութենէն: Այդ կառավարութիւնը նկատի պիտի առնէ չինական բարքերը եւ պիտի ապահովէ ժողովուրդին երջանկութիւնը: Բնականաբար պիտի ըլլայ հակարոլշեւիկեան : Նմանօրինակ վարչաձեւ մը պիտի հաստատուի հարաւային Չինաստանի մէջ : Փէքինի եւ Նանքինի երկու կառավարութիւնները յետոյ պիտի ձուլուին, կազմելու համար ամբողջ Չինաստանի կառավարութիւնը: Անգլիոյ վարչապետը ըսեր է թէ մենք կ'ուզենք մեր նախասիրած վարչաձեւը պարտադրել Չինաստանի մէջ: Այս կը նշանակէ անկիտանալ մեր նպատակը որ է սեւեռական խաղաղութիւն որ հաստատել Մայր. Արեւելքի մէջ, ինչպէս կը պարտաւորէ կայսերական հրովարտակ մը: ՃԵՐՄԱԿՆԵՐՈՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐԸ ՊԻՏԻ ԽԱԻԱՐԻՆ ՁԱՓՈՆԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՐԵՒԻՆ ՏԱԿ :

« ՄԵՆՔ ԱՁԺՄ ԿԸ ԴՏՆՈՒԻՆՔ ԱՁՆՊԻՍԻ ԴԷՊԵՐՈՒ ԱՌՋԵՒ ՈՐՈՆՔ ԱՀԱԳԻՆ ՁՆՑՈՒՄ ՅԱՌԱՋ ՊԻՏԻ ԲԵՐԵՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ : ՈՉ ՄԷԿԸ ԿՐՆԱՑ ԸՍԵԼ ԹԷ ԻՆՁ ԹԱՓՈՎ ՊԻՏԻ ԸՆԹԱՆԱՆ ԱՁՆ ԴԷՊԵՐԸ : Ես համոզուած եմ թէ ղեղին ցեղը պիտի վայելէ երջանկութեան այն բաժինը զոր երկինք վերապահած է իրեն եւ թէ ճերմակներու գերակայութեան վախճանը իրապէս պիտի բանայ արդարութեան եւ մարդկութեան դարաշրջանը որու մասին այնքան կը խօսին Եւրոպացիները ու Ամերիկացիները: Ես չեմ վախնար պնդել այս մասին, ի հարկին պիտի պնդեմ ի լուր բովանդակ աշխարհի ,— ՊԻՏԻ Է ԱՆՀԵՏԱՆԱՁ ՃԵՐՄԱԿՆԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾԸ ԴԵՂԻՆ ՅԵՂԵՐՈՒՆ ՎՐԱՁ : ԲՆԱԿԱՆԱԲԱՐ, ԱՁՍ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱԳ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ ՅԱՌԱՋ ՊԻՏԻ ԲԵՐԷ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԱԿՆՈՒՎՐԱՁՈՒԹԻՒՆ ՄԸ . բայց, ինչ որ ալ ըլլան մեր ձեռք առնելիք զգուշութիւնները, արդիւնքը նոյնը պիտի ըլլայ ,— ընդհանուր տակնուվրայութիւն մը: Այդպէս կ'ուզէ ճակատագիրը, էականը այն է որ իրականացնենք մեր առաքելութիւնը, առանց կանգ առնելու երկրորդական նկատումներու առջեւ :

«Չինաստանի դիմադրութիւնը խորտակելու համար, ԲԱՑԱՌԱԿԱՊԵՍ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ԿԱՄԵՑՆԵԼ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԵՐԵՒՍ ՆՈՑՆԻՍԿ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸ ԳՆՈՎ : Ի՞նչ կրնանք ընել. անհրաժեշտութիւնը միջոցներ կը պարտադրէ : Անգլիա ինչո՞ւ չուզեր հասկնալ թէ անօգուտ է իր ալակցու-

(Լուծումը տպուածքի կարգով Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ...

Արագը սպասպի մատնեց գիս, ուզեցեալ օր, **cure de silence** յանձնարարելով :

Հետեւելով իրեն՝ ամէնիս պէտք է ... Արմաշու հարսեր դառնանք :

Գործադրելով իր դեղագիրը, նախընտրեցի **cure de silence**ով հաղորդել իրեն՝ իմ գրասեղանէս իր գրասեղանը՝ գրաշարին միջնորդութեանը դիմելով :

Կը խորհիմ, նախ, որ իր թելադրութիւնը եթէ ընդհանուրին կողմէ գործադրուի, բազմաթիւ անպատեհութիւններ պիտի ծագին :

Ատոր առաջին զոհը պիտի ըլլայ ինք : Իրրեւ լաւ ներտ խաղացող, յաղթած պարագային բնականաբար պիտի ուզէ պարծենալ ու բարբառիլ : Բայց, ստիպուած ըլլալով չխօսիլ՝ բոլոր ըսելիքները պիտի պահէ քերթին մէջ, աւելի ուռեցնելով իր թուշերը եւ իր ներդութենէն «ցա՛...ծելով» աթոռին վրայ :

Փարիզահայերը պիտի զրկուին Քիպարեան արքեպիսկոպոսի հոգեշահ խրոզներէն : Պ. Արշակ Զօպանեան պիտի ստիպուի իր բրոնիկները առնուազն երեք անգամ երկարել՝ ետ խօսելու անմերձելի առիթներէն զըրկուած ըլլալով :

Երեւանը, որ խօսելու ախտէն վարակուած է, ի՞նչպէս պիտի կարենայ միայն եօթը բառով որակել իր նոր ու անվերջանալի ամբաստանեալները, — Դաշնակ, քրոցքիական, պուխայրինեան, նացիոնալիստական, զինուվիւէեան, ենթէրվանցիոնիստ եւ դիվերսիոնիստ : Եօթը բառ բաւական չեն, այդպէս ալ կրնանք արտասանել : Ու, ահա, տարուէ տարի պիտի ընդհանրանայ լեզուի գործողութիւնը, ինչպէս ընդհանրացած է հիմա .. կուրացիները :

Հակառակ այս բոլորին, ինծի կը թուի թէ Արագի գիւտէն առաջ մեր մէջ cure de silence կիրարկողներ կային ու կան արդէն :

Քրէմլը անընդհատ ձերբակալութիւններ կը կատարէ ու շարաւն շարաւն կը գնդակահարէ, բայց, տեսէ՛ք, արտասահմանի մէջ մեծ թերթեր, միութիւններ, մտաւորականներ եւ կուսակցութիւններ ունինք, որոնք լեզուները փակցուցած իրենց բիւրեղուն՝ բառ մը անգամ չեն արտասաներ : Անշուշտ հետեւելով հին առածին որ կ'ըսէ թէ լռելը ոսկի է :

Ու միշտ լուռ մնալու որոշման հետեւանք է, կ'երեւի, որ Փարիզի Հոկի կեդրոնին մէջ մարդիկ սկսեր են... ձեռքերով խօսիլ իրարու հետ :

ԿԱՐՕ

ԿԱՂԱՆԴՋԷՔ ՆԱՐ ՍԻՍԱԿ (ՊԷՅՐՈՒԹ)

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԴՊՐՈՑՔ
178 ՈՐԲ ԵՒ ՉՓԱՆԱՑ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Խմբ. Կ. Խաչի Կաղանդի երեկոյթին աւթիւ հաւաքուած	240
Ցունուար 2ի դումարը	1030
Ընդհ. դումար՝	1270

Նուիրատուները.— Հրաչ Հանտալեան 50 ֆր., Մարտիրոս Տէրտէրեան 40, Ազապաղ Պարսամեան 30, Սամուէլ Քանթիլեան 30, Լեւոն Գուլումճեան 20, Յոսրով Կարմիրմօրեան 20, Մարգիս Գասպարեան 20, Տիկին Նուարդ Պարսամեան 15, Յակոբ Թումանեան 10, Տիկին Հայկանուշ Խաչատեան 5 Ֆրանք : Գումար՝ 240 Ֆր. :

(Մանրամասնութիւնները յաջորդիվ) :

Նախագահ Ռոզվելթի ճառը միջազգային կացութեան մասին

Երկուշաբթի կէսօրէն վերջը նախագահ Ռուզվելթ քաղաքական ճառ մը խօսեցաւ, որ ձայնասփիւռով ունկնդրուեցաւ ամբողջ աշխարհի մէջ, թէ անգլերէն եւ թէ ուրիշ լեզուներով :

Պարզելով միջազգային կացութեան բարդութիւնները, նախագահը չեչտեց .

— « Միջազգային արդի լարուած կացութեան եւ անկարգութեանց մէջ, որոնք կը վտանգեն քաղաքակրթութիւնը, ամէն ազգ որ խաղաղութիւն կ'ուզէ, պէտք է բաւական զօրաւոր ըլլայ, յարզել տալու համար վէճերը խաղաղութեամբ լուծելու սահմանուած հիմնական խորհուրդները: Խաղաղութիւնը աւելի յաճախ վտանգուած է այն ազգերուն կողմէ կամ այն ազգերուն մէջ որոնք մէկդի նետած են ժողովրդապետութիւնը կամ երբեք չեն ճանչցած զայն, բայց ժողովրդապետութիւնը պիտի վերահաստատուի այն ազգերուն մէջ որոնք այսօր կ'անդիմանան զայն: Մարդկութեան խաղաղութիւնը կը կայանայ այս յոյսին մէջ » :

Ցետոյ անցնելով ներքին խնդիրներու, նախագահը բացատրեց թէ անհրաժեշտ է աւելցնել աշխատաւոր բազմութեանց գնելու կարողութիւնը, հասատաւելով նուազագոյն աշխատավարձ: « Դրամագլուխը անհրաժեշտ է, բայց պէտք է գործակցի աշխատանքին հետ : Պէտք է դաղրի դրամագլուխին յոռի գործածութիւնը կամ գործածութեան եսասիրական կախակայումը, այլապէս դրամատիրական դրութիւնը պիտի կործանի իր իսկ գեղծումներուն հետեւանքով» : Նախագահը անհրաժեշտ կը գտնէ նաեւ ամերիկեան նաւատորմին յաւելումը : Ցետոյ կ'առաջարկէ վերաքննութիւն՝ տուրքերու դրութեան մէջ :

Ճառը լաւ տպաւորութիւն գործեց Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ. իսկ անախորժութիւն՝ Հռոմի մէջ, ուր Մուսոլինի անձամբ կ'ունկնդրէր խօսած ատեն: Պերլինի մէջ ալ աննպաստ տպաւորութիւն կրեցին, քանի որ նախագահը ուղղակի կը ձաղկէ բոլոր դիկտատուրաները :

Պարտքի փոխարէն կինը ծառեց Հրեայ վաճառական մը, Վարշաւայի մէջ : Մէկ միլիոն ֆր. Ֆրանք պարտք ունէր գործարանատիրոջ մը, որ ձեղը դրած էր դինքը : Հրեան ճար չգտնելով, առաջարկեց յանձնել իր երիտասարդ կինը եւ փակել հաշիւը : Գործարանատէրը հաւանեցաւ :

ԲԱՀԱՐԵԼՑԻ ՀԱՄԱՐԸ

(Ա. Ի Վերլուծ տար)

Նախ վախ չվճռ Ջէէի Նարտրեի ի իր գերթա - գլխարկը ու ներքեսնի ներ Մերտ - գոցան, արթախի օրհան «Ես Մերտ - վի» Ալարթախ փիլիալ ու ես Ալարթախ— ես ոչ ոք եմ ես ոչ ոք եմ ես ոչ ոք եմ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

«««« • »»»»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Թիւնը Զինաւտանի. աշակերտութիւն մը որ փոթորիկ պիտի բերէ իր գլխուն: Ես չեմ ուզեր հաւատալ թէ Ամերիկացիները, որոնց շահերուն չի վնասեր մեր գործունէութիւնը, Անգլիոյ եռեւէն պիտի երթան մեզի դէմ կռուելու համար, եթէ մենք զէնքով ճակատինք անոր դէմ »:

Ծովակալը յետոյ խօսելով ձախոնի տնտեսական ուժին վրայ, յայտարարեց թէ այդ ուժը չատ վեր է Զինացիներու եւ ճերմակներու երեւակայածէն: « Մենք երբեք պիտի չէյնանք այն վիճակին մէջ ուր ինկաւ Գերմանիա, պատերազմէն վերջը»: Ուշադրաւ է որ ծովակալը որ եւ է խօսք չէ ըսած Ս. Միութեան մասին:

Արաբերէն ձայնասփիւռ Լոնտոնին

Տասնըհինգ տարուան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, բրիտանական ձայնասփիւռը յունուար 3ին սկսաւ արաբերէն զեկոյցներ տալ, ի լուր իսլամական աշխարհին: Այս ձեռնարկը սահմանուած է հակազդելու իտալական անթելի հակակրկիական քարոզութեանց, որոնք մեծ մտահոգութիւն կը պատճառեն: Ամէն օր որոշ ժամու մը պիտի արուին այս արաբերէն զեկոյցները: Նոր ձեռնարկին հաստատման առթիւ, խօսք առին չատ մը երեւելիներ, մասնաւորապէս իշխան Սայիֆ իւլ Իսլամ՝ եգիպտոսի, յետոյ Լոնտոնի եգիպտական դեսպանատան գործակատարը, վերջապէս Իրաքի եւ Արաբիոյ դեսպանները: Ապա ձայնասփիւռը լուրեր հաղորդեց տարբոյզ արաբական աշխարհէն,— եգիպտոս, Պարսից Ծոց, Պաղեստին, Մօտաւոր Արեւելք եւն.: Երեւսաղէմի մէջ ձայնասփիւռը լսուեցաւ չատ յստակօրէն:

Հռոմի մէջ օրուան կարեւոր խնդիրն է այս ձեռնարկը, որ ուղղուած կը նկատուի յատկապէս Իտալիոյ դէմ: Քիչ - չատ արաբերէն դիտցող կամ թարգման մը ճարած ամէն իտալացի պաշտօնատար կը լսէր անգլիական ձայնասփիւռը: Իտալական թերթերը նորէն կը պնդեն թէ Պարիւի արաբերէնի կայանը երբեք հականգլիական քարոզութիւն չէ կատարած եւ ծանր մեղադրանքներ կ'ուղղեն Անգլիոյ դէմ: Մինչեւ անգամ կ'ըսեն թէ Լոնտոն խախտած է Միջերկրականի համաձայնութիւնը:

Նոր խաղութիւններ Ռումանիոյ մէջ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ կոկայի դահլիճը որոշեց հակողութեան տակ առնել մամուլը, թատրոնը եւ չարժանկարը, որպէսզի խռովարարական քարոզութիւններ չկատարուին: Ուրիշ չորս թերթեր եւս դադարման դատապարտուեցան: Նոր կառավարութեան մարտական ուժերը, որոնք նիզակաւորները կը կոչուին, առաջին անգամ ըլլալով իրենց պարտականութեան գլուխը անցան յունուար 3ին, նախարարութեանց դուռներուն առջեւ: Ասոնք հագած են մութ կապոյտ համազգեստներ, որոնց թեւերուն վրայ դրոշմուած է կեռ խաչը:

Հրէական երկու առաջին կարաւանները հեռանալով Ռումանիայէն, Զեխոսլովաքիա հասան:

Պերլինէն կը հերքեն այն լուրը թէ Լոնտոնի գերմանական դեսպանը մօտերս Պուքրէշ պիտի երթայ, մասնաւոր պաշտօնով:

Աւելի քան 1500 ռումանացի չրջիկներ հասան Հռոմ: Այս առթիւ փառաւոր ընդունելութիւն մը սարքուած էր հաղարաւոր սեւ չապիկաւորներու կողմէ: Փողոցները զարդարուած էին իտալական եւ ռումանական դրօշներով:

Փորտրիկ եգիպտոսի Խորհրդարանին մէջ

Յունուար 3ին ազմկալի տեսարաններ պարզուեցան եգիպտոսի երեսփոխանական ժողովին մէջ, երբ քարտուղարը պիտի կարդար արքայական հրամանագիրը՝ նիստերու յետաձգման մասին: Ներկայ չէին ոչ նոր վարչապետը, ոչ ալ իր նախարարները. բայց պաշտօնակ վարչապետը՝ Նահաս փաշա եւ իր կուսակիցները ներկայ էին եւ ազմկալի ցոյցեր կատարեցին: Նախագահը կարդի հրաւիրեց նախորդ վարչապետը, սակայն այս վերջինը երբեք նկատի չառաւ եւ չարունակեց ամբողջ ուժովը պոռալ, խօսք առնելու համար «յանուն հայրենեաց»: Անկարգութիւնը այնքան սաստկացած էր որ նախագահը հարկադրուեցաւ դուրս հանել թղթակիցները եւ ունկնդիրները:

ՋԱՆԱՖԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏԱՂԱՎ

ՀՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՆՑԱԳԻՐ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐԸ 1938 յունուար 1էն սկսեալ Գերմանիայէն պիտի չկրնան մեկնիլ առանց մասնաւոր արտօնութեան:

3.200.000 ՖՐԱՆՔ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ կը պահանջէր դնդ. Լա Ռօք, ինչպէս եւ 75 հրատարակութիւն՝ տրուած վճիռներուն, իր բացած 25 անուանարկութեան դատերուն առթիւ: Դատարանը աւելի օր արձակեց իր վճիռները, հատուցում սահմանելով միայն 10.300 ֆրանք: Անպարտ արձակուեցաւ գլխաւոր ամբաստանեալը, դուքս տի Պորկո: Ամէնէն ծանր վճիռները կրեցին Լէօն Տոտէ (Ազգային Ֆրանսեզ) եւ թերթին պատասխանատու տնօրէնը, իւրաքանչիւրը դատապարտուելով 200 ֆրանք տուգանքի եւ 2000 ֆրանք հատուցման: Երկրորդ անուանարկիչ գրութեան մը համար Լէօն Տօտէ եւ պատասխանատու տնօրէնը դատապարտուեցան իւրաքանչիւրը 400 ֆրանք տուգանքի եւ 4000 ֆրանք հատուցման: «Իւմանիթէ»ի պատասխանատու տնօրէնը եւ յօդուածագիրը Սամփէ Հատաքարար դատապարտուեցան 200 ֆրանք տուգանքի եւ իւրաքանչիւրը 2000 ֆրանք հատուցման: «Փօփիւլէր»ի մէկ յօդուածագիրը եւ պատ. տնօրէնը դատապարտուեցան 50ական ֆրանք տուգանքի եւ 100 ֆրանք հատուցման եւն.:

ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ բանուորներու գործադուլը վերջացաւ: Այժմ վարչապետը ձեռնարկած է միւս գործադուլներն ալ գադրեցնելու իր ազարարութեամբ:

ԼԻՈՆԷն «Մաթէն»ի կը գրեն թէ Արտէշի եւ Տրոմի կիրճի եւ կրպակիսի գործարաններուն գործադուլը բանուորներուն հետեւանք է, սարքուած՝ համայնավարներու կողմէ, որոնք բոնի վար դրած էին ճարտարապետները:

ՍԹԱԼԻՆ պիտի կոչուի «Աւագնորդ Ս. Միութեան ժողովուրդներուն», համաձայն անոր թերթի մը տեղեկութեանց, մինչեւ որ աւելի յարմար տիտղոս մը գտնուի:

Այրի Տիկին Փայլածու Թեւանեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Եփրեմ Թեւանեան եւ զաւակունք, Պ. Գրիգոր Թեւանեան, Տէր եւ Տիկին Քերովբէ Թեւանեան, Տէր եւ Տիկին Արքար Թեւանեան, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Համամճեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Պ. Պ. Ասատուր, Մաշատուր եւ Հեթում Յարութիւնեան եւ պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, եղբօր, հօրեղբօր եւ ազգականին՝

ՏԻԳՐԱՆ ԹԵՒԱՆԵԱՆԻ

դառնադէպ մահը որ տեղի ունեցաւ յունուար 2ին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան, 62 տարեկան հասակին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր, չորեքշաբթի (5 յունուար) առաւօտեան ժամը 9ին իր բնակարանին մէջ, 48, բիւ Ռօժէ, Պանիէօ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը:

ՅԱՆՁՕՖ.— Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Հ. Ց. Դ.

Փառիզ

ՓԱՐԻԶԻ «Նգիպտացի» կոմիտէն հերթական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները 7 յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 6 Ավընիւ տ'Իէնայի սրճարանին վերնայարկը: կը խօսի *Ընկ. ՀԱՅԿ ՄԱՐԳԻՄԵԱՆ.* Նիւթ՝ *Խորհրդային դեկավարութեան կուսակցական անցեալը եւ ներկան,*

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱՖՈՒԼՈՆԳԻ «Արամ» ընթ.կովիտէի ընդհ. ժողովը 7 յունուար ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, ընկերվարականներու տրահին մէջ, 149 պիս Ավընիւ Արժանթէյ, կարեւոր օրակարգ:

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՉՈՒԹԻՒՆԸ

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

Յաւելուր 16ի կիրակին

Salle Horticulture-ի մէջ

կը խնդրուի չհաչաճեալել

ՐԱՖՖԻ ԽՄԲԱԿի դասախօսութիւնը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Քաֆէ Մէֆիսթօֆ մէջ: կը խօսի Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ: Նիւթ՝ «Ի՞նչ կը սպասենք արդի երիտասարդութենէն»:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

1938 ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ, Թ. ՏԱՐԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Ց. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՑԼ

Պատկերազարդ եւգեղեցիկ տպագրութեամբ

Կողքին ճակատը զարդարուած է Հ. Ալեանաքի մէկ նկարով «Միացեալ Հայաստան», եզերուած հայկական զոյգ եռագոյնով, եռագոյններու միացման տեղը Հ. Ց. Դ. Զինանշանը: Աջ կողմը երեք նկարներ՝ Ա. Վանարեան, Զօր. Սեպուհ, եւ Պ. Սէրմաճեան:

Ձախ կողմը Մ. Թէրլէմէզեան, Մ. Պօլօեան եւ Ց. Միրիաքեան:

Կը բովանդակէ, տեղային, պատմական կարեւոր անցքերու եւ անձերու մասին համառօտ տեղեկութիւններ, վերջին յինանամեակի պատմութենէն հերոսական դրուագներ, կրօնական եւ տեղային տօներու յիշատակութիւններ եւն.:

Գին՝ Մարսէյլ 5, Փարիզ եւ դաւառներ՝ 5.50, Ամերիկա եւ Մերձաւոր Արեւելք 6 ֆրանք: Ստանալու համար դիմել:—

Monsieur G. Djarayan, 5, Rue de l'Eclipse, Marseille, France:

ԼԱԻԱԳՈՑՆ ՆՈՒԻՐԸ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻԻ

«ՆՈՐ ՔՆԱՐ» ԶԱՑՆԱԳՐՈՒԱԾ, ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՌԳԱՐԱՆ

640 էջ, 715 երգ. երգերէն 208 հատը ձայնագրուած: Բազմաձայն, քառաձայն, եռաձայն, երկձայն միաձայն, դաշնակի ընկերակցութեամբ եւ չուրթակի համար: 109 դիմանկարներ եւ հայրենի տեսարաններ: Գին 50 ֆրանք: Փոսթի ծախքով 52: Կազմուած 60 ֆր. փոսթի ծախքով 63: Դիմել՝ գրատուն «Ճառաչ», G. TZERIKIANTZ. 13 Rue des Dominicaines. Marseille:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր սիրելի ընկերուհի եւ Վարչութեան զանձապահուհի Տիկին ԱՐԱՔՍԻ ՓԱՊՈՒՃԵԱՆի եւ իր ամուսնոյն Պ. ՆԱԶԱՐ ՓԱՊՈՒՃԵԱՆի մահուան առթիւ այրի Տիկին Շուշան Փապուճեանի եւ բոլոր պարագաներուն:

×

Նիսի Ձէնկիլէրի Հայրենակից. Միութիւնը խորապէս զգածուած իր սիրելի հայրենակից ՆԱԶԱՐԷԹ ՓԱՊՈՒՃԵԱՆի ու տիկնոջ՝ ԱՐԱՔՍիի եղերական մահէն, իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ անոնց անմխիթար մօր եւ Փապուճեան ընտանիքի բոլոր անդամներուն:

×

Կրընոպլի Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Մկրտիչեանի, իրենց զաւկին մահուան առթիւ:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Տիկին Արմենուհի Ինճէեան, (ծնեալ Տէրտէրեան) կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Մկրտիչ Տէրտէրեան, որ կը գտնուի Ալեքսանդրիա (Եգիպտոս), 1933էն ի վեր հետքը կորսուած է: Իմացնել Mme. Arménouhi Indjéian, 48 Rue Tarantaize, St. Etienne (Loire) France: Կը խնդրուի եգիպտահայ թերթերէն արտատպել:

— Տիկին Սաթենիկ Սիւրմէնեան (Երզնկացի, ծնեալ Պէյաքճեան), հօր անուն՝ Դանիէլ, մօր անուն՝ Աղաւնի, կը փնտռէ իր քոյրերը՝ Ազնիւ, Եսթեր, Նարդուր Պէյաքճեանները որոնք տարագրուած են մինչեւ Խարբերդ: Կը փնտռէ նաեւ իր քրոջ Եսթերի աղջիկները՝ Հայվարդ, Գեղվարդ Զամօղլեանները. նմանապէս մօրքրոջ զաւակները՝ Մանուկ, Գեղեցիկ, Վարդուհի, Աչխէն Սրապեանները: Հասցէն գիտցողներէն, մասնաւորապէս Սուրիաբանակ մեր հայրենակիցներէն կը խնդրուի իմացնել Mme. M. Surmenianի, 25 Rue de Belle Image. Valence, (Drôme) France.

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme — PARIS (13)

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱՒՈՐՈՑ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՈ ԿԱՌ Տիւ ՆՈՌ)

Tél. Trudaine 42—69

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Աւուրօրներբ ժամադրութեամբ:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Ազնիւ ճաշ եւ հրապարակ խնամուած կերակուրներ:

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՃԱՇԵԼ ՄԱՔՈՒՐ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՀԱՄՈՎ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **Restaurant Diamantaire**

60 Rue Lafayette, Paris (9) *Մէթրօ* Cadet եւ Pelletier

Տէր եւ Տնօրէն ԱՐԱՄ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

(Մեր Արամին)

ՈՒր պիտի գտնէք ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան եւ հրապարակային կերակուրներ, Անարատ օդի՝ առատ աղանդերներով: Մեր մասնագիտութիւնն է *ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ* եւ *ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ ՄՓԻՍԻԱՆ* պատրաստուած՝ կանանչ պղպեղով եւ լոլիկով, իսկ գառնուկի միսէ պատրաստուած մեր *ՏՀՕՆԵՐ ՔԷՊԱՊով* կրնաք մրցիլ փարիզի բոլոր ճաշարաններուն դէմ: կիրակի օրեր *ԷՔՍԻԷՔ ԴԱՍԱՁԻՔ* եւ սեր, ամէն երեկոյ արեւելեան ըմպելի խարութեամբ *Գ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի* եւ մասնակցութեամբ *ՋԱԶԻՐԻ* դաշնակի: Ընտանեկան մթնոլորտ եւ հաճելի ժամադրավայր: Մէկ այցելութիւն բաւական է մեր տեւական յաճախորդը դառնալու համար:

ԵՂԻՇԷ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

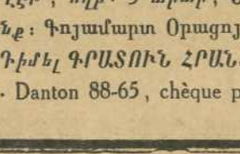
AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-32 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-71

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Յոմսակներ՝ ամէն տեսի համար: Հայ ծաւթորդներու հասար ժամնաւոր գին: Ցանկը թերթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

FOURRURES DE ST. BERNARD

ՀԱՑԿԱՀԱՏԻ ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Ձեր ձմեռ մի ժամահոգութիւք մուշտակներու սղութեան հետեւանքով դիմեցէք մեր վաճառատունը, ուրկից դուն կրնաք մուշտակներ, մանթօներ, գաբեր, աղուէսներ, օձիքներ եւ փոքրիկ կենդանիներ: Մեր արհեստանոցներուն մէջ՝ չափի վրայ կը շինենք մանթօներ եւ գաբեր, անմրցելի գիներով: Կը ստանձնենք մուշտակներու նորոգութիւնը, ձեւափոխութիւնը, ներկելը եւ թանաքը: Մուշտակները կը մաքրենք ձրի:

Բաց է կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր:

Նոր Տարի ստիպեալ ծախքեր նուիրեցէք

ԱՆԴՐՈՆԻԿ, Ցուսական յեղափոխութեան հերոսուհին, *Աթէնք* 1936, էջ, 40 ֆրանք: *ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ*, Գաբեգին եպս. Տրապիզոնի, հրտ. 1936, 376 էջ, պատկ. 25 ֆրանք: *ՆՈՐ ՔՆԱՐ*, ձայնագրուած եւ պատրաստուած *ԶԱՐԴԱՐԱՆ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԳԱՐԱՆ*, *Աթէնք*, 1937, 640 էջ, 50 ֆրանք, *ՀԱՑԿԱՀԱՏԻ ԵՐԳԵՐ*, ձայնագրուած ժող. երգեր, Գ. Աճէմեան, 7 ֆրանք: *ՐԱՖՖԻԻ*, վէպ էն եւն. Փարիզ, 1937— 10 ֆրանք: *ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՑԵՐԷՆ* Տէմիրճիպաշեան, Պոլիս 1930, 1197 էջ, լաթակազմ, 100 ֆրանք: *ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՑԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ*, Վ. Գէորգեան, Պէյրութ, 1336 էջ, լաթակազմ 100 ֆրանք: *Ց. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ, ՄԱՐԴԸ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ*, Վ. Ահարոնեան, 100 ֆրանք: *ՍԱՄՈՒԷԼ*, Րաֆֆի 696 էջ, 40 ֆրանք *ԴԱՒԻԹ ԲԷԿ*, Րաֆֆի 691 էջ, 40 ֆրանք: *ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ*, Ֆր. Վէրֆէլ, *Թարգմ.* Եսայի, 70 ֆրանք: *ՀԱՄԼԷԹ*, ողբ. 5 արար, Շէյքսպիր, *Թարգմ.* Ց. Մասէեան, լաթակազմ 100 ֆրանք: Գոյատարտ Օրացոյց 5.50 ֆրանք:

Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀԱՅՈՑ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris Հեռ. Danton 88-65, chèque postal - Paris 1278 - 35:

RAKI «PHENIX» d'Alger

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

75 տարիէ ի վեր ամենուն կողմէ գնահատուած

ՐԱՔԻ ՖԷՆԻՔՍ

ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆՈՒՇՈՆԷ

PHENIX օղին թորուած է մանուածոր խնամքով եւ ան չի պարունակեր ոչ մէկ քիմիական նիւթ: Իր կազդուրիչ եւ ախորժաբեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ:

Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՖԷՆԻՔՍ օղին կը գերազանցէ Արեւելքի ամէնէն լաւ օղիները:

ALBERT BACRI, Agent général

19Rue Turbigo, Paris (2), Tél. Central 83-17

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ. - *Mre. Cotton. 68 Av. Galline. Villeurbanne (Lyon)*
Mr. Simondis, 33 cours Devellier, Marseille

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ·—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր·
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
6
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
6 JANVIERE
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3621

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ՄՕՏՔ

ՊԱՏԿԵՐԸ ՇԱՏ ԱԻԵԼԻ ՍԵՒ Է

Պատկերը պարզ է այլեւս,— երկու տարբեր աղբիւրներ ա-նուններով կը յիշեն այն ութ գոհերը, որոնք մահուան դատապար-տուեցան Երեւանի մէջ, իբրեւ «ժողովուրդի թշնամիներ», այլ մանաւանդ իբրեւ անջատողականներ:

Բայց, պարզ է պատկերին մէկ մասը միայն: Այս ութ գոհերը դատապարտուեցան « հրապարակային դատավարութեամբ »: Անկէ առաջ ալ, 1937 նոյեմբեր 6ին, Մոսկուայի մէջ « դատուե-ցան» ութ ամբաստանեալներ, եւ երեքը մահուան դատապարտուե-ցան: Այս դատին առթիւ էր որ կը յիշուէին նոր դատավարութեան գոհերէն մէկ մասին անունները :

Հրատարակուած տեղեկութիւններէն կ'երեւայ թէ դեռ պիտի դատուին ուրիշ « դեր - թշնամիներ», Ա· Հայաստանի երկկուսակ-ցական վարիչները,— Ս· Տէր Գաբրիէլեան եւ Գուլոյեան (նախկին վար-չապետներ), Ամատունի եւ Ակոպով (կեդր· Կոմիտէի Ա· եւ Բ· քարտուղարները), Գումեդին (Հողագործական գործավար):

Արդ, մենք վաւերական տեղեկութիւններ չունինք այն մեա-ղներու մասին որ սեւ ցանկին անցնելով բանտարկուեցան Յանջեանի « անձնասպանութենէն » անմիջապէս վերջը: (1936 յունիս 9): Դժուար է ճշդել նոյնիսկ անոնց համրանքը :

Անցեալ օգոստոս 20ին, մամուլը աղբիւրէ մը մեզի կը հա-դորդէին թէ իբրեւ « ժողովուրդի թշնամիներ» դնդակահարուած են Արամայիս Երզնկեան (Հողագործական գործավար եւ փոխ – վարչապետ), Պօղոս Մակինցեան (նախկին ներկայացուցիչ Պոլսոյ եւ գործավար), Եղիա Զուբար (խմբագիր Փարիզի «Երեւան»ին եւ « Ա· Հայաստան »ի), Կոստանեան եղբայրներ (մէկը անձնաս-պան), «եւ ուրիշ քանի մը հոգի որոնց անունները չկրցանք ստու-գել »:

Այնուհետեւ, օգոստոս 24ին, միեւնոյն աղբիւրէն կը հաղոր-դէին թէ ձերբակալուած են Աշոտ Յովհաննիսեան (Անդրանիկ Կեդր· Կոմիտէի քարտուղարը եւ յետոյ գործավար), Ս· Տէր Գաբ-րիէլեան (նախկին վարչապետ), Լուկաշին (նոյնպէս նախկին վար-չապետ), Բժ· Կամսարական, Զապէլ Եսայեան, Գուլոյեան (նա-խորդ վարչապետը), Աբրահամեան (վարիչ Անդրկովկասի զօրքի քա-ղաքական բաժնին):

Ու վերջապէս ամիսներէ ի վեր բերնէ բերան զրոյցներ կը չըր-ջին Դ· Շահվերդեանի, Ա· Բակունցի, Գալոյեանի, Դ· Տէր Սի-մոնեանի եւ ուրիշներու դնդակահարման մասին:

Առաջին «դատաճաններ»ն էին ասոնք, Յանջեանի ողբերգու-թենէն անմիջապէս վերջը, եւ բաւական առենէ ի վեր չենք լսեր իրենց անունները, կամ կը լսենք պատահաբար, նոր ամբաստան-եալներու բերնով, իբրեւ անդ·ձ : Սակայն դատավարու-թեան առեն էր որ, պատահաբար դառնք անուն մը՝ այդ չարքէն, — « Ներկայումս դնդակահարուած Ներսիկ Սահակեան» (Ա· Հա-յաստան, 4 նոյեմբեր 1937):

Քանի որ այս դնդակահարումը կը հաստատուի, ուրեմն մի-այնն ալ « մաքրուած են », այնպիսի մեթոտներով որոնց գաղտնի-քը միայն Ձեկան գիտէ :

Բայց չարունակենք վերապահ մնալ, մինչեւ որ ժամանակը ինք հաստատէ իրաւն ու սուտը, ինչպէս այսօր, ամիսներ վերջը, « Տէյլի Թէլէկրաֆ »ի իրազեկ թղթակիցը կը հաստատէ Ամատու-նիի, Ակոպովի, Գուլոյեանի, Ս· Տէր Գաբրիէլեանի եւ Գումեդինի ձերբակալութիւնը, ամիսներն ալ յիշելով: («Թան»ի թղթակցին մէկ չփոթութիւնն ալ կարելի է հաստատումը նկատել Արամայիս Երզնկեանի ձերբակալութեան):

Մնաց որ, Երեւանի նոր դատավարութեան առթիւ սարքուած ամբաստանագիրը «դեր - թշնամիներ » կը կոչէ այդ վարիչները, եւ ութ մահապարտներն ալ՝ անոնց գործակիցները: Տարբերան տրամաբանութիւնը կ'ըսէ թէ երբ գործակիցները կամ գործիք-ները դնդակահարման կը դատապարտուին, բուն հեղինակները — այդպէս հռչակուած անճարները — չեն որ ազատ մնան պիտի դան Աբովեան պողոտային վրայ :

Կարճ, — ո՛ր կողմէն ալ քննենք հարցը, եւ լաւատեսութեան բոլոր ճիգերն ալ փորձելով, պիտի չկրնանք որ եւ է մխիթարական կէտ գտնել :

Ընդհակառակն, բոլոր երեւոյթները կը ցուցնեն թէ՝ աւելի սեւ լուրեր պիտի հասնին ժամանակի ընթացքին: Լուրեր՝ ոչ մի-այն արդէն կատարուած խժդժութեանց եւ խմբական սպանու-թեանց մասին, այլ եւ նոր դատավարութիւններով, — բսէ՛ք՝ ա – բիւնոտ խեղկատակութիւններ :

Այդ գաղանային արարքներուն համար ոչ պատրուակները են որ կը պակսին, ոչ ալ Ձեկան է որ պիտի անճրկի: Մանաւանդ որ, Հայաստանը Գերագոյն Խորհրդին մէջ իրրեւ պատգամաւոր ունի Անաստաս Իվանովիչ Միկոյեանը եւ եչժովի աջ բազուկը՝ Լիտվին (Հրեայ), իսկ Երեւանի ներքին գործավարութեան (Ձեկա) գլու–խը կը գտնուի Ռուս մը, ան Վիկտոր Վասիլի Ռովոսսով, եւ վերջապէս մեր աչխարհին դատական գործավարն ու փոխ - վար-չապետն է Ռիզաօղլի Վէլիբէկով ...

Պատրուակներէն ո՛րն ալ ձեռք առնեն, հետեւանքը մահ է : Միայն վնասաբարութիւնը (սապոթաժ) ինքնին դնդակահարու-թեան կ'առաջնորդէ: Իսկ այժմ հիւսած են աւելի ծանր ծանր մեղ-քեր, — ազգամիջեան առերեսութիւն կամ քաղաքական դաւ՝ Հա-յաստանը Ռ· Միութենէն անջատելու եւ քաղքենի – դրամատիրա-կան պետութեան մը վերածելու համար :

Ահա թէ ի՛նչպէս «յաղթանակէ յաղթանակ» սուրալով, մեր հայրենիքը դարձաւ անճանաչելի, նոյնիսկ անոնց համար որ չէին կրնար բաժնել Հայաստանի սերը (Երեւանեան ուղղագրու-թեամբ):

Շ·

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

Ութ վտանգարժան են.— Մամիկոնեան, Շահ-նազարեան, Եղիազարեան, Քալանթարեան, Մա-տսպեան, Տէր Աւագեան, Թ..ոռոսեան եւ Մելիքեան

»»» o «««

"Մա՛ռ փաշական չուներուն" պոռաց կուսան ամբոխին

Երէկ հաղորդած էինք թէ Երեւանի մէջ մահուան դատապարտուած են ութ կարեւոր վարիչներ :

« Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Մոսկուայի թղթակիցը կը հեռագրէ երկուշաբթի օրուան թուականով (3 յունուար): Այս առթիւ ըսելիք որ չակերտուոր բառերն ալ բնագիրէն են·—

Մահուան դատապարտուեցան ութ հայ խորհրդային վարիչներ, որոնց « դատաճանութեան » դատավարութիւնը սկսած էր Հայաստանի մայրաքա-ղաքին՝ Երեւանի մէջ, Մինուդի առաջին օրը : Մահապարտներն են —

1. *ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ, Նախագահ Պետական Դրամատան, նախկին գործավար (նախարար) Հողագործութեան :*

2· *ԵՆԳԻԲԱՐԵԱՆ, վերատեսուչ Հայաստանի պետական համալսարանին :*

3 եւ 4· *ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԵՒ ՔԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆ, փոխ - գործավարներ Հողա-գործութեան :*

5 եւ 6· *ՄԱՏԱԹՈՎ ԵՒ ՏԷՐ ԱԻԱԳԵԱՆ, որոք վարիչներն էին Հողագոր-ծութեան պետական ծրագրի վարչութեան :*

7· *ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ (կամ Մելքումեան), վարիչը պետական դիւղատնտեսու-թեան :*

8· *ԹՈՐՈՍԵԱՆ, վարիչը Հող· գործավարութեան արխատի բաժնին :*

Թէեւ իրենց տարիքները միջին հաշուով 40էն վար են , բայց բոլորն ալ կուսակցութեան վեթերան անդամներ են, բացի երկուքէն :

Զանոնք բոլորը մահուան դատապարտած ատեն, մանաւանդ ատենները աւելի առաջ դնաց քան պետական դատախազը, որ միայն եօթին դնդակահա-րումը կը պահանջէր: Աւտր վրայ տակաւին հետաքրքրութիւնը որ ներկայ էր փոքր դատատեղին մէջ, ազդակից միաբերան .

— « ԿԵՑՑԷ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՄԱՀ ՓԱՇԱԿԱՆ ՇՈՒՆԵ-ՐՈՒՆ, ԿԵՑՑԷ ԱՐԴԱՐ ՎՃԻՌ :

Դատավարութեան չորս օրուան ընթացքին, ԱՄԷՆ ՕՐ ՁՈՒԼԱԾՈՑ ԲԱՆԱ-ՁԵՒԵՐ ԿԸ ՀՈՒԽԱՐԿՈՒԻՆ միաձայնութեամբ ամբողջ Հայաստանի բոլոր գոր-ծարաններուն, հաւաքական տնտեսութեանց, պետական առեւտրական եւ ար-հեստակցական հիմնարկութեանց եւ գիտական ընկերութեանց կողմէ, ՊԱ-ՀԱՆՋԵԼՈՎ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԵԼ ԱՑՍ ՈՒԹ « ԴԱՒԱՃԱՆ ՇՈՒՆԵՐԸ », որոնք բան-տին մէջ իրենց կատարած խոստովանութիւններով իրենք զիրենք ամբողջո-վին յանցաւոր համարած էին կրկմլինի հողագործական ծրագիրներուն Ա· Հա-յաստանի մէջ գործադրութեան առթիւ պատահած բոլոր ձախողանքներուն : Անոնք դատարանին մէջ կրկնեցին իրենց անարգ խոստովանութիւնները եւ յայտարարեցին թէ չարժած են ԻՐԲԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՀԵ-ՏԵՒԵԱԼ «ԴԵՐ - ԹՇՆԱՄԻՆԵՐՈՒՆՆ» ՈՐՈՆՑ «ԴԱՒԱԴՐՄԱՆ ԼԻՆ» ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ Ա· ՄԻՈՒԹԵՆԷՆ ԲԱԺԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ· —

ՄԱՆՋԵԱՆ, Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան նախկին վարիչը (պօս), որ անճնասպան եղաւ 1936ի ամառը :

ԱՄԱՏՈՒՆԻ, անոր յաջորդը՝ իրրեւ կուսակցութեան ընդհ· քարտուղարը Հայաստանի մէջ :

ԱԿՈՊՈՎ, Ամատունիի օգնականը (Բ· քարտուղար) :

ԳՈՒԼՈՅԵԱՆ, Հայաստանի վարչապետը :

ՏԷՐ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ, նախորդ վարչապետը (Գուլոյեանէն առաջ) :

ԳՈՒՄԵԴԻՆ, Հողագործութեան գործավարը (նախարար) :

ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ ԵՆ ԵՒ ՊԻՏԻ ԴԱՏՈՒԻՆ ԱՑՍ ՎԵՐՋԻՆ «ԴԱՒԱՃԱՆՆԵՐ»Ն ԱԼ ..

»»» o «««

Թղթակիցը կը շարունակէ·—

ԱՄԱՏՈՒՆԻ, ԱԿՈՊՈՎ ԵՒ ԳՈՒԼՈՅԵԱՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ ԱՄԱՒՐ, ԻՍԿ Ս· ՏԷՐ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ ԵՒ ԳՈՒՄԵԴԻՆ՝ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ: Այս գլխաւոր վարիչներէն ոմանց համար ալ դատավարութիւն կը խոստանան :

Այն արագութիւնը որով Հայաստանի այս կարմիր վարիչները տապալեցին իրար, իրենց կարգին արագօրէն տապալելու համար,— եւ ժողովրդական մի-ձայն ծափահարութիւնը՝ երբ իւրաքանչիւր նոր վարիչ կը զգեստուի երբ կար-գը իրեն գայ—կը պատկերացնեն ուժդնութիւնը եւ զրեթէ անճանձնական հան-գամանքը որով մաքրագործման ոչ միայն Հայաստանի սահմանային « ա-պար » հանրապետութեան, այլեւ ամբողջ Ռ· Միութեան մէջ :

**** « Թան »ի թղթակիցն ալ հաստատելով ճոյն տեղեկութիւնները, կը հեռագրէ Մոսկուայէն, յունուար 4 թուականով ·—*

Ինչպէս դիւրին էր նախատեսել, Մինուդին օրը Ռ· Հայաստանի մայրաքա-ղաքին՝ Երեւանի մէջ բացուած հայրենադաւութեան մեծ դատը վերջացաւ ութ մահավճիռներով :

Քանի մը օրէ ի վեր, հայերէն «Կոմունիստ» լրագիրը ամբողջ լայն էջ մը կը յատկացնէ այս դատավարութեան, որուն մէջ ամբաստանուած են ... (այստեղ կը յիշէ այն անունները որ հրատարակուած են քիչ վերը): Ամբաս-տանեալները իրենց խոստովանութեանց մէջ ընդունած էին թէ չարժած էին համաձայն հրահանգներուն « ժողովուրդի թշնամիներու որոնք կը ջանային Հայաստանը անջատել Ռ· Միութենէն»: Ժողովուրդի այս թշնամիները ձեր-բակալուած էին 1937 Սեպտեմբերին· (կը յիշէ անունները, Ս· Տէր Գաբրիէլ-եան եւն· սխալմամբ ձերբակալուած ցուցնելով եւ իրեւ «Արամայիս Յան-ջեան» կոչելով Ջանջեանը· Արամայիսը Երզնկեանի անունն է): Ութ ամբաս-տանեալներէն վեցը կուսակցութեան անդամ էին երկար տարիներ ի վեր :

« Կոմունիստ »ի գրածին համաձայն, դատավճիռին ընթերցումը խանգա-

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՃԱՓՈՆ ԾՈՎԱԿԱԼԻՆ ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻՒ

Բողոքագիր պիտի ներկայացնեն

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, ծովակալ Սուչկու, Ճափոնի ներքին նա-խարարը, որ վաղուան վարչապետը կը համարուի, ծանրակչիռ յայտարա-րութիւններ ըրած էր քաղաքական օրկանի մը, սպառնալով ճերմակներու լու-ծը թօթափել նոյնիսկ պատերազմի դնով: Այս առթիւ ուշադրի կը սպառնար Անգլիոյ :

Ծովակալին յայտարարութիւնները խոր տպաւորութիւն գործեցին Լոնդո-նի մէջ: Վերջին լուրերու համաձայն, անգլիական կառավարութիւնը կը սպա-սէ ծովակալին յայտարարութեանց պաշտօնական բնագրին, բողոքագիր մը ներկայացնելու համար: Թէեւ, մեծ արդիւնք մը չի սպասուիր այդպիսի բողոք-ներէ :

Մինչ այս մինչ այն, Ճափոնցի ծովակալը նոր յայտարարութիւններ ը-րած է, միշտ ազդարարելով թէ Անգլիա սխալ կ'ընէ օգնելով Չինաստանի : « Եթէ Անգլիացիները դադրեցնեն Չինաստանի եղած օգնութիւնը, մեծ ծառա-յութիւն մը մատուցած կ'ըլլան Ծայր· Արեւելքի »:

Լոնդոնի մէջ կը զգամնան որ Ճափոնի կառավարութեան մէկ անդամը այնքան թեթեւօրէն կը խօսի ընդհանուր տակնուվրայութեան մը մասին: Ա-ռաջին անգամ չէ որ Անգլիա կը դանգատի Ճափոնի դէմ, այս կարգի հրատա-րակութեանց առթիւ եւ միշտ խուսափողական պատասխաններ կը ստանայ :

Հոմմի եւ Պելլինի մէջ Անգլիան պատասխանատու կը նկատեն Ծայր· Արե-ւելքի տագնապին, դիտել տալով թէ անգլեւաքսոն ազդեցութեանց հետեւան-քով էր որ Չինաստան ընդդիմացաւ Ճափոնի պահանջներուն ինչպէս 1931ին , նոյնպէս 1937ին: « Ճափոն նախապէս կ'ուզէր գրաւել Չինաստանի միայն հինգ նահանգները բայց այժմ վճռած է աւելին գրաւել, իրրեւ հետեւանք չինական նահանգները, բայց այժմ վճռած է աւելին գրաւել, իրրեւ հետեւանք չինական

**** Չինուորական գործողութիւնները կը չարունակուին սաստկօրէն : Շանհայի ճափոնական հիւպատոսը նոր ազդարարութիւններ ուղղեց միջազ-գային թաղամասի օտար վարչութեանց, յայտնելով թէ պիտի վերակազմուի ամբողջ ոստիկանութիւնը: Հիւպատոսին կ'ընկերանային բանակին եւ նաւա-տորմին ներկայացուցիչները, որոնք ազդարարեցին թէ միլոցներ ձեռք պիտի առնեն, ճափոնական տիրապետութիւնը դգացնելու եւ հակաճափոնական պայ-քարը դադրեցնելու համար :*

**** Ճափոնական 40 օդանաւեր ամբարկոծեցին Հանքէուի օդանաւակայանը, 75 տումբ ձգելով: Փորձ մը կատարուեցաւ օդը հանելու չինական զինա-բան մը, սակայն ձախողեցաւ :*

Պաղեստինի բաժանման խնդիրը

Անգլիական կառավարութիւնը որոշեց նոր յանձնախումբ մը ղրկել Պա-ղեստին, նորէն քննելու համար այդ երկրին բաժանման խնդիրը: Յանձնաժո-ղովը կատարեալ ազատութիւն պիտի ունենայ փոփոխութիւններ առաջարկելու բաժանման ծրագրին մէջ: Այս առթիւ հրատարակուած Սպիտակ Տետրակը դիտել կուտայ թէ կառավարութիւնը չէ հրաժարած բաժանման ծրագրէն, սա-կայն չուզեր աճապարել, նկատի առնելով համատարած դժգոհութիւնը, թէ Հրեաներու եւ թէ Արաբներու կողմէ :

Ինչպէս կը յիշուի, նախորդ յանձնախումբին ծրագիրը կը թելադրէր Պա-ղեստինը բաժնել երկու անջատ պետութեանց, անոր մօտ երկու երրորդ մասը յատկացնելով Արաբներուն, մէկ երրորդը՝ Հրեաներուն, եւ նոր չրջան մը տեղեկելով բրիտանական հոգատարութեան տակ (Երուսաղէմ, Բեթղեհէմ եւ Նազարէթ, դէպի ծով ելքով մը, եաֆայի մէջ): Նոր յանձնաժողովը կրնայ բարեփոխել այս ծրագիրը :

Յառաջիկային երբեք չեն դադրած, հակառակ զինուորական խստու-թեանց: Ցունուար 2ին երկու Հրեաներ կրակի բռնուեցան Երուսաղէմի մէջ, որոնք ահաբեկիչներու կողմէ: Ամէն օր դէպք մը կը պատահի :

Ալէքսանտրէթի Սանճաքին ընտրութիւնները

Թղթակից կը հեռագրեն·— Ալէքսանտրէթի Սանճաքին ընտրութիւնները պիտի կատարուին 1938 մարտ 28ին՝ առաջին աստիճանի, իսկ ապրիլ 12ին՝ երկրորդ աստիճանի: Պ· Իվոն Տէլպոս, Ֆրանսայի ներկայացուցիչը, որ Ա· Դ· Ժողովրդին նախագահն է, նախընտրած ըլլալով ձեռնպահ մնալ այս հար-ցին մէջ, վերջին կարգադրութիւններն ըրած է Էքսուաթորի ներկայացուցիչը: Այս առթիւ իրաւասութիւն արուած է մասնաւոր յանձնախումբին, նշանակելու համար ընտրական գործողութեանց հսկելու սահմանուած պաշտօնէութիւնը:

Ազգերու Դաշնակցութեան քարտուղարութիւնը այս իրիկուն հրատարա-կեց Թրքական կառավարութեան հետագիրները, որոնք վերապահումներ կը յայտնեն ընտրական յանձնախումբի կարգադրութեանց մասին: Միեւնոյն ա-տեն հրատարակուեցաւ յանձնախումբին պատասխանը, որ կը ժխտէ այդ վե-րապահումները :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

վաս ծափերով ողջունուած է ներկաներուն կողմէ, որոնք պոռացած են·—

— *Հուռռա՛· կեցցէ՛ խորհրդային արդարութիւնը, մա՛հ փաշական չու-ներուն »:*

Քանի մը օրէ ի վեր բանաձեւեր կը քուէարկուէին գործարաններու, հաւա-քական տնտեսութեանց, գիտական ընկերութեանց, թրըմբներու կողմէ, մա-հապարտիժ պահանջելով ամբաստանեալներուն համար :

ՅԱԽՍԷՍ Է ՊԱՀՊ, ՅԻՇՊ, ՅՐՊՊ

Ինչպէս ամէն տարուան նման, այս տարի եւս Ամերիկայի մէջ մեծ հոգածութեամբ կատարուեցաւ Մայրերու Տօնը։ Այդ առիթով ամէն կողմէ ստացանք մեծ թիւով յօդուածներ, որոնք կը գովերգէին մայրերու անձնազոհ սէրը եւ կը ներկայացնէին զանոնք իբրեւ սրբութեան խորհրդանիշ։ Ամէն մէկ յօդուածագիր կ՚աշխատէր գտնել նոր եւ ինքնատիպ գաղափարներ, որպէսզի իր գրութիւնը աչքի ինկնէ միւսներուն մէջ։ Ամէն մէկ յօդուածագիր կ՚աշխատէր գտնել նոր եւ ինքնատիպ գաղափարներ, որպէսզի իր գրութիւնը աչքի ինկնէ միւսներուն մէջ։

Ամէն մէկ յօդուածագիր կ՚աշխատէր գտնել նոր եւ ինքնատիպ գաղափարներ, որպէսզի իր գրութիւնը աչքի ինկնէ միւսներուն մէջ։

Հոգածութիւնը, սէրը, նուիրումը, ներողամտութիւնը, ինքնազոհողութիւնը, ահա այն յատկանիշները, որոնք կը կազմեն մայրերու ներաշխարհը։

ՆՈՐԱԲԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ Է 1936 Թ. ՀՈՒՆՎԱՐԻ 1-ԻՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՆԻՍՏԻ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՆԻՍՏԸ

Հունվարի 1-ին, ժամը 12-ին, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Սովետի նիստի հանդիսավոր նիստը բացեց Գերագույն Սովետի նախագահության նախագահ ընկ. Ա. Ասատրյանը։

Նիստին ներկա էին Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Սովետի պատգամավորները, Հայկական ԽՍՀ Ժողկոմխորհի անդամները, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության անդամները, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն դատարանի նախագահ ընկ. Ա. Ղազարյանը, Հայկական ԽՍՀ դատախազ ընկ. Ա. Ղուկասյանը, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության քարտուղար ընկ. Ա. Ղազարյանը, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության անդամ ընկ. Ա. Ղուկասյանը, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության անդամ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Զիւն տեղաց փարիզի մէջ։ Օդը սաստիկ ցուրտ էր երկու օրէ ի վեր, մինչեւ ցերոյէն վար 6 աստիճան, եւ երկկ մեղմացաւ քիչ մը։ Ձմեռը աւելի խիստ է գաւառի մէջ։ Այս առթիւ արկածներ ալ պատահեցան։ Ռօն գետը սառած է տեղ տեղ։

ՄԱՐԻՋ ՀԻԼՋ, քալ օդանաւորդուհին որմէ լուր չկար կիրակի օրէն ի վեր, դանուեցաւ Իրանի մէջ։ Օդին խոտութեան հետեւանքով հարկադրուած էր վար իջնել ձնածք մէջ (Պէնտէր Ապպաս)։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ճակատին վրայ, Թէրուէլի շուրջը կռիւները կը շարունակուին նոյն սաստկութեամբ։ Զիւն ու բուքը լրջօրէն կը դործողութիւնները։ Բազմաթիւ դինուորներ ցուրտէն սառած են։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻն կը հեռագրեն թէ երեք վարիչներ մահուան դատապարտուեցան Զաուսիի շրջանին մէջ (Սպիտակ Ռուսաստան), երկու հոգի ալ՝ 25 եւ 16 տարի բանտարկութեան։ Ծայր Արեւելքի մէջ ալ դնդակահարուեցաւ հողագործական մեքենաներու կայանին վարիչը։

1000ԱԿԱՆ ՖՐԱՆՔ ՏՈՒԳԱՆԻի դատապարտուեցան ժան Ռընօ եւ իր վեց ընկերները, ամբաստանուած ըլլալով թէ վերակազմած են լուծեալ ընկերակցութիւնը՝ « Լա Սոլիտարիթէ Ֆրանսէզ», դոր հիմնած էր հանդուցեալ Քոթի (կապոյտ շապիկաւորները)։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ նուազած է 1937ին, բաղդատելով 1936ի հետ, համաձայն Ազգաժողովի վերջին տեղեկագրին։ Ֆրանսայի մէջ գործադուրկներու թիւը 453.000էն իջած է 362.000ի։

ՁՕՐ. ՖՐԱՆՔՕ ձերբակալել տուաւ Իրանի ֆրանսական հիւպատոսը, իբրեւ վրէժ հրամանատար Թրոնքոյդի երկարատեւ բանտարկութեան։ Արտաքին նախարարութիւնը բողոքագիր մը ուղղեց։

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ։ Ուրբաթ 7 յունուար ժամը 9ին, 8 բիս Պօսիէ, պիտի խօսի Ակումբի անդամներէն Նուպար Նիկողոսեան։

Նիւթ՝ Շանթի «Հիւն Աստուածները»։

6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ։ Հայ երիտ. Ակումբի պարահանդէսը։

Կը խնդրուի նկատի առնել այդ թուականը։

ՀԱՑ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐԸ ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Շ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ

Կազմակերպուած՝ Հ. Կ. եւ Մարաիկներու Միութեան կողմէ։ 8 յունուար շաբաթ կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, Ռ. Ա. Կ. սրահին մէջ։

Պիտի բանախօսէ՝ ԳՆԴ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտները։

Մուտք՝ մէկ ֆրանք

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԷՆ ՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւային շրջանի «Ցառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, 150 Բուլ տ'Օրլէան, 16 Յունուար, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, կը ներկայացուի՝ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

«ԾՆԱՒ ՆՈՐ ԱՐՒԱՅ»

Զափածոյ տեսլախաղը երկու պատկեր եւ նոյն հեղինակին մէկ բանաստեղծութիւնը, « Սերտնեդ Արմենական » իրրեւ խմբական արտասանութիւն։

Նուագ, մեներդ, խմբերդ, աւուր պատշաճի տաղեր եւ անակնկալներ։

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ԿՈՂՄԷ ՊՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ։

ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐԱՆՔ

ՀԱՑ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՄԻՍ
ՅԱՋՈՐԴԱԿԱՆ ԶՈՐՍ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
ՍՕՍԻԷԹԷ ՍԱՎԱՆՔԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

ԳՕԻՑ ԴՈՒԻՐՍ

Ողբերգութիւն չորս արար. Ա. ՍԱՐՎԱԶԵԱՆԻ

16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

ԻՐԱՒ ՀԱՍԿՆԱԼՆ Է ԿԱՐԵՒՈՐ

Քօմէտի-Տրամաթիկ երեք արար. Վ. ՍՎԱՃԵԱՆԻ

23ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

ՄՆԱՆԿ ԵՒ ՏՆԱՆԿ ԱԶԳԱՅԻՆ ՋՈՋԸ

Զուեշտ երեք արար. ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆԻ

30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ

Օփերէթ հինգ արար

Մուտքի գիները սովորական։ Զորս ներկայացումներու միասնաբար տոմսեր հարիւրին 25 զեղչով։

Տեղեկութիւններ եւ մասնաւոր դրքոյկը ստանալու համար գրել Վ. Մաքսուտեանի, 27, Rue Le Tournon, Paris։

Ծնունդի առթիւ ձայներէն գիրեր նուիրեցէք

ԱՆԴՐՈՆԻԿ, Յունական յեղափոխութեան հերոսուհին, *Աթէնք* 1936, 708 էջ, 40 *ֆրանք*։ *ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ*, Գարեգին եպս. Տլապիզոնի, *Փարիզ* 1936, 376 էջ, պատկ. 25 *ֆրանք*։ *ՆՈՐ ՔՆԱՐ*, ձայնագրուած եւ պատկերազարդ *ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԳԱՐԱՆ*, *Աթէնք*, 1937, 640 էջ, 50 *ֆրանք*, *ՀԱՑԵՐԷՆ ԵՐԳԵ՛Ք*, ձայնագրուած ժող. երգեր, Ֆ. Աճէմեան, 7 *ֆրանք*։ *ԲԱՖՖԻի*, կեանքը եւն. *Փարիզ*, 1937— 10 *ֆրանք*։ *ԲԱՌԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ՀԱՑԵՐԷՆ*, Ե. Տէմիրճիպաշեան, *Պոլիս* 1930, 1197 էջ, լաթակազմ, 100 *ֆրանք*։ *ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՑԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ*, Վ. Գէորգեան, *Պէյրութ*, 1336 էջ, լաթակազմ 40 *ֆրանք*։ Ց. *ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ*, *ՄԱՐԴԸ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ*, Վ. Ահարոնեան, **10և15** *ֆրանք*։ *ՍԱՄՈՒԷԼ*, Րաֆֆի 696 էջ, 40 *ֆրանք* *ԴԱՒԻԹ ԲԷԿ*, Րաֆֆի 691 էջ, 40 *ֆրանք*։ *ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ* 40 *ՕՐԵՐԸ*, Ֆր. Վէրֆէլ, *թարգմ.* Ետան, 70 *ֆր.*։ *ՀԱՄԼԷԹ*, ողբ. 5 արար, Շէքսպիր, *թարգմ.* Ց. Մասէհեան, լաթակազմ 50 *ֆրանք*։ Գոյամարտ Օրացոյց 5.50 *ֆրանք*։

ՄԵՐ ՆՈՒԻՐՆԵՐԸ.— **25** *ֆրանկի* գիրք գնողին *պատի օրացոյց* մը կամ *Հայաստանի քարտէս* մը, **50** *ֆրանկի* գիրք գնողին՝ *Հայաստանի աշխարհագրութիւն* մը, **100** *ֆրանկի* գիրք գնողին՝ *Տարեգիրք* մը։

Պատուիրակ ապսպրանքները նկատի չեն առնուիր։ Գաւառէն եւ արտասահմանէն թղթածրարի համար աւելցնել հարիւրին 10։

Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)։ *Հեռ.* Danton 88-65, chèque postal - Paris 1278 - 35։

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ «Եգիպտացի» կոմիտէն ներքինական ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները 7 յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 6 Ավրնիւ տ'Իէնայի սրճարանին վերնայարկը։ կը խօսի *ընկ. ՀԱՑԿ ՄԱՐԳՈՒԵԱՆ*. նիւթ՝ *Խորհրդային* կեդրոնական կուսակցական անցեալը եւ ներկան,

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱՔՈՒԼՈՆԻ «Արամ» ենթակոմիտէի ընդ. ժողովը 7 յունուար ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, ընկերվարականներու տրաքին մէջ, 149 պիս Ավընիւ Արժանթէյ, կարեւոր օրակարգ։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑ «Մուրատ» խումբի ժողովը, 8 յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, «Թբիմեան» Ակումբին մէջ։

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ կոմիտէի ընդ. ժողովը 7 յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, գրադաքանի սրաՀին մէջ։

Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՃՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ «Ռոստոմ», «Իչխան» ենթակոմիտէներու եւ « Վահագն» խումբի ժողովը տեղի պիտի ունենայ ուրբաթ (7 յունուար) երեկոյեան ժամը 8ին, «Շահրիկեան» սրահին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայ պիտի ըլլայ ընկ. Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ։

« Զաւարեան » ենթակոմիտէի ժողովը (7 դեկտեմբեր) ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, « Վարանդեան » սրահին մէջ։

« Ընկեր Կարօ » ենթակոմիտէի ժողովը՝ (7 դեկտեմբեր) ուրբաթ երեկոյեան ժամը ճիշդ 8ին, Լա - Վիսթի հաւաքատեղիին մէջ։

« Ակնունի » ենթակոմիտէի ժողովը՝ (7 դեկտեմբեր) ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Ակումբին մէջ։

Սոյն ժողովներուն ներկայ պիտի գտնուին կոմիտէի կողմէ նշանակուած ընկերներ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Գործակերպութեամբ «Վարանդեան» սրահի վարչութեան կողմէ

կը ներկայացուի « Ա Ն Ո Ի Շ »ը, 8 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ, «Շահրիկեան» սրահին մէջ, Մաքսէյլ՝ 9 Յունուար, կիրակի երեկոյ, «Վարանդեան» սրահին մէջ Գոմոն։

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ
Յունուար 16ի Կիրակին
Salle Horticultureի մէջ

Կը խնդրուի չխաչաձեւել

ՐԱՖՖԻ ԽՄԲԱՒԷի դասախօսութիւնը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Քաֆէ Մէֆիսթօ մէջ։ կը խօսի Գ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ։ Նիւթ՝ «Ի՞նչ կը սպասենք արդի երիտասարդութենէն»։

ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կամքէ անկախ պատճառներով ս ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1938, ԿԻՐԱԿԻ օրուան (ժամը 15էն մինչեւ 24) ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ է վերջնականապէս Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան ԱՆԿԻԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻԿԻՆ ցերեկոյթը, որ տեղի պիտի ունենայ 8 Rue Bossuet, *Փարիզ* (10) *ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՏԱՆ մէջ եւ կը խոստանայ ըլլալ եզանակին փայլուն պարահանդէսը։*

ՄՈՒՏՔ, **10** ՖՐԱՆՔ (Ուսանողներու, Օքիոդներու եւ Երիտասարդներու Ընկերակցութեանց համար կէս գին)։

Պարերը կը սկսին ժամը 15էն եւ կը տեւեն մինչեւ կէս գիշեր։

ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՆՈՒԻՐԸ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻԻ

«ՆՈՐ ՔՆԱՐ» ԶԱՑՆԱԳՐՈՒԱԾ, ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՒԳԱՐԱՆ

640 էջ, 715 երգ. Երգերէն 208 հատը ձայնագրուած։ Բազմաձայն, քառաձայն, եռաձայն, երկձայն միաձայն, դաշնակի ընկերակցութեամբ եւ Ջուխտակի համար։ 109 դիմանկարներ եւ հայրենի տեսարաններ։ Գին 50 ֆրանք։ Փոստի ծախքով 52։ Կազմուած 60 ֆր. փոստի ծախքով 63։ Դիմել՝ գրատուն «Ցառաջ», G. TZERIKIANTZ, 13 Rue des Dominicaines, Marseille։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի տիկին Շուշան Փապուճեան եւ պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն Ալֆոփվիլի Հ. Ց. Դ. «Ս. Մինասեան » Կոմիտէին, Ֆ. Կ. Խաչին, Չէնկիլէրցիներու Հայրենակցական Միութեան, Հ. Մ. Ը. Մ.ի, Ալֆոփվիլի եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ դրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իր որդւոյն՝ ՆԱԶԱՐ ՓԱՊՈՒՃԵԱՆի եւ հար՝ սին՝ ԱՐԱՔԻԻԻ դառնադէտ մահուան առթիւ։

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պանեէօ - Քաչանի «Արծիւ» ենթակոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկեր Եփրեմ Թեւանեան - ներին եւ իր պարագաներուն իր եղբօր ՏԻԳՐԱՆ ԹԵՒԱՆԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ։

❀

Համազգայինի Փարիզի Մասնաճիւղի Վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր անդամներէն Պ. Եփրեմ եւ Դրիգոր Թեւանեաններուն իրենց եղբօր եւ հօրեղբօր՝ ՏԻԳՐԱՆ ԹԵՒԱՆԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԲՍԱՆԱՄԵԱԿԸ

Անցնող 13եւ 22 Դեկտեմբերին տեղի ունեցած մասնակի ժողովներէն բխած Առժամեայ Յանձնախումբը, որուն պաշտօնն էր Բսանամեակի հանդիսութիւններու ծրագիրը մշակել, իր աշխատութիւնները աւարտած ըլլալով, Ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջականերու բոլոր նախկին եւ այժմու Հ. Մ. Ը. Մ.ականները անխտիր։

Օրակարգ՝ Բսանամեակի Յանձնախումբի ընտրութիւն։ ժողովը տեղի կ'ունենայ 9 Յունուար, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին Բարեգործականի Տան մէջ, 8 Rue Bossuet, Փարիզ։ Ոչ ոքի մասնաւոր հրաւէր ղրկուած չէ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի Փարիզի Մասնաճիւղի վիճակահանութենէն չհաճած են նաեւ հետեւեալ թիւերը 732, 274, 2, եւ 1460 որոնք թիւերմացութեամբ հրատարակութեան չէին տրուած։

ՎԱՐԶՈՒՆ

Վարձու է երկու սենեակ եւ խոհանոց մը օդասուն վայրի մէջ։ Ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Տօնիկեանի, 52, Rue Gustave Courbet, Bagneux, (Seine)։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

1938 ԳՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ, Թ. ՏԱՐԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Ց. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՑԼ

Պատկերազարդ եւգեղեցիկ ապագրութեամբ

Կողքին ճակատը զարդարուած է Հ. Ալեանաքի մէկ նկարով «Մի բացեայ Հայաստան», եղերուած հայկական զոյգ եռադոյնով, եռադոյններու միացման տեղը Հ. Ց. Դ. Զինանշանը։ Ալ կողմը երեք նկարներ՝ Ա. Վանարեան, Զօր. Սեպուհ, եւ Պ. Սէրէմճեան։

Զարկողմը Մ. Թէրլէմէզեան, Մ. Պօղոսեան եւ Ց. Միրիքաքեան։

Կը բովանդակէ, ազգային, պատմական կարեւոր անցքերու եւ անձերու մասին համառօտ տեղեկութիւններ, վերջին յիսնամեակի պատմութենէն հերոսական դրուագներ, կրօնական եւ ազգային տօներու յիշատակութիւններ եւն.։ Գին՝ Մարսէյլ 5, Փարիզ եւ գաւառներ՝ 5.50, Ամերիկա եւ Արտասահման 6 ֆրանք։ Ստանալու համար դիմել։—

Monsieur G. Djarayan, 5, Rue de l'Eclipse, Marseille, France:

ՀԱՍՑԷՒի ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕ-ՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն Nord 84-04 (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2-7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամագրութեամբ

Դիտակատուն Յ. ՔԼԹԻԿԵԱՆ

Ֆրանսական եւ անգլիական առաջնակարգ կերպասներ։ Ձշդապահութիւն, խնամուած կար ու ձեւ։ Մինչեւ երեք տարի, հագուստները կը պահեն իրենց սկզբնական ձեւը։

6 RUE GEOFFROY-MARIE, Paris (9)

Թէլէֆոն Cadet Tél. Prov. 95—68

Alimentation „TRÉVISE"

Իր անմահական սուրճովը

Café "HAREM„

հանուրթպանիներու համար մեծամասնական բիլօն՝ **14** ֆրանք։

Ամէնէն ճոխ եւ աժան մթերանոց արեւելեան ընտիր նպարեղէններու

5 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ

Հեռաձայնով ապսպրանքներ կը որկութիւն կոյն։

Tél. Taitbout 40—63

30, Rue de Trévise Paris (9) Metro Cadet

"ՇԻՐԱԿ„

Արեւելքի միակ իսկական օղին է։ Անզուգական, անմրցելի, անխարդախ։ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած գուտ չամիչի ջիւթով հայ աւանդական սեղանին զարդ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու եւն.ի համար։

Աճեցնալու ապրանքներ բացառաբար գեղչուած գիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *գիրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ամէն կիրակի Ամերիկայէն։*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպաս. երու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) **Tél.** NORD 68—02

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն իրաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Փաղոցային արկածներու ենթարկուած չգաւորներուն կուտայ կանխավճար առանց տոկոսի եւ մէջնորդէքի։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 եւ 5—7։

կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

Le Gérant : H. STEPHAN

17, Rue Damesm PARIS (13e) Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ :—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ	ԹՈՒԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՈՒՐԲԱԹ
7
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
7 JANVIERE
1938

ԺԹ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3622 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲՈԼՈՐՆ ԱԼ ՋԷՆՔԻՆ ՓԱՐԱՆՔ ԵՆ

Եթէ ուզէինք մէկ բառով բացատրել քաղաքական հեռանկարը, նոր տարուան առթիւ, պիտի ըսէինք.— Զինարշաւ՝ նոր թափով : Առանց երկրի կամ պետական կարգուսարքի խորութեան :

Ամենավերջին ազդանշանը կուտայ Մ. Նահանգներու նախագահը, աննախընթաց գումար մը, 988,623,400 տոլար կամ չուրջ 198,000,000 անգլ. ոսկի վարկ առաջարկելով ազգ. պաշտպանութեան համար :

Այս գումարով պիտի չենուին, ուրիշ վիթխարի սպառազինութեանց հետ, 18 նոր մարտանաւեր, որոնց երկուքը հսկայական զրահաւորներ :

Անակնկալ մը չեղաւ այս պարագան, քանի որ դեռ երկուշաբթի օր, Պ. Րոզվէլթ կ'աղդարարէր ի լուր աշխարհի, անգլերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն թէ իտալերէն .

— « Մի՛ազգային արդի լարուած կացութեան եւ անկարգութեանց մէջ, որ կը վտանգէն քաղաքակրթութիւնը, ամէն ազգ որ խաղաղութիւն կ'ուզէ, պէտք է բաւական զօրաւոր ըլլայ, յարդել տալու համար վէճերը խաղաղութեամբ լուծելու սահմանուած սկզբունքները » :

Այս առթիւ, նախագահը փաստիկօրէն մեղադրեց այն երկիրները որ ենթարկուած են միահեծան իշխանութեան, եւ փոխարէն լսեց կարգ մը բառեր, « անուղղայ գաղափարապաշտ» եւայլն , այդ նոյն դիկտատուրաներուն կողմէ :

Եւ սակայն, ահա կը հաստատուի որ Րոզվէլթ վերացական առաջնորդ մը չէ : Ան ալ փարած է զէնքին, պահանջելով աննախընթաց վարկ մը՝ Մ. Նահանգներու վերազինման համար :

Այս նոյն ազդանշանը չատոնց արձակած էր միւս անգլեսաքսոն երկիրը, Մեծն Բրիտանիա, երբ ջուրն ինկան սպառազինութեանց կրճատման գոյզդոյն ծրագիրները, փրնեւի մէջ :

1937 Փետրուար 16ին, բրիտանական կառավարութիւնը կը ներկայացնէր սպառազինութեանց հնգամեայ ծրագիր մը, որ պիտի արժէ 1,500,000,000 անգլ. ոսկի :

Ծրագիրը կը նախատեսէ զօրացում՝ ցամաքային, ծովային եւ օդանաւային ուժերու, շինութիւն ամրոցներու, թաքստոցներ - րու, վիթխարի կայաններու :

Անգլիա չունենալով պարտաւորիչ զինուորութիւն, նոյն տարուան օգոստոս 10ին կառավարութիւնը հանդստեան թոչակի օրէնքին ալ կը բարեփոխէր, որպէսզի ամուսնացած երիտասարդները հրապուրուին եւ բանակ մտնեն, ապահովելով հանդստեան թոչակ մը, ինչպէս պետական պաշտօնեաները :

Իսկ Դեկտեմբեր 14ին, կառավարութիւնը խորհրդարանին կը ներկայացնէր 1938 - 1939 տարեշրջանի նախահաշիւը՝ ազգ. պաշտպանութեան համար : Գումար մը՝ որ խելքի պտոյտ կրնայ պատճառել,— 340,000,000 անգլ. ոսկի: (Մեծն Բրիտանիոյ ընդհ. եկամտացոյցն է աւելի քան 800 միլիոն ոսկի):

Ֆրանսան կրնա՞ր զոհանալ եղածով, յարաճուն անտարբերութեան մէջ: Մանաւանդ որ, իր երկու անմիջական դրացիները Գերմանիա եւ Իտալիա իրենց կարգուսարքին իսկ բերումով արդէն դարձած են «զինուորեալ ազգ »:

1937 փետրուար 2ին, Ֆրանսական կառավարութիւնը որոշեց կրկնապատկել իր օդանաւային ուժը: Իսկ մարտ 12ին հրապարակ հանուեցաւ բացառիկ փոխառութիւն մը, ազգ. պաշտպանութեան համար (հարիւր միլիոն անգլ. ոսկի): Դեռ քանի մը չաբաթ առաջ, նոր ելմտացոյցի քննութեան առեն, երեսփ. ժողովը միաձայնութեամբ քուէարկեց ազգ. պաշտպանութեան վարկերը, ինչ որ աննախընթաց կարելի է նկատել: Մինչեւնոյն առեն՝ ծանրակչիռ ախտանշան մը :

Եւ այսպէս միւս պետութիւնները, մեծ թէ փոքր: Ամէն մէկը համաձայն իր կարողութեան, յաճախ զանց առնելով կամ ստորադասելով ուրիշ պահանջներ, խախտելով ելեւմուտքի հաւասարակշռութիւնը :

Պարտեալներուն գլխաւորը, Գերմանիա, երկու տարուան մէջ քուրջի մը վերածեց Վերսայլի դաշնագիրը: Միւս երեքէն Աւստրիա կրկնապատկեց իր սպառազինութիւնները, բուն իսկ դաշնակիցներուն դրդումով. իսկ Հունգարիա եւ Պուլկարիա աստիճանաբար կը վերազինուին, առանց մեծ աղմուկ հանելու : Այս տարի աշնան, պատմական դէպք մը դարձան Պուլկարիոյ տարեկան ռազմափորձերը, հովանաւորութեամբ թագաւորին եւ ի ներկայութեան օտար զինուորական կցորդներու :

Աւելորդ է խօսիլ Թուրքիոյ մասին, որ իր եկամուտներուն ամէնէն խղճուկ բաժինը յատկացուցած է սպառազինութեանց , սկիզբէն ի վեր, եւ որ արտակարգ ճիգեր կը թափէ , գոնէ 1000 — 1500 ռազմական օդանաւ ճարելու համար :

Սբընթաց զինարշաւին հետ, ընկերային - վարչական կարգուսարքերն ալ կը խախտին կամ կը ձեւափոխուին: Վարակիչ հանգամանք ստացած են Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ կենդանի օրինակները: Երկու երկիրները մանաւոր քարոզութիւններ ալ կը կատարեն, «արթնցնելու» եւ ներշնչելու համար սահմանակից կամ հեռաւոր երկիրներ :

Այսպէս, Պուլկարիան եւ Ռումանիան ինքնուրոյն դիկատուրաներ հաստատած են արդէն, թելադրուելով մեծերուն ակզբունքներէն կամ աղբիւրներէն: Դեկտեմբեր 29էն ի վեր, Ռումանիան ալ մտած է նոյն աւազանը, եւ հետզհետէ կը ձեւաւորէ իր նոր կարգուսարքը :

Ուրեմն, զուգընթաց կը զարգանան երկու վճռական չարժումներ, զինարշաւը եւ միահեծան իշխանութիւնը: երկուքն ալ՝ խաղաղութեան հաւատամքներով, նոյնիսկ զոյն աւելի ամրապնդելու, ապահովելու յաւակնութեամբ ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՍԹԱԼԻՆԻ ԵՒ ԵԺՈՎԻ ԴԷՄ

Բազմաթիւ ապացոյցներ ձերբակալուած

« Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցը Ռիկայէն կը հեռագրէ թէ նոր զաւադրութիւն մը երեւան հանուած է Սթալինի եւ Ջեկայի վարիչին՝ Եժովի դէմ : Այս առթիւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, զաւադրութեան մեղսակից են բազմաթիւ բարձրաստիճան սպաներ Մոսկուայի պահակազօրքէն, մէջն ըլլալով դեղապետներ Օսիպով, Սմոլին, Պանիկով եւ Սմակուլին: Բոլորն ալ բանտարկուած են Ջեկայի կեդրոնին՝ Լիուպլիանքայի մէջ, ամբաստանուելով թէ որոշած էին Սթալինը սպաննել կարմիր բանակի կազմակերպութեան տարեդարձի յառաջիկայ հանդէսներուն առեն :

Դեկտեմբեր 24ին Մոսկուայի մօտ՝ Կոմինի կարեւոր պահակազօրքին մէջ ձերբակալուած են ուրիշ 25 սպաներ, որոնց գլուխը կը գտնուին գնդ. եվսեյեւ եւ հաղարապետներ Բոյքով եւ Պերդայեւ : Ասոնք ալ ամբաստանուած են թէ դաւ սարքեր էին, սպաննելու համար Եժովը, երբ ան աչքէ անցրնէր Մոսկուայի նահանգին պահակազօրքերը :

Խորհրդային իշխանութիւնը աւելի վտանգաւոր կը նկատէ դաւադիրներու այս երկրորդ խումբը, որովհետեւ անոնք յաջողեր էին ձեռք անցընել մեծաքանակ փամփուշտ եւ ձեռնառումբ՝ Ջեկային ենթակայ զինարանէն: Կ'ըսուի թէ այս պաղտնի սպառազինութեան նպատակն էր ըմբոստութեան յարուցանել Ջեկայի զինուորներուն մէջ :

Վրաստանի մէջ ալ «ոչնչացուցեր» են բազմաթիւ "ժողովուրդի թշնամիներ„

« Լը Փոփիւլէռ», ընկերվարական պաշտօնաթերթը, հետեւեալ տեղեկութիւնը կը հրատարակէ, քաղելով Թիֆլիսի «Զարեա Վոստոքա» թերթին 282 թիւէն եւ Վրաստանի «Կոմունիստ» թերթի 285 թիւէն .—

« Խորհրդային իշխանութիւնները ձերբակալած եւ ոչնչացուցած են խումբ մը վրոֆէսէօրներ,— Կ. Էլիավա, Գր. Մերեթելլի, Ճանոիէրի, Ծխիտվիլի, Ա. Մերեթելլի, Լէոնիցէ, Ճարտարապետ Ջիչինաձէ, Թիֆլիսի թատրոնին տնօրէնը, Գ. Ախմէտելի, դրագէտ Ճավախիշվիլի, բանաստեղծ Տապիցէ, մենչեւիկներ՝ Ն. Կարցեվաձէ, Ս. Դեւտարիանէ, Բ. Դումայի նախկին անդամներէն Գերասիմ Մախարաձէ եւ ուրիշներ »:

Այս բոլոր քաղաքացիները ամբաստանուած են լրտեսութեամբ, դաւաճանութեամբ եւ վնասարարութեամբ, հոդագործութեան եւ ճարտարարուեստի դանազան ճիւղերուն մէջ:

Մ. այն Ռուվաևիո՞ւ մէջ փոխադասութիւններ կան,

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ կառավարութիւնը որոշեց միջամտել ի նպաստ 800.000 Հրեաներու որոնց դէմ խստութիւններ ծրագրած է Կոկայի նոր դահլիճը: Պուքրէշի անգլիական դեսպանին յանձնարարուած է բարեկամաբար ռումանական կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել փոքրամասնութեանց վերաբերեալ դաշնագիրներուն տրամադրութեանց վրայ որոնք Փարիզի մէջ ստորագրուեցան 1919ին, Ռումանիոյ կողմէ եւ յիշեցնել թէ Անգլիա չհաղորդուած է ցեղային եւ կրօնական փոքրամասնութեանց պաշտպանութիւն :

Կը կարծուի թէ ֆրանսական կառավարութիւնն ալ նմանօրինակ ձեռնարկ մը պիտի կատարէ : Տեղական թերթերը կը գրեն թէ Ֆրանսա տակաւին որ եւ է ձեռնարկ չէ կատարած : Պ. Իվօն Տէլպոս վերջերս Պուքրէշ այցելած առեն, տեսակցած էր Կոկայի հետ, չօշափելով բոլոր ընդհանուր խնդիրները :

Այս առթիւ, ներելի՞ էր հարցնել բրիտանական մարդասէ՞ր կառավարութեան, թէ միայն Ռումանիոյ մէ՞ջ է որ փոքրամասնութիւններ կը գտնուին եւ միայն Ռումանիա՞ն է ստորագրած անոնց վերաբերեալ դաշնագիրները: Հապա «հանրապետական» Թուրքիա՞ն: Օր մը օրանց միթէք անցուդի՞ն հետաքրքրուի թէ ի՛նչպէս կը յարգեն դաշնագիրները , այդ երկրին մէջ, յափշտակելով անհատական եւ հանրային հարստութիւններ, ոչնչացնելով ոչ - թուրք հատարակութեանց հանրային իրաւունքները ...

**** Ռումանական դահլիճը յանձնախումբ մը նշանակեց, որ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ, ընդելու համար հրէական կապելները՝ դիւղերու մէջ, իբրեւ վտանգաւոր հանրային առողջութեան համար: Նախարարական խորհուրդը այս առթիւ քննեց առանց արտօնութեան Ռումանիա հաստատուած եւ խարդախութեամբ քաղաքացի դարձած օտարականներու հպատակութեան վերաքննութեան խնդիրը, պատերազմէն առաջ թէ վերջը: Այս մասին ալ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, ներքին եւ դատական նախարարներէն, անյապաղ լուծելու համար խնդիրը :*

Կառավարութիւնը որոշեց որ ռումանացի ուսուցիչներ աւանդեն ռումաներէնը եւ ազգ. լեզուն՝ պետութեան եւ փոքրամասնութեանց դպրոցներուն մէջ :

>>>> o <<<<

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ բանակցիլ սկսան իրենց դեսպաններուն միջոցաւ : Կ'ըսուի թէ Անգլիա տրամադիր է իրաւապէս ճանչնալու Եթովպիոյ գրաւումը: Արաբերէն ձայնասփիւռի մասին ալ խօսակցութիւններ կատարուեցան եւ երկու կողմերը խոստացան թշնամական քարոզութիւններ չկատարել իրարու դէմ, իսլամական աշխարհին առջեւ :

ԵԳԻՊՏՈՍի երեսփ. ժողովին մէջ ծագած անկարգութեանց հետեւանքով, ազգ. կուսակցութիւնը՝ Վաֆտ՝ իր չարքերէն վտարեց երեսփ. ժողովի նախագահը՝ Ահմէտ Մահիր փաշա, Տոքթ. Համիտ Մահմուտը եւ ուրիշ երկու երեսփոխաններ: Այդ ժողովին մէջ, նախագահը լոյսերը մարած ըլլալով, պաշտօնական վարչապետը, Նահաս փաշա, լուցկի վառած էր, իր ճառը շարունակելու համար: Կ'ըսուի թէ ուրիշ երեւելիներ ալ պիտի վտարուին :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴՈՒՒՆ ԱԼ, ԲՐՈՒՏՈՍ ...

Փորձա՞ճք ...

«Ցառաջ» դեկտեմբեր 19ին խմբագրական մը նուիրած էր Շապին Գարահիսարի հերոսամարտի տարեդարձին:

Այս առթիւ, միջանկեալ կը յիշէր, նաեւ, ուրիշ բանի մը հերոսամարտներ, հայաջինջ Արհաւիրքի շրջանէն:

Երիտասարդ մը, Սարտարցի, գանգատեցաւ թէ Ցառաջ մոռցեր է «Անյաղթ եւ անընկճելի Զէյթունը», խրթոխտ եւ անառիկ Սասունը եւ Տարօնը»: (24 դեկտ.):

Հրատարակելով իր գանգատագիրը, այստեղ իսկ բացատրեցի թէ դեկտեմբեր 19ի խմբագրականը Հայոց պատմութիւն չէր, այլ նուիրուած որոշ դէպքի մը եւ շրջանի մը (1915 — 1917):

Ու մինչ կը կարծէի թէ հարցը փակուած է, ահա նոր գանգատագիր մը :

Այս անգամ «Ցառաջ»ի սաներէն ընկեր Լեւոն Տօնիկեանն է որ կը տրտնջայ, վկայութեան կանչելով աւելի տարէց «Սան» մը, ընկեր Մարգար Բարխեանը: (Տես Գ.Էջ, «Տարօնի մասին»):

Ուրեմն դո՞ւք ալ, Մարգար եւ Լեւոն :

Կրնայի ըսել — դո՞ւն ալ, Բրուտոս ...

Խօսքը մեր մէջ, ընկեր Լեւոն կ'երթայ կուգայ եւ կը յանգի «Ցառաջ»ի եզրակացութեան :

Ինծի անծանօթ չէին ոչ Մշոյի եւ կորիւնի, ոչ Կոտայի Հաճիի կտրիճներուն, ոչ ալ Ս. Կարապետի Սէրկի լերան կամ Ձէյթուն շրջանին օրհասական եւ հերոսական կռիւները:

« Ցառաջ » իմի՛ն էր որ հրատարակեց անոնց պատմութիւնը:

Դեռ կարելի էր յիշել ուրիշ այնպիսի գործեր՝ Տարօնի շրջանէն, ինչպէս ուրիշ գաւառներէ: (Բաբերդ, Գղի, Տրապիզոն, Կիրասոն, Բիւրակնեան եւն.):

Խմբագրականին մէջ յիշուած չէին, օրինակ, Մարաշի, Հաճընի եւ Եդեսիոյ (երկրորդ) հերոսամարտներն ալ, որ կը պատկանին տարբեր շրջանի մը (1920 — 21):

Ես ըսեր էի, միշտ ակնարկելով նոյն շրջանին (1915 — 17) · «Տարօնը դէպ - քերախտաբար չունեցաւ կազմակերպուած հեղ. (ոչ թէ հերոսամարտ, ինչպէս կը գրէ ընկեր Լեւոն, իմ խօսքերս ընդօրինակած առեն):

Արդ, ընկեր Լեւոն ինքն ալ կը հաստատէ այդ պարագան, երբ կը գրէ·

— « *Բոլորովին տարբեր հարց է թէ ինչո՛ւ Տարօնի մէջ տեղի չունեցաւ ընդհ. կազմակերպուած ճակատամարտ*»:

Ընկեր վահան Փափազեան, որուն վկայութեան կը դիմէ յօդուածագիրը, ուրիշ եզրակացութեան չէր յանգած իր Յուշերով, տպուած «Վէմ»ի եւ «Ցառաջ»ի մէջ:

Եւ շատ բանաւոր են ու արդար՝ ընկեր Լեւոնի պատճառաբանութիւնները, այդ մասին :

Այդ պատճառաբանութիւնները որ եւ է արատ չեն բերեր ոչ Տարօնի, ոչ ալ Սասունցի ժողովուրդին: Ընդհակառակն: Իսկ խօսիլ պատասխանատուութեանց մասին՝ պիտի նշանակէր շատ հեռուները երթալ :

Ի՞նչ մնաց անդին, իրարու հետ վիճելու համար ...

Ոչ, սիրելի Տարօնցիներ, ոչ, սրխալ կ'ընէիք ծնդավայրի սէրը շփոթելով պատմական գիտելիքներու հետ :

Մենք պզտիկուց սորված ենք մեր երգը, «Մշեցի մօր երգը».

Կարդալ գրել լաւ բան է,
Բայց երբ կուգայ քննութեան օր,
Հարցուցէք դուք մանուկին ,
Թէ նա դիտէ՞ արիւն վոթել :

Իսկ պատմութիւնը շատոնց հաստատած է որ Տարօնը գիտէ երկուքն ալ :

ՎԱՀԷ

Կարեւոր փոփոխութիւններ Անգլիոյ արտաքին պաշտօնաթերթին մէջ

Լոնտոնի քաղաքական եւ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ անակնկալ ազդեցութիւն գործեց պաշտօնական դէկոյց մը , որուն համեմատ արտաքին գործերու պաշտօնաթերթին մէջ կատարուած են շատ կարեւոր փոփոխութիւններ, որոնք կրնան ազդել նաեւ Անգլիոյ արտաքին աշխարհավարութեան վրայ: Իրօք թէեւ կը մնայ արտաքին նախարար , բայց վերջին տարիները մեծապէս աւելցած ըլլալով նոյն նախարարութեան գրաղումները, վարչապետ Չեմպըլէյնի նախաձեռնութեամբ կատարուած են այդ փոփոխութիւնները: Երկար տարիներէ ի վեր արտաքին պաշտօնատարին մնայուն խորհրդական վէնսիթըրթ, որ հանրածանօթ է ամէն երկիրներու քաղաքական շրջանակներուն մէջ, շարունակ յարաբերութեան մէջ գտնուելով օտար դեսպաններու եւ ներկայացուցիչներու հետ, ուղղակի վերին խորհրդական անուանուած է արտաքին նախարարին մօտ, մեծ իրաւասութիւններով: Իսկ մնայուն քարտուղարին պաշտօնին կոչուած է Սըր Ալեքսանդր Գէտոկին: Անգլիոյ թագաւորը այս փոփոխութեան վրայ վէնսիթըրթի տուաւ Ծնրակալ պատուանշանին մեծ խաչը: Լոնտոնի իրազեկ շրջանակները կը հաւատան թէ վէնսիթըրթի նոր պաշտօնը արտաքին նախարարութեան մէջ պիտի մտցնէ աշխարհավարութեան նոր ոգի մը: Մինչեւ հիմա օտար կառավարութիւններուն հետ յարաբերութիւն կը պահէին միայն Իրն եւ Հալիֆաքս եւ յաճախ ալ ժրնեւ երթալով կը բացակայէին Լոնտոնէն, ինչ որ քաղաքական շրջանակներու մէջ անախորժ տպաւորութիւն առաջ կը բերէր: վէնսիթըրթի անուանումով այս անպատեհութեան առաջքը պիտի առնուի :

Ամէնէն դիտելի կէտը այն է որ վէնսիթըրթի ազդեցութիւնը կը զօրանայ: Մինչեւ իսկ զրոյց կը շրջի թէ, վէնսիթըրթի անուանումին նպատակն է անգլեւդերման յարաբերութիւններուն բարւոքումը առաջ բերել, ֆրանսահրական ծայրայեղ հակումներու դէմ: Բայց չի հաստատուիր այս զրոյցը եւ մանաւանդ ուղղութեան մը համար չէ որ այս անուանումը եղած է :

Կր վտրագիմուհ եւ կ'ամրացնեն

Անգլիական կառավարութիւնը որոշեց կարեւոր օդակայան մը հաստատել Սուէզի ջրանցքին վրայ, կարմիր ծովուն բերանը, կէնիֆայի վրայ, օդանաւային ամէն յարձակումէ պաշտպանելու համար ջրանցքը: Եգիպտական կառավարութիւնն ալ նիւթապէս պիտի աջակցի այս ձեռնարկին: Անհրաժեշտ ամրութիւնները պիտի կատարուին նաեւ Փորթ Սայիտի քաղաքային օդակայանին մէջ: Անգլիոյ զինուորական իշխանութիւնները վերջերս մտահոգութեան մատնուած էին, դիտելով որ զանազան օդանաւեր կը սաւառնին չատ բարձրէն :

**** Ամերիկեան կառավարութիւնն ալ փութով յառաջ կը տանի վերազինման ծրագիրը: Ցառաջիկայ տարեշրջանին համար ազգային պաշտպանութեան յատկացուած է 988,623,000 տոլար, ուրիշ խօսքով, մօտ մէկ միլիառ: Անգլիոյ մէջ երբ խտացան որ Մ. Նահանգները մօտ 198 միլիոն անգլ. ոսկի յատ-*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Պատ ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ։ Ան ալ ինքզինքը կը նկատէր ուրիշ մարդոց պէս մարդ մը, որ ունի իր ուրախութիւնները, իր տխրութիւնները, իր ցաւերն ու հաճոյքները։ Ինչո՞ւ ան չէր կրնար ամուսնանալ ու ունենալ իր տունը, իր ընտանիքը։ Ինչո՞ւ ան չէր կրնար ունենալ իր զաւակները, որոնց համար ինքն ալ ըլլար հայր մը։

Ան ալ կ՚ուզէր ունենալ իր տունը, իր ընտանիքը, իր զաւակները։ Ան ալ կ՚ուզէր ունենալ իր ընտանեկան հանգիստը, իր ընտանեկան ուրախութիւնները։ Ան ալ կ՚ուզէր ունենալ իր ընտանեկան տխրութիւնները։ Ան ալ կ՚ուզէր ունենալ իր ընտանեկան ցաւերը։

Ան ալ կ՚ուզէր ունենալ իր ընտանեկան հանգիստը, իր ընտանեկան ուրախութիւնները, իր ընտանեկան տխրութիւնները,

ԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԿ. ԱՍՍՌ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿ. ԱՍՍՌ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26-ին, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

ՆՈՐ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

ԲԵՆՎՈՒ ԱՌԱՋԻՆ Բ. ՆԻՍՏԵ

ՂԵՂԱՐՎԵՍՏԱՆ

Ա. ՏՈՒՐԻՆԸ

Լ. ՏՈՒՐԻՆԸ

ՀԱՅԿ. ԱՍՍՌ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26-ին, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

ՆՈՐ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

ԲԵՆՎՈՒ ԱՌԱՋԻՆ Բ. ՆԻՍՏԵ

ՂԵՂԱՐՎԵՍՏԱՆ

Ա. ՏՈՒՐԻՆԸ

Լ. ՏՈՒՐԻՆԸ

ՂԵՂԱՐՎԵՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

Լ. ՏՈՒՐԻՆԸ

ՂԵՂԱՐՎԵՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

Լ. ՏՈՒՐԻՆԸ

ՀԱՅԿ. ԱՍՍՌ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26-ին, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

ՆՈՐ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

ԲԵՆՎՈՒ ԱՌԱՋԻՆ Բ. ՆԻՍՏԵ

ՂԵՂԱՐՎԵՍՏԱՆ

Ա. ՏՈՒՐԻՆԸ

Լ. ՏՈՒՐԻՆԸ

ՂԵՂԱՐՎԵՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

Լ. ՏՈՒՐԻՆԸ

«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ–ՂՓՎՈՒ» Վ/Ա ՏՊԱՐԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Գին 20 կոպ.

ՀԱՅՈՑ ՍՊԱՐՏԱԿԻԱԴԱՅԻ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ

ՀԱՅ ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՕՐԵՐԸ

Մոսկվայի հայ մտավորականության ներկայացուցիչները հանդիպում են ունեցել հայ սպորտային արվեստի օրերի կազմակերպիչների հետ։ Հանդիպման ընթացքում ելույթ ունեցան Մոսկվայի հայ մտավորականության ներկայացուցիչներ Ա. Ալիխանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղարիբյանը, Ա. Ղուկասյանը, Ա. Ղուկասյանը, Ա. Ղուկաս

կացուցած են ազգ. պաշտպանութեան, չատ ուրախացան, այս կարգադրութիւնը երաշխիք մը համարելով խաղաղութեան համար ...

Ճափոն կը լուսաբանէ...

Ճափոնական կառավարութիւնը նկատելով որ Եւրոպայի մէջ ծանր տպաւորութիւն գործած է ներքին նախարարին - ծովակալ - յայտատարարութիւնները, զեկոյց մը հրատարակել տուաւ, մեղմացնելու համար ազդեցութիւնը : Զեկոյցը կ'ըսէ թէ սխալ թարգմանուած են ծովակալին խօսքերը, որոնք երբեք սպառնալիքի հանդամանք չունին, այլ կը պարզեն ծովակալին տեսակէտները Ծայր. Արեւելքի խաղաղութեան մասին: Ծովակալը ըսել ուզած է թէ արդարութեան եւ մարդկութեան զաղափարները ջոկոք մը պիտի դառնան, եթէ գունաւոր ցեղերը չազատագրուին, իրենց կարգին վայելելու համար երկինքի պարգեւած բարիքները եւ եթէ այդ ուղղութեամբ չվերակազմուի աշխարհը , որ կը գտնուի ճերմակներու տիրապետութեան տակ :

Այս առթիւ կ'ըսուի նաեւ թէ ծովակալը այդ յայտարարութիւններն ըրած էր նախարարութեան կոչուելէ առաջ :

Այս բացատրութիւնները յաւ տպաւորութիւն գործեցին Անգլիոյ մէջ :

Վարչապետը միջամտեց, քայլը գործադուլը կը շարունակուի

Վարչապետ Պ. Շոթան արձակեց իր վճիռը, իրաւարարութեամբ լուծելու համար կուտիչ գործարանին գործադուլը, որ կը շարունակուի շաբաթներէ ի վեր : Օրինաւոր համարուեցաւ ուսս բանուորի մը՝ Ռիվինովի արձակումը եւ յանձնարարուեցաւ գործարանին անսչութեան՝ վերադառնալ հաստատութիւնը, իսկ բանուորներուն՝ վերսկսիլ աշխատանքը : Երկու կողմերուն ալ յորդոր ուղղուեցաւ, որպէսզի ետ կենան վրէժխնդրական անօրինութիւններէ :

Եւ սակայն, գործարանին վարչութիւնը որոշած ըլլալով արձակել 52 գործաւորներ, բանուորական պատասխանատուները հրամայեցին չարունակել գործադուլը :

Այս առթիւ վարչապետը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.

— « Ես կը յուսամ թէ գործարանին վարչութիւնը պիտի համակերպի որուած որոշման: Հանրային կարծիքը մեծ ուժ մըն է այս երկրին մէջ: Ես կը կարծեմ թէ գործատէրերը ծանր սխալ մը գործած պիտի ըլլան, եթէ, գոնացում ստանալով հիմնական կէտի մասին, արձակումներու ձեռնարկին որոնք կրնան տեղի տալ համերաշխական գործադուլներու »:

Ուուս բանուորին արձակումը օրինաւոր համարուած է անոր համար որ, մասնաւոր թէլ մը հաստատած էր եւ անոր չնորհիւ կարելի կ'ըլլար մեքենադրութեամբ օրինակել գործարանին վարչութեան հեռաձայնի խօսակցութիւնները :

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՍԸ ՏՊՂՈՎ

ՁԱՓՈՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը նոր պայմաններ առաջարկեց Զինաստանի, հաշտութեան համար : Պայմանաժամ տուած է մինչեւ յունուար 15: Եթէ Զինաստան մերժէ , Ճափոն պատերազմ պիտի հրատարակէ ...

ԴԻՈՆԱՑԻՆ ՄԵՔԵՆԱՑ ՄԸ ՊԱՑԹԵՑԱՒ Լիոնի կայարանի պահեստին մէջ, տեղի տալով հրդեհի մը, կէս գիշերէն վերջը : Հասած օգնութեանց չնորհիւ կարելի եղաւ կանխել ահաւոր աղէտ մը: Կը կարծուի թէ քաղաքական դաւադրութիւն մըն է եղածը :

Լիոնի մէջ բազմաթիւ բանուորներ նահանջապետին ներկայանալով, պահանջեցին պաշտպանել աշխատանքի ազատութիւնը, բանթողներու բանուրեանց դէմ : Գործադուլը կը չարունակուի Ռոնի հովիտին մէջ: Արեւչի բանթողները փորձեցին դրաւել նահանգապետարանը, սակայն ձախողեցան :

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՎԱՑՏՄԱՆԻ մեղադիրներէն Տիկին Քոլէթ Թրիքօ, որ մինչեւ հիմա կ'ուրանար ամէն բան, առջի օր խոստովանեցաւ իր բոլոր դիտացածները : Հաստատեց թէ իր տարփածուն՝ Մ'իլիօն, գիտէր ամերիկացի պարուհիին եւ ժան Քէլլէրի սպանութիւնը եւ թէ մասնակցած է Ռօժէ Լըպլէնի սպանութեան : Պատմեց թէ Մ'իլիօն ահաւասիկ տակ կը պահէր գինքը, ուստի վախցաւ յայտնել ճշմարտութիւնը :

ՕԴԱՆԱԻՈՐԴՈՒՀիի Մարիզ Հիւց, որ հարկադրուած էր վար իջնել Իրանի լեռներուն մէջ, ծովափ հասաւ ողջ առողջ, երկու օր նստելով ուղտի մը վրայ :

ՄԱՏՐԻՏի ոչ - պատերազմիկ բնակիչները հրաման ստացան քաղաքէն հեռանալու, պարենաւորումը դժուարացած ըլլալով :

ՅՈՒՐՏԸ աստակօրէն կը չարունակուի դաւառի մէջ: Տեղ տեղ ջերմաչափը իջած է 16 աստիճան: Հինգ տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով ձիւն տեղաց Մարսէյլի մէջ:

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ: Ուրբաթ 7 յունուար ժամը 9ին , 8 բիւ Պօսիւէ, պիտի խօսի Ակումբի անդամներէն Նուպար Նիկողոսեան :

Նիւթ՝ Շանթի «Հին Աստուածները» :

6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ: Հայ Երիտ. Ակումբի պարահանդէսը:

Կը խնդրուի նկատի առնել այդ թուականը :

ՀԱՑ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐԸ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Շ. ԳԱՐԱՀԻՍԱԼԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ

Կազմակերպուած՝ Հ. Կ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ : 8 յունուար շաբաթ կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, Ռ. Ա. Կ. սրահին մէջ:

Պիտի բանախօսէ՝ ԳՆԴ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտները :

Մուտք՝ մէկ ֆրանք

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԷՆ ՀԱՆԴԻՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւային չրջանի «Ճառայդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, 150 Րուբ տ'Օրլէան, 16 Յունուար, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, կը ներկայացուի՝ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

«ԾՆԱՒ ՆՈՐ ԱՐՔԱՅ»

Զարմանալի տեսարանները երկու պատկեր եւ նոյն հեղինակին մէկ բանաստեղծութիւնը, « Սերունդ Արմենական » իրրեւ խմբական արտասանութիւն :

Նուագ, մեներգ, խմբերգ, աւուր պատշաճի տաղեր եւ անակնկալներ :

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ԿՈՂՄԷ ՊՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ :

ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐԱՆՔ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ

ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀՕՐ՝ ## ԱՄԻՐԴՈՎՂԱԹԻ ԱՄԱՍԻԱՑԻՈՑՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԱՄԱՍԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ԼՕՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը տօնուի Փարիզի մէջ 1938 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16ին կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Grande Salle des Fêtesի ՄԷՋ **10 Rue Lancry**, ՄԷԹՐՕ **Lancry** ԿԱՄ **République**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ **ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ **Պ. Պ. Կ. ԲԱՄՄԱՋԵԱՆ ԵՒ ՍԱՐԳԱԿ ՅՕՊԱՆԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին ճանգէսի երկրորդ մասին մէջ։

Հ. Յ. Դ.

Փառիզ

ՓԱՐԻԶԻ «Եգիպտացի» կոմիտէն գերթական ընդհ: ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները 7 յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 6 Ավընիւ տ'Իէնայի սրճարանին վերնայարկը: կը խօսի *Ընկ. ՀԱՑԿ ՍԱՐԳՍԵԱՆ*. Նիւթ՝ *Խորհրդային դեկավարութեան կուսակցական անցեալը եւ ներկան*,

ԱՆԹԻԲ-ՊՈՒԱՔՈԼՈՆՔԻ «Ազատ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը 7 յունուար ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, ընկերվարականներուտրաիին մէջ, 149 պիս, Ավընիւ Արժանթէօյ, կարեւոր օրակարգ:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅ «Մուրատ» խումբի ժողովը, 8 յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, «Թրիմեան» ակումբին մէջ:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ կոմիտէի ընդհ. ժողովը 7 յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, գրադարանի սրաիին մէջ:

ՊՈՒԱՒՈՒԶԻ «Վարանդեան» խումբի զասախօսական ժողովը, վաղը շաբաթ, 8 յունուար, երեկոյեան ժամը 8·30ին, սովորական հաւաքատեղին :

Պիտի զասախօսէ ընկեր Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ :

ՍԷՆ ԼՈՒԻ « Ակնունի» ենթակոմիտէին բոլոր ընկերները ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին կարեւոր խնդրի մը համար, այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին :

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԾՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Ռոստոմ», «Իչխան» ենթակոմիտէներու եւ « Վահագն» խումբի ժողովը տեղի պիտի ունենայ ուրբաթ (7 յունուար) երեկոյեան ժամը 8ին, «Շահրիկեան» սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ : Ներկայ պիտի ըլլայ ընկ. Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ :

« Զաւարեան » ենթակոմիտէի ժողովը (7 դեկտեմբեր) ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, « Վարանդեան » սրահին մէջ:

« Ընկեր Կարօ » ենթակոմիտէի ժողովը՝ (7 դեկտեմբեր) ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8ին, Լա - Վիսթի հաւաքատեղիին մէջ:

« Ակնունի » ենթակոմիտէի ժողովը՝ (7 դեկտեմբեր) ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Ակումբին մէջ :

Սոյն ժողովներուն ներկայ պիտի գտնուին կոմիտէի կողմէ նշանակուած ընկերներ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Պոյռնի «Վարանդեան» սրահի վարչութեան կողմէ

Կը ներկայացուի « Ա Ն Ո Ի Շ »ը, 8 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ, «Շահրիկեան» սրահին մէջ, Մարսէյլ՝ 9 Յունուար, կիրակի երեկոյ, «Վարանդեան» սրահին մէջ Գոմին:

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

Յունուար 16ի կիրակին

Salle Horticultureի մէջ

Կը խնդրուի չփոչանճել

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ֆ. Ջ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ԱՆԿԷՆԻ Մ.ՁԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

9 Յունուար, կիրակի, ժամը 3ին, լճին դէմ, Cascade du Lacի սրահը:

Մանկական ներկայացում մը եւ արտասանութիւններ պզտիկներու կողմէ :

Կաղանդ Պապան նուէր եւ նախընթրիք պիտի բաժնէ տղոց :

Մուտք մեծերու 3 ֆրանք :

Ֆ.Հ.Կ. ԽԱՉԻ Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը 7 յունուար Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 8·30ին, Արիմեան դպրոցին մէջ, 2 բիւ տը լա Տէֆենս : կարեւոր օրակարգ :

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ

Անցնող 13եւ 22 Դեկտեմբերին տեղի ունեցած մասնակի ժողովներէն բխած Առժամեայ Ծանձնախումբը , որուն պաշտօնն էր Քսանամեակի հանդիսութիւններու ծրագիրը մշակել, իր աշխատութիւնները աւարտած ըլլալով, Ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջականերու բոլոր նախկին եւ այժմու Հ. Մ. Ը. Մ.-ականները անխտիր :

Օրակարգ՝ Քսանամեակի Ծանձնախումբի ընտրութիւն : ժողովը տեղի կ'ունենայ 9 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին Բարեգործականի Տան մէջ, 8 Rue Bossuet, Փարիզ: Ոչ ոքի մասնաւոր հրաւէր ղրկուած չէ :

ԳԱՁԻՔ ՏԵՍԻՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Հրանդ Երկանեան չնորհակալութիւն կը յայտնեն կրօնական Հ. Ը. Դ. ենթակոմիտէին , Զ. Ո. Մ.ի, Ֆ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղերուն, Տէր եւ Տիկին Ղ. Գալուստեանի, Տէր եւ Տիկին Կ. Թիւֆէնկճեանի, Լանսկյի Հ. Ը. Դ. «Մուրատ» խումբին, Ֆ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղին, Օր. Միսաքեանի եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր, մամուլով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի որդւոյն մահուան առթիւ:

⁂

Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղը չնորհակալութիւն կը յայտնէ Սթամպոլի Հայրենակից. Միութեան ը 200 ֆրանք նուիրելոց Մասնաճիւղս Նոր Տարուան առթիւ:

Le Gérant : M. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Demesme — PARIS (13)

ԼՈՒԾՍ ՏԵՍԱՒ

1938 ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ, Թ. ՏԱՐԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Ը. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼ

Պատկերազարդ եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ

Կողքին ճակատը զարդարուած է Հ. Ալեանաքի մէկ նկարով «Մի թացեր Հայաստան», եղերուած հայկական զոյգ եռագոյնով, եռագոյններու միացման տեղը Հ. Ը. Դ. Զինանշանը: Ալ կողմը երեք նկարներ՝ Ա. Վանարեան, Զօր. Սեպուհ, եւ Պ. Սէրքսմճեան :

Զարդ կողմը Մ. Թէրլէմէզեան, Մ. Պօլօեան եւ Ը. Մ'Բրիաքեան :

Կը բովանդակէ, ազգային, պատմական կարեւոր անցքերու եւ անձերու մասին համառօտ տեղեկութիւններ, վերջին յիսնամեակի պատմութենէն հետաքրքրական դրուագներ, կրօնական եւ ազգային տօներու յիշատակութիւններ եւն.

Գինն՝ Մարսէյլ 5, Փարիզ եւ գաւառներ՝ 5.50, Ամերիկա եւ Արտասահման ֆրանք: Ստանալու համար դիմել :—

Monsieur G. Djarayan. 5, Rue de l'Eclipse, Marseille , France:

ՑԵՏԱՋԳՈՒԱԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կամքէ անկախ պատճառներով ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1938, ԿԻՐԱԿԻ օրուան (ժամը 15էն մինչեւ 24) ՑԵՏԱՋԳՈՒԱԾ Է վերջնականապէս Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան ԱՆԿԻԷՆԻ ՄԱՄՈՒԱՁԻԴԻՆ ցերեկոյթը, որ տեղի պիտի ունենայ 8 Rue Bossuet, *Փարիզ* (10) *ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՏՈՒՆ ՄԷՋ եւ կը խոստանայ ըլլալ եղանակին փայլուն պարահանդէսը:*

ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ (Ուսանողներու, Օրիորդներու եւ Երիտասարդներու Ընկերակցութեանց համար կէս գին):

Պարերը կը սկսին ժամը 15էն եւ կը տեւեն մինչեւ կէս գիշեր:

ՀԱՑ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՄԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՍՕՍԻԷԹԷ ՍԱՎԱՆԹԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

8 RUE DANTON. *Մէթրօ Օտէոն կամ Սէն Միշել*

ՅՅՈՒՆՈՂ ԻՍԻ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 9ԻՆ

ԳՕՀԻՑ ԴՈՒԻՐՍ

Ողբերգութիւն չորս արար. Ա. ՍԱՐՎԱԶԵԱՆԻ

ՄՈՒՏՔԻ ԳԻՆԵՐԸ՝ *15, 10 եւ 6 ՖՐԱՆՔ*

ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՆՈՒԻՐԸ

«ՆՈՐ ՔՆԱՐ» ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ, ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԳԱՐԱՆ

640 էջ, 715 երգ. երգերէն 208 հատը ձայնագրուած: *Բազմաձայն, քառաձայն, եռաձայն, երկձայն միաձայն, դաշնակի ընկերակցութեամբ եւ չուեթակի համար:* 109 դիմանկարներ եւ հայրենի տեսարաններ: Գին 50 ֆրանք: *Փոսթի ծախքով* 52: *կազմուած* 60 ֆր. *փոսթի ծախքով* 63: Դիմել՝ գրատուն «Ճառագ», G. TZERIKIANTZ. 13 Rue des Dominicaines, Marseille:

Հ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋԸՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՍ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Ճառագոյները ժամագրութեամբ:

ՐԱՖՖԻ

Փարիզահայերու միակ վայելուչ ճաշարանը

Տնօրինութեամբ Մ. Գ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ

8, RUE MAUBEUGE Paris (9) *Մէթրօ* Cadet et le Peletier

Հոն պիտի գտնէք՝ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու ճաշուստ ճաշացուցակ մը, անմրցելի ժաքրութիւն եւ անձերի սպասարկութիւն, գոլսական օղի՝ եւ *ձաշկիկ*, հայ ճարանատիրոջ անվիճելի փորձառութեամբ: Ամէն տեսակ ճաւաքոյներու համար կը տրամադրուի սրահ, անհրաժեշտ ժամուելի գիներով:

Ճաքաթ եւ կիրակի երեկոները արեւելեան նուագ:

ՇԱՏԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑՐԸ

Ճաշարան ՅԼՕՐԻ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէոն եւ Սէն Միշել

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ :

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մաքէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ամսնաւոր գին: Ընծիք Թղթակցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՕՏԱՀԱՆԻ ՏԱՒՆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղուվթներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՇԱԲԱԹ
8
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
8 JANVIERE
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3623

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՄՈՒԼ ԵԻ ԻՆՔՆԱՀԱՒԱՆ

Աչքի առջեւ ունինք «Ռամկավար - ազատական կուսակցութեան է. պատգամ. ժողովի դիւան»ին յայտարարութիւնը, տրուած՝ Փարիզի օրկանին մէջ (1 յունուար)։

Յայտարարութիւնը կ'ամփոփէ կուսակցութեան տեսակէտները եւ գործունէութենա ուղեգիծը՝ յառաջիկայ չրջանին համար, հետեւեալ չորս գլուխներուն տակ.— Ս. Հայաստան, Գաղութահայութիւն, Թրքահայ իրաւակաւնութիւն եւ Համագործակցութեան հարց։ Զորան ալ հիմնական խնդիրներ, որոնց մասին անհրաժեշտ է որ յատակ բանաձեւեր եւ մանաւանդ ծրագրեալ գործունէութիւն ունենայ որ եւ է հոսանք։

Ցեասձգելով առաջին երկուքը, անմիջապէս քննենք մնացեալը։ Այս առթիւ, թոյլ տուէք ամբողջութեամբ օրինակել այդ մասը, որպէսզի թիւրիմացութիւններ չծագին։

Թրքահայ իրականութիւնը.— Թուրքիոյ մէջ հայկական իրաւունքներու եւ շահերու խնդիրը ո եւ է ժամանցումի ենթակայ չըլլալով, կուսակցութիւնս պիտի ընէ այդ մասին, ինչպէս ըրած է անցեալին մէջ, ամէն ինչ որ կրնայ եւ պատեհ է ընել։

Համագործակցութեան հարցը.— Է. Ընդհ. Պատգ. ժողովը, տալէ վերջ այս ամփոփումը իր որոշումներուն, կը յայտնէ թէ յօգուտ հանրային գերագոյն շահերուն պատրաստ է այսուհետեւ ես, ինչպէս ըրած է ասկէ առաջ, ընդունելու ազգային գետնի վրայ գործակցութիւնը այն բոլոր հոսանքներուն եւ կազմակերպութեանց որոնք ունին նոյն ուղղամիտ վերաբերումը Հայաստանի հանդէպ, նոյն յատակ ուղղութիւնը արտասահմանի մէջ ազգապահպանման գործին նկատմամբ եւ օրինաւոր պահանջատէրի նոյն կեցուածքը թրքահայ իրաւունքներու մասին։ Ռամկ. Ազատ. Կուսակցութիւնս որոշած է, ամէն պարագայի մէջ, իր օր ըստ օրէ ծաւալող եւ զօրեղացող կազմակերպութեան բոլոր միջոցները ի սպաս դնելու վերոյիշեալ նպատակներուն իրագործման, գիտնալով թէ իր հետ պիտի ունենայ միշտ հայ ժողովուրդին գործօն համակրութիւնը։

Կուսակցութիւնս, իր ազգանուէր գործունէութեան այս նոր շրջանին սկիզբը, առաւել քան երբեմ այն խորունկ համոզումը կը տածէ, թէ զերծ օսարոտի վարդապետութիւններու եւ ներշնչումներու ազդեցութենէն, մերժելով ամէն հատուածականութիւն, իրեն վիճակուած է ըլլալ յառաջապահը գերագանցօրէն հայրենասիրական շարժումի մը, որուն շուրջ միայն կրնան համախմբուիլ ազգին բոլոր անշահախնդիր եւ առողջ տարրերը»։

Ինչպէս կը տեսնէք, Ռամկավարները մեծապէս աչխուժացած են եւ օրուան հարցերուն վրայ կը նային սրատեսութեամբ։ Եւ հարցերն ալ ճեւակերպուած են դեղեցկօրէն, առաջինէն մինչեւ վերջինը։

Օրինակ, հոչակաւոր «Տեսիլքը» կամ «Անկորնչելի Իրաւունքները» գտած են իրենց քաղաքական տարազը,— Թրքահայ իրաւունքներ։ Գործակցութեան խնդիրն ալ, որ մշուշի մէջ կը մնար, ստացած է ուելի որոշ պատկեր։ Այլեւս կը հասկնանք թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզեն (նոյնը նաեւ Հայաստանի մասին)։

Անշուշտ անկրպետը չատ լայն է, խօսքէն մինչեւ գործը։ Բայց, փառք տանք թէ ուղղին ալ, երբ որոշ բաներ կ'ըսէ, ուղեգիծ մը կը ներկայացնէ՝ պարզ հայերէնով։

Միւս կողմէ, յայտարարութիւնը կը մատնէ ինքնավստահ ոգի մը, նոյնիսկ ինքնահաւանութիւն եւ ամբարտաւանութիւն, «յառաջապահ»ի դեր տալով կուսակցութեան։

Թող այս ալ համարուի ժամանակի նշան մը, բարի դիտաւորութիւններով։

Այդ վարկը բանալով Ռամկավարներուն, կը փորձուինք հարցնել.—

1. *Տասնըհինգ տարուան ընթացքին, ներկայացա՞ւ որ եւ է առիթ, գործելու համար ի նպաստ թրքահայ դատին, զոնէ զայն արծարծելու համար։*

Գիտենք որ Ռամկավարները միշտ կը խուսափին «արկածախնդրութիւններէ», իրբեւ զերազանցապէս «ողջամիտ» հոսանք։ Բայց, «արկածախնդրութիւնը» ձգելով ուրիշներուն, իրենք ի՞նչ իրական գործեր կատարեցին եւ արամադիր են կատարելու, որ պէսզի միշտ կենդանի մնայ այս դատը, որ իսկապէս ամէնէն անկորնչելին է բոլորիս համար։ Եւ երբ նուազադոյն պատեհութիւնը ներկայացաւ զայն բանաձեւելու, յիշեցնելու, արծարծելու, հետապնդելու համար, ի՞նչ եղաւ իրենց դիրքը, դրակա՞ն թէ ժխտական։ Աւելի բաց խօսելով, ուզեցին օգնե՞լ թէ խանգարել, գործե՞լ թէ խմաստութիւն ծախել։

Հարկադրուած ենք հրապարակաւ ուղղել այս հարցումը, հիմնուելով «ինչ ինչ» փորձառութեանց վրայ եւ մանաւանդ կրկին կարդալով բանաձեւին վերջին պարբերութիւնը,— «Կուսակցութիւնս պիտի ընէ այս մասին, ինչպէս ըրած է անցեալին մէջ, այդ մասին ալ ամէն ինչ որ կրնայ եւ պատեհ է ընել»։

Կրնայինք հարցնել, տակաւին, թէ ի՛նչ է բովանդակութիւնը սա բացատրութեան.— «Թուրքիոյ մէջ հայկական իրաւունքներու եւ շահերու խնդիր»։

Քաղաքական բանաձեւերը, որքան ալ ճկուն ըլլան եւ վարպետօրէն չարադրուած, թանձրացեալ, չօշափելի բառեր եւ բացատրութիւններ կը պահանջեն։ Օրինակ, «Թրքահայ իրաւունքներ» կը նշանակե՞ն նաեւ Թրքահայաստան, եւ ի՞նչ հասկացողութեամբ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

"Վտանգաւոր կացութիւն մը Տրանսպի խաղաղութեան եւ ապահովութեան համար"

Վարչապետ Պ. Շօթան, որ անձամբ միջամտած էր լուծելու համար կուսակրիչ գործարանին գործադուլը, հետեւեալ ծանրակչիռ ազդարարութիւններն ուղղեց, նկատելով որ գործադուլը կը չարունակուի դեռ.

— « Վերջին չարաբներու ընթացքին, աչխատանքի վէճերը վերկսած են այնպիսի սասկութեամբ մը որ տեսնուած չէր երկար տարիէ ի վեր : ԱՅՑ ՎԷՃԵՐՈՒՆ ՍՏԵՂԾԱԾ ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ Է ՏՐԱՆՍԻԱՅԻ ԲԱՐՕՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ : Անկարելի է որ աւելի երկար տեւէ այս կացութիւնը : Կառավարութիւնը չի կրնար հանդուրժել այս կացութեան : Արհեստակցական, գործատիրական եւ բանուորական կազմակերպութիւնները փոխադարձաբար իրարու վրայ կը ձգեն պատասխանատուութիւնը : «Ձեն ուզեր յարգել իրաւարարութեան վճիռները եւ արհեստակցական ազատութիւնները», կ'ըսէ մէկ կողմը : «Մերժել խլրտում եւ օրէնքներու բռնարարում», կ'ըսէ միւս կողմը :

« Ամէն պարագայի մէջ, սա սոսկալի է որ բացարձակապէս անհրաժեշտ է վերահաստատել ընկերային խաղաղութիւնը : Ելմտական վերակազմութենէն վերջ, կառավարութիւնը կ'ուզէ դլուխ հանել անտեսական վերակազմութիւնը եւ ընկերային բարեկարգութիւնը : Այս առաջադրութեամբ, կոչ կ'ուղղէ գործատէրերու ինչպէս բանուորներու ներկայացուցիչներուն, որ նորէն դէմ դիմաց դան իր հովանաւորութեան տակ, նոր համաձայնութիւններ կնքեն եւ հանդիսաւորապէս յանձնառութիւն ստանձնեն գոնէ երկար ժամանակ : Կառավարութիւնը այսպէս հաստատուած ընկերային կանոնադրութեան պիտի տայ օրէնքի ուժ, զայն ենթարկելով Մորհրդարանին վաւերացման : Եւ, այնուհանդերձ, պէտք պիտի ըլլայ որ բոլոր քաղաքացիները, ինչ դասանունքի եւ ընկերային դասի ալ պատկանին, խոնարհին օրէնքին գերիչխանութեան առջեւ : Այս անհրաժեշտ արդիւնքին յանգելու համար, ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԶՎԱՐԱՆԻ ՍՏԱՆՁՆԵԼ ԻՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ »։

Այս յայտարարութենէն վերջ, փոխ - վարչապետ Պ. Լէօն Պլում եւ ներքին նախարարը մանաւոր տեսակցութիւն մը ունեցան Աչխատանքի Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին՝ Պ. Ժուհոյի եւ ուրիշ վարիչներու հետ :

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, հակառակ վարչապետին միջամտութեան, կուսրիչի գործարանին գործադուլը կը չարունակուի, որովհետեւ գործատէրերը կ'ուզեն արձակել 52 բանուորներ, յանցաւոր համարելով զանոնք : Գործարանատէրը եւ արհեստակցական միութեան քարտուղարը առջի օր երեք ժամ վիճեցան վաչապետութեան գրասենեակին մէջ, առանց ելքի մը յանգելու : Այս խորհրդակցութենէն վերջ, կը կարծուէր թէ խնդիրը պիտի լուծուի. բայց բանթողները ժողով մը գումարեցին Արժանթէօյի մէջ, գործարանին մօտերը, եւ մերժեցին Պ. Շօթանի կարգ մը առաջարկները : Յետոյ խմբակներ նչանակեցին, որպէսզի դիրք բռնեն գործարանին առջեւ :

Երէկ նոր ժողով մը գումարուեցաւ, ուր խօսք առին արհեստակցական միութեան պատասխանատուները, ելք մը գտնելու համար : Կ'ըսուի թէ գործարանին վարչութիւնը վերջին պահուն յանձն առած է ետ կենալ կարգ մը բանուորներ արձակումէն, ինչ որ կրնայ դիւրացնել տագնապին լուծումը :

Միւս կողմէ, գործատիրական միութիւնը չուզեր ընդունիլ Պ. Շօթանի մէկ առաջարկը, որ կը սրամադրէ բանուորական նոր պայմանագրութիւններ կնքել արհեստակցական միութեանց հետ : Այս առթիւ հրատարակուած յայտարարութեամբ մը, գործատէրերու միութիւնը կ'ըսէ թէ պատրաստ են յարգելու աչխատանքի պայմանագիր մը՝ որ օրէնքի ուժ ունենայ, եթէ այդ մշակուի կառավարութեան միջոցաւ եւ վաւերացուի խորհրդարանին կողմէ : Մէկ խօսքով, գործատէրերը կը մերժեն բանակցիլ արհեստակցական միութեանց հետ, ինչպէս կը թելադրէ վարչապետը՝ իր յայտարարութեամբ :

**** Բանուորական խլրտումներ կը նչմարուին մետաղագործական ճիւղին մէջ : Գործատէրերը մերժած ըլլալով բանակցիլ նոր պայմանագրութեան մը մասին, արհեստակցական միութիւնը կառավարութեան դիմեց :*

Տակաւին չէ կարդադրուած նպարեղէնի մեծ հատուածութեանց բանուորներուն գործադուլը : Կարգ մը առներ կը գոնուին բանթողներու դրաման տակ : Փոխադրութիւն ընկերութեանց բանուորներու գործադուլն ալ կը չարունակուի :

Տեղական թերթերը կը դրեն թէ Ռօնի հովիտին մէջ (Լիոն), բանթողները պատնէշներ կը չինեն իրենց գրաւած գործարաններուն մէջ, ինչ որ վտանգաւոր կացութիւն մը կը ստեղծէ :

Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջամտութիւնը Ռումանիոյ Հրեաներուն պաշտպանութեան համար

Կը հաստատուի թէ անգլիական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները միաժամանակ դիմում կատարած են, պաշտպանելու համար Ռումանիոյ 800.000 Հրեաները, քանի որ նոր կառավարութիւնը խստութիւններ ծրագրած է անոնց դէմ :

Վախնալով որ փախստականներու նոր բաղմութիւն մը կրնայ խուժել դէպի արեւմտեան Եւրոպա, ապահովութիւն եւ աչխատանք փնտռելու համար, Պուքրէշի անգլիական եւ ֆրանսական դեսպանները հրահանգ ստացան «խիստ բարեկամական եղանակով մը ռումանական կառավարութեան յիշեցնել» 1919 դեկտեմբեր 9ի փոքրամասնութեանց դաշնագրին տրամադրութիւնները : Այս դաշնագիրը, որուն առաջին ստորագրողներէն մէկն ալ Ռումանիան է, կը քննէ զայն իր հովանաւորութեան տակ, նոր համաձայնութիւններ կնքելու եւ հանդիսաւորապէս յանձնառութիւն ստանձնելու զանոնք յարգել այսուհետեւ : Կառավարութիւնը այսպէս հաստատուած ընկերային կանոնադրութեան պիտի տայ օրէնքի ուժ, զայն ենթարկելով Մորհրդարանին վաւերացման : Եւ, այնուհանդերձ, պէտք պիտի ըլլայ որ բոլոր քաղաքացիները, ինչ դասանունքի եւ ընկերային դասի ալ պատկանին, խոնարհին օրէնքին գերիչխանութեան առջեւ : Այս անհրաժեշտ արդիւնքին յանգելու համար, ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԶՎԱՐԱՆԻ ՍՏԱՆՁՆԵԼ ԻՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ »։

Այս յայտարարութենէն վերջ, փոխ - վարչապետ Պ. Լէօն Պլում եւ ներքին նախարարը մանաւոր տեսակցութիւն մը ունեցան Աչխատանքի Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին՝ Պ. Ժուհոյի եւ ուրիշ վարիչներու հետ :

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, հակառակ վարչապետին միջամտութեան, կուսրիչի գործարանին գործադուլը կը չարունակուի, որովհետեւ գործատէրերը կ'ուզեն արձակել 52 բանուորներ, յանցաւոր համարելով զանոնք : Գործարանատէրը եւ արհեստակցական միութեան քարտուղարը առջի օր երեք ժամ վիճեցան վաչապետութեան գրասենեակին մէջ, առանց ելքի մը յանգելու : Այս խորհրդակցութենէն վերջ, կը կարծուէր թէ խնդիրը պիտի լուծուի. բայց բանթողները ժողով մը գումարեցին Արժանթէօյի մէջ, գործարանին մօտերը, եւ մերժեցին Պ. Շօթանի կարգ մը առաջարկները : Յետոյ խմբակներ նչանակեցին, որպէսզի դիրք բռնեն գործարանին առջեւ :

Երէկ նոր ժողով մը գումարուեցաւ, ուր խօսք առին արհեստակցական միութեան պատասխանատուները, ելք մը գտնելու համար : Կ'ըսուի թէ գործարանին վարչութիւնը վերջին պահուն յանձն առած է ետ կենալ կարգ մը բանուորներ արձակումէն, ինչ որ կրնայ դիւրացնել տագնապին լուծումը :

Միւս կողմէ, գործատիրական միութիւնը չուզեր ընդունիլ Պ. Շօթանի մէկ առաջարկը, որ կը սրամադրէ բանուորական նոր պայմանագրութիւններ կնքել արհեստակցական միութեանց հետ : Այս առթիւ հրատարակուած յայտարարութեամբ մը, գործատէրերու միութիւնը կ'ըսէ թէ պատրաստ են յարգելու աչխատանքի պայմանագիր մը՝ որ օրէնքի ուժ ունենայ, եթէ այդ մշակուի կառավարութեան միջոցաւ եւ վաւերացուի խորհրդարանին կողմէ : Մէկ խօսքով, գործատէրերը կը մերժեն բանակցիլ արհեստակցական միութեանց հետ, ինչպէս կը թելադրէ վարչապետը՝ իր յայտարարութեամբ :

**** Բանուորական խլրտումներ կը նչմարուին մետաղագործական ճիւղին մէջ : Գործատէրերը մերժած ըլլալով բանակցիլ նոր պայմանագրութեան մը մասին, արհեստակցական միութիւնը կառավարութեան դիմեց :*

Տակաւին չէ կարդադրուած նպարեղէնի մեծ հատուածութեանց բանուորներուն գործադուլը : Կարգ մը առներ կը գոնուին բանթողներու դրաման տակ : Փոխադրութիւն ընկերութեանց բանուորներու գործադուլն ալ կը չարունակուի :

Տեղական թերթերը կը դրեն թէ Ռօնի հովիտին մէջ (Լիոն), բանթողները պատնէշներ կը չինեն իրենց գրաւած գործարաններուն մէջ, ինչ որ վտանգաւոր կացութիւն մը կը ստեղծէ :

(Յառաջրդ շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԶՐՈՑՑ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Տօնական օրերը խաղաղ թափեցան խումբ խումբ զինուորներ : Ու մենք տեսանք զանոնք ճամբուն վրայ, հանդէսներու ընթացքին կամ «Յառաջ»ի խմբագրատան մէջ :

Մաճուր հագուած, հաստ վերարկուներով, առոյգ եւ իմիճնավստահ, բոլորն ալ միեւնոյն պատասխանը կուտան հարցումներուդ :

— Դո՞հ ես :

— Շատ գոհ, նախապէս մարզանքը ինձ մը ծանր կուգար, բայց հետզհետէ վարժուեցանք :

— Ձեր սպաներն ալ գո՞հ են ձեզմէ :

— Այո, եւ յաճախ իրբեւ օրինակ ցոյց կուտան մեզ : Շատերը հետաքրքիր մօտէն քաներ գիտեն Հայերու մասին :

— Իսկ ի՞նչպէս են ձեր յարաբերութիւնները տեղացի զինուորներուն հետ :

— Շատ լաւ. բոլորս ալ մէկ սերունդի զաւակներ ենք եւ կ'ապրինք նոյնօր պէս :

— Մեծ դժուարութիւններ կը կրէ՞ք զինուարժութեան համար :

— Դժուարութեան շրջանը անցուցինք եւ արդէն ուշադրութեան արժանացած ենք : Այսպէս, երկու ամսուան մէջ երկու շաբաթ ստացայ ես : Մանաւանդ վերջինը մասնաւոր գնահատութիւն մըն էր նչանառութեան համար : Երբ առաջին անգամ հրացանը բռնեցի, սպան ուշադրութեամբ դիտեց թէ ձեռս կը դողա՞յ բլթակը ճաշած առեն : Եւ երբ տեսաւ որ չի դողար, յայտնեց թէ բաջ նչանառու կրնամ ըլլալ :

— Ես ալ ճիավարութեան մէջ ուշադրութիւն գրաւեցի : Սմանչելի մարզանք է, կ'ուիէ եւ յանդգնութեան կը վարժեցնէ :

— Ձիս դրած ենք թնդանօթաձիգ վաշտին մէջ, ուր այնքան սորվելիք բաներ կան :

— Օդանաւային ուժերուն մէջ ալ տղաբներ կան : Այս ճիւղը կը պահանջէ մասնաւորապէս ամուր կուրծք : Միշտ կը բնինեն մեր առողջական վիճակը :

— Ինչ թերթ կը կարդաք :

— Տեղական թերթերը կը բաժնենք, անշուշտ ոչ ամէնը : Կը ստանանք նաեւ «Յառաջ» : Որ եւ է վերապահում չունինք հայ զինուորներուն հանդէպ : Դժբախտաբար մէկով - երկուքով հազիւ կը գտնուինք միեւնոյն զօրանոցին մէջ :

Եւ այսպէս հարցուր, հարցո՛ւր, — ոչ մէկ սրտնւնջ, ուտելիքի, հագնելիքի, զօրանոցի կեանքի մասին :

Անշուշտ վիշտ մը կը կրծէ իրենց մատաղ սիրտը.— Ինչո՞ւ կարելի չըլլար այս բոլորը կատարել սեփական հայրենիքին մէջ ...

Բայց, բանուոր, զինուոր, «մտաւոր»,— ո՞վ չունի այդ վիշտը, որ ահա տասնըհինգ տարիէ ի վեր կը բզկտէ մեր հոգին :

Ինչո՞ւ չկարենայինք այս բոլոր ճիգերը, յոգնութիւնները ու վատնումները, խանդավառութիւնները ու տառապանքները թափել մեր հողին վրայ, մեր պայծառ արեւուն տակ :

Ոչինչ. սար ու ձոր կտրեցինք, լեռներ եւ ծովեր բերեցինք, եւ մեր պատմութիւնն է որ կը շարունակուի, տարբեր պարագաներու մէջ :

Վհատելու չէ, եղբայր, կուգան ու կ'անցնին ...

Տակա՞լ, տակա՞լ, յաղթելու համար :

Եւ հաւատալ ու գործել այն պայծառ հաւատով որ եղած է այս ժողովուրդին գերագոյն առաքինութիւնը :

Չէ՞ք տեսներ, ահա նոր եւ աւելի հզօր երկունքի մը մատնուած է աշխարհը :

Դիմացողն ու գործողն է որ կը շահի այս պայքարին մէջ ալ, ինչպէս գինուորը՝ ճակատամարտի դաշտին վրայ :

Վ.Ա.Հէ

ԿԱՂԱՆԴԱԶԷՔ ՆՈՐ ՍԻՍԻ (ՊԷՅՐՈՒԹ)
ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ
178 ՈՐՔ ԵՒ ԶՔԱՒՈՐ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Արտաշէս Եէնիկոյեան, Տիգրան Թեւանեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 50
Ցունուար 5ի դումարը՝ 1270
Ընդհ. դումար՝ 1320

ԿԱՐՄԻՐ ԱԻԵԼԸ ԱՆԽՆԱՑ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

«Թան»ի Մոսկուայի թղթակիցը պատմելով վերջին մաքրազործութիւնները, կը գրէ թէ վերջին չարաբներու ընթացքին նոր զոհեր արձանագրուեցան դիւանագիտական, լրագրական եւ վարչական ասպարէզին մէջ : Պաշտօնանկ եղած են Նանքինի, Պերլինի, Վարչաւայի (Դաւթեան) եւ Էնկլուրիի դեսպանները (Քարոքի) : Ասոնց տեղ նչանակուած են մարզիկ որոնք բոլորովին անծանօթ են դիւանագիտական ասպարէզին մէջ :

Պաշտօնանկ եղած է նաեւ Պ. Տահլ, կեդր. կոմիտէի մամուլի բաժնին վարիչը, որ Պուխարինի յաջորդած էր, իբրեւ խմբագիր «Իզվեստիայ»ի : «Ժուռնալ տը Մոսկու» (Ֆրանսերէնը) կորնչուց իր երրորդ խմբագրապետը, Վիքտոր Քին, որուն յաջորդեց Պ. Միխայլով, «Փրավտա»յի երբեմնի թղթակիցը Փարիզի մէջ : Վիքտոր Քին խորհրդային երիտասարդ գրագէտ մըն է, բուն անունով՝ Վիքտոր Պաւլովիչ Սուրովիկին, որ տարիներով եղած է Մոսկուայի հեռագրական գործակալութեան վարիչը Փարիզի մէջ :

Մեծ զարմանք պատճառեց պաշտօնանկութիւնը կրթական գործավարին՝ Բուբնովի, որ բոլշեւիկեան կուսակցութեան անդամ է 1903էն ի վեր եւ վճռական դեր կատարած է յեղափոխութեան մէջ : Աչքէ ընկած են նաեւ հողագործութեան երկու նախկին գործավարներ՝ Եակովլեւ եւ Զերնով : Առաջինը վարիչն էր հաւաքական անտեսութեանց (կոլխոզ) հաստատման, 1929ին : Պաշտօնանկ եղած է նաեւ Տիկին Վասիլեա Եաքովլեւա, բուն Ռուսաստանի էմմոական գործավարը, որ 1918ին նախագահն էր Փեթրոկրատի (Լենինկրատ) Զեկային : Մեւ ցանկը անցած է, նոյնպէս, Սթալինի չարժանկարիչը, Նիսսէն, (իրբեւ «Նոյի ահարեկիչ»), որ իր գործիքով կ'երեւար բոլոր հանդիսաւոր առիթներու մէջ : Ինքն էր որ նկարեց սահմանադրութեան քուէարկութեան տեսարանը Քրէմլինի մեծ պալատին մէջ, 1936 դեկտեմբեր 5ին :

Ամէնէն դղրդացին անկումը կրեց ուսուցչապետ - ճարտարարուեստ Տուպոլեւ, աչակերտ՝ գինեական Եուկովսկիի, ստեղծիչը խորհրդային օդաւորմիդին : Ինքն էր որ չինեց չարք մը օդանաւեր, մասնաւորապէս վիթխարի «Մաքսիմ Կորքի»ն : Ստեղծած էր աւելի քան քառասուն տիպարներ : Խորհրդային ամբողջ ամբաձիգ օդաւորմիդը եւ հետագօտիչ օդանաւերու կէսը ինք չինած էր : Իսկ հիմա անունին սկզբնատառերն անգամ սրբած են, եւ ամէն կողմ քարոզութիւններ կ'ըլլան, դիմակազերծ ընելու համար «Տուպոլեւցիները», այսինքն Տուպոլեւի բարեկամները ...

*** Ամերիկացի բոլշեւիկ լրագրող մը, Խաչէն Լայընս, որ 1928ին Ա. Մի - ութիւն զացած եւ վեց տարի մնացած էր, վերադառնալով բոլորովին յուսախար, գիրք մը գրեց ուր կ'ըսէ.— « Խորհրդային վարչաձեւը հիմնուած է ահուսարսափի, լրտեսութեան եւ ջարդի վրայ, վարչաձեւ մը աւելի սարսափելի եւ վայրենի քան Եւրոպայի բոլոր միահեծան իչխանութիւնները» : Խօսելով Սթալինի մասին, ամերիկացի լրագրողը զայն կը նկատէ «գեռնաքարշ պոլիտիկոս մը, զուրկ ներչնչումէ. անողոք Կովկասցին որուն ուժը կը գերազանցէ միչտին դարերու բոլոր ցարերուն ուժը» :

ՀԱՅՐ, ՀԱՅՐ, ՀԱՅՐ Է ԵՍԻՐ

ԵՐԵՔ ՕՐ, ԵՐԲ ԿԻՐԻՔ ՀԱՅԵՐԸ ՏԱՐ-ՏԱՐՈՐ ՀԱՅՐ ԴԱՐ ԱՌԱՆ ՀԱՅՐ ԵՍ ՉԵՄ Ի ՀԱՅՐ ՈՒ ՀԱՅՐ ԵՄ ՄԵՌՆՈՒՄ ՀԱՅՐԻՆ ՀԱՐԱԿԻՑ ՀԱՅՐԵՐԻՆ :

Ա. ՍԱՐՅԱՆ

ՀԱՅՐ, ՀԱՅՐ, ՀԱՅՐ Է ԵՍԻՐ ...

ՀԱՅՐ, ՀԱՅՐ, ՀԱՅՐ Է ԵՍԻՐ ...

ԵՐԵՔ ՕՐ, ԵՐԲ ԿԻՐԻՔ ՀԱՅԵՐԸ ՏԱՐ-ՏԱՐՈՐ ՀԱՅՐ ԴԱՐ ԱՌԱՆ ՀԱՅՐ ԵՍ ՉԵՄ Ի ՀԱՅՐ ՈՒ ՀԱՅՐ ԵՄ ՄԵՌՆՈՒՄ ՀԱՅՐԻՆ ՀԱՐԱԿԻՑ ՀԱՅՐԵՐԻՆ :

Ա. ՍԱՐՅԱՆ

— Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ասում հայրը, բայց ես տեսնում եմ, որ նա ինչ-որ բան է ասում ինձ համար, որովհետև նրա աչքերը լի են սիրով և ջերմությամբ դեպի ինձ :

Ես նայում եմ հոր աչքերին և ինձ թվում է, թե նա ինձ հետ խոսում է ոչ թե բառերով, այլ հոգու լռիկ լեզվով, որ հասկանալի է միայն հոգուն :

Ես ուզում եմ ասել հորս, որ ես էլ նրան շատ եմ սիրում, բայց չգիտեմ, թե ինչպես անեմ, որ նա հասկանա ինձ

ԻՄ ՀԱՅՐԸ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԻՊԱՍԱՆՔ ՀԱՅՈՒ-ՅՈՒՀԱՓԱՆՑԻ ՀԱՐՅԱՆՔՆԵՐՈՎ

»»» • ‹‹‹

— Մեր հայրն էր, էհ, որ ասում էիր, թե մի ուրիշ բան էր, որ ինձ ստիպեց ամուսնանալ Ասլանի հետ: Ասա, ասա, ես ամեն ինչ գիտեմ, միայն ուզում եմ լսել քո խոստովանությունը: Ասա, ասա, ես ամեն ինչ գիտեմ, միայն ուզում եմ լսել քո խոստովանությունը:

Ես ոտքի թռա, ինչպես վիրավորված առյուծ, և ուզեցի նրան հարվածել, բայց ինքս ինձ զսպեցի: Ես գիտեի, որ նա ինձ ծաղրում է, ինձ ստիպում է, որ ես ինքս ինձ մատնեմ: Ես գիտեի, որ նա ինձ ծաղրում է, ինձ ստիպում է, որ ես ինքս ինձ մատնեմ:

— Ես ոչ մի խոստովանություն չունեմ անելու, ասացի ես: Ես ոչ մի խոստովանություն չունեմ անելու, ասացի ես:

— Ուրեմն ես ինքս կասեմ, ասաց նա: Ուրեմն ես ինքս կասեմ, ասաց նա:

Եվ նա սկսեց պատմել: Եվ նա սկսեց պատմել:

— Դու գիտես, որ ես ամուսնացած եմ եղել: Դու գիտես, որ ես ամուսնացած եմ եղել:

Ես գլխով արեցի: Ես գլխով արեցի:

— Ես ամուսնացած եմ եղել մի կնոջ հետ, որին շատ էի սիրում: Ես ամուսնացած եմ եղել մի կնոջ հետ, որին շատ էի սիրում:

Ես նորից գլխով արեցի: Ես նորից գլխով արեցի:

— Նա մահացավ ծննդաբերության ժամանակ: Նա մահացավ ծննդաբերության ժամանակ:

Ես նորից գլխով արեցի: Ես նորից գլխով արեցի:

— Ես ուզում էի ամուսնանալ նրա քրոջ հետ, որ ինձ շատ էր սիրում: Ես ուզում էի ամուսնանալ նրա քրոջ հետ, որ ինձ շատ էր սիրում:

Ես նորից գլխով արեցի: Ես նորից գլխով արեցի:

— Բայց նա ինձ չէր սիրում: Բայց նա ինձ չէր սիրում:

Ես նորից գլխով արեցի: Ես նորից գլխով արեցի:

— Ես ուզում էի ամուսնանալ նրա քրոջ հետ, որ ինձ շատ էր սիրում, որովհետև ես նրան չէի սիրում: Ես ուզում էի ամուսնանալ նրա քրոջ հետ, որ ինձ շատ էր սիրում, որովհետև ես նրան չէի

քնակչութիւնը: Դաշնագիրը կրօնական, ցեղային եւ լեզուական փոքրամասնութեանց կ'ապահովէ քաղաքական իրաւունքները, պաշտամունքի ազատութիւն, դիւրութիւններ՝ դպրոցներու պահպանման եւ մայրենի լեզուի գործածութեան համար:

Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ ուշադրութեամբ կը հետեւին Ռումանիոյ նոր քաղաքականութեան ելեւէջներուն: Անգլիոյ մէջ կը կարծեն թէ Ռումանիա առ այժմ պիտի չյարի որեւ պետութեան մը կամ պետութեանց խմբակցութեան մը, այլ պիտի վարէ «բարեացակամ քաղաքականութիւն» մը բոլորին հանդէպ, ինչպէս կ'ընեն կեդրոնական Եւրոպայի մէջ: Այսպիսի քաղաքականութիւն մը հաճելի կը թուի Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի, որոնք չհաղորդուած են Դանուբով:

*** Ռումանական կառավարութիւնը հաղորդեց Պուքրէշի իտալական դեսպանին, թէ մօտերս նոր դեսպան մը պիտի ղրկէ Հռոմ, յանձնարարելիք տալով Իտալիոյ թագաւոր - կայսեր վրայ: Ուրիշ խօսքով, Ռումանիա պիտի ճանչնայ Եթովպիոյ դրաւումը:

Սուրիոյ եւ Ֆրանսայի յարաբերութիւնները

Ձեմիլ Մէրտամ պէյ, Սուրիոյ վարչապետը, մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց ազգայնական խմբակցութեան դիւանին, իր վերջին այցելութեան մասին: Ըսաւ թէ Ֆրանսայի վարիչներուն բացատրած է Սուրիոյ դիրքը փոքրամասնութեանց, Ֆրանսացի պաշտօնատարներու եւն. մասին: Եւ գոհունակութիւն յայտնեց Ֆրանսայի վստահութեան եւ գործակցութեան համար: « Միասին ուսումնասիրեցինք դաշնագրէն բխած բոլոր հարցերը: Սուրիական հայրենիքը, որ կը գնահատէ Ֆրանսացի մանդատներու գործակցութեան արժէքը, պիտի չվարանի դիմել անոնց ձեռնհասութեան»: Վարչապետը աւելցուց թէ այս հարցին մէջ պիտի հետեւի Իրաքի օրինակին: Յետոյ կարդաց

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN — 17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Rédaction et Administration — Téléphone : Glacière 15 - 70
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄԵՍԱՑ ԵՒԱՄԵՍԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԿԻՐԱԿԻ
9
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
9 JANVIERE
1938

ԺԹ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3624 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՆՔՆ ԻՐ ԳԼԽՈՒՆ ԴԱՏԱԻՈՐ

Տարիներէ ի վեր, ամէնքս իրենք իրենց տուած են դատաւորի դեր, մեր հանրային կեանքին մէջ :

Այդ գիծը անգամ մը եւս կը չեշտուի իրենց է. Պատմ. ժողովի յայտարարութեան մէջ, որուն հիմնական մէկ մասը արտասպեր էինք երէկ :

Այսպէս, անոնք պատրաստակամութիւն կը յայտնեն «այսուհետեւ եւս»,

«ընդունելու ազգային գետնի վրայ գործակցութիւնը այն բոլոր հոսանիւններուն եւ կազմակերպութեանց որոնք ունին նոյն ուղղամիտ վերաբերումը Հայաստանի հանդէպ, նոյն յստակ ուղղութիւնը արտասահմանի մէջ ազգապահպանման գործին նկատմամբ եւ օրինաւոր պահանջատէրի նոյն կեցուածքը բրէհայ իրաւունքներու մասին» :

Ուրեմն, ամէնվաւերները պիտի չարունակեն հարցնել, տարի մը եւս, «հաւատքով ի՞նչ ես», որպէսզի բարեհաճին իրենց թան - կագին ծառայութիւնը արամադրել այս ժողովուրդի բարիքին համար :

Անշուշտ այդ հարցումը պիտի ուղղեն, ամէն բանէ առաջ, Հայաստանի մասին : Զէ՞ որ Պատմ. ժողովը հանդիսաւորապէս կը յայտարարէ թէ կուսակցութիւնը պիտի չարունակէ «հաւատարիմ մնալ իր Հայաստանեան ուղղութեան, ընդդէմ ամէնց խարխափումներուն կամ թշնամութեանց» :

Այս մէկ հատիկ բացատրութիւնը, «Հայաստանեան ուղղութիւն», որ քօղարկումն է նախկին գաղջելի բանաձեւին, — «Հայաստանեան եւ Հակահայաստանեան», ինքնին կը փոչիացնէ մշակուած ուղեգծին բոլոր դեղեցիկ հաւատամքները :

Այդ բացատրութիւնը կը մատնէ հոգեբանութիւն մը, որ աւելի քանեց ամբողջ 15 տարի, եւ որ կը սպառնայ տեւականացնել իրենց իսկ խարխափումները, է՛ւ երկրի է՛ւ Արտասահմանի հանդէպ :

Ի վերջոյ ի՞նչ կը նշանակէ «Հայաստանեան ուղղութիւն», քաղաքական կեանքի մէջ : Կրնա՞ք ցուցնել այդպիսի օրինակ, որ եւ է ժողովուրդի եւ երկրի կեանքին : Փորձի անցորդն անգամ պիտի չփորձո՞ւի հարցնել :

— Պարոնայք ամէնվաւերներ, ձեր ո՞ր արժանիքին վրայ հիմնուած՝ բերան կ'առնէք այդ սուրբ խօսքը : Եթէ ձեր ճամբան Հայաստան կը տանի, մերինը Աֆղանիստան կամ Քաֆիրիստա՞ն պիտի առաջնորդէ : Եւ ո՞վ տուաւ ձեզ իշխանութիւն՝ դատելու այս կամ այն հոսանքին «ուղղամիտ վերաբերումը», միայն ձեզի վերապահելով «ազգասիրականը» եւ մնացեալը :

Եւ այս հոգեբանութիւնը կը նուիրագործուի ճիշդ այն պահուն երբ աննախընթաց եւ անվախճան փոթորիկի մը բռնուած է մեր երկիրը, վրդովում պատճառելով նոյնիսկ ամէնվաւերներուն :

Այսպիսի փոքրոգութիւններ կը ծառայեն մէկ բանի, — թունաւորել մթնոլորտը, եւ պատուական հառաչանքներ արձակել, — մէն արժանիք վերապահելով իրեն, իսկ մեղքերը բաժին ձգելով ուրիշներուն :

Կը նշանակէ նաեւ փակել պայծառատեսութեան, պարտաճանաչութեան, պարկեշտ գործունէութեան եւ իրական համագործակցութեան բոլոր դուռները :

Աւելի թթու «Հայաստանասէրներ» ալ բռնեցին այդ ճամբան եւ ինկան գլխիվայր : Անոնց հետ բաւական տեղ քալեցին եւ յետոյ կէս ճամբէն նահանջեցին ամէնվաւերները : Արդի՞ւնքը, — պառակտում եւ քաոս, անհասկացողութիւն եւ կիրք, — մինչդեռ անդին հայրենիք մը փոթորիկի բռնուած է, իսկ արմատախիլ բազմութիւններ կը հեւան ուժասպառ :

Ցամաքիլ այս ճամբուն վրայ, կառչիլ կոչկոռ կապած նախապաշարմունքներու, եւ միւս կողմէ աւետարեր բանաձեւեր քուէարկել, — կը նշանակէ փոչի ցանել հանրութեան աչքին, որ ոչ կոյր է, ոչ ալ միամիտ :

Մեր կուսակցութիւնն ալ գործակցութիւն կը քարոզէ տարիներէ ի վեր : Անցեալ տարի, Արեւմտեան Եւրոպայի Շրջ. ժողովը հանդիսաւոր կոչ մը ուղղեց, մատնանշելով կացութեան պահանջները ու վտանգները եւ առաջարկելով Միացեալ Ճակատ :

Այդ, ոչ մէկ աւեն, որ եւ է չրջանի մէջ, դուք չտեսաք այդ պիտի «նախապայմաններ» կամ նախապաշարումներ, ինչպէս կ'ըսեն ամէնվաւերներու յայտարարութեան մէջ : Մեր կուսակցութիւնը կ'ըսէ առանց բառերը ծամծմելու, — գործակցութիւն բոլոր այն տարրերուն հետ որ կանգնած են աղգային գետնի վրայ :

Ամբողջ հանգանակ մըն է այս, անկեղծօրէն ձեռք ձեռքի տալու եւ գործունէութեան բուն ուղեգիծը մշակելու համար : Ո՛չ ոք իրաւունք ունի Հայաստանի սէրը սակարկելու, կամ գռեհիկ հաւատաքննութիւններ կատարելու : Եթէ ներելի ըլլար այդպիսի հարցում, այդ իրաւունքը կ'իյնար Հ. Յ. Դաշնակցութեան, քանի որ ան կատարեց ամէնէն վճռական դերը՝ «ափ մը երեւան»ի կարողութեան, հայցման համար : Բայց մեր կուսակցութիւնը ինքն իրեն թոյլ չի տար այդպիսի փոքրոգութիւններ : Ան կ'ըսէ, ճակատ ճակատի եւ հրապարակաւ .

— Տագնապի մատնուած է մեր հայրենիքը : Վտանգներ կը սպառնան գաղութներուն : Եկէք միասին քննենք թէ ո՛վ ինչ կրնայ ընել, ելքեր գտնելու, գտնէ տագնապը փարատելու, եւ վաղուան հոգերը դիմաւորելու համար : Բերէք ձեր ուղեգիծը, ահաւասիկ մեր բանաձեւերը, — խօսինք, խորհրդակցինք, հասկնանք իրար :

Մենք այսպէս կը հասկնանք որ եւ է քաղաքական հոսանքի գործունէութիւնը :

Այս ըմբռնումով ալ, ոչ միայն ծիծաղելի, այլեւ վնասակար կը գտնենք անամէջ յաւակնութիւնները եւ ամուլ ճամարտակութիւնները :

Շ.

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀՕԿԻՆ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԸ ՀՕԿԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

"Տաճորհն ենթարկուած միւթական ճգնաժամ"

Ֆրանսայի Հօկի կեդր. վարչութիւնը թիւ 4 շրջաբերականով մը, որ կը կրէ 1936 Դեկտեմբեր 29 թուականը, հետեւեալ ձեւով կը մեկնէ Հօկի կազմակերպութեան լուծումը.—

« Մորհրդային Հայաստան » պաշտօնաթերթի դեկտ. 8ի մէջ լոյս տեսած է Համկական Մորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութեան Ժողկոմխորհի հետեւեալ որոշումը.—

« Համկական ԽՍՀ. Ժողկոմխորհը որոշեց լուծարքի ենթարկել Հայաստանի Օգնութեան Կոմիտէն (Հօկ), Բարեգործական Միութիւնը եւ Մելբոռնեան փօնտը :»

«Կազմակերպուած է յատուկ կառավարական յանձնաժողով լուծարքի հետ կապուած հարցերը լուծելու համար » :

Այս լուրը Ֆրանսահայ մամուլի մէջ արդէն իսկ լոյս տեսած ըլլալով, անհրաժեշտ կը նկատենք տալ հետեւեալ բացատրութիւնները, կանխելու համար բոլոր թիւրիմացութիւնները :

Լուծման ենթարկելու որոշումը կը վերաբերի Հօկի Երեւանի Գլխ. վարչութեան, որը ինչպէս գիտէք, ընտրովի էր, այլ կը նշանակուէր Հայաստանի կառավարութեան կողմէ : Նոյնը նաեւ Բարեգործականի ներկայացուցչութեան եւ Մելբոռնեան փօնտի համար, որոնք կը գործէին Երեւանի մէջ :

Կեդր. Վարչութիւնս ցարդ պաշտօնական տեղեկութիւն կամ հրահանգ չէ ստացած Երեւանէն այս հարցերու մասին : Տարակոյս չունինք որ պիտի սատնանք զանոնք՝ անմիջապէս որ կազմուած յատուկ կառավարական յանձնաժողովը լրացնէ իր աշխատանքները եւ ներկայացնէ իր բանաձեւը լուծումի հետ կապուած հարցերու մասին :

Շրջաբերականը յետոյ կ'ըսէ կարգ մը յաւատես խորհրդածութիւններ, որոնց պիտի անդրադառնանք յաջորդով, եւ (4րդ կէտ), դառնալէն կ'ողբայ կազմակերպութեան «միւթական ճգնաժամը».

ՅԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ.— Զ. Պատմ. ժողովէն ասդին նիւթական հաշուեւորութիւնները չատ անկանոն են : Հակիւ թէ տասնեակ մը մասնաճիւղներ ներկայացուցած են իրենց եռամսեայ եւ վեցամսեայ հաշուեկշիռները հակառակ մեր բազմիցս կատարած դիմումներուն : Այս վերաբերմունքը անհոյլատրելի է : Կեդր. Վարչութիւնս ոչ միայն անտեղեակ կը մնայ այսպիսով ձեր ֆին պլաններու եւ կողմնակի հասոյթներու իրականացման չափին, այլեւ կ'ենթարկուի եւ ծանրօրէն ենթարկուած է արդէն միւթական ճգնաժամի, որովհետեւ եղած գանձումները կը մնան մասնաճիւղներու գանձապահներուն մօտ : Այս է պատճառը որ լրացող վեցամսեակին կեդրոն մուծուած ֆին պլանի եւ կոմմնակի հասոյթներու գումարները հազիւ 40 տոկոսը կը կազմեն պիտի ճիշդ հակառակառած գումարին : Ուրեմն 60 տոկոսի բաց մը գոյացած է վեց ամսուան մէջ : Կեդր. վարչութիւնը պահեստի գումարներ եւ կամ վարկեր չունի դրամատուններու մէջ այս հսկայական բացը գոցելու համար : Անհրաժեշտ է ուրեմն ոչ միայն ժամանակին ու կանոնաւոր կերպով գանձել անդամավճարները, ոչ միայն բազմացնել ձեր կոմմնակի հասոյթները, այլեւ մանաւանդ գանձել կանոնաւոր կերպով ուղարկել կեդրոն եւ այդպիսով ապահովել կեդր. մեքենայի աշխատանքները » :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐՍԻՐԷ ԳՈՐԾԱՏԵՐԵՐԸ. ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԵՒ ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Աշխատանքի նոր կանոնագիր մը

Վարչապետը Պ. Շօթան իր հանդիսաւոր ազդարարութենէն վերջ, զոր հրատարակած էինք երէկ, նամակներ գրելով Աշխատանքի Դաշնակցութեան եւ գործատէրերու սէնտիքային, ինչպէս եւ մանր եւ միջին դասու ներկայացուցիչներուն, հրաւիրեց իրենց ներկայացուցիչները ղրկել յատակագիծ չորեքշաբթի, վիճարանական խորհրդակցութիւն մը կատարելու եւ աշխատանքի նոր կանոնագիր մը հաստատելու համար :

Հետեւեալ այդ նամակին ամփոփումը (ուղղուած գործատէրերու Միութեան նախագահին).

— Աշխատանքի վէճերուն սաստկացումը, անոնց մէկ մասին յայն հանգամանքը եւ յարատեւութիւնը եւ տիրող գրգռիչ մթնոլորտը անհանդուրժելի վնաս կը պատճառեն ազգին, ինչպէս գիտէք : Անկարելի է թոյլ տալ որ աւելի երկար տեւէ այսպիսի կացութիւն մը. կառավարութիւնը իր մասին վճռած է որ եւ է ջանք չզլանալ, վերջ տալու համար այս վիճակին : Անշուշտ ինծի ծանօթ են ձեր ընկերակիցներուն մտածումը, եւ այն քննադատութիւնները զոր կ'ուղղեն գործադուլներուն դէմ, ինչպէս եւ ապօրինութիւնը կարգ մը արարքներու կամ երբեմն քաղաքական հանգամանքը զոր կը վերագրեն անոր : Բայց ես կը լսեմ նաեւ, միւս կողմէն, բանուորական կազմակերպութեանց տրտունջները՝ հաւաքական պայմանագիրներու վերանորոգման կամ աշխատավարձքիւրթիւ տրուած իրաւարարական վճիռներու գործադրութեան դէմ եղած ընդդիմութեան մասին, եւ կամ այն պատժական անօրինութեանց մասին որոնցմով անոնք կը կարծեն թէ կ'ուզուի դլխատել սէնտիքաները :

«Ինձ կը թուի թէ փոխանակ թոյլ տալու որ յաւերժանան եւ վերանորոգուին պայքարներորոնք վնասակար են ազգային շահուն համար, ողջմտութեան եւ պարտականութեան աւելի համապատասխան պիտի ըլլար իրարու քով բերել գործատիրութեան եւ բանուորութեան իրաւասու ներկայացուցիչները, լայն եւ ուղղամիտ բացատրութեան մը համար, եւ համախորհուրդ գտնելու համար ընդհանուր պայմանագրութիւններ կամ օրէնսդրական տրամադրու-

(Մնացեալը տպագրութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԷՔԵԱԹԱՑԻՆ ...

Բեթղեհէմի անդո՛րը գիշերուընէն մէկն էր : Սպիտակ ամպեր կը յածէին երկնքի վրայ,— զզզզուա՛ծ բամպակ՝ կապոյտ պաստառին ծոցը :

Ու փուլեր ցանցուած,— երփներանգ աստղեր որ կը բթթէին ...

Մանուկը, մե՛րկ, իր գիրգ տոտիկը դրեր էր միւս տոտիկին վրայ, ու մատը կը ծծէր՝ կռնակը տուած գետնին : Մարիամ կ'աղօթէր :

Լուռ ու երկիւղած՝ մսուր մտած էին հովիւները : Ու, ծնրադիր կը խոնարհէին Աստուածորդւոյն առջեւ :

Ստուերին մէջ կովը կ'որոճար :

Իսկ էշը, գլուխը կախ, լուռ-թեան մէջ կը փորձէր բացատրել «խորհուրդը սճաչելի», զոր մարդկութիւնը ամբողջ անգօր եղած է ըմբռնելու իսաւ դարէ ի վեր ...

Յանկարծ, սակայն, ականջները կախ իջան, դէմքը խոժոռեցաւ եւ, բոպէական մտահոգութենէ մը մղուած, ուզեց զոռալ ...

Այն ատեն,— որովհետեւ պահը վրսեմ էր ու խորհրդաւոր,— կովը իր պոչը շաչեցուց էշուն կռնակին՝ խիստ նայուածք մը սեւեռելով անոր :

— Ի՞նչ կը մոլտաս, ըսաւ վրդովուած եւ արծաթ թելեր փաթթելով իր լեզուին որ կակաչի մը պէս կախուեր էշը :

— Կը խորհիմ քէ, պատասխանեց էշը, ճոր բեռ մը աւելցաւ կռնակիս : Մարիամն ու Յովսէփը չէին բաւեր, հիմա իրենց զաւակն ալ ես պիտի կրեմ ...

— Իրե՞նց, զարմացաւ կովը, անի-կա Աստուծոյ ծնունդն է եւ ոչ թէ զաւակը Յովսէփին ... տե՛ս, եկեր՝ կ'երկրպագեն հովիւները, մարդո՞ց չափ ալ խելք չունիս, աւաո՛ւկ ...

Թերեւս պիտի առարկէր էշը, բայց, տեսաւ որ, ճոյն պահուն հրեշտակներ սկսան թեւածել մսուրին մէջ : Կը թեւածէին նաեւ դուրսը՝ մսուրին վրեն :

Իսկ մսուրին շուրջ կ'աղօթէին երեք ծառեր,— արմաւենի մը, ձիթենի մը եւ եղեւինի մը ...

Մեղմ զեփիւռ մը կը գրկէր ու կ'օրօրէր զանոնք, ու անոնց սաղարթներ-րու սօսափիւնը երգ մը կը դառնար մեղմասայց՝ բաղցր ու ներդաշնակ : Ու զեփիւռը, ճշդի՞ւն կը գրկէր ծառերը կամ բնիշօրէն կը հպէր անոնց՝ սիրահարի մը նման որ կը սարսռեցնէ ու կը սարսռայ միանգամայն ...

Հեռուն՝ լոյսի նիհար ցոլքեր կը պլայլին : Ու գիշերային ամայութեանը մէջ ո՛չ ձայն կար, ո՛չ ալ շուշէ կեն-դանական : Այլ՝ ստուերներ աստուածային կամ երկնային, որ կ'իջնէին ու կը բարձրանային :

Ծնա ծէր Նոր Աբրահամ :

Ու երկինքի եւս կը հրճուէր : Աստղերը կը փողփողէին : Եւ այդ մեծ ցնծութեան մասնակցիլ կ'ուզէին նաեւ երեք ծառերը, որ դեռ կ'օրօրուէին մսուրին շուրջ՝ երկնային աղօտ լոյսին տակ դողդողացնելով նաեւ գետինն իսկած ստուերներն իրենց ...

Հրճուանքի առաջին արգասիքը ծրնաւ ձիթենին : Եւ, իբրեւ արմատան աւոր որ «վասն մեր մարմնացաւ», պտուղներ արտաբերեց յանկարծ՝ իր ճիւղերուն վրայ :

Իր ընծան բերաւ նաեւ արմաւենին՝ արմաւներ կազմելով ու կախելով, եւ իր սաղարթներով հովանի մը կազմելով ...

Ու մինչ շրջակայքի մարդիկը, կեն-դանիներն ու բոյսերը կը բերէին ինչ որ կը բլսէր իրենց էութենէն, եղեւինը կը մնար սրտաբեկ, որովհետեւ ո՛չ պտուղ ունէր, ո՛չ ալ տերեւ սօսափող ...

Եւ, տրտո՛ւմ, ան իր ճիւղերը բեկեց եւ ամփոփուեցաւ : Այն ատեն, իր խորունկ վիշտը վերածուեցաւ արցունքի եւ կաթիլներ սկսան կաթկթիլ իր ճիւղերէն, կաթիլներ թա՛ւճիր ու բուրումնաւէտ ...

Դեռ լուռ էր ու անշարժ ամէն կողմ : Լո՛ւռ էր եւ մսուրէն ներս, ուր հովիւները կը շարունակէին աղօթել, կովը կ'որոճար, էշը՝ ամփոփուած ստուերին մէջ՝ խստօրէն կը նայէր ցովսէփին, մանուկը մատը կը ծծէր, իսկ Մարիամ կը փորձէր «հրաշքը» մեկնել մտովին ...

Ու այդ խո՛ր լռութեան մէջ, եղեւինին արցունքները հրապուրեցին աստղերը : Կախարդեցի՛ն զանոնք : Եւ, յանկարծ, լոյսէ թիթեռներ սկսան թռչկոտիլ եղերքին մէջ,— աստղերն էին որ, բթթուն ու փողփողուն, կ'իջնէին վար՝ եղեւինին վրայ ... Եւ ա-նոնք իջան, իջա՛ն թրվռուն ու փայ-փլուն, եւ ծածկեցին զայն իրենց լոյսերով : Աւոնցմէ մին, որ ամէնէն մեծը էր, մնաց կատարը աւոր,— աստղատը ճիշդ այն աստղին, որ կը շող-շողար երկնքի վրայ մսուրին վերեւ՝ իբրեւ ուղեցոյց մոգերուն ...

Այն օրէն աստղին, ամէն Ծնունդի, տղաքը, ո՛ր երկնքի տակ ալ ըլլան, Արեւայ մանուկին «ծնունդը» կը տօնեն եղեւինով մը, որուն վրայ աստղեր կը շողշողան երփներանգ, եւ ո-րուն կատարը, անպայման, աստղէն ամէնէնէ մեծը կը փողփողի ...

ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

ՀԻՆԳ ՆՈՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒՄՆԵՐ

Մոսկուայէն կը հերքեն թէ երկու նոր դատադրութիւններ երեւան հանուած են Սթալինի եւ Եժովի դէմ : Կարգ մը տեղական թերթեր հաւատ չեն ընծայեր այս հերքումին, եւ այս առթիւ կը գրեն թէ գնդակահարուած են հինգ սպաներ՝ Սեւ Ծովու խորհրդային նաւաթաժինէն, դատուելով Սեվաստոփոլի նաւային տեհանին առջեւ : Բոլորն ալ ամբաստանուած էին թէ նոր սուզանաւի մը յատակագիծը ծախած են օտար պետութեան մը : Կ'ըսուի թէ մահապարտներուն մէջ կը գտնուի Սեւ Ծովու նաւատորմին երկրորդ հրամանատարը :

Յունգիւսլաւական դաշնագիրը եւ փոխադարձութեանց խնդիրը

Դամասկոսէն կը հեռագրեն թէ այս մէջոցին խօսակցութիւններ կը կատարուին մարզպանին եւ սուրբական կառավարութեան ներկայացուցիչներուն միջեւ, ճշդելու համար ֆրանքեւսուրիական դաշնագրին գործադրութեան ձանկները, համաձայն Փարիզի մէջ գոյացած հասկացողութեան : Խօսակցութիւնները սկսած են Ծնունդէն անմիջապէս վերջը եւ հաւանաբար պիտի տեւեն երկու չաբաթ, ամբողջովին տահմանափակուելով դաշնագրին գործադրութեան մանրամասնութեանց վրայ : Մասնաւորապէս պիտի ճշդուին փոքրամասնութեանց իրաւունքներու եւ կողմական կանոնագրի խնդիրները,— իրաւական վիճակ, դատական հարցեր, կրօնական իրաւասութիւններ, հասարակութեանց չարաբերութիւնները եւն. : Պիտի ճշդուի նաեւ ֆրանսացի մասնագէտներու ընտրութեան խնդիրը :

ՊՈՒԿՐԻՇԷՆ կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը հրամանագրով մը լուծեց բոլոր նահանգային եւ քաղաքապետական խորհուրդները, պաշտօնանկ հռչակելով բոլոր քաղաքապետները եւ խորհրդականները : Առժամեայ քաղաքապետներ նշանակուեցան, մինչեւ քաղաքապետական ընտրութիւնները :

ԿԱՑԻՆՈՎ ԳԼԽԱՏՈՒԵՑԱՆ երեք Գերմանացիներ, Պերլինի մէջ : Մէկը ամբաստանուած էր իբրեւ լրտես :

Հիմնադիր Տնտեսական Խորհրդի Նախագահ Ա. Միկոյանի ելույթը

«...Մենք պետք է ամեն կերպ ձգտենք, որ մեր ներքին շուկան ապահովվի մեր սեփական արտադրանքով, որ մենք ունենանք մեր սեփական ծանր արդյունաբերությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական մեքենաշինությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ավտոմոբիլաշինությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ինքնաթիռաշինությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական տրակտորաշինությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական էլեկտրատեխնիկական արդյունաբերությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ռադիոտեխնիկական արդյունաբերությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական քիմիական արդյունաբերությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական նավթային արդյունաբերությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական գազային արդյունաբերությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ածխային արդյունաբերությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական գունավոր մետալուրգիան, որ մենք ունենանք մեր սեփական սև մետալուրգիան, որ մենք ունենանք մեր սեփական էներգետիկական բազան, որ մենք ունենանք մեր սեփական տրանսպորտը, որ մենք ունենանք մեր սեփական զինված ուժերը, որ մենք ունենանք մեր սեփական պետական անվտանգության մարմինները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ներքին առևտուրը, որ մենք ունենանք մեր սեփական արտաքին առևտուրը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ֆինանսական համակարգը, որ մենք ունենանք մեր սեփական բանկային համակարգը, որ մենք ունենանք մեր սեփական կոոպերատիվ համակարգը, որ մենք ունենանք մեր սեփական կոլտնտեսային համակարգը, որ մենք ունենանք մեր սեփական գյուղատնտեսությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական գիտությունը, որ մենք ունենանք մեր սեփական տեխնիկան, որ մենք ունենանք մեր սեփական կուլտուրան, որ մենք ունենանք մեր սեփական մշակույթը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ինտելիգենցիան, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային կադրերը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգը, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարների ղեկավարները, որ մենք ունենանք մեր սեփական ազգային ղեկավար կադրերի պատրաստման համակարգի ղեկավարների

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

թիւններ, որոնց չնորհիւ կարելի ըլլայ խուսափիլ վէճերէ կամ կրճատել անոնց թիւը, իսկ ծագելիք վէճերն ալ լուծել արդարութեամբ, արագօրէն եւ խաղաղութեամբ: Եթէ դուք ալ այսպէս կը մտածէք, ինչպէս կը բաղձամ ջերմօրէն, խնդրեմ ինծի հաղորդել թէ կ'ընդունի՞ք ձեր քանի մը պաշտօնակիցներուն ընկերակցութեամբ գալ առաջին ժողովին, որ պիտի գումարուի վաթսպետա - բանին մէջ, յաւուրջիկայ չորեքշաբթի, ժամը 16ին, ուր ներկայ պիտի ըլլան նաեւ Աչխատանքի Ընդհ· Դաշնակցութեան, ինչպէս եւ միջին դասերու ներկայացուցիչները (փոքր եւ միջին գործարանատէրերու, մասնագէտներու ընկերակցութիւնները):

« Ես համոզուած եմ թէ բարեկիրթ եւ ուղղամիտ վիճաբանութիւն մը, կառավարութեան իրաւարարութեան եւ աղգային հսկողութեան տակ, պիտի նպաստէ պայծառօրէն լուսաբանելու ներկայ հակամարտութեանց պատճառները եւ համախորհուրդ յօրինելու աշխատանքի նոր կանոնագիր մը, որ նախապայման է ընկերային խաղաղութեան եւ ընդհանուր բարօրութեան »:

*** Աջի օր կարգ մը նոր գործադուլներ պատահեցան Փարիզի մէջ: Կուտրիէի գործարանին տեսչութեան եւ բանուորներու ներկայացուցիչները միջին բանաձեւ մը գտան, աշխատանքը վերսկսելու համար: Վերջնական որոշումը պիտի տրուէր երէկ, շաբաթ, գաղտնի քուէարկութեամբ: Տեղական թերթերը կը գրեն թէ բանուորները երկու մասի բաժնուած են, թեր եւ դէմ:

Շարանթոնի մէջ, գինիի մթերանոցի մը աշխատաւորները կէս առ կէս գործադուլ հռչակելով, գրաւեցին հաստատութիւնը: Միւս կէսն ալ բողոքեց գործադուլին դէմ, իր կարգին գրաւելով մթերանոցը: Աջի գիշեր բանթողները գետինը պառկեցան, իսկ հակառակորդները՝ մառաններուն մէջ:

Սինէմային ակէրներն ալ կը սպառնան փակել իրենց հաստատութիւնները, իրրեւ բողոք նոր տուրքերու դէմ: Վերջնական որոշումը պիտի տան ուրբաթ օր:

ԻՏԱԼԻԱ ՈՐՈՇԵՑ ՇԻՆԵԼ ԵՐԿՈՒ ՎԻԹԽՍՐԻ ԶՐԱՀԱԻՈՐ. 12 ՅԱԾԱՆԱՒ ԵՒ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՍՈՒՉԱՆԱՒԵՐ

Յունուար 7ին իտալական կառավարութիւնը պաշտօնապէս հաղորդեց թէ անմիջապէս պիտի ձեռնարկէ երկու վիթխարի զրահաւորներու շինութեան, իւրաքանչիւրը 35.000 թոն տարողութեամբ: Միեւնոյն ատեն պիտի շինուին 12 յատծանաւեր եւ բազմաթիւ սուզանաւեր:

Գրեթէ նոյն ժամուն, արտաքին նախարարութիւնը կը յայտնէր թէ Հիթլէրը Հռոմ պիտի այցելէ յաւուրջիկայ մարտին, հանդիպելով նաեւ Նափոլի եւ Ֆիօրէնցա:

Նոր մարտանաւերու շինութեան որոշումը մեծ ուշադրութիւն գրաւեց քաղաքական շրջանակներու մէջ: Իտալական թերթերը կը գրեն թէ շինութիւնները յառաջ պիտի տարուին չոգեկինդ, եւ երկու զրահաւորները պիտի աւարտին 18 ամիսէն, իսկ ամբողջ նաւային ծրագիրը՝ 3 — 4 տարիէն: Այն ատեն, Իտալիա պիտի ունենայ, բացի նորագոյն «Իօմա» եւ «Իմպէրօ» զրահաւորներէն, ուրիշ երկու արդիական զրահաւորներ՝ 35.000ական թոն տարողութեամբ, չորս զրահաւորներ՝ իւրաքանչիւրը 24.000 թոն տարողութեամբ, 7 յատծանաւ՝ 10.000 թոն տարողութեամբ, 12 յատծանաւ՝ 5000—8000 թոնանոց, 12 հետապոիչ յատծանաւ՝ ովկիանոսի համար, ուրիշ 12 փոքր յատծանաւեր, 44 թորփիլահաւած եւ 32 թորփիլանաւ: Սուզանաւերու թիւը յայտնի չէ, բայց կը հաւասաւն թէ հարիւրէն աւելի պիտի ըլլայ, երբ ծրագիրը ամբողջանայ: Այդ պատերազմական Իտալիա պիտի ունենայ սուզանաւերու ամէնէն մեծ տորմիղը, իսկ իրրեւ ծովային պետութիւն պիտի գրաւէ չորրորդ տեղը, կարգ մը պարագաներու մէջ գերազանցելով Ֆրանսականը:

Զորս հսկայ զրահաւորները, իւրաքանչիւրը 35.000 թոն տարողութեամբ, պիտի սպառազինուին 15 մատնաչափնոց թնդանօթներով: Իտալիա չունի որ եւ է զործարան, այդ կարգի թնդանօթներ չինելու համար· ուստի կը կարծուի թէ թնդանօթները չատոնց ապսպրուած են Քրուփի գինագործարանին: Մուսոլինի դանդաղ տեսած է Գերլին այցելած ատեն:

Իտալիոյ մէջ կը յուսան 60.000 բանուորներու գործ ճարել այս մարտանաւերու չինութեամբ: Մանթերու մասին ալ միջոցներ խորհած են: Իտալական մամուլը այս առթիւ կը բացատրէ թէ նաւային սպառազինութիւնը անհրաժեշտ դարձած է, նկատի առնելով Իտալիոյ կայսերական քաղաքականութեան եւ չհերուան համաչխարհային հանգամանքը: Վիրճինիօ Կայատ, Մուսոլինիի թարգմանը, կ'ըսէ թէ եթովպիոյ պրուտմը «Մեր ծովէնն» (Միջերկրական) անդին փոխադրեց Իտալիոյ պատասխանատուութիւնը: «Իտալիա գիտակցօրէն ձեռնարկած էնաւային նոր ծրագրին գործադրութեան, պատկանելի ուժ մը դնելու համար ի սպաս աչխարհի խաղաղութեան, ինչպէս եւ ազգային սպառնոմոյութեան »:

Գործազուրկներու վիճակը Սէնի նահանգին մէջ

Աջի օր համայնավար պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ աչխատանքի նախարարին, անոր ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար Սէնի նահանգին գործազուրկներու կացութեան վրայ: Պատուիրակութիւնը ինդրեց աւելցնել գործազրկութեան նպաստը: Այս առթիւ բացատրեցին թէ անցեալ սեպտեմբերին Սէնի նահանգին մէջ կային 155.471 արձանագրուած գործազուրկներ, իսկ Դեկտեմբեր 31ին անոնց թիւն էր 184.707: Ուրեմն 29.236 նպաստընկալ գործազուրկներ աւելցած են երեք ամսուան մէջ, միայն Սէնի նահանգին մէջ: Ցեռոյ դիտել տուին թէ 1936 մայիսէն ի վեր ապրուստի միջինը 40 առ հարիւր բարձրացած ըլլալով, անբնական է օրական 12 ֆրանքի նպաստը:

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Շանկայէն կը հեռագրեն թէ ճափոնցի պինուորներ չարաչար խոչտանգեցին երկու անգլիացի ոստիկաններ, միջազգային թաղամասին մէջ: Շանկայի անգլիական հրամանատարը անմիջապէս բողոքագիր մը ներկայացուց: Այս դէպքը ծանր տպաւորութիւն գործեց Անգլիոյ մէջ:

ԳԵՐՄԱՆՈՒՀԻՆԵՐԸ այսուհետեւ առանձին ծառայութեան դասընթացք մը պիտի բոլորեն, 14էն մինչեւ 21 տարեկանը, իրրեւ նախապատրաստութիւն ընկերային եւ բնառնեկան պարտականութեանց:

ԱՋ ԵՒ ՋԱԺ ԴՐԱՄ կը բնաձնէր Ցոյն մը, Քոսթա Քոսթաքոփուլոս, Թեսաղոնիկէի (Սելանիկ) մէկ պողոտային վրայ: «Ո՞վ դրամ կ'ուզէ, առէ՛ք» պատգակելով թղթադրամներ կը նետէր անցորդներուն: Ոստիկանները միջամտեցին, բայց մարդը դիմադրեց: Ի վերջոյ ձերբակալուելով, հաստատուեցաւ թէ խելքին եկած է, սիբային արկածի մը հետեւանքով: 25.000 տրախմի խնայողութենէն մնացած էր միայն 1500 տրախմի:

ՀՈՒԿԷՍ ՏԱՐի թիապարտութեան եւ մէկ միլիոն մարք տուգանքի դատապարտուեցաւ Հրեայ երեւելի մը, Ակնօլա Պէրնչթայն, Համպուրգի մէջ, ամբաստանուած ըլլալով թէ օտար դրամներու առեւտուր կատարած է: Իր դործակիցներէն չորս հոգի ալ դատապարտուեցան երկու ամիսէն 2ուկէս տարի բանտարկութեան:

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ֆ. Հ. ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՉԻ ԱՆԿԷՆԻ Մ.ՁԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

9 Յունուար, կիրակի, ժամը 3ին· լճին դէմ, Cascade du Lac-ի սրահը:

Մանկական ներկայացում մը եւ արտառասնութիւններ պզտիկներու կողմէ: Կաղանդ Պապան նուէր եւ նախընթրիք պիտի բաժնէ տղոց:

Մուտք մեծերու 3 ֆրանք:

ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ

ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀՕՐ· ԱՄԻՐԴՈՎՂԱԹԻ ԱՄԱՍԻԱՑԻՈՑ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԱՄԱՍԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը տօնուի փարիզի մէջ 1938 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16ին կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Grande Salle des Fêtes-ի ՄԷՋ 10 Rue Lancry, ՄԷԹՐՕ Lancry ԿԱՄ République

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ Գ. Գ. Կ. ԲԱՄՄԱՋԵԱՆ ԵՒ ԱՐՇԱԿ 20ԳԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին հանդէսի կրկրորդ մասին մէջ·

Կը մասնակցին՝ Օր. ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ (ջութակ), Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ (ջութակ), ՏԻԿԻՆ ԴԱՒԻԹԵԱՆ (դաշնակ), Գ. Յ. ՏԷՕՄԻՃԵԱՆ (երգ.), Գ. ԳՐԼԱՆԿՃԵԱՆ (երգ.), Օր. Ի. ԳԻԼԳԻԼԻԼԵԱՆ (երգ.), Գ. ԳՄԲԼԵԹԵԱՆ (արտասանութիւն), կը պարէ փոքրիկ Նէլլի ՇԵՐՈՒԿԵԱՆ ընկերուհին Գուլթեամբ Թատրոնի, դաշնակ՝ PLEYEL.—Մուտք՝ 10, 5 եւ 3 ֆրանք· Տոմսերու համար դիմել Ամասիոյ Հայր. Միութեան անդամներուն, Գ. ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ-ին, 17 Rue des Envierges, Paris (20) եւ հանդէսին օրը կիշէն·

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ ՄԱՄՈՒՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ԻՐ ՇՐՋԱՆԻ ՈՒԽ ՄԱՄՈՒՆԱՁԻՒՂԵՐՈՒ

16 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին

Salle Horticulture-ի մէջ

84 RUE DE GRENELLE. Metro Rue de Bac

Յայտագիրը ամբողջովին կազմուած է մանուկներու նուագով, երգերով, պարերով եւ արտասանութիւններով·

Կը ներկայացուի ուրախ թատերգութիւն մը «ԳԱՂՏՆԻՔԸ»

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ կը բաժնէ բոլոր մանուկներուն նախընթրիք եւ անակնկալ նուէրներ·

Մուտքը՝ փոքրերուն ձրի, մեծերուն 4 ֆրանք

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԼԻՈՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆՈՑ

15 Յունուար Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8 30ին Էմիլ Զոլայի սրահը·

Ազգային «Հայկազեան» դոյզ-դպրոցներու 120է աւելի աշակերտները պիտի երգեն, արտասանեն, պարեն հայկական պարեր գեղջկական տարազով·

Լիոնահայե՛ր, փութացէք քաջալերելու այս ձեռնարկը որ կը խօսի բոլորիդ սրտին·

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Գարեգին Հրաչեան կը ծանուցանէ թէ, այսօր, կիրակի առաւօտ, փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 Ռիւ Ժան Կուժոն, տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգիստ իր հօր՝ ԱԱՏՈՒԾԱՏՈՒՐ ՀՐԱՉԵԱՆի մահուան տարելիցին առթիւ: Կը հրաւիրուին աղգականները, բարեկամները եւ իր յիշատակը յարգողները:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սրտի անհուն կսկիծով իմացայ եղերական մահը՝ անզուգական բարեկամներուս՝ ՏԻՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՆԱՋԱՐ եւ ԱՐԱՔՍԻ ՓԱՊՈՒՃԵԱՆՆԵՐՈՒ: Խորապէս զգածուած, խորին ցաւակցութիւններս կը յայտնեմ իր մօր՝ Տիկին Փապուճեանի, իր պարագաներուն եւ բոլոր Զէնկիլէրցի հայրենակիցներուն:

Մարսէյլ ՃՕՇԿՈՒՆԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղը իր կարմ չնորհակալութիւնները կը յայտնէ հետեւեալ անձնաւորութեանց որոնք իրենց նուէրներով ճոխացուցին Մասնաճիւղիս «Պուտղի Օր»ուան պիւֆէն:

Տիկին Աւետիսեանի, Տիկին Իզմիրլեանի, Ն. Ղուկասօֆի, Ունճեանի, Մարմարեանի եւ Շիրակ նպարավաճառատան: Մասնաւոր չնորհակալութիւններ նաեւ աղնուասիրտ Պ. Սուրէն Սահակեանի, որ ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս նուիրած է այդ օրը վաճառուելիք բոլոր թարմ պըտուղները:

×

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մասնաճիւղը իր խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց որ իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերին մեր տարեկան պարահանդէսին գեղարուեստական բաժնին եւ հանդէսին վայելը աւելցուցին նուագով, երգերով, կովկասեան պարերով եւ արտասանութեամբ: Մասնաւոր չնորհակալութիւններ Պ. Պ. Նշան Կարոսեանի, Արամ Պետիկեանի, Տաճատ Խաչիկեանի, Մասիս Չիլինկեանի եւ Նուպար Զլճեանի, որոնք իրենց կարեւոր ըրին հանդէսը արդիւնաւորելու համար:

ՅՈՒՇԱՏԵՏ

Ֆ. Հ. ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՉԻ Անկէնի Մասնաճիւղի Ընդհ· ժողովը 11 Յունուար, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Մասնաւոր հրաւէր պիտի չղրկուի: Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՓԱՐԻԶԻ ՂԱՐԱԲԱՂ - ՋԱՆԳԵԶՈՒՐ Հայրենակցական Միութեան Վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր Ղարաթաղցի եւ Զանգեզուրցի հայրենակիցները Ընդհանուր Ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ նախագահութեամբ Պ. ԱԲՐԱՀԱՄ ՂՈՒԿԱՍՕՖԻ, 21 Յունուար, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9.30ին, 81 Rue de la Faisanderie, Փարիզ (16), մէթրօ Dauphine եւ Pompe: Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ ընտրութիւն նախագահի եւ վարչութեան անդամներու:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ - ՊԱՏԱՐԱԳ

Պ. Յովհաննէս Տօնէցեան կը ծանուցանէ թէ այսօր, կիրակի, Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ - պատարագ իր հօր հանգուցեալ ՊԵՏՐՈՍ ՏՕՆԷՑԵԱՆի մահուան տարելիցին առթիւ, պիտի պատարագէ Տ. ԱՏՏԷ ՔՆԵՅ· ՓԱՑԱԼԱԿ: Սկիզբ· ժամերգութեան ժամը 9, պատարագ 11, հոգեհանգիստ 12: Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17. Rue Dareame — PARIS (13)

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Առնուվիլի Հ· Տ· Մ· Միութեան կողմէ

Մասնակցութեամբ Ֆ· Կ· Խաչի

Կիրակի, 9 յունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Սալ կալըմանի մէջ

Պիտի բանախօսէ՝ Պ· Ա· ՉՕՊԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, երգ· պար, արտասանութիւն, կենդանի պատկեր եւ անակնկալներ:

Մուտք 3 ֆրանք:

ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

ՍՕՍԻԷԹԷ ՍԱՎԱՆՔԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

8 RUE DANTON. Մէթրօ Օտէոն կամ Սէն Միշել

9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՁԻՇԴ 9ԻՆ

ԳԾԻՑ ԴՈՒՐՍ

ՄՈՒՏՔԻ ԳԻՆԵՐԸ՝ 15, 10 ԵՒ 6 ՖՐԱՆՔ

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՌ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20·

Առաւօտները ժամադրութեամբ·

ՀԱՅՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն Nord 84-04 (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օղին է, անզուգական, անմրցելի, ախորդակ առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժ բեր, պատրաստուած գուտ չամիչի Թով: Հայ աւանդական սեղանին զար

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաչարան ՅԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Աթէլեաճ եւ եւրոպական խոհանոց կերակուրներ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 07-77 07-71

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ·

ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար· Հայ գործօրդներու հատար ժամանակ գին: Ընտիր Թղթակիցներ աչխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

RAKI «PHENIX» d'Alger

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

75 տարիէ ի վեր աւելիուն կողմէ գնահատուած

ՐԱՔԻ ՓԷՆԻՔՍ

ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ՁՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՍՈՆԷ

PHENIX օղին թորուած է մանաւոր խնամքով եւ ան չի պարունակեր ոչ մէկ քիմիական նիւթ: Իր կազդուրիչ եւ ախորժարեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ·

Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՓԷՆԻՔՍ օղին կը գերազանցէ Աբսէնթի ամէնէն լաւ օղիները·

ALBERT BACRI, Agent général

19Rue Turbigo, Paris (2), Tél. Central 83-17

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—Mre. Cotton. 68 Av. Galline. Villeurbanne (Lyon)

Mr. Simondis, 33 cours Develliер, Marseille

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

7 — 13 Յունուար

Երեկոյներ ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

Marie Belle

dans

Les Demies Vierges

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:

Նոր ներկայացութիւնը ցուցին կը տրուի 2 ճաշի առմամբ զեղչած գնով

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN — 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Rédaction et Administration — Téléphone : Glacière 15 - 70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ·— ՏԱՐԵԿԱՆ — ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ — ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ Գաղուքներ ..... 150 ֆրանք — 75 ֆրանք — 40 ֆր·

Անգլիա եւ Իտալիա ..... 265 ֆրանք — 140 ֆրանք

Ուրիշ երկիրներ ..... 215 ֆրանք — 110 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ MARDI 11 JANVIERE 1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3625 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵԾԵՐՈՒ ՄՐՑԱՀԱՆԴԷՍԸ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ

Քաղաքական լուրերու ժխորին մէջ, աւելի կամ պակաս կարեւոր զրոյցները չրջան կ'ընեն, նաեւ, Մօտաւոր Արեւելքի մասին։

Անչուշտ Արեւմտեան Եւրոպան իր ուշադրութիւնը կեդրոնա – ցուցած է ներքին հոգերու վրայ։ Մարդիկ տակաւին կը հաւատան թէ կարելի պիտի ըլլայ փրկել հաւաքական ապահովութիւնը, Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւ անոր հետ կապուած դաշինքներ ու յանձնառութիւններ։

Եւ սակայն, եթէ փորձենք մօտէն քննել նոյնիսկ արեւմտեան համարուած խնդիրները, միշտ ալ կը հանդիպինք արեւելեան թընճուկներու։

Ինչպէս պատերազմէն առաջ, այսօր ալ ազդեցութեան, գերակչռութեան պայքար մըն է որ կը մղուի աշխարհի այդ մասին համար, ցամաքի թէ ծովու վրայ։

Շատ լայն բացատրութիւն մըն է Արեւելքը,— Պալքաններէն, Մ. Միութենէն մինչեւ Թուրքիա եւ Միջերկրական Ովկիանոս։ Բայց, նժարը յաճախ իր ծանրութիւնը կը կախէ բուն իսկ Մօտաւոր Արեւելքի վրայ, ուր ընդհարման կէտերը աւելի շատ են այսօր, եւ աւելի դիւրաւոր։

Պատերազմը քայքայեց Օսմ. կայսրութիւնը, եւ անոր անսահման տարածութիւններէն կազմուեցան նոր պետութիւններ կամ հովանաւորեալ երկիրներ։ Կայսրութեան մնացեալ մասը ոտքի կանգնելով եւ կերպարանափոխուելով, դարձաւ հզօր ազդակ մը՝ հարեւան պետութեանց եւ ժողովուրդներու համար։ Բուռն թափով զարգացաւ ազգայնական տենդը, իսկ արեւմտեան պետութեանց նենդ խաղերն ու անորակելի ապիկարութիւնները իւղ լեցուցին կրակին վրայ։

Իրրեւ հետեւանք, այսօր չափազանց պզտոր մթնոլորտ մը ստեղծուած է Մօտաւոր Արեւելքի մէջ, մանաւորապէս Միջերկրականի ափերուն վրայ։

Հին մրցակիցներուն հետ, այսօր դէմ դիմաց կանգնած են անոնք որ պարտուած կամ պատերազմի աւարներէն զրկուած կը համարուէին։

Ասպէս, մինչ, քանի մը տարի առաջ, Անգլիա եւ Ֆրանսա տէր - տիրական կը համարուէին Արեւելքի մէջ, իրենց գրաւած երկիրներով կամ հոգատարութիւններով, այսօր մտահոգութեամբ կը դիտեն երկու նոր ախոյեաններու, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ յարձակուն մրցակցութիւնը։

Անոնք երկուքն ալ մրցակիցներու մասը կը տեսնեն ինչպէս Լիբանանի եւ Սուրիոյ, նոյնպէս Պաղեստինի եւ Եգիպտոսի, կամ Հիւս. Ափրիկէի Ֆրանսական գաղթավայրերու պարբերական խլրտումներուն մէջ։

Իսկապէս ալ, շատ մը դէպքեր եւ երեւոյթներ կ'արդարացնեն այդ մտավախութիւնները։

Փաստ է որ հիթլէրական Գերմանիան եւ ֆաշական Իտալիան, իրրեւ միահեծան դիկտատուրաներ, կանգ չեն առներ «արդիականացման» միջոցներու առջեւ, չեչտելու համար իրենց ներկայութիւնը։

Տակաւին երկու շաբաթ առաջ էր որ Մեծն Բրիտանիա նոր կայան մը հաստատեց արաբախօս երկիրներու համար, իրրեւ կազդեցութիւն Իտալիոյ արաբերէն քարոզութեանց։

Իտալիա երկար տարիներ ի վեր ճչտնասիրութիւն կը կատարէ Պարիի կայանէն, ոչ միայն լուրեր հաղորդելով իսլամական աշխարհին, այլեւ քաղաքական - ընկերային ներշնչումներ։ Ամէն պարագայի մէջ, փառաբանելով ֆաշական կարգուսարքին առաւելութիւնները, եւ սրելով ախորժակները։

Սկիզբները, Լոնտոնի մէջ չատ մեծ արժէք չէին ընծայեր այս քարոզութեանց։ Բայց իրագեկ թղթակիցներ եւ գործակալներ ահազանգ հնչեցուցին, եւ 1936 դեկտեմբեր 29ին, Մեծն Բրիտանիան ալ ունեցաւ իր արաբախօս ճչտնասիրութիւնը։ Այլեւս անյետաձգելի կը համարուէր այս ձեռնարկը, քանի որ, ոչ միայն սատկագոյն աստիճանի մը հասած էին Պաղեստինի խլրտումները, այլեւ Մուսոլինի հանդիսաւորապէս ինքզինքը հռչակած էր պաշտպան Իսլամի, Ափրիկեան Տրիպոլոյ մէջ։

Նոյն ճամբուն վրայ հեռզհեռէ աւելի գործօն քայլեր կ'առնէ հիթլէրական Գերմանիան։ Նախարարներ կ'երթեւեկեն դէպի Ա. րեւելք, Պալքանեան երկիրներն ու Եգիպտոս։ Դեռ նոր էր որ Գերմանիոյ երիտասարդական ճակատին վարիչը, Ֆօն Շիրախ, այցելեց Լիբանան, Սուրիա, Իրաք, Իրան, վերադարձին հանդիպելով նաեւ Էնկլիւրի, ուր մանաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Աթաթիւրքի հետ։

Գահիրէի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնեն մօտերս ընդունելու Գերմանիոյ ամէնէն գործօն նախարարներէն մէկն ու մէկը, կէօպէլս կամ կէօրինկ։ Իսկ անգլիւֆրանսական մամուլը մտահոգութեամբ դիտել կուտայ թէ՝ Գերմանիոյ քարոզութեանց նախարարը նոր ծրագիր մը մշակած է, աւելի զօրացնելու համար գերմանական ազդեցութիւնը՝ Մօտաւոր Արեւելքի մէջ։

Մրցահանդէսը կը չարունակուի նաեւ դիւանագործական ճակատին վրայ։

Ան այժմ Գերմանիան չատ հեռու է Մօտաւոր Արեւելքի ափերէն, եւ կը ջանայ թափանցել մշակոյթի եւ տնտեսութեան ճամբով։ Իսկ Անգլիա եւ Իտալիա Միջերկրականի դրացի ըլլալով, փոխադարձաբար կը չափուին յարձակուն սպառազինութիւններով։ Առաջինը Հոդոսի եւ Երկոտասան կղզիներու ամրութեանց պատասխանեց ծովային եւ օդանաւային կայաններ ծրագրելով Կիպրոսի մէջ եւ համաձայնութիւններ կնքելով Յունաստանի եւ Թուրքիոյ հետ։ Եւ ահաւասիկ որոշած է նաեւ վիթխարի կայան մը հաստատել Սուէզի եւ Փորթ - Սայիտի միջեւ, ապահովելու համար Եգիպտոսի եւ կարմիր Ծովու, ըսէ՝ Հնդկաստանի ճամբան։

Ի՞նչ, որ գաղանիքներ կը վերապահէ դարաւոր Արեւելքը։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԱՂՈՒԱՆ ՄԵԾ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը եւ միջին դասի պատասխանատուին Պ. Շօթանի հրաւէրին

Ինչպէս հաղորդեր էինք, վարչապետ Պ. Շօթան մանաւոր նամակներ ուղղելով Աշխատանքի Դաշնակցութեան եւ Ֆրանսայի գործատիրական միութեան վարչութեանց, առաջարկեց վճռարանական խորհրդակցութիւն մը կատարել չորեքշաբթի օր, աշխատանքի տագնապը լուծելու եւ նոր կանոնագիր մը յօրինելու համար։

Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը անմիջապէս պատասխանեց այս հրաւէրին, պատրաստակամութիւն յայտնելով մասնակցիլ ժողովին, առանց որ եւ է վերապահութեան։ Գրաւոր պատասխանէն գատ, Աշխատանքի Դաշնակցութենէն մասնաւոր պատուիրակութիւն մըն ալ ներկայացաւ Պ. Շօթանի, եւ հաստատեց տրուած հաւանութիւնը, որպէսզի «նոր համաձայնութիւն մը փորձուի գործատիրութեան եւ բանուոր դասակարգի ներկայացուցիչներուն միջեւ, աշխատանքի պայմաններու մասին»։

Փոքր եւ միջին ճարտարադործութեան սէնտիքաներու միութիւնն ալ (նախկին բանուորներ որոնք գործի տէր եղած են), ընդունած է հրաւէրը, որուն վերապահումներով։ Իսկ բուն գործատիրական Միութեան վարչութիւնը ժողովի հրաւիրուած էր երէկ, երկուշաբթի, իր պատասխանը մշակելու համար։ Բանուորական շրջանակները լաւ տպաւորութիւն չեն կրած այս յապաղումէն, ա - նոր հետ բաղդատելով Աշխատանքի Դաշնակցութեան անվերապահ պատրաստակամութիւնը։

**** Նախկին ռազմիկներու ազգ. Դաշնակցութիւնը, որուն անդամ են հազարաւոր գործաւէրեր, բանուորներ եւ վարձու աշխատաւորներ, թախանձագին կոչ մը ուղղեց բոլորին, խնդրելով ըլլալ հասկացողութեամբ մասնակից խորհրդակցութեան, «որպէսզի չվտանգուի ներքին խաղաղութիւնը, որ էական պայմանն է արտաքին խաղաղութեան»։*

Գործադուլ մը վերջացաւ, քայլ...

Կուտրիչ գործարանին (Քոլոմպ) գործադուլը, որ կը չարունակուէր չաբաթներէ ի վեր, դադրեցաւ բուն իսկ բանթողներու որոշումով եւ աշխատանքը վերսկսաւ երէկ։ Բանթողները ժողովի հրաւիրուած էին չաբաթ իրիկուն։ Լսելէ յետոյ օրուան ճառախօսները, զաղտնի քուէարկութեան դիմելով 488ի դէմ 673 ձայնով որոշեցին վերսկսիլ աշխատանքը։ Քուէարկութեան կը մասնակցէին 1800 բանուորներ, կը նշանակէ թէ չատեր ձեռնպահ մնացած են։ Այս առթիւ գոյացած համաձայնութեամբ, գործարանին վարչութիւնը եւս կը կենայ պատժական տնօրինութիւններէ՝ գործադուլին մասնակցողներուն դէմ։ Միայն հինգ պաշտօնեաներու տեղափոխութիւն պիտի կատարուի։ Սկնոիքայէն պահանջուած 500.000 ֆրանքի հատուցումն ալ զեղչուած է մէկ ֆրանքի։

Այս գործադուլը հազիւ դադրած, տեղական թերթերը վախեր կը յայտնեն նոր եւ աւելի մեծ գործադուլի մը մասին։ Հիւսիսային շրջանի հիւսուածեղէնի բանուորներուն 200 պատուիրակները կիրակի օր ժողով գումարելով, իրենց համակրանքը յայտնեցին Ռուպէի բանուորներուն, որոնք չեն ստացած գերիրաւարարին որոշած յաւելումը։ Եթէ վէճը խաղաղութեամբ չլուծուի, ան - խուսափելի կը համարուի նոր գործադուլը։

**** Լիոնէն կը հեռագրեն թէ Արտէլի թէյլ գործարանին (կիր եւ կրաքիս) վարչութիւնը որոշեց առժամապէս փակել հաստատութիւնը։ Կը նշանակէ թէ բանուորները առժամապէս արձակուած են։ Նախապէս 700 բանուորներ քուէարկութիւն մը կատարելով, 450 ձայնով յայտներ էին թէ Աչխատանքի Դաշնակցութիւնը բռնութիւն կը բանեցնէ։*

Տնտեսական գործունէութեան ամէնէն նշանակալից մասը կազմեց 60 արքեպիսկոպոսներու եւ եպիսկոպոսներու եւ 2000 քահանաներու ընդունելութիւնը Վիեննայի պալատին մէջ, Մուսոլինիի կողմէ։ Այս առթիւ ալ ճառ մը խօսելով, Մուսոլինի յայտարարեց թէ Լատերանի համաձայնութենէն ի վեր, խաղաղութիւն կը տիրէ պետութեան եւ Եկեղեցիին միջեւ։ Եւ հրաւիրեց ունկնդիրները իրենց մեծարանքը յայտնել Պապին ու ներբողեց կղերին գործակցութիւնը։

Տրուած տեղեկութեանց համաձայն, Իտալիա 1937ին արտադրած է 80 միլիոն կենդինար ցորեն, մինչ 1936ի հունձքը միայն 61.000.000 կենդինար էր, այնպէս որ հարկ եղած էր դուրսէն ներածել 19.000.000 կենդինար, 1.500.000.000 լիր արժողութեամբ։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՊԱՑՔԱՐԸ կը սասկանայ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ մէջ, ընդդէմ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի։ Պերլինի անգլիական դեսպանը բողոքեց, իսկ ֆրանսական կառավարութիւնը արգիլեց երկու իտալական թերթեր, իրրեւ պատասխան քանի մը ֆրանսերէն թերթերու դէմ գրուած արգելքին։

ԵՐԱՆԻ՛ ՀՈԳԻՈՎ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ...

ՄԱՐԻ.— կիրակի օր արտատպեր էինք երկու կարեւոր հատուածներ՝ Ֆրանսայի Հօկի կեդր· Վարչութեան թիւ 4 եւ 1937 դեկտեմբեր 29 թուակիր շրջաբերականէն, ուղղուած «բոլոր մասնաճիւղերուն»։ Առաջին հատուածով՝ Հօկի կեդր· վարչութիւնը կը հաստատէր Հօկին լուծումը, իսկ երկրորդով՝ կը խոստովանէր թէ Ֆրանսայի շրջանի Հօկը «ծանրօրէն ենթարկուած է նիւթական ճգնաժամի» (այսպէս ստորագծուած է բնագրին մէջ)։

Ստորեւ՝ հատուած մը եւս նոյն շրջաբերականէն։ Ինչպէս կը տեսնէք, Ֆր· Հօկի կեդր· վարչութիւնը կը յամառի մոլորեցնել շարքերը, կազմակերպութեան լուծումը սահմանափակելով միայն Երեւանի Հօկին, եւ գալիք աւետարան կարդալով արտասահմանի համար (ստորագծումները բնագրէն են)։

— « Մենք յամառ կրկնած ենք որ Խորհրդային Հայաստանի ճարտարարուեստական եւ գիւղատնտեսական յարաճուն զարգացումը եւ ընդհանուր արդիւնաբերութեան անհամեմատ չափերով աճումը բոլորովին փոխած են անոր տնտեսական պայմանները, այնպէս որ Հայաստան այլեւս նիւթական օգնութեան պէտք չունի եւ չի կրնար հանդուրժել որ այդ անունին տակ գործող եւ իր կողմէ նշանակուած վարչութիւն մը շարունակէ պահել իր գոյութիւնը Երեւանի մէջ։

Մենք հօկեաններս, այսօրէն Խորհրդային Հայաստանի անվերապահ բարեկամներս, հրճուանքով ու հպարտութեամբ պէտք է արձանագրենք այս փաստը, որովհետեւ մեր Խորհրդային Հայրենիքի եւ անոր աշխատաւոր ժողովուրդի այսօրուայ երջանիկ ու բարեկեցիկ կեանքը իրականացումն է արդէն մեր առաջադրած հիմնական նպատակներուն։

Մենք չենք գիտեր տակաւին թէ կառավարական յատուկ յանձնաժողովը ի՞նչ փոփոխութիւններ պիտի առաջարկէ արտասահմանեան Հօկերու ընդհանուր կազմակերպչական խնդիրներու վերաբերեալ, բայց որոշ տեւականի ներ կայտարարելու՝ որ եթէ այդ փոփոխութիւնները անդրադառնան նոյն իսկ Հօկի անունին եւ ներկայ ծրագրով նախատեսուած անոր նպատակին, չը պիտի դպին սակայն մեր կազմակերպութեան գոյութեան, որ մեր համոզումով, աւելի առողջ ու աւելի ուժեղացած դուրս պիտի գայ, նուիրուելու համար բացառապէս Խ· Հայաստանի բարոյական չահերու պաշտպանութեան վսեմ գործին։

Մեկնելով այս տեսակէտէն, կը յանձնարարենք աւելի ակտիւ քան երբեք չարունակել ձեր աշխատանքները եւ կարեւորութիւն չը տալ այն պրովոկասիոններուն, որոնք չատ հաւանարար, լոյս պիտի տեսնեն մեր հակառակորդներու մամուլին մէջ։

Մեր ընկերները լաւ պէտք է գիտնան որ մերպայքարը չատ աւելի սուր է ներկայիս Խ· Հայաստանի թշնամիներու դէմ, հետեւաբար ո եւ է տատամսում, ո եւ է կասում այդ մարդին մէջ ներելի չէ։

Բոպէն բաղդատրոշ է։ Ամէն հօկեան անպիղծ հաստատակամութեամբ, պէտք է մնայ Հայաստանի չահերու պաշտպանութեան դիրքերուն վրայ եւ վստահութեամբ պէտք է սպասէ վաղուան նոր հրահանգներուն, որոնք չը պիտի ուչանան երեւանէն։

Շրջանային կեդր· ճանճնաժողովներուն, մասնաճիւղներու վարչութիւներուն եւ ղեկավար ընկերներուն կը հրահանգենք ամենայուրջ ուշադրութեամբ նկատի առնել վերեւ արտայայտուած բացատրութիւնները եւ լայնօրէն լուսաբանել հօկեան զանգուածներուն ստեղծուած այս նոր կացութեան առթիւ։

Հօկեան մեքենան պէտք է չարունակէ գործել աւելի արագ ու կանոնաւոր քան երբեք, որպէսզի կազմ ու պատրաստ գտնուինք վաղուան նոր կեանքին, նոր գործունէութեան եւ նոր թափին »։

Եւ այս մարտակոչն հրահանգները կուտայ մարմին մը, որ ոչ իսկ իր ... օրացոյցներուն համար խնդրած տեղեկութիւնները ստացեր է Երեւանէն։ Ինչն է կը յայտարարէ՝—

— « Հօկի Գլխ· Վարչութեան լուծումի հետեւանքով կեդր· Վարչութիւնը դեկտեմբեր 27ի վերջին նիստին մէջ եկաւ այն եզրակացութեան որ յունուարի առաջին չաբթուան համար խոստացուած տեղեկութիւնները չը պիտի կրնան հասնիլ Երեւանէն, որով» եւայլն։

Հարցում մը, այս առթիւ·— ձի՞շդ է որ Հօկի վարիչ - խմբագրապետը Երեւան կանչուած է կազմակերպութեան լուծումէն առաջ, բայց մերժեր է երթալ...

Անգլիա կը փորձէ սիրաշահիլ Իտալիան

Անգլիոյ վարչապետը, որ առժամապէս կը վարէ նաեւ արտաքին նախարարութիւնը, նոր փորձ մը կը կատարէ, փարատելու համար Իտալիոյ հետ ծագած թիւրիմացութիւնները։ Իր հրահանգին վրայ, Հռոմի անգլիական դեսպանը վերսկսաւ բարեկամական խօսակցութիւնները Իտալիոյ վարիչներուն հետ։ Անգլեւգերման խօսակցութիւնները առ այժմ ընդհատուած ըլլալով, Պ. Չեմպըրլէն ուշադրութիւնը ուղղած է Հռոմ, ուր կասկածներ կը տիրեն Մեծն Բրիտանիոյ կարդ մը ծրագիրներու մասին։ Աւելորդ է ըսել թէ գլխաւոր կռուանձնոր է Միջերկրականի խնդիրը, որուն մաս կը կազմէ նաեւ Պաղեստինի բաժանման ծրագիրը։ Զինուորական մեծ օդակայանի մը շինութիւնը՝ Սուէզի եւ Փորթ Սայիտին միջեւ՝ ծանր տպաւորութիւն գործած է Իտալիոյ մէջ։

Գերմանիոյ ձեռնարկները Մերձ Արեւելքի մէջ

« Թան »ի թղթակիցը կը գրէ թէ Գերմանիոյ քարոզչական գործակալութիւնները կարգ մը որոշումներ տուած են, զօրացնելու համար իրենց գործունէութիւնը Մօտաւոր Արեւելքի մէջ։ Այսուհետեւ գերման կառավարութիւնը ինք պիտի ստանձնէ գերմանական չարժանկարներու ձրի բաշխումը Արեւելքի մէջ եւ զգալապէս պիտի աւելցնէ արաբերէնի թարգմանիչներու թիւը՝ քարոզութեանց նախարարութեան մէջ։ Մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուած են, աւելի սերտ կապակցութիւն հաստատելու համար արաբախօս երկիրներու մամուլին հետ։ Միւս կողմէ, վերջերս բազմաթիւ հիթլէրական գործակալներ ղրկուած են արաբական գլխաւոր կեդրոնները։ Ասոնք չիտմ հաստատած են արաբ գործիչներու հետ եւ կը ջանան անոնց գործակցութեամբ խանգարել հոգատար պետութեանց ձեռնարկները։ Այս փորձերուն հակազդելու համար, անհրաժեշտ կը համարուի զօրացնել անգլիւֆրանսական գործակցութիւնը։

(Տե՛ս յուրիներու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿ, ՀԱՅԿ, ՀԱՅԿ Է ԵՍԵՐ

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ՄԻՄԱՆՎՈՒՄ

ՍԱՐԵԼԻ ՀԱՅԿԱՆ

Ես ինձ համար ոչ մի ուրախություն չեմ ճանաչում, որ չլինի հայրենիքի ուրախությունը։ Ես ոչ մի ցավ չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի ցավը չլինի։ Ես ոչ մի հոգս չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի հոգսը չլինի։ Ես ոչ մի հույս չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի հույսը չլինի։ Ես ոչ մի ապրելակերպ չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի ապրելակերպը չլինի։ Ես ոչ մի ճանապարհ չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի ճանապարհը չլինի։ Ես ոչ մի ճակատագիր չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի ճակատագիրը չլինի։ Ես ոչ մի ճաշակ չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի ճաշակը չլինի։ Ես ոչ մի ճաշ չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի ճաշը չլինի։ Ես ոչ մի ճամփորդություն չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի ճամփորդությունը չլինի։ Ես ոչ մի ճանապարհորդություն չեմ ճանաչում, որ հայրենիքի ճանապարհ

ԲՈՒՐԳԸ

ՊԱՏՄԱՎԷՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ՄԱՐԴԿԱՆ ՀԱՐԱՏՈՒՄՆԵՐԻ

«««« • »»»

— Ես լսում եմ քո ձայնը, Ալիս: Ուզում եմ, որ ինձ նայես, ինձ տեսնես: Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչու ես այդքան տխուր, ինչու ես ինձ հետ այդպես վարվում, ինչու ես ինձ հրում քեզնից հեռու, երբ ես ուզում եմ քեզ մոտ լինել, երբ ես ուզում եմ քեզ հետ խոսել, քեզ հետ ծիծաղել, քեզ հետ ժամանակ անցկացնել, ինչպես որ անցկացնում էինք մեր հարսանիքից առաջ

60,000 կորուստ խաղաքի մը համար

Սպանիոյ հանրապետական կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ ամբողջովին գրաւած է Թէրուէլ քաղաքը, որուն համար կատաղի կռիւներ կը մղուէին չարաթներէ ի վեր: Ազգայնականներուն վերջին վաչտը, 1500 զինուոր, ուժին չարաթներէ ի վեր: Ազգայնականներուն վերջին վաչտը, 1500 զինուոր, անձնատուր եղած է հրամանատարին հետ: Ազգայնականները կ'ըսեն թէ այդ հրամանատարը, գնդ. Ռէյ, դաւաճանած է: Որաչուած էր զայն դատել պատերազմական առեանի մը առջեւ, բայց հրամանատարը նախընտրեց անձնատուր ըլլալ: Երկու կողմերն ալ կը խոստովանին թէ կատաղի կռիւները կը շարունակուին քաղաքին չուրջը: Կորուստներու թիւը կը հաշուուն 60.000, որոնց կէսը հետեւանք է սաստիկ ցուրտին:

Կառավարական աղբիւրէ կը հաղորդուի թէ աւելի քան 2000 զինուորներ եւ 2000 քաղաքացիներ անձնատուր եղան գնդ. Ռէյի հետ: Մեծաքանակ պաշար գտնուեցաւ քաղաքին մէջ, որուն 12—15.000 բնակիչները պարպուած էին:

Կարեւոր ժողով մը Փէշթայի մէջ

Երէկ, երկուշաբթի, Փէշթայի մէջ ժողով գումարեցին Իտալիոյ, Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ ներկայացուցիչները, համաձայն Հռոմի պայմանագրին, որ կնքուեցաւ 14 ամիս առաջ:

Վերջին խորհրդաժողովը գումարուած էր 1936 նոյեմբերին, Վիէննայի մէջ: Այդ օրէն ի վեր, մեծ փոփոխութիւններ տեղի ունեցան միջազգային կացութեան մէջ: Իտալիա ոչ յարձակման եւ բարեկամութեան դաշնագիր կնքեց Եուկոսլաւիոյ հետ: Ցետոյ, Ռումանիոյ նոր կառավարութիւնն ալ պատրաստակամութիւն յայտնեց աւելի մօտենալու Իտալիոյ: Նոյն կառավարութիւնը տրամադիր կ'երեւայ նաեւ լեզու գտնելու Հունգարիոյ հետ, ամէն բանէ առաջ լուծելով Ռումանիոյ հունգար փոքրամասնութեանց խնդիրը, ինչ որ պիտի հարթէ ճամբան: Ուրիչ կարեւոր պարագայ մը կը կազմէ Իտալիոյ հրաժարումը Ազգերու Դաշնակցութենէն, քայլ մը որ մեծ ազդեցութիւն գործած է Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ վրայ: Վերջապէս, աշխարհի ընդհանուր կացութիւնը չարք մը նոր խնդիրներ կը ներկայացնէ:

Մէկ խօսքով, բացառիկ հանգամանք ունի Փէշթայի խորհրդակցութիւնը, որուն Իտալիոյ կողմէ կը մասնակցի արտաքին նախարարը, իսկ Աւստրիոյ կողմէ՝ վարչապետը: Օրակարգի գլխաւոր խնդիրն է Դանուբի շրջանին կազմակերպումը: Անշուշտ պիտի քննուի նաեւ Ազգաժողովի խնդիրը, թէեւ չի մակերպումը: Անշուշտ պիտի քննուի նաեւ Ազգաժողովի խնդիրը, թէեւ չի մակերպումը: Անշուշտ պիտի քննուի նաեւ Ազգաժողովի խնդիրը, թէեւ չի կարծուիր որ Աւստրիա եւ Հունգարիա ուզեն հետեւիլ Իտալիոյ օրինակին, քաչուելով ժընեւէն: Կ'ըսուի թէ այս առթիւ Աւստրիա եւ Հունգարիա պիտի հաւանին իրաւապէս ճանչնալ Եթովպիոյ գրաւումը:

*** Ռումանիոյ արտաքին նախարարը, Պ. Միլէսկո, Փրակա գնաց, կարգ մը խորհրդակցութեանց համար: Այս առթիւ յայտարարեց թէ «Փոքր Համաձայնութիւնը միշտ պիտի պահէ իր հաւատարակչութիւնը, յարակցութիւնը եւ ուժը»: Կիրակի դիշեր Զեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարարը սեղան մը սարքեց ի պատիւ հիւրին եւ սիրալիր բաժակաճառեր փոխանակուեցան:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Թունունդի Պիզէրթա քաղաքին մէջ ընդհարում մը պատահած ըլլալով, ոստիկանական տեսուչ մը եւ չորս ոստիկաններ վիրաւորուեցան, իսկ չարձակողներէն վեցը ապաննուեցան: Զերբակալուեցաւ ըմբոստներուն զեկավարը, Հապիպ Պուկաֆիա, 11 մեղսակիցներու հետ: Զախակողմեան թերթերը Իտալիոյ կը վերագրեն այս խլրտումներուն պատասխանատուութիւնը:

Իրաքին ՔԱԼԵԼՈՎ Մէքրէլ գացած տասը ուխտաւորներ ճամբան մեռեր են անօթութենէն եւ ծարաւէն:

ՁԱՓՈՆՑիՆԵՐԸ կը չարունակեն նոր միջազգեր ստեղծել Շանկայի մէջ. Ջազգային թաղամասին մէջ, Ջյատելով օտար իշխանութիւնները: Անգլիական մամուլը խստօրէն կը բողոքէ այս ոտնձգութեանց դէմ: Միւս կողմէ ճապոնական բանակը անարգել յառաջ կը խաղայ հարաւային Զինաստանի մէջ:

ՅՈՒՐՏԷՆ ՍԱՒԵԼՈՎ մեռան վեց ճամբորդներ՝ Քոնսթանցայի ճամբուն վրայ (Ռումանիա): Պուքրէշի մէջ ալ ջերմաչափը իջած է 26 աստիճանի:

ՌՈՒԽ ՑԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԻՆ ՄԸ, Վէրա Կոց, որ գործօն դեր կատարած է 1870— 1880 թուականներուն, ահաբեկումներ ալ սարքելով, մեռաւ Փարիզի մէջ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ, Վ. Հ.— Պիտի հրատարակուի:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Հ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ Անկէնի Մասնաճիւղի Ընդհ. Ժողովը 11 Յունուար, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Մասնաւոր հրաւէր պիտի չղրկուի: Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱՃԱԽՈՒՄԲ

Վեկտավար Տ. ՕՆՈՍԵԱՆ
15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine
Tél. Observatoire 13 - 45

Հեռաձայնել երեկոները 8էն վերջ
Հայկական, եւրոպական եւ կովկասեան եղանակներ: Մխակ նուագախումբը հաճելի զարձնելու համար ձեր հանդէսները, հարսնիքները եւ հաւաքոյթները:

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ

Վարձու է երկու սենեակ եւ խոհանոց մը օդասուն վայրի մէջ: Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Տօնիկեանի, 52, Rue Gustave Courbet, Bagneux, (Seine):

ժամացոյցի եւ գոհարեղինաց
վաճառատուն
ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
261, Rue du Fbg. St. Martin
Métro: Louis Blanc et Jaurès

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Տիկին Արմենուհի Ինճէեան, (ծնեալ Տէրտէրեան) կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Մկրտիչ Տէրտէրեան, որ կը գտնուի Աղէքսանդրիա (Եգիպտոս), 1933էն ի վեր հետքը կորսուած է: Իմացնել Mme. Arménouhi Indjéian, 48 Rue Tarantaize, St. Etienne (Loire) France: կը խնդրուի եպիսկոպոս Թերթերէն արտատպել:

— Տիկին Սաթենիկ Սիւրմէնեան (Երզնկացի, ծնեալ Պչաքճեան), հօր անուն՝ Դանիէլ, մօր անուն՝ Աղաւնի, կը փնտռէ իր քոյրերը՝ Ազնիւ, Եսթեր, Նարդուր Պչաքճեաններ որոնք տարագրուած են մինչեւ Քարբերդ: կը փնտռէ նաեւ իր քրոջ Եսթերի աղջիկները՝ Հայկարդ, Գեղարդ Զամօղլեաններ. նմանապէս մօրքրոջ զաւակները՝ Մանուկ, Գեղեցիկ, Վարդուհի, Աչխէն Սրապեաններ: Հասցէն գիտցողներէն, մասնաւորապէս Սուրիաթնակ մեր հայրենակիցներէն կը խնդրուի իմացնել Mme. M. Surmenian'ի, 25 Rue de Belle Image, Valence, (Drôme) France.

—Տիկին Տիրուհի Գաբրիէլեան (ծնեալ Սիմիթեան, բնիկ Կեսարացի), կը փնտռէ իր քոյրը՝ Վերժին Սիմիթեան Թալասի որբանոցէն, (Այս որբանոցին մէջ Մէրզիֆոն անունով ճանչցուած): Իր հօրեղբայրը Յակոբ Սիմիթեան այժմ Ալէքսանդրիա 1930ին Վերժին Սիմիթեանը տեսած է Պէյրութի մէջ: կը խնդրուի Սուրիոյ չրջանի, կեսարիոյ հայրենակցական միութենէն եւ իր հացէն գիտցողներէն, իմացնել՝ A. Kaprielian, 8bis, Rue Maugeron, Vienne, (Isère): France:

ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ

ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀՕՐ· ԱՄԻՐԴՈՎԼԱԹԻ ԱՄԱՍԻԱՑԻՈՑՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԱՄԱՍԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄՈՒԹԵԱՆ

կը տօնուի Փարիզի մէջ 1938 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16ին կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Grande Salle des Fêtesի ՄԷՋ **0 Rue Lancry**, ՄԷԹՐՕ **Lancry** ԿԱՄ **République**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ **ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ **Գ. Պ. Կ. ԲԵԼՄԱՆՋԵԱՆ** ԵՒ **ԵՐՎԱՆԿ ՁՕՊԱՆԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին հանդէսի երկրորդ մասին մէջ.

Կը մասնակցին՝ Օր. ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ (ջութակ), Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ (ջութակ), ՏԻԳԻՆ ԴԱՒԻԹԵԱՆ (դաշնակ), Գ. Յ. ՏԷՕՒՄԷՃԵԱՆ (երգ.), Գ. ԳՐԼԱՆԿՃԵԱՆ (երգ.), Օր. Ի. ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆ (երգ.), Գ. ԴՄԲԷԹԵԱՆ (արտասանութիւն), կը պարէ փոքրիկ ՆԷԼԼԻ ՇԵՐՈՒԿԵԱՆ ընկերակցութեամբ Գ. ԳՒՐԵԳԻՆԻ, դաշնակ PLEYEL.—Մուտք՝ 10, 5 եւ 3 ֆրանք: Տոմսերու համար դիմել Ամասեան Հայր. Միութեան անդամներուն, Գ. ՏԷՕՄՏՃԵԱՆ-ի, 17 Rue des Envierges, Paris (20) եւ հանդէսին օրը կիշէն:

Հ. Յ. Դ.

Փառիզ

Հ. Յ. Դ. Ազեւմտեան Եւրոպայի կ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները 15 յունուար շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Մօսիէթէ Մաւանթի Salle D սրահին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. ԽՐԽՈՒՆԵԱՆ**

Նիւթ՝ «Միջազգային կացութիւնը եւ Թուրքիոյ հոգերը»:

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ԻՐ ՇՐՋԱՆԻ ՈՒԹ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐՈՒ
16 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը միշդ 3ին
Salle Horticulture-ի մէջ

84 RUE DE GRENELLE. Metro Rue de Bac

Քայտագիրը ամբողջովին կազմուած է մանուկներու նուագով, երգերով, պարերով եւ արտասանութիւններով:

Կը ներկայացուի ուրախ թատերգութիւն մը «ԳԱՂՏՆԻՔ»

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ կը բաժնէ բոլոր մանուկներուն նախընթրիք եւ անակնկալ նուէրներ:

Մուտքը՝ փոքրերուն Ֆրթ, մեծերուն 4 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՊՕՄՕՆԻ «ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ» ՍՐԱՀԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

15 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ,
5 **Rue l'Eclipse**, Մարսէյլ,
16 Յունուար, կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին Պօմօն «Վարանդեան» սրահին մէջ, 10 **Bld. des Marguerites**

Ղեկավարութեամբ դերասան Յ. Ղազարեանի եւ մանկագուրեամբ գերասանուհի Տիկին Սիրուշի, Օր. Անժէլ Վարժապետեանի, Պ. Վ. Տէր Վարդանեանի եւ Պ. Հ. Համբարձումեանի:

Կը ներկայացուի Յ. Թումանեանի «ԱՆՈՒՇ»ը: Տայկական օփերէթ 5 արար: Երգեցիկ խումբ 15 հոգիէ բաղկացեալ. Երաժշտութիւնը կը գեկավարէ Պ. Ս. Զէօրէքճեան:

Մուտք՝ խիստ ժողովրդական գիներով:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ
ՀԱՅ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐԸ ՏՕՆԵԼՈՒ
ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄԷՋ

Յունուար 22 Շաբաթ գիշեր մինչեւ լոյս
Լիհմիէնի չքեղ սրահին մէջ

Ուշադրութիւն

Դպրոցասէրի Մարսէյլի Մասնաճիւղի տարեկան երեկոյթ - պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2ին, Շաբաթ, ամբողջ գիշերը, ԿՐՁՆՏ ՕՒԼԻ ԼՈՒՀՐ Է ՏԼ ԼԱ փէի չքեղ սրահներուն մէջ, 53 Le Peletier կը խնդրուի չվաչառել:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔ ԱՐՈՒԵՍՏ

Ամսագրին Դեկտեմբերի թիւը (10), որով կը փակուի տարեշրջանը բացուած է ՈՒԹԵՐՈՐԴ տարուան բաժանորդագրութիւնը.

Ֆր Նոսա եւ գաղութներ, տարեկան՝ 40 ֆրանք
Սիւս երկիրները 50 ֆրանք

Հակառակ ներկայ տագնապին, խմբագրութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է նոր շրջանին ալ ամսագիրը լոյս ընծայել նոյնքան կանոնաւորութեամբ եւ բովանդակալից, ինչպէս միշտ:

Ամէն գրասէր հայու անհրաժեշտ եղող գրական - գեղարուեստական այս ամսագիրը մեծ զոհողութիւն մը չի պահանջեր իր ընթերցողներէն: Բաժնեգիրներուն շաբաթական խմբագրութիւնը պիտի ազատէ թղթակցութեան աւելորդ բեռէ մը: Ինչ որ վերջապէս տարուան բաժնեգինը չէն վճարած տակաւին, կը խնդրուի դրկել անյապաղ:

Բաժանորդագրուելու եւ դրամական առաքումներու համար Դիմել M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot. Paris (9):

ՐԱՖՖԻ

Փարիզահայերու միակ վայելուչ ճաշարանը
Տնօրինութեամբ Մ. Գ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի
8, RUE MAUBEUGE Paris (9) Մէթրօ Cadet et le Peletier

Հոն պիտի գտնէք՝ աթենեան եւ եւրոպական կերակուրներու ճարտուտ ճաշացուցակ մը, ընտրելի ժաքրութիւն եւ անթերի սպասարկութիւն, գիւղական օդի՝ եւ թաւշեայ ճաշարանատիրոջ անվիճելի փորձառութեամբ: Ամէն տեսակ ճաւաքոյթներու համար կը տրամադրուի սրահ անհրաժեշտ մանրամասն գիներով:

Ճաշէ եւ կիրակի երեկոները արեւելեան նուագ:

Alimentation „TRÉVISE"
Իր անմահական սուրճովը
Café "HAREM„

Խանութպաններու համար մեծամասնակ բիլօն՝ 14 ֆրանք:

Ամէնէն ճոխ եւ ածան մթերանոց արեւելեան ընտիր նպարեղէններու

5 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ՁԵՂՁ

Հեռաձայնով ապսպրանքներ կը ղրկուին կոխն:

Tél. Taitbout 40—63
30, Rue de Trévise Paris (9) Metro Cadet

ՀԱՅՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն կենսական կերպարտնէնք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլովաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, Թրիքօթաժի, զուլպաներու եւ ինքնահարներու:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած գիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal գիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն:

Փափուքներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշներ եւ գիներ:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ գատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Արկածի գատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոն օթինեան ձեւակերպութիւններ եւ անունները փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Փողոցային արկածներու ենթարկուած չքաւորներուն կուտայ կանխավճար առանց տոկոսի եւ մէջնորդէ քէ: կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 եւ 5—7:

կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Tailleur de ST. BERNARD
Pour hommes et Dammes
H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ La Chapelle եւ Barbès Rochechouart
Թէլէֆօն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Նոր տարուան առթիւ կարեւոր նուէրներ ի բրանչիր հագուստներու եւ վերարկուներ: Մնունդ:

ՄՏԱՑԱԾ ԵՒՆ ՅՐԱՒԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԿԱԼԻԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԱՑԻՆ ԿԵՐԳԱՄՆԵՐ.

ՄԵՐԳԻՆԵՐԸ.— Վերարկու եւ հագուստ կամ փորձով սկսեալ 280—400 ֆր.: Նուէր տրուի մուշտակէ մէկ փաթ տը գիծ օձիք, մեռուան համար, պատրաստուած Հայկուհիի պօլեանի արհեստանոցներուն մէջ: 400 ֆրանկէ վեր ապսպրանքներու համար, 3 փորձ, նուէր տրուի մէկ ֆանէլէգի տափատ կամ կօլֆ: տուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն կայացնել քառասնի կտրօնը: Rue la Chapelle մեր մասնաճիւղին մէջ կը տառնձնենք գիւթամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ բրթուած փարթոսիւ: Ցրանքէն սկսեալ Մոխպղոսկան պարապմունքներու, 3 օրէն կը յանձնուին պապրանքները՝ խնամուած աշխատանքով:

Բաց է կիրակի մինչեւ նէսօր:

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme — PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ :—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
12
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
12 JANVIERE
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3626 — Խմբագիրը՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲԱԽՏԱՒՈՐՈՇ ՕՐ ՄԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ

»»»» ◦ ««««

Այսօր, չորեքշաբթի, տեղի կ'ունենայ վարչապետին հրաւիրած խորհրդակցական ժողովը՝ աշխատանքի տագնապին լուծման համար: Այս առթիւ կառավարութիւնը մշակած է նոր կանոնագիր մը, որ վաղն իսկ պիտի յանձնուի Ժողովարանին:

Վարչապետը մասնաւոր նամակներ ուղղած էր երկու մեծ կազմակերպութեանց, Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութեան եւ Գործատիրական Ընդհ. Դաշնակցութեան վարիչներուն, ինչպէս եւ մանր եւ միջին գործատէրերու, որպէսզի մասնակցին վիճաբանական ժողովի մը, վարչապետութեան կեդրոնին մէջ:

Այս հրաւէրին առանց վերապահութեան պատասխանեց Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը, առաջին օրն իսկ: Միւնոյն տեսն իր դիւանը ներկայացաւ Պ. Շօթանի, հաստատելու համար որը ուած հաւանութիւնը: Անմիջապէս պատասխանեցին, նաեւ, մանր եւ միջին գործատէրերը — մեծ մասով նախկին բանուորներ: Իսկ միւս հրաւիրեալը, Գործատէրերու Դաշնակցութեան վարչութիւնը անհրաժեշտ սեպեց ժողով մը գումարել, եւ իր պատասխանը յայտնեց երկուշաբթի օր:

Ինչպէս կը նախատեսուէր, Գործատիրական Դաշնակցութիւնը ժողովին պիտի մասնակցի որոշ վերապահումներով:

Նախ՝ պայման կը դնէ որ խորհրդակցութեան մասնակցին վարձու աշխատաւորներու, մասնագէտներու եւ գործատէրերու բոլոր կազմակերպութիւնները, «որպէսզի կարելի չըլլայ որ եւ է մէնաշնորհ հաստատուի ի նպաստ որ եւ է մէկուն»: Երկրորդ՝ կ'ուզէ որ ժողովը ունենայ միայն խորհրդակցական հանգամանք, «առանց զպչելու ազատութեան եւ սեփականութեան հիմնական սկզբունքներուն»:

Բացատրութեան չեն կարօտիր այս վերապահումները:

Ֆրանսայի Գործատիրութեան կամ Դրամագլուխին ներկայացուցիչները նկատելով որ երկիրը կը գտնուի ժողովրդական ճակատին ձեռքը, իսկ անոր հիմնական մէկ թեւը կը կազմէ Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը, կ'ուզեն ուրիշ յենարաններ ապահովել:

Աւելի բաց խօսելով, անոնք չեն հանդուրժեր Աշխատանքի Դաշնակցութեան միահեծան իշխանութեան, կ'ուզեն անոր հակադրել բանուորական ուրիշ ազնուիքաններ, — քրիստոնէականը եւն.: Ձգակոդմեան հոսանքներն ու մամուլն ալ երկար ատենէ ի վեր կ'արծարծեն այս հարցը, պնդելով թէ Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը ամէն բան չէ: Նոյն իսկ զայն կ'ամբաստանեն իբրեւ բուն դրդիչն ու կազմակերպիչը բանուորական յարձակուն խլրտումներ – րուն: Եւ դիտել կուտան որ եթէ բանուորները իրենց կամքին ձերբուին, շատ մը գործադուլներ եւ ուրիշ տագնապներ ինքնին կը լուծուին:

Այսպէս կամ այնպէս, խորհրդակցական ժողովը պիտի գումարուի այսօր, նախագահութեամբ վարչապետին, որ երկար ատենէ ի վեր կ'ուսումնասիրէ «Աշխատանքի արդիական սահմանադրութիւն մը»:

Այս ծրագրին մէջ, նախատեսուած են բոլոր ձեւերը՝ աշխատանքի պաշտպանութեան համար,— իրաւաբարութիւն, գործա – դուլ, բանուորներու արձանագրութիւն եւ արձակում եւն.: Օրինակ, աշխատանքի որ եւ է զգաստում պիտի վճռուի գաղտնի քուէարկութեամբ, եւ ի ներկայութեան աշխատանքի նախարարութեան քննիչին: Երբ գործադուլ վճռուի, պարտաւորիչ պիտի ըլլայ նաեւ հակառակորդներուն համար: Պիտի գադրին ընդհարումները՝ բանթողներու եւ աշխատողներու միջեւ, ինչպէս եւ գործատիրներու բռնագրաւումները եւայլն:

Հարցին կարեւորութիւնը հասկնալու համար, կը բաւէ ըսել որ վարչապետը երկու անգամ լուրջ ազդարարութիւններ ուղղեց վերջին գործադուլներուն առթիւ:

Իր հրաւէր - նամակին մէջ ալ, Պ. Շօթան կը չեշտէր թէ՝ խնդիրը կապ ունի երկրին բարօրութեան եւ ապահովութեան հետ: «Աշխատանքի վէճերուն սաստկացումը, անոնց մէկ մասին լայն հանգամանքը եւ յարատեւութիւնը եւ տիրող դրգռիչ մթնոլորտը անհաշուելի վնասներ կը պատճառեն ազգին: Անկարելի է թոյլ տալ որ աւելի երկար տեւէ այսպիսի կացութիւն մը»:

Է՞լքը: Անհրաժեշտ չէ գուշակութիւններ կատարել: Երկու կողմերն ալ պատրաստուած են բուռն ճակատամարտի մը, թէ այսօրուան ժողովին եւ թէ Խորհրդարանին մէջ:

Մանաւորապէս վճռական դերը մը ըռնած է Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը: Ընդհ. քարտուղարը, Պ. Լէոն Ժուհօ, առջի օր ճառ մը խօսելով սեղանաւորական հաստատութեանց պաշտօնեաներուն առջեւ, ազդարարեց.

— « Մեծ ճակատամարտ մը կը մղուի, եւ անոր ելքէն կախում ունի բանուոր դասակարգին ապագան: Մենք պիտի յաղթենք, որովհետեւ իրաւունքը եւ նոյնիսկ օրինականութիւնը մեր կողմն են: Մենք չենք ուզեր ապօրէն տնօրինութիւններ: Եթէ չեն ուզեր որ գործարանները բռնագրաւուին, թող ազատ ձգեն գործադուլի իրաւունքին կիրարկումը: Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը իր դրօշին տակ ունի հինգ միլիոն անդամներ: Ան կը ներկայացնէ մեծամասնութիւնը բանուոր դասակարգին: Ան միայն իրաւասու է զայն ներկայացնելու: Եթէ չյաջողինք ընդունիլ տալ երկրին սպասած համաձայնութիւնները, պատեհը գործատիրութիւնը պիտի ըլլայ: Եւ եթէ կառավարութիւնը պատասխանատուութիւն չստանձնէ պարտադրելու համար օրէնքն ու ընկերային արդարութիւնը, այն ատեն, ընկերներ, գործի պիտի հրաւիրեմ ձեզ: Եւ կը կարծեմ թէ, բոլորդ ալ պիտի պատասխանէք,— ներկա՛յ»:

Ահա թէ ի՛նչպիսի մթնոլորտի մէջ պիտի կատարուին խորհրդակցութիւնները:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԷԹՈՒԱԼԻ ԴԷՊՔԻՆ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԸ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԵՑԱՆ

ՁՈՐՍԷՆ ԵՐԿՈՒՔԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ ԵՆ, ՄԷԿԸ՝ ՆՈՐ ԲՌՆՈՒԵՑԱՒ, ՄԻՒՍԸ ՍՊԱՆԻԱ ՓԱԽԱԾ Է

»»»» • ««««

Բոլորն ալ անդամ են Գաղտնի կոմիտէին

Ապահովութեան Տեսչութիւնը յայղեցաւ երեւան հանել էթուալի դէպքին հեղինակները, չնորհիւ Գաղտնի Կոմիտէի անդամներէն մէկուն խոստովանութեանց :

Ինչպէս կը յիշուի, 1936 սեպտեմբեր 11ի գիշերը գժոխային մեքենաներ պայթեցան էթուալի հրապարակին մօտ, փչզպուրկ եւ Գուսոխէս փողոցներուն մէջ, աչնչացնելով երկու հոյակապ չէնքեր եւ սպաննելով երկու հանրապետական պահակներ : Շէնքերէն մէկը կեդրոնատեղին էր գործատիրական միութեան, բայց պարապ էր այդ միջոցին, ինչպէս եւ միւսը. այլապէս հետեւանքները չատ աւելի ծանր պիտի ըլլային: Այդ օրէն ի վեր, Ապահովութեան Տեսչութիւնը խիստ հետապնդումներ կը կատարէր եւ չատեր ձերբակալուեցան մասնանշումներու կամ կասկածներու վրայ: Մասնաւորապէս կը հետապնդուէին օտար անիշխանականներ եւ ահաբեկիչներ :

Այժմ կը հաստատուի որ դաւադիրները Ֆրանսացիներ էին, անդամ՝ այն Գաղտնի Կոմիտէին (վեղարաւորներ կամ կնգուղաւորներ) որուն գլխաւոր վարիչները ձերբակալուած են արդէն :

Ամբողջ գաղտնիքը երեւան հանեց Փիէռ Փիլիէն Լօքիէթի, ճարտարապետ հռչակաւոր Միլլէն գործարանին, Ծլէրմօն Ֆէռանի մէջ: Լօքիէթի ձերբակալուեցաւ երկուշաբթի օր եւ խոստովանեցաւ թէ ինքն էր որ ռումբը դրաւ Փրէզպուրկ փողոցի չէնքին մէջ (կեդրոնատեղի Ֆրանսացի գործատէրերու դաշնակցութեան) : Միւս չէնքին՝ Ֆրանսայի Մեռաղագործական Դաշնակցութեան կեդրոնատան մէջ մեքենան դնուած էր Ամիէն փողոցի դաւադրական կեդրոնին դոնապանը, Ալֆրէտ Մաքոն, այլ անուամբ Լէօն, որ Սպանիա փախած է : Ձարտարապետը պատմեց թէ դաւադրութիւնը ներչնչած էին Մէքէնիէ եւ Կոմս Մոռօ տը լա Մէօղ, որոնք բանտարկուած են իբրեւ վարիչները Գաղտնի Կոմիտէին: Իր պատմութեան համաձայն, ահաբեկիչները նշանակուած վայրերը գացած են Մէքէնիէի կառքով զոր ինք անձամբ վարած է : (Մէքէնիէ գանձապահն է Գաղտնի Կոմիտէին) :

Ընթերցողները թերեւս կը յիշեն թէ կարեւոր զինապահեստ մը գտնուեցաւ Ամիէն փողոցի մէկ չէնքին մէջ: Դոնապանը, «Լէօն», փախած տեսն, ձգած էր իր լուսանկարը, եւ ստուգուեցաւ թէ կը պատկանի Ալֆրէտ Մաքոնի: Ապահովութեան Տեսչութիւնը լուրջ կասկածներ ունեցաւ «Լէօն»ի եւ Մէքէնիէ՝ մասին, երբ իմացաւ թէ երկու Ֆրանսացիները հանդիպում մը ունեցած էին Նանսիի մէջ, էթուալի դէպքին յաջորդ օրը: Լէօնի գոյքերը քննելով, ոստիկանութիւնը ստուգեց թէ երրորդ մեղսակից մը եւս կը գտնուի այս գործին մէջ: Ասոր վրայ հսկողութեան տակ առնուեցաւ ճարտարապետ Լօքիէթ, իբրեւ մտերիմ բարեկամը Մէքէնիէի: Եւ վերջապէս ձերբակալուեցաւ կապիտալիստ :

Իր խոստովանութեանց ընթացքին, ամբաստանեալը պատմեց թէ ռումբերը չինած էին կոմս տը լա Մէօղ եւ Մէքէնիէ: Ցետոյ չարունակեց .

*— Մէքէնիէն կը ճանչնամ մէկ տարիէ ի վեր: Քանի մը անգամ Քլէմանն Ֆէռան եկաւ, Միլլէն հաստատութեան ճարտարապետին՝ Կիւսթաւ Վօքլաւի, որ դիս ծանօթացուց անոր: Անգամ եմ Ցեղափոխական Գործունէութեան Գաղտնի Կոմիտէին եւ երդում ըրած եմ Մէքէնիէի տանը մէջ: Իմ հսկցածս այն էր թէ պիտի պայքարին համայնավարական վտանգին դէմ եւ Մէքէնիէն էր որ զէնք պիտի ճարէր մեղի: Անցեալ սեպտեմբեր 10ին, հեռաձայնով հրահանգ ստացայ անմիջապէս Փարիզ երթալու եւ Մէքէնիէն տեսնելու յաջորդ առաւօտ ժամը 10ին, սրճարանի մը մէջ, կարծեմ Փրէզպուրկ փողոց: Նոյն իրիկունն իսկ չոգեկառք նստելով, Փարիզ հասայ ժամը 6ին եւ քիչ մը պատեղէ վերջ զացի ժամադրավայրը: Մէքէնիէ ինծի կը սպասէր անծանօթի մը հետ: Ասոնցմէ դանագան բաներու մասին, խմեցինք, յետոյ ճաշեցինք ընկերակցութեամբ խարտիշներ կնոջ մը զոր չեմ ճանչնար: Ճաշէն վերջը, Մէքէնիէ դիս առանձնորդեց իր բնակարանը եւ ըսաւ թէ «կարեւոր ընելիքներ ունինք »: Կէսօրէն վերջ, մեզի եկան երկու անծանօթներ որոնց հետ կառք մը նստելով իջանք չէնքի մը առջեւ որ ամայի կ'երեւար ինծի: Լաւ կահաւորուած դրասենեակի մը մէջ, Պ. Մոռօ տը լա Մէօղ — վերջը ճանչցայ, իր լուսանկարը տեսնելով թերթերուն մէջ — մեզի կը սպասէր ընկերակցութեամբ «Լէօն»ի :«Ռումբերը պիտի դնէք չէնքի մը մէջ» ,ըսաւ ինծի. «բայց մի վախնաք,պայթիլը որ եւ է գոյ պիտի չպատճառէ»: Եւ գործի սկսանք: Պայթուցիկները տեղաւորեցինք երկու անուսկնելու մէջ,— կարծեմ շէտիթ իրր 15 սանթիմէթր երկայնութեամբ եւ 25 միլիմէթր տրամագծով գլաններ կազմած : Իրր 6 քիլօ իւրաքանչիւր անուսկի մէջ, ժամացոյցով եւ էլեկտրական թելերով ու կազմածներով : Երբ ամէն բան վերջացաւ, երկու անուսկները դրինք Մէքէնիէի անձնական կառքին մէջ, ուր ես նստայ Լէօնի հետ: Փողոցի մը մէջ զոր չեմ դիտեր բայց կրնամ բացատրել (Պուասիէռ) , Մէքէնիէ Լէօնը իջեցուց անուսկներէն մէկուն հետ: Ցետոյ դիս տարաւ Փրէզպուրկ փողոց, չէնքի մը առջեւ որուն թիւը մոռցած եմ : «Գործատիրական Դաշնակցութեան կեդրոնատեղին է », ըսաւ. հոս պիտի դրուին ծրարները»: Ներս մտայ առանց ակնոցներս անգամ հանելու : Դոնապանը բացաւ. «չատ լաւ. հոս տեղ մը կը դնենք»: Եւ մեկնեցայ : Զարմացայ որ Մէքէնիէ անհետացած էր: Մէքրօ նստելով կառ տը Լիօն գացի, ժամը 21ին կառախումբ նստայ եւ Քլէմանն Ֆէռան հասայ առաւօտեան ժամը 4ին: Ցետոյ նորէն տեսայ Մէքէնիէն. ըսաւ թէ վախնալիք բան չունիմ, թէ «Լէօնը» դաւաո ղրկուած է եւ իր գաղտնիքը երեւան պիտի չելլէ : Որ եւ է պարագայ, միայն կառախումբի երթուղարձը վճարեցին, Գ. կարգ : Անկէ ի վեր չարաչար կը ղղջամ որ հոլու հնազանդ գործիք մը եղայ Մէքէնիէի ձեռքը: Ան է ներչնչողն ու կազմակերպիչը երկու մահափորձերուն »:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱՀՕՍ ...

Այստեղ ծնած կամ այստեղ մեծցած պատանիներու շրջանակ մը կազմուեր է արդէն, մեր բոլորտիքը :

Պատանիներ որ հայերէն չեն գիտեր, կամ ինչ գիտեն, բայց հայերէն կը մտածեն:

Այդ պատանիներէն ակումբ մը երեք տարիէ ի վեր կը գործէ Փարիզի մէջ, մասնաւորապէս ճնուիրուած մայրենի լեզուի եւ մշակոյթի զարգացման:

Ուրիշներ խառնուած են Հ. Ց. Դ. Պատ. խումբերու կամ բուն կուսակցութեան շարքերուն մէջ:

Կան ուրիշներ ալ որ յօդուած կը գրեն ֆրանսերէն, բայց հայկական բովանդակութեամբ, ինչպէս Մարսէյլի պատանին :

Եւ ահաւասիկ ֆրանսերէն նամակ մը՝ Թօանէն: Գրողը՝ Օննիկ Թորոսեան, ծնած վիէն, **1927** սեպտեմբեր **4**ին, իսկ ընկերը՝ Թորոս Խրիմեան, ծնած **1925** սեպտեմբեր **20**ին :

Հանոյքով կը թարգմանեմ նամակը, որ գրուած է **1938** յունուար **7**ին.

— « Հակառակ վախաքիս, կը ցաւիմ որ չեմ կրնար հայերէն գրել ձեզի. բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ չաւ Հայ մը չըլլամ :

Նոր տարուան առթիւ մօրեղբօրս զացեր էի, որ ցաւ յայտնեց թէ Թօանի գաղութը ժամանակին կ'օգնէր հայկական գործերու, բայց քանի մը տարիէ ի վեր անտարբեր է իր չուրջը անցած դարձածին: Օրինակ, բան մը չըրաւ զօրավար Անդրանիկի յուշարձանին կամ Պէյրութի որբերուն համար: Այս խօսքերը խորապէս ազդեցին իմ վրայ եւ դպրոցական ընկերս՝ Թորոս Խրիմեանը դռնելով, հանգանակութիւն մը կատարեցինք Պէյրութի 178 որբերուն համար: Հանգանակութեան առեն քալելերուեցանք մեր հայրենակիցներէն եւ ազգականներէն որոնց կը յայտնենք մեր խորին շնորհակալութիւնները: Բայց, այս պզտիկ հանգանակութեան մէջ զժուարութիւններ ալ կրեցինք: Ամէն բան վարդագոյն չէր: Հանդիպեցանք հայրենակիցներու որոնք զուտնէն ճամբեցին մեզ, պոռալով.— « Հեռացէ՛ք , հեռացէք, առանկ բաներու համար փոխադարձ օգնութիւն կայ»: Դպրոցին մէջ քանի մը ծանր բառեր լսած եմ վարժապետէս, բայց երբեք այդ բառերը այնքան չեն ղպած սրտիս որքան այս խօսքը:

Վերջապէս կրցանք հաւաքել 103 ֆրանք: Կը խորհիմ որ եթէ լուրջ կազմակերպութիւն մը ըլլար, անշուշտ արդիւնքը չատ աւելի մեծ կ'ըլլար »:

Եւ երեք ֆրանկը ծալոխին յատկացնելով, հարիւր ֆրանկը զրկած են «Ցառաջ»ի: (Տես ցանկը):

Խօսքը մեծին, ջուրը՝ պզտիկին, կ'ըսէին հինները :

Այս առածն ալ վերաբաւնութեան չի՞ կարօտիր...

ՎԱՀԷ

ՏԽՐՈՒՆԻ

Պոլսոյ թերթերէն ցաւով կ'իմանանք մահը ծանօթ երաժշտագէտ Պ. Ցարութիւն Սինանեանի: Դժբախտ արուեստագէտը, որ կատարեալ վարպետ մըն էր իբրեւ ուսուցիչ ջութակի, 9 ամիսէ ի վեր կը զարմանուէր Շիշլիի Լա Փէ հիւանդանոցին մէջ եւ վերջերս բոլորովին ուշակորոյս վիճակ մը ստացած էր :

Մօտ 70 տարեկան, հանգուցեալը ունի 50 տարուան ուսուցչական զործունէութիւն մը եւ հասցուցած է բազմաթիւ աշակերտներ: Ունի նաեւ հեղինակութիւններ: Իր եղբօրորդին է երիտասարդ ջութակահարը՝ Ժորժ Սինանեան:

Մեր ցաւակցութիւնները իր եղբայրներուն, որոնք նոյնպէս երաժշտական արուեստին նուիրուած են, ինչպէս եւ բոլոր պարագաներուն :

ԿԱՂԱՆԴԱՒԷՖ ՆՈՐ ՍԻՍԻ (ՊԷՅՐՈՒԹ) ԼՈՒՍԻՆԱՆ ԴՊՐՈՑԻ 178 ՈՐԲ ԵՒ ԶՔԱՒՈՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Թօանի մէջ հաւաքուած, պատանիներ Օննիկ Թորոսեանի եւ Թորոս Խրիմեանի միջոցաւ (Տես «Օրը Օրին»ը) :	100
Առաքնաբոյժ Կարապետեան (Իսմիր) Օր. Մելինէ Գարագեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի	50
Օր. Ֆէրմանեան նոյն առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի	25
Գրիգոր Թեւանեան իր հօրեղբօր՝ Տիգրան Թեւանեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի	50
Գումար՝	225
Ցունուար 8ի գումարը	1320
Ընդհ. գումար՝	1545

ԳՈՐԾԱՏԷՐԵՐՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Գործատէրերու Միութիւնն ալ իր կարգին պատասխանելով Պ. Շօթանի նամակին, հաւանութիւն յայտնեց մասնակցելու այսօրուան (չորեքշաբթի) խորհրդակցութեան, որ սահմանուած է աշխատանքի տագնապը լուծելու: Միայն թէ, երկու պայմաններ կը դնեն,— 1· Խորհրդակցութեան պէտք է մասնակցին բոլոր վարձու աշխատաւորներու ինչպէս եւ գործատէրերու կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները.— 2. Ասոնք պիտի ունենան միայն խորհրդակցական հանգամանք :

Կառավարութիւնը վաղն իսկ խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ աշխատանքի նոր օրինագիրքը :

**** Պ. Ժուհօ, Աշխատանքի Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը, ճառ մը խօսելով ազդարարեց .*

— Եթէ համաձայնութիւն չդոյանայ, Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը կոչ պիտի ուղղէ բանուոր դասակարգի գործունէութեան: Մեծ ճակատամարտ մըն է որ կը մղուի: Մենք պիտի յաղթենք, որովհետեւ իրաւունքը, նոյնիսկ օրէնքը մեր կողմն են»:

Թուրքիոյ հաստողները պիտի պատժուին

Թուրքիոյ ազգ. մեծ ժողովի ներքին յանձնաժողովը քննեց եւ դատական յանձնաժողովին յղեց Պ. Սապրի Թուրքքի այն օրինագիծը, որով կ'առաջարկուի պատիժ եղեռնքի Թուրքերէն լեզուն չգործածողները:

Այս օրինագծին տրամադրութեամբ, այն Թրքահպատակները որոնք իրենց սովորութիւն ըրած են իրենց ազգային ու ցեղային լեզուէն տարբեր լեզու մը գործածել անոնց փոխարէն , երբ իրենց բնակարանէն դուրս, իրենց ընտանեկան անդամներուն կամ ուրիշ հայրենակիցներու հետ Թուրքերէն լեզուէ տարբեր լեզուով կը խօսին, 24 ժամէն մինչեւ մէկ չարաթ բանտարկութեան կամ 10 ոսկիէն մինչեւ 100 ոսկի դրամական տուգանքի կը դատապարտուին: Գանձուած դրամական տուգանքին կէսը, իբրեւ պարգեւ, յանցանքը յայտնողին կը տրուի :

ՀԱԿԱ, ՀԻՄԱ, ՀԻՄԱ Է ԵՍՔԵ

Ֆուդան իր ընկեր, խուզարկության ենթարկված տան տիրոջ մասին ասած խոսքերի մեջ նկատի ուներ, որ ինքն էլ նույնպես ենթարկվել է նման խուզարկության, և որ նրա տանը ևս ոստիկանները ոչինչ չեն գտել։ Ամենայն հավանականությամբ, ոստիկանները ոչ միայն ոչինչ չեն գտել, այլև ինչ-որ բան են թողել նրա տանը։

— Ես ոչ մի կասկած չունեի, որ ոստիկանները ինչ-որ բան կթողնեն իմ տանը, — ասում էր Ֆուդանը, — որովհետև ես ինքս էլ ոստիկանների տանը ինչ-որ բան եմ թողել։ Ես ոչ մի վայրկյան չեմ կասկածել, որ ոստիկանները ինչ-որ բան կթողնեն իմ տանը։ Ես գիտեի, որ ոստիկանները ինչ-որ բան կթողնեն իմ տանը, որովհետև ես ինքս էլ ոստիկանների տանը ինչ-որ բան եմ թողել։

Ֆուդանը ոստիկանների տանը թողել էր մի ծրար, որի մեջ կար մի նամակ և մի լուսանկար։ Նամակը գրված էր ռուսերեն, և նրա մեջ ասված էր, որ ինչ-որ մեկը, որի անունը նամակում նշված չէ, ուղարկում է Ֆուդանին մի լուսանկար, որի վրա պատկերված է ինքը՝ Ֆուդանը, և մի ուրիշ մարդ։ Նամակում ասված էր, որ այդ մարդը ռուս հեղափոխական է, որ նա ապրում է Ամերիկայում, և որ Ֆուդանը պետք է ամեն կերպ ջանա նրա հետ հանդիպել։ Նամակում ասված էր նաև, որ այդ մարդը Ամերիկայում ունի մի մեծ գործարան, և որ նա կարող է Ֆուդանին մեծ գումար տալ։

Ֆուդանը ոստիկանների տանը թողել էր նաև մի ուրիշ նամակ, որ գրված էր անգլերեն։ Այդ նամակում ասված էր, որ Ֆուդանը պետք է գնա Ամերիկա, և որ նա կարող է ամեն կերպ օգնել նրան։ Նամակում ասված էր նաև, որ Ֆուդանը պետք է գնա Ամերիկա, որովհետև Չինաստանում ոչ ոք չի կարող նրան օգնել։

Ֆուդանը ոստիկանների տանը թողել էր նաև մի ուրիշ նամակ, որ գրված էր ռուսերեն։ Այդ նամակում ասված էր

ԼՈՒՅՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԻ ՕԳՈՒՏԱՏՈՒՐ

«««« • »»»»

Ը. Զաւրեան կանգնած էր իր դիմաց եւ կը նայէր անոր գունատ դէմքին, որ կը թուէր իրեն ուրիշ անգամներէ աւելի գունատ, աւելի տխուր եւ աւելի ծերացած։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը տառապէր, ինչո՞ւ ան այսքան կը տանջուէր։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը տկարանար։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը ծերանար։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը մեռնէր։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը մեռնէր։

Ը. Զաւրեան կանգնած էր իր դիմաց եւ կը նայէր անոր գունատ դէմքին, որ կը թուէր իրեն ուրիշ անգամներէ աւելի գունատ, աւելի տխուր եւ աւելի ծերացած։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը տառապէր, ինչո՞ւ ան այսքան կը տանջուէր։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը տկարանար։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը ծերանար։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը մեռնէր։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը մեռնէր։

— Տեղ մը պիտի ձգեմ որ ինծի համար ալ գերեզման մը փորեն։ Ես ալ կ՚ուզեմ որ մարդ գոնէ մէկ հատ գերեզման ունենայ իր համար։ Ես ալ կ՚ուզեմ որ մարդ գոնէ մէկ հատ գերեզման ունենայ իր համար։

Զաւրեան չպատասխանեց։ Ան կը նայէր անոր գունատ դէմքին, որ կը թուէր իրեն ուրիշ անգամներէ աւելի գունատ, աւելի տխուր եւ աւելի ծերացած։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը տառապէր, ինչո՞ւ ան այսքան կը տանջուէր։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը տկարանար։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը ծերանար։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը մեռնէր։ Ինչո՞ւ ան այսքան կը մեռնէր։

— Ես ալ կ՚ուզեմ որ մարդ գոնէ մէկ հատ գերեզման ունենայ իր համար։ Ես ալ կ՚ուզեմ որ մարդ գոնէ մէկ հատ գերեզման ունենայ իր համար։

— Չեմ կրնար ըսել թէ

Ներքին նախարարին յայտարարութիւնները

Ներքին նախարար Պ. Մարքս Տորմուա երկար յայտարարութիւն մը ուղղեց մամուլին, այս յայտնութեանց առթիւ։ Տեղի անձկութեան պատճառով կը ներկայացնենք եղրակացութիւնը միայն.

— « Անոնք որ զինուորական կազմակերպութիւններ սարքած են քաղաքացիական պատերազմի մը համար, ուղղուած՝ հանրապետութեան դէմ, որ զինապահեստներ կազմած են հարիւրաւոր դնդացիրներով, մեծաքանակ հրացաններով, պայթուցիկներով եւ ռազմամթերքով, հանրային չարագործներ են, որոնք իրենց գործէն ետ չեն քաշուիր նպատակներուն հասնելու համար չվարանեցան չէնքեր պայթեցնել եւ սպաննել օրէնքին պարկեշտ ներկայացուցիչները։ Փաստերը մեր ձեռքն են այժմ։ Այլեւս կրնամ ըսել թէ այս մարդիկը եւ իրենց ներշնչողները ուրիշ նպատակ չունէին եթէ ոչ քաղաքացիական պատերազմ յարուցանելու Ֆրանսայի մէջ, ինչ որ կրնար յառաջ բերել նաեւ արտաքին պատերազմ։ Թող չըմեղանք չփնտռեն այլեւս, թող չփորձեն սպառազինութիւնները արգիլացնել ըսելով թէ անոնք սահմանուած էին պարկեշտ քաղաքացիները պաշտպանելու համայնավարական գրոհի մը դէմ։ Այդ չըմեղանքը տղայական է եւ անարժէք »։

Ի՞նչ կ'ապրի կու դառնայ Խ. Միութեան մէջ

« Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թղթակիցը կը հետագրէ Մոսկուայէն.—

Համաստարած փոփոխութիւնները կը շարունակուին խորհրդային կառավարութեան մէջ։ Երեք նոր փոխ - գործավարներ նշանակուեցան ծանր մարտագործութեան համար։ Երեքն ալ անձանօթներ են,— Պերվուխին, Բուլգանին, Կուզմին։ Այս երրորդ փոփոխութիւնն է որ տեղի կ'ունենայ նոյն մարտագործութեան մէջ, մէկ տարուան ընթացքին։

Ուրիշ անձանօթ մը, Պաբչին, նշանակուած է փոխ - գործավար վերջերս հաստատուած մեքենաշինութեան գործավարութեան։ Խուկովսկի, նշանակուած է փոխ - գործավար ներքին գործավարութեան, յաջորդելով Ռիգովի որ անտառային գործավար նշանակուեցաւ դեկտեմբեր 31ին։ Այս վերջինն ալ յաջորդած էր Իվանովի, որ պաշտօնանկ եղաւ իբրեւ «ժողովուրդի թշնամի» եւ առաջնորդը ատաղձի վարչութեան ութ պաշտօնեաներու որոնք գնդակահարուեցան դեկտեմբեր 24ին։

Որոշ նուազում մը կը տեսնեմ մահավճիռներու մէջ՝ գաւառական պաշտօնեաներու վրայ։ Այս առտու ձեռքս անցած քանի մը գաւառական թերթերու կը հաղորդեն 11 նոր մահավճիռներ, եօթը՝ Քարելիոյ մէջ (անտառային չրջանը), մէկը՝ սպիտակ Ռուսիոյ, երկուքը Սիպերիոյ եւ մէկը Ծայր - Արեւելքի մէջ։

*** Մոսկուայի հռչակաւոր Մէյէր հզօր թատրոնը, որ տարիներով կարմիրներուն պարծանքը կը կազմէր, փակուելու դատապարտուեցաւ։ Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական դեկոյցը կ'ըսէ թէ Մէյէրհօլտի ընկերութիւնը լուծուելով, դերասանները պիտի փոխադրուին ուրիշ թատրոններ։ Մէյէրհօլտի թատրոնը հռչակուած է խորթ՝ ժողովուրդին համար։

« Թան »ի թղթակիցն ալ հաղորդելով այս լուրը, կը գրէ.—

Մէյէրհօլտի թատրոնին փակման որոշումը նպաստաւոր ընդունելութիւն գտաւ։ Այս թատրոնը մնացորդը կը կազմէր չրջանի մը ուր մարդիկ յաւակնութիւն ունէին ամէն բան տակնուվրայ ընելու, պարզապէս վեր ի վայր չրջելու համար եւ որ երբեք նոր բան մը չտեղծեց։ Մէյէրհօլտ (Հրեայ) մոլութիւնն ունէր դասական հանրածանօթ թատերախաղեր ձեւափոխելու, դանոնք բացարձակապէս անճանաչելի դարձնելու աստիճան։

Արուեստի վարչութիւնը այս առթիւ դիտել կուտայ թէ Մէյէրհօլտի թատրոնը անանկացած է նաեւ խորհրդային խաղերու ուսումնասիրութիւնը կը պատչաճի Մոսկուայի բոլոր թատրոններուն։ Իրականին մէջ, ուսումնական ներկայ թատրոնը միայն մէկ թատերագիր ունի, Միչէլ Բուլկաքով։ Մնացեալը անարժէք է։

ԵՐԵՔ ՏԱՐԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄ...

Ձափոնի գահլիճը բացառիկ նիստ մը գումարեց կիրակի օր, վերջնապէս որոշելու համար իր հիմնական քաղաքականութիւնը Չինաստանի հանդէպ։ Մեւնոյն ատեն նիստ գումարեց գահլիճին խորհրդակցական մարմինը, որ կը բաղկանայ բանակին եւ նաւատորմին դլխաւոր մանուագէտներէն։

Երկու ժողովներն ալ երկար տեւեցին, մինչեւ երեք ժամ։ Տրուած որոշումները գաղտնի կը պահուին։ Ձափոնի հեռագրական գործակալութիւնը պարզապէս կը յայտնեցնէ թէ համաձայնութիւն գոյացաւ, «հաշուեյարդարի պարագային կը ծանուցանէ թէ համաձայնութիւն գոյացաւ, «հաշուեյարդարի ենթարկելու համար հակաճափոնական վարչութիւնը Չինաստանի մէջ »։

Իրագէտ թղթակիցներու կարծիքով, Ձափոն վճռած է պատերազմը յաւաղ տանիլ ամենայն ուժգնութեամբ, ցորչափ կը տեւէ Չինաստանի դիմադրութիւնը։ Ընդունուած է բանակին առաջարկը՝ մինչեւ երեք տարի չարունակելու պատերազմը։ Դահլիճին անտեսական խորհուրդը քառամեայ ծրագիր մը կազմած է, Ձափոնի բնական հարստութեանց չահագործման համար։

Ձափոնի նախկին ծովային եւ ցամաքային սպաները հաւանական չեն դաներ որ պատերազմ ծագի Անգլիոյ հետ։

*** Հոնկ Քոնկի մէջ արտակարգ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, ի նախատեսութիւն ճափոնական յարձակման մը։ Ամէն բանէ առաջ ցուցակագրուած են բժիշկները։

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՎ

ՁԱՓՈՆՑԻՆԵՐԸ ԳՐԱԻԵՑԻՆ Շանթունկի նաւահանգիստը, Ցինկթաօ, առանց գնդակ մը արձակելու։ Չինական բանակը պարպեց հսկայ քաղաքը որ Գերմանացիները վերաշինած են։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը վերջերս փակեց Օ - տէսայի մէջ մնացած միակ յունական եկեղեցին։ Հաւասի քաղած տեղեկութեանց համաձայն, 3000 Ճոյներ, մեծ մասով խորհրդային քաղաքացիներ, ձերբակալուած են 1937ի վերջին ամիսներու ընթացքին։ Ճոյներու ձերբակալութիւնները դադրած են նոյն թուականէն ասդին։ Բանտարկուած են 60 Ձեխեր, իսկ չատեր ալ արտաքսուած։ Ձերբակալուած Գերմանացիներու թիւը կը հաշուեն 500։ Որ եւ նչան չկայ թէ պիտի բարեփոխուի օտարազգիներու հանդէպ տիրող քաղաքականութիւնը։

Պ. Յակոբ Զազարեան եւ զաւակները՝ Առաքել, Գրիգոր, Սրբուհի, Եղիսաբէթ, Էլիզապէթ, Մատլէն, Պ. Զազար Պօյաճեան (Ճունիատան), Տէր եւ Տիկին Տրդատ Պօյաճեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Սեդրակ Պօյաճեան եւ զաւակունք (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Զազարեան եւ զաւակունք (Պուկարիա), եւ բոլոր ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի տիկնոջ, մօր, քրոջ, եղբօրաղջկան եւ ազգականին՝

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻԱՄ ԶԱՔԱՐԵԱՆԻ

(Ծնեալ Պօյաճեան, Ուլաշցի)

դառնադէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 8 յունուար , չաբաթ օր Փարիզի Փիթիէ Հիւանդանոցին մէջ։

Ճուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր, չորեքչաբթի առաւօտեան ժամը 8։30ին, Փիթիէ Հիւանդանոցին մէջէն, 22 բիս Պրիւան, Փարիզ, մէթրօ Etienne Marcel, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Թիէի գերեզմանատունը։

ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ

ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀՕՐ· ԱՄԻՐԴՈՎՂԱԹԻ ԱՄԱՍԻԱՑԻՈՑ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԱՄԱՍԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը տօնուի փարիզի մէջ 1938 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16ին կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Grande Salle des Fêtesի ՄԷՋ 10 **Rue Lancry**, ՄԷԹՐՕ **Lancry** ԿԱՄ **République**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ **ՏՕԿԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ **Գ. Գ. Կ. ԲԱՅՄԱՔԱՉԵԱՆ** ԵՒ **ՍԱՐՔԱԿ ՀՕՊԱՆԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին հանգիստի երկրորդ մասին մէջ։

Կը մասնակցին՝ Օր. ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ (լուքաք), Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ (լուքաք), ՏԻԿԻՆ ԴԱԽԻԹԵԱՆ (դաշնակ), Գ. Յ. ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ (երգ.), Գ. ԳՐԼԱՆԿՃԵԱՆ (երգ.), Օր. Ի. ԳԻԼԳԻԼԻԼԵԱՆ (երգ.), Գ. ԳՄԲԷԹԵԱՆ (արտասանութիւն), կը պարէ փոքրիկ ՆԷԼԼԻ ՄԵՐԱԻԿԵԱՆ ընկերուհին Յուքեամբ Թատրոնի դերասանուհի ԳԱՐԵԳԻՆԻ, դաշնակ՝ PLEYEL.—Մուտք՝ 10, 5 եւ 3 ֆրանք։ Տոմսերու համար դիմել Ամասիոյ Հայր. Միութեան անդամուհիներուն, Գ. ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ-ին, 17 Rue des Envierges, Paris (20) եւ հանդիսին օրը կիրճէն։

Հ. Յ. Դ.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՃՈՑՔ_ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅԵՐԵՆԱԿ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՔԷ, ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻԻ

15 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին մինչեւ առաւօտ

7 Ռիւ Վանթիւր, Սալօն Ֆլորիտի շքեղ սրահին մէջ։

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

Գ-ԵՐ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԵՒ ՓՈԽ ԱՌԱՋՆՈՐԴ Տ. ՋՕՆ. Ծ. Վ. Տ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Բացման խօսք Միութեան առենապետին կողմէ։

Կը խօսի Գ. Յ. ՇԱՀՃԵԱՆ։

Գեղարուեստական բաժին՝ Օր. ՄԱՐԻ ՀԱՅԱԳՈՐԾԵԱՆ (արտասանութիւն)։ Պիտի ներկայացուի զուարճալի մը Պուլվար Օտտոյի սիրուհիները կոմմէ, երգեր, արտասանութիւններ եւն.։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Կէս գիշերէն յետոյ կովկասեան եւ եւրոպական պարեր մինչեւ լոյս, փառնակցութեամբ Գ. ԺԻՐԱՑՐ ՄԱԼԱԵԱՆԻ նուագախումբին։

Մասնաւոր կովկասեան պար եւ նուագ Գ. ԶՈՐԳԱՃԵԱՆՆԵՐԻ կողմէ։ Մուտքը 3 ֆրանք

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

ՄԱՄՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԻՐ ՇՐՋԱՆԻ ՈՒԹ ՄԱՄՆԱՃԻԿՂԵՐՈՒ

16 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին

Salle Horticultureի մէջ

84 RUE DE GRENELLE. Metro Rue de Bac

Ձայտագիրը ամբողջովին կազմուած է մանուկներու նուագով, երգերով, պարերով եւ արտասանութիւններով։

Կը ներկայացուի ուրախ թատերգութիւն մը «ԳԱՂՏՆԻՔ»

ԿԱՂԱՆԴ ՁԱՓԱՆ կը բաժնէ բոլոր մանուկներուն նախընթերք եւ անակնկալ նուէրներ։

Մուտքը՝ փոքրերուն ճրի, մեծերուն 4 ֆրանք

ԽՆՃՈՑՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սարսէլի «Հրայր» խումբի կողմէ իր կազմութեան տասներորդ տարեդարձին առթիւ

16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ 9ը

Սալ տը Նոսի մէջ, Սարսէլ։ ՄՈՒՏՔ 7 ֆր.

ՌԱՖՖԻ խմբակի դասախօսութիւնը այս իրիկուն ժամը 9ին, քաֆէ Մէֆիսթոֆէլի մէջ, 146 Պուլվար Սէն Ժէրմէն, մէթրօ Օտէօն ։

Կը խօսի՝ Ս. Վրացեան, նիւթ՝ Դաշնակցութիւնը եւ ընկերվարութիւնը։

ՀԱՑ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՑ ԿԱՄ. ԵՒ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՏԷՍԻՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Ը. **ԴԱՐ ԱՀԻՄԱՐԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ**

16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Հ. Յ. Դ. Ցան մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԳՆԴ. ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ

Տեղի պիտի ունենայ Միութեանս պաշտօնական դրօշակի յանձնումը

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Կը ներկայացուի Ա. ԱՆԱՐՈՆԵԱՆԻ «ԵԼ ՄԻ ԱՂՕԹԻՒ»Ը

Մուտք՝ 2 ֆրանք

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Դառն կսկիծով կ'ողբանք մահը մեր անզուգական հայրենակից, լաւագոյն հայրենասէր Պ. ՏԻԳՐԱՆ ԹԻՒԱՆԵԱՆԻ (Բաբերդցի)։ Մեր խոր ցաւակցութիւնները Այրի Տիկին Փայլածու Թեւանեանի, Տէր եւ Տիկին Ընկ. Եփրեմ Թեւանեանի, Պ. Գրիգոր Թեւանեանի եւ համայն պարագաներուն։

եղբարք Ազանեան

**

Սրտի խորունկ կսկիծով մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Ամասիացի երիտասարդներ՝ ՅԱԿՈԲ ՄԱԼԵԱՆի եւ ԵՐԵՄԻԱ ԷԼԻՒՔՍԻԿԵԱՆի մահուան առթիւ, իրենց պարագաներուն։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Պ. Աաչիկ, Գրիգոր եւ Ճարութիւն Հայրապետեան կը ծանուցանեն որ 13 յունուար, հինգշաբթի առաւօտ , փարիզի Հայոց Եկեղեցիին մէջ, 15, բիս ժան կուժօն, տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ իրենց ողբացեալ հօր եւ մօր յիշատակին , կը հրաւիրուին ազգականներն ու բարեկամները ։

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Տէր եւ Տիկին Մխիթարեան Ալիքեանեան 50 ֆրանք կը նուիրեն Փարիզի աղքատախնամին, փոխան ծաղկեպսակի, այրի Տիկին Սառա Վարժապետեանի մահուան առթիւ։ Ստանալ «Ճառայի» Վարչութենէն փոխան ընկալագրի։

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ Վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է՝ Ամն, Լոնտոնէն, փոխան ծաղկեպսակի, ողբացեալ Տօքթ. Ճէլէպի մահուան առթիւ ձեռամբ Պ. Ս. Խիլիքճեանի, 10 չիլին։ Պ. Մ. Փամպուքճեան, փոխան ծաղկեպսակի, ողբացեալ երիցուհի Տէօվլէթեանի մահուան առթիւ 100 ֆրանք։ Պ. Կ. Մուպիկեան, փոխան ծաղկեպսակի, ողբացեալ երիցուհի Տէօվլէթեանի մահուան առթիւ 50 ֆրանք։

ՎԱՐԶՈՒ ՏՆ

Վարձու է երկու սենեակ եւ խոհանոց մը օդասուն վայրի մէջ։ Ջուր, կաղ, էլեկտրականութիւն։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Տոնիկեանի, 52, Rue Gustave Courbet Bagneux, (Seine):

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԾԱ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԾԱ

44 Rue Dunkerque (ՄԷԶՐՕ ԿԱՄ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։

Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑՐԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻՕ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ։

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ ։

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 07-77 07-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու հասար ժամանաւոր գին։ Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՃԱՇԵԼ ՄԱՔՈՒՐ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՀԱՄՈՎ

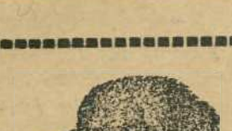
ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ **Restaurant Diamantaire**

60 Rue Lafayette, Paris (9) ՄԷԹՐՕ Cadet եւ Pelletier

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿՈՒՆ ԱՐԱՄ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

(Մեր Ագարկն)

Ուր պիտի գտնէք ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ, ամառատ օդի՝ առատ աղանդերներով։ Մեր ճաշագիտութիւնն է ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ ՄԱՔԷՄԻ։ պատրաստուած՝ կանանչ պղպեղով եւ լոլիկով, իսկ գառնուկի միսէ պատրաստուած մեր ՏՇՕՆԷՐ ՔԷՊԱՊով կրնաք վրցին փարիզի բոլոր ճաշարաններուն ետ։ կիրակի օրեր ԷՔՄԷՔ ԳԱՅԱՑԻՔ ներ, ամէն երեկոյ արեւելեան, ընտիր նուագ դեկավարութեամբ Գ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ ՋԱՃԻՐԷ ֆանքի։ Մուշտակներու նորոգութիւնը, ձեւափոխութիւնը, ներկելը եւ թանաջը։ Մուշտակները կը մաքրենք ձրի։

FOURURESDE ST. BERNARD

ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕՒԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

ՈՐՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Ձեր ձմեռ մի ժառանգութիւնը մուշտակ ունի, ուրեմն պիտի գտնէք մուշտակներ, մանթօներ, գաբեր, աղուներ, օձիքներ եւ փոքրիկ կենդանիներ։ Մեր արհեստանոցներուն մէջ՝ չափի վրայ կը շինենք մանթօներ եւ գաբեր, անմրցելի գներով։ կը ստանձնենք մուշտակներու նորոգութիւնը, ձեւափոխութիւնը, ներկելը եւ թանաջը։ Մուշտակները կը մաքրենք ձրի։

Ձեզ է կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր։

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Desnoyer — PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

L'3 PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
13
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
13 JANVIERE
1938

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

14e Année No. 3627 — ԺԴ. ՏԱՐԻ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԷՍՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԾԱՌԸ ԶՈՐՑԱՒ, ՃՊՈՒՒԸ Կ'ԵՐԳԷ...

կիրակի եւ երեքշաբթի հրատարակեցինք Հօկի Ֆրանսայի չրջանին 1937 դեկտեմբեր 29 թուակիր եւ 4 թուահամար չրջաբերականը, ուղղուած բոլոր մասնաճիւղերուն:

Զանոնք առինք միայն թիւ 2 եւ 3 հատուածները, որոնց առաջինը կը բացատրէ օրացոյցին յապաղման պատճառները, իսկ երկրորդը՝ կը յանձնարարէ որ «ըստ առաջնոյն, յառաջիկայ յունվարի ընթացքին փոխուին Հօկեան անդամատեսութիւնները»: Այս առաջարի ընթացքին փոխուին Հօկեան անդամատեսութիւնները»: Այս առաջարկը դրութեամբ ալ, կը հրահանգէ գումարել «արտակարգ անդամագրութեամբ ալ, կը հրահանգէ գումարել «արտակարգ անդամական ժողովները եւ ձեռնարկել քարգերու փոփոխութեան»:

— « Նոր բարդ ստանալու համար պայման է որ իւրաքանչիւր Հօկեան փակէ լրացող տարուան հաշուոյն իր ունեցած յետնեալ պարտքերը: Այս պայմանը չլրացնող ընկերներուն պէտք չէ նոր բարդ տալ: Այդպիսիներուն բերանացի եւ գրաւոր կերպով յայտարարելու է որ ամենաուշը մինչեւ փետրուարի 15ը նոր բարդ ստանողները կը կորսնցնեն իրենց Հօկեանի իրաւունքները: Յետագային այդ իրաւունքները ձեռք բերելու համար անոնք պարտաւոր պիտի ըլլան նոր դիմում ներկայացնելու եւ դարձեալ անպայմանօրէն վճարելու իրենց բոլոր հին պարտքերը »: (*Բնագրին մէջ առորագծուած են բոլոր կարեւոր կէտերը*):

Ի՞նչ կը հետեւի այս դաղտնի չրջաբերականին բովանդակութենէն.—

1· Հօկի կեդր· վարչութիւնը հատատելով կազմակերպութեան «լուծարք»ը՝ Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան կողմէ, կը փորձէ այն տպաւորութիւնը ձգել թէ լուծումը կը վերաբերի միայն «Հօկի Երեւանի Գլխ· վարչութեան, որը, ինչպէս գիտէք, ընարուած չէր, այլ կը նշանակուէր Հայաստանի կառավարութեան կողմէ »:

2· Ի՞նչ փոփոխութիւններ ալ առաջարկէ կառավարական յանձնաժողովը, «արտասահմանեան Հօկերու ընդհանուր կազմակերպչական խնդիրներու վերաբերեալ», եթէ «այդ փոփոխութիւնները անդրադառնան նոյնիսկ Հօկի անունին եւ ներկայ թիւնները անդրադառնան նոյնիսկ Հօկի անունին եւ ներկայ ծրագրով նախատեսուած անոր նպատակին, չպիտի դպին սակայն մեր կազմակերպութեան գոյութեան»: (*Առորագծումը՝ բնագրէն*):

3· կանգնած՝ այս տեսակէտին վրայ, կեդր· Վարչութիւնը կը կարծէ թէ Հօկը «աւելի առողջ եւ աւելի ուժեղացած դուրս պիտի գայ, նուիրուելու համար բացառապէս Խ· Հայաստանի բարօյական չահերու պաշտպանութեան»: (*Ինչ մը վերը՝ վարչութիւնը «հրճուանքով եւ հպարտութեամբ» կը յայտարարէ թէ «Հայաստան այլեւս նիւթական օգնութեան պէտք չունի», չնորհիւ ճարտարագործութեան եւ գիւղատնտեսութեան զարգացման ...*):

4· Փոխանակ սթափելու 15 տարուան փորձերէն, կեդր· Վարչութիւնը «բախտորոշ» համարելով րոպէն, կը յիշեցնէ թէ «մեր պայքարը չատ աւելի սուր է ներկայիս Խ· Հայաստանի թշնամիներու դէմ· հետեւաբար ո եւ է տատամսում, ո եւ է կասում այդ մարդին մէջ ներելի չէ »:

5· «Հազիւ թէ տասնեակ մը մասնաճիւղեր ներկայացուցած են իրենց եռամսեայ եւ վեցամսեայ հաշուեկշիռները, հակառակ մեր բազմիցս կատարած դիմումներուն»: Այդ պատճառով ալ, կեդր· Վարչութիւնը «կ'ենթարկուի եւ ծանրօրէն ենթարկուած է արդէն նիւթական ճգնաժամի»: (*Առորագծումը՝ բնագրէն*): Նախատեսուած գումարին «հազիւ 40 տոկոսը» իրականացած է: « Կեդր· Վարչութիւնը պահեստի գումարներ եւ կամ վարկեր չունի դրամատուներու մէջ, այս հակայական բացը դոցելու համար»:

Ինչպէս կը տեսնէք, ոգին մարտական է, իսկ բովանդակութիւնը, մանաւանդ նիւթականը՝ «կրիտիկական»:

Թողո՞ւնք առանին հաշիւները եւ քննենք բուն հարցը:

Ուրեմն, երեւանի մէջ Հօկը վերջն ալ, թեւերն ու ոտքերը ողջ կը մնան կամ պիտի մնան արտասահմանի մէջ...

Մենք մարգարէական կարողութիւններ չունինք, լուծելու համար այս հանելուկը: Բայց, քիչ մը տրամաբանութիւն փորձելով, կը հասնինք այն եզրակացութեան, թէ երբ զեկավարութիւն մը, կեդրոնական հաստատութիւն մը կը լուծուի, անոր ենթակայ մարմիններն ալ մեքենաբար կը կորսնցնեն իրենց գոյութեան իրաւունքը:

Մանաւանդ որ, երեւանի Գլխ· Վարչութիւնը միեւնոյն ատեն ծանր ամբաստանութեան տակ է, եւ վարիչներն ալ բանտարկուած են ամենայն հաւանականութեամբ:

« Խ· Հայաստան»ի զեկտեմբեր 28ի թիւէն կ'իմանանք թէ՝ կառավարութիւնը քննութեան առած է չարք մը հարցեր՝ ժողովրդական տնտեսութեան մէջ կատարուած «վնասարարութեանց» մասին եւ այս առթիւ նկատած է որ, «Հօկի եւ Ներդաղթչինի նախկին զեկավարութիւնը », ինչպէս եւ պետական նախկին զեկավարութիւնը « կատար

ՀԱՅՐ, ՀԱՐՍ Է ԵԿԵԼ

— Տէ՛, ախպէ՛ր, ասոր մեղքը մե՞ր ենք. մեր ենք տարաբաղդ, մեր ենք ոչ մէկ բանի պետք եկող, ոչ մէկ գործի չենք ձեռնարկեր: Իսկ ինչո՞ւ չենք ձեռնարկեր, ինչո՞ւ չենք գործեր, ինչո՞ւ չենք ստեղծագործեր: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ համար պատրաստ պէտք է գտնենք: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է մատուցուի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ձրի տրուի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին գայ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին գոյանայ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին ստեղծուի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին ծնի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին ծլի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին բուսնի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին ծաղկի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին պտղաբերի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին հասունի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին հունձքի ենթարկուի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին ալիւրի վերածուի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին հացի վերածուի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին ուտելի դառնայ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր բերանը մտնի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ստամոքսը իջնի: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր արիւնը դառնայ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր մարմինը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ոսկորները կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ուղեղը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր միտքը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր գիտակցութիւնը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր հոգին կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր էութիւնը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր անհատականութիւնը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ինքնութիւնը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ազգային դիմագիծը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ազգային կերպարանքը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ազգային դէմքը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ազգային ոգին կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ազգային հոգին կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ազգային էութիւնը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ազգային անհատականութիւնը կազմէ: Ինչո՞ւ ամէն ինչ մեզ պէտք է ինքնին մեր ազգային ինքնութիւն

ԻՐԱՎՈՒՆՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՎԻՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻՑԵՐԿՐԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

«««« • »»»»

Մի կողմէ եւ կայսր էին, սպայ էին, նաեւ գնդի սպասուհիներ էին, տասնեակներով։ Ուրիշ տուն մի մտար, ոչ մէկ կին կար։ Ամէնքն ալ տղամարդիկ էին։ Ամէնքն ալ ծիծաղկոտ էին։ Ամէնքն ալ ուրախ էին։ Ամէնքն ալ կը խմէին։ Ամէնքն ալ կը պարէին։ Ամէնքն ալ կը խօսէին։ Ամէնքն ալ կը գոռային։ Ամէնքն ալ կը կատակէին։ Ամէնքն ալ կը ծիծաղէին։ Ամէնքն ալ կը կանչ

են: Պէտք է քիչ - շատ ծանօթ ըլլալ ռուսական դործերու, զանազանելու համար հայկական «Մելիքեան» մականունը «Մելիքով»էն: Մանաւանդ պէս չատ մը Հրեաներ ռուսական մականուններ ընտրած են: Սորվրդային իշխանութիւնները կը դիւրացնեն այս սովորութիւնը, եւ շատ քիչ երկիրներ կան ուր այն - քան դիւրին ըլլայ անուն փոխել: Իրենց կեղծանուններուն շնորհիւ էր որ Բրունշթայն Թրոցքի եւ Ռոզենֆելտ Քամենեւ նշանաւոր հանդիսացան: Վերջն տրուած օրէնքը առհասարակ ընդունուեցաւ եւ չատ Ռուսակով մը ուրիշ մէկը չէ եթէ ոչ Եսոսլեւիչ - Օհնէ, Իվանով մը իրականին մէջ Շապիրով մըն է եւայլն: Ձիշդ է որ վոքր անունները չատ աւելի որոշ դաղափար կուտան: Ինչ որ ալ ըլլայ, ազգային պրպտումներէ վերջ, որուն արդիւնքը չի կրնար սըխալներէ դերծ ըլլալ, մօտ երեսուն Հրեաներ դասնք Գերադոյն Սորվրդի անդամներուն մէջ: Շատ տկար է այս թիւը, եթէ նկատի առնենք այն տիրապետութիւնը որ Հրեաները կատարեցին յեղափոխութեան առաջին տարիներու ընթացքին: Հակառակ այս դերին կարեւորութեան — կամ աւելի ճիշդ՝ այդ պատճառով — այսօր որոշ նահանջ մը կը տեսնուի հրէական ազդեցութեան մէջ: Բայց պէտք չէ շատ յառաջ երթալ այս հարցին մէջ: Ինդիրը շատ բարդ է եւ մանաւանդ ուսումնասիրութիւն մը կը պահանջէ: Բաւականանանք հաստատելով որ եթէ հակահրէութիւնը շատ զօրաւոր եւ ծաւալուն դղացում մըն է ռուս ժողովուրդին մէջ, կառավարական հակասեմականութեան հետք չկայ: Բարմաթիւ Հրեաներ կարեւոր դիրքեր կը դրաւեն վարչութեան մէջ: Քանանովիչ եղբայրները երեքն ալ բնաորուած են Գերագոյն Սորվրդին մէջ: Երկուքը գործակալներ են: Բայց եւ այնպէս խորհրդային քաղաքականութեան նոր ձգտումը նպաստաւոր չէ հրէական ազդեցութեան: Նախ անոր համար որ, Հրեաներուն մէջ աւելի շատ գործիչներ կան՝ հաւատարիմ մնացած 1917 ոդիին եւ «տեւական յեղափոխութեան» թրոցքիական տեսութեան: Ցետոյ, ազդային - համայնավարութիւնը, որ հետզհետէ աւելի բացորոշապէս կը չեշտուի մէջ աչքերուն առջեւ, խտօրէն կը դատապարտէ արտասահմանի հետ եղած չփումները, որոնք վատառողջ կը համարուին ժողովուրդին համար: Արդ, ռուս Հրեաները աս հասարակ ազդականներ ունին— ժամանակին դպրած — Ամերիկայի, արեւմտեան Եւրոպայի, Լեհաստանի եւն. մէջ եւ կը ջանան կապ պահել անոնց հետ: Պատահական չէ որ տիրող մաքրադործումներուն եւ վերջին մեծ դատապարտութեանց մէջ այնքան մեծ համեմատութիւն մը կը կազմեն Հրեաները ...

Բազմաթիւ եպիսկոպոսներ ձերբակալուած

Սորվրդային թերթ մը, «Կորովսկայա Կոմմունա» կը գրէ թէ օրթոտոքս կղերին կարդ մը անդամները ձերբակալուած են լրտեսութեան, ահաբեկչութեան եւ դաւաճանութեան համար: Անչուչա բոլորն ալ խոստովանած են իրենց յանցանքները... Կալանաւորներն են, Մոսկուայի մէջ,— արքեպիսկոպոս Լեբեսեւ, մետրոպոլիտներ Վիսարիոն եւ Վիտալի, հայրապետը «կենդանի եկեղեցի»ին, որ խորհրդային իշխանութեան չատ կեղեցի»ին, որ խորհրդային իշխանութեան չատ են եպիսկոպոսներ Պուրլեւսկիյ, Սորոքով, Մասլովսկիյ, մետրապոլիս Տուլսկով: Նոյն թերթին համաձայն, Սերգէյ եպիսկոպոս, որ օրթոտոքս եկեղեցւոյ պետն էր պատրիարք Տիխոնի մահէն ի վեր, Սիպերիա աքսորուած է, «անբարոյականութեան համար»:

Գալով այն քահանաներուն որ ձերբակալուած կամ դնդակահարուած են վերջին 15 օրերու ընթացքին, կարելի չէ հաշուել անոնց թիւը: Եւ միայն օրթոտոքս եկեղեցին չէ որ կը հալածուի. բոլոր դաւանանքներն ալ ենթակայ են նոյն խստութեանց: Գրեթէ բոլոր կաթոլիկ եկեղեցիները փակուած են, ժողովրդապետներէ զրկուած ըլլալով:

Նոր ձերբակալութիւններ
Էջուպի դաւադրութեան առթիւ

Երէկ մանրամասնօրէն հաղորդած էինք էջուպի դէպքին առթիւ եղած նոր յայտնութիւնները: Դաւադիրներէն Լոքիւթի կրկնեց իր խոստովանութիւնները՝ Քլէրմոն Ֆէռանի ընդհ. դատախազին առջեւ: Այս յայտնութեանց վրայ ձերբակալուեցաւ նաեւ Միշլէն գործարանին դլխաւոր հարստարգէտը, Վոկէլ, որ հեռաձայնով մայրաքաղաք հրաւիրած էր Լոքիւթին: Երկու ամբաստանեալներն ալ Փարիզ փոխադրուեցան, ուր պիտի դատուին միւս դատախրներուն հետ: Յատկապէս էջուպի դէպքին չորս հեղինակները ենթակայ են մահապատիժի, չէնքեր ոչնչացուցած եւ քաղաքացիներու մահուան պատճառ եղած ըլլալով:

Ամբաստանեալ Վոկէլ Ռումանացի մըն է, ֆրանսական հպատակութիւն ստացած: Լոքիւթի մատնանշած երկու դրպիչները, Մէթէնիէ եւ կոմս որ ամէն օր կը հերքեն իրենց սէմ եղած ամբաստանութիւնները: Ֆանդուած երկու չէնքերուն դռնապաններն ալ հակասական յայտարարութիւններ բրած ըլլալով, դէմ դիմաց պիտի հանուին Լոքիւթի հետ, որ 28 տարեկան երիտասարդ մըն է, ժրաջան եւ ամբողջովին նուիրուած քիմիական ուսումնասիրութեանց: Շատերուն զարմանք պատճառեցին իր խոստովանութիւնները, որովհետեւ Լոքիւթի անուն հանած էր իրրեւ որսորդ եւ ձկնորս: Իր ծնողքն ալ ապշութեան մատնուեցան:

Երիտասարդին խոստովանութիւնները խոր ազդեցութիւն գործեցին հանրութեան վրայ, որ մինչեւ հիմա չէր կրնար հաւատալ թէ ճարտարագործական դասին պատկանող քաղաքացիներ կրնան ահաբեկչական գործեր ծրագրել: Զանազան հանգամանքները այս առթիւ չնորհագործով կառավարութեան արձնութիւնը, կը պահանջեն ոչնչացնել ֆաշական գործունէութիւնը, իսկ ազգային կոմմիսէան կազմակերպութիւնները կը հեղնեն եղած յայտնութիւնները:

Դատական նախարարը հաստատելով էջուպի դէպքին եւ դաղտնի կոմիտէին միջեւ եղած կապերը, յայտարարեց թէ այս ամբաստանեալները չեն կրնար քաղաքական յանցաւոր համարուիլ, հետեւաբար բանտարկուած պիտի մնան իրրեւ հասարակ չարագործներ: «Որքան ալ ցաւինք որ մեծ անցեալի տէր մարդիկ այս վիճակին պիտի մատնուին, օրէնքը օրէնք է ամէնուն համար»:

Ազգ. ժողովականութեան պարգեւ ձերը

Երեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ ազգ. պարզեւախաղի 12րդ չաբքին վիճակահանութիւնը: Երեք միլիոնի մեծ պարգեւը չահեցաւ 0.130.742 թիւը:

59 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թիւով կը տարբերին, չահեցան 30.000 ֆրանք:

Հետեւեալ չորս թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք: 1.166.239, 1.477.945, 0.301.926, 0.699.570:

236 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թուանչանով կը տարբերին, չահեցան 10.000ական ֆրանք:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 500.000 ֆրանք: 675.248, 1.338.651, 0.141.199, 0.631.820, 0.860.081, 1.017.699:

354 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թուանչանով կը տարբերին չահեցան 5000ական ֆրանք:

63.532 վերջացող թիւերը չահեցան 120.000 ֆրանք:
45.761 վերջացող թիւերը չահեցան 120.000 ֆրանք:
2097 վերջացող թիւերը չահեցան 50.000 ֆրանք:
963 վերջացող թիւերը չահեցան 10.000 ֆրանք:
924 վերջացող թիւերը չահեցան 5000 ֆրանք:
32 վերջացող թիւերը չահեցան 1000 ֆրանք:
31 վերջացող թիւերը չահեցան 500 ֆրանք:
2 վերջացող թիւերը չահեցան 120 ֆրանք:

ՆՈՆՆԳԵԱՆ ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ

ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀՕՐ ԱՄԻՐԴՈՎՂԱԹԻ ԱՄԱՍԻԱՑԻՈՅՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԱՄԱՍԻՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը տօնուի Փարիզի մէջ 1938 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16ին կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Grande Salle des Fêtesի ՄԷՋ 10 **Rue Lancry**, ՄԷԹՐՕ **Lancry** ԿԱՄ **République**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ **ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ **Գ. Գ. Կ. ԲԱՄՄԱՏՋԵԱՆ** ԵՒ **ԱՐՇԱԿ ՀՕՊՃԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին հանգէսի կրկրորդ մասին մէջ.

Կը մասնակցին՝ Օր. ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ (ջութակ), Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ (ջութակ), ՏԻԳԻՆ ԴԱՒԻԹԵԱՆ (դաշնակ), Գ. Յ. ՏԷՕՄՄԷՃԵԱՆ (երգ), Օր. ԳՐԻԱՆԿԱՃԵԱՆ (երգ), Օր. Ի. ՓԻԼԻՊԻՒԼԵԱՆ (երգ), Գ. ԳՄԲԷԹԵԱՆ (արտասանութիւն), կը պարէ փոքրիկ ՆԷԼԼԻ ՄԵՐՀԻՒԿԵԱՆ ընկերակցութեամբ Գ. ԱՒՐԵԳԻՆԻ, դաշնակ՝ PLEYEL.—Մուտք՝ 10, 5 եւ 3 ֆրանք: Տոմսերու համար դիմել Ամասիոյ Հայր. Միութեան անդամներուն, Գ. ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ-ի, 17 Rue des Envierges, Paris (20) եւ հանդէսին օրը կիշէն:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՍԸ ՏՂՂՈՎ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ կուսակցութեանց համաձայնութեան կոմիտէն նկատ դումարելով, անդամ մը եւս յանձնարարից որ իրենց անդամները փոխադարձաբար ղղուշանան նախատական յարձակումներէ: Այս առթիւ քուէարկուած բանաձեւը կ'ըսէ թէ «ֆաշական վտանդը չէ անհետացած եւ միացեալ գործունէութիւնը ֆաշականութեան դէմ՝ անհրաժեշտ է աւելի քան երբեք, հետեւաբար պէտք չէ ընել որ եւ է բան որ կրնայ վտանգել զայն»:

ԻՏԱԼԻԱ մեծ քանակութեամբ եղիպտացորեն եւ քարիւղ ապսպրած է Ռումանիոյ: Ցունուար 15ին իտալացի ճարտարագէտներ պիտի երթան Քոնսթանցա, զանազան չինութեանց համար:

Հ. Յ. Դ.

Փառիզ

Հ. Յ. Դ. Արեւելեան Եւրոպայի Կ. Կոմիտէն Ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջակի բոլոր ընկերները 15 յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Սօսիէթէ Սավանթի Salle D սրահին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ**

Նիւթ՝ « Միջազգային կացութիւնը եւ Թուրքիոյ հոգերը»:

Գահիրէ

ՏԷՍԻՆի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ «Մուրատ» եւ «Կորիւն» խումբերու ընկերները 15 յունուար, Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին սովորական տեղը: կարեւոր օրակարգ:

ՊՈՒԼՈՒԱՐ 1880ԻՆ «Վոռաժեան» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը կիրակի, 16 յունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՎԻԵՆԻ կոմիտէն ընկ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները 16 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին «Խաչակ» ակումբին մէջ:

Ընկերատեսակրական խնջոյք

կազմակերպուած Սէնթ Անթուանի Հ. Յ. Դ. «Ընկեր կարօ» ենթակոմիտէի կողմէ, 16 յունուար, կիրակի ժամը 2ին Օթէլ Թէրմինիւսի մէջ (27 թիւ հանրակառքի վերջաւորութեան):

Կը խօսի Ընկ. Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Ներկայ պիտի ըլլան տեղւոյն Ընկերվարական հատուածի ներկայացուցիչները: Մանրերու մասնակցութեան համար 5 ֆր., (ուտելիք եւ խմիչք միասին):

ՖՐ. Կ. ԽԱՂՋԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ԻՐ ՇՐՋԱՆԻ ՈՒԹ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐՈՒ
16 յունուար կիրակի կէսօ է վերջ ժամը ճիշդ 3ին
Salle Horticultureի մէջ

84 RUE DE GRENELLE. Metro Rue de Bac

Յայտագիրը ամբողջովին կազմուած է մանուկներու նուագով, երգերով, պարերով եւ արտասանութիւններով:

Կը ներկայացուի ուրախ թատերգութիւն մը «ԳԱՂՏՆԻՔԸ»

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ կը բաժնէ բոլոր մանուկներուն նախընթրիք եւ անակնկալ նուէրներ:

Մուտքը՝ փոքրերուն ձրի, մեծերուն 4 ֆրանք

ԱՄԱՆՈՐԻ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՆՈՒԱՃԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ԼԻՈՆԻ ՀԱՑ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆՈՅՑ

15 Յունուար Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8.30ին Էմիլ Զոլայի սրահը:

Ազգային «Հայկազեան» զոյգ դպրոցներու 120է աւելի աշակերտները պիտի երգեն, արտասանեն, պարեն հայկական պարեր գեղջկական տարազով:

Լիոնահայե՛ր, փութացէք քաջալերելու այս ձեռնարկը որ կը խօսի բոլորիդ սրտին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ չրջանի Հայր. Միութեան Փարիզի Մ. Ճիւղի Ընդհ. ժողովը 16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին, 32 Ավընիւ Կոպլէնի սրճարանի վերնայարկը, մէթրօ Կոպլէն: Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները:

*
**

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Հայ կամատուներու եւ Մարաիիներու Միութեան ժողովը, 15 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «Խրիմեան» դպրոցի սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս:

ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ

Վարձու է երկու սենեակ եւ խոհանոց մը օդասուն վայրի մէջ: Ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն: Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Տոնիկեանի, 52, Rue Gustave Courbet Bagneux, (Seine):

ԳԱՑԷՐ ՏԵՍՔԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ_ՊԱՐԱՇԱՒՆԴԷՍ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՑՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՔԷ, ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻԻ

15 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8էն մինչեւ առաւօտ 7 Ռիւ Վանթիւր, Սալօն Ֆլորիան ղբեղ սրահին մէջ:

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ԳԵՐ. Տ. ԳՈՒՐԵԳԻՆ ԱՐՔ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ
ԵՒ ՓՈՔ ԱՌԱՋՆՈՐԴ Տ. ՉԳՕՆ. Ս. Վ. Տ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Բացման խօսք Միութեան առենապետին կողմէ:
Կը խօսի Գ. Յ. ՇԱԼՃԵԱՆ,
Գեղարուեստական բաժին՝ Օր. ՄԱՐԻ ՀԱՅԳՈՐԾԵԱՆ (արտասանութիւն), Պիտի ներկայացուի վաւերաշ մը Գուլվար Օտտոյի սիրող

ՀԱՐԱԶԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՈՒՐԲԱԹ
14
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
14 JANVIERE
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3628

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽՕՍՔԵՐ ՈՐ ԱՐԻՒՆ ԿԸ ՀՈՏԻՆ

»»»» o ««««

Ընթերցողներուն մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք վրան բաց սպառնալիքի մը առթիւ, որ երեւցաւ Թուրքերէն թերթի մը՝ «Ճիւմհուրիյէթ»ի յունուար 7ի թիւին մէջ եւ որ երկու անգամով հրատարակուեցաւ «Ցառաջ»ի մէջ: (Տես երէկուան եւ այսօրուան թիւերը):

Սպառնալիքին հեղինակն է արեւելեան նահանգներու ընդհ. քննիչը, Թահսին Իւզէր: Եթէ չենք սխալիր, նոյն այն Թահսին պէյը, որ պատերազմէն առաջ կը վարէր Կարին - Վան չրջանը, նախ իբրեւ կուսակալ, յետոյ իբրեւ լիազօր եւ որ անձամբ գլուխ հանեց Կարինի տեղահանութիւնն ու կոտորածը:

Այլեւս Հայ մնացած չըլլալով «արեւելեան նահանգներ»ուն մէջ, ընդհ. քննիչը աչքերն ուղղած է սահմանէն անդին, դէպ՝ Ալէքսանդրէթ:

Իր սպառնալիքը հիմնաւորելու համար, Թահսին Իւզէր կը պատմէ քնարեր հէքեաթ մը,— մէկը այն դիւաերէն որոնց վարպան են Թուրքերը, երբ կ'ուզեն որ եւ է փորձանք սարքել ոչ-Թուրքերու գլխուն:

Լսենք իր բառերով.

— « Համաշխարհային մամուլին արձագանգող լուրերէն են այն լուրերը որոնց համաձայն ժամանակին հայ հրոսակներու պետ եւ ընդհ. պատերազմին մէջ հայկական զօրագունդերու մէջ սպայութիւն ըրած 40 հոգինոց Դաշնակցական խմբակ մը երկու քամիօնով Պէյրութէն Հալէպ դրկուած է եւ ասոնք ի վերջոյ Հաթայ պիտի դրկուին: Նոյնպէս այն լուրը թէ Հայ Դաշնակ կոմիտէն Րէսիւլայնի մէջ գաղտնի ժողով մը գումարած է եւ կարգ մը որոշումներ տուած: Այս լուրը կը մղէ մեզ կիսադարեան հայ կոմիտէնիական պատմութեան էջերը խառնելու եւ անոր կարգ մը էջերը նորէն կարդալու »:

Յետոյ «նորէն կարդալով պատմութեան կարգ մը էջերը» , վկայութեան կը կանչէ Հայաստանի վարչապետը եւ քանի մը դարձուածքներ, որոնք իրբեւ թէ ներկայ եղեր են, անցեալ տարի, ի պատիւ Իսմէթ Ինէօնիւի տարքուած սեղանի մը, Իզմիրի դիմաց: Հայաստանի վարչապետը այս առթիւ ըսած կ'ըլլայ, ակնարկելով « երկու եղբայր ազգերու միջեւ ծագած ցաւալի դէպքերուն». — Ասոնց բոլորին պատասխանատուն ցարութիւնն է, փաստիչահու – թիւնն է, Դաշնակ կոմիտէն է ...

Այսքանը արդէն բաւական է, որպէսզի Թահսին Իւզէր յայտարարէ ի լուր աշխարհի .

— « Հայ վարչապետը, իր ճառովը, ամբողջ աշխարհի հանրային կարծիքին ուղղելով իր խօսքը, ուզեց ըսել թէ «Դաշնակ կոմիտէն արիւնալի արատ մը կը կազմէ մարդկութեան եւ քնկերութեան համար: Հայ անցեալին մէջ կատարուած բոլոր ոճիրներուն հեղինակները ասոնք են »:

Այս յայտարարութիւնը, որ բարձր, իրաւասու եւ մտաւորական անձի մը կողմէ կը կատարուէր, փաստաթուղթ մըն էր որ ամբողջ աշխարհի կ'իմացնէր թէ հայկական խնդրին մէջ մեծ թուրք ազգը անմեղ ու անպարտ էր »:

Ո՞վ կը տարակուսէր այդ մասին... Եւ հիմա նորէն նոյն կոմիտէն է որ դաւեր կը սարքէ անդին, Սանճաքին մէջ, հրոսակներ զրկելով, գաղտնի ժողովներ կազմելով եւն.:

Այնուհետեւ նորէն քիչ մը «Հայոց պատմութիւն» քրքրելով, Ազգի ինքնապաշտպանութեան պայքարէն մինչեւ Պերլինի եւ Հռոմի ահաբեկումները, ընդհ. քննիչը կը հասնի «տրամաբանական» եզրակացութեան .

— « Կրակէն պաշտպանուելու, կրակին մէջ չիյնալու համար երկարող ամէն ձեռք իրենց դաւադիր թեւերովը վար առնուած են. բայց այս թեւը վերջապէս մատնուեցաւ այն վախնանին զոր ուզեց ըսել հայ վարչապետը Սարտարապատի մէջ: Պատմութիւնը այսպէս արձանագրած է այս պարագան :

Հիմա ալ, նոյն կոմիտէին, նոյն թեւին Հաթայի կրակին մէջ իյնալու ձգտիլը ուրիշ իմաստ չունի, բայց եթէ կրկնել նոյն պատմութիւնը եւ նոյն ներկայացումը, ու այսպէսով դարձեալ ապէտ մը պատրաստել իրենիներուն համար: Ասոնց երկարող եւ երկարել ձեռքին ալ առանցքը պիտի կազմէ այս աղէտալի օժանդակութեան ձեռքն ալ առանցքը պիտի կազմէ այս աղետին, այս սրտակեղեք պատմութեան :

Այլեւս եկած է ժամը յայտնելու թէ խիստ ուշադրութեամբ եւ մեծ մտահոգութեամբ օրը օրին կը հետեւինք մամուլին մէջ արձագանգած այս վերջին կացութեան »:

Ահա այսքան պարզ է եւ բացորոշ՝ Թուրք նահանգապետին սպառնալիքը,— երէկ ջարդեցինք, վաղը նորէն կը ջարդենք: Եւ պատասխանատու պիտի մնաք դուք :

Երէկ «անմեղ եւ անպարտ » էր Թուրք ազգը, երբ սրէ կ'անցկնէր կամ լեռնէ լեռ, գետէ գետ, անապատէ անապատ քշելով կ'անգիտէր աւելի քան մէկ միլիոն ժողովուրդ, առանց սեռի կամ տարիքի խտրութեան: Վաղը կրնայ նոյն «անմեղութեամբ» կոտորած սարքել Սանճաքին մէջ ալ,— ամէն մեղք ձգելով «կոմիտէճի»ներուն վրայ :

Եւ այս չնչին սպառնալիքը կ'ուղղուի այնպիսի ատեն մը, երբ Խնկիւրի նորէն կը յուզէ Սանճաքին խնդիրը, մոռնալով իր տարածած յանձնառութիւնները եւ թշնամական դիրք բռնելով ինչպէս Ազգաժողովին, նոյնպէս հոգատար պետութեան դէմ:

Մի խոհեմներ պիտի հարցնեն.— Ո՞ւրկէ ուր այս արիւնածարաւ սպառնալիքը, երբ Թուրք մամուլը միաբերան կը չոյէր Սանճաքի Հայերու բարեկամական դիրքը:

Բուն պատճառը ծածկուած է ոչ այնքան սպառնալիքին, որքան այդ չոյանքին մէջ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՕՐՈՒԱՆ ՏԱԳՆԱՊՆԵՐԸ ԵՒ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Եւմտական ներխուժում պիտի հրաժարի՞

«Հարեւանի բը վտանգի մէջ է», կ'ըսեն ոջերը

Ընկերային եւ եւմտական տագնապը նորէն սաստկացած ըլլալով, դահլիճը բացառիկ նիստ մը գումարեց երէկ, ելք մը գտնելու համար: Տագնապը ազդած է ոչ միայն դահլիճին կացութեան, այլ եւ Ֆրանքին վրայ: Տեղական թերթերը կը գրեն թէ չորեքշաբթի օր կէս միլիառ Ֆրանք ծախսուած է, Ֆրանքին դինը պահելու համար: Եւմտական նախարարը տեսնելով որ գործադուլները եւ ընկերային խլրտումները կը խանգարեն իր եւմտական վերակազմութեան ծրագիրը, առաջարկած է նոր քաղաքականութեան մը հետեւիլ: Եթէ ընդունուի այս ծրագիրը, հետեւանքը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատին քայքայումը :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, երկու ժամուան խորհրդակցութեան մը ընթացքին, որ տեղի ունեցաւ վարչապետին եւ երեսփ. ժողովի նախագահ Պ. Էռիոյի հետ, եւմտական նախարար Պ. Պոնէ թելադրեց խզել ամէն կապ կառավարութեան եւ համայնավարներուն միջեւ, այս վերջինները պատասխանատու համարելով վերջին գործադուլներուն: Պ. Պոնէ բացատրեց թէ համայնավարները թէեւ իրապէս մաս չեն կազմեր նախարարութեան, բայց ուժ տալով ա – նոր, կը խախտեն երկրին վստահութիւնը՝ կառավարութեան ամրութեան մասին: Ուստի պահանջեց նոր դահլիճ մը կազմել, զարձեալ արմատական զեկավարութեամբ, որուն կարենայ ուժ տալ երեսփ. ժողովին կեդրոնի խմբակցութիւնը: (Այս խմբակցութեան վարիչներն են նախկին վարչապետ Պ. Ֆլանտէն եւ եւմտական նախկին նախարար Պ. Փօլ Ռէյնօ): Կ'ըսուի թէ Պ. Էռիօ ուժդնութեամբ ընդդիմացած է այս առաջարկին, դիտել տալով թէ ներկայ խորհրդարանին մէջ միայն ժողովրդական ճակատին վրայ հիմնուած կառավարութիւն մը կրնայ գոյութիւն ունենալ:

Հակառակ Պ. Էռիոյի առարկութեանց, Պ. Պոնէ պնդած է իր տեսակէտին վրայ, բացատրելով թէ ներկայ պայմաններուն մէջ անկարելի է գլուխ հանել իր եւմտական վերակազմութեան աշխատանքը: Ուրեմն, եթէ ելք մը չգտնուի, եւմտական նախարարը պիտի հրաժարի :

Այս տագնապը մէկ հետեւանքն է խորհրդակցական ժողովին անյաջողութեան :

**** Նախկին եւմտական նախարար Պ. Փօլ Ռէյնօ առջի օր ճառ մը խօսելով, ազդարարեց.*

— « Հասած ենք կէտի մը ուր անհրաժեշտ է միաժամանակ լուծել բոլոր տագնապները,— տնտեսական, եւմտական, դրամական, մեր զինակից-ութեանց եւ ազգ. պաշտպանութեան տագնապը: Միայն վտանգը յայտնելով, պոռալով կարելի է փրկել երկիրը: Անհրաժեշտ է Ֆրանսական միաձայնութիւն, կանխելու համար տնտեսական փլուզումը եւ պատերազմը: Պատերազմը կը յածի խաղաղասէր ազգերուն բոլորտիքը: Պատերազմը պիտի դժուանէ պատահառած ազգերը: Ժամանակը եկած է բանալու երկրին աչքերը »:

**** Ակադեմեան թերթ մը, «Լ'Էփօք» իր երէկուան խմբագրականով կը պահանջէր, — « Պ. ՎԱՐԶԱՊԵՏ ՇՕՒԱՆ, ՑԱՑՏԱՐԱՐԵՑԻՔ ԹԷ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ՎՏԱՆԳԻ ՄԷՋ է»:*

ԳՈՐԾԱՏԻՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՍԱՆԱԿՑԵՑԻՍ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ

Վարչապետին հնար ազդարարութիւնները

Ձորեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ վարչապետին հրաւիրած խորհրդակցական ժողովը: Գործատիրական Դաշնակցութիւնը մերժած ըլլալով մասնակցիլ, ներկայ էին Աշխատանքի Դաշնակցութեան պատասխանատուները, առաջնորդութեամբ ընդհ. քարտուղար Պ. Ժուհոյի, մանր եւ միջին գործատէրերու, ինչպէս եւ ճարտարագէտներու եւ մասնագէտներու ներկայացուցիչները: Կառավարութեան կողմէ ներկայ էին վարչապետը, Պ. Լէօն Պլում եւ աշխատանքի նախարարը :

Վարչապետին բացման խօսքէն վերջ, Աշխատանքի Դաշնակցութեան տեսակէտը պարզեց Պ. Ժուհօ, խօսելով մօտ երկու ժամ, բայց մեծ չափաւորութեամբ: Ցետոյ խօսք առաւ փոքր եւ միջին գործատէրերու միութեան ներկայացուցիչը, խոստանալով աջակցիլ կառավարութեան: Այս առթիւ պիտի տուաւ թէ ընկերային օրէնքները դահավիժօրէն մշակուած, քաւչարկուած եւ միաժամանակ գործադրուած ըլլալով, վնասակար հետեւանքներ ունեցան ընկերային խաղաղութեան եւ երկրին տնտեսութեան համար: Մտաւոր - մասնագէտ աշխատաւորներու դաշնակցութեան ներկայացուցիչը խօսելով յանուն 350.000 անդամներու, պահանջեց ճանչնալ մասնագէտներու անկախութիւնը՝ թէ գործատէրերուն եւ թէ բանուորներուն հանդէպ :

Ամէնէն վերջը խօսք առաւ վարչապետը, եւ լուսաբանելով զանազան թիւրիմացութիւնները, իր դոհունակութիւնը յայտնեց հաստատուած մերձեցման համար: Ցայտնեց թէ աշխատանքի նոր կանոնադրին մէջ նկատի պիտի առնուին եղած դիտողութիւնները: Ցետոյ յայտարարեց.

— « Անշուշտ վերջին խօսքը խորհրդարանին կը մնայ: Օրէնք մը պիտի քուէարկուի: Կառավարութիւնը պիտի հսկէ անոր խիստ գործադրութեան: Այսպէս պիտի պահպանուին ընկերային խաղաղութիւնը եւ աշխատանքի ապահովութիւնը »:

Ժողովէն վերջը, Աշխատանքի Դաշնակցութեան քարտուղարը յայտնեց թէ համաձայնութիւն գոյացած է սկզբունքի մասին :

»»»» • ««««

43 ԲՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐ, որոնց 15ը կիներ, դատի քաշուեցան Վարշաւայի մէջ, ամբաստանուած ըլլալով թէ խռովարարական դաւեր սարքած են :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ դահլիճին անդամները 10 առ հարիւր զեղչեցին իրենց թոշակները :

ԲԱՆՏԻՆ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ առաջնորդուելով, պահուեցան Սէրժ որ Լէնց, 44 տարեկան եւ Օլկա Լալիէ, 17 տարեկան, որոնք դատի կը սպասեն, զողութեան համար: Նորապսակ ամոլը կրկին առաջնորդուեցաւ բանտ :

ԹՈՒՐՔԻԱ ԴՐԱՄ ԿԸ ՓՆՏՌԷ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Պոլսէն կը հեռագրեն *Տէյլի Թէլէկրաֆի*.—

Թուրք սեղանաւորական կարեւոր առաքելութիւն մը Անգլիա պիտի այցելէ այս ամսուան վերջը, դլխաւորութեամբ Թրքական չորս ազգ. դրամատունները վարիչներուն: Նպատակն է Լոնտոնի մէջ չարունակել այն բանակցութիւնները որ սկսան Էնկիւրիի մէջ, Անգլիոյ եւմտական նախարարութեան օգնական խորհրդականին եւ Էքսփորթ Քրէտիթ հաստատութեան մէկ պաշտօնեային հետ, որպէսզի անգլիական դրամադլուխը աւելի լայնօրէն մասնակցի Թրքական կառավարութեան ճարտարագործական, տնտեսական եւ հանքային ծրագիրներուն գործադրութեան :

Բացի չորս դրամատուներէն, որոնք պատասխանատու են Թուրքիոյ եւեմուտքին եւ կառավարութեան եւմտական քաղաքականութեան գործադրութեան համար, պատուիրակութեան պիտի ընկերանան եւմտական, տնտեսական եւ ճարտարագործական առաջնակարգ մասնագէտներ, ինչպէս եւ եւմտական նախարարութեան բարձր պաշտօնատարներ :

ՆՈՐ ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Երկու Իտալացի եղբայրներ ապահնուած Էին կոմիտեին կողմէ

Օր նոր, յայտնութիւն նոր: Էթուալի դէպքին հեղինակները հազիւ երեւան հանուած, ահաւասիկ նոր ծալք մը կը բացուի, աւելի ծանրացնելով Գաղտնի Կոմիտէին (Վէզարաւորներ) բանտարկուած կամ փախստական անդամներուն կացութիւնը :

Անցեալ յունիսին, Պանեզ ար լ'Օռնի մէջ սպաննուած էին երկու իտալացի եղբայրներ,— Քարլօ Ռոզէլլի, նախապէս քաղաքական տնտեսութեան ուսուցչապետ Իտալիոյ մէջ եւ ականաւոր հակաֆաշական, որ այցելութեան եկած էր Ֆրանսա, եւ եղբայրը՝ Նէլլօ, որ եկած էր զինքը տեսնելու: Այն առեն Թերթերը գրեցին թէ Քարլօ ուղած է հաշտուիլ Ֆաշականներուն հետ, իսկ Նէլլօ Ֆրանսա եկած է զինքը Իտալիա վերադարձնելու համար: Գրուեցաւ նաեւ թէ իտալացի հակաֆաշականներ վրէժ լուծած են, սպաննելով երկու եղբայրները:

Արդ, ներքին նախարարը առջի օր մասնաւոր յայտարարութեամբ մը հաղորդեց թէ երկու եղբայրներուն սպանիչները են չորս հոգի, որոնց երեքը Ֆրանսացի: Զորսէն եօթնտղիէզ ձերբակալուած է հոկտեմբերէն ի վեր, Փիլոէօ նոր ձերբակալուեցաւ, երրորդը՝ Ֆիլիոլ պահուած է գաղտնի կոմիտէին դատաղրութեան մերկացումէն ի վեր, իսկ չորրորդը չէ ճշդուած տակաւին: Բոլորն անդամ են Գաղտնի Կոմիտէին: Եօթնտղիէզ ծանօթ էր իբրեւ զինք փախցնող Զուիցերիայէն Ֆրանսա, ի հաչիւ «Վէզարաւորներուն» եւ իր մէջնցուցէր էր որ երեւան հանուեցաւ Գաղտնի Կոմիտէն: Անդամ մը փամփուշտներ ձգած էր ճամբուն վրայ, սահմանադլուխին մօտ, եւ քննութիւնները յառաջ տարուելով, երեւան հանուեցան թէ Գաղտնի Կոմիտէն եւ թէ անոր զինապահեստները:

Մարդասպանները ունին երկու մեղսակիցներ, Պուվիէ եւ Ֆօրան, որոնք նոյնպէս ձերբակալուեցան: Պուվիէ, որ զինուոր է Ալժերիոյ մէջ, հարցաքննուելով յայտնեց թէ սպանութիւնը սարքեց Անտոլ Թրնայ, Գաղտնի Կոմիտէին անդամներէն մէկը, որ ձերբակալուեցաւ միւս զեկավարին՝ Մէթիէնիէի հետ, երբ երկուքը մէկ Զուիցերիա փախչիլ կը փորձէին:

**** Ապահովութեան տեսչութիւնը կը չարունակէ իր հետապնդումները, ամբողջովին երեւան հանելու համար Գաղտնի Կոմիտէին բոլոր զործերը :*

Առջի օր Քլէրմօն Ֆէռանդէն Փարիզ փոխադրուեցան քիմիագէտ Լօքութի, որ երեւան հանած էր Էթուալի դէպքին հեղինակները եւ ճարտարագէտ Վոկէլ, նոյնպէս մեղսակից: Կայարան հասած ատեն, երկու կալանաւորները ընդունեցան թշնամական կանչերով: Ձերբակալուեցաւ նաեւ Միչլէն հաստատուեցան երրորդ մէկ ճարտարագէտը, Կիւթաել Վօքլար, որ խոստովանեցաւ թէ անդամ է Գաղտնի Կոմիտէին եւ զործօն դեր կատարած: Ամբաստանեալը մերժեց տալ Գաղտնի Կոմիտէին վարիչներուն անունները: «Գաղտնապահութեան երդում ըրած եմ», ըսաւ. « կը սառնձեմ բոլոր ըրածներուս պատասխանատուութիւնը, բայց անուններ չեմ տար »:

Ռոզէլլի եղբայրներուն սպանութեան գաղտնիքն ալ ճարտարագէտ Լոքութին պարզեց, յայտարարելով.

— Երբ վարանում կը յայտնէի սուսերը դնել Փրէզուրկ փողոցի չէնքին մէջ, Մէթիէնիէ ըսաւ.— « Վտանգ չկայ, մի վախնար: Մենք ուրիշներ սպաննած ենք, մէջն ըլլալով Ռոզէլլի եղբայրները եւ գաղտնիքը երեւան չէ հանուած »:

Բանտարկուեցաւ նաեւ Մէթիէնիէի սպասուհին, որ գաղտնի հրահանգ մը հաղորդած էր: Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց Նանսիի մէջ, ուր Ժողով մը գումարած էին Գաղտնի Կոմիտէին վարիչները, անցեալ յունիսին: Կասկածելի կը համարուի հաչուակալի մը անճնասպանութիւնը, այդ չրջանին:

ՆԱԽԿԻՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐ ՄԸ "ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՐՏԵՍ"

Մահուզործուած պիտի չարունակուի

Պ. Կրինկօ, որ Ա. Միութեան եւմտական գործավարն (նախարար) էր մինչեւ անցեալ օգոստ. յունվ. 11ին իր յաջորդին՝ Ուկրայնացի Զուբարի կողմէ անարգութեան սիւնին գամուեցաւ իբրեւ «գլուխը գերման Ֆաշականութեան պեր- լրտեսներու հրոսախումբի մը՝ եւմտական գործավարութեան մէջ»: Զուբար յօդուած մը գրելով «Փրավտա»յի մէջ, կ'ըսէ թէ ան ոչ միայն պետական գաղտնիքներ հրատարակեց, այլեւ «մեր երկրի թշնամիներուն յանձնեց գաղտնի Թուանշաններ եւ տեղեկութիւններ եւ վնասարար ու քանդիչ գործերու ձեռնարկեց իր Ֆաչական պետերուն հրամանով»: Ցետոյ կ'աւելցնէ թէ Կրինկօ եւ իր օգնականները հարկային քաղաքականութիւն մը հաստատեցին, գժգոհութիւն յարուցանելու համար զանգուածներուն մէջ, թէ կը գողնային պետ. դրամները, կը խախտէին օրէնքները եւն.: «Բայց եւ այնպէս, դիւցազներու եւ բանուորներու վստահութիւնը խորհրդային իշխանութեան վրայ այնքան մեծ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ

ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ամերիկահայ պատանեկան հարցերը, ինչպես ամերիկահայ ամեն մի հարց, ունի երկու կողմ։ Մի կողմը ներկայացնում է ամերիկահայ պատանեկության ներքին կյանքը, նրա հոգեբանական ընթացքը, նրա ներքին հարցերը։ Մյուս կողմը ներկայացնում է ամերիկահայ պատանեկության հարաբերությունը ամերիկյան շրջապատի հետ։ Ամերիկահայ պատանեկության ներքին կյանքի հարցերը ուսումնասիրելու համար մենք ունենք շատ քիչ նյութ։ Ամերիկահայ պատանեկության հարաբերությունը ամերիկյան շրջապատի հետ ուսումնասիրելու համար մենք ունենք ավելի շատ նյութ։ Ամերիկահայ պատանեկության ներքին կյանքի հարցերը ուսումնասիրելու համար մենք ունենք միայն մեր անձնական դիտողությունները։ Ամերիկահայ պատանեկության հարաբերությունը ամերիկյան շրջապատի հետ ուսումնասիրելու համար մենք ունենք ոչ միայն մեր անձնական դիտողությունները, այլև ամերիկյան շրջապատի դիտողությունները։

ԹՈՒՐՔԻԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ՄԸ

»»» • «««

Երբ ամէն բան վերջացած էր, ես ինքզինքս գտայ Իսթանպուլի մէջ, ուր ոչ ոք կը ճանչնար զիս, ուր ոչ ոք կրնար ինծի հարցնել, թէ ինչո՞ւ եկած էի հոն։ Ես ինքս ալ չէի գիտեր, թէ ինչո՞ւ եկած էի հոն։ Ինծի համար միեւնոյն էր, թէ ո՛ւր պիտի երթայի, ինչ պիտի ընէի։ Ես ինքզինքս կը զգայի ինչպէս ծառ մը, որ ամէն կողմէ կտրուած է իր արմատներէն։ Ես ինքզինքս կը զգայի ինչպէս ծառ մը, որ ամէն կողմէ կտրուած է իր արմատներէն։

է որ, ոչ կրնկո եւ իր հրոսախումբը, ոչ ալ հարիւրաւոր կրնկօներ կրնան սարսեցնել զայն»։ Եւ աւելի յառաջ երթալով կը շարունակէ.

— « Դրամատիրական աշխարհը բոլորովին ջղային վիճակ մը կը ստանայ այսքան գործակալներ կորսնցնելով ի. Մխիթեան մէջ։ Արտասահմանի մէջ Ռուսաստանի ինքնակոչ բարեկամներէն յիմարներ կը կարծեն թէ ժողովուրդը յարմար յաղորդներ պիտի չգտնէ մարքսիստ թուխաչեւսկիի, Զօր. Եաքիրի եւ ուրիշ սրիկաներու եւ դաւաճաններու համար որ գնդակահարուեցան վերջերս։ Իրականին մէջ, այս բոլորը նպաստեցին հսկայական չափով զօրացնելու ընկերվարութեան դիրքը ։ »

Ձիշդ մէկ տարի առաջ, «ղերմանական լրտես» կրնկօ կեղր. Գործադիր Կոմիտէի (նախկին խորհրդարան) ծափերուն մէջ կը յայտարարէր թէ ի. Մխիթեան 1937ի վինուորական նախահաշիւը պիտի հասնի 1.000.000.000 ռուբլի, ինչ որ կը նշանակէ 200.000.000 ոսկիի յաւելում։ Կրնկօ, նոյնպէս Ուկրայնացի, յեղափոխական չարժման մասնակցած է 16 տարեկանին։ 1913ին վտարուեցաւ Մոսկուայի համալսարանէն, ուսանողական դասադուլ մը սարքած ըլլալով։ Քաղաքական պատերազմին առեն կռուեցաւ իբրեւ անդամ Ուկրայնայի ղինուորական խորհուրդին, եւ յետոյ կարեւոր պաշտօններ վարեց Ուկրայնայի խորհրդային կառավարութեան մէջ։ Յետոյ եղաւ անդամ ամբողջ Միխթեան կեղր. Կոմիտէին եւ նախագահ՝ այն յանձնաժողովին որ մշակեց առաջին հնգամեայ ծրագիրը ։

Զուրաբ իր յօդուածին մէջ կ'ազդարարէ թէ մաքրագործումը երթը չէ վերջացած եւ պէտք է չարունակուի անխնայ ։

Ճափոնի պիտի ազատէ Ասիոյ բոլոր ժողովուրդները...

Ճափոնի կայսրը նախագահելով կայսերական խորհուրդին, վաւերացուց կայսրութեան « անխախտ քաղաքականութիւնը՝ տապալելու Զանկ Քայ Շէքը, եթէ չընդունի Ճափոնի հաշտութեան պայմանները։ Օրերէ ի վեր այս մասին խորհրդակցութիւններ կը կատարուին դահլիճին եւ բանակին միջեւ։ Բուն ծրագիրը խստօրէն գաղտնի կը պահուի, բայց կը հաւատան թէ Ճափոն պիտի չարունակէ պատերազմը, մինչեւ որ Չինաստան անզօրութեան դատապարտուի եւ Ճափոնական դերակշռութիւնը դառնայ անդիմադրելի՝ Ծայր. Արեւելքի մէջ ։

Այլեւս անխուսափելի կը համարուի երկարատեւ պատերազմը, որովհետեւ Թոքիոյ դերմանական դեսպանը հաղորդած է թէ Չինաստան վերջնապէս մերժած է Ճափոնի հաշտութեան պայմանները։ Այս պայմանները հաղորդուած էին Չինաստանի դերմանական դեսպանին կողմէ, որ իրրեւ միջնորդ կը ծառայէ ։ Պայմաններէն մէկը այն է որ Չինաստան լիովին դործակցի համայնավարութեան դէմ, Ճափոնական զօրքեր տեղաւորուին չինական ընդարձակ տարածութիւններու վրայ եւ Ճափոն տնտեսապէս անարդել մուտք ունենայ Չինաստանի մէջ ։

Ճափոնի հետապնդած քաղաքականութեան մասին որոշ գաղափար կուտայ Պ. Շիրաթորի, որ վաղուան արտաքին նախարարը կը համարուի։ Անոր կարծիքով, Չինաստան բանակի պէտք չունի, քանի որ Ճափոն զայն պիտի պաշտպանէ, եթէ օտար ուժ մը յարձակի։ « Ճափոն երեւութապէս Չինաստանի դէմ կը կռուի, բայց իրականին մէջ կը կռուի այն ազդեցութեանց դէմ որ կռնակէն կ'առաջնորդեն զայն։ Ճափոնի համար միայն մինչեւ Հանքէու եւ Քանթոն յառաջանալը անհրաժեշտ պիտի ըլլայ, մինչեւ որ չխորտակուին այդ ծածուկ ազդեցութիւնները։ Ճափոն կ'ուզէ միխռնարի մը դերը կատարել, կայսրութեան դաղափարները հաստատելու համար առ հասարակ։ Տակաւին մեծ աշխատանք պիտի մնայ Ասիոյ դանազան ցեղերը աղատելու համար, երբ 400.000.000 Չինացիները փրկուին »։

Խ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդին Ա. նիստը

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Յունուար 12ին տեղի ունեցաւ Ի. Միութեան խորհրդարանին բացումը, Մոսկուա, Քրէմլինի պալատին մէջ ։

Նախ դումարուեցաւ Միութեան Խորհուրդը, իրիկուան ժամը 4ին, Ներկայ էին Սթալին, Մոլոթով, Վորոշիլով, Միկոյեան, մէկ խօսքով՝ կառավարութեան բոլոր անդամները։ Առաջմայ նախագահ ընտրուեցաւ երիցագոյն անդամը, ակադեմական Ալէքսէյ Նեկոլայեւիչ Պախ, 81 տարեկան, որ արտասանեց բացման խօսքը։ Յետոյ ընտրուեցաւ բուն նախագահը՝ Անդրէյ Անդրէյեւ, անդամ Քաղաքական Բիւրոյին։ Իսկ իրրեւ փոխ - նախագահներ ընտրուեցան Փրոֆ. Վիչինկօ (անկուսակցական), 39 տարեկան եւ Եկիզլայեւ, վարչապետ Ուզպէկիստանի։ Այնուհետեւ կարդացուեցաւ օրակարգը ։

Իսկ Ազգութեանց Խորհուրդը դումարուեցաւ ժամը 8.30ին, ի ներկայութեան նոյն երեւելիներուն։ Բացման խօսքը արտասանեց երիցագոյն անդամը, Մակայա։ Նախագահ ընտրուեցաւ Զվերնիկ, իսկ փոխ - նախագահներ՝ Տիկին Զիմնազ Աստխանովա՝ ուսուցչուհի (Բաղուէն) եւ Լեվիցկի։

Երկու ժողովներուն ալ ներկայ էին բոլոր դեսպանները։ Սթալին ծափահարուեցաւ առանձին վայրկեան, իրրեւ հայր բարեգութ եւ առաջնորդ հանճարեղ ...

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՓԼԵԹԱԼԻ ժողովը վերջացաւ հետեւեալ համաձայնութեամբ.— Աւստրիա եւ Հունգարիա պիտի աջակցին Իտալիոյ, հակառոյչեւիկ պայքարին մէջ.— Պիտի ճանչնան զօր. Ֆրանքոյի կառավարութիւնը,— իրրեւ «միակ օրինաւորը Սպանիոյ համար».— Պիտի առաջարկեն որ բաբեւհոսուի Ազգաժողովը, որպէսզի իրենք ալ չհարկադրուին քաշուիլ, ինչպէս Իտալիա.— Աւստրիա եւ Իտալիա կ'ընդունին թէ Հունգարիա պէտք է հաւասար իրաւունքներ վայելէ վերազինման համար ։

Ի. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ հաղորդեց անգլիական կառավարութեան թէ՝ վերջերս որուած որոշման մը համաձայն, այսուհետեւ ամէն պետութիւն այնքան հիւպատոսութիւն կրնայ ունենալ իր երկրին մէջ որքան ունի խորհրդային իշխանութիւնը։ Այս վերջինը միայն մէկ հիւպատոսութիւն ունի որ կը դտնուի Լոնտոն. մինչդեռ Անգլիա մինչեւ այսօր ունէր երկու հիւպատոսութիւններ, մէկը Լէնինկրատի, միւսը Մոսկուայի մէջ։ Նոր քաղաքականութեան հետեւանքով, հաւանական է որ Անգլիա փակէ առաջինը ։

ԳԱՒԱՌ ՄԸ ՋՈՒՐ ուղած էր դրացի մը, Պարիի մէջ (Իտալիա), բայց չորս եղբայրներ մերժեցին։ Ասոր վրայ կռիւ ծագեցաւ եւ դիւղացի մը քարկոծուելով մեռաւ, ուրիշ երկու հոգի ալ ծանրապէս վիրաւորուեցան ։

ԽՆՋՈՑՔ_ԳԻՆԵՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Իսի-լէ-Մուլինոյի Հ. Ց. Դ. «Մուրատ» խումբի կողմէ, Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏԻ մահուան յիշատակին, 30 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, «Խրիմեան» օրահրին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս, Իսի-լէ-Մուլինօ։ Մուտք 7 ֆրանք։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

կը խօսի Պ. Զօպանեան, նիւթ՝ Զաքարիա Գնունիի եւ Յովսեփ Սեբաստացի (ՄԻՆԱՍԱՐԵԱՆ դրականութիւն), այսօր, Ուրբաթ, երեկոյեան ժամը 9ին, 8 Ռիւ Պօսիւէ, Փարիզ։

Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesm PARIS (13e) Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ
ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀՕՐ. ԱՄԻՐԴՈՎՂԱԹԻ ԱՄԱՍԻԱՑԻՈՑՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԱՄԱՍԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը տօնուի Փարիզի մէջ 1938 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16ին կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Grande Salle des Fêtes ի մէջ (10 **Rue Lancry**, մէթրօ **Lancry** կամ **République**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ **ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ **Պ. Պ. Կ. ՐԱՍՄՈՒՋԵՆ** ԵՒ **ՍԱՐԳԱՆ ՋՕՊԱՆԵՆԵՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին հանգէսի կրկրազգ մասին մէջ։

Կը մասնակցին՝ Օբ. ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ (ջութակ), Պ. ՊՕՃԱՃԵԱՆ (ջութակ), ՏԻԿԻՆ ԴԱՒԻԹԵԱՆ (դաշնակ), Պ. Յ. ՏԷՕՄՃԵԱՆ (երգ), Օբ. ԳՐԱՆԿՃԵԱՆ (երգ), Օբ. Ի. ՊԻԼՊԻԻԼԵԱՆ (երգ), Պ. ԳՄԲԷԹԵԱՆ (արտասանութիւն), կը պարէ փոքրիկ ՆԷԼԼԻ ՃԵՐՈՒԿԵԱՆ ընկերակցութեամբ քոյրիկ ԳԱՐԵԳԻՆԻ, դաշնակ՝ PLEYEL.—Մուտք՝ 10, 5 եւ 3 ֆրանք։ Տոմսերու համար դիմել Ամասիոյ Հայր. Միութեան անդամներուն, Պ. ՏԷՕՔՄՂԵԱՆ-ի, 17 Rue des Envierges, Paris (20) եւ հանդէսին օրը կիրճէն։

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

Հ. Յ. Դ. Արեւելեան Եւրոպայի Կ. Կոմիտէն Ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները **15** յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը **8.30**ին Սօսիէթէ Սավանթի **Salle D** սրահին մէջ ։

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍՃՓԵՃԵԱՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԵԱՆ**

Նիւթ՝ « Միջազգային կացութիւնը եւ Թուրքիոյ հոգերը»։

Գալաստր

ՏԷՍԻՆԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ «Մուրատ» եւ «կորիւն» խումբերու ընկերները **15** յունուար, Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին սովորական տեղը։ կարեւոր օրակարգ։

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՈՅԻ «Վառաժեան» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը կիրակի, 16 յունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին։

ՎԻԼԻՆ կոմիտէն ընկ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները 16 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին «Խաչակ» ակումբին մէջ։

ՓՈՆԹԷՅԻ «Մուրատ» խումբի ընդհ. ժողովը 15 յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին ընկեր Մկրտիչ Գաբրիէլեանի բնակարանը։ Սէն Սաթուրնէնի ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։

ԽՆՋՈՑՔ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սարսէլի «Հրայր» խումբի կողմէ իր կազմութեան տասներորդ տարեդարձին առթիւ 16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ 9 Սալ տէ Նոսի մէջ, Սարսէլ։ ՄՈՒՏՔ 7 ֆր.

Ընկերատեսակցական իրիկոյթ

կազմակերպուած ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի Հ. Յ. Դ. «Ընկեր Կարօ» ենթակոմիտէի կողմէ, 16 Յունուար, կիրակի ժամը 2ին Օթէլ Թերմինիւսի մէջ (27 թիւ հանրակառքի վերջաւորութեան)։

Կը խօսի Ընկ. Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Ներկայ պիտի ըլլան տեղւոյն Ընկերվարական հատուածի ներկայացուցիչները։ Ծախքերու մասնակցութեան համար 5 ֆր., (ուտելիք եւ խմիչք միասին)։

Ֆր. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ
ՄԱՄՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ԻՐ ՇՐՋԱՆԻ ՈՒԹ ՄԱՄՆԱՁԻՒՂԵՐՈՒ
16 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին
Salle Horticulture ի մէջ

84 RUE DE GRENELLE. Metro Rue de Bac

Ցայտագիրը ամբողջովին կազմուած է մանուկներու նուագով, երգերով, պարերով եւ արտասանութիւններով։

Կը ներկայացուի ուրախ թատերգութիւն մը « ԳԱՂՏՆԻՔԸ »

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ կը բաժնէ բոլոր մանուկներուն նախընթրիք եւ անակնկալ նուէրներ։

Մուտքը՝ փոքրերուն ձրի, մեծերուն 4 ֆրանք

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԷՆ ՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւային շրջանի «Ցառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, 150 Բուլ տ'Օրլէան, 16 Յունուար, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, կը ներկայացուի՝ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

«ԾՆԱՒ ՆՈՐ ԱՐՒԱՅ»

Զափաթոյ տեսլախաղը երկու պատկեր եւ նոյն հեղինակին մէկ բանաստեղծութիւնը, « Սերունդ Արմենական » իրրեւ խմբական արտասանութիւն ։

Նուագ, մեներգ, խմբերգ, աւուր պատշաճի տաղեր եւ անակնկալներ ։

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ԿՈՂՄԷ ՊՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ ։

ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐԱՆՔ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՆՈՒԱՃԵՑՈՒՄՈՒԹԵԱՄԲ ԼԻՈՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆՈՑՆ

15 Յունուար Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8 30ին էմիլ Զօլայի սրահը։

Ազգային «Հայկազեան» զոյգ դպրոցներու 120է աւելի աշակերտները պիտի երգեն, արտասանեն, պարեն հայկական պարեր գեղջկական տարազով։

Լիոնահայե՛ր, փութացէք քաջալերելու այս ձեռնարկը որ կը խօսի բոլորիդ սրտին։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ - ՊԱՏԱՐԱԳ

ՀԱԲԵԼԵԱՆ ընտանիքը կը ծանուցանէ թէ, յառաջիկայ կիրակի, 16 Յունուար, Լիոնի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 69, Rue Louis - Blanc, տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ - պատարագ իրենց հանգուցեալ հօր՝ ՏԻՐ ԱՆԱՆԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՀԱԲԵԼԵԱՆԻ մահուան տարելիցին առթիւ։ Այդ կիւլեթիէի գերեզմանատունը ժամը 2.30ին։ Կը հրաւիրուին հանգուցեալին յիշատակը յարգողները։

ԿՈԶ ԿՂԵՑԻՆԵՐՈՒՆ

Ամերիկայի Քղիի Հայր. Միութեան կեդր. Վարչութեան հրահանգին համաձայն, պիտի կազմենք Ֆրանսայի մէջ բնակող Քղեցիներուն մարզահաւաքը։ Կը խնդրենք բոլոր այն հայրենակիցներէն որոնք իրենց բնակած վայրը Մասնաճիւղ չունին, որ տեղեկացնեն իրենց պարագաները, անուններով, տարիքով։ Միութեանս հասցէն՝ A. Ayvazian, 19 Rue des Petits Maries, Marseille ։

Ց. Գ. Այս տօնական օրերուն չմոռնալ մեր չքաւոր հայրենակիցները։

ՀՅ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԾ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾ

44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒԹ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։

Աւտօտաքսերը ժամադրութեամբ։

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD	**ORIENT LLOYD**
48 rue de la République	**7 rue Auber, Paris**
Մարթէյլ, Tél. 0.47-22 եւ C.74-51	Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու հայ ժամանաւոր գիծ։ Ընթացք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան **ՅԼՕՐԻԱ**

31, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Ազնիւ եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏԻ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ շրջանի Հայր. Միութեան Փարիզի Մ.ճիւղի Ընդհ. ժողովը 16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին, 32 Ավընիւ Կոպլէնի սրճարանի վերնայարկը, մէթրօ Կոպլէն։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր Վարչութեան ընտրութիւն։ կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

ԻՍԻ լէ ՄՈՒԼԻՆՕՑԻ Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան ժողովը, 15 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «Արիմեան» դպրոցի սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս։

ԱԼՖՈՐՎԻԼի Զէնկիլէրի Հայրենակցական Միութեան տարեկան Ընդհ. ժողովը 16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Հայ Ակումբը, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ ընտրութիւն նոր վարչութեան։

ՆԱՒԱԳԱՏՈՒԹԻՒՆ

Նոյ **29** — Դեկտ. **12**

ՄԱՐՍԷՅԼ, Տիկին Ա.	40:
ՎԱՆԱՆՑ, Գործ.	300:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Կ. Պօլ.	50:
ԼԻՈՆ, Գործ.	797:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Ա. Ք.	150:
ԹՈՒՆՈՒԶ, Վ. Ե.	50:
ՓՐԻ ՍԷՆ ԺԵՐՎԷ, Տէյ.	35:
ՓԱՐԻԶ, Օ. Ս.	40:
ԼԻՈՆ, Թիւք.	75:
ՊԱՆԵԼՕ, Մալ.	75:
ՎԻԼԻՆ, Գործ.	400:
ՆԻՍ, Ճաբ.	75:
ԼԱՓՐԻՒ, Նաճ.	40:
ԿԱՐՏԱՆ, Գործ.	275:
ՓԱՐԻԶ (7) Ղազ.	100:
ՔԼԷՐՄՈՆ ՖԷՐԱՆ, Լ. Թ.	150:
ԼԸ ՓԷՐԼՕ, Եաղ.	100:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Ս. Զ.	40:
ԼՈՆՏՈՆ, Մ. Գ.	1 անգլ.:
ՄԱԼՎՈՒԱԶԻՆ, Շ. Բ.	40:
ՌՈՄԻՆՎԻԼ, Բօն.	110:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Շալ. եղբ.	140:
ՕՐԼԷԱՆ, Ռ. Մ.	75:
ԼԱ ՍԻՕԹԱ, Կօթ.	140:
ՊԻՑԵԱՆՏՈՒՒ, Բ. Հ.	50:
ԹԱՐԱՐ, Ա. Գ.	75:
ԼԷ ՎԱՆ, Պաղ.	75 :
ԿԱՐՏԱՆ, Մարկ.	50:
ԼԱ ՍԻՕԹԱ, Կօր.	14:
ՓԱՐԻԶ (18), Օր. Պ.	75:

ՆՈՒԻՐՆԵՐ ԼԱՆՍԷՑԻ
Կ. ԽԱՉԻ ԴՊՐՈՑԻՆ

Տիկին Մ. Նազարէթեան 25 ֆրանք, Պ. Պետրոս Մուրաֆեան ու Ռ. Ցոլոքեան 20ական, Տիկիններ Ն. Նազարէթեան, Ա. Մուրաֆեան, Շ. Օհանեան, Մ. Զաւիկեան, Պարոններ Օ. Յանէտեանեան, Ս. Չէլալեան, Կ. Քէօսէկեան, Ս. Զաւիկեան, Ց. Շահինեան, Մ. Նազարէթեան 10ական, Պ. Վ. Քիւկեան 7, Տիկին Տէրսէրեան, Պրն. Պ. Օհանեան, փոքրիկներ Ցարութիւնեան եւ փոքրիկ Մարգրիտի ժամկոչեան 5ական ֆր. Գումար 192 ֆր.։ Շնորհակալութեամբ ստացած ենք Պ. Կ. Քէօսէկեանէ 4 քիլօ մանուարին փոքրիկներուն բաժնուելու համար։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԾՄԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	205 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՇԱԲԱԹ
15
ՕՒՆՎԱՐ
SAMEDI
15 JANVIERE
1938

14e Année No. 3629 — ՀԴ ՏԱՐԻ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԼԵԿՈԾ ՖՐԱՆՍԱՆ

»»» • ««

Ճիշդ այն պահուն երբ գերագոյն փորձ մը կատարուէր երկրաշարժ – տնտեսական վերակազմութիւնը եւ ընկերային խաղաղութիւնը ապահովելու համար, կ'իյնայ Շոթանի գահլիճը, գիշերային փոթորիկէ մը վերջը։

Իր նախորդը, Լէոն Պլում գոհ գնաց «իմաստուններու» ժողովին՝ Մերակոյին, որ մերժած էր տալ պահանջուած լիազօրութիւնները։ Շոթան կ'իյնայ բուն իսկ իր կուսակիցներուն՝ Ժողովրդական Ճակատին ձեռքով։ Եւ կ'իյնայ շատ աւելի ծանրակշիռ պարագաներուն մէջ։

Կազմուած՝ 1937 յունիս 22ին, Շոթանի գահլիճը կը հակէր աւելի չափաւոր քաղաքականութեան մը։ Ընկերվարական դեկավարութիւնը տեղի տուած էր երբմըմտական դեկավարութեան, թէեւ ժողովրդական Ճակատը կը մնար անխախտ։ Փոխուած էր ոչ միայն վարչապետը, այլ մանաւանդ ելմտական նախարարը, ընկերվարականի մը փոխարէն (Վէնսան Օրիոլ) նշանակուելով արմատական մը (Պ. Ժուժ Պոնէ)։ Այս վերջինը, դեսպան, յատկապէս հրաւիրուած էր Ուաշինկթընէն, եւ այս առթիւ չծածկեց թէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը, նոյն ինքն նախագահ Րուզվէլթ կը բաղձայ որ հաւասարակշռուի Ֆրանսայի ելեւմուտքը։

Նոր կամ աւելի ճիշդ՝ վերակազմուած գահլիճը երեսփ. ժողովին ներկայացաւ յունիս 29ին, եւ վստահութիւն չահեցաւ 142ի դէմ 393 ձայնով։ Մերժումն ստեն լիազօրութիւն ստացաւ 206ի դէմ 374 ձայնով, զլուխ հանելու համար ելմտական վերակազմութիւնը։ Իր առաջին հոգը եղաւ ապահովել ելմտացոյցին հաւասարակշռութիւնը, կատարելով զանազան կրճատումներ ու խնայողութիւններ, ինչպէս եւ հաստատելով նոր տուրքեր, մօտ 7 – 8 միլիառ ֆրանք։

Այդ օրէն ի վեր, բաւական հարթուած էր ճամբան, թէեւ ընդհարումներ միշտ ալ կը պատահէին, ժողովրդական Ճակատի միւս երկու թեւերուն հետ։

Երկրին եւ արտաստհմանի վստահութիւնը գրաւելու համար, կառավարութիւնը հարկադրուած էր կարգ մը չեղումներ կատարել ժողովրդական Ճակատի ծրագրէն, ինչպէս եւ աւելի չեշտել «դադար»ը, որ հաստատուած էր Լէօն Պլումի օրով։

Դահլիճին կազմութիւնը զուգադիպած ըլլալով ընկերվարականներու համագումարին, այս վերջինը բաւական դժուարութիւն քաշեց, իր դիրքը ճշդելու համար։ Զափաւորները համաձայն էին աջակցութիւն ընծայելու, իսկ ծայրայեղները կը պահանջէին Թունդ ընկերվարական կառավարութիւն մը։ Ի վերջոյ Պ. Լէօն Պլում եւ կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը՝ Պ. Փօլ Ֆոռ միջամտելով, յաջողեցան քուէարկել տալ աջակցութեան բանաձեւը։

Համայնավարները աւելի մեծ դժկամակութեամբ համակերպեցան նոր դահլիճին, բայց մինչեւ վերջը մնացին անոր կողքին, վախնալով որ կը քանդուի Ժողովրդական Ճակատը։

Լէօն Պլում երբ իր դահլիճը կը կազմէր, մասնակցութեան հրաւէր ուղղեց նաեւ համայնավար կուսակցութեան, ինչպէս եւ Աշխատանքի Դաշնակցութեան։ Երկուքն ալ մերժեցին, աջակցութիւն խոստանալով հանդերձ։ Առաջինը կը նախընտրէր վարել «զանգուածներու նախաբարութիւնը», իսկ միւսը կ'ուզէր պահել արհեստակցական ազատութիւնը։

Երբ Լէօն Պլում հրաժարեցաւ, համայնավարները սկսան նոր եղանակ մը հնչեցնել,— Պատրաստ ենք նախարարական պատասխանատուութիւններ ալ ստանձնելու։

Շոթանի գահլիճը չէր կրնար ընդունիլ այս առաջարկը, քանի որ ամէն բանէ առաջ կը ձգտէր ապահովել քաղքենի դրամատիրական շահերուն եւ հոսանքներու վստահութիւնը։

Շոթանի գահլիճին ամէնէն մեծ յաջողութիւնը եղաւ քիչ շատ հաւասարակշռել ելեմուտքը եւ տարուան վակումէն առաջ քուէարկել տալ նախահաշիւը, որ ընդհանրապէս կը քաշքշուէր, ուրիշ կառավարութեանց օրով։

Անոր երկրորդ մեծ յաջողութիւնը պիտի ըլլար Աշխատանքի նոր սահմանադրութեան քուէարկումը,— բայց հինգշաբթի գիշերուան փոթորիկը վեր իվայր չրջեց ամէն բան։

Կը թուի թէ վարչապետը եւ ելմտական նախարարը ժամանակը եկած կը սեպէին քիչ մը աւելի ազատ գործելու, թօթափելով ծայրագոյն ձախերու ճնշումը։ Մանաւանդ այս տրամադրութիւնը կը վերագրուէր Պ. Պոնէի, որ դժուարութիւն կը կրէր թէ իր ելմտական ծրագիրը գլուխ հանելու եւ թէ համայնավարներուն հաճելի ըլլալու համար։

Կրակին վրայ իւղ լեցուցած եղան վերջին գործադուլները, եւ Գործատիրական Դաշնակցութեան բացակայութիւնը՝ վարչապետին նախաձեռնութեամբ սարքուած խորհրդակցական ժողովին մէջ։

Դահլիճը տեսակ մը անելի մտնուած էր քանի մը օրէ ի վեր։ Միջին ճամբաները այլեւս չէին զօրեր, եւ, հինգշաբթի օր, բացուիկ նիստ մը գումարուեցաւ, ճշդելու համար վերջնական քաղաքականութիւնը։

Իրապէս ալ համաձայնութիւն գոյացած էր, բայց արդէն ամպեր կուտակուած էին երեսփ. ժողովին մէջ, եւ փոթորիկը պայթեցաւ կէս գիշերէն վերջը։

Ինչպէս կ'երեւայ հրատարակուած տեղեկութիւններէն, դահլիճին հրաժարումը փութացուցած են ընկերվարականները։ Անոնց կարծիքով, նոր կացութիւն մը ստեղծուած էր, քանի որ համայնավար խմբակցութիւնը կը մերժէր քուէարկել մեծամասնութեան հետ, իսկ վարչապետն ալ «ազատութիւն կուտար» համայնավարներուն, այսինքն պարզապէս կը ճամբէր զանոնք։ Ուրեմն խախտած էր Ժողովրդական Ճակատը։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՕԹԱՆԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ
ԾԱՆՐ ՏԱԳՆԱՊ ՄԸ ԱՆՑԸՆԵԼՈՎ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Նախ խոշոցաւ ընկերվարական Նախարարները

Հինգշաբթի գիշեր յուզումնալից նիստ մը գումարեց երեսփ. ժողովը։ Ցերեկէն բացառիկ նիստ գումարած էր դահլիճը, ճշդելու համար իր դիրքը՝ օրուան տագնապին առթիւ։ Այս ժողովին մէջ որոշուեցաւ որ վարչապետը հանդիսաւոր կոչ մը ուղղէ երեսփ. ժողովին եւ ազգին, ֆրանքին պաշտպանութեան եւ ընկերային խաղաղութեան համար։ Այդպէս ալ եղաւ։ Նախ համերաշխութեան եւ միութեան կոչ մը ուղղեց երեսփ. ժողովին նախագահը, Պ. Էռիօ։ Ցետոյ երկու անգամ խօսք առաւ Պ. Շոթան, մէկը՝ կէս օրէն վերջը, միւսը՝ գիշերը։ Առաջին ճառէն դժգոհ մնացած էին ոչ միայն համայնավարները, այլեւ ընկերվրականները։ Վարչապետը հարկադրուեցաւ բացատրութիւններ տալ։ (Մանրամասնութիւնները կարդալ քիչ անդին)։

Առտուան ժամը 2ին, կացութիւնը անորոշ էր տակաւին։ Բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան քուէարկուելիք բանաձեւի մասին։ Ընկերվարականները պահ մը խորհրդակցութեան հրաւիրեցին նաեւ վարչապետը, բանաձեւին խմբագրութեան համար։ Ի վերջոյ մէկին ճամբայ մը գտնուեցաւ, որպէսզի գահլիճը կարենայ շարունակել իր քաղաքականութիւնը։

Խորհրդակցութեան պահուն, ընկերվարականները յանձն առին քուէարկել վստահութեան բանաձեւին մէկ մասը, իսկ համայնավար խմբակցութեան ներկայացուցիչը յայտնեց թէ կ'ուզեն պահել իրենց ազատութիւնը, ոչ վստահութիւն յայտնելով, ոչ ալ դէմ քուէարկելով։ Ասոր վրայ Պ. Շոթան յայտարարեց.

— Պ. Թամէք (համայնավար ներկայացուցիչը) ազատութիւն կը պահանջէ։ Իր իրաւունքն է, կուտամ իր ուզած ազատութիւնը, բայց ես ալ կը պահեմ իմ ազատութիւնս։

Այս յայտարարութիւնը մեծ յուզում պատճառեց ժողովին մէջ եւ նիստը ընդհատուեցաւ պահ մը։ Շատ չանցած, լսուեցաւ թէ ընկերվարական նախարարները հրաժարած են, մասնաւոր խորհրդակցութիւն մը կատարելէ վերջ։ Ժամը առտուան 4.30 էր։

Ժամը 6ին Պ. Շոթան դահլիճին հրաժարականը կը ներկայացնէր Հանրապետութեան նախագահին։

Վարչապետին ուժգին կոչը Ֆրանկին պաշտպանութեան եւ խաղաղութեան համար

Ինչպէս ըսինք, նախարարական խորհուրդին որոշման համաձայն, Պ. Շոթան ուժգին ճառ մը խօսեցաւ երեսփ. ժողովին մէջ, պարզելով կառավարութեան ելմտական եւ ընկերային քաղաքականութիւնը եւ վստահութեան քուէ պահանջելով։ Ճառը տեւեց 45 վայրկեան։ Վարչապետը մասնաւորապէս չեշտեց կացութեան ծանրութիւնը եւ կոչ ուղղեց բոլորին՝ թէ ֆրանքին պաշտպանութեան եւ ընկերային խաղաղութեան համար։ Իրմէ առաջ, երեսփ. ժողովին նախագահը կոչ մը ուղղած էր եւ այս առթիւ չօշափեց նաեւ օտարականներու խնդիրը.— «Ֆրանսա, որ կ'ուզէ մնալ ասպնջականութեան երկիրը, պարտաւոր է ծայրայեղ ուժգնութեամբ իր հողը պաշտպանել անբարձրաբերձ արշաւին դէմ։ Ներքին խաղաղութիւն, արտաքին խաղաղութիւն, — չունինք աւելի տիպաղրական ծրագիր մը։ Ամէն դժուարութիւն կը հարթուի իմաստութեան հաւաքական կամեցողութեամբ մը։»

Պ. Շոթան իր ճառը սկսաւ լաւատես տեղեկութիւններ հաղորդելով երկրին ելմտական կացութեան մասին։ «Քանի մը օրէ ի վեր յուզումնալից զրոյցներ չրջան կ'ընեն, ինչ որ ազդեց դրամներու ընթացքին վրայ։ Որ եւ է պատճառ չարդարացնէր այդ վրդովիչ լուրերը։ Ելմտացոյցը հաւասարակշռուած է, դանձը ի վիճակի է գոհացնելու եռամսեայ չրջանի պէտքերը»։

Այս առթիւ բացատրեց թէ ճիշդ է որ պետութիւնը հինգ միլիառ ֆրանք փոխ առած է Պանք որ Ֆրանսէն, բայց այդ գումարը յատկացուած էր անդրլիական փոխառութիւնը վճարելու եւ չի նշանակեր թէ ֆրանքը ինկած է։ Ցետոյ դիտել տուաւ թէ տագնապին մէկ պատճառն է սաստկացումը ընկերային խլրտումներուն, ինչպէս եւ չհաւզորդումը այդ խլրտումներուն։ Դէպքեր ծանուցուեցան, գործադուլի եւ ապստամբութեան խօսքեր եղան։ «Ինձի համար ըսին թէ երկդիմի դիրք մը բռնած եմ, երեւութապէս վճռական երեւալով եւ դաղտնապէս անձնատուր ըլլալով։ Վճռապէս կը հերքեմ այս գաղտասուքները։ Ես չեմ հանդուրժեր որ հանրային սպասարկութեանց պաշտօնեաները ըմբոստանան ապդին դէմ»։

Խօսելէ եաք վերջին գործադուլներու եւ իրաւարարական վճիռներու մասին, վարչապետը յայտարարեց թէ աշխատաւորները իրենց իրաւունքներուն հետ պարտականութիւններ ալ ունին։ «Ես կը պահանջեմ որ անոնք ետ կենան բռնութեան և ապօրինութեան բոլոր ձեւերէն, ինչքան ալ արդարանալի ըլլան երբեմն։ Իմ պարտականութիւնս է վճռապէս ըսել որ եթէ ոմանք չարունակեն խանգարել քաղաքացիական խաղաղութիւնը, օրէնքին ուժը պիտի իջնէ իրենց գլխուն։ Այս կոչը պէտք է լսեն բոլորն ալ։ Դրամատիրները ինք ալ պէտք է հայրենասէր ըլլայ եւ պայծառատես»։

Պ. Շոթան խօսեցաւ նաեւ Գաղտնի Կոմիտէի գործերուն վրայ։ Այդ պահուն զանազան կանչեր արձակուեցան ձախէն եւ լսուեցան «մարդասպաններ» խօսքերը։ Վարչապետը յայտարարեց.

— «Ես պատճառ չունիմ սպառնալու այս մարդոց, որովհետեւ անոնք ձերբակալուած են արդէն։ Բայց կը ցաւիմ որ միաձայնութեամբ չի գնահատուիր նախարար մը որ իր պարտականութիւնը կը կատարէր եւ միաձայնութեամբ չեն դատապարտուիր այդ ոճրագործները։ Ուրեմն կը գտնուինք բարոյական հիւանդութեան մը առջեւ,— անհաւատութիւն հայրենիքի ճակատագրի մասին»։

Վերջապէս ջերմ կոչ մը ուղղելով, Պ. Շոթան վստահութեան քուէ պահանջեց։ Իր ճառը գնահատուեցաւ չափաւորներէն, բայց պաղ ընդունելութիւն

(Տե՛ս յաջորդ էջը)

ԱՄԻՐՏՈՎՀԱԹԻ 500ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ «ՅԱՌԱՋ»Ի ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒԸ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Է ԲԱՇԽԱՊԵՏԻՆ՝ ԻՐ ԾՆՆԴԱՎԱՅՐԻՆ՝ ԱՄԱՍԻՈՑ ՎԵՐԱԲԵՐ - ԵԱԼ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԸ ԵԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ։

ԹՐՔԱԿԱՆ ՄԵԾ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Երէկ հաղորդած էինք թէ Թրքական չորս դրամատուներու տնօրէնները Լոնտոն պիտի գան այս ամսու վերջը, ի խնդիր մեծագումար փոխառութեան մը։

Պոլսէն Լոնտոնի Թերթերուն կը գրեն թէ այս այցելութիւնը մեծ հետաքրքրութիւն չարթուցած է եւ լայն տեղ կը գրաւէ Թրքական մամուլին մէջ։ Բոլորն ալ կը յուսան թէ այս այցելութեան շնորհիւ, Մեծն Բրիտանիա սերտօրէն պիտի գործակցի Թուրքիոյ ճարտարագործական եւ հանքային ապագայ ձեռնարկներուն։ Այդ գործակցութիւնը կրնայ ըլլալ ընդլայնելով ճարտարագործական վարկերը, հետեւաբար այն պայմանագրին որուն համաձայն անգլիական մեքենագործական հաստատութեանց խմբակ մը կը չինէ Թուրքիոյ պողպատի մեծ գործարանը։ Ցակաւին կան ելեկտրական հաստատութեանց եւ նաւահանգիստի շինութեանց ընդարձակ ծրագիրներ։

Թուրքիոյ երկրորդ հնգամեայ ճարտարագործական ծրագիրը կը նախատեսէ շինել քիմիական գործարաններ, որոնք ճարտարագործութեան էական պահանջները լրացնելէ զատ, զինուորական նպատակներու ալ պիտի ծառայեն։ Նախապէս Գերմանիա առաջին տեղը կը բռնէր, իբրեւ հայթայթիչ ճարտարագործական մեքենաներու, բայց Թուրքիա այժմ իր աչքերն ուղղած է դէպի Անգլիա, իր պահանջները դոհացնելու համար։

Հիթլէր՝ ապահովութեան համար

Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ ապահովութեան վարչութիւնները այժմէն միջոցներ կը խորհին, ի նախատեսութիւն Հիթլէրի յառաջիկայ այցելութեան։ Իտալիոյ մէջ ուշադրութեամբ կը ճշդուին եւ կը ցուցակագրուին գերման փախտականները եւ բոլոր կասկածելի օտարականները։ Ոչ մէկ բան թախտին պիտի ձգուի։ Նոյնիսկ հետազօտութիւններ կը կատարուին օտար մամուլի ընկերակցութեան մէջ, որուն իւրաքանչիւր անդամին հարցաթուղթ մը յանձնուած է։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԴԻՐՔԸ ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Կը պահանջուի վճարել փաստաբաններէ

Պուքրէշէն Լոնտոնի Թերթին կը հեռագրեն թէ Ռումանիոյ ծայրայեղ ազգայնական տարրերը կը պահանջեն աւելի արագ եւ աւելի ծաւալուն միջոցներ ձեռք առնել Հրեաներուն դէմ։ Կառավարութիւնը ծանուցած ըլլալով թէ առայժմ պիտի յետաձգուի հրեայ փաստաբաններու ընդհանուր վտարումը, քրիստոնեայ փաստաբաններու ընկերակցութիւնը բողոքագիր մը ուղղեց դատական նախարարին։ Այս վերջինը որոշած է նախարարական հրամանագիր մը հրատարակել, անմիջապէս գործադրելու համար արդէն դատապարտուած հրեայ փաստաբաններու վտարումը։ Բայց այս որոշումն ալ գոհ չձգեց քրիստոնեայ փաստաբանները, որոնք կը պահանջեն անմիջապէս վտարել իրենց հրեայ պաշտօնակիցները Պուքրէշի դատարաններէն։ Եթէ այս պահանջը գործադրուի, բացը պիտի մնայ մօտ 1500 փաստաբաններ։

Զանազան նախարարութեանց պաշտօնեաներուն յանձնարարուեցաւ տեղեկութիւններ հաղորդել իրենց ազգութեան եւ ազգականութեան մասին։ Միջոցներ ձեռք առնուած են օփերայէն եւ ազգային Քառորեակներէն վտարելու համար «օտար կամ հրէական» ծագում ունեցող արուեստագէտները, արհեստագէտները եւ վարչական պաշտօնեաները։

Պատրհարհին քուռն ցօղուածը հրեաներուն դէմ

Ռումանիոյ օրթոտոքս պատրիարքը յունուար 12ին քուռն դիր մը հրատարակեց Հրեաներուն դէմ, «Ցրոնիքուլ» Թերթին մէջ, որ օրկանն է Ռումանիոյ ակս - ֆաշական կազմակերպութեան։ Ըսելէ վերջ թէ պատերազմէն ընթացքին եւ պատերազմէն վերջը Հրեաները Ռումանիա խուժեցին կեդր. եւ արեւելեան Եւրոպայի զանազան մասերէն, պատրիարքը դիտել կուտայ թէ այս գաղթականները «սկսած են վտանգել մեր գոյութիւնը իբրեւ Ռումանացիներ եւ քրիստոնեաներ»։ Ցետոյ կ'ըսէ թէ անոնք ձեռք անցուցած են եւ խարդախութեամբ կը պահեն երկրին հարստութիւնները, թէ իրենք իրենց մէջ զօրացնելով համերաշխութիւնը, կը փորձեն պատակել ազգը։ «Քաղաքներ եւ նոյնիսկ ամբողջ չրջաններ կան ուր ոչինչ մնացած է բացի ամէնասեւ աղքատութենէ եւ թշուառութենէ... Ազգային եւ հայրենասիրական պարտականութիւն մըն է մեզի մեզ պաշտպանել Հրեաներուն դէմ, եւ ոչ թէ հակահրէականութիւն»։

Եզրակացնելով, պատրիարքը կ'ազդարարէ թէ թուրքիոյ եւ ստորնութիւն պիտի ըլլայ, եթէ այժմ չկրնան փրկել երկիրը։

**** Պուքրէշի պատասխանատու չրջանակներուն մէջ կը խորհուի մինչեւ հոկտեմբեր կամ անպայման ժամանակով յետաձգել երեսփոխանական ընտրութիւնները։*

»»» • ««

ՍԵՐՊ ՏՂԱՑ ՄԸ ԱՊՏԱԿԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ մահմետական աղջիկ մը՝ Գոռնայի փրիմտոր գիւղին մէջ, 500 գիւղացիներ կռիւի բռնուեցան։ Իրբեւ հետեւանք, վեց հոգի սպաննուեցան, 60 հոգի վիրաւորուեցան։

ԱՆԴՈՐՄԵՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ 422.000 հոգի աւելցած ըլլալով Գերմանիոյ մէջ, ընդհ. դումարը բարձրացաւ 995.000ի։ Անցեալ տարի այս ատեն 1.479.000 էր։

ՊԱՊԸ ունակնդրութեան ընդունելով 60 իտալացի եպիսկոպոսներ եւ 2000 քահանաներ Թելադրեց որ միջոցներ ձեռք առնեն, որպէսզի դաշտային աշխատանքի համար Գերմանիա գացող իտալացի մշակները չզրկուին կրօնական մխիթարութենէ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՀԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ քննելով խորհրդային արհեստակցական միութեանց խնդրագիրը, մերժեց անոնց միացումը, դիտել տալով թէ անոնք անկախ չեն։

Ամսաթերթ

Հրատարակվում է 1920 թվականի հոկտեմբերի 1-ից

Թիվ 1 (1)

ՀԱՅՐԸ, ՁԱՅՆԸ Է ԵՍԻՐ

ԵՐԲ ՉՔՆԻ ԻՐ ՀՂԻ ԳՈՀԸ ...

— Ֆուա՛, մուկ ա՛խպար ... Ես ի՞նչ եմ ասում, որ ինձ էլ ա՛յ էդպես ա՛ռնես ու տանես ... Ա՛խ, ես ինչ անեմ, որ ինձ էլ ա՛յ էդպես ա՛ռնեն ու տանեն

ԻՄ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՍԷՐ ՄԸ ՊԱՏՄԵՐ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՈՒՍՏԱՑՈՒՄԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐՈՒՆ

»»» • ««

Ես ալ ուրիշներու պէս ուզեցի ամուսնանալ։ Ուզեցի ունենալ տուն մը, ընտանիք մը, զաւակներ, որոնց համար աշխատիմ, որոնց համար ապրիմ։ Ուզեցի ունենալ կին մը, որ ինծի պատկանի, որ ինծի նուիրուի, որ ինծի հաւատարիմ մնայ

դաւաճանական կողմէ։ Միայն արմատական կուսակցութիւնը ջերմապէս ծափահարեց։

Յետոյ ընդհատուեցաւ նիստը, որպէսզի խմբակցութիւնները կարենան խորհրդակցիլ։ Այդ միջոցին Պ. Լէօն Պլում մանաւանդ խնդրեց իր ընկերներէն որ չարունակեն աշխատիլ դադրեցման, չեչտելով թէ պարագաները նպաստաւոր չեն փոխելու դրամական քաղաքականութիւնը (հակողութիւն փոխանակութեանց, «չանժ»ի վրայ)։

Տագնապը վերսկսաւ կէս գիշերէն վերջ

Գիշերուան նիստին մէջ, ընկերվարական խմբակցութեան ներկայացուցիչը ճառ մը խօսեցաւ, թէ քննադատելով Պ. Շօթանի կարգ մը յայտարարութիւնները եւ թէ վստահութիւն յայտնելով։ Պ. Շօթան նորէն բեմ ելաւ, եւ անհրաժեշտ բացատրութիւններ տալէ վերջ, յայտարարեց ։

— « Անոնք որ կը խանգարեն ընկերային խաղաղութիւնը, միայն մէկ կողմը չեն գտնուիր ։ Աչքի առջեւ ունինք հեռագիր մը՝ դիկտատորական երկրէ մէ որ կ'երսէ թէ համայնավարները նոր գրոհ մը կը պատրաստեն այսօրուան համար իսկ ։ Օտար գործակալութիւններ ի՞նչպէս կրնան այսպիսի լուրեր տարածել ։ Մենք որ, խնդիրը յանձնուած է դատական իշխանութեան ։ Կը կրկնեմ կոչս ։ Երկիրը կուզայ աշխատանքի եւ կարգապահութեան օրինակը ։ Օգնեցէք կառավարութեան, որպէսզի կարենայ չարունակել իր գործը եւ այն ատեն կրնանք պահել մեր վստահութիւնը երկրի ճակատագրի մասին »։

Այս յայտարարութեան վրայ, նիստը փակուեցաւ եւ ձախակողմեան խմբակցութիւնները մանաւանդ ժողովներ գումարեցին, բանաձեւը խմբագրելու համար ։ Այս առթիւ էր որ բուռն վէճեր ծագեցան, ժողովը չարունակուեցաւ մինչեւ լոյս, եւ ի վերջոյ գտնելիքը հրաժարեցաւ ։

*** Աւելորդ է ըսել թէ կացութիւնը մեծապէս ազդեց սակարանին վրայ ։ Ուրբաթ օր անգլիականը 149·50էն բարձրացաւ 151·82ի իսկ տոլարը՝ 30.40ի ։ Իրիկուան դէմ աւելի չեչտուած էր անկումը, իրրեւ հետեւանք գտնելիքին հրաժարման ։

Ալէքսանտրէթի գնտուածիները եւ Թուրքիա

Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ նշանակուած յանձնախումբը, որ Ալէքսանտրէթի առաջին ընտրութիւններով կը զբաղի, յունուար 13ին անակնկալ նիստ մը գումարեց Պրիւսէլի մէջ ։

Ինչպէս կը յիշուի, տեղին վրայ քննութիւն մը կատարելէ վերջ, մանդատներ դեկտեմբեր 10ին աւարտեր էին ընտրութեանց նախապատրաստական ուսումնասիրութիւնները, ժընեւի մէջ ։ Աւելի վերջը, Թուրքիա կարգ մը վերապահումներ յայտնեց, եւ հարկ եղաւ խնդիրը Ա. Դ. խորհուրդին օրակարգը անցընել ։ Արդ, Խորհուրդը նիստի հրաւիրուած ըլլալով երկուշաբթի օր, յանձնախումբին մանդատները անհրաժեշտ համարած են ժողով գումարել, Թուրքիոյ վերապահումները քննելու համար ։

*** Լէօվռ, արմատական պաշտօնաթերթը, կը գրէ իր ֆաղաքական աշխատակցին ստորագրութեամբ, խօսելով Ազգաժողովի յառաջիկայ նիստին վրայ ։

« Օրակարգին վրայ կը մնայ Սանճաքին խնդիրը ։ Այս անգամ այն տպաւորութիւնը կը տիրէ թէ ճշմարիտ մերձեցում մը պիտի հաստատուի Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ, Ազգաժողովի այս նստաշրջանին մէջ, եւ թէ արդէն կնքուած համաձայնութեան վերջին արամադրութիւնները պիտի ճշդուին ժընեւի մէջ, Թ. Ր. Արտաքին նախարարին ներկայութեան ։ Արտաքին գործերու նախարարին կատարելիք այցելութեան ընթացքին, գործերը կրնան վերջնական ձեւ մը առնել ։ ՖՐԱՆՔԵՒԹՈՒՐՔ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՇՏ ԱՆԳՆԱՀԱՏԵԼԻ ԳԻՆ ՄԸ ՈՒՆԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՑ ՀԱՄԱՐ ։ Մանաւանդ ներկայ ճգնաժամուն երբ խելացնոր արագութեամբ Հռոմ - Պերլին - Թոքիօ առանցքին կը քաւուին Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ բոլոր բարեկամներն ու պնդակիցները ։ Ատոր համար իսկ աւելի մեծ արժէք ունի Էնկլիւրիի բարեկամութիւնը» ։

ՄՄԲ ։— Դաւիթեր հրաժարած ըլլալով, Պ. Տէլպոսի այցելութիւնն ալ իմաստ չունի ։

Խորհրդարանական յանձնաժողովներ
Խ. Միութեան մէջ

Խ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը իր երկրորդ օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ զանազան յանձնաժողովներու ընտրութեամբ ։ Հռչակաւոր Բերիան, որ Սթալինի փոխանորդն է Կովկասի մէջ, առաջարկեց կազմել արտաքին գործերու յանձնաժողով մը ։ Այս առթիւ պարզեց միջազգային կացութիւնը եւ քննադատեց ժողովրդավար պետութիւններու չափազանց հաչտարար քաղաքականութիւնը ֆաչական յարձակումներու հանդէպ (ակնարկութիւն Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի) ։ Ցետոյ փառաբանեց կարմիր բանակը ։ Արտաքին գործերու յանձնաժողովը ընտրուեցաւ անդամակցութեամբ Նոյնինքն Բերիայի եւ ուրիշ ընդհանուր ։

Օրակարգի քննութեան առեն, առաջարկուեցաւ որ ժողովը երբեմն ցերեկները գումարուի, որպէսզի պատգամաւորները կարենան թատրոն եւ սինեմա երթալ ։ Միակ առաջարկն էր որ մերժուեցաւ առաջին օրը ···

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՍՐ ՏՈՂՈՎ

ՀԱԿԱՀԷԼԱԿԱՆ ախտանշանները սկսած են երեւալ Իտալիոյ մէջ ալ, ուր ուշադրութեամբ կը հետեւին Ռումանիոյ նոր դահլիճին քաղաքականութեան ։ « Լավօրո Ֆաչիստա» թերթը առջի օր խմբագրական մը հրատարակեց երեք սիւնակի վրայ, ընդհանրելով Պ. Կոկայի հակահրէական քաղաքականութիւնը ։ Խմբագրականէն կը հետեւի թէ Իտալիա եւս ձեռք պիտի առնէ այս խնդիրը, որպէսզի պետութեան եւ հանրային կեանքի մէջ բոլոր փոփոխ պաշտօնները դանուին քրիստոնեայ Իտալացիներու ափին մէջ ։

ՁԱՓՈՆ նորէն հաչտութեանն պայմաններ առաջարկեց Զինաստանի, դեմանական դեսպանին միջոցաւ, պայմանաժամ նչանակելով ։ Եթէ Զինաստան մերժէ, պատերազմը պիտի չարունակուի անողորմաբար ։— Խորհրդային իշխանութիւնը որոչեց ամբողջացնել Մայր ։ Արեւելքի սահմանապլուխները ։

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ արտաքին նախարարը Պերլին գնաց, տեսակցելու համար Հիթլէրի հետ ։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս տեսակցութեան, քանի որ լեհ նախարարը Պերլինէն անմիջապէս պիտի անցնի Ժընեւ, մասնակցելու համար Ազգաժողովին ։

ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ անդամներէն երկու հոգի եւս ձերբակալուեցան ։ Ա. պահովութեան Տեչութիւնը կը կասկածի թէ ուս մնտեսագէտ Նավաշինի սպանութիւնն ալ այդ կոմիտէին անդամներուն կողմէ կատարուած է ։ Քննութիւնները յառաջ կը տարուին մեծ գաղտնապահութեամբ ։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հետապրնի թէ 15 Ռուսեր դնդակահարուեցան Քուիպիչեւի Գերագոյն Ատեանին կողմէ, իրրեւ «վնասարարներ» ։

ԱՆԳԼԻԱ. ԵՒ ԻՐԼԱՆՏԱ. բանակցութիւններ պիտի կատարուին երկուշաբթի օրէն սկսեալ, բոլոր վիճելի խնդիրները լուծելու եւ Իրլանտայի երկու մասերուն պաշտպանութիւնը ապահովելու համար ։ Բանակցութեանց նախաձեռնութիւնն առանձնած է իրլանտացի վարչապետը, Տէ Վալէռա, որ սկիզբէն ի վեր անհաչտ դիրք մը բռնած է Անգլիոյ հանդէպ ։

ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ
ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀՕՐ ԱՄԻՐԴՈՎՂԱԹԻ ԱՄԱՍԻԱՑԻՈՑՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԱՄԱՍԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը տօնուի Փարիզի մէջ 1938 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16ին կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Grande Salle des Fêtes ՄԷՋ **10 Rue Lancry**, ՄԷԹՐՕ **Lancry** ԿԱՄ **République**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ **ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՒՐԴՈՄԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ **Պ. Պ. Կ. ԲԱՍՄԱՃԷԼԵԱՆ** ԵՒ **ԱՐՇԱԿ ՉՕՊՈՒՐԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին հանդէսի երկրորդ մասին մէջ։

Կը մասնակցին՝ Օր. ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ (լութեակ), Պ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ (լութեակ), ՏԻԿԻՆ ԴՈՒԻԹԵԱՆ (դաշնակ), Պ. Յ. ՏԷՕՄԷՃԵԱՆ (երգ), Օր. ԳՐԻԱՆԿԱՃԵԱՆ (երգ), Օր. Ի. ՊԻՒԼՊԻԻԼԵԱՆ (երգ), Պ. ԳՈՒՐԷԹԵԱՆ (արտասանութիւն), կը պարէ փոքրիկ ՆԷԼԼԻ ՃԵՐՈՒԿԵԱՆ ընկերակցութեամբ ԳԱՒՐԻՑԻՆԻ, դաշնակ՝ PLEYEL.—Մուտք՝ 10, 5 եւ 3 ֆրանք։ Տոմսերու համար դիմել Ամասիոյ Հայր. Միութեան անդամներուն, Պ. Տէօքմէճեան-ի, 17 Rue des Envierges, Paris (20) եւ հանդէսին օրը կիրճէն։

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

Հ. Յ. Դ. Արեւմտեան Եւրոպայի Կ. Կոմիտէն Ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջակայ բոլոր ընկերները **15** յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը **8.30**ին Սօսիէթէ Սավանթի **Salle D** սրահին մէջ ։

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ**

Նիւթ՝ « Միջազգային կացութիւնը եւ Թուրքիոյ հոգերը»։

Գուսան

ՏԻՍԻՆի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ «Մուրատ» եւ «կորիւն» խումբերու ընկերները *15* յունուար, Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին սովորական տեղը։ կարեւոր օրակարգ։

ՊՈՒԼՈՒԱՐ ՕՏԵՈՑի «Վռամեան» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը կիրակի, 16 յունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, սովորական ճաւաքատեղին։

ՎԻԵՆԻ կոմիտէն ընկ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները 16 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին «Հաճակ» Ակումբին մէջ։

ՓՈՆԹԷՅնի «Մուրատ» խումբի ընդհ. ժողովը 15 յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին ընկեր Մկրտիչ Գաբրիէլեանի բնակարանը։ ՍԷՆ ԱԱԹՈՒՐՆԷՆի ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։

Դասախօսութիւն Մարսէյլի մէջ

ՓՐՈՓԱԿԱՆԴԻ Յանձնախումբի հերթական դասախօսութիւնը 19 Յունուար, Զորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ։ Յանձնախումբի անդամներուն ներկայութիւնը ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է։ Ներկայ կ'ըլլայ Ընկ. Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ։ կը դասախօսէ Ընկ. Տ. ԹԱՒՈՑԵԱՆ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԳՅՄԸՆԻ «ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ» ՍՐԱՀԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

15 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ,
5 Rue l'Eclipse, Մարսէյլ,
16 Յունուար, կիրակի երեկոյ ժամը 8 30ին Գոմէն «Վարանդեան» սրահին մէջ, 10 Bld. des Marguerites

Ղեկավարութեամբ դերասան Յ. Ղազարեանի եւ մասնակցութեամբ դերասանուհի Տիկին Սիրուշի, Օր. Անժէլ Վարժապետեանի, Պ. Վ. Տէր Վարդանեանի եւ Պ. Հ. Համբարձումեանի։

կը ներկայացուի Յ. Թումանեանի «ԱՆՈՒՇ»ը։ Հայկական օփերէթ 5 արար։ Երգեցիկ խումբ 15 հոգիէ բաղկացեալ։ Երաժշտութիւնը կը ղեկավարէ Պ. Ս. Զէօրէքճեան։

Մուտք՝ խիստ ժողովրդական գիներով։

ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սարսէլի «Հրայր» խումբի կողմէ իր կազմութեան տասներորդ տարեդարձին առթիւ

16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ 9
Սալ տէ Նոսի մէջ, Սարսէլ։ ՄՈՒՏՔ 7 ֆր.

Ընկերատնտեսական խնդրոյ

Կազմակերպուած Սէնթ Ընթուանի Հ. Յ. Դ. «Ընկեր կարօ» ենթակոմիտէի կողմէ, 16 Յունուար, կիրակի ժամը 2ին Օթել Թերմինիւսի մէջ (27 թիւ հանրակառքի վերջաւորութեան)։

կը խօսի Ընկ. Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Ներկայ պիտի ըլլան տեղւոյն Ընկերվարական հատուածի ներկայացուցիչները։ Ծանօթներու մասնակցութեան համար 5 ֆր., (ուտելիք եւ խըմիչք միասին)։

Բազմաթիւ խոչընդոտներու պատճառաւ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ ԵՆ ԱՅՍ ՓԵՏՐՈՒԱՐԻՆ «Հայ Թատերական ամիս»ի մնացեալ 3 ներկայացումները։ Նոր թուականները կը հաղորդուին շուտով մասնաւոր թըղթակիցներու եւ «Յառաջ»ի միջոցաւ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ - ՊԱՏԱՐԱԳ

ՀԱՒԵԼԵԱՆ ընտանիքը կը ծանուցանէ Թէ, յառաջիկայ Կիրակի, 16 Յունուար, Լիոնի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 69, Rue Louis - Blanc, տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ - պատարագ իրենց հոգեհանգուցեալ հօր՝ ՏԷՐ ԱՆԱՆԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՀԱՒԵԼԵԱՆի մահուան տարելիցին առթիւ։ Այդ կիւսօթիէռի դէպ եղեմանատունը ժամը 2.30ին։ կը հրաւիրուին հանգուցեալին յիշատակը յարգողները։

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ Գրիգոր Փիրեհան, Սահակ Ղազարեան եւ Մեսրոպ Ալթունեան Սասնոյ «Յառաջ»ի Վարչութենէն։

ԳԱՑԵՔ ՏՆՏԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ շրջանի Հայր. Միութեան Փարիզի Մ.ճիւղի Ընդհ. ժողովը 16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին, 32 Ավընիւ Կոպլէնի սրճարանի վերնայարկը, մէկթրօ Կոպլէն։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր Վարչութեան ընտրութիւն։ կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Հայ կամատուրներու եւ Մարտիկներու Միութեան ժողովը, 15 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «Ռըիմեան» դպրոցի սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս։

ԱԼՖՈՐՎիլի Զէնկիւլէրի Հայրենակցական Միութեան տարեկան Ընդհ. ժողովը 16 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Հայ Ակումբը, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ ընտրութիւն նոր վարչութեան։

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ ՄԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԻՐ ՇՐՋԱՆԻ ՈՒԹ ՄԱՆԱՒՃԻՂԵՐՈՒ

16 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը մինչեւ 3ին

Salle Horticultureի մէջ

84 RUE DE GRENELLE. Metro Rue de Bac

Ցայտագիրը ամբողջովին կազմուած է մանուկներու նուագով, երգերով, պարերով եւ արտասանութիւններով։

Կը ներկայացուի ուրախ թատերգութիւն մը « ԳԱՂՏՆԻ ՔԸ» ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ կը բաժնէ բոլոր մանուկներուն նախընթրիք եւ անակնկալ նուէրներ։

Մուտքը՝ փոքրերուն ձրի, մեծերուն 4 ֆրանք

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԷՆ ՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւային շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, 150 Բութ տ'Օրլէան, 23 Յունուար, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին,

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ_ՊԱԼԱՒՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՔԷ, ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻԻ

15 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8էն մինչեւ առաւօտ
7 Ռիւ Վանթիւր, Սալօն Ֆլորիտի շքեղ սրահին մէջ։

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

Գեր. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔ. ԽՈՉԱՑՈՒՐԵԱՆԻ

ԵՒ ՓՈՔ ԱՌԱՋՆՈՐԴ Տ. ԶՏՕՆ. Մ. Վ. Տ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Բացման խօսք Միութեան տեղապահին կողմէ։
կը խօսի Պ. Յ. ՇԱՀՃԱՆԵԱՆ։
Գեղարուեստական բաժին՝ Օր. ՄԱՐԻ ՀԱՅԱԳՈՐԾԵԱՆ (արտասանութիւն)։ Պիտի ներկայացուի պատճառ մը Պուլվար Օտտոյի սիրոյ ներու կողմէ, երգեր, արտասանութիւններ եւն.։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Կէս գիշերէն յետոյ կովկասեան եւ եւրոպական պարեր մինչ լոյս, փառնակցութեամբ Պ. ԺԻՐԱՑՐ ՄԱՂԱԵԱՆի նուագախումբին։

Մասնաւոր կովկասեան պար եւ նուագ Պ. ԶՈՐԱՃԵԱՆՆԵՐՈՒ կողմէ։ Մուտքը 3 ֆրանք

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրասենեակներու փոխոխութիւն, ջէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ։

“ ՇԻՐԱԿ ”

Արեւելքի միակ իսկական օղին է։ Անզուգական, Անմրցելի, Անեսարդակի։ Առաջնակարգ գօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած գուտ չամիչի ծիւեով։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ԶՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էնսկսեալ կը զործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ձերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու եւն.ի համար։

Առեւտուրը ապրանքներ բացառապէս զնդուած դիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան զրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ըլլայ ուղղակի Ամերիկայէն։

փոխադրներու կը զրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՀԱՑԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

31, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Ազնիւ եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ ։

Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesm PARIS (13e) Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN — 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Rédaction et Administration — Téléphone : Glacière 15 - 70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

DIMANCHE 16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ 16 JANVIERE 1938

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ — ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ — ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԺԹ. ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3630 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԱՆԳԻՏԱՑ ԱՆՊԷՏ»...

Տօնակատարութիւն մը եւս,— Հինգհարիւրամեակ բժշկապետ Ամիրտովլաթի, նախաձեռնութեամբ Ամասիոյ եւ շրջանի Հայր. Միութեան եւ հովանաւորութեամբ Փարիզի Հայ Բժշկան Միութեան :

Մարդն ու իր գործը ներկայացուած են արդէն, առանձին դրուագիւններով : Մեզի կը մնայ գրի առնել կարգ մը խորհրդածութիւններ, այս տօնակատարութեան առթիւ, որ կը կազմէ գեղեցիկ ցոյց մը՝ ինքնաճանաչման եւ ներշնչումի :

Ինչո՞ւ ծածկել,— բաղդատաբար ժժգոյն, տկար է եղած այս գիծը, մեր հանրային կեանքին մէջ : Եւ կամ հակասական :

Երբեմն կը խանդավառուինք կասկածելի արժէքներով, իսկ յաճախ կ'անճրկինք՝ իրական վաստակներու եւ պարծանքներու առջեւ :

Քրքրեցէք մեր պատմութիւնը, հին թէ նոր, եւ պիտի տեսնէք միամիտ, չտես պանծացումը զանազան պատրիարքներու եւ կաթողիկոսներու, ինքնակոչ սուրբերու կամ անմիջէ երեւելիներու : Եւ անոր հետ՝ անտեսումը այնպիսի դէմքերու որոնք նոր ակօս մը բացած, հետք մը ձգած, ճառագայթ մը արձակած են :

Մեծ պատերազմէն առաջ, տարիներով լսած չե՞նք ամիրաներու չռայլաբան կենսագրութիւնները, անոնց հագուստ – կապուտէն մինչեւ առուտուր եւ իրիկուան ճաշերը, կամ արեւելեան «քէյֆ»երը՝ վոսփորի « դեղածիծաղ» ափերուն վրայ :

Այսօր ալ, անհնարին փլուզումէն տարիներ վերջը, նոյն հոգեբանութիւնը չէ՞ որ դրիչ բռնել կուտայ շատ - շատերուն, «անզուգական»ներ եւ «պանծալի»ները ցուցադրելով, իբրեւ չարժա – նկար :

Երբեք չափազանցութիւն չէ պնդել, թէ տակաւին չունինք վաւերական պատմութիւնը հայկական մշակոյթին : Աւելի շատ ունինք երեսներ, դրուագներ, հատուածներ, քան ամբողջական ու սումնասիրութիւններ :

Այս ճամբուն վրայ, մասնաւորապէս ետ կը մնայ արեւմտահայ գրոց –բլոցը :

Օրինակ, ո՞վ փորձեց գրել եթէ ոչ լրիւ, գէթ վաւերական պատմութիւնը սահմանադրական սերունդին, — անոնց որ վերածնութեան փայլուն շրջան մը բացին Թուրքիոյ մէջ, բարբարոսական լուծի մը տակ, 1850 - 60ական թուականներուն :

Ցետոյ, ունի՞նք վերլուծական պատմութիւնը արեւմտահայ հրապարակագրութեան, որ միեւնոյն տեսն կը ներկայացնէ պատկերը՝ արդի աշխարհաբարի եւ առհասարակ մշակոյթի զարգացման եւ որուն դիպած, մշակած դանճերն են որ կը մաչեցնենք այսօր :

Լէօ երեք հատատիպ հատորներ թխեց եւ դեռ անբաւական կը գտնէը, ներկայացնելու համար Գրիգոր Աբծրունին : Իսկ մեր ոչ թէ նոր, այլ միջին սերունդն անգամ չատ բան չի գիտեր Պոլսոյ «Մասիս »ներու, « Արեւելք»ներու, «Հայրենիք»ներու հիմնադիր– ներուն եւ աշխատակիցներու մասին, անոնց բացած ճամբուն եւ արտադրած վաստակի մասին :

Այսպէս եւ մշակոյթի միւս ճակատներուն վրայ, գիտականէն մինչեւ գեղարուեստականը

Այնպէս որ, Ամասիոյ Հայր. Միութիւնը կրկնապէս չնորհաւորելի է, իր նախաձեռնութեան համար :

Մասնագէտներ կրնան վիճիլ Ամիրտովլաթի բուն արժանիքներու մասին :

Բայց, անոնք պիտի չկրնան ժխտել մէկ բան, — Ամասիացի բժշկապետը այս հալածական ժողովուրդի անապատ տաղանդին մէկ շողը, բոցը արձակեց խաւարակուռ Ասիոյ մէջ, մօտ հինգ հարիւր տարի առաջ : Եւ այնպիսի պարագաներու տակ որոնք անըմբռնելի կը համարուին այսօր :

Բարի գիւտաւոնեայ, որ «Փառք քեզ Տէր եւ Աւրարիչ»ով կը բանայ իր կենսագրութիւնը, ան թռիչք մը ունեցաւ դէպի գիտութեան ոլորտները, փորձեց կորզել անոր գաղտնիքները : Եւ մէջտեղ դրաւ արտադրութիւն մը որ կը գիմանայ դարեր վերջն ալ : Ոչ միայն իր բժշկական գիտելիքներով ու դեղերով, այլեւ բառերով : Ու ոչ միայն հայերէն, այլ «հինգ լեզուաւ», — « ի Հայոց, եւ ի Յունաց, եւ յԱրաբակայ, ի Պարսից, եւ ի Թուրքաց, քիչ Լատինացի» :

Տեղական սեփականութիւններ չեն ինչպէս գրագէտն ու հեղինակը, նոյնպէս գիտունը : Անոնք ծաղիկները, ճառագայթները կամ աստղերն են մեւնոյն ժողովուրդին, ծլած ու ծաղկած այս ու այն արեւին տակ : Տաղանդներ, երբեմն ալ հանճարներ, որ կը պսպղին պարբերաբար : Ուրիշ խօսքով՝ գանազան արտայայտութիւնները անսպառ եւ ստեղծագործ երկունքի մը :

Եւ սակայն, ներկայ պարագաներուն մէջ, ներելի, գոնէ հասկնալի պէտք է համարիլ «տեղականը», երբ կը ծառայէ վառ պահելու գիտակցութեան եւ արդար հպարտութեան կրակը :

Ըսել կ'ուզենք, — թող չատ չտեսնեն, եթէ Ամասիան ալ կը փորձէ Ամիրտովլաթով պահպանել կապը՝ երէկուան եւ այսօրուան միջեւ, ինչպէս ուրիշներ՝ իրենց գրագէտ - բանաստեղծներով ու հերոսներով, իսկ ամէնը մէկ՝ աշխարհասատան զարհուրանքներով :

Բոլորս ալ կը կարօտինք ներշնչման եւ ինքնագործունէութեան ապրիւրներու : Եւ ամէնուս ճիտին պարտքն է թոյլ չտալ որ ցամքի որ եւ է ապրիւր :

Այս չի նշանակեր կառչիլ հին փառքերու կախարդանքին, մաշեցնելով զանոնք եւ խրելով անշարժութեան մէջ : Այլ՝ ըմպել մայրենի ապրիւրէն, կազդուրելու, թեւ առնելու եւ աւելի յառաջ, աւելի վեր սլանալու համար :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԳԱՀԼԻՃԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Երէ. Ժ. Պոնէ ձախողի, Սաոո

Երէկ մանրամասնօրէն պարզած էինք դահլիճին հրաժարման պարագաները :

Պ. Շօթանի հրաժարումէն անմիջապէս վերջը, հանրապետութեան նախագահը խորհրդակցութեան հրաւիրեց երեսփ. ժողովին եւ Սերակոյսին նախագահները : Ցետոյ նոր դահլիճին կազմութիւնը առաջարկեց նորէն Պ. Շօթանի , որ մերժեց : Մերժողական պատասխան տուաւ ազդ. պաշտպանութեան նախարարն ալ, Պ. Տալատիէ : Այն տեղն նախագահը հրաւիրեց Պ. Ժոռժ Պոնէն, ելմտական նախարարը, որ սկզբունքով յանձն առաւ, եւ իր վերջնական պատասխանը պիտի տար երէկ : Կը խօսուի նաեւ Սառոյի մասին :

Դահլիճին կազմութիւնը այս անգամ աւելի դժուարացած է անոր համար որ, ընկերվարականները կ'ուզեն իրենք ստանձնել իշխանութիւնը, միշտ ժողովրդական ճակատի հիման վրայ : Արդ, հրաժարեալ դահլիճին մէջ Պոնէ ազգ. դիրք մը բռնեց ընկերվարականներուն եւ համայնավարներուն դէմ, եւ Պ. Շօթան ալ իր կողմը բռնեց, երեսփ. ժողովի ուրբաթ դիշերուան փոթորկին մէջ : Պ. Պոնէ մասնաւորապէս կ'ընդդիմանար օտար դրամներու փոխանակութիւնը (չանժ) հսկողութեան տակ առնելու քաղաքականութեան, պատճառաբանելով թէ այդպիսի քայլ մը պիտի խզէ Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն հետ կնքուած համաձայնութիւնը :

Դահլիճին անկումէն անմիջապէս վերջը, սակարանը տակնուվրայ եղաւ : Անգլիականը բարձրացաւ մինչեւ 153 — 154ի : Բայց երբ հանրապետութեան նախագահը նորէն չափաւոր դէմքի մը յանձնեց նոր դահլիճին կազմութիւնը, ֆրանքը սկսաւ բարձրանալ Նիւ Եորքի եւ Լոնտոնի մէջ :

Պ. Պոնէ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Լէօն Պլումի հետ, նոր դահլիճին կազմութեան համար : Իր ծրագիրն էր ապահովել ոչ միայն ընկերվարականներուն, այլեւ կեդրոնի խմբակցութեան աջակցութիւնը : Այս վերջին խմբակցութեան նախագահն է նախկին վարչապետը, Պ. Ֆլանտէն : Ամբողջովին արմատական դահլիճի մը կազմութեան մասին ալ կը խօսուէր, բայց ներկայ պարագաներուն մէջ հաւանական չէ որ երկար տեւէ այդպիսի կառավարութիւն մը :

Կուսակցութեանց դիրքը նոր դահլիճին հանդէպ

Երեսփ. ժողովին ընկերվարական խմբակցութիւնը, որուն մէջ կը գտնուին նաեւ Պ. Լէօն Պլում եւ հրաժարած ընկերվարական նախարարները, անմիջապէս ժողով գումարելով յայտարարութիւն մը հրատարակեց, ազդարարելով թէ վճռած է աւելի քան երբեք անվթար պահել ժողովրդական ճակատի մեծամասնութիւնը, համաձայն 1936 մայիսի ընտրական ծրագրին : Այս առնչագրութեամբ ալ, նոր կառավարութեան «ղեկավարութիւնը» ընականաբար պէտք է յանձնուի մեծամասնութեան ամէնէն զօրաւոր խմբակցութեան» :

Կուսակցութեան Վարչական ժողովն ալ առանձին յայտարարութեամբ մը «իր անխախտ հաւատարմութիւնը կը յայտնէ ժողովրդական ճակատի ծրագրին եւ քաղաքականութեան» : Ցետոյ մերժելով որ եւ է պատասխանատուութիւն ուրբաթ գիշերուան միջադէպերուն մէջ, կը յայտարարէ թէ տագնապին լուծումը պէտք է փնտռել «ժողովրդական ճակատի կառավարութեան մը մէջ, ընկերվարական ղեկավարութեամբ » :

Համայնավար կուսակցութիւնն ալ յայտարարութիւն մը հրատարակեց . որուն մէջ ձագկելով «դրամատիրական սակաւապետութեան խաղերը», դիտել կուտայ թէ Պ. Շօթան «քննամական ծանրակշիռ յայտարարութիւններ ըրաւ բանուոր դասակարգին եւ Աշխատանքի Դաշնակցութեան դէմ : « Վարչապետը յարձակեցաւ աշխատաւորներուն վրայ, բայց ոչինչ ըսաւ ելմտական խուճապի կազմակերպիչներուն եւ ընկերային օրէնքներու խախտարարներուն դէմ : Շօթան - Պլում կառավարութեան հրաժարումէն վերջը, տաղանդները եւ ռազմախաղերը պիտի բազմապատկուին, ժողովրդական ճակատը խախտելու եւ անգամ մը եւս ճախողեցնելու համար ընդհանուր քուէարկութեամբ արտայայտած կամքը : Համայնավար կուսակցութիւնը, իբրեւ թարգմանը ժողովուրդի կամքին, կը յայտարարէ թէ չի կրնար ընդունիլ կառավարութիւն մը որուն անդամներուն մէջ գտնուին 1935 յուլիս 14ի երդումին չմասնակցող կուսակցութիւններ եւ մարդիկ» : Եւ միութեան կոչ մը կ'ուղղէ բոլոր ճախակողմեան կուսակցութեանց, որպէսզի կազմուի կառավարութիւն մը՝ «համաձայն ժողովրդական ճակատի պատկերին » :

Գալով արմատականներուն, կուսակցութիւնը ժողով գումարելով յայտարարեց թէ համաձայն է որ զարձեալ ժողովրդական ճակատի կառավարութիւն մը կազմուի : Զախաւոր տարրերը աւելի զօրացած են այս կուսակցութեան մէջ : Պաշտօնաթերթը , « լ'Էօվռ»ը երէկ հետեւեալ ազդարարութիւնը ըրած էր առաջին էջին վրայ — «Նախասիրութիւններու ժամանակը չէ, այլ պատասխանատուութեանց» :

Տագնապին ազդեցութիւնը Անգլիոյ մէջ

Անգլիական կառավարութիւնը լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւի Ֆրանսայի նախարարական տագնապին : Թերթերն ալ լաւատես չեն կացութեան մասին : « Թայմզ » դիտել կուտայ թէ անկարելի է որ գործերը բացուին եւ արտադրութիւնը աւելնայ, եթէ դրամագլուխը եւ աշխատանքը ելք մը չգտնեն զործակցելու համար : «Տագնապը թէ դրամական է եւ թէ ելմտական : Ֆրանքի տագնապ է : Բայց միեւնոյն տեն ընկերային պատակտումներն են որ կը խափանեն որ եւ է գործակցութիւն հասարակաց բարիքին համար » :

Ուրիշ պահպանողական թերթ մը, «Տէյլի Թելէկրաֆ », բացատրելով կացութեան ծանրութիւնը, կ'ըսէ թէ անհրաժեշտ են կորովի միջոցներ, վստահութիւն ներշնչելու համար դրամատէրներուն : Երրորդ թերթ մը վախ կը յայտնէ որ ներքին պատակտումները տկարացնեն Ֆրանսայի ազդեցութիւնը՝ միջազգային հարցերու մէջ : Իսկ աշխատաւորական օրկանը կը գրէ թէ անգլիական կառավարութիւնը վերջերս նորէն յանձնարարած է Ֆրանսայի որ

(Յաւելեալ տպագրութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՌԱՆՑ ԸՆԿԵՐԿԵԼՈՒ

Անցեալ իրիկուն, ընկեր Ներսէս գիս տաւջնորդեց սրահ մը :

Կը կարծէի հոն գտնել բանի մը բիտասարդներ միայն :

Փարիզի մէջ գրական դասախօսութիւն մը,— այն ալ՝ հո՛ս հասակատարուած եւ հո՛ս ուսած հայ երիտասարդներու նախաձեռնութեամբ — ինծի ենթադրել կուտար թէ շա՛տ սեղմ շրջանակ մը կրնամ գտնել հոն :

Անշուշտ, անիկա այն սրահներէն չէր, որոնցմէ յաճախ մեծ կ'ուզենք Զարեհեցի, «վատուած է հրով անշէջ դարերում հին » :

Դարերէն փոխանցուած այդ լեզուն ու մշակոյթը ու անոնց մէջ թաւնուած ոգին պահեցէ անշէջ՝ կանգուն պահելու համար հոգեւոր հայրենիքը :

Մանաւանդ այս երի՛ցս դժբախտ օրերուն, երբ նիւթեղէն հայրենիքը նոր ու ահաւոր ողբերգութիւն մը կ'ապրի, եւ Քրէմլին երկարող թաթը հայ շունչն ու հայ միտքը կը հարուածէ՝ հայ գանկեր յանձնելով հայ հողին ...

Vide lupum,— կը տեսնեմ գայլը··· Երէկ գորշ էր այդ գայլը : Այսօր՝ կարմիր···

Զրնկրկինք, սակայն : Նոր զոհերը նոր բռնկումներ են հայրենիքի խորանին առջեւ : Ու արծարծումը՝ միշտ նո՛յն ոգիին :

Անշէջ պահեցէ այդ ոգին՝ հաւատալով ու երկրպագելով Հի՛ն Աստուածներուն ···

ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

ՄԱՆՐԷՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ՄԱՔՐԷԻՆ ԴՈՒԱՋԱՆՆԵՐԸ

Զարմ. նոր ձերբակալութիւններ

Ապահովութեան Տեսչութիւնը նոր ծալք մը եւս բացաւ Գաղանի Կոմիտէի գործերուն մէջ :

Հաստատուած է թէ Կոմիտէն ահաբեկչական խմբակ մը ունէր, ոչնչացնելու համար զաւաճանները : Սպանութիւնը պիտի կատարուէր մանրէներով կամ ուրիշ թոյներով : Տեղեկատու մը, որուն անունը գաղտնի կը պահէնք, օգնեց երեսուն հանելու մահացու թոյներու եւ մանրէներու ամբողջ դիւարան մը, Փարիզ, ճարտարապետի մը տանը մէջ : Ամբաստանեալը անմիջապէս ձերբակալուեցաւ : Ծորհրդաւոր տեղեկատուն, որ նախապէս անդամ էր Գաղանի Կոմիտէին, պատմեց թէ մաս կը կազմէր «սպանութեան խմբակին» եւ թէ անցեալ փետրուարին սրուակ մը մանրէ ստացաւ իր պետէն, սրճարան մը հրաւիրելու եւ մեռցնելու համար զաւաճան մը, Փիլ Սալ : Իրեն պատուիրած էին սրուակը պարպել լմպելիքի մը մէջ, սուրճ կամ ուրիշ բան : Եւ ազդարարած էին որ եթէ չզործադրէ պատուէրը, Սալ պիտի սպաննուէր ուրիշի մը՝ Փօլ Պիյքօքի կողմէ : Սալ, որ այժմ կը զարմանուի Զուիցերիոյ մէկ ապաքինարանին մէջ, հետաձգելով հաստատեց այս տեղեկութիւնները : Միեւնոյն տեն ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Պիյքօքը, որ խոստովանեցաւ թէ ներկայ էր երբ իրենց պետը վկային յանձնեց սրուակը, բայց հերքեց թէ առաքելոք մը տուած էին իրեն, Սալը սպաննելու համար : Այս խոստովանութեան չնորհիւ կարելի եղաւ գտնել «պետ»ը, բայց երբ իր տունը գացին, մարդը փախած էր : Հոն գտան մեծ քանակութեամբ մանրէներ, որոնք անմիջապէս յանձնուեցան քաղաքապետութեան քիմիագէտին : Այս վերջինը առաջին առթիւ յայտնեց թէ սրուակները կը պարունակէին զանազան թոյներ, մասնաւորապէս բծաւոր ժանտախտի համար (Բիֆիւս) որոնք եթէ կլլուին, հետեւանքը մահացու է : Անձամբ վկան իր խոստովանութեան ընթացքին ըսաւ թէ ձեռքը դողացած էր վերջին պահուն, թոյնը լմպելիքին մէջ լեցնելու համար, բայց այս պարագան ծածկելով, յայտնած էր թէ թոյնը լեցուց, սակայն արդիւնք չունեցաւ :

**** Հետզհետէ կը զօրանայ այն կասկածը թէ ռուս անտեսագէտ Նավաչինն ալ զոհ դացած է Գաղանի Կոմիտէին, ինչպէս եւ Իտալացի գեղուհին՝ Օր. Թուրօ, որ սպաննուեցաւ Մեթրոյին մէջ : Այս կինը կասկածելի համարուած էր, իրրեւ լրտես : Կը հաստատուի թէ նոյն կոմիտէին կողմէ սպաննուած է նաեւ ենթասպայ Ֆաիօ :*

Առջի օր չորս հոգի եւս ձերբակալուեցան, իրրեւ գործօն մեղսակիցները Գաղանի Կոմիտէին : Միեւնոյն օրը դէմ դիմաց հանուեցան Լոքիւթի, Մէթէնիէ եւ կոմս տը լա Մէօղ, որոնք երեւալի դէպքին հեղինակներն են : Վերջին երկուքը հերքեցին իրենց դէմ եղած ամբաստանութիւնները : Լոքիւթի պնդեց, մանրամասնօրէն պատմելով ամբողջ դաւադրութիւնը :

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԱՃԵԼՆԱՑ

Պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն, 1938 յունուար 8ին նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 380.938, որոնց 274.811ը այր, 106.127ը կին : Անցեալ չաբթուան դումարն էր 365.452, որով աւելցած են 15.486 հոգի : Անցեալ տարի նոյն ժամանակաշրջանին գործազուրկներու թիւն էր 420.448, ինչ որ կը նշանակէ թէ այս տարի 39.510 նպաստընկալներ պակաս են :

Անկի նահանգին մէջ նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն է 193.430, միւս նահանգներուն մէջ՝ 187.507 : Յունուար 3էն 8 Ֆրանսա մատ են 46 օտար աշխատաւորներ, իսկ երկրէն հեռացած են 608 հոգի :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ա. ՍԱՐԻՆՅԱՆ

Հայկական սովետական գրականության մասին առաջին հոդվածը գրել եմ 1923 թվականին։ Այդ ժամանակ մեր գրականությունը դեռ նոր էր ծնվել, նոր էր սկսել իր ճանապարհը։ Ես ուզում էի ասել, որ մեր գրականությունը ծնվել է Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխության ազդեցության տակ, որ նա ծնվել է նոր, սովետական կյանքի հետ միասին, որ նա ծնվել է մեր ժողովրդի հերոսական պայքարի մեջ։ Ես ուզում էի ասել, որ մեր գրականությունը ծնվել է մեր ժողովրդի ազատագր

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱՅԻՆ Ա ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՌՕՏ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱՅԻՆ Ա ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՌՕՏ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱՅԻՆ Ա ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՌՕՏ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ

հսկողութեան տակ չառնէ զրամներու փոխանակութիւնը, առարկելով թէ այդ քայլը կը հակասէ եռանդամ համաձայնութեան :

Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ մէջ ալ ուշադրութեամբ կը հետեւին Ֆրանսայի տագնապին, անշուշտ մեղքը ձգելով ժողովրդապետական կարգուսարքին վրայ :

Արհեստակցական ճակատին ձախողումը

Ինչպէս հաղորդած էինք, Արհեստակցական Միութեանց Միջազգային Դաշնակցութիւնը մերժեց Մոսկուայի առաջարկը՝ միացեալ ճակատի մասին : Այս մերժումը ծանր անակնկալ մը եղաւ Պ. Ժուհոյի համար, որ վերջերս Մոսկուա գացած եւ առժամեայ համաձայնութիւն մը ստորագրած էր : Ֆրանսայի Աշխատանքի Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը մէկդի դնելով չարք մը տեսլողական գործեր, վազեց արհեստակցական միութեան ժողովին, եւ ուժգնօրէն պաշտպանեց միացեալ ճակատը, բայց Ուօլթըը Սիթրին՝ Անգլիոյ ներկայացուցիչը եւ միւս անդամները վճռապէս մերժեցին : Վիճաբանութիւնը երթալով կը տաքնար, բայց անօգուտ : Իրաղեկներ կը հաւաստեն թէ զործադրը կոմիէնին անդամներէն միայն մէկը թեր քուէարկած է միացման, երկուքը ձեռնպահ մնացած են, իսկ չորսը դէմ քուէարկած են, անընդունելի դանելով Մոսկուայի պայմանները : Ամբողջ խնդիրը Արհեստակցական Միութեանց ընդհ. ժողովին քննութեան պիտի յանձնուի յառաջիկայ մայիսին, բայց յոյս չկայ որ արդիւնքը աւելի նպաստաւոր ըլլայ : Հաւանական է որ Պ. Ժուհօ չբռունակէ իր պայքարը ի նպաստ միացման :

Եգիպտոսի քանակին կազմութիւնը

Եգիպտական կառավարութիւնը չեչտելու համար իր բանակին անկախութիւնը՝ անդլօ-եգիպտական դաշնագրին գործադրութեան առթիւ, ընդհ. քննիչ նշանակեց Զօր. Ազիզ Ալի փաշան : Մինչեւ հիմա առանց բացառութեան Անգլիացիներ կ'ըլլային ընդհ. քննիչները :

Պատերազմէն առաջ Զօր. Ազիզ Ալի փաշա իբրեւ օսմանեան սպայ ծառայած է Մակեդոնիա, Ալպանիա, Եմէնէ եւ Տրիպոլիս, ուր նշանաւոր հանդիսացաւ կազմակերպելով արաբական դիմադրութիւնը Իտալացիներուն դէմ : Իր յաջողութիւնները եւ ազդեցութիւնը էնվէր փաշայի նախանձը չարժեցին, եւ Ազիզ Ալիի կեանքը վտանգուեցաւ : Պատերազմի ընթացքին Անգլիացիները զանազան պաշտօններ յանձնեցին անոր, արաբական երկիրներու մէջ : Զօրավարը գործօն եւ խիստ կարգապահ սպայ մըն է եւ իր անուանումը բարեհնչան կը համարուի եգիպտական բանակին բարեկարգութեան համար :

Սուտանի ոտգման յանձնաժողովին անգլիացի ընդհ. քննիչին տեղ ալ եգիպտացի մը նշանակուեցաւ :

Եգիպտական կառավարութիւնը կը խորհի զինագործարան մը հիմնել Գահիրէի մօտ, ոչ թէ անոր համար որ անգլիական ռազմանիւթերը պակաս կուդան, այլ ի նախապատրաստութիւն պատերազմի մը, երբ կրնան խանգարուիլ անգլիական փոխադրութիւնները :

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՎ

ՀԱՅԻՆ քիլօն, որ 2.60 էր Մեպտ. 3էն ի վեր, 2.70ի պիտի ծախուի երկուշաբթի օրէն սկսեալ :

ԹՐՔԱԿԱՆ կառավարութիւնը որոշած ըլլալով փակել խորհրդային հիւպատոսարանները, Մոսկուայի կառավարութիւնն ալ փոխադարձաբար պիտի փակէ Մ. Միութեան թրքական հիւպատոսութիւնները : Ինչպէս կը յիշուի, Մոսկուա միեւնոյն դիրքը բռնած է միւս պետութեանց հանդէպ, հիւպատոսութիւններ ընդունելով միայն մայրաքաղաքին մէջ, եւ փոխադարձաբար :

ԼԵՀԱՍՏԱՆի արտաքին նախարարը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հիթլէրի հետ, մէկ օր ալ աւելի մնալով Պերլինի մէջ : Երէկ Պերլին գնաց նաեւ Եուկոսլաւիոյ վարչապետը, Պ. Սթոյատինովիչ : Այս այցելութիւնները մեծ ուշադրութիւն գրաւած են Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ :

Ա. Դ. ՅՈՐՀՈՒՐԴԻՆ նահաշրջանին բացումը յետաձգուեցաւ, Ֆրանսայի նախարարական տագնապին հետեւանքով :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ամուսնութիւնը տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի օր, առնախընթաց հանդիսաւորութեամբ : Արարողութիւնները պիտի տեւեն երեք օր երեք գիշեր : Առաջին արքայական հարսնիքն է այս, Փարաւոններու օրէն ի վեր : Թագաւորը 18 տարեկան է, հարսնցուն՝ 17 :

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան» խումբի կողմէ, հովանաւորութեամբ Փարիզի « Եպիսկոպոսի » կոմիտէին :

22 Յունուար , Շաբաթ երեկոյ ժամը **9**ին, Քրէմլէն Պիսէթրի բաղաբապետարանի Փաթրօնաժ Լաիէի շէնք սրահին մէջ, **5**, բիւ տէ ղ'էթօլ, Քրէմլինի Պիսէթր :

Կը նախագահէ ԸՆԿ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ
Կը խօսի ԸՆԿ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Երեկոյթին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն տեղւոյն Ֆրանսական ընկերվարականներու մարմինը, որոնց կողմէ խօսք պիտի առնէ Camarade F. Menegaux, Secrétaire administratif du Parti S. F. I. O. de K. Bicêtre :

Գեղարուեստական խնամեալ բաժին, կէսգիշերէն վերջ եւրոպական պար մինչեւ առաւօտ, ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով :

Մուտք 6 ֆրանք

Ֆր. Կ. Խ.ԼԱՋի ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ԻՐ ՇՐՋԱՆԻ ՈՒԹ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐՈՒ
Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին
Salle Horticultureի մէջ
84 RUE DE GRENELLE. **Metro Rue de Bac**

Յայտագիրը ամբողջովին կազմուած է մանուկներու նուագով, երգերով, պարերով եւ արտասանութիւններով :

Կը ներկայացուի ուրախ թատերգութիւն մը « ԳԱՂՏՆԻՔԸ »

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ կը բաժնէ բոլոր մանուկներուն նախընթրիք եւ անակնկալ նուէրներ :

Մուտքը՝ փոքրերուն Ճրի, մեծերուն 4 ֆրանք

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Սոֆիայի մէջ վախճանած Այրի տիկին Ագապի ԵՐԱՄՕՖ - ԱՎԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ, իր զաւակներուն խնդրանքով, Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, այսօր, կիրակի, 16 յունուար, ժամը 11ին, Ս. Պատարագի արարողութիւնէն վերջը :

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սէնթ Անթուանէն (Մարսէյլ) Պ. Պ. Արտաչէս եւ Բարսեղ Գամպուրեան եղբայրները իրենց ընտանեօք յայտնեն իրենց սաստիկ ցաւակցութիւն կը յայտնեն իրենց սահօր Յակոբ Զաքարեանի, իր տիկնոջ մահուան առթիւ :

Դասախօսութիւն Մարաէյի մէջ

ՓՐՈՓԱԿԱՆՏԻ Յանձնախումբի հերթական դասախօսութիւնը 19 *Յունուար, Ջորեքշաբթի երեկոյ ժամը* 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ։ *Յանձնախումբի անդամներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Կը դասախօսէ Ընկ. Տ. ԹԱԴՈՅԵԱՆ։*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՊՕՄՈՆԻ «ՎԱՌԱՆԴԵԱՆ» ՍՐԱՀԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

16 *Յունուար, կիրակի երեկոյ ժամը* 8.30ին Պօմոն «վարանդեան» սրահին մէջ, 10 **Bld. des Marguerites**

Ղեկավարութեամբ դերասան Ե. Ղազարեանի եւ մասնակցութեամբ դերասանուհի Տիկին Սիրուշի, Օր. Ագնէլ Վարժապետեանի, Պ. Վ. Տէր Վարդանեանի եւ Պ. Հ. Համբարձումեանի։

Կը ներկայացուի Յ. Թումանեանի «ԱՆՈՒՇ»ը։ Հայկական օփէրէթ 5 արար։ Երգեցիկ խումբ 15 հոգիէ բաղկացեալ։ Երաժշտութիւնը կը ղեկավարէ Պ. Ս. Զէօրէքճեան։

Մուտք՝ խիստ ժողովրդական գիներով։

ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սարսէլի «Հրայր» խումբի կողմէ իր կազմութեան տասներորդ տարեդարձին առթիւ
16 *Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ 9*
Սալ տէ Նոսի մէջ, Սարսէլ։ ՄՈՒՏՔ 7 Ֆր.
Կը խօսի՝ Ընկ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ՀԱՑ ՌՈՒԶՄԻԿԻ ՕՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅ ԿԱՄ. ԵՒ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԷՍԻՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Ը. ԳԱՐԱԳԱՇԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ

16 *Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը* 2ին Հ. Յ. Դ. Ցան մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԳՆԴ. ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ

Տեղի պիտի ունենայ Միութեանս պաշտօնական դիւօշակի յանձնումը
Գեղարուեստական ճոխ բաժին
Կը ներկայացուի Ա. Աստուածեանի «ԷԼ ՄԻ ԱՂՕԹԻՐ»ը
Մուտք՝ 2 ֆրանք

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ
ՀԱՑ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐԸ ՏՕՆԵԼՈՒ
ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄԷՋ
Յունուար 22 Շաբաթ գիշեր մինչեւ լոյս
Լիւմիէնի ղեկեղ սրահին մէջ

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

13 — 23 Դեկտ. 1937

Վիէն, Լ. Տ.— 110:
ՖՈԼՈՆՊ, Օ. Ե.— 150:
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Ս. Տ. Մ.— 80 :
ՍԷՆ ՍԱԹԻՐՆԷՆ, Զ. Գ.— 150
ՓԱՐԻԶ (8), Շ. Ս.— 150
ԱՆՐՈՆԻ, Ֆիւր.— 150:
ԱՆԻԷՌ, Ա. եղբ.— 110:
ԹՈՒՐԼԹ, Ց. Ս.— 40:
ԱՌՆՈՒՎԻԼ, Ս. Տ.— 110:
ԱՌՆՈՒՎԻԼ, Ս. Պ.— 145:
ԿԱՔ, Վարագ.— 75:
ՓԷՐԼՕ, Օ. Ե.— 100:
ԱՆԻԷՌ, Ա. Ա.— 100:
ԼԱՆՍԼԷ, Ս. Զ.— 150:
ՔԱՎԱՑԵՈՆ, Ման.— 50:
ԱՎԻՆԵՈՆ, Մատ.— 40:
ՊՈՒԱՔՈԼՈՆՊ, Գ. Ց.— 75:
ՓԱՐԻԶ, Ն. Ա.— 140:
ԱԼԺԵՐ, Դապ.— 150:
ԹԷՀՐԱՆ, Վ. Մ.— 215:
ՇԱՎԻԼ, Մ. Ս.— 150:
ՇՕՏԼՖՈՆ, Նէվ.— 265:
ՍԷՆ ԺԸՆԷՎԻԷՎ, Իչխ. Ա.— 40:
ՊՈՒԱ ԲՈԼՈՆՊ, Դ. Գ.— 100:
ԼԻՈՆ, Պաղ.— 200:
ՇԱԼԷՔ, Մ. Մ.— 50:
ՓՐԷ ՍԷՆ ԺԵՐՎԷ, Ղար.— 75 :
ՍԷՆԹ ԷՔՍԻՆ, Օ. Ղաւկ.— 150:
ԻՍՍԹի, Գ.— 110:
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Ս. Տ. Մ. — 80:
ԼԻՈՆ, Պեա.— 150:
ԱՆԻԷՌ, Օր. Թ.— 100:
ՔՐԱՎԱՆՇ, Սավ.— 75:
ՓՈՒԱ ԲՈԼՈՆՊ, Ֆ. Փ.— 70:
ԹՐԱՆ, Վ. Զ.— 105:
ՓԱՐԻԶ (11), Ց. Խ.— 75:
ՓԱՐԻԶ (9).— *Մին.*— 40:
ՔԱՇԱՆ, Ց. Խանչ.— 100:

ԳԱՑԼԻՔ ՏԵՍԼԻՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՂԱՐԱԲԱՂ -ԶԱՆԳԵԶՈՒՐ Հայր. Միութեան Վարչութիւնը հրաւիրում է Ղարաբաղի եւ Զանգեզուրցի բոլոր հայրենակիցներին Ընդհանուր ժողովի, որ տեղի է ունենալու 21 Յունվարի Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 9.30ին, 81 Rue de la Faisinderie, Փարիզ (16), մէթրօ Dauphine եւ Pompe : *Օրակարգ՝ համարատուութիւն եւ ընտրութիւն նախագահի, վարչական անդամների եւ ուրիշ հարցեր :*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Վարչութիւնը Ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները անխտիր, 17 Յունուար, Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահը, 5 Rue de l'Eclipse : Օրակարգ՝ Զեկուցում եւ հաշուետուութիւն, Վարչութեան ընտրութիւն, ընթացիկ հարցեր եւ կարեւոր տեղեկութիւններ : Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՌ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։
Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՀԱՑԵԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է
146 Rue Lafayette (Gare du Nord)
Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

“ ՇԻՐԱԿ ”

Արեւելքի միակ իսկական օղին է։ Անզուգական, Անմրցելի, Անհաւասար։ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժ բեր, պատրաստուած զուտ չամիչի Թով Հայ աւանդական սեղանին զարդ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
Հաշտարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
31, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել
Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ :

ԵԴԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD	ORIENT LLOYD
48 rue de la République	7 rue Auber, Paris
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51	Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուիչ։
Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար ասմնաւոր գին։ Ընկերական գործակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՃԱՇԵԼ ՄԱՔՈՒՐ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՀԱՄՈՎ
ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ **Restaurant Diamantaire**
60 Rue Lafayette, Paris (9) *ՄԷԹՐՕ* Cadet *եւ* Pelletier
ՏԷՐ ԵՒ Տ'ՈՐԼՆ Ա. ՐԱՄ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ
(Մեր Աբամին)

Ուր պիտի գտնէք ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ, Անարատ օղի՝ առատ աղանդերներով : Մեր մասնագիտութիւնն է *ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ* եւ *ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ ՍՓԷՇԻԱԼ* պատրաստուած՝ կանանչ պղպեղով եւ լոլիկով, իսկ գառնուկի միսէ պատրաստուած մեր *ՏՒՕՆԷՐ ՔԷՊԱՊով* կրնանք մրցիլ փարիզի բոլոր ճաշարաններուն դէմ : կիրակի օրեր *ԼՒՄՈՒՐ ԳԱՍԱՑԻՔ* եւ սեղ. Ամէն երեկոյ արեւելեան ջազ, ղեկավարութեամբ *Պ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի* եւ մասնակցութեամբ *ԶԱՔԻՐԻ* ճանքոյի։ ընտանեկան մթնոլորտ եւ հաճելի ժամադրավայր։ Մեկ այցելութիւն բաւական է մեր սեւեռական յաճախորդը դառնալու համար։

Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesm PARIS (13e) Imprimerie A. DER (AGOPIAN

RAKI «PHENIX» d'Alger
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ
ՓՆՏՐԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ
75 տարիէ ի վեր ամենուն կողմէ գնահատուած
ՐԱՔԻ ՓԷՆԻՔՍ
ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՍՈՆԷ
PHENIX *օղին թորուած է մասնաւոր խմամքով եւ ան չի պարունակեր ոչ մէկ քիմիական նիւթ : Իր կազդուրիչ եւ ախորժարեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ։*
Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՓԷՆԻՔՍ օղին կը գերազանցէ Արեւելքի ամէնէն լաւ օղիները։
ALBERT BACRI, Agent général
19Rue Turbigo, Paris (2e), Tél. Central 83-17
ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—*Mre. Cotton. 68 Av. Galline. Villeurbanne (Lyon)*
Mr. Simondis, 33 cours Devellier, Marseille

ՀԱՐԱՁԱԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ընդհ. երկիրներ	215 ֆրանք	120 ֆրանք	

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՑՈՒՆՈՒԱՐ MARDI 18 JANVIERE 1938

ՅԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3631

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

ԲՈԼՈՐԸ ՄԷԿ ՕՏԻ ԵԼԱՆ...

Արդէն իսկ աշխատանքի ձեռնարկած է խորհրդային խորհրդարանը, իր երկու առանձին ժողովներով,— Մխիթեան Որհուրդ եւ Ազգութեանց Որհուրդ :

Հեռագիրը ամէն օր տեղեկութիւն մը կը հաղորդէ անոր «զործունէութեան» մասին, որ սկսաւ դղրդագին ծափերով,— տասներվեց վայրկեան՝ միայն Սթալինի համար — եւ կը շարունակուի բանաձեւեր քուէարկելով յոտնկայս եւ միաձայն : Վկայականներու քննութիւնն անգամ ձայն - ծպտուն հանել չէ տուած, քանի որ բոլոր երեսփոխանները չատոնց նշանակուած, եւ մէկ անգամէն « ընտրուած » էին, միշտ միաձայնութեամբ :

Ինչպէս յայտնի է, Միութեան Որհուրդը կը բաղկանայ 569 անդամներէ, իսկ Ազգութեանց Որհուրդը՝ 574 պատգամաւորնե– րէ. համագումար՝ 1143, որոնց 184ը կիներ են : (Իւրաքանչիւր 300,000 քաղաքացի կ'ընտրէ մէկ պատգամաւոր) :

Հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, երկու Որհուրդներուն մէջ ալ պետական եւ կուսակցական պաշտօնեաները կը ներկայացնեն դերակշիռ դիրք :

Այսպէս, Միութեան Որհուրդին մէջ պաշտօնեաներու համեմատութիւնն է 47 առ հարիւր : Զեկայի պաշտօնեաները կը կազմեն 8 առ հարիւր, սպաները՝ 7ուկէս առ հարիւր, «բանուորներն ու գիւղացիները» 30ուկէս առ հարիւր : (Ինչպէս դիտել կուտայ թերթակից մը, այս բանուորներն ալ պաշտօնեաներ են, իսկ ինչ որ գիւղացի կը կոչեն, աւելի քան մէկ երրորդով նախագահներն են հաւաք. անտեսութեանց) : Մնացեալ 7 առ հարիւրն ալ կը կազմեն գիտնականներ, հեղինակներ, դերասաններ եւ «հերոսներ» օգտագործուած տնտեսութեան, ճարտարագործութեան, հողագործութեան եւն. ճակատներէն :

Ազգութեանց Որհուրդն ալ նոյն պատկերը կը ներկայացնէ : Սահմանադրութեան տրամադրութեամբ, ոչ - Ռուսերը պէտք է դերակշռէին այս ժողովին մէջ. բայց նորէն Ռուսն է որ կը մի – րապետէ (144 պատգամաւոր) : Բոլոր դաշնակցային հանրապետութեանց դեկավարները կանխաւ եւ խմբովին դլխատուած ըլլալով, «ընտրած են» Ռուսեր կամ ռուսացած Հրեաներ : Միւս կող - մէ, մասնաւորապէս Հայաստանի դլխուն փաթթած են ոչ - Հա – յեր,— Ռուս, Թաթար, Հրեայ եւն. :

Միակ «մխիթարական» պարագան այն է որ, երիտասարդները մեծամասնութիւն կը կազմեն, նշանակուած եւ պարտադրուած ըլլալով կեդրոնէն : Ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ, քանի որ համատարած մաքրագործումը — բուն բառով՝ ջարդ — աւելց մաքրեց, «հողմացրիւ ոչնչացուց» հասունցած դեկավարները, կուսակցական թէ պետական : Պերճախօս փաստ մը,— Վերջին համագումարէն ընտրուած կեդր. կոմիտէի 71 անդամներէն 32ը միայն արտօնուած էին թեկնածու ներկայանալու, իսկ կեդր. Գործադիր կոմիտէի (նախկին խորհրդարան) անդամները աւլուած էին կէս առ կէս : Եօթը նախագահներէն մնացած էին միայն երկուքը : Եւ դեռ մաքրագործումը կը չարունակուի : (Ո՞վ կրցաւ տատւել բանտարկեալներուն եւ աքսորականներուն թիւը...) :

Այս՝ խորհրդարանին փիզիքական պատկերն է : Բիչ մըն ալ քրքրենք հոգեկանը :

Կարգ մը լաւատեղեակ թղթակիցներ նկարագրելով խորհրդարանին անցուդարձը, կը գրեն թէ կեդր. Ատիոյ եւ Ծայր. Արեւելքի չրջաններուն երեսփոխան կիները մասնաւորապէս կը յորդին խանդավառութեան ցոյցերով :

« — Մեր աչքին զարկաւ երեսփոխանուհի մը, որ երեք անգամ ոտքի ելաւ, մեզի համար անհասկնալի լեզուով մը եւ բուռն շարժուձեւերով ջերմագին ծափեր արձակելու որոնց վերջին բառը միշտ Սթալինն էր : Այս կիները ակներեւ հանոյք մը կը զգան ծա– փահարութեանց ազդանշանը տալով, եւ մասնաւորապէս աղմկալի զուարթութեան մթնոլորտի մը մէջ է որ տեղի կ'ունենան Ազգութեանց խորհուրդին վիճաբանութիւնները» :

Անշուշտ չատ քիչեր բան կը հասկնան այս բարեկենդանային տեսարաններէն :

Ցիշենք աւելի յատկանշական պարագայ մը : «Թան»ի թղթակիցն է որ կը պատմէ :— Երբ լիազօրագրերու յանձնախումբին տեղեկագիրը արտասանեց Նիքոլա Եէժովի անունը, բոլոր երեսփոխանները ոտքի ելան եւ սրահը թնդաց խանդավառ ծափերու մէջ :

Հասկնալի է,— նախ «մարդկութեան հանճարեղ առաջնորդը», Սթալին, յետոյ անոր Զեկային վարիչը՝ Եէժով :

Ուրիշ ոչ մէկ վկայութիւն պիտի կրնար այնքան յստակօրէն պատկերացնել կարմիր խորհրդարանին խակութիւնը, որքան այս պատգան : Կարելի էր հաւատալ դրել այս մասին, բայց այս մէկ հատիկ երդուածքը հազար պատմութիւն կ'արժէ :

Խորհրդարան մը որ մէկ մարդու պէս, լարուած զսպանակի մը նման ոտքի կը ցատկէ, ողջունելու համար հազարաւոր պաշտօնական դնդակահարութեանց եւ հարիւր հազարաւոր անյայտ սպանութեանց որջին վարիչը, Որհրդարան մը ուր ոչ իսկ տասը քոչէր կը դտնուին, դոնէ իրենց տեղը դամուելու, այդ անունը արտասանուած առեն, հոգ չէ թէ ձայն–ծպտուն չհանեն , Որհրդարան մը որ 1143 բերաններով ու ձեռքերով կը նուիրագործէ աշխարհասասան սպանդը եւ անոր արիւնարբու վարիչները, անշուշտ օրհնութիւն չէ որ պիտի ցանէ Ա. Մխիթեան անձայրածիր տարածութեան վրայ, անոր անհամար ժողովուրդներու գլխուն :

Եւ երեւակայել որ բոցավառ ողջոյնի եւ դղրդագին ծափերու այս հերոսներէն ամէն մէկը չի կրնար կասկածիլ՝ թէ վաղը կարդը իրեն պիտի դայ «ժողովուրդի թշնամի» հռչակուելու, կը բաւէ որ Սթալին ծուռ նայի եւ եէժով թղթածրար կազմէ ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. ՊՈՆԷ ՉԱԽՈՂԱԾ ԸԼԼԱԼՈՎ, ՑԱՆՁՆՈՒԵՑԱՒ Պ. ՊԼՈՒՄԻ

Ազգային միութեան դահլիճ ալ թեւեր փնչեւ թողլուիկներ

Երմտական նախարար Պ. Ժոռժ Պոնէ չարաթ եւ կիրակի օր ամէն միջոց փորձեց նոր դահլիճը կազմելու համար, սակայն յուսահատեցաւ, ընկերվարականները թշնամական դիրք բռնած, իսկ իր կուսակցութիւնը (արմատական) պառակտուած ըլլալով : Նախկին նախարարը կիրակի իրիկուան դէմ էլիզէի պալատը դնաց եւ իր հրաժարականը ներկայացուց Հանրապետութեան նախադահին, որ անմիջապէս իր մօտ հրաւիրեց Պ. Սառօն եւ Պ. Լէօն Պլումը : Ընկերվարական կուսակցութեան պետը իր ընկերներուն հետ խորհրդակցիլ վերջ, յանձն առաւ կազմել նոր դահլիճը, նոր հիման մը վրայ : Այս առթիւ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ, կէս դիչերին.

— « Այս իրիկուն իմ բնակարանիս մէջ ընդունեցի Պ. Տալատիէն, Պ. Փօլ Ռէյնօն, Մորիս Թորէզը եւ ժաք Տիւքլօն (վերջին երկուքը համաձայնաւոր) : Այցելեցի Պ. Պ. Իվօն Տէլպոսի եւ Շոթանի : Պիտի տեսնեմ նաեւ Պ. Ալպէռ Սառօն : Գիտէք արդէն որ ձեռնարկած եմ դժուարին եւ յանդուգն փորձի մը : Աւելորդ է բացատրել պատճառները : Կը կարծեմ թէ ներկայ պարագաներուն մէջ անհրաժեշտ է ընկերային խաղաղութեան տպաւորութիւն մը ձգել ներսը, ազդային ուժի տպաւորութիւն մը՝ դուրսը : Ահա թէ ինչու կը փորձեմ դլուխ հանել տեսակ մը Մախինեօնի քաղաքական համաձայնութիւն : Կ'ուղեմ ազգային համախմբում մը կատարել ժողովրդական ճակատին չուրջը, ինչ որ գործնապէս կը նշանակէ ժողովրդական ճակատի բոլոր կուսակցութեանց ներկայացուցիչներուն միացնել այնպիսի քաղաքացիներ որոնք մինչեւ հիմա ընդդիմադլխները եղած են, սակայն փառած կը մնան ժողովրդապետական ոգւոյն : Ազգային միութեան փորձ մը կը կատարեմ այնպիսի պայմաններու մէջ որ չվնասէ հանրապետական ազատութեան եւ ընկերային յառաջդիմութեան, նոյն իսկ որ եւ է մտահոգութիւն չպատճառէ այդ մասին» :

Փոխ - վարչապետը հաղիւ գործի ձեռնարկած, իր առջեւ ցցուեցաւ առաջին դժուարութիւնը : Պ. Փօլ Ռէյնօ, նախկին երմտական նախարարը, որուն աջակցութեան դիմած էր Պ. Լէօն Պլում, առաջարկեց որ ազգային միութեան մաս կազմէ նաեւ Պ. Լուի Մառէնի խմբակցութիւնը, որ երեսփ. ժողովին ծայրագոյն աջ թեւը կը կազմէ : Այդ պարագային ազգային միութիւնը իրականացած պիտի ըլլար հարիւրին հարիւր : Բայց այս առաջարկը անընդունելի էր Լէօն Պլումի համար, որ միեւնոյն առեն կ'ուզէ ապահովել համաձնաւորնեութեան եւ Աշխատանքի Դաշնակցութեան գործակցութիւնը :

Միւս կողմէ, իր կուսակցութիւնը եւ արմատականներն ալ մեծ դժուարութիւններ կը յարուցանեն : Այս վերջինները նեղացած են որ ընկերվարականները պատճառ եղան Շոթանի դահլիճին տապալման : Ամէն պարագայի մէջ, թէ արմատականները եւ թէ համաձնաւորները բացառիկ ժողովներ գումարեցին երէկ, վերջնապէս ճշդելու համար իրենց դիրքը :

Կը թուի թէ Պ. Լէօն Պլում հանդուցեալ Մաքսոնըլտի փորձը կ'ուղէ կատարել, թէեւ 1936ին պաշտօնի ձեռնարկած առեն, ազդարարեց թէ երբեք Մաքսոնըլտ մը պիտի չըլլայ » :

ԼԷՕՆ ՊԼՈՒՄ ՍԼ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

Վերջին պահուն կ'իմանանք թէ արմատականները մերժած ըլլալով համաձնաւորներուն մասնակցութիւնը նոր դահլիճին մէջ, Պ. Լէօն Պլում հրաժարեցաւ եւ Հանրապետութեան նախադահը նոր դահլիճին կազմութիւնը յանձնեց Պ. Շոթանի, որ ընդունեց :

Սակարանը բաց էր երէկ, գործառնութիւնները ազատ ձրգուած ըլլալով :

Ինչո՞ւ ձախողեցաւ Պ. Պոնէ

Բոլոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Պ. Ժոռժ Պոնէ լրջօրէն գործի ձեռնարկած էր, նոր դահլիճը կազմելու համար, ի հարկին ամբողջովին արմատական տարրերէ : Ընկերվարականները առաջին առթիւ բացասական դիրք բռնեցին իրեն դէմ, բայց Պ. Պոնէ կը չարունակէր իր ձեռնարկները : Կիրակի իրիկուն Պ. Պոնէ խորհրդակցութեան հրաւիրելով իր կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութիւնը, պարզեց կացութիւնը եւ մանաւորապէս ընկերվարականներուն գործակցութեան մերժումը : Ժողովը նախ միաձայնութեամբ քուէարկեց բանաձեւ մը, որ ցաւ կը յայտնէր ընկերվարական կուսակցութեան բացասական դիրքին առթիւ, ընդդէմ իր անդամներէն մէկուն : Ցետոյ քուէի դրուեցաւ Պ. Պոնէի փորձը չարունակելու խնդիրը : Թեր քուէարկեցին 32 հոգի, դէմ՝ 26, իսկ ձեռնպահ մնացին մօտ 40 ժողովականներ : Ասոր վրայ Պ. Պոնէ հանրապետութեան նախագահին ներկայանալով, յանձնեց իր հրաժարականը :

Կիրակի օր, թէ ընկերվարական կուսակցութիւնը եւ թէ համաձնաւորները առանձին յայտարարութիւններ հրատարակեցին, ազդարարելով թէ միայն ժողովրդական ճակատի կառավարութեան մը կրնան մասնակցիլ : Այնպէս որ, մթնոլորտը կրկնապէս թանձրացած էր : Միւս կողմէ, երկու կուսակցութիւններն ալ հակառակ են Պ. Պոնէի Եւրմտական քաղաքականութեան, որ Շոթանի դահլիճին տապալման գլխաւոր պատճառը կը կազմէ :

Եւ վերջապէս, պաղ հովերը կը փչեն ընկերվարականներուն եւ համաձնաւորներուն մէջեւ : Վերջինները կը մեղադրեն թէ ընկերվարական նախարարները լքեցին ճակատը, փութացնելով Շոթանի անկումը : Ընկերվարական կուսակցութիւնը մերժեց այս մեղադրանքը, պնդելով թէ իրենք այդ քայլը առին փրկելու համար ժողովրդական ճակատը, մանաւանդ որ, Պ. Շոթան «ապատութիւն տուած էր» համաձնաւորներուն :

(Յետիքը շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԲՈՇԱՆ ՓԱՇԱ ԿՈՉԵՑԻՆ, ԱՄԷՆԷՆ ԱՌԱՋ ՀԱՅԵՐԸ ԿԱԽԵՑ

Ես պատմեմ, դուբ դատեցէք : Աղբիւրս՝ «Ուլուս», էնկիւրիի երբեմնի «Համիմիյէթը Միլլիյէ»ն (28 դեկտ.).

1937 դեկտեմբեր 24ին, Թուրքիոյ ազգ. մեծ ժողովը օրինագիծ մը կը հաստատէ, որուն համաձայն ծովային դրամատուն մը պիտի հաստատուի , « Տէնիզ պանքի» անունով :

Վիճաբանութեանց ընթացքին , պատմաբեզուաբանական յանձնաժողովի անդամներէն փրոֆ. Մահմուտ Սատրի դիտել կուտայ թէ բացատրութիւնը չի համապատասխաներ թուրքերէն լեզուի կանոններուն եւ կ'առաջարկէ դրամատունը կոչել «Տէնիզ պանքասը» :

Յաջորդ նիստին, Իսմայիլ Մուշբահ նաւ մը կը խօսի եւ կը հարցնէ թէ ինչ նպատակով է բացատրութիւնը ճիշդ է : Եւ ժողովը կը վաւերացնէ «Տէնիզ պանքի»ը :

Հակառակ այս յաջողութեան, բաւական կը շարունակուի անթերիլով , եւ առտուն կանուխ արթնցողը հարմ մը կ'արձակէ Մահմուտ Սատրիի դէմ :

Քննադատներէն մէկը, նախորդ վարչապետ Իսմէթ Ինէօնիւի դիւանապետը, այնքան յառաջ կ'երթայ որ, Մահմուտ Սատրին կը կոչէ «ողորմելի մը», որուն պատմագիտութիւնը թուրքական կրկնութիւններէն անդին չանցնիր» :

Կծու սատ մը եւս .

— « Պայ Սատրի Մաքսուտի, եթէ դասերդ առաջ թուրքերէն սորվիս եւ Հայկակս անոր անուչութիւնը, պիտի հրաժարիս թուրքերէն խօսելէ » :

Ուրկէ ուր, այս թրմավարի բանավէճին կը խառնուի նաեւ հայազգի մյուկ մը, Յակոբ Մարթայեան, որ իր պատիւին հետ անունն ու մականունն ալ վրայ տալով, այժմ դարձեր է «պայ Տիլաչար» : Կնճահայրութեամբ Աթաթիւրքի :

Իրրեւ անդամ Թուրքիոյ լեզուական ուսումնասիրութեան յանձնաժողովին, մեր փախուկը իր կարգին կ'անցնի անթելին գլուխը, կը հարուածէ Սատրի Մահմուտին, եւ ի լուր աշխարհի կը ծանօթացնէ իր հանգամանքը :

— « ԵՍ ԹՈՒՐՔ - ՀԱՅ ԿՈԶՈՒԱԾ ՅԵՂԱՒՈՒՄԻՄԻ ՄԸ (գաղիլէ) ԹՈՒՐՔ ԶԱՒԱԿՆ ԵՄ : Ընդհանուր պատերազմին աշխատեցայ Աթաթիւրքի հրամանին տակ, Թուրքիոյ եւ Թրքութեան համար : Ցետոյ յափշտակուելով Թրքութեան մեծ առաքինութիւններէն, Եւրոպայի մէջ լրացուցի Թրքաբանական ուսումնասիրութիւնս : Թուրքերէնի դասախօս եղայ պուլկար համալսարանին մէջ : Այսօր բարեբախտ եմ որ կ'անդամակցիմ Թուրք լեզուական յանձնաժողովին եւ օդնական դասախօս եմ Էնկիւրիի պատմական - լեզուական համալսարանին մէջ» :

Ուրեմն, Բազրրթ Քոլէճի այս վիժուկը, որուն ամբողջ արժանիքը իր դիպած բազմալեզուեան մտաճնադաբանն է, սողաց, դողաց, ոլորուեցաւ, պլորուեցաւ, եւ գտաւ իր բուն կերպարանքը,— հասարակ ճճի մը :

Եւ անշուշտ առաջին ապտակը պիտի ուտէ Թուրքէն, շատ պատկերալից բառով մը.— Ալչա՛ք :

Հին ժամանակներու ամէնէն հաւատարիմ եւ անարգ էֆէնտիներն անգամ այսքան իջած, իգացած չէին :

Պետրոս Զէֆիները հազար անգամ աւելի բարձր էին : Իսկ առածի կարգ անցած բոշաները շատ աւելի պարկեշտ :

Ինչբան կարճ է այս պոռնիկներուն յիշողութիւնը ...

ՎԱՀԷ

ՆՈՐ ՍԻՍԻ (ՊԷՅՐՈՒԹ)

ԼՒՒՍԻՆԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ

178 ՈՐՔ ԵՒ ԶՔԱՒՈՐ

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Բաբերդի Հայր. Միութենէն (Մարսէյլ) հայրենակից Տիգրան Թեւեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի	50
Ցունուար 12ի դումարը	1585
Ընդհ. գումար՝	1635

Ի՞ՆՉ ՑԱՐՐԵՐԷ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Տեղեկութիւններ կը պակսին Հայերու մասին

Ա. Մխիթեան Որհուրդին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, Զերպակով, լիազօրագրերու յանձնախումբին նախագահը, չահեկան տեղեկութիւններ հաղորդեց խորհրդարանի կազմի մասին : Ժողովին մէջ կան 77 կին պատգամաւորներ, 113 կուսակցական եւ 170 կառավարական պաշտօնեաներ, 54 ազգ. անտեսութեան եւ 66 ընկերային սպասարկութեանց պաշտօնեաներ, 59 բանուորներ , 51 կոլխոզներ, 48 մտաւորականներ, 68 զինուորականներ :

Շքանչան ստացած են 253 պաշտօնեաներ, այսինքն 42 առ հարիւր :

Ազգագրական տեսակէտներով, ժողովին անդամներէն 338ը Ռուս են, 80ը Ուկրայնացի, 35ը Հրեայ, 15ը Սպիտակ Ռուս, 12ը Վրացի, 11ը Ուզպէկ, ութը Թաթար, ութը Ղազախ, 7ը Ազէրի, չորսը Զուվաշ, երեքը Գերման : (ՄԻՖ.— Անշուշտ Հայերու թիւն ալ յիշուած է, բայց «Թան»ի թղթակիցը , որմէ կը քաղենք այս տեղեկութիւնները, չի խօսիր այդ մասին) : 276 պատգամաւորներ միայն տարրական կրթութիւն մը ստացած են, 168ը երկրորդական վարժարանէ անցած են, իսկ 110ը բարձրագոյն կրթութիւն ստացած են :

Պատգամաւորներուն մեծ մասը երիտասարդներ են : Հինգը՝ 20 տարեկան, 34ը՝ 20 — 25 տարեկան, 75ը՝ երեսուննոց, 134ը դրեթէ 35 տարեկան, 140ը կը մօտենան քառասունի, իսկ 183ը 40էն վեր են :

Տեղեկաբերը չեշտեց թէ ժողովուրդը քուէ տուած է ներքին գործավարութեան բազմաթիւ պաշտօնեաներու (չէկիստ, թիւով 45) : Եւ երբ արտասանեց Զեկայի նախագահին՝ եէժովի անունը, բոլորը մէկ ոտքի ելան եւ խանդավառ ծափերով թնդացուցին սրահը : «Թան»ի թղթակիցը այս տեղեկութիւնները հաղորդելով, կ'ըսէ թէ Սթալինէն վերջը եէժովն էր որ համակրանքի ամէնէն ազմկալի ցոյցերուն արժանացաւ :

Ազգութեանց խորհուրդին մէջ ալ, տեղեկութիւնները հաղորդուեցան ժողովի կազմի մասին :

Այս ժողովին պատգամաւորներէն 144ը Ռուս են, 34ը Ուկրայնացի, 15ը Սպիտակ Ռուս, 33ը Վրացի, 17ը Ուզպէկ, 15ըՀրեայ, 9ը Գերման են.. (Հայերը նորէն չեն յիշուած) : Ընկերային տեսակէտով, պատգամաւորներէն 88ը կուսակցական պաշտօնեաներ են, 161ը կառավարական, 34ը ազգային անտեսութեան, 31ը ընկերային կազմակերպութեանց, 70ը բանուոր, 97ը կոլխոզական, 52ը մտաւորական , 41ը զինուոր, երկուքը սպայ : Կիներու թիւն է 110 : Անդամներէն 409ը համաձնաւոր են, 165ը անկուսակցական :

Երկու ժողովներուն մէջ ալ վկայականները ամբողջովին օրինաւոր հրապարակուեցան եւ վաւերացուեցան միաձայնութեամբ (միշտ միաձայնութեամբ) :

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՇԵՐ

Ա.

Ինչպես հայտնի է, Ալեքսանդր Մակեդոնացին Մեծ Ասիան նվաճելուց հետո, վերադառնալով Բաբելոն, հիվանդացավ և մահացավ։ Նրա մահվան պատճառների մասին տարբեր վարկածներ կան։ Ոմանք ասում են, թե նա թունավորվել է, ոմանք՝ թե ջերմնավ։ Ինչ էլ որ լինի, նրա մահվան ժամանակ Հունաստանում և Մակեդոնիայում ապրում էին մարդիկ, որոնք ոչ միայն չէին հավատում նրա մահվան լուրին, այլև համոզված էին, որ նա ողջ է և շուտով կվերադառնա։ Նրանք ասում էին, թե Ալեքսանդրը ոչ թե մահացել է, այլ ուղղակի անհետացել։ Նրանց կարծիքով, նա գնացել է Ասիայի ներքին շրջանները, որտեղ ոչ ոք չի ճանաչում նրան, և այնտեղ ապրում է որպես սովորական մարդ։ Ժամանակ կանցնի, նա կհավաքի նոր զորք և կվերադառնա՝ նվաճելու աշխարհը։

Ալեքսանդրի մահվանից հետո նրա զորավարները սկսեցին կռվել միմյանց հետ։ Նրանք ուզում էին ամեն մեկը իր համար պետություն հիմնել։ Ալեքսանդրի կինը՝ Ռոքսանան, հղի էր։ Նրա որդին՝ Ալեքսանդր Կրտսերը, ծնվեց մի քանի ամիս հետո։ Ալեքսանդրի զորավարներից մեկը՝ Պտղոմեոս անունով, ուզում էր գահը տալ Ռոքսանայի որդուն, որպեսզի նա մեծանա և կառավարի երկիրը։ Մյուսները, սակայն, չէին համաձայնվում։ Նրանք ասում էին, որ Ռոքսանայի որդին դեռ մանուկ է, և ինչ-որ մեկը պետք է կառավարի պետությունը նրա փոխարեն։

Ալեքսանդրի զորավարներից ամենահզորը Անտիգոնոս Միակողմն էր։ Նա ուզում էր ամբողջ Ասիան իր տիրապետության տակ առնել։ Նրա դեմ միավորվեցին Պտղոմեոսը, Կասանդրոսը և Սելևկոսը։ Նրանք պատերազմ սկսեցին Անտիգոնոսի դեմ։ Այդ պատերազմը տևեց մոտ 20 տարի։ Ի վերջո Անտիգոնոսը զոհվեց մարտում, և նրա տիրապետությունները բաժանվեցին հաղթողների միջև։

Պտղոմեոսը ստացավ Եգիպտոսը, Կասանդրոսը՝ Մակեդոնիան, Սելևկոսը՝ Ասիայի մեծ մասը։ Ռոքսանան և նրա որդին սպանվեցին Կասանդրոսի հրամանով։ Այսպիսով, Ալեքսանդրի կայսրությունը քայքայվեց։ Նրա զորավարները հիմնեցին իրենց պետությունները, որոնք հետագայում հայտնի դարձան որպես հելլենիստական պետություններ։

Ալեքսանդրի մահից հետո Հունաստանում սկսվեց ազատագրական պատերազմ։ Հույները ուզում էին ազատվել մակեդոնական տիրապետությունից։ Նրանց առաջնորդն էր Աթենքի հռետոր Դեմոսթենեսը։ Նա կոչ էր անում հույներին միավորվել և կռվել մակեդոնացիների դեմ։ Պատերազմը սկսվեց 323 թվականին և կոչվեց Լամիական պատերազմ, քանի որ հույները պաշարեցին Լամիա քաղաքը։ Սակայն հույները չհաղթեցին։ Մակեդոնացիները ջախջախեցին նրանց, և Դեմոսթենեսը ինքնասպան եղավ, որպեսզի չհայտնվի թշնամու ձեռքում։

Ալեքսանդրի մահից հետո Հունաստանում սկսվեց նաև սոցիալական պայքար։ Հարուստները ուզում էին պահպանել իրենց հարստությունը, իսկ աղքատները՝ ստանալ հող և ազատվել պարտքերից։ Երբեմն այդ պայքարը հասնում էր մինչև քաղաքացիական պատերազմների։

Ալեքսանդրի մահից հետո Հունաստանում և Մակեդոնիայում սկսվեց նաև գիտության և մշակույթի զարգացման նոր շրջան։ Աթենքում, Ալեքսանդրիայում և այլ քաղաքներում բացվեցին դպրոցներ և գրադարաններ։ Մարդիկ սկսեցին ուսումնասիրել մաթեմատիկա, աստղագիտություն, բժշկություն և փիլիսոփայություն։ Այդ ժամանակաշրջանում ապրել և ստեղծագործել են շատ նշանավոր գիտնականներ և փիլիսոփաներ։

Ալեքսանդրի մահից հետո նրա զորավարները սկսեցին կռվել միմյանց հետ։ Նրանք ուզում էին ամեն մեկը իր համար պետություն հիմնել։ Ալեքսանդրի կինը՝ Ռոքսանան, հղի էր։ Նրա որդին՝ Ալեքսանդր Կրտսերը, ծնվեց մի քանի ամիս հետո։ Ալեքսանդրի զորավարներից մեկը՝ Պտղոմեոս անունով, ուզում էր գահը տալ Ռոքսանայի որդուն, որպեսզի նա մեծանա և կառավարի երկիրը։ Մյուսները, սակայն, չէին համաձայնվում։ Նրանք ասում էին, որ Ռոքսանայի որդին դեռ մանուկ է, և ինչ-որ մեկը պետք է կառավարի պետությունը նրա փոխարեն։

Ալեքսանդրի զորավարներից ամենահզորը Անտիգոնոս Միակողմն էր։ Նա ուզում էր ամբողջ Ասիան իր տիրապետության տակ առնել։ Նրա դեմ միավորվեցին Պտղոմեոսը, Կասանդրոսը և Սելևկոսը։ Նրանք պատերազմ սկսեցին Անտիգոնոսի դեմ։ Այդ պատերազմը տևեց մոտ 20 տարի։ Ի վերջո Անտիգոնոսը զոհվեց մարտում, և նրա տիրապետությունները բաժանվեցին հաղթողների միջև։

Պտղոմեոսը ստացավ Եգիպտոսը, Կասանդրոսը՝ Մակեդոնիան, Սելևկոսը՝ Ասիայի մեծ մասը։ Ռոքսանան և նրա որդին սպանվեցին Կասանդրոսի հրամանով։ Այսպիսով, Ալեքսանդրի կայսրությունը քայքայվեց։ Նրա զորավարները հիմնեցին իրենց պետությունները, որոնք հետագայում հայտնի դարձան որպես հելլենիստական պետություններ։

Ալեքսանդրի մահից հետո Հունաստանում սկսվեց ազատագրական պատերազմ։ Հույները ուզում էին ազատվել մակեդոնական տիրապետությունից։ Նրանց առաջնորդն էր Աթենքի հռետոր Դեմոսթենեսը։ Նա կոչ էր անում հույներին միավորվել և կռվել մակեդոնացիների դեմ։ Պատերազմը սկսվեց 323 թվականին և կոչվեց Լամիական պատերազմ, քանի որ հույները պաշարեցին Լամիա քաղաքը։ Սակայն հույները չհաղթեցին։ Մակեդոնացիները ջախջախեցին նրանց, և Դեմոսթենեսը ինքնասպան եղավ, որպեսզի չհայտնվի թշնամու ձեռքում։

Ալեքսանդրի մահից հետո Հունաստանում սկսվեց նաև սոցիալական պայքար։ Հարուստները ուզում էին պահպանել իրենց հարստությունը, իսկ աղքատները՝ ստանալ հող և ազատվել պարտքերից։ Երբեմն այդ պայքարը հասնում էր մինչև քաղաքացիական պատերազմների։

Ալեքսանդրի մահից հետո Հունաստանում և Մակեդոնիայում սկսվեց նաև գիտության և մշակույթի զարգացման նոր շրջան։ Աթենքում, Ալեքսանդրիայում և այլ քաղաքներում բացվեցին դպրոցներ և գրադարաններ։ Մարդիկ սկսեցին ուսումնասիրել մաթեմատիկա, աստղագիտություն, բժշկություն և փիլիսոփայություն։ Այդ ժամանակաշրջանում ապրել և ստեղծագործել են շատ նշանավոր գիտնականներ և փիլիսոփաներ։

ՓՈՒՓՈՒՐԻ ՀՐ ՊՈՐՇԻՆ ՀԱՅԵՑՈՒՆ ՈՐ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 28 ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԸ ԱՐՏԱԴՐՎԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՏՈՒԿ ԹՈՂԹԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհուրդը որոշում է.

1. Հաստատել Հայկական ՍՍՀ պետական ծրագրի կատարման մասին Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդի զեկուցումը։

2. Հայկական ՍՍՀ պետական ծրագրի կատարման մասին զեկուցումը ներկայացնել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի նիստին։

Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդի նախագահ Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Երևան, նոյեմբերի 28, 1938 թ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

(1)

Ընկեր Հայրապետյան։ Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդի նախագահ ընկեր Ա. Հայրապետյանի զեկուցումը Հայկական ՍՍՀ պետական ծրագրի կատարման մասին ներկայացնելու առիթով ես ուզում եմ մի քանի խոսք ասել։

Ընկերներ, ես կարծում եմ, որ մեր ներկայացուցիչները, որոնք ելույթ ունեցան այստեղ, ճիշտ են գնահատել մեր հանրապետության տնտեսական և մշակութային զարգացման հեռանկարները։ Ես կարծում եմ, որ մեր հանրապետությունը կարող է և պետք է դառնա արդյունաբերական հանրապետություն։ Մենք ունենք բոլոր անհրաժեշտ պայմանները դրա համար։ Մենք ունենք հարուստ հանքային հումք, մենք ունենք էժան էլեկտրաէներգիա, մենք ունենք կադրեր, որոնք կարող են տիրապետել ժամանակակից տեխնիկային։

Ընկեր Հայրապետյանը իր զեկուցման մեջ ասաց, որ մենք ունենք 20 մեծ ձեռնարկություններ, որոնք արտադրում են մեր արդյունաբերության ընդհանուր արտադրանքի 70—80 տոկոսը։ Սա ճիշտ է, բայց մենք ունենք նաև հարյուրավոր փոքր և միջին ձեռնարկություններ, որոնք ևս մեծ դեր են խաղում մեր տնտեսության մեջ։ Մենք ունենք նաև հազարավոր արհեստագործական կոոպերատիվներ, որոնք արտադրում են ժողովրդական սպառման ապրանքներ։

Ընկեր Հայրապետյանը իր զեկուցման մեջ ասաց, որ մենք ունենք 250,000 տարեկան արտադրանք ունեցող գործարաններ։ Դա ճիշտ է։ Բայց մենք ունենք նաև 300,000 տարեկան արտադրանք ունեցող գործարաններ։ Մենք ունենք նաև 60—70,000 տարեկան արտադրանք ունեցող գործարաններ։ Մենք ունենք նաև հարյուրավոր փոքր արհեստանոցներ, որոնք ևս մեծ դեր են խաղում մեր տնտեսության մեջ։

Ընկեր Հայրապետյանը իր զեկուցման մեջ ասաց, որ մենք ունենք հարուստ հանքային հումք։ Դա ճիշտ է։ Մենք ունենք պղինձ, մենք ունենք մոլիբդեն, մենք ունենք ոսկի, մենք ունենք արծաթ, մենք ունենք ալունիտ, մենք ունենք պերլիտ, մենք ունենք տուֆ, մենք ունենք մարմար, մենք ունենք շինանյութեր։ Բայց մենք ունենք նաև ածուխ, մենք ունենք նաև նավթ, մենք ունենք նաև քիմիական հումք։ Մենք ունենք նաև բամբակ, մենք ունենք նաև բրինձ, մենք ունենք նաև խաղող, մենք ունենք նաև պտուղներ։ Մենք ունենք նաև անասնապահություն։ Մենք ունենք նաև ձկնորսություն։ Մենք ունենք նաև մեղվաբուծություն։ Մենք ունենք նաև թռչնաբուծություն։ Մենք ունենք նաև խոզաբուծություն։ Մենք ունենք նաև ոչխարաբուծություն։ Մենք ունենք նաև ձիաբուծություն։ Մենք ունենք նաև եղջերավոր անասունների մեծ հոտեր։ Մենք ունենք նաև ուղտեր։ Մենք ունենք նաև էշեր։ Մենք ունենք նաև ջորիներ։ Մենք ունենք նաև ...

— « Մեր ուշադրությունից չեր փախչի նաև այն հանգամանքը » ասում է ընկ. Հայրապետյանը։

Ընկեր Հայրապետյանը չի նշում այն, թե ինչ է մեր ուշադրությունից փախչում։ Իսկ ես կարծում եմ, որ մեր ուշադրությունից փախչում է այն, որ

ԱՐՇԱԿ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ՀՈՒՇԱՊԱՏՄԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

»»» • «««

Նահապետ Տիրոյեանը ոտքի ելաւ, ձեռքերը իրարու շփելով, ինչպէս միշտ, երբ ինքզինքը կը զգար ամենաերջանիկ տրամադրութեան մէջ։

— Ես ալ կ՚ուզէի, որ ձեզ հետ ծանօթանամ, պարոն Ալեքսանեան, ըսաւ ան։ Ձեր անունը շատ լսած եմ։ Ձեր հայրը ինձ հետ ընկերացած է Ամերիկա։ Ես ալ հոն ապրած եմ տասնհինգ տարի

Վարչական փոփոխութիւններ կարգ մը հաւերապետութեանց մէջ

Շաբաթ օր առաջին անգամ մխասին նիստ գումարեցին Միութեան Խորհուրդը եւ Ազգութեանց Խորհուրդը, կազմելով Գերագոյն Խորհուրդ (Խորհրդարան)։ Ժողովը տեւեց չորս ժամ եւ ամբողջովին զբաղեցաւ սահմանադրութեան կարգ մը կէտերու փոփոխութեամբ, որ առաջարկուած էր երեսփոխան Կորկինի կողմէ։ Ինդիրը կապ ունի կարգ մը հաւերապետութեանց վար-չական բաժանումներու հետ։ Կարգ մը շրջաններ Պելժիոյ կամ Զուիցերիոյ չափ տարածութիւն ունենալով, նոր բաժանումներ կրեցին, վարչութիւնը դիւրացնելու համար։ (ՀՄԲ.— Մանրամասնութիւններ կը պակսին այս շատ կարեւոր հարցի մասին)։ Գերագոյն խորհուրդը վաւերացուց նաեւ երեք նոր գործավարութեանց հաստատումը (մեքենաներու շինութեան, ծովային եւ մթերքումի)։ Այս առթիւ ճառ մը խօսեցաւ Պ. Մոլոթով, իրրեւ վարչապետ, մասնաւորապէս արդարացնելով ծովային - զինուորական գործավարութեան մը հաստատումը։ Ահաւասիկ ամփոփումը ·

— « Մեր երկիրը չատ մեծ է · ունի չատ երկար սահմաններ։ Ստիպուած ենք չորս նաւատորմիղներ պահել Պալթիկ ծովուն, Սեւ ծովու, Հիւսիսային ծովուն եւ Ծայր · Արեւելքի մէջ։ Մեր պաշտպանելիք ծովային ճակատը չատ ընդարձակ է եւ պէտք է հզօր նաւատորմիղ մը ունենանք։ Ներկայ նաւատորմիղ չունի բաւական ուժ։ Ձախողութիւնները չեն կրնար համաձայնիլ նաւային սպառազինութեանց կրճատման վրայ։ Ձափոն մերժեց ենթարկուիլ որ եւ է սահմանափակման, նոյնիսկ քանակութեամբ։ Մենք պարտաւոր ենք նկատի առնել այս պարագան։ Իտալիա կը յատկանի միջերկրականի մէջ։ Այս պարագան ալ նկատի պէտք է առնենք։ Գալով Գերմանիոյ, ան ծովային համաձայնութիւն մը կնքած է, բայց պիտի ուզէինք ստուգել իր ստորագրութիւնը։ Այս բոլորը մեզի կ'ըսեն թէ պէտք ունինք հզօր տորմիղի մը։ Մեր երկիրը պէտք է անմատչելի դառնայ թշնամիներուն։ Մեր նոր գործարանները զէշ չեն գործեր։ Մեզի պէտք են մեծ մարտանաւեր, նաւային ծանր հրետանի, ծովային օդատորմիղ եւն.։ Ասոր համար ալ անհրաժեշտ է նոր գործավարութիւն (նախարարութիւն)։

ՆՈՐ ՋԻՆԱՊԱՀԵՍՏ ՄԸ ՈՐ ՊԻՏԻ ԲԱՒԷՐ 540 ՀՈԳԻ ՍՊԱՌԱԶԻՆԵԼՈՒ

Համազգեստները ծախած էր Հայ մը, Ապահովիկ

Ապահովութեան Տեսչութիւնը կիրակի առտու նոր զինապահեստ մը երեւան հանեց Սէն Լազար փողոցի 93 թիւ չէնքին մէջ։ Ցարկաբաժինը նախապէս մատնանշուած ըլլալով, բազմաթիւ ոստիկաններ պաշարեցին չէնքը։ Բնակարանը վարձուած էր, բայց մարդ չէր բնակեր, ուստի դարբին մը կանչեցին եւ բացին դուռը։

Հարեւանցի քննութենէ մը վերջը, երեւան հանուեցաւ կառաբեալ զինապահեստ մը, որ պիտի բաւէր զինելու երեք վաշտ կամ 540 հոգի։ Երեւան հանուեցաւ նաեւ արդիական արհեստանոց մը, օժտուած՝ նորագոյն գործիքներով, զէնքեր, ռումբեր լեցնելու, նորոգելու եւն. համար։

Ցարկաբաժինը, որ կը գտնուի երրորդ յարկին վրայ, ունի չորս սենեակներ։ Երեքը լեցուած էին զէնքերով, ռազմամթերքով եւ զինուորական հանդերձանքով։ Գտնուեցան երեք Հոչքիս գնդացիր, 18 գնդացիր - հրացան՝ զերմանական եւ 18 հատ ալ իտալական, 20 որսի հրացան, 18 մաւզէր հրացան, 40 պարկ լեցուն փամփուշտակալ, 20.000 փամփուշտ գնդացիրի համար, պայթուցիկներ՝ ռումբի համար, զինուորական գօտիներ, եռագոյն նշանակներ, ուսնոցներ՝ իտալական գունդի թիւերով եւն.։ Ուրիշ սենեակի մը մէջ գտնուեցան քանի անատուկներ, իտալական 32 ձեռնառումբով եւ պայթուցիկները լեցնելու յատուկ նիւթերով։ Ձեռնառումբերուն թիւն է 700։

Ցարկաբաժինը վարձուած էր անցեալ հոկտեմբերին, Լուսովիչ անունով։ Քանի մը օր վերջը մէկը ներկայանալով դռնապանին եւ ցուցնելով վարձակալութեան ընկալագիրները, բանալիները կը պահանջէ։ Ցետոյ ուրիշներ կուգան կապոցներ բերելով եւ տեղաւորելով։ Բուն վարձակալին համար կ'ըսեն թէ գաղթավայրերը կը գտնուի եւ չուտով պիտի գայ։

Բռնուած զէնքերը անմիջապէս փոխադրուեցան պետական զինարան, իսկ պայթուցիկները քիմիական քննութեան ենթարկուեցան։

*** Շէնքին դռնապանը Գաղտնի Կոմիտէին անդամ ըլլալով, ձերբակալուեցաւ։

Դժբախտաբար Հայու մը անունն ալ խառնուած է այս գործին մէջ։ Տեղական թերթերը կը գրեն թէ համազգեստները ծախած է Ասլանկիլ անուն Հայ մը, անօրէն Սէմփլէքս վաճառատան։ Ասլանկիլ հետեւեալ յայտարարութիւնն րրած է ·

— « Ոստիկանութիւնը արդէն լսած է ինձ։ Ես յայտնեցի ինչ որ գիտէի։ Ես կաշխէ եւ նման նիւթերէ հագուստներ կը չինեմ, ինչպէս եւ անթափանցելի տաբատներ։ Երբ մեծ ապսպրանք մը կը ստանամ, ինծի չիյնար յամախորդին հարցնել թէ ինչ պիտի ընէ։ Գինը կը վճարեն, կը յանձնեմ։ Ամբողջ գործածս այն է որ անցեալ ապրիլին, մայիսին եւ յունիսին իմ յամախորդներս Տէքքէր յանձնեցի հազարի չափ վերարկուներ, նման անոնց որ բռնուած են։ Գալով տաբատներուն, ես երբեք այդքան ապսպրանք ստացած չեմ։ Կրնայ ըլլալ որ մեր վաճառատան պիտակները (էթիքէթ) գողցած եւ ինծի չպատկանող ապրանքներու վրայ փակցուցած են։ Կը յիշեմ թէ Տէքքէր կ'ըսէր որ ապրանքները յատկացուած են Սպանիոյ ազգայնական բանակին»։

Թերթ մը հակասութիւններ գտնելով այս պատմութեան մէջ, դիտել կու տայ թէ Ասլանկիլ «հետզհետէ կը կորսնցնէ իր յիշողութիւնը»։

*** Գաղտնի Կոմիտէին անդամներէն չորս հոգի եւս ձերբակալուեցան Քլէմօն Ֆէռանի մէջ։ Միայն այս քաղաքին կալանաւորներուն թիւը կը մօտենայ 15ի։ Կը կարծուի թէ գաւազիրներուն կեդրոնը այս քաղաքն է։

*** Ապահովութեան տեսչութիւնը հարցաքննեց վկայ մը՝ Լբռուա, որուն յանձնարարուած էր մանրէներով մեռցնել գաւաճան համարուած անդամը՝ Սալ։ Մարդը խոստովանեցաւ թէ անդամներ կը հաւաքէր գաղտնի Կոմիտէին համար եւ արդէն գտած էր 7—8 հոգի։ Բուն ամբաստանեալը, այն որ մանրէներ կը պատրաստէր եւ որ կը կոչուի քիմիագէտ Ռուաւօ, անհետացած է։

Թուրքիոյ չիօսողները պատժելու օրինագիծը մերժուեցաւ

Թուրքիոյ Ազգ · Մեծ ժողովի երկու յանձնաժողովներու կողմէ քննուելով մերժուեցան Մաղնիսայի երեսփոխան Սապրի Թեփեպաչի այն երկու առաջարկ - օրինագիծերը, որոնցմէ մէկը կը վերաբերէր Թուրքիա գալիք գաղթականներու հարցին, իսկ միւսը կ'առաջարկէր պատժել Թուրքերէն չիօսողները։

Թուրքերէն խօսիլը պարտադրող օրինագծին ներքին յանձնաժողովին մէջ քննութեանը միջոցին, ներկայ եղած է նաեւ ներքին գործավար Շիւքրիւ Գայա։ Նկատելով որ, հիմնական օրէնքին մէջ իսկ Թուրքիոյ մէջ միայն Թուրքերէն խօսիլը երաշխաւորող տրամադրութիւններ կան, պէտք չէ տեսնուած այս մասին նոր օրէնք մը ընդունելու եւ միաձայնութեամբ մերժուած է օրինագիծը ։

Նոյնպէս պէտք չէ տեսնուած Սապրի Թօփրաքին Թուրքիա հրեայ գաղթական գալու դէմ առաջարկած օրինագծին, նկատելով որ այս մասին իրաւասու է կառավարութիւնը · որով արտաքին յանձնաժողովն ալ մերժած է այս երկրորդ առաջարկ — օրինագիծը ։

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՕՂՈՎ

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ դադրեցուց իր վճարումները խաղալան տուներու, առարկելով թէ անոնք չեն յարդեր իրենց յանձնառութիւնները՝ որուած ապսպրանքներու մասին ։

ՁԱՓՈՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որ կ'ըսէ ։— 1.— Ձափոն պիտի չարունակէ իր «պատժական անօրինութիւնները» Զինաստանի մէջ։ 2.— Այլեւս պիտի չճանչնայ Զինաստանի հակաձափոնական կառավարութիւնը։ 3.— Կատարեալ աջակցութիւն պիտի ընծայէ առժամեայ կառավարութեան։ 4.— Պիտի պաշտպանէ օտարականներու շահերը եւ իրաւունքները։ Կարճ խօսքով, Ձափոն պիտի չարունակէ Զինաստանի նուաճումը, առանց պատերազմ հռչակելու ։

ՊՈԼՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆԸ փակուեցաւ երեք տարուան համար։ Նոր սակարան մը պիտի բացուի Էնկիւրիի մէջ, յառաջիկայ ապրիլէն սկսեալ ։

ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ պերլինի երթալով, արժանացաւ Ջերմ ընդունելութիւն մը, ինչ որ մեծ ուշադրութիւն գրաւած է քաղաքական շրջանակներու մէջ։ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը սեղան մը սարքեց, ուր սիրալիր բաժակաճառեր փոխանակուեցան։ Պալքանեան հիւրը երէկ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Հիթլէրի կողմէ ։

Դասախօսութիւն Մարսէյի մէջ

ՔՐՕՖԱԿԱՆՏ Ցանձնախումբի Ներթական դասախօսութիւնը 19 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ։ Ցանձնախումբի անդամներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ կը դասախօսէ Ընկ. Տ. ԹԱԳՈՑԵԱՆ։

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան» խումբի կողմէ, հովանաւորութեամբ Փարիզի « Եգիպտացի » կոմիտէին ։

22 Յունուար , Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Քրէմլէն Պիսէթրի Բաղաբաղատարանի Փաթրօնաժ Լահիի շէնքի սրահին մէջ, 5, բիւ տէ զ'Էօլ, Քրէմլինի Պիսէթր ։

Կը նախագահէ ԸՆԿ· ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ
Կը խօսի ԸՆԿ· ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Երեկոյթին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն տեղւոյն Ֆրանսական ընկերվարականներու մարմինը, որոնց կողմէ խօսք պիտի առնէ Camarade F. Menegaux, Secrétaire administratif du Parti S. F. I. O. de K. Bicêtre ։

Գեղարուեստական խնամեալ բաժին, կէսգիշերէն վերջ եւրոպական պար մինչեւ առաւօտ, ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով ։

Մուտք 6 ֆրանք

ՀԱՅ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Ը: ԳԵՐ ՀԱՅՍԱՐԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ։ 22 Յունուար շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ։ ԼԻԻՍԻՆԻ սրահին մէջ 13, բիւ տ'Իսի, Պլեեաւիոռ, մէթրօ Մարսէլ Սըմպա։

Նոր եւ զուարճալի անակնկալներ Պ. Արմակօնի կողմէ ։

ՆԻՇՕ - ՊԻՇՕ Արժանթինեան ճաշ։ Ճոխ պիւֆէ ։

Մուտք 7 ֆրանկ հայ գինւորներու ձրի ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Փայլածու Թեւանեան եւ զաւակունք եւ Թեւանեան ընտանիքը իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց որ ամ - ձամբ, զրաւոր, մամուլով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, եղբօր, հօրեղբօր եւ ազգականին՝ ՏԻԳՐԱՆ ԹԵՒԱՆԵԱՆի դառնաղէտ մահուան առթիւ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի կեդր. վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Գրիգոր Թեւանեանէ 50 ֆրանք, փոխան ծաղկեպսակի, իր հօրեղբօր՝ Տիգրան Թեւանեանի մահուան առթիւ ։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ Շրջանի «Ցառաջդիմասիրաց» Միութեան Վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է այրի Տիկին Փայլածու Թեւանեանէ 112 ֆրանք, Պ. Գրիգոր Թեւանեանէ 70 ֆրանք, իրենց սիրելի ա - մուսնոյն եւ հօրեղբօր Պ. Տիգրան Թեւանեանի մահուան առթիւ։

ՊԱՆԵՒՕ-ՔԱՇԱՆի Ֆ. Կ. Խաչի Վարչութիւնը, փոխան ծաղկեպսակի ստացած է Տիգրան Թեւանեանի մահուան առթիւ Պ. Ց. Զղրկանեանէ 20 ֆրանք, Պ. Գրիգոր Թեւանեանէ 50 ֆրանք։

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Ընկերութեան Քարտուղարութիւնը կը փութայ յայտարարել, որ իր մատենաշարին Թիւ 1 հատորին (Ռուբէն Զարդարեանի Արձակ էջեր եւ Հէքեաթները) չատ քիչ օրինակներ մնացած ըլլալով, եկած խնդրանքնե - րուն գոհացում պիտի տրուի, երբ ամբողջ մատենաշարը ապսպրուի ։ Այլապէս վճռմանները անպատասխա - նի պիտի մնան։

ԾԱԽՈՒԻ Է

Տէր Շաւարշ Քէնճ. Թէրգեան Պօմօնի մէջ, La Rosière, 93 Bld de la Figon, *իր ունե - ցած 10 փիէսնոց տունը— որ ու - նի Լուր, կազ, ելեկտրականու - թիւն եւ 300 մէթր տարածու - թեամբ պարտէզ, կը ծախէ կան - խիկ եւ առանց սակարկութեան 85,000 ֆրանքի։ Գնել փափա - գողները կրնան այցելել հէնքը։*

Դիմել՝ Père Terzian, 13 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille։

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
14—20 Յունուար
Երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։
Jeannette Macdonalde
dans
San Francisco
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։
Ներկայ յայտարարութիւնը բեղուկի կը տրուի 2 մատչի տոմսակ վճարուած գինով

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ
Ղեկավար Տ· ՕՆՈՍԵԱՆ
15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine
Tél. Observatoire 13 - 45
Հեռաձայնել երեկոները 8էն վերջ
Հայկական, եւրոպական եւ կով - կասեան եղանակներ։ Մխակ նուագա - խումբը հաճելի դարձնելու համար ձեր հանդէսները, հարսնիքները եւ ցաւակցութիւնները ։

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԳՈՒՄԲՒ

Տարեկան պարահանդէսի ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ կիրակի, 6 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր FOYER RUSSEի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio։ *Դեղարուեստական բաժին, ճոխ, պիւֆէ։*

Մէթրօ Alma - Marceau

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԱՄԻՐՏՈՎԼԱԹ ԱՄԱՍԻԱՑԻ

Ծանրակառ հիւանդարեւտրահանման Մարսէյի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայ Միութեան կողմէ, 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ *ժամը 3ին*

ՍԱԼ ՄԱԶԸՆՕԻ ՄԷՋ, 88 ՌԻԻ Տ'ՕՊԱՆԵԸ, ՄԱՐՍԷՅԼ

ի նպաստ Ամիրտովլաթի ամբողջական երեկրու Նրատաւակութեան

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ *ՏՕՔԹ*, ԵՐԶՈՒԻԵՑՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, կը մասնակցին յայտնի երգչուհի Տքթ. ՄԱՌԻ ԹԷՐՋԻՊԱՇԵԱՆ (երգ), Օր. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ (դաշնակ)։ Պ. ԹԻԹԻՒՃԵԱՆ (Ջութակ), Ջութակահար Պ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ։ Աշակերտները։ Մարսէյլի տրամ-օփէրէթ խումբը կը ներկայացնէ զեհավարութեամբ դերասան ՂԱԶԱՐԵԱՆի «ԱԿԱՄԱՑ ԲԺԻՇԿ»։

Մուտք՝ 8 եւ 5 ֆրանք

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

գործ նորոգող հայ աղջիկներ (16—19 տարեկան) սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք։ Ներկայանալ իրենց ծնողքին հետ, Պ. Ա. Աշճեանի, 172 Fbg. St. Honoré, Թել. Elysée 38—25։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐՈՒԱՒԱՐԸ

Ձախարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

21, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Ախտահան եւ հրապարակ խնամուած կերակուրներ ։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ձեռմակոցներու, թրիքօթաժի, զուլպաներու եւն. իջեցուած։ Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գործուած գիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal *գիւրաշարժ գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն։*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշներ եւ գիները։

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՐԱՖՖԻ

Փարիզահայերու միակ վայելուչ ճաշարանը
Տնօրինութեամբ Մ. Գ. ՄԻՐՃԻԱՆԵԱՆի

8, RUE MAUBEUGE Paris (9) *Մէթրօ* Cadet et le Peletier

Շոն պիտի գտնէք աւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու ճարտուտ ճաշացուցակ մը, ախմրցելի ժաքրութիւն եւ անթերի սպասարկութիւն։ Պուսական օրի՝ եւ գաշտիկ, ճաշարանատիրոջ անվթեի փորձառութեամբ։ Ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուի սրահ անհամեմատ ժամադիր գիներով։

Շաբաթ եւ կիրակի երեկոները արեւելեան նուագ։

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Հողերդակցութիւն իրաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու։ Արկածի դատեր, ամէն լիազօր թարգմանութիւններ։ Նաթիւրալիզացիոն օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Փողոցային արկածներու ենթարկուած չքաւորներուն կուտայ կանխավճար առանց տոկոսի եւ միջնորդէքի։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 եւ 5—7։
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

Tailleur de ST. BERNARD
Pour hommes et Dammes
H. GULBOLIAN
24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ La Chapelle եւ Barbès Rochechouart
Թելեֆօն Montmartre 69—70
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Նոր տարուան Թիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի եւվերարկուին համար մինչեւ Մնուցիկ։
ՍՏԱՑԱԾ ԵՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՁՄԵՌՈՑԻՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ։
ՄԵՐԴԻՆԵՐԸ.— Վերարկու եւ հագուստ (կամ փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր.։ Նոյնպէս տրուի մուշտակէ մէկ փանտ որ գինը չափ մեռուան համար, պատրաստուած Հայկական պօլէանի արհեստանոցներուն մէջ։ 400 ֆրանկէ վեր ապսպրանքներու համար, 3 փոլթ, տրուի մէկ փանթէկի տափատ կամ կօլիֆ։ տուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն կայցեցնել ցաւագէ կտրօնը։ Rue la Charbonnière *մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք դիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրբոտնած փարտոներ։ 110 բանքէն սկսեալ։ Մտիպղեղական պարագաներու, 3 օրէն կը յանձնենք պապրանքները՝ խնամուած աշխատանքով։*
Բաց է կիրակի մինչ ի նէսօր։

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme — PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵԼՈՎ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ | ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ | ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՉԱՐԵԹԻՒԹԻՒՆ
19
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
19 JANVIERE
1938

14e Année No. 3632 — ԺԴ. ՏԱՐԻ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԽՕՍԷ»

եղանակ մը, որ տարիներէ ի վեր կը հնչէ Թուրքիոյ մէջ, իբր բեւ չափանիշ հայրենասիրութեան :

երբեմն մեղմ, երբեք ուժգին, պարբերաբար կը նորոգուի ազդանշանը, պաղ քրտինք մը հոսեցնելով փոքրամասնութեանց կրոնակէն :

Անշուշտ կառավարութիւնն է որ արձարծել կուտայ խնդիրը: Եւ նորէն ան է որ կը քաչէ սանձը, երբ մոլեռանդներ ծայրայեղութեանց կը դիմեն, ամբոխավարական կոչերով կամ փողոցային ցոյցերով :

Այս անգամ նորէն հրատապ հանգամանք ստացաւ խնդիրը, երբ երեսփոխան մը, պայ Սապրի Թոփրաք, օրինագիծ մը առաջարկեց, հետեւեալ տրամադրութեամբ .

— « Այն քրմահպատակները որոնք սովորութիւն ըրած են իրենց ազգային ու ցեղային լեզուէն տարբեր լեզու մը գործածել, երբ իրենց բնակարանէն դուրս, իրենց ընտանեկան անդամներուն կամ ուրիշ հայրենակիցներու հետ թուրքերէնէ տարբեր լեզուով կը խօսին, 24 ժամէն մինչեւ մէկ շաբաթ բանտարկութեան կամ տասը ոսկիէն մինչեւ 100 ոսկի տուգանքի կը դատապարտուին: Գանձուած գումարին կէսը կը յանձնուի լրատուին, իբրեւ պարգեւ »:

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Թուրքիոյ ազգ. ժողովի ներքին յանձնախումբը միաձայնութեամբ մերժեց այս օրինագիծը, լսելէ վերջ ներքին գործավարը, որ բացատրեց թէ սահմանադրութիւնը արգէն նախատեսած է այս պարագան: Այդ առթիւ, մեր ժուռեցաւ նոյն երեսփոխանին ուրիշ մէկ օրինագիծը, որ կ'արգիլէր Հրեաներու ներգաղթը :

Օրինագծին լուրը հազիւ հրատարակուած, թուրք մամուլը նորէն ձեռք առաւ խնդիրը: Եւ, զարմանալի երեւոյթներ պարզուեցան :

Այսպէս, զրագէտ երեսփոխան մը, Ագակիւնտիւզ, չորս յօդուածներ հրատարակեց Թուրքերէն «Քան»ի մէջ, ապացուցանելու համար թէ ... ամէնէն առաջ Թուրքերէն են որ Թուրքերէն չեն խօսիր :

— « Հայրենակից, թուրերէն խօսէ»ն որո՞ւ կ'ըսենիք եւ որմէ՞ կը պահանջեցէք: Մենք ասիկա ամէնէն առաջ Թուրէեն պիտի պահանջեցէք: Թուրքը յունարէն կը խօսի, արաբերէն կը խօսի, պարսկերէն կը խօսի, պուլկարերէն կը խօսի, հիւրտերէն կը խօսի: Խօսողները գունդագունդ, տուները շարք շարք խամրելու պէտք չկայ»: (Տես Յառաջ յունուար 15, 18 եւ շարունակութիւնը) :

Եւ կարգով նոյնը կը պահանջէր Թուրքիա հաստատուած Արաբէն, Ալպանացիէն, Պոշնաքէն, Չէրքէզէն, Քիւրտէն, բոլորն ալ համաբելով լրացուցիչ մասերը Թրքութեան :

Անցնելով ոչ - թուրք փոքրամասնութեանց, թուրք հրապարակագիրը կ'ընէ կարգ մը խորհրդածութիւններ որոնք ուշագրաւ են իրենց նորութեամբ :

Անշուշտ միամտութիւն պիտի ըլլար արժէք տալ բառերուն եւ հաւաստիքներուն: Բայց, այդ խորհրդածութիւնները կը պարունակեն երկու հիմնական տեսակէտներ:

Առաջին՝ յօդուածագիրը երբեք չի հանդուրժեր որ Թուրքիա մնացած Հրեաները Թուրքերէնէ տարբեր լեզու խօսին :

Երկրորդ՝ չնո՞ր կ'ընէ որ Յոյները եւ Հայերը չարունակեն սորվիլ ու գործածել իրենց մայրենի լեզուները :

Ագակիւնտիւզ խիստ է Հրեաներուն հանդէպ, այն պատճառաբանութեամբ թէ չունին սեփական լեզու, եւ ո՛ւր որ իյնան, նոյն միջավայրին լեզուն կը գործածեն :

Աւելի յառաջ երթալով, Թուրք յօդուածագիրը կը պահանջէ որ Հրեաները կա՛մ համակերպին---միայն Թուրքերէնն սորվին ու խօսին — եւ կամ ձգեն երթան: Եւ հարցին լուծումը կը յանձնէ նախ ոստիկանութեան, որպէսզի հետապնդէ հրեայ «կոմիտէճի»–ները, յետոյ կրթական գործավարութեան, որպէսզի «բոլոր հրէական դպրոցները ջնջելով , դպրոցներ բանայ եւ մէջտեղէն վերնան բոլոր ազմուկները »:

Այսպէս փակելով «հրէական հարցը», մէջտեղը կը մնան մի - այն Հայերը եւ Յոյները, որոնց գլխուն լարտը միշտ պատրաստ է, քանի որ թէ դպրոցները եւ թէ ազգային բոլոր եկամուտները կը դոնուին կառավարութեան ձեռքը:

Արդարեւ, կրթական գործավարութիւնը օրէնքներու, հրահանգներու եւ քննիչներու ցանցով մը օղակած է այդ փոքրամասնութեանց դպրոցները: Էվզաֆին ալ իր կարգին ձեռք առած բլլալով ազգ. կալուածներու եւ եկամուտներու մատակարարութիւնը, աչք բանալ չի տար: Իսկ ոստիկանութիւնը եւ գոյնզգոյն լրատուները — յաճախ Հայեր եւ Յոյներ --- կը լրացնեն պակասը :

Այս առթիւ, ուշագրաւ պարագայ մը եւս,--- Թուրք հրապարակագիրը բնական կը գտնէ որ Յոյները իրենց լեզուին հետ, իրենց դրականութիւնն ու պատմութիւնն ալ սորվին, եւ ալ աւելի՝ Թուրքերէնը, Թուրքիոյ պատմութիւնն ու դրականութիւնը: Իսկ Հայերու մասին խօսած առեն, կ'անտեսէ՛ այս վերջին «մանրամասնութիւնը »:

Ագակիւնտիւզ չատ զարմանալի կը գտնէ որ Պերճ Քէրէսթէճեան «Թիւրքէր»ի վերածեր է իր մականունը, յոյն երեսփոխան Սթամաթն ալ՝ «Զիհնի»ի :

Թշնամի ձեռքով արձակուած այս ապտակը չի՞ պատչաճիլ նաեւ անոնց որ կը պարծենան իրբեւ «Թուրք - Հայ կոչուած ցեղախումբի մը Թուրք զաւակը »...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ ՄԱՄՆԱԿՑԻԼ ՅՕԹԱՆԻ ՆՈՐ ԿԱՋՄԵԼԻՔ ԴԱՒԼԻՃԻՆ

Գիշերային ժողով միջեւ առտուան ժամը 5

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, վերջին պահուն, Պ. Լէոն Պլում ալ ձախողած ըլլալով, հանրապետութեան նախագահը նոր դաւլիճին կազմութիւնը յանձնեց Պ. Շոթանի, որ անմիջապէս գործի ձեռնարկեց :

Նախորդ վարչապետը հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ մամուլին.

— « Հանրապետութեան նախագահին պնդումին վրայ եւ նկատի առնելով տաղնապին երկարաձգումը, սկզբունքով ընդունեցի ինծի առաջարկուած պաշտօնը, երկրորդ անգամ ըլլալով: Գոնէ պիտի փորձեմ ելքի մը յանգիլ: Իր կատարած փորձի ընթացքին, բարեկամս՝ Լէոն Պլում մէջտեղ դրաւ Ժողովրդական Ճակատի ընդարձակման գաղափարը, աղգային գեհենի վրայ: Այս ծրագիրը կարելի չեղաւ իրագործել նախատեսուած ձեւով: Իմ կարծիքով, անհրաժեշտ է առաւելագոյն չափով ֆրանսական բարեկամացողութիւններ համախմբել, ընդհանուր քաւէարկութեամբ հաստատուած էական սկզբունքներուն շուրջը: Այս նպատակին պիտի նուիրեմ ջանքերս: Քանի մը օր առաջ ընկերային խաղաղութեան կանոնադիր մը խմբագրեր էի: Պիտի փորձեմ խորհրդարանին խաղաղութեան կանոնադիր մը: կ'ըմբռնեմ թէ հարկ է անյապաղ վերջացնել տաղնապ մը որ արդէն չատ երկար տեւեց: Բայց որովհետեւ ես ինքս եմ որ իմ պաշտօնակիցներուս հետ կը վարեմ հրաժարեալ դաւլիճին փոխանորդութիւնը, պաշտօնակիցներ որոնցմէ չատեր պիտի մտնեն նոր նախարարութեան մէջ, ամաչարելու պէտք չեմ տեսներ: Պէտք է ամուր հիմեր ապահովել բոլոր փոխորկիներուն դէմ »:

Այս յայտարարութենէն անմիջապէս վերջը Պ. Շոթան տեսակցութիւններ ունեցաւ Պ. Պ. Էռիոյի, Տալատիէի եւ Լէոն Պլումի հետ :

Այս վերջինը ձախողած էր, որովհետեւ Պ. Փօլ Ռէյնօ, որ ելմտական նախարարութեան թեկնածու կը համարուէր նոր դաւլիճին մէջ, մերժած էր մասնակցիլ, եթէ ազգային միութիւնը չառարածուէր ծայրագոյն ձախէն՝ համամասնավարներէն մինչեւ ծայրագոյն աջը (Լուի Մառէնի խմբակցութիւն): Լէոն Պլում չէր կրնար ընդունիլ այս պայմանը, քանի որ համամասնավարները պիտի չընդունէին, ֆաշական համարելով Մառէնի խմբակցութեան չատ մը անդամները:

Ուրիշ դժուարութիւն մըն ալ կը կանգնէր Լէոն Պլումը,— արմատականները կ'ընդդիմանային համամասնավարներուն մասնակցութեան: Այս ժխտական դիրքին վրայ էր որ Լէոն Պլում հրաժարեցաւ: Այս առթիւ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ .

— « Փորձեցի գլուխ հանել ձեռնարկ մը զոր ես ինքս յանդուգն կոչեր էր: Արդարեւ այդպէս էր, քանի որ չյաջողեցայ: Ժողովրդական Ճակատը կը պարունակէ երեք գլխաւոր կուսակցութիւններ,— ընկերվարականները, արմատականները եւ համամասնավարները: Արդ, արմատական կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութիւնը երէկ իրիկուն ժողով գումարելով, ստոյգ ընդդիմութիւն մը յայտնեց համամասնավարներու մասնակցութեան դէմ: Այս պայմաններուն մէջ, ուրիշ բան չէի կրնար ընել եթէ ոչ ետ կենալ ինծի յանձնուած պաշտօնէն: Աւելորդ սեպեցի աւելի երկար յամառիլ· չեմ ուզեր որ երկիրը մէկ օր, նոյնիսկ մէկ ժամ կորսնցնէ իմ անձնական զոհունակութեանս համար » :

Բոլշեւիկներ աջոռ կը պահանջեն

Իմ հրաժարումէն վերջը, Լէօն Պլում երեսփ. ժողովի ընկերվարական խմբակցութեան ներկայանալով, բացատրութիւններ տուաւ: Ժողովը միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնեց :

Երբ հանրապետութեան նախագահը նորէն Պ. Շոթանի յանձնեց նոր դաւլիճին կազմութիւնը, պարզ էր որ պիտի չհրաւիրէ համայնավար նախարարներ, ոչ ալ աջակողմեան: Այս հեռանկարին առջեւ, ընկերվարական կուսակցութեան ազգ. խորհուրդը բացառիկ ժողով մը գումարեց, որ տեւեց մինչեւ երեքշաբթի առաւօտ ժամը 5:

Շատ յուզումնալից էր ժողովը, խօսք ուղած էին քսան ժողովականներ : Նախ լսուեցաւ Լէոն Պլումի մանրամասն զեկուցումը, որ կը թելադրէր բացորոշ պատասխան տալ Պ. Շոթանի: Հակառակ չափաւոր տարրերու յորդորներուն, ժողովը մերժեց մասնակցիլ Շոթանի դաւլիճին, ինչ որ չատ ծանր տպաւորութիւն ձգեց: Իրբեւ հետեւանք այս որոշման, Պ. Փօլ Ֆոռ, կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, հրաժարականը ներկայացուց :

Մասնակցութեան բանաձեւը ներկայացուցած էր Լէոն Պլում, բայց մեր - ժուեցաւ 4035ի դէմ 4155 ձայնով, ուրեմն 120 ձայնի մեծամասնութեամբ : 18 տարուան մէջ առաջին անգամ էր որ ընկերվարական կուսակցութեան վարիչ - ները փոքրամասնութեան մէջ կը մնային :

Պ. Լէոն Պլում իր զեկուցման մէջ կրկնեց թէ արմատականները ուժգնօրէն կ'ընդդիմանան համայնավարներու մասնակցութեան: Այս յայտարարութեան առթիւ զանազան կասկածներ յայտնուած ըլլալով, Լէոն Պլում կէս գիշերին տեխզրաֆական զեկոյց մը հրատարակեց, ուր կը յայտնէ թէ պատրաստ է ժողովրդական ճակատի ներկայացուցիչներուն առջեւ ապացուցանել իր ըսածները ճշմարտութիւնը: Այս առթիւ իրբեւ վկայ կը ներկայացնէ Պ. Պ. Տալատիէն, Շոթանը, Էլպէլը եւ Տէլպոսը (արմատական), ինչպէս եւ իր ընկերներ՝ Վէննան Օրիոլ եւ Անտռէ Պլումէլ :

*** Համայնավարները տեղագին աշխատանքի լծուած են, ապահովելու համար իրենց մասնակցութիւնը նոր դաւլիճին մէջ: Առջի օր հրապարակային ժողով մը գումարուեցաւ, ուր խօսեցան Մարսէլ Քաչէն, Թորէզ եւ ուրիշներ Բոլորն ալ յայտարարեցին թէ «Ֆրանսայի բուն ժողովուրդը կ'ուզէ որ համայնավարները մասնակցին կառավարութեան »:

Պ. Մորիս Թորէզ, որ համայնավարներուն առաջին թեկնածուն է նախարարութեան համար, յայտարարեց .

— Պ. Շոթան կէսօրէն վերջը ընդունելով ընկերներ Ժիթոնը եւ Ժաք Տիւքլօն, յայտնեց թէ համայնավարներ չուզեր իր դաւլիճին մէջ, բայց կը խնդրէ որ աջակցին: Արդ, մենք այդ աջակցութիւնն ուղղամտօրէն ընծայինք նախընթաց երկու կառավարութեանց... Այս անգամ կը պահանջենք մասնակցութիւն: Մենք ունինք 350.000 անդամ, 100.000 երիտասարդներ, 20.000

(Յուրերու շարունակութիւնը Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍԱՆԿ ՄԷՋ ՄԸ ԴԱՐՁՆԷ՞ԻՆՔ...

Արագ անցեալ առտու խմբագրատուն մտաւ Ֆիքը կախ ու երեսը տրժգունած :

— Ողջո՞յն պարտեալ ազգին զաւակներուն ...

— Խեր ըլլայ, Արա՛զ, կէս օր չէ - դած հասակդ ցոյց տուիր այսօր, կ'երթաս թէ....

— Երեւցածը մէջտեղն է...

— Ի՞նչ. միլիոնը չահած չըլլա՞ս...

— Նորէն էսուեր՝ անցեր է, վրայ բերաւ տրտմութեամբ, մեզի կը մնայ հառաչը միայն ...

— Կա՞մ՝... Ցառաջը, իր առօրեայ սրբագրութիւններով, օրը օրին մտահոգութիւններով, իր թերթերու դէմ գերով եւ յոյսերով...

— Անցեալ անգամ թիւով մը փախցուցիք միլիոնը, այս անգամ՝ երեք տումակներ ալ մէկ մէկ թիւով կը կորսնցնեն մէկը մէկ միլիոն, միւս - ները **50** հազարական ...

— Աստուած ները տայ՝ ները խըճդացնէ, կը մնայ որ... մեղեդի մը երկնեն այս տխուր առթիւ :

Այսպէ՞ս է բախտը ...

Ես զայն կը տեսնեմ երբեմն զարդելի տեսիլով ու ակռապլիկ պատաւի մը նման :

Երբեմն պճնազարդ գեղուհիի մը ետեւէդ :

Հերիք չէ որ տասնամեակներէ իվեր անոր ժպիտովը կ'ոգեւորուիլիք եւ պատրանքներ կը հիւսեիք՝ իր նայուածքին լոյսէ թելերովը ...

« Հայաստան »ը որքա՞ն օրօրուեցաւ այդ թելերուն վրայ: Վիպական մեր էնթեամբ՝ հաւատացիլիք նոյնիսկ այն տեղ, երբ նոյն այդ բախտ կռչուած պչրուհին իր բառափի կառքը կ'անցընէր մեր կռնակին վրայէն ...

Այսօր տարբեր չէ պատկերը:

Հիւսիսէն իջած արջը, մոյկ հագած ու կարմիր գդակ գլխուն, գարշապարը դրեր է մեր կուրծքին՝ բայց ... դեռ կը հաւատանիք որ ան պիտի պարգեւէ մեզի մեր սպասածը:

— Միւս անգամ ա՛լ կը շահիմ ...

Այս ալ՝ միւս երեսը մեր խառնուածքին:

Թող փչէ քամին
Պաղ պաղ երեսիս,
Ցուսով եմ վաղ ուշ
Գարունը կուգայ ...

— Ա՛խ սանկ մէյ մը ձեռքս առնէի լոթքուրին անիւը ու դարձընէի ուզածիս պէս, ի խորոց սրտի տենչ մը արձակեց Արազ՝ աչքոռը գրաւելով :

Այո՛: Սանկ մէյ մը...:

Ա՛հ, երէ այդ հզօր ու անգուսպ տենչանքէն վարակուէր՝ մեր, մեզմէ առջի ու մեզի հասնող սերունդներուն գոնէ մէկ մասը՝ նաեւ մեր ճակատագրին անիւը իր ձեռքն առնելու եւ ի՛ր ուզածին պէս դարձնելու համար զայն ...

Այն առեն, կը հաւատամ ե՛ս ալ, որ մե՛նք բախտին կը զարնենք՝ փոխանակ հանդուրժելու որ ան շարունակէ ... զարնել մեզի :

ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

ՆՈՐ ՍԻՍԻ (ՊԷՅՐՈՒԹ)
ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ
178 ՈՐԲ ԵՒ ՁՐԱՒԱԳԸ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Մ. Հրան Մ. Քնեան (փոխան ծաղկեպսակի Տիկին Ազատ Սվաճեանի մահուան առթիւ)	50
Ստեփաղարի Հայր. միութիւն	200
Ց. Վարդիվէզեանէ (ընտանեկան չրջանակի մը մէջ հաւաքուած)	50
Մ. Ալթունեան (Այրի Տիկին Իւղարեր Սարգիսեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի)	25
Գումար՝	325
Ցունուար 18ի գումարը	1635
Ընդհ. գումար՝	1960

ՆՈՐ ՓՈՓԱԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Քալինի նախագահ Թ. Միութեան

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ սահմանադրութեան 10րդ յօդուածին մէջ աւելցուած է նոր տրամադրութիւն մը, որուն համաձայն խորհրդարանի նախագահութիւնը կրնայ «պաշարման վիճակ հրատարակել մեկուսացեալ վայրերու կամ ամրողջ Ս. Միութեան մէջ, հանրային բարեկարգութիւնը եւ պետութեան ապահովութիւնը ամրապնդելու համար »:

Ուրիշ հաւաստած մը կ'ըսէ թէ նախագահութիւնը կրնայ պատերազմ հռչակել Ս. Միութեան դէմ յարձակում կատարուելու պարագային, «կամ եթէ հարկ ըլլայ գործադրել միջազգային համաձայնութիւններէ բխած յանձնառութիւններ՝ իրբեւ փոխադարձ պաշտպանութիւն ընդդէմ նախայարձակման »:

*** Քալինին յունուար 17ին միաձայնութեամբ նախագահ հռչակուեցաւ Խորհրդային Միութեան Գերագոյն Խորհուրդին: Այս առթիւ խանդավառ ցոյցեր կատարուեցան: Բոլոր ժողովականները յոտնկայս ողջունեցին նոր «վեհապետը», ինչպէս կը հաղորդեն հեռագիրները:

Միխայիլ Իվանովիչ Քալինին, որ 63 տարեկան է, գուտ Ռուս է: Մեծագործական բանուոր էր, երբ 1895ին միացաւ յեղափոխականներուն: Իսկ չեխիկան չարքերուն մէջ գործած է Փեթերսպուրգ, Թիֆլիս, Մոսկուա: Քանիցս բանտարկուած եւ աքսորուած է :

*** Գերագոյն Խորհուրդի երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ Արհեստակցական Միութեանց քարտուղարը առաջարկեց ամսական 1000 րուբլի (մօտ 200 տոլար) վճարել իւրաքանչիւր երեսփոխանի, ինչպէս եւ օրական 150 րուբլի (30 տոլար), երբ Խորհուրդը նիստի մէջ է: Երեսփոխանները ձրի պիտի ճամբորդեն Ս. Միութեան բոլոր երկաթուղիներուն վրայ: Երկու Խորհուրդներու նախագահներուն տարեթոշակը պիտի ըլլայ 300.000 րուբլի (մօտ 60.000 տոլար):

*** Գերագոյն Խորհուրդի 11 փոխ - նախագահները կը ներկայացնեն 11 հանրապետութիւններն ու ինքնավար չրջանները: Հայաստանի ներկայացուցիչ ընտրուած է Պապիոն, Վրաստանի՝ Մախարացէ, Ադրբէյճանի՝ Գասումով, Թիւրքմէնիստանի՝ Պապայեւ, Տաճիկստանի (Տաճիկիւէ) Շախտաղեւ են: Ընդհ. քարտուղարն է Ալէքսանդր Կորքին: Նախագահութիւնը կը բաղկանայ 24 անդամներէ, գլուխն ըլլալով Սթալին :

*** Խորհրդային մամուլը արձարծելով Մոլոթովի ճառը, կը չեշտէ զօրաւոր նաւատորմի մը անհրաժեշտութիւնը: «Փրաւտա» այս առթիւ կը յիշէ թէ «Մեծն Պետրոսի օրով ռուսական տորմիղը կրցաւ ամենածանր պարտութեան մատնել Շուէտացիները, որոնք առաջնակարգ տորմիղ մը ունէին այն առեն : Չէշմէի եւ Սինոպի մէջ, մեր նաւատները պատկառելի փառքով մը »: Թերթը կը փառաբանէ նաեւ ռուս նաւատներուն քաջութիւնը Սեւաստոպոլի հերոսական պաշտպանութեան առեն: Ցետոյ պարզելով աշխարհի վիճակը եւ «Ֆաշական դիւանագիտներուն» պատերազմական պատրաստութիւնները, կ'եզրակացնէ — « Մեր կենսական չահերը կը պահանջեն ունենալ հզօր նաւատորմիղ մը, կարող՝ ոչ միայն պաշտպանելու մեր երկիրը, այլ եւ ի հարկին յարձակման անցնելու եւ ոչնչացնելու թշնամին իր իսկ ջուրերուն մէջ» :

ՂՀՆԳԵ ԺԱՂԿՈՒՄՈՂ

ՅՈՒՆՈՒՍԻՆ ԳՈՒՆԱԹԵՎՈՒՄ 1937Ի

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՏՈՒՆԸ ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

ՄԱՐՏԻՐՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՐՏԻՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

ԼՈՒՅՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

— Ինչպես է խաբեր ի խաբեր Սիմոն Հոշիկ, Հետսկսեալ վերջին յղումէն մինչեւ ցայսօր։ Ինչպէ՞ս կրցաւ ան ամէն անգամ ազատիլ ի ձեռաց ոստիկանութեան եւ ի ձեռաց ամբոխին, որ կ՚ուզէր զայն ջարդել

աղջիկները, ինչպէս եւ երիտասարդ հողագործները որոնք իրենց առաջին քայլերը կ'առնեն: Մէկ խօսքով, խաղաղասէր բանակ մը համայնավարական դրօշին տակ: Բայց բաւական չէ այս: Պէտք է որ Լէնինի եւ Սթալինի համայնավարական Միջազգայինի խորհրդանշանը ծածանի ամէն տեղ »:

Հրեաները Ռումանիոյ մէջ

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Հրեաներու խնդիրը հաւանաբար Ա. Դ. Ժողովրդին առջեւ պիտի հանուի այս շաբթու: Երկու հանրագրութիւնները հասած են այս մասին, մէկը՝ Իսրայէլեան Տիեզերական Դաշնակցութենէն, միւսը՝ Հրէական համաշխարհային ժողովէն: Կը կարծուի թէ երկուքն ալ պիտի քննուին ստիպողութեան կարգով, իրրեւ փոքրամասնութեանց հարց: Ըստ հանրագրութիւնները պիտի հաղորդուին ռումանական կառավարութեան, որ երկու ամիս ժամանակ պիտի ունենայ, դիտողութիւններ ընելու համար: 1933ին Ազգաժողովը իրրեւ ստիպողական խնդիր քննեց հրէական բողոքը Հիթլէրի հակահրէական օրէնսդրութեան դէմ, գերմանական վերին Շլեզիոյ մէջ:

Հրէական համաշխարհային ժողովը կը յիշեցնէ թէ 1919 դեկտեմբեր 9ի յայտարարութեամբ, ռումանական կառավարութիւնը յանձն առած է յարգել 850.000 Հրեաներու իրաւունքները: Այս Հրեաներէն 550.000ը Ռումանիոյ բաժին կ'ինկան իրրեւ հետեւանք հաշտութեան դաշնագրին, որով նոր հողեր կը տրուէին Ռումանիա:

*** Պ. Կոկա, Ռումանիոյ վարչապետը, ունկնդրութեան ընդունելով «Տէյլի Թելկրաֆ»ի թղթակիցը, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.

— Բոլորովին անհեթեթ են փոքրամասնութեանց դաշնագրի բոնաբարման մասին չրջած զրոյցները: Անոնք որոնց այլեւս աչքառութիւն չեմ կրնար տալ եւ որոնց դէմ միջոցներ ձեռք առնելու հարկադրուած եմ, այն Հրեաներն են որոնք մեր երկիրը Թափեցան յաջորդական խուժումներով, պատերազմէն ի վեր: Շատ բազմաթիւ են անոնք: Մեծ մասը եկած է կալիցիայէն, ռուսերէհական ընդհարումէն վերջ, եւ Հունգարիայէն, երբ կալիցիայէն, ռուսերէհական ընդհարումէն վերջ, եւ Հունգարիայէն, երբ զապղոգական միջոցներ ձեռք առնուեցան, իրրեւ հետեւանք Պէլա Քունի հազապղոգական միջոցներ ձեռք առնուեցան, իրրեւ հետեւանք Պէլա Քունի համան իշխանութեան: Անշուշտ կան շատեր ալ որոնք աւելի վերջերս եկան Գերմանիայէն: Ես այնքան խիստ առարկութիւն չունիմ այս վերջին դասու մասին: Բայց եւ այնպէս Ռումանիոյ քաղաքացիները պէտք է պաշտպանուի մասին: Բայց եւ այնպէս Ռումանիոյ քաղաքացիները պէտք է պաշտպանուին այս օտար արշաւանքներուն դէմ: Շատերը անոնցմէ որոնց մասին խօսուին այս օտար արշաւանքներուն դէմ: Շատերը անոնցմէ որոնց մասին խօսեցայ մեր երկիրը եկած են ահաժամեայ արտօնագիրներով: Մենք մարդասիրաեցայ մեր երկիրը եկած են ահաժամեայ արտօնագիրներով: Մենք մարդասիրաբար թոյլ տուած ենք որ ահմանը անցնին, բայց անոնք չեն կրնար հոս մնալ բար թոյլ տուած ենք որ ահմանը անցնին, բայց անոնք չեն կրնար հոս մնալ յաւիտեան: Ուրիշ հազարաւորներ մտած են խարդախութեամբ եւ զանազան յաւիտեան: Ուրիշ հազարաւորներ մտած են խարդախութեամբ եւ զանազան հնարքներով: Կան բազմաթիւ բախտախնդիրներ ալ: Ասոնք եւս պէտք է հեռացուհնարքներով: Կան բազմաթիւ բախտախնդիրներ ալ: Ասոնք եւս պէտք է հեռացուռանան: Ազգաժողովը դանդաղելու պատճառ մը չունի. ընդհակառակն մենք ռանան: Ազգաժողովը դանդաղելու պատճառ մը չունի. ընդհակառակն մենք արագացնելու պատճառներ ունինք: Ազգաժողովը պէտք է օգնէ մեզի այս խնդիարագացնելու պատճառներ ունինք: Ազգաժողովը պէտք է օգնէ մեզի այս խնդիրը լուծելու, միջազգային ծրագիր մը կազմակերպելով մեր չուզած Հրեաներրը լուծելու, միջազգային ծրագիր մը կազմակերպելով մեր չուզած Հրեաներուն տեղաւորման համար: Մենք մօտ 500.000 կը հաշուենք այս կարգի Հրեաներուն թիւը:

ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Նոր զինապահեստ մը եւս գտնուեցաւ

Երէկ հազորդած էինք ոճիւ Սէն Լազարի մէջ երեւան հանուած զինապահեստին մանրամասնութիւնները:

Ոստիկանութիւնը չարունակելով իր քննութիւնները, ճշդեց թէ զինարանյարկարաժնին վարձակալն էր Ռէյմօն Կոսէն, 55 տարեկան, հովանոցավաճառ: Դռնապանը այս առթիւ պատմեց թէ եկողը կեղծանուն մը կ'արտասանէր եւ հրահանգներ կուտար, բանալիները յանձնելու եւ կապոցները տեղաւորելու համար: Կոսէն անմիջապէս ձերբակալուելով բանտարկուեցաւ: Դռնապանին դաղտնապահութիւն պարտադրուած էր մահուան գնով:

Ապահովութեան Տեսչութիւնը նոր եւ աւելի կարեւոր գործողութիւններ կը ծանուցանէ: Զինապահեստին բուն կազմակերպիչը կը համարուի ժաք Քորէկ, բանտարկեալ Տըլոնքըլի քարտուղարը, որ փախած է: Դռնապանը երբ տեսաւ անոր լուսանկարը, անմիջապէս ճանչցաւ եւ յայտնեց թէ պատուիրած էր որ բան չարտասանէ, «այլապէս դուն ալ, կինդ ալ, զաւակդ ալ իրենց գլուխը վրայ կուտան»:

Սօմի նահանգին մէջ ալ խուզարկութիւններ կատարուած ըլլալով, նոր զինարան մը երեւան հանուեցաւ,— զնդացիր, հրացան, փամփուշտ, ատրճանակ, սուին եւն.:

*** Բանտարկեալներէն Զօր. Տիւէնեէօր առջի օր կրկին հարցաքննուեցաւ, խոստովանեցաւ թէ տեղեկութիւն ունէր զինեալ խմբակցութեանց գոյութեանէն, բայց իր կազմակերպութիւնը բոլորովին անվնաս էր: «Ես ոչ արտասահմանի գործակալն եմ, ոչ ալ պետք զինեալ կազմակերպութեան մր»: Ցետոյ խոստովանեցաւ թէ Սպանիա եւ Իտալիա գացած է, ուզած է տեսակցիլ Մուսոլինիի հետ, բայց ունկնդրութեան պատասխանը ուշ ստացած ըլլալով, փափրիլ վերադարձած է: Իր ամբողջ գործունէութիւնը ուղղուած էր համայնավարներուն դէմ:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՑին կը հետապրեն թէ պաշտօնէ արձակուած է Բորիս Շումիացկի, խորհրդային չարժանկարին վարիչը, որ նախապէս եղած է դեսպան Թէհրանի մէջ, յետոյ վերատեսուչ սթալինեան համալսարանի: Երկար տարիներ ի վեր ծանր քննադատութիւններ կ'ըլլային իրեն դէմ: Աչքէ ինկած է նաեւ Քերժենց, արուեստի վարչութեան նախագահը, որ կ'ամբաստանուի թէ ուշադրութեամբ ականջ տուած չէ զանգուածներու ձայնին եւ չէ հետաքրքրուած Լէնինկրատի թատրոնին կացութեամբ: Այս ալ հին բոլշեւիկ մըն է եւ եղած է դեսպան Հռոմի մէջ: 1936էն ի վեր նախագահն է արուեստի վարչութեան եւ գործավարի (նախարար) աստիճան ունի:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ պաշտօնական պատուիրակութիւն մը հասաւ Լեհաստան, հրամանատարութեամբ Զօր. Լիպմանի եւ արժանացաւ ջերմ ընդունելութեան: Պիտի մնայ մինչեւ չաբաթ:

ԻՏԱԼԵՒՈՐՀՐԴԱՑին առեւտրական յարաբերութեանց խանգարումը լրջօրէն կը մնայ երկու երկիրներուն ալ: Հռոմէն կը հերքեն Մոսկուայի ամբաստանութիւնը թէ իտալական տուներ չեն կատարած իրենց վճարումները եւ կ'ըսեն թէ պարտք չէ մնացած քարիւղի հաշիւներէն: Իսկ Մոսկուայի մէջ կ'ամրարկեն թէ կարելի չէ մէջտեղ հանել իտալական պարտապանութեանց ամբողջ ծաւալը: Իտալիա տարիներէ ի վեր ածան քարիւղ կը գնի Ա. Միութենէն, ինչպէս եւ արմաիք եւ առագաստ, իսկ Ա. Միութիւնը փոխադարձաբար կը գնէ գործուած ապրանքներ, չափաւոր գիներով:

ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ վարչապետը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հիթլէրի հետ, որ 160 հոգինոց սեղան մը սարքեց, ի պատիւ հիւրին: Պերլինի մէջ կ'աշխատին համոզել Եուկոսլաւիան թէֆարիզը այլեւս դիւանագիտական կեդրոն մը չի կոչուիր: Այս այցելութեան չնորհիւ պիտի աւելնան երկու երկիրներուն առեւտրական գործառնութիւնները:

ԼԻԲԱՆԱՆի նախարարական տագնապը վերջացաւ հոգագործական եւ ներքին նախարարներուն հրաժարումով:

ՊԼՅՐՈՒԹի թերթերը կը գրեն թէ Լիբանանի կառավարութիւնը պատուանշաններ տուած է բնակիներ Կարօ Սասունիի եւ Գասպար Իփէքեանի, գնահատելով անոնց ծառայութիւնները:

ԹՈՒՐՔՑՈՑ ազգ. մեծ ժողովը վաւերացուց արեւելեան գաշինքը, որ կնքուած էր 1937 օգոստոս 8ին, Թէհրանի մէջ:

Հ. Յ. Դ.

Քաղիզ

ՊԱՆԵԼՈ ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը 21 Յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին իր ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

Դասախօսութիւն Մարսէյի մէջ

ՓՐՈՓԱԿԱՆԴԻ Յանձնախումբի Տեղեկական դասախօսութիւնը 19 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ. Յանձնախումբի անդամներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, կը դասախօսէ Ընկ. Տ. ԹԱՒՈՅԵԱՆ:

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան» խումբի կողմէ, հովանաւորութեամբ Փարիզի « Եգիպտացի » կոմիտէին:

22 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Քրէմլէն Պիւէթրի բաղատապետարանի Փաթրօնաժ Լաիքի շէնքի սրահին մէջ, 5, բիս տէ զ'Էթօլ, Քրէմլին Պիսէթր:

Կը ճախագահէ ԸՆԿ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ
Կը խօսի ԸՆԿ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Երեկոյթին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն տեղւոյն ֆրանսական ընկերվարականներու մարմինը, որոնց կողմէ խօսք պիտի առնէ Camarade F. Menegaux, Secrétaire administratif du Parti S. F. I. O. de K. Bicêtre:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին Օր. Հ. Գալպաճան (Հայկ. եւ կովկ. պար) Թառիստ Գարեգինի ընկերակցութեամբ, Պ. Պ. Ա. Քէչէճեան (երգ), Ժան Պէրժէ (դաշնակ), եւ Գ. Էմրէմեան (արտասանութիւն):

Կէս գիշերէն վերջ մինչեւ առաւօտ եւրոպական պարեր Cario Canti նուագախումբի դեկավարութեամբ:

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ աժան դիներով:

Հաղորդակց. միջոցներ.— Մէթրօ Փորթ ա'Իթալի, օթօպուս թիւ 125, իջնել Mairie du K. Bicêtre:

Մուտք 6 ֆրանք

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՃՈՑՔ

Կազմակերպուած Սէնթ Էթիէնի Հ. Յ. Դ. «Անտօք» ենթակոմիտէի կողմէ, 23 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3 — 8, Փլաս Կոընէի թիւ 6 սրճարանին վերնայարկը:

Երգ, արտասանութիւն եւ հայկական պար, նուագ, եւն. եւ կերուխում:

Մուտքը ազատ է

ՓԱՓՈՒՆԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ, Հինգշաբթի երեկոյ, 20 Յունուար, ժամը 9ին, իր կեդրոնատեղին՝ 8 Rue Bossuet, Paris:

Կը դասախօսէ Պ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ, Նիւթ՝ «Միասք Մեծարբենց, իր կեանքն ու գործը»:

ՀԱՅՑ ՌԻԶՄԻԿԻ ՕՐ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Ը. ԳՈՐԾԱՒԱԿԻՑՈՒՐԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ

Կազմակերպուած Խսի լէ Մուլինոյի Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ: 22 Յունուար շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ: Լիի Սիկնի սրահին մէջ 13, բիս տ'Իսի, Պիյեանիուռ, մէթրօ Մարսել Սամպա:

Նոր եւ դուարճալի անակնկալներ Պ. Արմաճօնի կողմէ:

ՆԻՇՕ - ՊԻՇՕ Արժանթինեան ճաշ: Ճոխ պիւֆէ:

Կը խօսի Գնդ. Տ. ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ
Կը ներկայացուի «ԱՆԴՐԱՆԻԿԸ» (3 արար)
Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր:

Մուտք 7 ֆրանք հայ գիւղուրներու ձրի:

ԵՐԱԺՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ի. ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆ (եթգէուզի)
Ֆ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ (ջութակահար)

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԺԱՄԸ 21ԻՆ
ՍԱԼ ՇՕՓԷՆԻ ՄԷՋ. 8 Rue Daru, ՓԱՐԻԶ
Հայկական եւ եւրոպական ճոխ յայտագրով
Գիներ՝ 25, 20 եւ 10 ֆրանք

ԾԻՆԱՂԻ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՔԱՏԵՐԱԳԻՐ ԱՐԱՄ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Մասնակցութեամբ փարիզահայ բեմական ընտրազոյն ուժերու
20 Փետրուար կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին
«Մօսիէթէ տէ Սավոեթ»ի սրահին մէջ, 8 Rue Danton. մէթրօ Cdéon առաջին անգամ ըլլալով կը բեմադրէ «ՎԵՂԱՐՍԻՒՐ ՏՕՆ ԾՐԻԱՆԸ»
(կատակերգութիւն 4 արար)
Մանրամասն նուէրները մօտ օրէն

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Զմիւռնիացի ծանօթ առեւտրական ողբացեալ Ղուկաս Եապեանի մահուան քառասնօրեակին առթիւ, հանգուստ Ս. Պատարագի մատուցդիսաւոր Ս. Պատարագի մատուցմամբ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ՝ յառաջիկայ 24 յունուար, երկուշաբթի օր:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգող ընկերները կը հրաւիրուին ներկայ ըլլալ սոյն արարողութեան »:

Սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ժամը 10ին, հոգեհանգստեան պաշտօնին ժամը 11.15ին:

Հոգաբարձութիւն
Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ

ԾԱՆՕԹԻ Է

Տէր Շաւարշ Քէնյ. Թէրզեան Պօմոնի մէջ, La Rosière, 93 Bld. de la Figon, իր ունեցած 10 փիէսնոց տունը— որ ունի լոյս, կազ, էլեկտրականութիւն եւ 300 մէթր տարածութիւն եւ 300 մէթր տարածութիւն պարտէզ, կը ծանուցանէ կանխիկ եւ առանց սակարկութեան 85,000 ֆրանքի: Դիմել՝ Père Terzian, 13 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille:

ՀԱՅՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Տարեկան պարահանդէսի ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ կիրակի 6 փետրուար, ժամը 16էն կէս գիշեր FOYER RUSSEի սրահէն մէջ 26 Ave. dc Tokio: Գեղարուեստական բաժին, ճոպ. Պիւֆէ:

Մէթրօ Alma - Marceau

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԱՄԻՐՏՈՎԼԱՔ ԱՄԱՍԻԱՑի

Ծննդեան հինգհարիւրամեակը Մաշտոցի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայ Միութեան կողմէ, 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին

ՍԱԼ ՄԱԶԸՆՕԻ ՄԷՋ, 88 Rue St'OMANԵԸ, ՄԱՐՍԷՅԼ

ի նպաստ Ամիրտովլաքի ամբողջական երեկրու Նրատաւակութեան

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ՏՕՔԹ. ԵՐԶՈՒԹԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, կը մասնակցին յայտնի երգչուհի Տիկ. ՄԱՌԻ ԹԷՐԶԻՊԱՇԵԱՆ (երգ), Օր. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ (դաշնակ), Պ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ (Ջութակ), Ջութակահար Պ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ: Աշակերտները: Մարսէյլի տրամ-օփէրէթ խումբը կը ներկայացնէ զեկավարութեամբ դերասան ՂԱԶԱՐԵԱՆի «ԱԿԱՄԱՑ ԲԺԻՇԿԸ»:

Մուտք՝ 8 եւ 5 ֆրանք

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱՒՈՐՈՑ - ԱՏԱՄՆԱՒՈՐՈՑ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՌ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Ձառւօտները ժամագրութեամբ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-32 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 07-77 07-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
ՏՈՄԱԿՆԵՐ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ծառզորդներու համար
Ժամնաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Կ'ՈՒՍՈՒՑԻՆ

գորգ նորոգել հայ աղջիկներ (16—19 տարեկան) սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք: Նոյնիսկ յանձնել իրենց ծնողքին հետ, Պ. Ա. Աշճեանի, 172 Fbg. St. Honoré Թել. Elysée 38—25:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻ

71, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Ազնիւ եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԵՔԵ Կ'ՈՒԶԷՔ ՃԱՇԵԼ ՄԱՔՈՒՐ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՀԱՄՈՎ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **Restaurant Diamantaire**

60 Rue Lafayette, Paris (9) մէթրօ Cadet եւ Pelletier

ՏԷՐ ԵՒ ՏՒՕՐՁՆ ԱՐԱՄ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ
(Մեր Պրոմին)

Ուր պիտի գտնէք ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ, Անարատ օղի՝ առատ աղանդերներով: Մեր մասնագիտութիւնն է ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ ՄԱՔՍԻՄԱԼ պատրաստուած՝ կանանչ պղպեղով եւ լոլիկով, իսկ գառնուկի միսէ պատրաստուած մեր ՏՒՕՆԷՐ ՔԷՊԱՊով կրնանք մրցիլ փարիզի բոլոր ճաշարաններուն դէմ: կիրակի օրեր ԷՔՄԼԷՔ ԳԱՍԱՅԻՆ եւ Պ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ ՁԱՅԻՐԷ ֆանքներ ընտանեկան մթնոլորտ եւ ֆաճելի ժամադրավայր: Մեկ այցելութիւն բաւական է մեր սիրական յաճախորդը դառնալու համար:

ՆԱՄԱԿԱՏԱՒԱԿ

24 Դեկտ. — 30 Դեկտ. 1937

ԼԻՈՆ, Շեմ. — 70:
ՓԱՐԻԶ, Հ. Զ. — 50:
ՌՈՆի Սուբ ՊՈՒԱ, Օր. Աճ. — 116:
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Ա. Հ. — 150:
ՓՈՆ ՏԸ ՇԵՐԻՒի, Գործ. — 146:
ԼԻՈՆ, Գործ. — 800:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Ա. Ն. — 150:
ՄՈՆՓԻԼԻԷ, Գ. Ջ. — 30:
ԼԱ ՖԱՎԻԷՒ, Ռ. Պ. — 75:
ՊԱՎԱՆՔՈՒՒ, Ն. Շ. — 145:
ՎԱՎԱՆՍ, Գործ. — 338:
ՌՕԱՆ, Ա. Մ. — 5:
ՌՕԱՆ, Մ. Թ. — 5:
ՍԱՐՍԷԼ, Ղ. Ն. — 75:
ՓԱՐԻԶ (7), Աղա. — 90:
ԱՒՆՈՒՎԻԼ, Տէկ. Է. Է. — 169:
ԿՐԸՆՈՊԼԸ, Օր. Մ. — 37.50:
ՍԷՆ ԺԻՒԼԻԷՆ, Ս. Պիւլ. — 100:
ԱՐԼ, Կիւլ. — 150:
ՄԻՒԼՔ, Անդը. — 75:
ՎԻՎԻԷ, Մ. Ա. — 75:
ՓԱՐԻԶ (12), Տէլար. — 60:
ԼԱ ՌՈՇԵԼ, Ա. Ա. — 80:
ԿՐԸՆՈՊԼԸ, Ե. Տ. — 50:

ՆՈՒԷՐՆԵՐ
ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ Հ. Յ. Դ.
«ՎԱՐՈՒԺԱՆ» ԱԿՈՒՄԲԻ
ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

Ս. Ժամկոչեան 150 ֆրանք, Տ. Դասպարեան եւ Ռ. Ընտրիկեան 100-ական, Ա. Ճապուրեան, Ց. Գալըզեան, Ց. Սարգիսեան, եւ Ա. Մխրճեան 50ական, Մ. Կէզիրեան, Ս. Ընտրիկեան 30ական, Հ. Տէհեան, Թ. Ղազարեան 10. Ընտրիկեան Մ. Մուսեղեան, Կ. Քէչէճեան Դուլումճեան 20ական, Գ. Մարտիեան եւ Գ. Ցոլհաննեան 15ական, Ա. Ճէմճեան, Գ. Մարգարեան, Ա. Արիկեան, Ա. Արէլեան, Ե. Ալճեան, Ս. Ազոյեան, Ղ. Մխքայէլեան, Մանուկեան, Հ. Գասպարեան, Մազմանեան, Ց. Գուլպեթեան, Գալթեան, Գ. Ոսպիկեան, Ց. Բարեան, Պ. Փափազեան, Ա. Բէքճեան, եւ Բ. Մխքայէլեան 5ական, Գ. Կէհարեան, Զ. Գասպարեան եւ «Վարուժան» խումբ 5 ֆրանք, Վ. Զուլլէեան 8 կտոր (Վարուժան» պրադարանին: դումարը համբելու կնքահայր Ընտրիկեան 55 ֆրանք: Գումար ֆրանք: (Տես «Ցառաջ» 1 Ցունուար)

Մեր խորին չնորհակալութիւն բոլոր նուիրատուներուն:

Հ. Յ. Դ. խորհուրդ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme — PARIS (13e)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
20
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
20 JANVIERE
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3633

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

ՓՈԽԱՆՑՄԱՆ ՇՐՋԱՆ

»»» • ‹‹‹‹

Առածի կարգ անցած են Ֆրանսայի նախաբարեկան տագնապները, որոնք ընդհանրապէս երկար կը տեւեն: Վերջինն ալ տեւեց հինգ օր :

Տեղական թերթ մը պատմութիւն քրքրելով, դիտել կուտայ թէ տասը տարիէ ի վեր պատահած նախաբարեկան տագնապներու միջին տեւողութիւնը եղած է չորս օր :

Ամէնէն երկար տագնապը ծագեցաւ 1929 հոկտեմբեր 23ին, երբ ինկաւ Պռիան, եւ իր յաջորդը՝ Թառարիէօ, հազիւ կրցաւ նոր դահլիճ մը կազմել նոյեմբեր 3ին: (11 օր) :

Ուրիշ երկար տագնապ մը ծագեցաւ 1930 դեկտեմբեր 5ին, Թառարիէոյի անկումէն վերջը, տեւելով ութ օր: Անգամ մըն ալ՝ 1932 փետրուար 16ին, երբ Լաւալ ինկաւ եւ նոր դահլիճը կազմեց Թարտիէօ, փետրուար 22ին (7 օր) : Միւս տագնապները տեւած են 2-3-4-5 օր:

Տասը տարուան ընթացքին, Ֆրանսա ունեցած է 23 դահլիճ,— Շօթանի նոր (չորրորդ) կառավարութեամբ՝ 24:

Միեւնոյն ժամանակաշրջանին մէջ եւ աւելի առաջ ալ, դահլիճներու տեւողութիւնը եղած է միշտ աննկատուն:

Ամէնէն երկար կրցած է դիմանալ Փուանքառէ, 1926 յուլիս 23էն 1928 նոյեմբեր 11 (երկու տարի, 3 ամիս, 18 օր) : Ցետոյ կուգայ Լէոն Պլում, 1936 յունիս 15էն 1937 յունիս 21 (մէկ տարի եւ վեց օր) : Երրորդ՝ Լաւալ, 1931 յունուար 27էն մինչեւ 1932 յունուար 12 (11 ամիս եւ 16 օր) : Այնուհետեւ կուգան ու կ'երթան.— 9, 8, 7, 6, 4, 3, 2 ամիսներու տեւողութեամբ: Մէկ մէկ ամիս եւ քանի մը շաբաթ կամ օր տեւած են չորս դահլիճներ: Իսկ միայն համրանքով օրեր տպրած են երեք դահլիճներ,— Տալատիէ՝ 1934 յունուար 27էն փետրուար 7 (10 օր), Պուիսոն՝ 1936 մայիս 30էն յունիս 4 (5 օր), Շօթան՝ 1930 փետրուար 27էն մարտ 2 (3 օր) :

Դարձեալ, այս երկրին մէջ տեսակ մը աւանդութիւն դարձած է դահլիճ տապալելու մարզանքը կամ փառքը: Ճակատ մը, որուն վրայ մրցանիշը կոտրեց «Վագր»ը, Քլէմանսօ, կոչուելով «Դահլիճ ձգող» :

Այնպէս որ, անակնկալ մը չեղաւ, երբ Շօթան կ'իյնար գիշերային փոթորիկի մը պահուն, առանց քուէարկութիւն մը կատարուած ըլլալու: Եւ մարդիկ պիտի չզարմանան, եթէ իր նոր դահլիճն ալ տապալի, իր ծրագիրը պարզած առեն, կամ նոր փոթորիկի մը հեռեւանքով :

Անշուշտ անտանելի է այս վիճակը եւ դժբախտութիւն մը՝ Ֆրանսայի համար, որ ամէն բանէ առաջ կը կարօտի տեւական եւ տոկուն իշխանութեան մը: Մանաւանդ այսօր, երբ այնքան սուր տագնապներ կը մթագնեն հորիզոնը, ներքին թէ արտաքին ճակատի վրայ :

Կարելի էր ըսել թէ Ֆրանսա կը գտնուի անելի մը առջեւ, իբրեւ հետեւանք 1936ի ընտրութեանց :

Այդ պատճառով ալ, թէեւ դահլիճ մը կազմուած է, բայց չատ քիչեր կը հաւատան անոր տեւականութեան:

Արդարեւ, նոր դահլիճը չի կրնար վստահիլ հաստատուն մեծամասնութեան մը, ինչպէս նախորդ երկուքը: (Լէոն Պլում ին — կաւ Ծերակոյտին անվստահութեամբ) :

Երբ առաջին անգամ գործի ձեռնարկեց, Շօթան իր յոյսը դրած էր նախ իր կուսակցութեան՝ արմատականներուն վրայ (111 ձայն). յետոյ՝ ընկերվարականներուն (156) եւ վերջապէս ձախակողմեան դաշնագան խմբակցութեանց վրայ :

Արդ, ընկերվարականները մերժեցին մասնակցիլ իր կազմելիք դահլիճին, եւ իրենց խոստացած «նպաստաւոր ընդունելութիւնը» չատ առաձգական բան մըն է: Լաւագոյն պարագային, եթէ դէմ ալ չքուէարկեն, կրնան ձեռնպահ մնալ, վեր ի վայր չըշելով ամէն բան: Մանաւանդ որ, համայնավարները յայտնապէս թշնամական դիրք բռնած են արդէն, եւ այժմէն կը պատրաստուին պայքարե – լու, թէ երեսի. ժողովին մէջ (73 ձայն) եւ թէ դուրսը :

Այն միւս տարրերը որ ուժ պիտի տան դահլիճին — բացի արմատականներէն — կուտ մեծամասնութիւն մը չեն կազմեր: Զէ՞ որ կառավարութիւնը պիտի փորձէ գործել համաձայն ժողովրդա – կան ճակատի ծրագրին. իսկ այդ հոսանքները նոյն ծրագրին հակառակ են, ընդհանրապէս: Կառավարութիւնը չի կրնար այնքան առաջ երթալ, առանց խրտչեցնելու այդ հոսանքները: Միւս կողմէ հարկադրուած է զոհացում տալ բուն ձախակողմեան կուսակցութեանց, մասնաւորապէս ընկերվարականներուն, որոնք չատ զգլխ դիրք մը բռնած են, ինչպէս բացատրեցինք :

Այս իրողութիւնները եւ ուրիշ երեւոյթներ կը հաստատեն թէ Շօթանի նոր դահլիճը պիտի չկանայ փոխանցման շրջան մը բոլո – րել, մասնաւորապէս ճգտելով մեղմացնել կիրքերը, փրկել Ֆրան – քը եւ քիչ - չատ վստահութիւն ներշնչել արտասահմանի, որ լար – ուած ուշադրութեամբ կը հետեւի այս երկրի ներքին տագնապներուն :

Դժբախտաբար չատ ծանր են այս տագնապները, միանգա – մայն բարդ :

Միայն տնտեսական տագնապը (առեւտրական կշիռը 18 մի – լիառի բաց մը կը ցուցնէ 1937ին), եւմատացոյցին բացը, ապրուստի յարաճուն սղութիւնը եւ ընկերային խլրտումները կը կազմեն ա – հաւոր հանգոյց մը, որ չիզ կը մաչեցնէ: Դեռ չենք խօսիր արտա – քին հոգերու մասին, որոնք նոյնպէս վրդովիչ պատկեր մը կը ներ – կայացնեն :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՇՕԹԱՆ ՅԱՋՈՐԴԵՑ ՇՕԹԱՆԻ

ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՔՍԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԷՆ 18Ը ԱՐՄԱՏԱԿԱՆՆԵՐ ԵՆ

»»» • ‹‹‹‹

Ընկերվարականները «նպաստաւոր» համայնավարները՝ թացատակ

Պ. Շօթան յաջողեցաւ լուծել հնգօրեայ նախաբարեկան տագնապը, կազմելով դահլիճ մը որուն 20 անդամներէն 18ը իր կուսակցութեան կը պատկանին (արմատական) : Վարչապետը ուրիշ ելք չէր գտած, քանի որ իր կուսակցութիւնը հակառակ էր համայնավարներու մասնակցութեան, իսկ ընկերվարականները մերժած էին մասնակցիլ, հակառակ Պ. Պ. Լէոն Պլումի եւ Փոլ Ֆոռի յորդորներուն: (Այս պատճառով ալ Փոլ Ֆոռ հրաժարեցաւ կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարութենէն, ինչպէս հաղորդած էինք երէկ) :

Ահաւասիկ նոր դահլիճին անդամները.— վարչապետ Պ. Շօթան, փոխ - վարչապետ եւ ազգ. պաշտպանութեան նախարար՝ Պ. Տալատիէ, անպաշտօն նախարարներ՝ Ժոսէ Պոնէ եւ Լ. Ֆրոսար (նախկին ընկերվարական, որ պիտի վարէ վարչապետական գրասենեակի գործերը), գաղտական՝ Քամփինքի, եկ - մտական՝ Մառշանտօ, արտաքին՝ Տելպոս, ներքին եւ հիւսիսային Ափրիկէի գործերու նախարար՝ Ալպէռ Սառօ, ծովային՝ Ու. Պէրթրան, օդանաւային՝ կի Լա Շամպր, կրթական՝ Ժան Զէյ, հանրօգուտ չինութեանց՝ Քէօյ, առեւ - տրական՝ Փիէռ Քօ, որ օդանաւային նախարար էր նախորդ դահլիճին մէջ, հողագործական՝ Շեղալ, աշխատանքի՝ Ռամատիէ, գաղթային՝ Սթէկ, հան - գստեան թոշակներու՝ Լասալ, առողջապահութեան՝ Ռիւքար, թղթատարա - կան՝ Ժանթէն, առեւտրական նաւատորմիղ՝ Լըպէյ: Ընտրուած են նաեւ 13 խոր - հրդականներ, որոնց մէկը՝ կցուած վարչապետութեան, պիտի զբաղի նաեւ օտարականներով) :

Ի՞նչ տարրեր կը բաղկանան նոր դահլիճը

Ուրեմն, Շօթանի նոր (չորրորդ) կառավարութիւնը կը բաղկանայ 20 նախարարներէ եւ 13 խորհրդականներէ, համազումար 33 անդամ, մինչ նախորդը կը բաղկանար 21 նախարարներէ եւ 14 խորհրդականներէ : Նոր դահլիճին փոխ - վարչապետը, Տալատիէ, ազգ. պաշտպանութեան նախարարն է, մինչ նախորդին փոխ - վարչապետը՝ Լէոն Պլում անպաշտօն նախարար էր: Նախորդ կառավարութիւնը ունէր երեք անպաշտօն նախարարներ, նորը ունի միայն երկու, Պոնէ, որ սակայն պիտի զբաղի անտեսական եւ եմմատական քաղաքականութեան կարգաւորումով, եւ Ֆրոսար (երբեմն աշխատանքի նախարար) :

Նոր դահլիճին անդամներէն հինգը ծերակուտականներ են, գլուխն ըլլալով վարչապետը, 28ը երեսփոխաններ: Նախորդին մէջ կային հինգ ծերակուտականներ եւ 29 երեսփոխաններ :

Ասպարէզի տեսակէտով, նոր կառավարութեանանդամներէն վեցը հրապարակագիրներ են (Սառօ, Ֆրոսար, Տէլպոս, Մարք Ռիւքար եւ Թէսան), 13ը փաստաբաններ, գլուխն ըլլալով վարչապետը, երեքը նախկին բարձր պաշտօնատարներ, երկուքը՝ հողագործներ, մէկը՝ հողագէտ, մէկը՝ դործարա - նատէր, մէկը՝ մեքենագէտ :

Ընկերվարական ազգ. խորհուրդին ժխտական պատասխանէն վերջը, արմատական կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութիւնը ժողով գումարելով, անհրաժեշտ գտաւ ընկերվարականներուն բարոյական աջակցութիւնը: Իսկ իրրեւ ծրագիր թելադրեց ժողովրդական ճակատին ծրագիրը, «սակայն պզուշանալով այն խնդիրներէն որ կրնան չէշտել ժողովրդական համախմբումի անդամներուն միջեւ եղած տարակարծութիւնները» : Այս որո - շումներուն վրայ, խորհրդարանի ընկերվարական խմբակցութիւնը ժողով դումարելով, որոշեց «նպաստաւոր» դիրք բռնել «ժողովրդական համախմբու - մի մէկ անդամին կողմէ կազմուած կառավարութեան հանդէպ» : Իսկ համայ - նավար կուսակցութիւնը յայտնապէս բացասական դիրք բռնած է, եւ տա - ճութեամբ դիտել կուտայ թէ ընկերվարական խմբակցութիւնը 24ի դէմ 86 ձայնով որոշած է նպաստաւոր դիրք բռնել, «Լէոն Պլումի յորդորանքին վրայ» : Եւ չէշտելէ վերջ թէ Շօթանի կառավարութիւնը «երկրին սպասածը չէ», կը պահանջէ «ժողովրդական ճակատի կառավարութիւն մը, կոթնած ժողովրդական ճակատի մեծամասնութեան մը վրայ, ժողովրդական ճակատին ծրագիրը գործադրելու վճռականութեամբ» : Այս առթիւ կը քննադատէ Պ. Շօթանի յայտարարութիւնը, չզանելով անոր մէջ «հաւատարմութիւն ժողովրդական ծրագրին, ոչ ալ «որ եւ է ակնարկ ժողովրդական ճակատի գոյութեան մասին, ոչ իսկ պարզ անունը պայքարի այն կազմակերպութեան որ կը պահանջէ հաց, խաղաղութիւն եւ ազատութիւն» :

Ծառեւանները կը կարծեն թէ ժողովրդական ճակատը գոյութիւն չունի այլեւս :

Նոր վարչապետին յայտարարութիւնները

Պ. Շօթան իր դահլիճը հանրապետութեան նախագահին ներկայացնելէ առաջ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.

— « Ուրախ եմ որ յաջողեցայ վերջ տալ երկար եւ փոփուկ տագնապի մը: Կառավարութիւնը պիտի ջանայ գոհացնել յոյսերը ժողովուրդի մը որ նոյնքան ծարաւի է բարենորոգումներու եւ ընկերային արդարութեան որքան քաղաքական խաղաղութեան եւ ապահովութեան: Ծանր պարտականութիւններ կը սպասեն մեզի. կառավարութիւնը պիտի կատարէ զանոնք ընդհ. քուէարկութեամբ յայտնուած կամքը արժեցնելու եւ զայն ազգային փրկութեան պահանջներուն հետ հաշտեցնելու կրկնակ նպատակով: Մեր ելեւմուտքը հաս -

(Տե՛ս երես. շարունակութի՝ ին կարդալ Դ. էջ)

ՕՐը ՕՐԻՆ

ԱՃԵՑՆԵՔ, ԲԱԶՄԱՑՆԵՔ ԵԻ...

Խոր մտահոգութեան մէջ է վոլթէրի երկիրը, որովհետեւ ժողովուրդը չաճիր :

Արդարեւ, ինչպէս ըսուած է, «մէկ Իտալիկներու երկիրն է» Ֆրանսան, — ամէն ընտանիք կը գոհանայ զաւակով մը: Այդ «մէկ հատիկը» յաճախ կը դառնայ մայրիկին պուպրիկը, խոպոլիկը կամ... հովանոցը: Առաջ փրանսական ընտանիքները «մէկ հատիկ»ն ալ «էւէլ» կը գտնէին եւ կը գոհանային... հովանոցով մը: Հայրիկն ու մայրիկը, կիրակի կամ տօն օրով մը իրենց կնճռահոտ այցելութեան գացած ատեն, հովանոց մը կը կախէին իրենց ետեւէն՝ երեխային ձեռքէն բռնելու ճեւով: Այդ շրջանին Ֆրանսա կը կոչուէր «հովանոցաւոր հայրիկներու երկիր» :

Բայց կը թուի թէ շուտով Ֆրանսա պիտի կոչուի... գերեզմանատուն, որովհետեւ «մէկ - հատիկատուր» հայրիկները ես սկսած են նուազիլ Ֆրանսայի մէջ: Բանի մը թիւեր տանք.—

1931ին, **2** միլիոն կը հաշուէին այն այրերը որոնք **20 — 40** տարեկան էլ - լալով հանդերձ՝ կը հրաժարէին կնութեան առնելէ եւային թռուները: Թերեւս ըսէք որ այդ ամուրիներէն շատեր, ետէն, ետքէն, ետրեցին կամ ընտրեցին բարձրնկեր մը կամօքն Աստուծոյ եւ յօժարութեամբ բահանային : Բայց մտիկ ըրէք,— **10.000** ամուրիներէն **1935**ին ամուսնացած են միայն **780** հոգի : Մեր վիճակագրութեան հեղինակը կ'ըսէ թէ **1871**էն ի վեր առաջին անգամն է որ Ֆրանսա այսքան փիչ հարսնիք է տեսած :

Ու դարմա՞ն,— կը պոռան թերթերը : Կ'իմանամ որ Ֆրանսացի երեսփոխան մը պիտի առաջարկէ օրինագիծ մը բուէարկել վարկ բանալու համար անոնց որ կ'ուզեն ամուսնանալ : Ամուսնութիւները բաջալերելու այս մեթոտը կուգայ Շուէտէն, Գերմանիայէն եւ Իտալիայէն: Ամէն երիտասարդ որ գտած է նշանածը բայց չունի հարսնիքին ծախքը, պետութենէն պիտի առանայ **6000** ֆրանքի փոխառութիւն մը, վճարելի **9** տարիէն: Միայն թէ տրուած դրամը երիտասարդական հարսնիքի համար չծախսուի, տրամադրելի **6000** ֆրանքին փոխարէն ա - մուսնացողներուն պիտի տրուի բնակարան կամ ալիւմինիումէ փալփլուն սաներ ու պնակներ, դգալներ ու պատառաքաղներ: Ի հարկին՝ ներմակներէն: Քաջալերելու նպատակով նաեւ ծնունդները՝ փոխատուութիւն օրօրոցները շատցնելու համար :

Երբ այս տեղեկութիւները կարդացի, միտքս ինկաւ գիրք մը, զոր վերջերս լոյս ընծայեց Մանուէլ Տէվալտէս: Այս գիրքը, որուն խորագիրն է *Պատերազմ իրրեւ հետեւանք դերաճումի*, դասեր կը հանէ խոպեւհապէշական վերջին պատերազմէն ու կ'ըսէ - րակացնէ որ «պատերազմին գլխաւոր պատճառը ժողովուրդներու գերաճումն է, եթէ դէմ էք պատերազմի՝ շատ մի աճիք » :

Կ'ենթադրեմ որ ճշմարտութիւն մը կայ այս դասին կամ եզրակացութեան մէջ: Փաստ՝ Հայերս.— Մենք շատ կը կտուինք, նոյնիսկ ներքին պատերազմներ կը մղենք աճոր համար որ շատ կ'աճինք :

Բայց բանի որ Ֆրանսացիները կ'ուզեն աճել ու բազմանալ, թող հետեւին մեզի՝ աչք առնելով պատերազմները:

Տեսէք թէ Հայը ի՛նչպէս կ'աճի.— Մանրէական աշխարհին մէջ **Karyokinèse** կոչուած երեւոյթ մը կայ, — բջիջները, ինչ մը մեծնալէ վերջ, երկուքի կը բաժնուին, երկուքը չորսի եւ այսպէս կը բազմանան արագաբար, անհուսօրէն: Հայերն ալ *քարիօքինէզ* կ'ընեն: Հօկը երկուքի կը բաժնուի, կ'ըլլայ բողոքող Հօկ եւ Հայաստանեան Հօկ: Հայրենակցական Միութիւնները կ'ըլլան՝ վերաշինաց եւ Արտասահմանեան: Եւ այսպէս Հ. Մ. Ը. Մ.ը, որուն հետեւորդներէն ոմանք, կարծելով թէ վերի չորս տառերը կը նշանակեն Հօրդ Մօրդ Ըսածը Մ'ըներ, մտիկ չեն ըներ կեդրոնին եւ առանձին խմբակցութիւն կը կազմեն: Ո՞ր հայկական Միութիւնն է, որ երկուքի բաժնուած չէ,— մեր բոլոր գիւղերը, խաղաքիները, դպրոցները, կաթողիկոսութիւնները, գաղութները երկուքի բաժնուած են, աճելու եւ բազմանալու համար :

Եւ որովհետեւ Տէվալտէս կ'ըսէ թէ աճումը պատերազմի կը յանգի, Հայերն ալ բազմանալով՝ իրար կ'ուտեն ամէն օր :

Ֆրանսացիներ, հետեւեցէք Հայերուն՝ եթէ կ'ուզէք... պատերազմ :

ԱՐԱԶ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փրիւսէլէն կը գրեն մեզի.

Ընկերվարական Միջազգայինի Գործադիր Կոմիտէն նիստի հրաւիրուած էր Փրիւքսէլի մէջ, քննելու համար միջազգային կացութիւնը եւ ընթացիկ հարցեր :

Ժողովը տեղի ունեցաւ յունուար 16 —17: Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ կը մասնակցէր ընկեր Վ. Համբարձումեան :

Քաղաքական տարազիրներու պաշտպանութեան եւ Ի. Միութեան մէջ կատարուած գնդակահարութեանց առթիւ, ընկեր Վահան եւս խօսք առնելով, բսաւ.

— « Ամբողջ ժողովրդապետական աշխարհը սարսուռով կը կարդայ խորհրդային նախճիրները: Թերթերուն մէջ վազը, միւս օր եւ դեռ երկար տաեն անձկութեամբ պիտի կարդանք այդ դիխաւորմներու մասին:

Ընկեր Տանի խօսքէն վերջ, ես կը սահմանափակուիմ միայն Խորհրդային Հայաստանի դէպքերով: Հայկոմկուսի ընդհ. քարտուղար Ա. Խանջեան, անցեալ տարի իրրեւ թէ ինքնասպան եղաւ խորհրդաւոր պարագաներու մէջ: Այդ ինքնասպանութեան յաջորդեցին խմբական ձերբակալութիւններ եւ բանտարկութիւններ: Գրագէտ, ուսուցչապետ, արուեստագէտ, հրապարակագիր խումբ առ խումբ ձերբակալուեցան իրրեւ Թրոցքիական, հակայեղափոխական եւ «Դաշնակ», այսինքն այն կուսակցութիւնը զոր հոս կը ներկայացնեմ: Անցեալ տարի անդամատերերու փոփոխութեան առթիւ կուսակցութենէն վտարուեցան մօտ հազար հոգի: Վերջերս կարդացիք Թերթերու մէջ Հայաստանի ութ գործավարներու եւ բարձր պաշտօնատարներու դնդակահարութեան լուրը: Ուրիշ բազմաթիւ մտաւորականներ դրկուած են անյայտ ուղղութեամբ :

Մենք կարծեցինք թէ 12 դեկտեմբեր 1937ի ընտրութիւններէն վերջ պէտք է դադրին այդ դիխաւորմները, սակայն ընդհակառակն, աւելի սաստկութեամբ կը շարունակուին: Այս բոլորը խոր անդրադարձումներ կ'ունենան 800.000 հայ տարագիրներու վրայ որոնք տակաւին ջերմ զգացումներ կը տածեն իրենց հայրենիքին հանդէպ եւ կը պահեն իրենց վերադարձի յոյսերը: Վրդովուած էանոնց խիղճը: Ինծ կը թուի թէ եկած է ժամանակը որ Միջազգայինը իր բողոքի ուժեղ ձայնը բարձրացնէ տրամադրելի միջոցներով եւ վերջ մը դնէ այս անսահման ջարդերուն » :

ՇԱՄԼԻՆ (Իզմիր) մեզի կը հաղորդեն թէ իր աշխատած գործարանին մէջ արկածի մը զոհ գացած է ընկեր Մանուկ Ծովհաննէսեան, առանց մէկ բառ արտասանելու: Անուէր կը մնան այրին եւ չորս անչափահաս զաւակներ :

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՇԵՐ

Ամեն տարի Նոր Տարվա գիշերը ես հիշում եմ մի պատմություն, որ ինձ պատմել էր իմ ընկերներից մեկը, մի ծերունի, որ ապրում էր Ղարաբաղի լեռներում, մի գյուղում, որի անունը ես մոռացել եմ։ Ես այդ ժամանակ ուսանող էի, և ամառվա արձակուրդներին գնացել էի Ղարաբաղ, որ ծանոթանամ հայ ժողովրդի կյանքին։ Ես ապրում էի գյուղի ուսուցչի տանը, և ամեն երեկո գալիս էին հարևանները, որ ինձ հետ զրուցեն։ Ես ուզում էի իմանալ նրանց կյանքը, նրանց սովորությունները, նրանց հավատալիքները։ Ես գրի էի առնում նրանց ասածները, և հետո ուզում էի հրատարակել։

Մի երեկո, երբ հյուրերը հավաքվել էին, և ես նրանց հետ զրուցում էի, ներս մտավ մի ծերունի, որ ինձ ասացին, թե գյուղի ամենահին մարդն է։ Նա ասաց, որ ինքն էլ ուզում է ինձ մի պատմություն պատմել։ Ես ուրախ եղա, որ նա ինքն է առաջարկում, որովհետև ես չէի համարձակվում նրանից խնդրել։ Ես ասացի, որ շատ ուրախ կլինեմ լսել նրա պատմությունը։

Ծերունին սկսեց պատմել։ Նա ասաց, որ իր պատմությունը վերաբերում է մի ուրիշ ծերունու, որ ապրում էր հեռավոր մի գյուղում, և որ նա ինքն էլ այդ ծերունուն չի ճանաչում, այլ միայն լսել է նրա մասին։ Ես ասացի, որ դա էլ չի խանգարում, և խնդրեցի, որ սկսի պատմել։

Ծերունին սկսեց պատմել։ Նա ասաց, որ այդ ծերունին ապրում էր մի հեռավոր գյուղում, և որ նա շատ աղքատ էր։ Նա ունեցել էր մի կին և մի որդի, որ արդեն մեծացել էր։ Նրանք ունեցել էին մի փոքրիկ այգի, որի պտուղներով նրանք ապրում էին։ Ամեն տարի, երբ գարունը գալիս էր, ծերունին իր որդու հետ գնում էր այգին փորելու։ Նրանք ունեին մի հին բահ, որով փորում էին հողը։

Մի տարի, երբ նրանք փորում էին, բահը հանկարծ դիպավ մի կոշտ բանի, և նրանք լսեցին մի զնգոցյուն։ Նրանք զարմացան, և սկսեցին ավելի զգուշությամբ փորել։ Նրանք տեսան, որ հողի մեջ մի մեծ կաթսա կա, որ լի է ոսկի դրամներով։ Նրանք շատ ուրախացան, և սկսեցին դրամները հանել։ Նրանք հանեցին մոտ հազար դրամ, և հետո կաթսան նորից թաղեցին հողի մեջ, որ ոչ ոք չիմանա։

Այդ գիշեր նրանք տուն գնացին շատ ուրախ։ Նրանք որոշեցին, որ այլևս չեն աշխատի, այլ կապրեն այդ դրամներով։ Նրանք գնեցին մի կով, մի ոչխար, և մի քանի հավ։ Նրանք սկսեցին լավ ապրել, և հարևանները զարմանում էին, թե ինչպես նրանք այդքան հարստացել են։ Նրանք ասում էին, թե իբր նրանք վաճառել են իրենց այգու պտուղները, բայց ոչ ոք չէր հավատում։

Մի տարի անց, ծերունին մահացավ։ Նրա որդին մնաց միայնակ։ Նա շարունակեց ապրել հոր պես, և ոչ ոքի չասաց գանձի մասին։ Նա ամուսնացավ, և ունեցավ երեխաներ։ Նրանք էլ չգիտեին գանձի մասին։ Նրանք կարծում էին, որ հայրը նրանց թողել է միայն այգին և մի քանի անասուն։

Ծերունին ավարտեց պատմությունը։ Նա ասաց, որ այդ գանձը դեռ հողի մեջ է, և որ ոչ ոք չգիտի, թե որտեղ է։ Ես հարցրի նրան, թե ինչու չեն հանել գանձը։ Նա պատասխանեց, որ նրանք վախենում են, որ եթե հանեն, ապա կորցնեն իրենց երջանկությունը։ Նրանք կարծում են, որ գանձը պահում է նրանց բախտը։

Ես հիացած էի այդ պատմությամբ։ Ես հարցրի ծերունուն, թե ինչու նա ինքը չի հանել գանձը։ Նա պատասխանեց, որ ինքն էլ վախենում է, և որ ինքն էլ կարծում է, որ գանձը պահում է իր բախտը։ Նա ասաց, որ ինքն էլ ուզում է մեռնել այդ գանձի վրա նստած, որպեսզի նրա բախտը չկորչի։

Ես հարցրի նրան, թե արդյոք ինքը գիտի, թե որտեղ է գանձը։ Նա ասաց, որ գիտի, բայց չի ուզում ասել, որովհետև վախենում է, որ եթե ասի, ապա գանձը կկորչի։ Ես ասացի, որ ես չեմ հավատում այդ բաներին, և որ ես կուզենայի գանձը տեսնել։ Նա ասաց, որ ինքն էլ չի հավատում, բայց վախենում է։

Ես ասացի, որ ես կուզենայի գնալ և հանել գանձը, և որ ես չեմ վախենում։ Նա ասաց, որ ես կարող եմ գնալ, բայց ինքը չի գնա։ Ես ասացի, որ ես կգնամ, և որ ես կհանեմ գանձը, և որ ես կբերեմ նրան։ Նա ասաց, որ ես կարող եմ գնալ, բայց ինքը չի գնա։

Ես գնացի այգի, և սկսեցի փորել։ Ես փորեցի մի մեծ փոս, և գտա կաթսան։ Ես հանեցի կաթսան, և տեսա, որ այն լի է ոսկի դրամներով։ Ես շատ ուրախացա, և սկսեցի դրամները հաշվել։ Ես հաշվեցի հազար դրամ, և հետո կաթսան նորից թաղեցի հողի մեջ։

Ես գնացի ծերունու մոտ, և ասացի նրան, որ գանձը հանել եմ, և որ այն իմ մոտ է։ Նա զարմացավ, և հարցրեց, թե ինչպես եմ հանել։ Ես ասացի, որ փորել եմ, և գտել եմ։ Նա ասաց, որ ես շատ բախտավոր եմ, որ գանձը ինձ է տվել

ԻՄ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ի՞նչ է ընդհանուր ազգային հարցը, որի լուծման համար պայքարում է Հայկական ԱՍՌ-ի կոմունիստական կուսակցությունը։ Ինչո՞ւ է այդ հարցը կոչվում ազգային։ Ինչո՞ւ է նա ներկայանում որպես ամբողջ ազգի հարց։ Ինչո՞ւ է նա ներկայանում որպես ազգի ամենաարդիական հարցը։ Ինչո՞ւ է նա ներկայանում որպես ազգի ամենաարդիական հարցը։ Ինչո՞ւ է նա ներկայանում որպես ազգի ամենաարդիական հարցը։

տատուն վիճակի մը մէջ պահելու, ընկերային օրէնքներով դրամագլուխի եւ աշխատանքի խաղաղ գործակցութիւնը ապահովելու թէ հայրենիքին ապահովութիւնը եւ անկախութիւնը պաշտպանելու համար, մենք այս մեծ պարտականութեանց պիտի տրամադրենք մեր բովանդակ խաղաղասիրական նուիրումը»:

Հակառակ բոլոր հաւաստիքներուն, քաղաքական շրջանակներու մէջ հաւատք չունին որ դահլիճը կարենայ երկար տեւել: Իր սպառած մեծամասնութիւնը այնքան մեծ չէ որքան ժողովրդական ճակատի կառավարութեանց մեծամասնութիւնը: Համայնավարները արդէն իսկ բացասական դիրք բռնած ըլլալով, դահլիճը պիտի ապաւինի իր կուսակցութեան, եւ կարգ մը ճախակողմնական խմբակներու, ինչպէս եւ կեդրոնի քուէներուն: Ամէնէն անստոյգը ընկերվարականներուն դիրքն է, քանի որ կրնան թեր կամ դէմ քուէարկել, համաձայն պարագաներուն:

Ալեքսանդր Բէգզադեան գեղակահարուած է

Հունգարական թերթ մը, «Փէշթի Նափլօ» դիւանագիտական լաւատեղեակ աղբիւրներէ քաղելով, կը ծանուցանէ թէ Փէշթայի խորհրդային դեսպանը, Ալեքսանդր Բէգզադեան անցեալ շաբթու գնդակահարուած է Մոսկուայի մէջ: Պ. Բէգզադեան Ռուսաստան գացած էր քանի մը շաբաթ առաջ, իր արձակուրդը անցընելու համար, համաձայն նոյն աղբիւրին:

*** Սթոքհոլմի թերթերը կը գրեն թէ Օսլոյի խորհրդային դեսպանը, Եաքուպովիչ, նոյնպէս գնդակահարութեան վտանգի մէջ կը գտնուի: Եաքուպովիչ Մոսկուա կանչուած էր, եւ ստիպուեցաւ համակերպիլ, իմանալով որ իր զաւակները վար գրուած են իրբեւ պատանդ:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԿԸ ՄԵՂԱԴՐԷ ՖՐԱՆՍԱՆ ..

"Ֆրանսեւխորհրդային դաշինքը գոյութիւն ունի՞ թէ ոչ"

«Իմանիթէ» երէկ նկարագրած էր Մոսկուայի Գերագոյն Խորհուրդին յունուար 18ի նիստը, ուր երեսփոխան Ժտանով բուռն ճառ մը խօսած է Ֆրանսայի դէմ, արտաքին քաղաքականութեան առթիւ: Ահաւասիկ ամէնէն կարեւոր մասերը.

— «Ձեմ հասկնար այս միջոցին ինչ կ'անցնի կը դառնայ Ֆրանսայի մէջ: Ի՞նչպէս բացատրել թէ երկիր մը որուն հետ մենք սերտ յարաբերութիւններ կը պահենք, իր հողին վրայ թոյլ կուտայ կազմակերպութիւններ որոնք ահաբեկչութիւն կը քարոզեն եւ կը կազմակերպեն Ս. Միութեան դէմ: Մենք փոխադարձ ջանքերու մը կնքած ենք այդ պետութեան հետ, եւ այդ խաղարձ ջանքերուն դաշինք մը կնքած ենք այդ պետութեան հետ, եւ այդպիսի կազմակերպութեանց գոյութիւնը իր հողին վրայ՝ ուրիշ բանի չի ծառայեր եթէ ոչ մասնաւորապէս եւ գիտակցաբար խրախուսել ուժեղ եւ բշնամական գործունէութիւնը ամէն տեսակ ռուս եւ օտար սինէֆորներու: Տէղն է հարցնել թէ մեր կնքած դաշնագիրը իրապէս գոյութիւն ունի՞ թէ ոչ»:

Եզրակացնելով, երեսփոխանը պահանջեց ազդու միջոցներ ձեռք առնել:

*** Նոյն նիստին մէջ, ժողովը քննելով կառավարութեան կազմութեան խնդիրը, Մոլոթովի յանձնեց այդ պաշտօնը: Որոշումը քուէարկուեցաւ միաձայնութեամբ եւ ղղրդապին ծափերով, ինչպէս միշտ:

Երկու հայ երիտասարդներ անհետացած

Վերջերս խորհրդաւոր անհետացումներ տեղի կ'ունենան Սուրիոյ մէջ: Քանի մը շաբաթ առաջ անհետացած էր հայ երիտասարդ մը, Դամասկոսի մէջ, չատ խորհրդաւոր պայմաններու տակ: Հակառակ եղած փնտռտուքներու ցարդ չէ գտնուած անոր հետքը: Անկէ քիչ վերջ անհետացած էր նաեւ ուրիշ քրիստոնեայ երիտասարդ մը եւ օրեր վերջ գտնուած իր դիակը:

Պէյրութի վերջին թղթակիցէն կ'իմանանք թէ հայ երիտասարդ մը եւս անհետացած է շաբաթէ մըի վեր: Հետքը չէ գտնուած տակաւին: Այս անհետացումները սկսած են մտահոգութիւն պատճառել Սուրիոյ մայրաքաղաքի քրիստոնեաներուն:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՍԸ ՏՂԼՈՎ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ օրուան մարդն է Պելկրատի մէջ: Առջի օր այցելեց Քրուպի զինագործարանները, ուր իրեն ցոյց տրուեցան Գերմանիոյ զինարուեստին յաղթանակները: Այս այցելութեան առթիւ անուռայնի համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ, որուն տրամադրութեամբ Գերմանիա ամէն տարի 150.000 տինար փայտ պիտի դնէ Եուկոսլավիային: Կնքուեցաւ նաեւ մամուլի համաձայնութիւն մը, աւելի սերտացնելու համար երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները:

ՁԱՓՈՆ եա կանչեց իր դեսպանը Զինաստանէն: Թոքիոյի չինական դեսպանն ալ մեկնեցաւ· ինչ որ կը նշանակէ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզում, առանց պատերազմի յայտարարութեան: Զինուորական գործողութիւնները կը շարունակուին յարաճուն ուժգնութեամբ: Ճապոնի վարչապետը նոր յայտարարութեամբ մը կ'ըսէ թէ իրենք չինացի ժողովուրդին դէմ չեն կռուիր, այլ հակաճապոնական վարչութեան մը դէմ եւ վճռած են գլուխ հանել իրենց բոլոր նպատակները:

ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ անդամներէն երեք հոգի եւս ձերբակալուեցան: Նոր ձերբակալութեանց եւ խուզարկութեանց կը սպասուի, եղած խոստովանութեանց վրայ:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ լուծուեցաւ յունուար 18ին: Նոր ընտրութիւնները պիտի կատարուին փետրուար 20ին: Այս առթիւ ընտրական նոր օրէնք մը պիտի պատրաստուի, որպէսզի կառավարութիւնը կարենայ մեծամասնութիւն չունենալ:

Հ. Յ. Դ.

Ժողով

ՊԱՆԵԼՈ-ՓԱՇԱՆԻ «Ալծիւ» ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ընդհ. ժողովը 21 յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին իր Ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

Դասախօսութիւն

Սէն Շամոնի վարուժան խումբի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը, 22 յունուար, շաբաթ երեկոյ, ժամը 7ին Վարուժան Ակումբին մէջ, 2, Rue Pourvieux: Կը խօսի ընկ. Ս. Ընտրիկեան: Նիւթ՝ Հայաստանը եւ մեր դիրքը:

Սէն ԼՈՒԻ «Ակնունի» ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ընդհ. ժողովը, վազը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին իր Ակումբին մէջ:

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան» խումբի կողմէ, հովանաւորութեամբ Փարիզի « Եգիպտացի » կոմիտէին:

22 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Քրէմլէն Պիսէթրի ֆաղամապետարանի փաթրօնաժ Լաիֆի շէնեղ սրահին մէջ, 5, բիւ տէ գ'էօլ, Քրէմլին Պիսէթր:

Կը նախագահէ ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ
Կը խօսի ընկ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Երեկոյթին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն տեղւոյն Ֆրանսական ընկերվարականներու մարմինը, որոնց կողմէ խօսք պիտի առնէ Camarade F. Menegaux, Secrétaire administratif du Parti S. F. I. O. de K. Bicêtre:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին Օր. Հ. Գազազեան (Հայկ. եւ կովկ. պար) Թառիստ Գարեգինի ընկերակցութեամբ, Պ. Պ. Ա. Քէչէճեան (երգ), Ժան Պէրժէ (դաշնակ), եւ Գ. Խմբէմեան (արտասանութիւն):

Կէս գիշերէն վերջ մինչեւ առաւօտ եւրոպական պարեր Cario Canti *նուագախումբի ղեկավարութեամբ:*

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ աժան գիներով:

Հաղորդակց· միջոցներ.— Մէթրօ Փորթ տ'Իթալի, օթօպիւս թիւ 125, իջնել Mairie du K. Bicêtre: **Մուտք 6 ֆրանք**

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Սէնթ Լիւիէնի Հ. Ց. Դ. «Անտօք» ենթակոմիտէի կողմէ, 23 Յունուար, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3 — 8, Փլաս Կոընէի թիւ 6 սրճարանին վերնայարկը:

Երգ, արտասանութիւն եւ հայկական պար, նուագ, եւն. եւ կերուխում:

Մուտքը ազատ է

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ, Հինգշաբթի երեկոյ, 20 Յունուար, ժամը 9ին, իր կեդրոնատեղին՝ 8 Rue Bossuet, Paris:

Կը դասախօսէ՝ Պ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ, Նիւթ՝ «Միսաք Մեծարենց, իր կեանքն ու գործը»:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՍԿԱՒՄԲ

Յառաջիկայ Կիւրաքոյթը տեղի պիտի ունենայ Ուրբաթ, 21 Յունուար երեկոյեան ժամը 9ին, 8 Ռիւ. Գօսիւէ, Փարիզ· Կը խօսի Ա. կումբի անդամ Վ. ՏԷՐ ԴԱՒԹԵԱՆ, Նիւթ՝ «Հայկական հարցը Պերլինի վեհաժողովէն մինչեւ մեծ պատերազմը»:

ՀԱՅ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Է: ԹԱՐԱՀԻՒՍԱՐԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ: **22** Յունուար շաբաթ երեկոյ, ժամը **8.30**էն մինչեւ առաւօտ: Լիւսիէնի սրահին մէջ 13, բիւ տ'Իսի, Պիյեանֆուռ, մէթրօ Մարսէլ Սամպա:

Նոր եւ զուարճալի անակնկալներ Պ. Արմաճանի կողմէ:

ՆԻՇՕ - ՊԻՇՕ Արժանթինեան ճազ: Ճոխ պիւֆէ:

Կը խօսի Գնդ. Տ. ԹԱՂԴԱՍԵՐԵԱՆ
Կը ներկայացուի «ԱՆԴՐԱՆԻԿԸ» (3 արար)
Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր

Մուտք **7** ֆրանկ հայ գինուորներու ձրի:

Բաֆֆիի ծննդեան հարիւրամեակը Վալանսի մէջ

Կազմակերպուած՝ 14 քաղաքական, ազգային եւ հայրենակցական միութեանց կողմէ, ընտրուած յանձնախումբի:

Շաբաթ (22 յունուար), երեկոեան ժամը 8.30ին, հայկական սրահը: 13, Rue Boucherie: **Կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ՆԱԼՊԱՆԴԵԱՆ**

Կ'երգեն՝ Օր. Երանուհի Ընքապալեան, Տիկին Վահանուհի Մարզարեան, Պ. Պ. Ցակոր Զօրեան, Աւետիս Զէքմէեան եւ Տիկին Ս. Բերդիկեան:

Կ'արտասանեն՝ Մաթէոս Պըլըդեան, Շահան Զօրեան, Կիրակոս Կարապետեան, Մ. Սէմէրճեան, Օր. Տէր Սարգիսեան եւայլն:

Յանձնախումբին կողմէ կը խօսի՝ Համբնի նախկին կառավարիչ Պ. ԱՐՄԵՆԱԿ ՔԻՐԻՃԵԱՆ: Կը բանախօսէ՝ Պ. ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ:

Մուտք 2 Ֆրանք:

ԴԵՐԱՍԱՆ Ց. ՉԱՐԻՖԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Յունուար 22ին, Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին, 8 Rue Bossuet. Փարիզ. Հ. Բարեգործ. Տան մէջ տեղի կ'ունենայ սգահանդէս

ԲԱԶՄԱՎԱՍՏԱԿ ԴԵՐԱՍԱՆ ՅՈՎՀ. ՉԱՐԻՖԵԱՆԻ

յիշատակին: Խօսք կ'առնեն Տիկ. Ա. ԲԱՒՒԱՂԵԱՆ, Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ եւ Ա. ՇԱՀԱԶԻՒՆԻ: Մուտքը ազատ է: Ծախսերու ժասնակց. 2 ֆր.:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹՒՆ

31 Յունուար
ՌԸՆԱԺ, Պ. Տ. Մ.— 75:
ՓԻՒՌՖԷՕ, Վարդ.— 50:
ՊԵԼՖՈՒ, Կ. Գ.— 75:
ՍԷՆԹ ՕՊԱՆ, Ց. Զաւ.— 150:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Ց. Մով.— 100:
ՎԻԼՆ, Ն. Ի.— 378 ?
ԱՌՆՈՒՎԻԼ, Ս. Նիկ.— 177:
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Ե. Ա. Թ.— 40:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Հ. ԿԱՊՈՑ ԽԱԶԻ Անկէնի Մասնաճիւղի Վարչութիւնը շնորհակալութիւն կը յայտնէ իր անդամներէն Տիկին Արաքսի Մկրտիչեանի, որ Անկէնի «Մանուկներու Օր»ուան հանդէսին 60 հատ մատղէն (խմորեղէն) նուիրած է:

ՕՐԻՇԱՏԵՍ

ՀԱՑ ԱՐԴԻ Ակումբի Վարչութեան ժողովը վաղը երեկոյ ժամը 8.30ին փարիզի Հայոց եկեղեցիին խորհրդարանին մէջ, 15 Rue Jean Goujon:

Վ. ԻԶԳԱԼԱՑԵԱՆ

ՓՈՐՁԱԳԷՏ - ՀԱՄԱՐԱԿԱԼ

Հաշիւներու արձանագրութիւն.— Տուբքերու յայտարարութիւն եւ գործերու հետապնդում:

Մեքենագրութիւն եւ բազմագրութիւն (duplicateur)

Ընդունելութեան ժամեր.— *Երկուշաբթի, Չորեքշաբթի եւ Հինգշաբթի ժամը 5էն 7, 18, Cité Trévise, Մէթրօ* Cadet:

Երեքշաբթի, Ուրբաթ եւ Շաբաթ ժամը 5էն 7, 9, Rue Jouye - Rouve, Մէթրօ Belleville *եւ* Pyrénées

Հեռաձայն Mel. 50—09:

ԲԱՇԽԱՊԵՏ ԱՄԻՐՏՈՎԼՈՒԹ ԱՄԱՍԻՈՑԻ

Մենդեան հիմնարկութեան Մարտելի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայ. Միութեան կողմէ, 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին

ՍԱԼ ՄԱԶԸՆՕԻ ՄԷՋ, 88 ՌԻՒ Տ'ՕՄԱՆԵԸ, ՄԱՐՍԷՅԼ

ի նպաստ Ամիրտովլաթի ամբողջական երկերու Տպարան ստանալու համար,

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ *ՏՕՔԹ. ԱՐԶՈՒՄԵԱՆ*

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, կը մասնակցին յայտնի երգչուհի Տիկ. ՄԱՌԻ ԹԷՐԶԻՊԱՇԵԱՆ (երգ), Օր. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ (դաշնակ), Պ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ (Ջութակ), Ջութակահար Պ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆԻ աշակերտները: Մարսէյլի տարմ.-օվերջէթ խումբը կը ներկայացնէ զեկավարութեամբ դերասան ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ «ԱԿԱՄԱՑ ԲԱՒՒՆԿ»:

Մուտք՝ 8 եւ 5 ֆրանք

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օղին է: Անզուգական, անմրցելի, անխաթարելի: Աւանդական զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած զուտ չամիչի ջուրով Հայ աւանդական սեղանին գալչ:

Alimentation "TRÉVISE"
Իր անմահական սուրճովը
Café "HAREM"

հաճութպանեներու համար մեծագին նախկին գիներով՝ **14 ֆրանք:**

Ամէնէն ճոխ եւ աժան մթերանոց արեւելեան ընտիր նպարեղէններու

5 ԱՒՐ ՀԱՐԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ՁԵՂՔ

շնորհաձայնով ապսպրանքներ կ'ընդունի կոյն:

Tél. Taitbout 40—63
30, Rue de Trévise Paris (9) Metro Cadet

ԿՈՒՅԱՒԻՆ, *գործ նորոգող հայ աղջիկներ (16—19 տարեկան) սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք: Ներկայանալ իրենց ծնողքին հետ. Պ. Ա. Աշճեանի, 172 Fbg. St. Honoré, Elysée 38—25:*

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշարան Տ Ի Լ Օ Բ Ի Ա

1, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ· Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անդրիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրզենիներու, կօշիկներու, հեծանիւներու, Թրիքօճաժի, գուլպաներու եւն. իջեցմամբ:

Ամենալաւ ապրանքները բացառապէս գնդչուած գիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *գիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընդունի ուղղակի Մարսէյլէն.*

փոխադրութիւնը կը գրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— Տիկին Արմենուհի Ինճէեան (Ծնեալ Տէրտէրեան) կը փնտռէ իր քոյրը՝ Մկրտիչ Տէրտէրեան, որ կը գտնուի Ալեքսանդրիա (Եգիպտոս) 1933էն ի վեր: Հետքը կորսուած է: Կը խնդրուի եգիպտահայ թերթէն արտատպել:

— Տիկին Սաթենիկ Սիւրմէնեան (Երզնկացի, Ծնեալ Պէչաքճեան), ... անուն՝ Դանիէլ, մօր անուն՝ Աղաւնի, կը փնտռէ իր քոյրերը՝ Աղնիւ, Ծ... թեր, Նարդուր Պէչաքճեանները որ... տարագրուած են մինչեւ Խարբերդ: Կը փնտռէ նաեւ իր քրոջ եօթերի ... ջիկները՝ Հայվարդ, Գեղվարդ Զ... մօղլեանները. Նմանապէս մօրքրոջ ... զաւակները՝ Մանուկ, Գեղեցիկ ... Վարդուհի, Աչխէն Սրապեանները. ... Հասցէն դիւրացողներէն, մանաւանդ այս Սուրիահայ մեր հայրենակիցներէն կը խնդրուի իմացնել Mme. ... Surmenian, 25 Rue de Belle Image, ... lence, (Drôme) France.

ԳԱՅԼԵՐ ՏԵՍԼԵՐ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

ՐԱՖՖԻ խմբակի դասախօսութիւնը վաղը, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Քաֆէ Մէֆիսթոյի մէջ: կը խօսի Պ. Ս. ՎՐԱՅՐԵԱՆ: Նիւթ՝ «Հ. Ց. Դաշնակցութեան գաղափարական դէմքերը»:

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԷՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

150 Րուտ տ'Օրլէան, 23 Յունուար, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին,

«ԾՆԱՒ ՆՈՐ ԱՐՔԱՅ»

Զափաճոյ տեսլախաղը երկու պատկեր եւ նոյն հեղինակին մէկ բանաստեղծութիւնը, « Սերունդ Արմենական » *իրրեւ խմբական արտասանութիւն:*

Նուագ, մեներգ, խմբերգ, աւուր պատշաճի տաղեր եւ անակնկալներ:

Ֆ. Կ. ԽԱԶԻ ԿՈՂՄԷ ՊՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ:

ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐԱՆՔ

Իսի լէ Մուլինոյի Կապոյտ Խաչի «Խրմեան» զպրոցի նորոգութեան առթիւ եղած նուիրատուներու ցանկը.—

Պ. Եղիազար Սերոբեան 25 ֆրանք, Պ. Պ. Զաւէն Պետրոսեան, Մելքոն Պետրոսեան եւ Խորէն Սըմբատեան 20ական, Պ. Խորէն Մարկոսեան, 12, Պ. Պ. Ճովսէփ Գալուստեան, Ց. Կիրակոսեան, Կարապետ Ալիքսանեան, Կարապետ Քիւրքճեան, Կարապետ Ղուկասեան եւ Ցակոբ Դանիէլեան 10ական, Տիկին Հռիփսիմէ Պալամպանեան եւ Պ. Արսէն Տէրտէրեան 7ական, Պ. Պ. Հրանտ Տէրտէրեան, Անդրանիկ Համբէեան, Աւետիս Պետոյեան, Տիկիններ Մարթինոս Շիրվանեան, Պալապանեան, Ասլանեան 5ական, զանազաններէ 32 ֆրանք: Դումար՝ 233: Նոյեմբեր 17ի դումար՝ 3763: Ընդհ. դումար՝ 3996 ֆրանք:

ԾԱԽՈՒՍ Է

Տէր Ծաւարշ Քհնյ. Թէրզեան Գօմօնի մէջ, La Rosière, 93 Bld. de la Figon, իր ունեցած 10 փիէսնոց տունը— որ ունի ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ 300 մէթր տարածութեամբ պարտէզ, կը ծախէ կանխիկ եւ առանց սակարկութեան 85,000 ֆրանքի: Գնել փափաքողները կրնան այցելել շէնքը:

Դիմել՝ Père Terzian, 13 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ — ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒ ԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՈՒՐԲԱԹ
21
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
21 JANVIER
1938

ՀԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3634

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԱԶԱՆԱՅԻՆ ԿԵՂԾԻՔԸ

»»»» o ««««

Մօտաւորապէս տասը տարի առաջ, երբ հաւաքական անտե-
սութեան (կոլխոզ) ծրագիրը կը գործադրուէր ամբողջ Ս. Մի-
ութեան մէջ, այնպիսի բարբարոսութիւններ կատարուեցան, որ ի
վերջոյ «Հանճարափայլ»ը ինք հարկ զատեց հրապարակաւ ձաղկել
«քէլլէկէօզ»ները :

Այս առթիւ կը յիշէր ոչ միայն քամնելի , այլ եւ զաւեշտա-
կան իրողութիւններ, որոնք չատ կը յիշեցնէին Թրքական հետա-
պնդումներն ու տեղահանութիւնները: (Միայն Հայաստանի մէջ
տունէ տեղէ զրկուած, պարզապէս տեղահան եղած էին աւելի քան
հազար դիւղացիներ, իբրեւ « կուլակ », ինչպէս գրուեցաւ այդ
օրերուն) :

Այնուհետեւ ալ կեդրոնը բազմաթիւ ծրագիրներ պարտադրեց,
պետական Թէ կուսակցական, եւ ենթակաները գործադրութիւնը
դիւրս հանեցին «հարուածային կարգով»: Եւ նորէն այնպիսի տե-
սարաններ պարզուեցան, որ Սթալին հարկ զատեց քաշել տանձե-
րը, «ի բուժումն գայթակղեալ մտաց»:

Այժմ նոյն խեղկատակութիւնն է որ կը փորձուի, բոլորովին
տարբեր, արիւնաթաթախ ճակատի մը վրայ :

Մօտ երկու տարիէ ի վեր անխնայ «մերկացումներ» եւ «մաք-
բագործումներ » կը կատարուին: Սթալին ինքն էր որ արձակեց
հրամանը, յանձնարարելով աւելի եւ աւելի «արթնութիւն» եւ տե-
սխնայ հետապնդում, երեւան հանելու համար քօղարկուած դաւա-
դիրները, հակայեղափոխականները, վնասարարները, գծէն չե-
ղածները, ահաբեկիչները եւն. : Մէկ խօսքով՝ «ժողովուրդի թըշ-
նամիները »:

Եւ Ձեկան գործի ձեռնարկեց զարհուրելի կատաղութեամբ ,
Մոսկուայէն մինչեւ Ս. Միութեան յետին դիւղը, լեհական սահ-
մանագլուխէն մինչեւ Խաղաղական Ովկիանոս, Սառուցեալ ափե-
րէն մինչեւ Արարատի սառոյրը :

Ամէն տեղ, լարծուն տարբեր, պաշտօնական եւ անպաշտօն
լրտեսներ, կուսակցական եւ պետական գործիչներ, այր Թէ կին ,
առանց ազգի, ցեղի եւ տարիքի խարութեան՝ ասպարէզ նետուե-
ցան, «թշնամիներ» որսալու համար :

Մատնանշումները, «մերկացումներ»ն ու «մաքրագործում-
ներ»ը կը կատարուէին ոչ միայն գաղանի թղթածրարներով, այլ
եւ հրապարակային ժողովներով :

Առաուն կանուխ արթնցնողը սեւ ցանկ մը կը կարդար, հին ու
նոր հէքեաթներ կը պատմէր, ամբաստանեալին մինչեւ եօթը պոր-
ը կը քրքրէր, նոյնիսկ այր -կին իրար կը խառնէր: Եւ ժողովը
«միաձայնութեամբ» կ'արձակէր վճիռը,— վտարում, որ ընդհան-
րապէս կը նշանակէ ձերբակալութիւն եւ դատ, իսկ այս վերջինն
ալ՝ գնդակահարութիւն կամ «փոխադրութիւն անյայտ ուղղու-
թեամբ »:

Այսպէս էր որ տասնեակ հազարաւորներ վտարուեցան կու-
սակցութենէն եւ զրկուեցան իրենց պաշտօններէն, դատապար-
տուելով անօթութեան, ինչպէս այժմ կը հասստատէ կեդր. կոմի-
տէն ինք :

Մոսկուայի «արթուն աչքը», կոալիարով, որ Թղթակցի պաշ-
տօնը նոյնացուցած է հասարակ լրտեսի աղտոտ արհեստին հետ,
կը գրէր 1937 մայիսին, կուսակցական Թուղթերու վերաքննու-
թեան առթիւ, (սկսած՝ չուրջ մէկուկէս տարի առաջ) .

— « Այդ ժամանակամիջոցին ոչ մի մարդ չի ընդունուել : Դրա
փոխարէն վտարուել են (միմիայն վերջին տարում) աւելի քան հա-
զար հոգի»: (Փրաւդա, 1937 մայիս 7, 17 եւ 26: Ս. Հայաստան ,
մայիս 27) :

Եւ լրտեսը դոհ չէր տակաւին: Այլ կ'ողբար.— « Հայաստանի
կուսակցական կազմակերպութիւնն աղտոտուած է խորթ մարդ-
կանցով, որոնք ոսոդոսկել են նոյն իսկ Հայաստանի Կ. (բ) Կ.
Կենտկոմի ապարատը »:

Ո՞վ հաշուեց 1937 մայիսէն մինչեւ այսօր կատարուած «զտում-
ներ»ն ու վտարումները...

Իսկ ամբողջ Ս. Միութեան մէջ կատարուած «մերկացում-
ներ»ուն միայն Թիւը կրնայ գլխու պտոյտ պատճառել:

Մերկացումներուն յաջորդեցին գնդակահարութիւնները, եր-
բեմն հրապարակային դատավարութեամբ, իսկ աւելի յաճախ՝
ծանօթ մեթոտներով: (Իրագէկ Թղթակիցներ մինչեւ 4800 — 5000
կը հաշուեն պաշտօնական գնդակահարութիւնները, միայն անց-
եալ տարուան ընթացքին): Ամէնէն բախտաւորն ալ անշուշտ բան-
տարկուեցաւ կամ աքսորուեցաւ, քանի որ կը հռչակուէր «ժողո-
վուրդի թշնամի »:

Աբդ, կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն, որ մօտ երկու տարիէ
ի վեր անդադար իւղ կը լեցնէր կրակին վրայ, ամբաստանեալի ա-
Թոռին վրայ նստեցնելով նա'եւ անոնք որ Թոյլ վարուած էին (լըր-
տեսութիւն չէին ըրած), դեռ նո՛ր կ'արթննայ, ազդարարելու հա-
մար Թէ... անիրաւութիւններ կատարուած են :

Տակաւին աչքի առջեւ չունինք հրատարակուած որոշումը,
բայց ինչ որ կը հաղորդեն այսօրուան հեռագիրները, բաւական է
ըմբռնուացնելու յետին անբանը :

Կրնա՞ք չափել խորութիւնը այս գազանային կեղծիքին,—
Կեդր. կոմիտէն նկատելով որ բազմաթիւ արտաքսումներ կատար-
ուած են առանց քննութեան, դատի կամ հիմնական պատճառի, կը
յանձնարարէ փութացնել վերաքննութիւնները եւ վերահաստատել
անիրաւեալներուն վարկը, աշխատանք ալ ճարելով :

Իսկ այն հազարաւորնե՞րը որ գնդակահարուեցան, խեղկա-
տակ դատավարութիւններով, քնարեր հէքեաթներու, սուտ վկա-
յութեանց եւ անճառելի «խոստովանութեանց» հիման վրայ,— ի՞նչ-
պէս պիտի վերահաստատեն անոնց գլուխները ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

ՑԱՑՏԱԲԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԿԱՐԴԱՑՈՒԻ ԱՅՍՕՐ

Մեծամասնութեան խնդիրը միշտ սեւորդ

Ծօթանի չորրորդ դահլիճը Խորհրդարանին կը ներկայանայ այսօր, ուր-
բաթ : Ծրագիր - յայտարարութիւնը, որ վերջնական ձեւ ստացած էր երէկ,
պիտի կարդացուի միաժամանակ, երեսփ. ժողովին եւ ծերակոյտին առջեւ :

Կարգ մը թերթեր կը գրեն Թէ արդէն իսկ մեծամասնութիւն մը ապահով-
ուած է երեսփ. ժողովին մէջ, իսկ ծերակոյտը չատ աւելի նպաստաւոր տրա-
մադրութիւններ ունի: Կեդրոնի եւ աջակողմեան կարգ մը խմբակցութիւններ
ժողով գումարելով, բարեացակամ բանաձեւեր քուէարկեցին: Համայնավար-
ները կը մնան ընդդիմադիր, իսկ ընկերվարականները պիտի կատարեն իրենց
«նպաստաւոր» ընդունելութեան յանձնառութիւնը: Մամուլը առ հասարակ
բարեացակամ կ'երեւայ :

Նոր կառավարութեան կազմը նպաստաւոր տպաւորութիւն գործեց սեպ-
նաւորական չրջանակներու վրայ: Ֆրանքը ամուր է առ այժմ, գտած ըլլալով
տպնդապէն առաջ եղած վիճակը: Ուրիչ նպաստաւոր պարագայ մը կը համար-
ուի այն որ փոխադրութեանց գործառէրերը եւ բանուորները ընդունած են
Ծօթանի իրաւարարական վճիռը: Տրուած որոշման համաձայն, աշխատա-
վարձքի յաւելում պիտի կատարուի 8.5 առ հարիւր համեմատութեամբ :

**** Ժողովրդական Համախմբումի ազգ. խորհուրդը բացառիկ նիստ մը*
գումարելով, բանաձեւ մը քուէարկեց, որ կը յիշեցնէ յունուար 15ի միաձայն
որոշումը.— «Միայն Ժողովրդական ճակատէն բխած եւ անոր ծրագիրը
գործադրել վճռած կառավարութիւն մը կրնայ համապատասխանել երկրին
յայտնած բացորոշ կամքին»: Հետեւաբար, ազգ. խորհուրդը կը յուսայ Թէ
նոր կառավարութիւնը «յանձն պիտի առնէ երեսփ. ժողովին մէջ կոթնիլ Ժողո-
վրդական ճակատի մեծամասնութեան վրայ, Ժողովրդական Համախմբումի
ծրագիրը գործադրելու համար»: Այս առթիւ, նկատի առնելով «Ֆաչական
դաւադրութեան» պատճառած յուզումը, Ազգ. Խորհուրդը կը յուսայ Թէ
պատասխանատուութեանց պրպտումը, «ինչ որ ալ ըլլան, եւ մեղսակցութիւն-
ները, ինչ որ ալ ըլլան, յառաջ պիտի տարուի նոյն վճռականութեամբ ինչպէս
տպնդապէն առաջ»: Վերջապէս, Ազգ. Խորհուրդը կ'որոշէ իր գործունէու-
թիւնը «յառաջ տանիլ անդուլ անդադար, յարատեւ արթնութեամբ, ձեռք բե-
րելու համար ժողովրդական կամքին իրականացումը, եւ պահպանելու հա-
մար ժողովրդական ճակատը, ստացուած իրաւունքներու եւ յառաջդիմու-
թեանց ապահովութեամբ »:

**** Արտաքսմանի մէջ սպասողական դիրք մը բռնած են նոր դահլիճին*
հանդէպ: Անգլիական մամուլը կը կարծէ Թէ դահլիճին տեւողութիւնը կախում
ունի վարչապետին եւ իր պաշտօնակիցներուն վճռականութենէն, լուծելու հա-
մար բազմաթիւ խնդիրներ : «Հիմնական խնդիրն է ընկերային խաղաղութիւ-
նը» : Ընկերվարականներուն դիրքը բարենշան չի համարուիր նոր դահլիճին
տեւականութեան տեսակէտով :

Գերմանական մամուլը զոհունակութիւն կը յայտնէ որ նոր դահլիճին մէջ
չեն դանուիր «մարքսեաններ», եւ մանաւանդ մեծամասնութենէն դուրս ձըգ-
ուած են համայնավարները: «Ժողովրդական ճակատի վախճանին սկիզբն է
այս», կը գրէ հիթլէրական պաշտօնաԹերթը: Միւս Թերթերն ալ կը չեշտեն
կատարուած փոփոխութիւնը եւ կ'ըսեն Թէ սխալ է ժողովրդական ճակատի
երթողդ դահլիճը նկատել Ծօթանի նոր կառավարութիւնը: Իտալական Թեր-
Թերը աւելի վերապահ են :

Մոլոթով ալ կը փչէ Ֆրանսայի դէմ

Գերագոյն Խորհուրդի յունուար 19ի նիստին մէջ, վարչապետ Մոլոթով ալ
ճառ մը խօսելով արտաքին քաղաքականութեան մասին, հաստատեց երեսփո-
խան Փառնովի մեղադրանքները Ֆրանսայի դէմ եւ յայտարարեց .

— « Ճիշդ է որ այս միջոցին, հակառակ մինչեւ հիմա տիրող բարեկամա-
կան յարաբերութեանց, կարգ մը «պարոններ» եւ կազմակերպութիւններ որոնք
յայտնապէս ահաբեկչական եւ քանդիչ հանդամանք ունին եւ կը գործեն Ս.
Միութեան չահերուն դէմ, ապաստան կը գտնեն Ֆրանսական հողին վրայ եւ
կը չնան ընդլայնել իրենց գործունէութիւնը Ս. Միութեան դէմ : Որո՞ւ չահե-
րուն կը ծառայէ քաջալերել այս ոուսածին եւ ոչ - ոուս պարոնները, եւ այս
պարագան ի՞նչպէս կը հաշտուի կնքուած դաշինքին հետ»:

Վարչապետը այս առթիւ ըսաւ Թէ արտաքին գործակարը նկատի պիտի
առնէ Ժամանակի քննադատութիւնները: Ցետոյ հաստատեց Թէ ճիշդ է որ կարգ
մը հիւպատոսներ հակախորհրդային անթոյլատրելի արարքներ կը կատարէին
եւ լրտեսութիւն կ'ընէին : Եւ աւելցուց .

— « Արդէն կարգ մը միջոցներ ձեռք առնուած են : Նովորոսիսկի եւ Օտե-
սայի ճախոնական, Մարքովի եւ Թբիլիսիի (Թիֆլիս) լեհական, Մարքովի,
Լէնինկրատի, Թբիլիսիի, Վլատիվոստոքի եւ Օտէսայի գերմանական հիւպա-
տոսարանները փակուած են: Արտաքին գործակարութիւնը պիտի շարունակէ
ձեռք առնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները»:

**** Գերագոյն Խորհուրդը այն նիստին մէջ «միաձայնութեամբ» վաւերաց-*
ուց կառավարութեան կազմը, որ չատ քիչ փոփոխութիւններ կը ներկայացնէ :
Իբրեւ ընդհ. դատախազ վերընտրուեցաւ հռչակաւոր Վիշինսկին, որ արդէն
երեք տարիէ ի վեր կը վարէր այդ պաշտօնը եւ որ արձակեց Զինովիեւ եւ
ընկ. եւ միւս երեւելիներու մահավճիռները: Տխրահռչակ հայազգին, Անաս-
աս Իվանովիչ Միկոյեան, կը մնայ փոխ - վարչապետ, ուրիչ երկու բոլշեւիկ-
ներու հետ, բայց արձակուած է պաշտպանութեան գործակարութենէն :

ՁԱՓՈՆԸ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆԸ հաշտեցնելու համար միջնորդի դեր կատարած
էր Գերմանիա, իր դեսպաններուն միջոցաւ : Այժմ գերմանական կառավարու-
թիւնը պաշտօնական դեկոյցով մը կը յայտնէ Թէ այդ փորձը ձախողած ըլլա-
լով, այլեւս չուզեր միջամտել :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ի ՊԷՏՍ ...

Հեռաւոր Թաւրիզէն ընթերցող մը կը գրէ·

— « Օրը Օրին»ի բաժնին մէջ կըր-
նա՞ս ճաւի մը տող գրել նաեւ այն մասին Թէ ինչո՛ւ Ցառաջը չըսեր «Ֆը-
րանսայի Խորհրդարանը» (Պարլա-
մէնտ), այլ կը գործածէ երեսփ. ժո-
ղով, որ չեմ գիտեր որքան ճիշդ եւ
արտայայտիչ է: Ամերիկայի «պետա-
կան Խարտուղար»ի մասին գրեցիր,
բացատրելով Թէ կը նշանակէ «արտա-
քին գործերու նախարար»: Կ'ուզեմ
լսել նաեւ «Երեսփ. ժողով»ի մասին:

Պատասխան.— Երեսփ. ժողովը
Խորհրդարանին մէկ Թեւն է միայն,
միւսը ըլլալով ծերակոյտը: Ուրեմն,
երկուքը միասին են որ կը կազմեն
բուն Խորհրդարանը :

Այսպէս նաեւ բոլոր այն երկիրնե-
րուն մէջ ուր սահմանադրութեամբ
հաստատուած է երկու ժողովի դրու-
թիւնը, իւրաքանչիւրը իրեն յատուկ
նշանաւանակոչումներով :

Օրինակ, Մեծն Բրիտանիա ունի
« Համայնքներու պալատը (տուն) կամ
ժողովը» եւ Լորտերու ժողովը: Առա-
ջինը՝ նոյն իմքն երեսփ. ժողովն է եւ
պէտք է այդպէս թարգմանուի, ոչ Թէ
բուքակաբար, երկրորդը՝ Լորտերու
ժողովն է, Աւագաց ժողով կամ Ծերա-
կոյտ, Թէեւ բոլորովին տարբեր հաս-
կացողութեամբ: Երկու «Տուն»երը
(ժողովները) միասին կը կոչուին
Խորհրդարան :

Նոյնը՝ Մ. Նահանգներուն մէջ, որ
ունի «Ներկայացուցչական ժողով »
(երեսփ. ժողով) եւ Ծերակոյտ: Եր-
կուքը միասին կը կազմեն Խորհրդա-
րանը, ամերիկեան բացատրութեամբ՝
Ֆոնկրէս :

Վերջին օրինակը կուտայ Խ. Մի-
ութիւնը :

Նոր սահմանադրութեամբ, կազմը-
ւեցան երկու ժողովներ, — Միու-
թեան Խորհուրդ եւ Ազգութեանց Խոր-
հուրդ : Երկուքը միասին կը կոչուին
Գերագոյն Խորհուրդ, ինչ որ հոմա-
նիշն է մեր գիտցած Խորհրդարանին:

կան երկիրներ որ միայն մէկ ժողով
ունին, ինչպէս Թուրքիա եւ Իրան
(Ազգ. Մեծ ժողով եւ Մէճլիս): Ա-
սոնք իմքնին կը կազմեն Խորհրդա-
րան :

Քանի որ կաւիճը ձեռ առի առանց
պարժապետ եղած ըլլալու, Թանի մը
« գոհարներ», պատահաբար աչքիս
Թանդիպած :

Տեղական Թերթ մը Թարգմանաբար
ներկայացնելով մէկուն առաջնական
վիճակը, գրած էր «ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ»: Անշուշտ փրանսերէն **Critique** բառն է,
որ այս պարագային կը նշանակէ
«տագնապալի» եւ զոր Կովկասի մէջ
կը յամառին կոչել «կրիտիկական»:

Առջի օր, Պէյրութի Թերթերէն մէ-
կուն մէջ հանդիպեցայ զգայացո՛ւնց
բառի մը, իբրեւ շարժանկարի ծանու-
ցում,— «ՊԱՐՈՆ ԿԱՇԵՔԱՐՁՆԵՐԸ»:

Անմիջապէս յիշեցի որ սա **«Ronds de Cuir»**ն է : Թարգմանիչը բառարանը
բացեր եւ առաջին հանդիպած բառը
հշեր է :

Գիտնալով հանդերձ բառին իմաս-
տը, ես ալ բացի Լուսինեան բառարա-
ը եւ կարդացի.— *«կաշերաբժ. աթո-
ռի վրայ դրուած կաշիէ բարժ եւ վը-
րան նուտած պաշտօնեայ»*:

Մարդ Ալլահի, ըսէ պարզապէս
պաշտօնեայ: Եւ կամ, աւելի խօսուն,
ԱԹՈՌԱԿԱԼ : Ո՞րկէ գտար եւ մար-
դուն շալակը տուիր կաշին:

Դեռ իմ՞նչ գիտեր, իմ՞նչ կուտեր...

ՎԱՀԷ

ՆՈՐ ՍԻՍԻ (ՊԷՅՐՈՒԹ)
ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ
178 ՈՐԲ ԵՒ ՉՓԱԻՈՂ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Փ. Մանուկեան, Վիէն	15
Գ. Մանուկեան, Վիէն	15
Գ. Զօրեան, Վիէն	10
Ն. Խաչիկեան, Վիէն	10
Գումար՝	50
Ցունուար 19ի գումարը	1960
Ընդհ. գումար	2010

"ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐԸ» Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

»»»» o ««««

Վատեցին, յարեցին, արեցին, եւ հիմա...

« Թան »ի Թղթակիցը Մոսկուայէն կը հեռագրէ յունուար 19 թուականով·
— կեդր. կոմիտէն հրամանագիր մը հրատարակեց մեր կարծիքով չատ կարե-
ւոր հրամանագիր մը, որ փոփոխութիւն մը կը նչէ «մաքրագործում»ներու
գործին մէջ: Այդ հրամանագիրը, որուն «նկատելով»ները «Փրաւդա»ի երկու
էջերը կը գրաւեն, կը թուէ բազմաթիւ անարդարութիւններ եւ չեղումներ՝ տե-
ղական կազմակերպութեանց կողմէ կուսակցութեան անդամներուն հանդէպ:
Առանք վատուած են առանց հիմնաւոր պատճառի, առանց լուրջ քննութեան,
պաշտօնէ արձակուած են առանց դատի: Կեդր. կոմիտէն կը յայտարարէ Թէ
այս գործերը կատարուած են անխիղճ բախտախնդիրներու, անամօթ զրպար-
տիչներու կողմէ որոնք կ'ուզին ապսպրէտ չինել, բազմապատկելով մատնու-
թիւններ կատարել, երեք ամսուան մէջ քննել վտարեալ անդամներու վերաքն-
նութեան գործերը, իրենց որոշումները հրատարակել մամուլին մէջ, պատ-
ժել զրպարտիչները, վերահաստատել այս ատոր սպրդանքներուն զոհերը, եր-
բեք իրենց պաշտօններէն չհանել կուսակցութեան անդամները, քննութեան
եզրակացութենէն առաջ եւ յետոյ նոր պաշտօններ տալ անոնց :

Այս հրամանագիրն առաջ, որ մեր կարծիքով զարձակէտ մը կը յայտնէ
«մաքրագործում»ի քաղաքականութեան մէջ, «Փրաւդա» հրատարակեց Մի-
խայիլ Կոլցովի երկու գրութիւնները զրպարտիչներուն եւ բախտախնդիրներուն
դէմ, անշուշտ վերէն ներշնչուած :

*** Հաւասի Թղթակիցը աւելի մանրամասնօրէն հաղորդելով այս տեղե-
կութիւնը, կը յիշէ կարգ մը փաստեր, կեդր. կոմիտէի հրամանագրէն,— Օրի-
նակ, Բոլշէ Ձերնիկովի չրջանին կոմիտէն «ժողովուրդի թշնամի» հռչակած է
50 բոլշեւիկներ, կազմակերպութեան 250 անդամներուն վրայ, մինչդեռ ներ-
քին գործերու վարչութիւնը (Ձեկա) որ եւ է հիմ չէ գտած այդ վտարեալնե-
րուն 43ին ձերբակալութեան համար : Քուիպիշեւի վերստուգիչ յանձնաժողովին
առջեւ երեւցած են բազմաթիւ անդամներ որոնք արտաքսուած են իբրեւ «ժողո-
վուրդի թշնամիներ»: Ամբաստանեալները պահանջած են կամ ձերբակալել
դիրենք, եւ կամ ետ առնել այդ «վարկաբեկիչ խարանը»:

Դարձեալ, Մարիւեի չրջանին մէջ, 1937 նոյեմբերին կուսակցութենէն ար-
տաքսուած եւ պաշտօնէ արձակուած են 36 ուսուցիչներ, ուրիշ 42 հոգի ալ նոյն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՂՎՆԳԵ ՅԱՂԿՈՄՈՂ

ՆՀՈ, Հայրենիք, Հայրենիք,
Սեռ սիրտ, ջուրդ սիրտս ցամքեց,
— Փրկո՛ւ, Փրկո՛ւ, շուտ մուտ՛ք, մե-
ռա՛, մեռա՛, ես ալ կ՚երթամ...

Հեռուներէն կ՚արձագանգէ ձայնը մը, որ կ՚ըսէ.

— Ես ալ կ՚երթամ...

Ու ես ալ կ՚երթամ, ինչպէս ամէն օր, ինչպէս ամէն գիշեր, ինչպէս ամէն առաւօտ, ինչպէս ամէն կէսօր, ինչպէս ամէն իրիկուն, ինչպէս ամէն կէսգիշեր, ինչպէս ամէն ժամ, ինչպէս ամէն վայրկեան, ինչպէս ամէն վայրկեան, ինչպէս ամէն վայրկեան

ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակությունը)

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՑԱԿԱՐԱՊՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակությունը)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակությունը)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ

(Շարունակությունը)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ

(Շարունակությունը)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ

(Շարունակությունը)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ

(Շարունակությունը)

վիճակին պիտի ենթարկուէին: Այս պատճառով, շատ մը գիւղեր զրկուած են պատմութեան, սահմանադրութեան, ուսերէնի, ուկրայներէնի եւ օտար լեզուներու դասաւանդութենէն: Խարքովի մէջ բանուորուհի մը ճամբուեր է «Թրոցքիականներու հետ կապ ունենալուն համար», որովհետեւ իբրեւ վկայ ներկայացած էր դատավարութեան մը. իր քեռայրն ալ նոյն բախտին արժանացած է:

Ադրբէջանի վերստուգիչ յանձնաժողովը ջնջած է **101** վտարումներ, **160** անդամութեղու վրայ որոնք վերաբննութեան դիմած էին:

Կեդր. Կոմիտէն այս առթիւ դիտել կուտայ թէ վտարեալները անմիջապէս կը զրկուին աշխատանքէ, ինչ որ «վնասակար է եւ անարդար», եւ կը յանձնարարէ բոլոր կազմակերպութեանց՝ դիմումներ կատարել կառավարական օրգաններուն, վերոյիշեալ 15էն առաջ, «աշխատանք ճարելու համար անոնց որ զրկուած են այս պայմաններուն մէջ»:

Ալ դեսպան մնա՞ց որ հոս կանչեն...

Հավասի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Վարշաւայի խորհրդային դեսպանատան գործակատարը, Վինոկրատով, յանկարծ մեկնեցաւ իր պաշտօնավայրէն, խորհրդային կառավարութիւնը ետ կանչած ըլլալով զինքը: (Դեսպանը՝ Դաւթեան, շատոնց ետ կանչուած էր, եւ մարդ չի գիտեր թէ ինչ եղած է): Կը կարծուի թէ գործակատարը ձերբակալուած է: Խորհրդային շրջանակներու մէջ չեն գիտեր թէ պիտի վերադառնա՞յ, բայց կ'աւելցնեն թէ ցնոր անօրինութիւն գործերը պիտի վարէ Պ. Լիստոպաս:

Ուրեմն, երեք ամսուան մէջոցին ետ կանչուած է Վարշաւայի խորհրդային դեսպանատան բարձր պաշտօնէութիւնը, գլուխն ըլլալով դեսպանը՝ Դաւթեան:

*** «Տէյլի Թէլեկրաֆ»ի Սթոքհոլմի թղթակիցը կը գրէ թէ Եաքուպովիչ, Օսլոյի նախորդ դեսպանը, 1200 մղոն ճամբայ կորած է, Մոսկուա վերադառնալու համար, մահը աչք առնելով: Եաքուպովիչ Նորվեկիոյ դեսպանն էր, երբ Թրոցքի հոն կը գտնուէր եւ ամբաստանուած է թէ դաւեր կը սարքէր անոր հետ: Ինչպէս ուրիշ բազմաթիւ դեսպաններ, ինքն ալ ետ կանչուեցաւ, քանի մը շաբաթ առաջ, բայց մերժելով հրաժարեցաւ պաշտօնէն: Շատ չանցած, լուր առաւ թէ իր երկու որդիները ձերբակալուած են եւ պիտի գնդակահարուին, եթէ հայրը չվերադառնայ: Տաժանելի տագնապ մը անցընելէ վերջ, դեսպանը որոշեց վերադառնալ, երկու զաւակները փրկելու համար: Եւ այր ու կին երկուշաբթի օր ճամբայ ելան Նորվեկիայէն, իսկ երէկ օդանաւ նստան Հէլսինկֆորէն (Ֆինլանտա):

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՍՐ ՏՂՂՈՎ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ յառաջիկայ ժողովը պիտի գումարուի փետր. 9ին, էնկիւրիի մէջ, նախագահութեամբ Ճունաստանի վարչապետին՝ Մէթաքսասի: Եուկոսլաւիոյ վարչապետը էնկիւրի պիտի հասնի ժողովին բացումէն քանի մը օր առաջ, խորհրդակցելու համար Թուրքիոյ հանրապետութեան նախագահին հետ: Ռումանիոյ արտաքին նախարարն ալ ժողովէն քանի մը օր առաջ կը սպասուի, Թուրքիոյ արտաքին գործավարին հետ խորհրդակցելու համար: Պալքանեան Միութեան տնտեսական խորհուրդը պիտի գումարուի փետրուար 23ին, Պուքրէշի մէջ:

ՍՊԱՆԻՈՑ ազգայնականները առջի օր կրակ տեղացին Պարսելոնայի վրայ, սպաննելով աւելի քան 100 հոգի: Ջոհերուն մէջ կան շատ մը կիներ եւ մանուկներ: Նիւթական կորուստներն ալ շատ ծանր են: Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, աղգայնական օդանաւերը կրակի բռնած են նաեւ մայրաքաղաքը՝ Վալենսիան, եռապատիկ աւելի մարզկային կորուստներ պատճառելով: Կ'ըսուի թէ անդլիացի 6 — 7 երեսփոխաններ հազիւ ազատած են մահէն: Կոխները կատաղօրէն կը շարունակուին Թէրուէլի շուրջը:

ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ անդամներէն մէկն ալ, ճարտարագէտ Շօշ, ձերբակալուեցաւ Քլէրմօն - Ֆէռանի մէջ: Ասով 19ի կը հասնի միայն այդ քաղաքին մէջ ձերբակալուած ամբաստանեալներուն թիւը: Երեւան հանուեցաւ նաեւ «խարտիչահեր կինը», որ կը կոչուի Օր. Պլոնեէ: Հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ հռչակաւոր գործարանատէր Միշլէնի փեսան, Քայլ, որ հրաժարական տուած էր:

Բաֆֆիի ծննդեան հարիւրամեակը Վալանսի մէջ

Կազմակերպուած՝ 14 քաղաքական, ազգային եւ հայրենակցական միութեանց կողմէ, ընտրուած յանձնախումբի:

Շաբաթ (22 յունուար), երեկոյեան ժամը 8.30ին, հայկական սրահը: 13, Rue Boucherie: *Կը ճախագահէ՝ Պ. Ա. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ*

Կ'երգեն՝ Օր. Երանուհի Ընքապալեան, Տիկին Վեհանուշ Մարգարեան, Պ. Պ. Յակոբ Զօրթեան, Աւետիս Չէքիմեան եւ Տիկին Ս. Բերդիկեան:

Կ'արտասանեն՝ Մաթիկոս Պըլըգեան, Շահան Զօրեան, Կիրակոս Կարապետեան, Մ. Սէմէրճեան, Օր. Տէր Սարգիսեան եւայլն:

Յանձնախումբին կողմէ կը խօսի՝ Հանդնի նախկին կառավարիչ Պ. ԱՐ - ՄԵՆԱԿ ՓԻՐԻՃԵԱՆ: Կը բանախօսէ՝ Պ. ԱՐՇԱԿ ՁՕՊԱՆԵԱՆ:

Մուտք 2 ֆրանք:

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԷՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

150 Բուլ տ'Օրլէան, 23 *Յունուար, կէսօրէ վերջ, ժամը* 3ին,

«ԾՆԱՒ ՆՈՐ ԱՐՔԱՅ»

Զափածոյ տեսարանաղը երկու պատկեր եւ նոյն հեղինակին մէկ բանաստեղծութիւնը, «Սերունդ Արմենական» իբրեւ խմբական արտասանութիւն:

Նուագ, մեներգ, խմբերգ, աւուր պատշաճի տաղեր եւ անակնկալներ:

Ֆ. Կ. ԽԱԶԻ ԿՈՂՄԷ ՊՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ:

ՄՈՒՏՔ **3** ՖՐԱՆՔ

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԵԱՆԻ «Արծիւ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը *21* յունուար Ուրբաթ երեկոյ ժամը ինի իր ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

Գահիրէ

ՍԻՆ ՇԱՄՈՆԻ Վարուժան խումբի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը, 22 յունուար, շաբաթ երեկոյ, ժամը 7ին Վարուժան Ակումբին մէջ, 2, Rue Pourvieux: Կը խօսի ընկ. Ս. Ընտրիկեան: Նիւթ՝ Հայաստանը եւ մեր դիրքը:

ՍԻՆ ԼՈՒԻՒ «Ակնունի» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը, այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին իր ակումբին մէջ:

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան» խումբի կողմէ, հովանաւորութեամբ Փարիզի «Եգիպտացի» կոմիտէին:

22 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Քրէմլէն Պիսէթրի Բաղաքանի Փաթրօնաժ Լաիքի շէնքի սրահին մէջ, 5, րիւ տէ գ'էֆոլ, Քրէմլին Պիսէթր:

Կը ճախագահէ ԸՆԿ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ
Կը խօսի ԸՆԿ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Երեկոյթին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն տեղւոյն Ֆրանսական ընկերվարականներու մարմինը, որոնց կողմէ խօսք պիտի առնէ Camarade F. Menegaux, Secrétaire administratif du Parti S. F. I. O. de K. Bicêtre:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին Օր. Հ. Գալազեան (Հայկ. եւ Կովկ. պար) Թառիատ Գարեգինի ընկերակցութեամբ, Պ. Պ. Ա. Քէչէճեան (երգ), Ժան Պէրժէ (դաշնակ), եւ Գ. Էմրէմեան (արտասանութիւն):

Կէս գիշերէն վերջ մինչեւ առաւօտ եւրոպական պարեր Cario Canti *նուագախումբի ղեկավարութեամբ:*

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ ժան գինեբով:

Հաղորդակց. միջոցներ.— Մէթրօ Փորթ տ'Իթալի, օթօպիւս թիւ 125, իջնել Mairie du K. Bicêtre: *Մուտք 6 ֆրանք*

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՑՔ

Կազմակերպուած Սէնթ Էթիէնի Հ. Ց. Դ. «Անտօք» ենթակոմիտէի կողմէ, 23 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3 — 8, փլաս Կոլնէլ թիւ 6 սրճարանին վերնայարկը:

Երգ, արտասանութիւն եւ հայկական պար, նուագ, եւն. եւ կերուխում:

Մուտքը ազատ է

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՑՔ

Կազմակերպուած Վալանսի կոմիտէին կողմէ, 23 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, «Սիամանթօ» ակումբին մէջ:

Կը նուագէ Պ. Ց. Զաղացպանեան: *Մուտքը ազատ է*

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՑ ՕԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ Նաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ Ուրբաթ, 21 Յունուար երեկոյեան ժամը 9ին, 8 Ռիւ. Գօսիւէ, փարիզ կը խօս ակումբի անդամ Վ. ՏԷՐ ԴԱՒԹԵԱՆ, նիւթ՝ «Հայկական հարցը Պերլինի վեհաժողովէն մինչեւ Մեծ պատերազմը»:

ՀԱՅ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Ը. ԹՈՐԹՀԻՍԵՐԻ ՀԵՐՈՍԱՇԱՐՏԻՆ

Կազմակերպուած իսի լէ Մուլինոյի Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ: **22** Յունուար շաբաթ երեկոյ, ժամը **8.30**ին մինչեւ առաւօտ: Լիւսիէնի սրահին մէջ 13, րիւ տ'Իսի, Պիյեանֆուռ, մէթրօ Մարսէյ Սամպա:

Նոր եւ զուարճալի անակնկալներ Պ. Աբմակօնի կողմէ:

ՆԻՇՕ - ՊԻՇՕ Արժանթինեան ճաշ: Ճոխ պիւֆէ:

Կը խօսի Գնդ. Տ. ԹԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ
Կը ներկայացուի «ԱՆԴՐԱՆԻԿ» (3 արար)
Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր
Մուտք **7** ֆրանկ հայ զինուորներու ձրի:

ՅԵՏԱՁԳՈՒՄԱՄ Է

ԴԵՐԱՍԱՆ Ց. ՁԱՐԻՖԵԱՆԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

կատարելիք ապահովիդրը

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ_ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

Կրընոպլի Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի կողմէ, 23 յունուար, ժամը 2.30ին, զպրոցի սրահին մէջ:

Պիտի խօսի՝ ընկերուհի ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ՄԻՍՔՃԵԱՆ:

Պարահանդէս—թէյասեղան Վիճեի մէջ

Կազմակերպուած՝ Շ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ Վերաշ. Հայր. Միութեան վարչութեան կողմէ: 22 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8ին, Ռ. Ա. Կ. Ակումբի սրահին մէջ:

Վարձուած է մասնաւոր նաւ: *Սիրով կը հրաւիրենք Վիէնի հայ հասարակութիւնը:*

Մուտք՝ **3** ֆրանկ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

Փարիզի հայ կաթոլիկ հասարակութեան Ս. Պաչ եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ Ամեն. Գրիգոր - Պետրոս Աղաճանեան՝ կաթողիկոս Պատրիարք Ծանն կիլիկիոյ, ըստ հրաւէրիփարիզի արքեպիսկոպոս կարտինալ Վէրտիէի հայրապետական հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ, կիրակի 23 յունուար, ժամը 10ին, Փարիզի Նօթրը Տամ Աթոռանիստ եկեղեցին:

ԳԱՑԷՐ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՄԱՐՍԷՑԼԻ առաջնորդական փոխանորդ Գր. Զգօն Մ. վարդապետ Տ. Ծագրեան պիտի պատարագէ եւ քարոզէ 23 յունուար կիրակի օր Սէն Թէոմաս Ս. Սահակ Մեսրոպ եկեղեցիին մէջ: Աբարողութեանց պիտի մասնակցին դպրաց դասի անդամները ղեկավարութեամբ Պ. Հ. Համբարձումեանի: Կը խնդրուի Մարսէյլի եւ արուարձաններու ժողովուրդէն ներկայ ըլլալ: Սկիզբ ժամերզութեան 8, պատարագ՝ 9.30, քարոզ 11: Առնել հանրակառք՝ թիւ 5:

Թաղական խորհուրդ

Le Gérant : M. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme — PARIS (13)

ԲԱԺՆԿԱՊԵՏ ԱՄԻՐՏՈՎԼԱԹ ԱՄԱՍԻԱՑԻ

Ծննդեան հիւզնարէրաւաճառ Մուրեղի սէջ

Նախաձեռնութեամբ Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայրենակցական Միութեան կոմիտէ, 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷսօրէ վերջ ժամը 3ին

ՍԱԼ ՄՅԶՉԼՈՒՕԻ ՄԷՋ, 88 Ռիւ ՏՕՄԱՆԵԼ, ՄԱՐՍԷՅԼ

ի նպաստ Ամիրտովլաթի ամբողջական երկերու Նրատարակութեան,

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ *ՏՕՔԹ. ԵՐԶՈՒԹԵԱՆ*

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, կը մասնակցին յայտնի երգչուհի Տիկ. ՄԱՌԻ ԹԷՐԶԻՊԱՇԵԱՆ (երգ), Օր. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ (դաշնակ), Պ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ (Ջուլթակ), Ջուլթակահար Պ. ՓԻՒՐՓՃԵԱՆ: Մարսէյլի տրամ.-օպէրէթ խումբը կը ներկայացնէ զեկավարութեամբ դերասան ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ «ԱԿԱՄԱՑ ԲԺԻՇԿԸ»:

Մուտք՝ 8 եւ 5 ֆրանք

Հ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԾ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿՈՒ ՏԻ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Ջաւուրները ժամագրութեամբ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *գործ ձեռքերով հայ աղջիկներ* (16—19 տարեկան) *սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք: Ներկայանալ իրենց ծնողքին հետ, Պ. Ա. Աշճեանի,* 172 Fbg. St. Honoré *Թէլ.* Elysée 38—25:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշարանի Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

1, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Արեւելեան եւ եւրոպական Խնամուած կերակուրներ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 *եւ* C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ճամպուռը գին: Ընծիք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՐԱՖՖԻ

Փարիզահայերու միակ վայելուչ ճաշարանը
Տնօրինութեամբ Մ. Գ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ

8, RUE MAUBEUGE Paris (9) *Մէթրօ* Cadetet le Peletier

Հոն պիտի գտնէք՝ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու հարուստ ճաշացուցակ մը, ընմրցելի ժաքրութիւն եւ անթերի սպասարկութիւն, պոյսական օճի՝ եւ թաշլիկ, ճաշարանատիրոջ անվիճելի փորձառութեամբ: Ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուի սրահ, անհատեսատ ժամերուն գիներով:

Շաբաթ եւ կիրակի երեկոները արեւելեան նուագ:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՂԱՐԱԲԱՂ - ՋԱՆԳԵԶՈՒՐ Հայր. Միութեան Վարչութիւնը հրաւիրում է Ղարաբաղցի եւ Զանգեզուրցի բոլոր հայրենակիցներին Ընդհանուր ժողովի, որ տեղի է ունենալու 21 Յունվարի Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 9.30ին, 81 Rue de la Faisinderie, փարիզ (16), մէթրօ Dauphine *եւ* Pompe: *Օրակարգ՝ համարաուութիւն եւ ընտրութիւն նախագահի, վարչականների եւ ուրիշ հարցեր:*

ԿՈՉ ՔՂԵՑԻՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՅԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէն յայտնէ Լա - Վիթթի մեր համակիրներէն Պ. Պ. Ց. Այվազեանի եւ Մ. Թորոսեանի եւ իրենց պարագաներուն, իրենց պատահած արկածին համար:

1938, Յունուար **13**

Սէն Լուի Պատ. Մխիթեան նոր տարուայ առթիւ սարքած վիճակախաղէն չահած են 18, 61, 68, 144 *եւ* 232 *թիւերը:*

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի Ուսանողական Տան Միութեան պարահանդէսը, յունուար 23, *ժամը* 16էն 23, Cité Universitaire*ի կեդրոնական տան սրահներուն մէջ,* 19, Bld. Jourdan, *նուագախումբ* Osear Falkenstein:

Մուտք **15** ֆրանկ

ՅՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄ (Մարսէյլ)

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը ընդդէմ Le Verrier *Ա. խումբին,* 23 *յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը* 2ին *Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պօմոնի սեփական դաշտին վրայ:*

ՆԱՒԱԿԱՏՈՒԻՔ

1—7 *Յունուար* 938

ՄԻՐԱՆՏ, Ռ. Ս.— 100:
ՍԷՆ ՄԱՐԹՈՐԻ, Գ. Բէօ.— 200:
Լէ Մէ, Խաչ.— 150:
Լէ Վան, Մ. Պ.— 75:
ԼՈՒ, Ա. Ա.— 110:
ՇԱՍ, Պ. Ա.— 25:
ՔՈԼՈՆՊ, Տիկին Ա.— 75:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Պ. Ց.— 75:
ՌՕՄԱՆ, Պօյ.— 215:
ՅՈՒԺԵՌ, Ս. Տ.— 75:
ԼԻՄՆ, Թ. Ա.— 75:
ՏԷՍԻՆ, Գ. Պ.— 150:
ՆԵՍ, Ա. Գ.— 40:
ՅԵՍ, Մ. Ս.— 150:
ՓԱՐԻԶ (12), Ռէյլիզ.— 150:
ՊՈՆՏԻ, Մ. Մ.— 75:
ՓԼԷՍԻՍ, Ռոպէնսոն, Լ. Գ.— 40:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Ց. Ս.— 150:
ՓԱՐԻԶ, Թ. Այվ.— 75:
ՇԱՄՊԵՐԻ, Աժա.— 150:
ԼԻՄՆ, Մովս.— 40:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Կ. Ան.— 75:

ԾԱԽՈՒ Է

Տէր Շաւարշ Քհնյ. Թէրզեան Պօմօնի մէջ, La Rosière, 9 Bld, de la Figon, *իր ունեցած 10 փիէսոնց տունը— որ ունի չորս, կազ, էլեկտրական... թիւն եւ 300 մէթր տարածութեամբ պարտէզ, կը ծախէ կամ խիկ եւ առանց սակարկութեան 85,000 ֆրանքի: Գնել փափաքողները կրնան այցելել հետեւեալ հասցէին:*

Դիմել՝ Père Terzian, Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ռուբի եզկերներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՇԱԲԱԹ
22
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
22 JANVIER
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3635 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ՓՈՍԵՐ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻՆ...

»»»» ◦ ««««

Նոր հեռագիր մը աւելի բացորոշ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ բոլշեւիկեան կեդրոնական կոմիտէի հրամանագրի մասին, զոր ամփոփեր էինք երէկ: (Զարմանալի է որ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթերը, « Իւմանիթէ », կարճ կը կապէ այսպիսի լուրերը, կամ չոր ու ցամաք երկտող մը սահեցնելով, եւ կամ բոլորովին անտեսելով, ինչպէս Հայաստանի գնդակահարութիւնները: « Իւմանիթէ »ն աւելի՞ ուղղափառ է քան Մոսկուայի « Փրաւտա»ն ...):

Ի՞նչ կ'ըսեն նոր տեղեկութիւնները, բոլորն ալ հիմնուած Մոսկուայի պաշտօնաթերթին ուղիղ սիւնակնոց զեկոյցին վրայ.—

1· Բուն «մաքրագործում»ը չի դասապարտուիր եւ ընդհակառակն պիտի չարունակուի, «ժողովուրդի թշնամիներ» որսալու համար :

2· Անցեալ (1937) փետրուարէն ի վեր, մաքրագործումներու առթիւ կատարուած «քէլլէկէօզութիւնները» հետեւանք են սոսկ բաղաս պաշտօնեաներու անհամակցողութեան կամ չարամտութեան: Անոնք են որ «կամաւ խեղաթիւրած են Քրէմլինի բարի դիտաւորութիւնները »:

3· Մատնանշուած անարդարութեան օրինակները կը վերաբերին համեստ կուսակցականներու, գաւառներու մէջ: «Որ եւ է յիշատակութիւն չկայ նախորդ վարիչներու կամ բարձր պաշտօնատարներու մասին որոնք արձակուած կամ գնդակահարուած են »:

4· Հրահանգները չկան այն ոչ – կուսակցական քաղաքացիներու մասին որոնք անիրաւաբար հալածուած են :

5· Ծայրայեղութեանց պատասխանատուները ոչ թէ կուսակցութեան վարիչներն են, այլ... « Ֆաշական գործակալները», որոնք ջանացեր են այն տպաւորութիւնը ձգել թէ «ամէն տեղ թշնամիներ կան եւ անտեղի կասկածներ սերմանած են կուսակցական կազմակերպութեանց մէջ : »

Այս բոլորին թագ ու պսակն ալ՝ «Փրաւտա»յի խմբագրականը, որ կատարուած մաքրագործումը կը հռչակէ ամենամեծ յաղթանակը դրամատիրական աշխարհին վրայ ...

Ուրեմն, Քրէմլինը նորէն կը լուայ իր ձեռքերը, արիւնաթաթախ չհատուցակութեանց մեղքը ձգելով խեղճուկրակ պաշտօնաներու, աշկերտներու եւ «զօլամ»ներու վրայ, որոնք ահաբեկ՝ համատարած ահուսարսափէն, փորձեր են իրենց մեծաւորներուն աչքը մտնել :

Ի՞նչ տարակոյս որ այս եզրակացութիւնը դուռ պիտի բանայ նոր եւ նոյնքան քամնելի «մերկացումներ»ու եւ «մաքրագործումներ»ու :

Այս անգամ ալ Սթալինի հրամանները տատապէս գործադրող թշուառներն ու թշուառականներն են որ սեւ ցանկը պիտի անցնին: Եւ այսպէս անվերջ իրարու պիտի յաջորդեն թատերական տեսարանները, որպէսզի ժողովուրդը միշտ «արթուն» մնայ եւ ուրիշ հոգ չունենայ եթէ ոչ վրկել իր գլուխը, վարագոյրը բանալով ու – րիշներու գլխուն վրայ ...

Ա՛յս է որ կը կոչուի «յեղափոխական զգաստութիւն կամ զգոնութիւն», մեր հայերէնով՝ արթնութիւն:

Երէկ՝ «ֆաշականները» էին որ իրենց գլուխը վրայ տուին, անլուր մեղքերու տակ, ֆիզիքական մահէն առաջ մահանալով բանտայսէս, կամ դառնալով կենդանի դիակներ: Վաղը ուրիշ ֆաշականներ պիտի նետուին նոյն արիւնազանգ ճամբուն վրայ, զանազանած չըլլալով թշնամին ու բարեկամը: Մոնկոլեան մարզանք մը, որ սահմանուած է անվերջ տրորելու եւ ոչնչացնելու որ եւ է մարդկային դիծ՝ վերէն վար: Առանց ազգի, սեռի կամ տարիքի խորութեան :

Եւ երեւեկայել որ կեդր· կոմիտէի նոր հրահանգը բառ չարտասաներ արդէն տեսած – գործադրուած վճիռներու մասին, հազարաւոր մահավճիռներու մասին, կուսակցութեան եւ պետութեան ամենազգի վարիչներու, հիմնադիրներու եւ կազմակերպիչներու դէմ սարքուած քնարեր զրպարտութեանց մասին:

Պատկերազարդ օրինակ մը՝ հազարներու մէջէն.—

Երեւանի վերջին դատավարութեան առեն, որ վերջացաւ ութ ականաւոր գործիչներու գնդակահարութեամբ, ամբաստանեալներէն ենգիբարեան, համալսարանի վերատեսուչը, կը յայտարարէ՛.

— « Հայաստան գալուց յետոյ, խանջեանը հիանալի գիտեցավ իմ տրոցկիստական, ևացիոնալիստական հակայեղափոխական հայեացքների մասին, հաղորդեց ինձ, որ Հայաստանում իր դեկավարութեամբ գործում է հակայեղափոխական կազմակերպութիւն, որն իր առաջ նպատակ է դրել խորհրդային Հայաստանի անջատումը Խ· Միութիւնից, բուն ուժով խորհրդային իշխանութեան տապալումը Հայաստանում եւ կապիտալիզմի հաստատումը»:

Ուրիշ մըն ալ, նախորդ գործավար Մամիկոնեան, կը կրկնէ նոյն պատմութիւնը, քիչ մը աւելի գունաւորելով,— 1933ին Թիֆլիսի մէջ կը հանդիպի նախկին վարչապետ Սահակ Տէր Գաբրիէլեանի, որ Յանչեանի մէջոցաւ ծանօթացած ըլլալով իր հակայեղափոխական տրամադրութեանց, կ'առաջարկէ գործի ձեռնարկել, Հայաստանը Խ· Միութենէն անջատելու եւ օտար՝ դրամատիրական պետութեան մը թեւարկութեան տակ դնելու համար ...

« Հազարումէկ դիչերները» չատ աւելի խելքի մօտ են, բաղդատելով այս գարշելի ցնդաբանութեանց հետ:

Եւ սակայն, ազա՞տ Աբտաւահմանի մէջ անգամ ունինք ապուշներ եւ արբկաններ, որ կը խնդան արաբական հէքեաթներուն վրայ, բայց կը հաւատա՞ն մոսկովեանին, եւ պատի՛ւ կը սեպեն տարածել ու տարփոդել ...

Շ·

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԱՀԼԻՉԻՆ ՅԱՋՈՂԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ազգային պաշտպանութեան զօրացումը

Շաբաթուն նոր կառավարութիւնը երէկ՝ ուրբաթ, ներկայանալով երեսփոխանական ժողովին, կարդաց իր ծրագիրը - յայտարարութիւնը, որ մեծ փոփոխութիւններ չի յայտներ: Կառավարութիւնը մասնաւորապէս կ'ուզէ պահպանել զրամական ազատութիւնը, համաձայն եռանդամ պայմանագրութեան (Ֆրանսա, Անգլիա եւ Մ· Նահանգներ): Յետոյ կը յայտնէ թէ յառաջիկայ շաբթու խորհրդարանին պիտի ներկայացուի աշխատանքի նոր կանոնագիրը, գլուխ հանելու համար ընկերային խաղաղութիւնը: Միեւնոյն առեն կը ծանուցանէ թէ խիստ հսկողութեան տակ պիտի առնուին օտարականները Ֆրանսայի մէջ: Գալով արտաքին քաղաքականութեան, Ֆրանսա պիտի չարունակէ հաւատարիմ մնալ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ իր վճռակիցներուն :

Ճայտարարութեան ամէնէն կարեւոր մասը կը կազմէ ազգային պաշտպանութեան խնդիրը :

Հինգշաբթի օր նախարարական խորհուրդը նիստ գումարելով, որոշեց որ ազգ· պաշտպանութեան նախարարը, Պ· Տալատիէ, ընդհանուր վարիչ ըլլայ բոլոր վինեալ ուժերուն: Անոր իշխանութեան տակ պիտի ըլլան բանակը, նաւատորմը եւ օդատորմիղը, սպառազինութեանց գործարաններով եւ բոլոր արհեստագիտական սպասարկութիւններով: Նախարարը ինք պիտի որոշէ սպառազինութեանց քանակն ու որակը, ինչպէս եւ անհրաժեշտ վարկերը: Այս ծրագրին համաձայն, զօր· կամլէն, սպայակոյտին պետը, պիտի դառնայ ընդհանուր սպարապետը ամբողջ ազգային պաշտպանութեան:

Ճայտարարութիւնը ցաւ յայտնելով որ կարելի չեղաւ ազգ· միութեան դաշինք մը կազմել, բոլոր հանրապետական կուսակցութեանց մասնակցութեամբ, ընդհանուր կոչ մը կ'ուղղէ, որպէս զի բոլորը համախմբուին կառավարութեան շուրջը, գլուխ հանելու համար խաղաղութեան, ելմտական եւ տնտեսական վերակազմութեան գործը: Անխախտ պիտի մնան ընկերային բարենորոգումները, եւ օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի, ձեր աշխատաւորներու ապագան ապահովելու համար :

**** Զախակողմեան խմբակցութեանց պատուիրակութիւնը բացառիկ ժողով մը գումարելով, միաձայնութեամբ քուէարկեց բանաձեւ մը, որ կ'արձանագրէ վարչապետին յայտարարութիւնները՝ արմատական խմբակցութեան առջեւ՝ թէ իր ծրագիրը պիտի ըլլայ նախորդ կառավարութեան ծրագիրը, կ'արձանագրէ նաեւ արմատական խմբակցութեան յայտարարութիւնը, թէ « կառավարութիւնը ծրագիրը տարակարծութիւններ չի կրնար առեղծել ժողովրդական ճակատի կուսակցութեանց միջեւ», եւ միաձայնութեամբ կ'իբացնէ ժողովրդական Համախմբումի ազգ· խորհուրդին բանաձեւը (տես երկուան «Յառաջ»ը) :*

Շատ կարեւոր բուղթեր բռնուեցան

Ապահովութեան Տեսչութիւնը խուզարկութիւններ կատարելով առեւտրական հաստատութեան մը բժիշկին՝ փախստական Տոքթ· Մարթէնի բնակարանին մէջ, շատ կարեւոր թուղթեր բռնեց, որոնք նոր լոյս մը կը սփռեն Գաղտնի Կոմիտէի անդամներուն գործունէութեան վրայ: Բժիշկը պետն էր գաղտնի կազմակերպութեան տեղեկատու գիւանին, ինչ որ մասնաւոր արժէք մը կուտայ բռնուած թուղթերուն: Նախապէս բռնուած փաստաթուղթերը կը լուսաբանէին Գաղտնի Կոմիտէին կազմակերպութեան ընդհանուր ծրագիրը, ինչպէս եւ կարեւոր անուններ եւ հասցէներ: Նոր խուզարկութիւնները կը հաստատեն թէ կազմակերպութիւնը միայն մարտական ուժեր եւ զինապահեստներ չունէր, այլեւ ոստիկանական ճիւղ մը եւ գաղտնի տեղեկութեանց գրասենեակ մը, ինչպէս եւ ահաբեկչական ահարկու կազմակերպութիւն մը, ինչպէս հաստատեց մանրէներու պատմութիւնը: Արդ, գաղտնի տեղեկութեանց բաժնին վարիչն էր Բժ· Անոր Մարթէն, որ փախաւ, երբ Ապահովութեան պաշտօնեաները կը պատրաստուէին ձերբակալել :

Խուզարկութեանց առեն հաստատուեցաւ թէ բժիշկը բազմաթիւ այցելուներ կ'ընդունէր: Գիչերուան այցելուները աւելի շատ էին, 30 — 40 հոգի, որոնք իրարու հետեւ կուգային ժամը 9էն սկսեալ եւ կը մեկնէին ժամը 2ին: Բժիշկը արտաքսման գնաց առեն մը, բայց այցելուները նորէն կուգային, ընդունուելով իր քարտուղարին կողմէ: Միւս կողմէ, Թղթատարը ամէն օր բազմաթիւ նամակներ կը յանձնէր, մասնաւորապէս Գերմանիայէն եւ Իտալիայէն: Բժիշկը երկու հասցէ ունէր, ուրիշ մը Պիւքարէստ եւ Վիէննա - Բոլոմպիէ :

**** Երկու հոգի եւս ձերբակալուեցան Քրէմլոն Ֆէռանի մէջ, 21ի բարձրացնելով միայն այդ քաղաքի ամբաստանեալներուն թիւը :*

Խարիչահեր գեղուհին, Օր· Պլոնտէ, 18 տարեկան, անձամբ ոստիկանութեան ներկայացած ըլլալով, դէմ դիմաց հանուեցաւ ճարտարագէտ Լոքիւթիի հետ եւ հաստատեց անոր յայտարարութիւնները՝ էքզուալի դէպքի մասին: Խոստովանեցաւ թէ Լոքիւթիի հետ միասին ճաշեցին էքզուալի դէպքին օրը: Օրիորդը կը ճանչնայ նաեւ Գաղտնի Կոմիտէին գանձապահը, Մեթէնիէ, որուն հետ խղուած էր վերջերս :

Գերագոյն Խորհուրդին նստաշրջանին փակումը

Ա· Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը չորեքշաբթի օր մեծ նիստ մը գումարեց, որմէ վերջ փակուեցաւ ներկայ նստաշրջանը , տեւելով ճիշդ մէկ չաբաթ (յունուար 12 — 19): Փակման արարողութեան առթիւ, բանակին, նաւատորմին եւ օդատորմիղին բոլոր ճիւղերէն պատուիրակներ անցք մը կատարեցին Քրէմլինի Գահոյից դահլիճին մէջ, սրահին խորէն մինչեւ նախագահական սեղանը, ի յարգանս Գերագոյն Խորհուրդին: Երիտասարդ հարիւրապետ մը եւ նաւազ մը ճառեր խօսեցան բուն ռուսական պերճախօսութեամբ, փառաբանելով կարմիր բանակն ու նաւատորմիղը եւ մեծ խանդավառութիւն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՑՐԵՆԱԿԻՑ, ՀԱՑԵՐԷՆ ԽՕՍՔ

Ընկեր մը, որ ուշադրութեամբ կարդացած էր թուրք թերթերու յօդուածաշարքը, «Հայրենակից, թուրքերէն խօսէ», դիտել կուտար առջի օր·

— Միայն այս պարագան բաւական պիտի ըլլար քարի նախանձ շարժելու եւ մայրենի լեզուին ուժ տալու: Ըսել կ'ուզեմ թէ բանի որ այնտեղ կը ննջեն, կ'ուզեն հետզհետէ մոռցնել, բազմապատկե՛նք մեր ջանքերը այնտեղ եւ ամէն տեղ, աւելի զօրացնելու, տարածելու, պարտադրելու համար մեր լեզուն :Ժխթախտարար ես այդ պիսի տրամադրութիւն չեմ տեսներ, եւ կը թուի թէ անհրաժեշտ է որ ազդանշան մըն ալ մեր մէջ արձակուի, — « Հայրենակից, հայերէն խօսէ »: Եւ այդ ազդանշանը պէտք է մասնաւորապէս ուղղուած ըլլայ հասուն եւ բիւտճասարդներուն, որոնք շատ մը բաներու հետ«մայրենիք»ն ալ ջուրին տրուած են :

Այս առթիւ, իրրեւ «շուկացի», ընկերս պատմեց զարմանազան պատմութիւններ, որոնք թէեւ նորութիւններ չեն, բայց սիրտ կը խառնեն, բաց մընացած վէրքի մը պէս :

— Թուրք թերթերը իրաւունք ունին, երբ կ'ըսեն թէ Հայերը արտասահմանի մէջ ալ թուրքերէն կը խօսին ...

Անշուշտ ինչ մը շատ սեւ կը տեսնէ ընկերս :

« Գաղափարներու զուգորդութեամբ», միտքս կ'իյնաւ այստեղ ծրընած մանուկները, իրենց հայկական թոթովանքներով : Զորս - հինգ տարեկան աղջիկներ ու մանչեր, որոնք «ես իմ անուշ»ը, «Իմ Հայրենիք»ը կամ « Ազատն Աստուած»ը կ'արտասանեն, ծափեր խլելով, ինչպէս Ամիրտովլաթի հանդէսին կամ Մանուկներու Օրուան առթիւ :

Ինչպէս կ'ըլլար, եթէ Մանուկներու Օր մըն ալ չափահասներուն համար հաստատուէինք, պարգեւներով եւ անսպառ ծափերով : Պարգեւ եւ ծափ եւ հուռռա՝ պարզապէս հայերէն խօսելու համար :

Եւ ո՛րկէ ուր, միտքս կ'իյնայ Տէսիքը, ուր կապոյտ նեչը դպրոց կը պահէր բանի տարի ի վեր, հայերէն սորվեցնելով **100 — 120** մանուկներու, բայց այս տարի կէս ճամբան մնաց, որովհետեւ կարելի չէ եղած գտնել վարժապետ մը կամ վարժուհի մը, որ բարեհաճէր շարունակել դասընթացը: Այն ալ վճարումով :

Զորս - հինգ հազարնոց համրաճիք մը ունինք Լիոնի մէջ, երեք հազար ալ՝ Տէսին: Եւ սակայն կը սպասեն որ դուրսէն ճարուի վարժապետ կամ վարժուհի ...

Անշուշտ այս ալ հայկական առաքինութիւն է, ինչպէս միւսը,— իրար խառնել հայերէնն ու թուրքերէնը :

ՎԱՀԷ

ՔՐԷՄԼԻՆԻ ՄԻՏՔԸ ԲԱՐԻ ԷՐ, ԲԱՑՕ..

Նորէն փաշականներն ալ պատասխանատու...

«Տէյլի Թէլէկրաֆ »ի թղթակիցը կը հեռագրէ Մոսկուայէն, կեդր· կոմիտէի վերջին հրահանգին առթիւ, զոր հաղորդած էինք երէկ.—

Կեդր· Կոմիտէին ուղիղ սիւնակնոց հրամանագիրը, որ հրատարակուեցաւ այսօր (19 յունուար) եւ որ կը հրահանգէ պատժել անոնք որ «չարամիտ ծայրայեղութիւններ » գործած են մաքրագործումներու առթիւ, վերջին տարիներու ամէնէն հետաքրքրական եւ նշանակալից փաստաթուղթերէն մէկն է: Հրամանագրին մէջ չկայ մէկ հատիկ բառ՝ իրրեւ քննադատութիւն բուն մաքրագործումին, զոր յանձնարարեց Պ· Սթալին անցեալ տարուան փետրուարի ճառին մէջ: Ընդհակառակն, բացորոշապէս կը յայտարարուի թէ ժողովուրդի թշնամիներու դէմ յարձակումը պիտի շարունակուի :

Հրամանագիրը հիմնուած է այն աւանդութեան վրայ թէ Քրէմլինը երբեք սխալ չի գործեր եւ թէ իր քաղաքականութիւնը երբեք չի կրնար բացէ ի բաց փոխուիլ: Ծայրայեղութեանց բոլոր մեղքը կը նետուի ստորադաս պաշտօնեաներու վրայ որոնք «կամաւ խեղաթիւրած են Քրէմլինի բարի դիտաւորութիւնները »:

Հրամանագրին մէջ ուրիշ դիտելի կէտ մըն ալ այն է որ խստօրէն կը սահմանափակուի կուսակցութեան այն անդամներուն վրայ որոնք անիրաւաբար վտարուած են կուսակցութենէն: Ան չի քննադատեր գաղտնի ոստիկանութեան պատժական գործերը, ոչ ալ որ եւ է վերաքննութիւն կը թելադրէ արդէն տրուած վճիռներու մասին: Անարդարութեան բոլոր այն օրինակները որ կը յիշուին, կը վերաբերին համեստ կուսակցականներու՝ գաւառներու մէջ: Որ եւ է յիշատակութիւն չկայ նախորդ վարիչներու կամ բարձր պաշտօնատարներու մասին որոնք արձակուած կամ գնդակահարուած են :

Միւս կողմէ, հրահանգներ չկան այն ոչ - կուսակցական քաղաքացիներու մասին որոնք անիրաւաբար հետապնդուած են, թէեւ կուսակցականները հապիւս առ հարիւրը կը կազմեն ամբողջ բնակչութեան :

Թէեւ հրամանագիրը բացորոշապէս կ'ըսէ թէ մաքրագործումը պիտի չարունակուի, բայց նշաններ կան թէ Սթալին կը խորհի քիչ մը թուլցնել ճնշումը, հիմա որ խորհրդարանը ընտրուած է :

Այսօրուան «Փրաւտա»ն լուսաբանական խմբագրականի մը մէջ կ'ըսէ թէ անմեղ կուսակցականներու հետապնդումներուն մէջ եղած ծայրայեղութիւնները հետեւանք են ֆաշական գրգռութեան: Ծայրայեղ արթնութեան դիմակին տակ, ֆաշականութեան թշնամիները կը ջանան ջախջախել մեր բոլշեւիկեան վարիչ խաւերը: Ժողովուրդի այս թշնամիները կը ջանան այն կարծիքը տարածել թէ թշնամիներ կան ամէն տեղ եւ կը ջանան անտեղի կասկածներ սերմանել մեր կուսակցական կազմակերպութեանց մէջ: Այսպէս անոնք կը խաբեն կարգ մը փոած վարիչներ որոնք չեն տեսներ որ թշնամին, թէեւ չար, զանգուռելի է իր կատարութեան մէջ: Այսպիսի փոած վարիչներ կը ծառային թշնամիներու գործին, չմերկացնելով եւ չհետապնդելով զրպարտիչները: Աւելի կը քաջալերեն աթոռասէր համայնավարները որոնք կը յուսան աստիճանի բարձրացում ստանալ ուրիշները վտարելով կուսակցութենէն »:

Պաշտօնաթերթը ընդունելով հանդերձ որ կատարուած մաքրագործումները ամենամեծ յաղթանակն են դրամատիրական աշխարհին դէմ, կը խոստովանի թէ այդ յաղթանակը աւելի կատարեալ պիտի ըլլար, եթէ, իրենց չարքերը ֆաշական գործակալներէ մաքրած առեն, տեղական կազմակերպութիւնները աւելի ուշադիր ըլլային, թշնամիները բարեկամներէն զանազանելու համար :

»»»» ◦ ««««

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ միշտ խառնակ է: Անգլիական ոստիկանութիւնը 16 հոգի ձերբակալեց, անգլիացի հնախոյզի մը սպանութեան հետեւանքով : Այս առթիւ մեծաքանակ զէնք եւ ռազմանիւթ բռնուեցաւ: Նաբլուսի գինուորական առեանը մահուան դատապարտեց Արաբ մը, որ զէնք արձակած էր ոստիկանի մը վրայ :

ՆՈՐ ՏԱՐԻՔ ԵՎ ՆՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Ղազարյանի անվան գյուղատնտեսական աշխատանոցը ստեղծվել է 1923 թվականին։ Այդ ժամանակ նրա տրամադրության տակ եղել է ընդամենը 3 հեկտար հողատարածություն։ Այսօր աշխատանոցն ունի 1000 հեկտարից ավելի հողեր, որոնց մեծ մասը ոռոգելի է։ Աշխատանոցի հիմնական ուղղությունն է՝ ցորենի, բամբակի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի, կերային բույսերի և խաղողի բարձր բերքատվության նոր սորտերի ստեղծումը։

Աշխատանոցի գիտական աշխատանքները ղեկավարում է ակադեմիկոս Ա. Ղազարյանը։ Նրա ղեկավարությամբ ստեղծվել են ցորենի «Արաքս» և «Արարատ» սորտերը, որոնք տարածվել են հանրապետության գրեթե բոլոր շրջաններում։ Աշխատանոցի գիտական խումբը մշակել է նաև բամբակի նոր սորտեր, որոնք հարմարեցված են տարբեր կլիմայական պայմաններին։

Աշխատանոցի փորձարարական դաշտերում ներկայումս փորձարկվում են ավելի քան 200 սորտեր և հիբրիդներ։ Գիտնականները ուսումնասիրում են նրանց աճի, զարգացման, հիվանդությունների և վնասատուների նկատմամբ դիմադրողականության հարցերը։

Աշխատանոցի գիտական աշխատանքները կապված են արտադրության հետ։ Նոր սորտերը և հիբրիդները նախ փորձարկվում են աշխատանոցի դաշտերում, ապա տարածվում են կոլտնտեսություններում և սովխոզներում։ Այդ նպատակով աշխատանոցը կազմակերպել է հատուկ սերմնաբուծական տնտեսություն։

Աշխատանոցի գիտական աշխատանքները ղեկավարում է ակադեմիկոս Ա. Ղազարյանը։ Նրա ղեկավարությամբ ստեղծվել են ցորենի «Արաքս» և «Արարատ» սորտերը, որոնք տարածվել են հանրապետության գրեթե բոլոր շրջաններում։ Աշխատանոցի գիտական խումբը մշակել է նաև բամբակի նոր սորտեր, որոնք հարմարեցված են տարբեր կլիմայական պայմաններին։

Աշխատանոցի փորձարարական դաշտերում ներկայումս փորձարկվում են ավելի քան 200 սորտեր և հիբրիդներ։ Գիտնականները ուսումնասիրում են նրանց աճի, զարգացման, հիվանդությունների և վնասատուների նկատմամբ դիմադրողականության հարցերը։

Աշխատանոցի գիտական աշխատանքները կապված են արտադրության հետ։ Նոր սորտերը և հիբրիդները նախ փորձարկվում են աշխատանոցի դաշտերում, ապա տարածվում են կոլտնտեսություններում և սովխոզներում։ Այդ նպատակով աշխատանոցը կազմակերպել է հատուկ սերմնաբուծական տնտեսություն։

ԼՈՒՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

•••• • ••••

Նայում է ինձ ու ժպտում, ու իսկապես ինչպես ասում էին, ինձ համար ամենագեղեցիկ աղջիկն է աշխարհում։ Ես ինձ ասում եմ, որ ինքս էլ ինձ դուր եմ գալիս, ու ինձ թվում է, որ ես էլ նրան դուր եմ գալիս։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես

պատճառելով : Ճետոյ երեսփոխանները դիտեցին բանուորներու թափոր մը Մոսկուայի կարմիր Հրապարակին վրայ, սարքուած ի պատիւ իրենց :

*** Կեդր. Կոմիտէի Քաղաքական Բիւրոյին նոր անդամներն են.— Սթալին, Մոլոթով, Վորոշիլով, Քալենին, Քականովիչ, Անդրէյեւ, Միկոյեան, Զուբար, Քոսիոր, Ժտանով, Եէժով եւ Պրուչով (վերջին երեքը միայն իբրեւ «հաստատուն թեկնածուներ »):

Թրքական բանակին զօրացման համար

Պոլսէն կը հեռագրեն յունուար **20** թուականով .—

Կառավարութիւնը օրինադիր մը ներկայացուց ազգ. ժողովին, 1.500.000 անգլ. ոսկի պահանջելով զինուորական օգտագործման եւ արդիացման համար : Նախապէս ալ 3.500.000 ոսկի քուէարկուած էր միեւնոյն նպատակով :

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ զատական նախարարը լուսաբանութիւններ հաղորդեց մամուլին, ապօրինաբար ստացուած հպատակութեանց վերաքննութեան հրամանագրին առթիւ : Հաւատաց թէ վախնալու որ եւ է պատճառ չունին այն Հրեաները որոնք Ռումանիոյ հին կամ նոր մասերուն մէջ հաստատուած են պատերազմէն առաջ : Հրամանագիրը կը վերաբերի միայն ապօրինաբար ստացուած հպատակութեանց : Գալով հրեայ փաստաբաններուն, նախարարը յայտարարեց թէ եղած իրաւունքները պէտք է յարգուին : «Օրէնքի շրջանակէն դուրս ոչ մէկը կրնայ փաստաբանական ասպարէզէն վտարուիլ փաստաբաններու միութեան կողմէ, որովհետեւ միութիւնը իրաւասու չէ այդպիսի միջոցներ ձեռք առնելու »:

Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ առեւտրական յարաբերութիւնները աւելի բարդացած են, իբրեւ հետեւանք փոխադարձ մեղադրանքներու : Իտալիոյ արտաքին նախարարութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց, որ կը հերքէ Մոսկուայի ամբաստանութիւնները : Կը վախցուի որ առեւտրական յարաբերութիւնները խզուին երկու երկիրներուն միջեւ :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՐՄԱՆԻՔԸ տեղի ունեցաւ հինգշաբթի օր, անյապաղման չքեղութեամբ : Հարսը, Ֆէրիհէ Զիւլֆիքար, 17 տարեկան, անկախ Եգիպտոսի երկրորդ թագուհին կ'ըլլայ Կղէոպատրայէն ի վեր : Իսլամական օրէնքին համաձայն, թագուհին ներկայ չեղաւ բուն արարողութեան, եւ փոխանորդ կարգեց իր հայրը, յայտարարելով, վկաներու առջեւ,— « Հայր, փոխանորդ կը նշանակեմ ձեզ, զիս ամուսնացնելու համար Ն. Վեհափառութեան Ֆարուք թագաւորին հետ» : Ամբողջ Գահիրէն կը լողար լոյսերու, ծաղիկներու եւ դրօշներու մէջ : Հարսին հայրը հարցուց.— « Ձեր Վեհափառութիւնը կ'ընդունի՞ կնութեան առնել աղջիկս» : Թագաւորը պատասխանեց. — «Կ'ընդունիմ» : Եւ այսպէս վերջացաւ արարողութիւնը :

62 ՀՈԳԻ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՆ իրաքի սահմանագլուխին վրայ, կռիւ մը ծագած ըլլալով երկու ցեղախումբերու միջեւ : Նախապէս զրկուած զինուորները յարձակման ենթարկուեցան եւ քաշուեցան : Ճարկ եղաւ նոր զօրք զրկել 40 ինքնաշարժներով, եւ մեծ դժուարութեամբ զսպուեցան երկու ցեղերը :

200 ՃԱՓՈՆՑԻՆԵՐ փորձեցին ցամաք ելլել Հայնան կղզին, որ կը գտնուի Թոնքինի դիմացը (ֆրանսական գաղթավայր) :

ԳԵՐՄԱՆՈՒՀԻՆԵՐԸ ԳԵՂԵՑԻԿ եւ վայելուչ զարձնելու համար, երիտասարդական ճակատի վարիչը որոշեց որ 17 — 21 տարեկան աղջիկները այսուհետեւ նոր խմբակցութիւն մը կազմեն, «Հաւատք եւ գեղեցկութիւն » անուանով : Բոլորն ալ մասնաւոր դասեր պիտի առնեն մարզանքի եւ պարի համար եւ պարտաւոր են խնամք տանիլ մարմնին եւ արտաքին երեւոյթին : «Երիտասարդ Գերմանուհիները պէտք է ըլլան գեղեցիկ, հպարտ եւ ինքնավստահ», կ'ըսէ հրահանգը : Նոր համազգեստ մը պիտի չինուի հիթլէրական աղջիկներուն համար :

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Ց. Դ. Ս. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ենթակոմիտէն ցաւով կը ծանուցանէ իր ընկերներէն՝ ԼԵՒՈՆ ՆԻՏԵԼԵԱՆի դառնադէտ մահը, եւ իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ իր ընտանեկան պարագաներուն : Ցուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Ալֆորվիլի Հայոց եկեղեցիին մէջ :

Հայրապետական ներդիտաւոր պատարագ

Ամեն. եւ Գերջ. Տէր Գրիգոր - Պետրոս Ժէ. Ազաճանեան պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ, ըստ հրաւէրի Փարիզի արք. վսեմ. Ծիրանաւոր Վեհարիէի, եւ կրօնական ընկերակցութեան Oeuvre d'Orient-ի, Հայրապետական Հանդիսաւոր Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ, կիրակի 23 յունուար, ժամը 10ին, Փարիզի Նօթրը Տամ Ա.Թոռանիստ եկեղեցին, եւ հինգշաբթի, 27 յունուար ժամը 10ին, Փարիզի Մատրէյն եկեղեցին :

Փարիզի լաւագոյն ուժերով կազմուած արական խումբ մը բազմաձայն պիտի երգէ Կոմիտասէն եւ Ա. Քէչէճեանէ :

Ղեկավար՝ Ա. Քէչէճեան, երգեհոնով կը մասնակցի՝ **Jean Berger**

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԷՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԱԲԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

150 Բուլ տ'Օրլէան, 23 *Յունուար, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին,*

«ԾՆԱՒ ՆՈՐ ԱՐՒԱՅ»

Զափածոյ տեսարանաղը երկու պատկեր եւ նոյն հեղինակին մէկ բանաստեղծութիւնը, « Սերունդ Արմենական » իրրեւ խմբական արտասանութիւն :

Նուագ, մեներգ, խմբերգ, աւուր պատշաճի տաղեր եւ անակնկալներ :

Ֆ. Կ. Խաչի ԿՈՂՄԷ ՊՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ :

ՄՈՒՏՔ **3** *ՖՐԱՆՔ*

Հայրապետական ներդիտաւոր պատարագ

Ամեն. եւ Գերջ. Տէր Գրիգոր - Պետրոս Ժէ. Ազաճանեան պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ, ըստ հրաւէրի Փարիզի արք. վսեմ. Ծիրանաւոր Վեհարիէի, եւ կրօնական ընկերակցութեան Oeuvre d'Orient-ի, Հայրապետական Հանդիսաւոր Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ, կիրակի 23 յունուար, ժամը 10ին, Փարիզի Նօթրը Տամ Ա.Թոռանիստ եկեղեցին, եւ հինգշաբթի, 27 յունուար ժամը 10ին, Փարիզի Մատրէյն եկեղեցին :

Փարիզի լաւագոյն ուժերով կազմուած արական խումբ մը բազմաձայն պիտի երգէ Կոմիտասէն, Եկմալեանէն եւ Ա. Քէչէճեանէ :

Ղեկավար՝ Ա. Քէչէճեան, երգեհոնով կը մասնակցի՝ **Jean Berger**

Հ. Յ. Դ.

Գումար

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ Վարուժան խումբի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը, 22 յունուար, շաբաթ երեկոյ, ժամը 7ին Վարուժան Ակումբին մէջ, 2, Rue Pourvieux: Կը խօսի ընկ. Ս. Ընտրիկեան : Նիւթ՝ Հայաստանը եւ մեր դիրքը :

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան» խումբի կողմէ, հովանաւորութեամբ Փարիզի « եգիպտացի » կոմիտէին :

22 Յունուար , Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Քրէմլէն Պիսէթրի Հաղամապետարանի Փաթրոնաժ Լաիճի շէնքի սրահին մէջ, 5, բիւ տէ գ'էճոլ, Քրէմլինի Պիսէթր :

Կը ճախագահէ ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

Կը խօսի ընկ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Երեկոյթին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն տեղւոյն Ֆրանսական ընկերվարականներու մարմինը, որոնց կողմէ խօսք պիտի առնէ Camarade F. Menegaux, Secrétaire administratif du Parti S. F. I. O. de K. Bicêtre :

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին Օր. Հ. Գազազեան (Հայկ. եւ կովկ. պար) Թառիստ Գարեգինի ընկերակցութեամբ, Պ. Պ. Ա. Քէչէճեան (երգ), Ժան Պէրժէ (դաշնակ), եւ Գ. Էմրէմեան (արտասանութիւն) :

Կէս գիշերէն վերջ մինչեւ առաւօտ եւրոպական պարեր Cario Canti *նուագախումբի ղեկավարութեամբ :*

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ աժան գիներով :

Հաղորդակց. միջոցներ.— Մէթրօ Փորթ տ'Իթալի, օթօպիւս թիւ 125, իջնել Mairie du K. Bicêtre :

Մուտք 6 ֆրանք

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Սէնթ Էթիէնի Հ. Ց. Դ. «Անտօք » ենթակոմիտէի կողմէ, 23 Յունուար , կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3 — 8, փլաս Կոընէի թիւ 6 սրճարանին վերնայարկը :

Երգ, արտասանութիւն եւ հայկական պար, նուագ, եւն. եւ կերուխում :

Մուտքը ազատ է

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Վալանսի կոմիտէին կողմէ, 23 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, «Սիամանթօ» ակումբին մէջ :

Կը նուագէ Պ. Ց. Զաղացպանեան : *Մուտքը ազատ է*

ՀԱՅ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Շ. ԳԱՐԵԱՆԻ ՀԵՐՈՒԱՍՔԱՐՏԻՆ

*Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ : **22** Յունուար շաբաթ երեկոյ, ժամը **8.30**էն մինչեւ առաւօտ : Լիւսիէնի սրահին մէջ 13, բիւ տ'Իսի, Պիյեանճուռ, մէթրօ Մարսէլ Սամպա :*

Նոր եւ զուարճալի անակնկալներ Պ. Աբմակօնի կողմէ :

ՆԻՇՕ - ՊԻՇՕ Արժանթինեան ճազ : Ճոխ պիւֆէ :

Կը խօսի Գնդ. Տ. ԲԱԶԴԱՍԱՐԵԱՆ

Կր ներկայացուի «ՈՆԴՐԱՆԻԿԸ» (3 արար)

Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր

Մուտք 7 ֆրանկ *հայ գինուորներու ձրի :*

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ_ԹԷՑԱՒԵՂԱՆ

Կը ընդունի Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի կողմէ, 23 յունուար, ժամը 2.30ին, դպրոցի սրահին մէջ :

Պիտի խօսի՝ ընկերուհի ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ՄԻՍԻՔՃԵԱՆ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՏԻԿԻՆ Օ. ԱԴՈՆՑԻ մահուան երրորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանգիստ կը կատարուի 23 Յունուար կիրակի առաւօտ Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 Ռիւ Ժան Կուժօն :

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէն ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊՕՑԱՃԵԱՆի եւ իր պարագաներուն ընկերոջ պատահած ԱՐԿԱԾԻՆ համար եւ կը մաղթէ արագ ապաքինում :

ԿՐ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պ. Պետրոս Ֆրունճեան (Պերլին), 20 ֆրանք կը նուիրէ Հ. Ց. Դ. Թանդարանին :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի Ուսանողական Տան Միութեան պարահանդէսը, յունուար 23, Ժամը 16էն 23, Cité Universitaire-ի կեդրոնական տան սրահներուն մէջ, 19, Bld. Jourdan, նուագախումբ Osear Falkenstein :

Մուտք 15 ֆրանկ

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄ (Մարսէյլ)

Հ. Մ. Ը. Մ.-ի Ա. խումբը ընդդէմ Le Verrier Ա. խումբին, 23 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին Հ. Մ. Ը. Մ.-ի Պօմոնի սեփական դաշտին վրայ :

Թամպայցի եւ գեհարեղինաց վաճառատուն

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

261, Rue du Fbg. St. Martin

Métro: Louis Blanc et Jaurès

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Desnoyer — PARIS (13)

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ Տիկին ՏՕՔԹ. ՍԱՐԳԻՍ Ա.ԹՈՒԱՐԵԱՆ (Մարսէյլ), կը ծանուցանեն թէ 1938 Յունուար 6ին ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆՆԵՐՈՒ բնակարանին մէջ (Փարիզ) տեղի ունեցաւ իրենց որդւոյն՝ ՀՐԱՆՏԻ նշանախօսութիւնը ընդ ՕՐ. ԲԵՐԿՐՈՒՀԻ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆի :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ առաջնորդական փոխանորդ Գր. Զգօն Մ. վարդապետ Տ. Ճակոբեան պիտի պատարագէ եւ քարոզէ 23 յունուար կիրակի օր Սէն Ժէռոմի Ս. Սահակ Մեսրոպ եկեղեցին մէջ : Արարողութենէ պիտի մասնակցին դպրոց դասի աղջամները ղեկավարութեամբ Պ. Հ. Համբարձումեանի : Կը խնդրուի Մարսէյլի եւ արուարձաններու ժողովուրդէն ներկայ ըլլալ : Սկիզբ ժամերդութեան 8, պատարագ՝ 9.30, քարոզ 11 : Առնել հանրակառք՝ թիւ 5 :

Թաղական խորհուրդ

ԾԱԽՈՒԻ Է

Տէր Շաւարշ Գնդ. Քէրքեան Պօմոնի մէջ, La Rosière, 93 Bld. de la Figon, իր ունեցած 10 փիէսոնոց տունը— որ ունի լուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ 300 մէթր տաքածութեամբ պարտէզ, կը ծախէ կանխիկ եւ առանց սակարկութեան 85,000 ֆրանքի : Գնել փափաքողները կրնան այցելել շէնքը :

Դիմել՝ Père Terzian, 13 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille.

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ *Տիկ. Նոյեմի Գ.ԱՓԵՄՃԵԱՆի*

Մասնակցութեամբ Փարիզի երիտասարդ Հայուհեաց եւ Հայ Երիտասարդաց Միութեանց

կիրակի, 23 Յունուար ժամը 16—24, **HOTEL MODERNE** (Place de la République) *շքեղ սրահներուն մէջ*

ՄՈՒՏՔ՝ 10 *ֆրանք: Հայուհեաց, Հայ երիտասարդաց Միութեանց անդամներու եւ ուսանողներու համար* **7** *ֆրանք:*

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԱՄԻՐՏՈՎԼԱԹ ՈՒՄԱՍԻՈՑԻ

Մանկական հիվանդութիւններու մասին

Նախաձեռնութեամբ Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայ Միութեան կոմիտէ, 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ՍԱԼ ՄՕԶԸՆՕԻ ՍԷՋ, 88 ՌԻՒ Տ'ՕՊԱՆԵԸ, ՄԱՐՍԷՅԼ

ԻՆՊԱՍՏ ԱՄԻՐՏՈՎԼԱԹԻ ամբողջական երկերու Տրատատակութեան

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀ *ՏՕՔԹ. ԵՐԶՈՒԻԵՃԵԱՆ*

Խօսք կ'առնէ Պ. Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ եւ ուրիշներ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, կը մասնակցին յայտնի երգչուհի Տիկ. ՄԱՌԻ ԹԼՐՋԻՊԱՇԵԱՆ (երգ), Օր. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ (դաշնակ), Պ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ (ջութակ), Ջութակահար Պ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ աշակերտները: Մարսէյլի տրամ.-օփէրէթ խումբը կը ներկայացնէ ղեկավարութեամբ դերասան ՂԱԶԱՐԵԱՆի «ԱԿԱՄԱՑ ԲԱՒՇԵԿ»:

Մուտք՝ 8 եւ 5 ֆրանք

«ՀԱՅ ԵՐԳԻ ՕՐ»Ը ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ-ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ *MR. HENRI TASSO*

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ *ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵՆԻ*

ԿԸ ՄԱՍՆԱԳԻՏԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 80 *ՀՈԳԻՆՈՑ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳԱՀԱՒՈՒՄ*

Տեղի կունենայ 13 *ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ժամը* 17ին

SALLE PRATի ՄԷՋ, 150 Rue Paradis

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրամներու փոփոխութիւն, Ձէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ:

Alimentation „TRÉVISE"

իր անմահական սուրճով

Café "HAREM„

հանուր պահեստներու համար մեծաքանակ փիլօն՝ **14** *ֆրանք :*

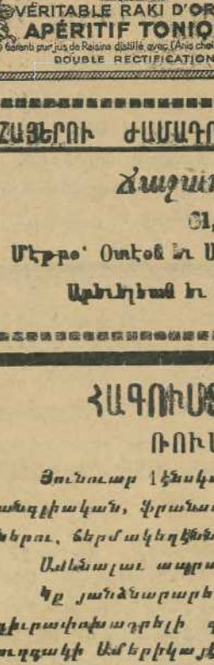
Ա.ՐՂԵՆԷՆ ճոխ եւ աժան մթերանոց արեւելեան ընտիր նպարեղէններու

5 ԱՌ. ՀԱՐԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ՁԵՂ

Հեռաձայնով ապահրանքներ կը ուղարկուին:

Tél. Taitbout 40—63

30, Rue de Trévise Paris (9) Metro Cadet

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *գործ նորոգել հայ աղջիկներ (16—19 տարեկան) սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք: Ներքոյ յանձն իրենց ծնողքին հետ. Պ. Ա. Աշճեանի,* 172 Fbg. St. Honoré *Թել.* Elysée 38—25:

"ՇԻՐԱԿ„

Աբեւելքի միակ իսկական օղին է: Անզուգական, Անմրցելի, Անխարդախ: Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժելիք, պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով Հայ աւանդական սեղանին զարդ:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՔ

Ձաքարեան ՅԼՕՐԻԱ

31, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Ամէնէն եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ :

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1ի նախաձեռնութեամբ մեր նոր արժեցուցակը ամբողջական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ներմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու եւն. համար:

Ամենայաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *գլուխփափադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

22—26 *Յունուար*

Երեկոյեան ժամը **8.30**

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

Florelle Gabriel, Gabrio Rosine Gabrio dans "Gigolette"

Գիներ **3, 5 եւ 6** *ֆրանք:*

Նկարի յայտարարութենէդ բեղուքը կտրուի **2** *մատդ տակակ վերցուած գլխուն*

ԴԱՒԱԽՈՒ Է

Հիւանդութեան պատճառաւ ծախու է հայաշատ քաղաքամայր մէջ, հանրակառքի գիծին վրայ, 101 Rue Moncey, սրճարան մը, որ ունի երկու սենեակ բնակութեան համար առաջին յարկի վրայ եւ սրճարանին տակը ժողովարան: Տեւական յաճախորդ: Մանրամասնութեանց համար դիմել սեփականատիրոջ՝ Պ. A. VERCELLIի 101 RUE MONCEY, Lyon կամ «Ցաւալջի» գործակալ Ննկիկ Կինճեանի, 45 Rue de Bonnel, Lyon :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԻՒՂԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՄԲԱՑ ԵՒԱՄԱՄԲԱՑ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԿԻՐԱԿԻ
23
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
23 JANVIER
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3636 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՓՈՇԻԱՑՆԵԼ, ՀՈՂՄԱՑՐԻՒ ԱՆԵԼ»...

Դեռ նոր մեր ձեռքն անցաւ Երեւանի վերջին թղթաթերը, «Խ. Հայաստան» 1937 դեկտեմբեր 22 — 30, եւ «Գրական Թերթ», 30 դեկտեմբեր, — եւ ինչ որ կրցանք աչքէ անցընել, հազիւ թէ կարենայ գաղափար տալ ահաւոր ողբերգութեան մասին:

Հարկ է ծայրէ ծայր, սիւնակ առ սիւնակ, տող առ տող կարդալ այս ինը թերթերը, գոնէ աղօտ պատկեր մը գծելու համար:

Հարկ է, մանաւանդ, կարդալ ու վերլուծել ութ մահապարտներուն դէմ սարքուած ամբաստանագիրը, իրենց բառով՝ «Մեծ դաղրական Եղբակացութիւն», որ բռնած է Խ. Հայաստանի դեկտեմբեր 24 թիւին երկրորդ, երրորդ եւ չորրորդ էջերը ամբողջութեամբ, — ճիշդ 18 երկար սիւնակ: Մտորագրողը՝ ոմն Ա. Ճարութիւնեան, «Հայկական ԽՍՀ դատախազ»:

Դատավարութեան առթիւ սարքուած խեղկատակ ժողովները, այդ առթիւ «քուէարկուած» բանաձեւերը, միայն անոնց խօթաղիրները բաւական են ցնցելու ամէնէն բթամիտ «բարեկամը», եթէ ուզէր ըմբռնել:

Հատուած մը՝ «Գրական Թերթ»ի խմբագրականէն, որ կը կրէ հետեւեալ խորագիրը.— «Ժողովրդի երիցս արգահատելի թշնամիներն ստացան իրենց արժանի պատիժը»: (30 դեկտեմբեր 1937):

— «Հայ ժողովրդի երդուեալ թշնամիներ՝ երիցս գարշելի խանջեանի, Տէր-Գաբրիէլեանի, Օթեանի, Երզնկեանի, Ամատունու, Ակոբովի, Գուլոյեանի, Մուղդուսու, եւ նրանց շայկայի՝ արդէն լիկվիդացիայի ենթարկուած փաշիստական բանդայի դեկավարութեամբ գործող այդ նողկալի սրիկաները, մասնագիտացած ռնրագործի ցինիկ արտայայտութիւններով թուարկեցին Դաշնակցական-տրոցկիստական վնասարարական այն ակտերը, որ նրանք կատարել են սոցիալիստական գիւղատնտեսութեան բնագաւառում մեր ժողովրդի հանդէպ:

Դատարանի առաջ ժողովրդի թշնամիները նողկալի ցինիկութեամբ խոստովանեցին, որ իրենց բանդայի նպատակն է եղել խորհրդային Հայաստանը խորհրդային մեծ Միութիւնից անջատել, վերականգնել բուրժուազիայի իշխանութիւնը եւ ստեղծել բուրժուական իրաւակարգ օտարերկրեայ պետութիւններից մէկի հովանաւորութեան տակ եւ այդ հրէշաւոր նպատակին հասնելու համար գործադրել են բոլոր տեսակի ստոր, դիւային միջոցներ»:

— «Տրոցկիստական-Դաշնակցական բանդիտները, գերմանօ-ճապոնական փաշիզմի գործակալները, օտարերկեայ զինուած ուժերի վրայ յոյս դնող սրիկաները ժողովրդի արդար պահանջով, մեր ժողովրդի սրբազան կամքը արտայայտող դատարանի որոշմամբ ստացան իրենց արժանի պատիժը — դատապարտուեցին մահուան: Նոյն անողոքութեամբ ու վճռականութեամբ կը ոչնչացուեն մեր ժողովրդի թշնամիների բոլոր մնացորդները: Սոցիալիստական հասարակութեան վեհ գաւակների սրբազան հայրենասիրութիւնից թող սարսափեն մեր թշնամիները»:

«Խ. Հայաստան»ն ալ (29 դեկտեմբեր) երկաթագիր խորագրի մը տակ աւետելով թէ «Ժողովրդի կամքը կատարուած է», այժմէն կ'ազդարարէ դալիքը.

— «Հակայեղափոխական կազմակերպութեան ձերբակալուած միւս անդամների, ժողովրդի այդ ոխերիմ թշնամիների նկատմամբ, աշխատաւորութիւնը միահամուռ կերպով պահանջում է կիրառել նոյնպիսի անողոք դատավճիռ - գնդակահարութիւն»:

Ուրեմն, չարքը չէ վերջացած տակաւին: Դեկտեմբեր 28ի ութ մահավճիռները կը կազմեն պարզապէս «սկիզբն երկանց», ինչպէս որ Լոռիի երեք մահավճիռները սկիզբն եղան այս ութին:

Անշուշտ ձեւի համար չէ որ ամիսներէ ի վեր իրարու հետեւէ կը չարեն հետեւեալ անունները,— Խանջեան, Տէր Գաբրիէլեան, Երզնկեան, Ամատունի, Ակոպով, Գուլոյեան, Մուղդուսի, Գուեղին «եւ միւսները»: Այս ութ ամբաստանեալներէն «անճնաս-պան» եղած է միայն Աղասի Խանջեանը: Միւսները, չատոնց բանտարկուած, կարգի կը սպասեն, իրենց կարգին ճամբան տալու համար նոր չարքի մը:

Եւ ասոնք «օրինապահ» դատեւիններն են, (ենթադրելով որ տակաւին դատապարտուած չեն): Հապա «միւսնե՞րը», որ բռնուեցան Խանջեանի ոչնչացումէն անմիջապէս վերջը, նոյն ինքն Ամատունիներու եւ Գուլոյեաններու օրով, եւ որոնց անունները չեն լսուիր այլեւս: Եւ դեռ «միւսներուն միւսնե՞րը», որոնց մասին այնքան չարաշուք զրոյցներ կը չրջին, ամիսներէ իվեր... (Թիֆլիսի պաշտօնաթերթը՝ Զարիա Վոստոկա (Թիւ 282) եւ Վրաստանի «Կոմունիստ»ը (Թիւ 285) ծանուցանելով իւրաքանչիւր մը վրոպէական օրաթերթերու, գրագէտներու, ճարտարագէտներու ոչնչացումը, 14 անունները չարելէ վերջ, կ'աւելցնէր, — «եւ ուրիշներ»: Բռնամահ ոչնչացած մարդիկն անգամ դարձան «եւայլն», անարժան՝ նոյն իսկ անուններու յիշատակութեան):

Մնացեալը դուք եզրակացուցէք:

Տակաւին տասնեակ մը հազարներ կ'ունենանք հաղորդելու լրացուցիչ մանրամասնութիւններ, ինչպէս եւ ամբողջ դատավարութիւնը, որ կը կրնայ տասը հատոր նիւթ ներչնչել, «Մարդկային Կատակերգութեան» նորագոյն չարքի մը:

Եւ, ո՛չ սարսափ, այս բոլորը ոչ իսկ հասարակ ոճիր-արկածի մը տպաւորութիւնը կը գործեն ազա՞տ արտասահմանի մէջ, առանց ազգի խարութեան...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՀԼԻՃԸ ՎՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ՅԱՀԵՑԱՒ ՋԱԽՋԱԽԻՉ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՄԲ, 501—1

Համայնավարներն ալ իրե՛ն տուին

Կառավարական յայտարարութիւնը կը յիշէ նաեւ օտարականները

Շաբթուան դահլիճը աննախընթաց մեծամասնութիւն մը չհեցաւ ուրբաթ օր, 501 քուէ՝ մէկի դէմ, ինչ որ աննախընթաց կրնայ համարուիլ: Այս դրեթէ միաձայն քուէարկութեան մասնակցեցան բոլոր հոսանքները, համայնավարներէն, ընկերվարականներէն, արմատականներէն մինչեւ ազակոչի և կեդրոնի կարգ մը խմբակցութիւնները: Ձեռնպահ մնաց միայն Լուի Մառէնի թունդ ազակոչական խմբակը, իսկ դէմ քուէարկեց միայն մէկ հոգի, կաս-թօն Պէռժըռի, նախապէս ձախ արմատական, այժմ անկախ ձախակողմեան (ճակատական), որ իրեն յատուկ տեսակէտներ ունի:

Դահլիճին յայտարարութիւնը, զոր կարդաց Պ. Շեթան, ընդհանուր զոհունակութիւն պատճառեց իր բովանդակութեամբ եւ ոգիով, մասնաւորապէս ձախակողմեան տարրերուն, որոնք հաստատեցին որ նոր կառավարութիւնը հաւատարիմ կը մնայ ժողովրդական ճակատի քաղաքականութեան:

Յայտարարութիւնը կը բացատրէ թէ վերջին տագնապը հետեւանք էր «ժողովուրդին օրինաւոր տենչերը ազդային հրամայական չահերուն հետ հաչտեցնելու դժուարութեան»: Ետոյ կ'արդարացնէ ժողովրդական ճակատին գոյութիւնը, իբրեւ արտայայտութիւն մը ժողովրդապետական բնազդի, «այնպիսի ատեն մը երբ արհեստի դէպքեր կը սպառնային վարչաձեւի մը ոյրուն խորապէս փարած է ազգը»: «Ժողովրդական ճակատը ունի կրկնակ նշանակութիւն,— վճռական կամք՝ պաշտպանելու հանրապետական կարգ ու սարքը եւ չերմ բաղձանք՝ հաստատելու ընկերային արդարութիւն: Երկուքն ալ կը պահեն իրենց բովանդակ արժէքը մեր աչքին»:

Վերջին դաւադրական ձեռնարկներուն առթիւ, յայտարարութիւնը կ'ըսէ.

— «Այդ եղեռնական ձեռնարկները կ'ապացուցանեն թէ տակաւին դինթափ չէ եղած ատելութեան հրէշային ոգի մը: Կառավարութիւնը վճռած է երեւան հանել բոլոր յանցաւորները եւ օրէնքի վճռին յանձնել զանոնք առանց թուլնալու: Բոլոր անկարգութեանց դէմ, բոլոր խռովարարներուն դէմ, կարգ մը կասկածելի օտարականներու բոլոր արարքներուն դէմ՝ հանրապետական օրէնքին անխախտ գործադրութիւնը պէտք է ապահովէ հանրային անդորրութիւնը, ինչպէս հայրենիքին անկախութիւնն եւ ապահովութիւնը»:

Գալով ընկերային արդարութեան, յայտարարութիւնը անհրաժեշտ կը դտնէ «բանուոր դասակարգին տալ ամբողջական վստահութիւն՝ թէ որ եւ է վնաս պիտի չհասնի այն ընկերային առաւելութիւններուն զորս ստացաւ օրինաւորապէս: Հետու՝ սահմանափակելէ կամ յապաւելէ արդէն իրականացած բարենորոգումները, հարկ է զանոնք պաշտպանել ազգային կեանքին եւ աներկիւղ չարունակել ժողովրդավար յառաջդիմութեան գործը, հետզհետէ աւելի լայն մանակցութիւնովը ազգին, ինչպէս եւ բարեկարգութիւնը եւ քաղաքացիական խաղաղութիւնը պահպանելու կամեցողութեամբ: Այս տրամադրութեամբ, կառավարութիւնը երեքշաբթի օր պիտի ներկայացնէ իր հիմնական ծրագիրը՝ գործատիրութեան եւ աշխատանքի յարաբերութեանց մասին, որ միանգամայն պիտի ապահովէ գործատիրոջ օրինաւոր հեղինակութիւնը եւ բանուորին իրաւունքը: Կառավարութիւնը վճռած է պահանջել բոլոր քաղաքացիներէն, գործատէր թէ բանուոր, յարգել պայմանագրութիւնները, օրէնքները եւ հանրային բարեկարգութիւնը»:

Ծրագրուած բարենորոգումներու կարգին, յայտարարութիւնը անգամ մը եւս կը յիշէ օտարականներու խնդիրը: Ետոյ կը յիշեցնէ թէ կառավարութիւնը վճռած է պաշտպանել Ֆրանքը՝ հաւասարակշռելով ելմտացոյցը, մերժելով օտար դրամներու փոխանակութեան հսկողութիւնը եւ աւելցնելով արտադրութիւնը: Ազգային պաշտպանութեան զօրացման համար ձեռք առնուած նոր միջոցներն ալ պարզելէ վերջ, յայտարարութիւնը յայտնելով կառավարութեան տեսակէտները՝ արտաքին քաղաքականութեան մասին, ջերմագին կոչ մը կ'ուղղէ ազգային համերաշխութեան: «Կոչ կ'ուղղենք բովանդակ ազգին՝ դիմակցիլ իրեն սպառնացող չափազանց իրական վտանգներուն եւ ըմբռնել այն անպարտելի ուժը զոր ունի իր մէջ՝ զանոնք յաղթահարելու համար»:

Ծայտարարութեան ընթերցումէն վերջը խօսք առին միայն երկու հոգի, մէկը համաչափ, զանազան բաղձանքներ յայտնելով: Մէկէն վերջը խօսեցաւ Պ. Շեթան, նոր լուսաբանութիւններ հաղորդելով: Մասնաւորապէս դաւադրական գործերու առթիւ ըսաւ.

— «Երեւան հանուեցան ոճիրներ որոնց գոհերը օտար անձնաւորութիւններ եղան. ես կը խնդրեմ բոլոր Ֆրանսացիներէն խորհիլ այս մասին: Երեւան հանուեցաւ մարդկային կեանքը ոչնչացնելու ամէնէն վատ միջոցը,— մահացու մանրէներ տարածել: Ուրեմն կը դտնուինք չարագործներու ընկերակցութեանց առջեւ որոնք կը պատրաստուէին հանրապետական ազատութեանց դէմ գործելու: Կառավարութիւնը ուժգնօրէն պիտի չարունակէ նախորդ կառավարութեան սկսած գործը, բայց կ'ուզէ որ գոնէ այս մասին իրականանայ Ֆրանսական միաձայնութիւնը, այսպանելու համար այդպիսի ոճիրները»:

*** Արտասահմանի եւ մասնաւորապէս Լոնտոնի մէջ չատ լաւ տպաւորութիւն գործեց դահլիճին յայտարարութիւնը: Անգլիականը, որ յանկարծ 153 Ֆրանքի բարձրացած էր առջի օր, նախարարական խորհուրդի նիստէն առաջ, իյաւ 150.90ի: Տէպա կը կարծէ թէ 20.000.000 սթերլինի ոսկի կամ օտար դրամ ծախսուած է այս չարթու, Ֆրանքին գինը պահելու համար:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ երեսփ. ժողովը վիթխարի դումար մը, 553.266.484 տոլար քուէարկեց, նաւատորմին յաւելման համար: Նախագահ Բօղվէթ կը պահանջէ 20 առ հարիւր աւելցնել նաւատորմը, յանձնարարելով 100 նոր մարտանաւերու չինութիւնը: Մասնաւորապէս պիտի չինուին երկու վիթխարի զրահաւորներ, իւրաքանչիւրը 43—45,000 թոն տարողութեամբ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

400 ՖՐԱՆՔԻ ՊԱՐԳԵՒ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԵԿԱՆ «ՅԱՌԱՋ» ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՅԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Մարտիրոս Ձնած ուշիմ պատանին, Լեւոն Ղեւոնդեան, որուն երկու զրուածները հրատարակած էինք վերջերս, ուղեւով քաջալերել իր տարեկից դպրոցականներու հայրենասիրական ոգին, մասնաւոր նամակով մը կ'առաջարկէ «Յառաջ»ի խմբագրին.

— «Որոշած եմ, ձեր թոյլտուութեամբ իմ կարգիս բաջակերել այն պատանիները որոնք թերեւս իրենց Ֆրանսացիներ կը տեսնեն, բայց իրենց Հայեր կը մտածեն: Ասոր համար, կ'ուզեմ կազմակերպել, ձեր թանկագին աջակցութեամբ, ՄՐՑԱՆԱԿ ՄԸ, ԻՄ ԿՈՂՄԷ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՎ 400 (ՉՈՐՍ ՀԱՐԻՒՐ) ՖՐԱՆՔ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ «ՅԱՌԱՋ»Ի: Դրամը եւ մնացեալը ձեզի պիտի զրկուի երբ որ ուզէք եւ դուք միայն, իբրեւ նախագահը ժիւրիին, պիտի բաժնէք չորս տարբեր պարգեւները, առաջին եւ լաւագոյն շարադրութեանց»:

Մանդատառ պատանին իր նամակին կցած է մրցումին պայմանները.— իրրեւ նիւթ առաջարկելով «Հայրենիքը» (La Patrie), որ պիտի գրուի Ֆրանսերէն: Մասնակցողները պիտի ըլլան Ֆրանսայի մէջ ծնած հայ տղաք, մանչ թէ աղջիկ, եւ աշակերտ Ֆրանսական դպրոցի մը:

ՅԱՋՈՐԴՈՎ՝ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՄԱՄՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈՒԹ ՄԱՀԱՎՃԻՌՆԵՐԸ

«Փոշիացնել փաշիզմի ոյժի չնորհիւ»

Ժամանակին հաղորդած ենք Երեւանի մէջ սարքուած «դատավարութիւնը», որու ընթացքին մահուան դատապարտուեցան ութ ականաւոր վարիչներ, գործավար (նախարար), բարձր պաշտօնատար եւն.: «Խ. Հայաստան»ի դեկտեմբեր 30ի թիւէն կ'արտատպենք հետեւեալ մահավճիռը, որ արձակուած է դեկտեմբեր 28ին, Երեւանի մէջ, համաձայն Էրէական օրինագրքի **67 — 1,68** եւ **64** յօդուածներուն.—

1. Վարդան Ալեքսանի Մամիկոնեանին — *պատժի բարձրագոյն չափի՝* գնդակահարութեան, *նրան պատկանող անձնական ամբողջ գոյքի բռնագրաւմամբ:*

2. Միքայէլ Աւետիսի Եփգիբարեանին — *պատժի բարձրագոյն չափի՝* գնդակահարութեան, *նրան պատկանող անձնական ամբողջ գոյքի բռնագրաւմամբ:*

3. Արշակ Ստեփանի Շահնազարեանին — *պատժի բարձրագոյն չափի՝* գնդակահարութեան, *նրան պատկանող անձնական ամբողջ գոյքի բռնագրաւմամբ:*

4. Գալրիել Յարութիւնի Քալանթարեանին — *պատժի բարձրագոյն չափի՝* գնդակահարութեան, *նրան պատկանող անձնական ամբողջ գոյքի բռնագրաւմամբ:*

5. Թորոս Մկրտիչի Թորոսեանին — *պատժի բարձրագոյն չափի՝* գնդակահարութեան, *նրան պատկանող անձնական ամբողջ գոյքի բռնագրաւմամբ:*

6. Շաւարշ Մինասի Տէր-Աւագեանին — *պատժի բարձրագոյն չափի՝* գնդակահարութեան, *նրան պատկանող անձնական ամբողջ գոյքի բռնագրաւմամբ:*

7. Արամ Յակոբի Մելիքոնեանին — *պատժի բարձրագոյն չափի՝* գնդակահարութեան, *նրան պատկանող անձնական ամբողջ գոյքի բռնագրաւմամբ:*

8. Աչոտ Աստուրի Մադաթովին — *պատժի բարձրագոյն չափի՝* գնդակահարութեան, *նրան պատկանող անձնական ամբողջ գոյքի բռնագրաւմամբ:*

Վճիռը վերջնական է եւ բեկման ենթակայ չէ:

Նախագահ՝ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ, Անդամներ՝ ԱՒԱԶԵԱՆ, ԴՐԵՒԻԿՈՎ:

×

Ինչպէս հաղորդած ենք օրը օրին, հեռագիրներով, դատավարութիւնը սկսած է Եւրոպական Ծնունդին, 1937 դեկտեմբեր 25:

Յաջորդ օրն իսկ «Խ. Հայաստան» եւ միւս թերթերը մասնաւոր խմբագրականներ հրատարակած են, պահանջելով «ՄԱՀ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ»:

«Խ. Հայաստան»ի դեկտեմբեր 26ի թիւէն կը քաղենք հետեւեալ խորագիրները, որոնք կցուած են դատավարութեան Ա. նիստի նկարագրութեան.—

— «ՈՉ ՄԻ ԹՇՆԱՄԻ ՉՊԻՏԻ Է ՏԵՍՆԻ ՄԵՐ ԱՐԵՒԻ ԼՈՑԸ» (*Մէքիքէ Երեւանի համալսարանի ուսանողներու եւ վիրաւոր աշխատաւորներու:* «Դատապարտել պատժի վերագոյն չափի՝ գնդակահարութեան»:

— «ՈՉՆՉԱՑՆԵԼ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ» (*Սէնթեւսիկ Կաուչուկի գործարանի բանուորներ, ճարտարագէտներ եւ մասնագէտներ*):

— «ԲՆԱՋԻՆՋ ԱՆԵԼ ՖԱՇԻԶՄԻ ՎՈՀՄԱԿԸ», (*Հայկական թնդանօթաձիգ դունդի մարտիկներ*):

— «ՓՈՇԻԱՑՆԵԼ ՖԱՇԻԶՄԻ ԼԿՏԻ ՇՆԵՐԻՆ»: (*Թալինի չրջանէն, հեռաձայնով*): «Աչխատաւորութիւնը միահամուռ կերպով պահանջում է գնդակահարել ժողովուրդի անարգ թշնամիներին, ֆաչիզմի այդ լկտի շներին»:

— «ՀՈՂՄԱՑՐԻՒ ԱՆԵԼ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ» (*Մարտունի չըրջանի Գէօլ գիւղէն, հեռագրով*):

— «ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԵԼ» (*Երեւանի խճուղիներու, ձանրաժնի (ճամբանեբու ?) եւն. վարչութիւն*):

— «ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԵԼ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՆՈՂ ՍՐԻԿԱՆԵՐԻՆ» (*Աչտարակի չրջանէն*):

Դատավարութեան նկարագրութեան ընդհանուր խորագիրն է.— ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱԿԱՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ, ԱԶ-ՏՐՈՑԿԻՍՏԱԿԱՆ, ՆԱՑԻՈՆԱԼԻՍՏԱԿԱՆ-ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ՎՆԱՍԱՐԱՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ»:

Յաջորդ թիւերուն մէջ ալ, երբ դատավարութիւնը դեռ կը չարունակուի, կը վիճան նոյն խորագիրները.—

«Բնաջինջ անել բոլոր թշնամիներին» (*Հեռագրով՝ Բասարգէչարէն*).— «Ձայրոյթի միտինգներ երեւանի գործարաններուն».— «Ահեղ է ժողովրդի ցասումը».— «Մահ հայրենիքի դաւաճաններին»: (27 դեկտ.):

*Երեւանի «Գրական Թերթ»ն ալ իր դեկտեմբեր 30ի թիւին մէջ կ'աւետէ, խմբագրականով.— «ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԵՐԻՑՍ ԱՐԴԱՀԱՏԵԼԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐՆ ՍՏԱՑԱՆ ԻՐԵՆՑ ԱՐԺԱՆԻ ՊԱՏԻԺԸ»:

ՀԱՅ ՍԻՐՈՒՆ ՅՈՒՂԱՐԿՈՒՄ Է ՆԱՀԱՆՋ

Հոկտ. 17-ին Մոսկվայի Հայ Գրողների Տունը հանդիսավոր երեկոյով մը նշեց Հայ Սիրուն Յուղարկումը։ Ներկա էին Մոսկվայի հայ գրողները, արուեստագէտները, գիտնականները, ինչպէս նաեւ հայ ուսանողութեան ներկայացուցիչներ։

Երեկոյի նախագահ ընտրուեցաւ Ակսել Բակունց։

Ներկաները ոտքի կանգնելով յարգանքի տուրք մատուցեցին Սիրունի յիշատակին։

Ապա Ակսել Բակունց ելոյթ մը ունեցաւ։ Ան ըսաւ, որ Սիրունի մահը ծանր կորուստ մըն է ոչ միայն հայ գրականութեան, այլ նաեւ ամբողջ խորհրդային գրականութեան համար։ Ան ըսաւ, որ Սիրունի մահը ծանր կորուստ մըն է ոչ միայն հայ գրականութեան, այլ նաեւ ամբողջ խորհրդային գրականութեան համար։ Ան ըսաւ, որ Սիրունի մահը ծանր կորուստ մըն է ոչ միայն հայ գրականութեան, այլ նաեւ ամբողջ խորհրդային գրականութեան համար։

Ապա ելոյթ ունեցան Ալեքսանդր Ֆադեեւ, Վլադիմիր Լեւաշով, Վլադիմիր Լիդին, Ալեքսանդր Ֆադեեւ, Վլադիմիր Լեւաշով, Վլադիմիր Լիդին, Ալեքսանդր Ֆադեեւ, Վլադիմիր Լեւաշով, Վլադիմիր Լիդին։

Ներկաները ոտքի կանգնելով յարգանքի տուրք մատուցեցին Սիրունի յիշատակին։

Ապա Ակսել Բակունց ելոյթ մը ունեցաւ

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՎԱՔԱԾՈՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՑ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«««« • »»»»

Ցանկապատ էին տարբեր սարքերը՝ տախտակ, ցանց, ինչպես նաև ծաղկամաններ, եւ ընդհանրապես ամբողջ տարածքը ներկայացնում էր մի մեծ պարտեզ։ Ամենից շատ ինձ դուր եկավ ծաղկամանների ջրարձակ սարքը։ Ես ինքս էլ ուզեցի ջրել ծաղիկները։ Ես ինձ համար ընտրեցի մի ծաղկամանների շարք, որոնք ամենից հեռու էին գտնվում ինձանից։ Ես ուզում էի ցույց տալ, որ ես էլ կարող եմ

Հայ Հռոմէականներու կաթող. պատրիարքը Փարիզի մէջ

Առջի օր Հռոմէն Փարիզ հասաւ հայ - հռոմէականներու կաթող. պատրիարքը, Գերշ. Գրիգոր - Պետրոս ԺԵ. Ազաջանեան: Տեղական թերթերը հաղորդելով այս ժամանումը, ներքողական տողեր կը հրատարակէն անոր կեանքի եւ գործի մասին: « Թան » այս առիթ կը գրէ թէ կաթող. պատրիարքը իր խոր համոզմունքի եւ բարձր ուսմանց դասատուդութեան ընդունակութիւններ - բուն չնորհիւ յաջորդաբար եղաւ դասախօս փիլիսոփայութեան եւ աստուածաբանութեան՝ Հռոմի Կրօնածաւալման (փրոփականտ) համալսարանին մէջ: Գիտէ չատ մը լեզուներ,— մանաւանդ հայերէն, լատիներէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, անգլերէն եւ ռուսերէն (ծնած է Ախալցխա, Կովկաս, 1895ին): Զանազան բարձր պաշտօններ վարելէ վերջ, 1930ին նշանակուեցաւ վերատեսուչ Հռոմի Լեւոնեան հայկական կղերանոցին: Ատեն մը եղած է նաեւ գաղտնի սենեկապետ Պապին: 1933ին առաքելական այցելու նշանակուելով Զմմառի, բարձրացաւ եպիսկոպոսութեան: Իսկ կաթող. Պատրիարք ընտրուեցաւ 1937 նոյեմբեր 28ին, Պէյրութի մէջ, եւ աթոռը գրաւեց դեկտեմբեր 5ին, յաջորդելով հանգուցեալ Արփիարեան արք.ի:

Ինչպէս ծանուցուած է, կաթող. պատրիարքը այսօր, կիրակի, առտուան ժամը 10ին պիտի պատարագէ Նոթր Տամի մէջ, իսկ հինգշաբթի օր՝ Մատլէնի եկեղեցին, հայկական բազմաձայն երգեցողութեամբ: Այսօր ժամը 4ին ի պատիւ կաթող. պատրիարքին ընդունելութիւն մը պիտի կատարուի Փալէ տ'Օրսէի դահլիճին մէջ, ուր հրաւիրուած է նաեւ «Ցառաջ»ի խմբագիրը:

Կացութիւնը Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ ահաբեկչութեան զսպումը կը շարունակուի մեծ խստութեամբ: Երուսաղէմի զինուորական առեանը նոր մահավճիռ մը արձակեց: Ոստիկանութիւնը որոշեց ձերբակալել գործակցական ընկերակցութեանց արաբ քննիչը, Ռասէմ էլ Խալիլի:

Արաբները կը շարունակեն իրենց ընդդիմութիւնը Պաղեստինի բաժանման ծրագրին դէմ: Արաբական Գերագոյն Մորհուրդը նոր յայտարարութեամբ մը վճռապէս կը մերժէ բաժանման որ եւ է ծրագիր, ինչ ձեւով ալ ըլլայ:

Երկարատեւ խռովութեանց հետեւանքները զգալի են նաեւ գործազրկութեան մէջ: Այսպէս, Թել Աւիվի մէջ 3200 կը հաշուուի թշուառութեան մատնուած ուսանողներու թիւը: Պատճառը այն է որ իրենց ծնողները չեն կրնար աշխատիլ: Վերջերս հազար ոսկի նպաստ բաժնուեցաւ ասոնց: Մինչ կողմէ, գործադուլ հռչակած են հրեայ ուսուցիչները, ամիսներէ ի վեր թոշակ ստացած չըլլալով:

*** Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ երկու կարեւոր զինապահեստներ գտնուած են Անդրյորդանի մէջ, Պաղեստինի սահմանին վրայ, հաւանաբար պահուած թուրք բանակին կողմէ՝ մեծ պատերազմի ընթացքին: Պահեստին մէջ կը գտնուին բազմաթիւ գերմանական հրացաններ եւ երկու սնուցիչներ, որոնց իւրաքանչիւրը կը պարունակէ տասը հազար թրքական ոսկի (ոսկէդրամ):

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ գործերուն առթիւ, նոր ձերբակալութիւն մը կատարուեցաւ Քէյմոն Ֆէյանի մէջ, որով 22ի բարձրացաւ միայն այդ քաղաքի ամբաստանեալներուն թիւը: Խստօրէն կը փնտռուի Բժ. Մարթէն, Կոմիտէին գաղտնի տեղեկութեանց բաժնին վարիչը, որ փախած է: Կը կարծուի թէ պահուած է Փարիզի մէջ: Դիլսաւոր վարիչներէն Էօժէն Տըլոնքլ կրկին հարցաքննուելով, ուրացաւ որ եւ է մասնակցութիւն՝ Էթուալի դէպքին մէջ, բայց խոստովանեցաւ թէ տեսակցած է զօր. Ֆրանքոյի եւ իտալացի Ֆաշականներու հետ: Նոր յայտնութիւններ կը սպասուին մանրէներու գործին առթիւ:

ՊՈՒՐԲԻԶԻ խորհրդային դեսպանը, Օսթրովսկի, նկատելով որ Ռումանիոյ նոր վարչապետին առթիւ աւելորդ կը դառնայ իր պաշտօնը, Մոսկուա վերադարձաւ: Դեսպանատունը պիտի վարէ գործակատար մը, ցնորբինութիւն:

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻն ստացուած յուշերու վրայ հիմնուելով, Պերլինի հիթլէրական պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ ձերբակալուած է փրօֆ. Լէվին, Քրէմլինի մանուկ բուժարանին տնօրէնը, իր օգնականին՝ Տոքթ. Մէրցի հետ: Այս երկու գիտնականներն էին որ կազմեցին Օրժոնիկիձէի դիակնութեան տեղեկագիրը, իսկ մահը տեղի ունեցած էր խորհրդաւոր պարագաներու մէջ:

« ՄԱՔԲԱԹՈՐՇՈՒՄՆԵՐ»ՈՒ առթիւ Մոսկուայի կեդր. Կոմիտէին տուած որոշումներուն ամփոփումը երէկ հրատարակուած էր «Իզմանիթ»ի մէջ: Հրբահանգին առաջին յօդուածը կը յանձնարարէ վերջ տալ «գանգուածային արտաքսումներուն» (կուսակցութենէն) եւն.: Որոշմնագրին տասը կէտերն ալ կը վերաբերին կուսակցութեան եւ խօսք չկայ ոչ - կուսակցականներու դէմ գործուած անիրաւութեանց մասին: ը յանձնարարուի նաեւ գործ ձարել:

ՋԻՆԱՍՏԱՆի մէջ գնդակահարուեցան ութ զօրավարներ, իբրեւ անկարող: Զինուորական գործողութիւնները կը չարունակուին նոյն ուժգնութեամբ:

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԷՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԷՐԱՑ» ՄՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

150 Բուլ տ'Օրլէան, 23 Յունուար, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին,

«ԾՆԱՒ ՆՈՐ ԱՐՔԱՅ»

Զափածոյ տեսլախաղը երկու պատկեր եւ նոյն հեղինակին մէկ բանաստեղծութիւնը, « Սերունդ Ապմեցական » իբրեւ խմբական արտասանութիւն:

Նուագ, մեներգ, խմբերգ, աւուր պատշաճի տողեր եւ անակնկալներ:

Ֆ. Կ. ԽԱԶԻ ԿՈՂՄԷ ՊՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ:

ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐԱՆՔ

ՏԱՐԵԿԱՒԱՆ ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ *Տիկ. ՆՈՑԵՄԻ ԳՈՓՔՈՄԱՃԵԱՆԻ*

Մասնակցութեամբ Փարիզի երիտասարդ Հայուհեաց եւ Հայ երիտասարդաց Միութեանց

կիրակի, 23 Յունուար ժամը 16—24, HOTEL MODERNE (Place de la République) *շքեղ սրահներուն մէջ*

ՄՈՒՏՔ 10 *ֆրանք: Հայուհեաց, Հայ երիտասարդաց Միութեանց անդամներուն եւ ուսանողներու համար* 7 *ֆրանք:*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ԵՒՐՈՊ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԿԱՂՄԷ

30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle de Géographieի մէջ

184 Bld. St. Germain

Մանրամասնութիւնները յաջորդով.

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԱՄԻՐՏՈՎԼԱԹ ԱՄԱՍԻԱՑԻ

Մենդեսեան հիւանդարանամատակն Մարսէյլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայր. Միութեան կողմէ, 23 *ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ կէսօրէ վերջ ժամը* 3ին

ՍԱԼ ՄԱՋԸՆՕԻ ՄԷՋ, 88 ՌԻՒ Տ'ՕՄԱՆՆԷ, ՄԱՐՍԷՅԼ

Ի նպաստ Ամիրտովլաթի ամբողջական երկերու Հրատարակութեան:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ *ՏՕՔԹ. ԱՐՋՈՒԹԵԱՆ*

Խօսք կ'առնեն Գ. Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ եւ ուրիշներ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, կը մասնակցին յայտնի երգչուհի Տիկ. ՄԱՒՌԻ ԹԷՐՋԻԿԱՇԵԱՆ (երգ), Օր. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ (դաշնակ). Գ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ (ջութակ). Ջութակահար Գ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆի աշակերտները: Մարսէյլի տրամ-օվկերէթ խումբը կը ներկայացնէ գեղավարութեամբ դերասան ՂԱԶԱՐԵԱՆի «ԱԿՄԱՑ ԲԺԻՇԿԸ»:

Մուտք՝ 8 եւ 5 ֆրանք

ԵՐԱԺՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ի. ՊԻԼՊԻԼԵԱՆ (երգչուհի) — Ֆ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ (ջութակահար)

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՑ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԺԱՄԸ 2ԻՆ

ՍԱԼ ՇՕՓԷՆԻ ՄԷՋ. **8 Rue Daru**, ՓԱՌԻԶ

Հայկական եւ Եւրոպական ճոխ յայտագրով

Գիները՝ 25, 20 *եւ* 10 *ֆրանք*

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10էն ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

GRAND HOTEL DU LOUVRE ET DE LA PAIX*ի* *շքեղ սրահներուն մէջ,* 53 La Canebière

Գեղարուեստական խնամուած բաժին կարող արուեստագէտներու կողմէ, Խմբերգներ, հայկական եւ եւրոպական պարեր: Կը նուագէ ՄԱՐՍԷՅԼԻ հռչակաւոր ՈՒՕՆՑԸՐ ճազը:

ԾԻԾԱՂԻ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԹԱՏԵՐԱԳԻՐ ԱՐԱՄ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Մասնակցութեամբ փարիզահայ քեմական ընտրագոյն ուժերու

20 *Փետրուար կիրակի երեկոյ ժամը* 8.30ին

«Սօսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ, 8 Rue Danton *մէթրօ* Odéon *առաջին անգամ ըլլալով կը քեմադրէ «ՎԵՂԱՐԱՒՈՐ ՏՕՆ ԺՈՒԱՆԸ»* (կատակերգութիւն 4 արար)

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՏԻԿԻՆ Օ. ԱԴՈՆՑԻ մահուան կրկրորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանգիստ կը կատարուի 23 Յունուար դիստ կը կատարուի 23 Յունուար դիստ կը կատարուի 23 Յունուար դ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ընդհ. երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
25
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
25 JANVIER
1938

Ամ. ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3637

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԱՏԱ՞Ղ ԿԸ ԲԱԺՆԵՆ...

»»» • ««

Ընթերցողները պարբերաբար կը կարդան «Նանսէնեան դրոշ մաթուղթի հասոյթի բաշխման» ցուցակները, որոնք մամուլին կը հաղորդուին յատուկ յանձնախումբին կողմէ :

Ցուցակ մըն ալ այսօր հրատարակած ենք, պատկառելի գումարով մը,— 129,054 ֆրանք 45 սանթիմ, արդիւնք 1937ի երկրորդ եռամսեայի, որ կը զուգադիպի անձնագիրներու (ինքնութեան թուղթ) նորոգման ժամանակամիջոցին :

Ըսենք, անմիջապէս, որ մենք հարեւանցի տեղեկութիւններ ունինք այս բաշխումի գործողութեանց մասին: Գիտենք, միայն, որ յանձնախումբին կ'անդամակցին վեց անդամներ, երեքը՝ Հ. Հ. Օֆիսէն, միւս երկուքը՝ Գաղթ. Յանձնաժողովի օֆիսէն, նախագահութեամբ Նանսէնեան դրասենեակի Ֆրանսայի պատուիրակին՝ Պ. Փանի :

Յետոյ, եթէ չենք սխալիր, որ եւ է կազմակերպութիւն կրնայ օգտուիլ միայն այն առեն, երբ գոյութիւն ունի եւ կը գործէ երեք տարիէ ի վեր, համաձայն վարչական տեղեկութեանց: Ու վերջապէս, որ եւ է Միութիւն կրնայ նոր նպաստ ստանալ, երբ կը ներկայացնէ նախապէս տրուած գումարին գործածութեան մանրամասնութիւնները :

Անշուշտ այս տեղեկութիւնները բաւական չեն, ամբողջական գաղափար կազմելու համար կատարուած գործողութեանց մասին, որոնք մեզ կը դնեն զանազան հարցումներու առջեւ:

Այսպէս, երկրորդ անգամն է որ կը հանդիպինք հետեւեալ անունին,— «Ս. Խաչ ընկերակցութիւն ի նպաստ հայ հիւանդնե-րու եւ կարօտեալներու, Փարիզ», որ այս անգամ ալ ստացած է իւղոտ գումար մը, 7000 ֆրանք:

Քիչ շատ ծանօթ ըլլալով միւս նպաստընկալներուն, առաջին անգամ հարցուցինք թէ ո՞րն է այս «Ս. Խաչ ընկերակցութիւնը», եւ պատասխան չստացանք :

Այսօր նոյն հարցումը կ'ուղղենք դարձեալ հրապարակաւ, սպասելով հրապարակային լուսաբանութեան :

Ո՞ւր էր կամ ի՞նչ անուն կը գործածէր այս «Ընկերակցութիւնը», նախքան թաշխումներու առեն, քանի որ օրինական երեք տարին լրացուցած չի կրնար ըլլալ: Ի՞նչ է այդ ընկերակցութեան գրասենեակը, եւ որո՞նք են անոր վարչութեան անդամները :

Հարցումը բնաւոր է մանաւանդ անոր համար որ, միւս երկու «Խաչերը» ծանօթ են արդէն, իրենց անուններով եւ հասցէներով,— մէկը՝ Կարմիր, միւսը՝ Կապոյտ: Եւ երկուքին ալ անուններ կ'երեւան ցանկին վրայ, ինչպէս նախորդ ցուցակներուն մէջ:

Ուրիշ հարց մը,— Ֆր. Կապոյտ Խաչը կը հաշուէ 8 - 1000 անդամ: Ան բազմակողմանի կազմակերպութիւն մըն է, խնամատարական եւ կրթական օրկաններով, ծաղկոցներով եւ բուժարաններով,— եւ պարբերաբար կը հրատարակէ իր գործունէութեան տեղեկագիրներն ու հաշիւները: Ունի, վերջապէս, օրինական ժողովներ, ուր կը քննուին բոլոր հարցերը եւ գործունէութեան ուղեգիծը :

Արդ, մինչ այս կազմակերպութիւնը մէկ բաժին կը ստանայ, իրրեւ մէկ մարմին (8000 ֆրանք), Փարիզի «Տիկնանց»Միութիւնը կը գանձէ երկու բաժին, մէկը՝ իրրեւ «Որբերու օգնութեան մանաճիւղ» (5000 ֆրանք), միւսը՝ իրրեւ Հ. Կարմիր Խաչի օգն. մանաճիւղ» (դարձեալ 5000 ֆրանք):

Մեզի համար կարեւորը մէկուն - միւսին աւելին կամ պակասը չէ, այլ սկզբունքը: Երկուքն ալ բարեգործական հաստատութիւն - ներ են, եւ իրաւունք ունին օգտուելու: Բայց, արդարութիւնը կը պահանջէ նկատի առնել իւրաքանչիւրին կազմակերպական տարողութիւնն ու կատարած գործը, եւ ոչ թէ անուններու համբաւը : կարելի՞ էր իմանալ «Տիկնանց»ին բովանդակութիւնը, քանի որ իր կուժը կը լեցուի երկու աղբիւրէ :

Երբորդ խնդիր մը,— կը թուի թէ յանձնախումբը մասնաւոր տպարութիւն մը ունի եղած - չեղած գումարը աչ ու ձախ բաժնելու սպառելու, բոլորին ալ սիրտը չէն պահելու համար :

Կը հարցնենք,— մատա՞ղ է որ կը բաժնեն, թէ քննած - ուսումնասիրած են իւրաքանչիւրին պահանջները:

Բնական է որ այս տեսակ բաշխումներ փորձութեան կ'ենթարկեն նաեւ չատ մը նպաստընկալներ: Անոնք ալ իրենց կարգին կը փորձուին ստացուած գումարը բաժնել աչ ու ձախ, սպասելով գալիքին :

Օրինակ, այս անգամ 30,000 ֆրանք յատկացուած է Մարսէյլի աղքատախնամին, 38,000 ալ՝ Փարիզի Աղքատախնամին, (8000ը՝ նորակազմ «Ճիչէ» յանձնախումբին): Ն. Յանձնախումբը լրիւ տեղեկութիւններ ունի՞ Մարսէյլի Աղքատախնամի մասին, որ, եթէ չենք սխալիր, դուրս կը մնայ Ազգ. Վարչութեան իրաւասութենէն :

Յետոյ, իրապէս գոյութիւն ունի՞ Հայ Դրօշներու Ընկերակցութիւն մը, եւ ի՞նչպէս բաժներ են մինչեւ հիմա տրամադրուած գումարները :

Դեռ կրնայինք երկարել հարցումները, բայց կը բաւէ այսօր ուան համար :

Մենք կը կարծենք թէ այս ամբողջ գործը կը կարօտի լուրջ վերաքննութեան մը: Եւ ամէնէն առաջ՝ ուսումնասիրութեան մը:

Յանձնախումբը չի կրնար պնդել թէ իր միակ պաշտօնն է տրամադրելի գումարը բաշխել եւ ձեռքերը լուալ: Կառավարութիւնն անդամ, երբ վարկեր կը բանան, ամէն բանէ առաջ կը քննէն, կը պրպտեն թէ ի՛նչ բանի պիտի գործածուի, եւ կամ հիմնաւո՞ր է պահանջը :

Կը խօսինք տակաւին :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ 100ՐԴ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ

Բազմաթիւ փոյթ խնդիրներ

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին 100րդ նստաշրջանը, որ յետաձգուած էր Ֆրանսայի նախարարական տագնապին հետեւանքով, կը բացուի այս չաբթու :

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ չատ կարեւոր որոշումներ պիտի տրուին այս ժողովին մէջ: Ֆրանսայի կողմէ պիտի մասնակցի Պ. Իվոն Տէլպոս, Անգլիոյ կողմէ Պ. Իմըն: Երկու արտաքին նախարարները նախապէս պիտի խոր - հրդակցին, միացեալ ճակատով գործելու համար: Օրակարգին վրայ կը գտնուին հետեւեալ երեք չահեկան խնդիրները :—

1.— Իտալիոյ Թագաւորին ճանաչումը իբրեւ կայսր Եթովպիոյ :

2.— Տնտեսական եւ ելմտական կազմակերպութեան ծրագիր մը, որուն պիտի մասնակցին ոչ - անդամ պետութիւններ ալ :

3.— Հաւաքական հրաժարում Ազգաժողովի ուխտին 16րդ յօդուածէն, որ պատժական տնօրինութիւններ կը տրամադրէ նախայարձակ պետութեանց դէմ :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, եօթը պետութիւններ, որոնք արդէն ճանչ - ցած են Եթովպիոյ գրաւումը, հետեւաբար եւ իտալական կայսրութիւնը, պիտի փորձեն իրենց տեսակէտը ընդունիլ տալ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ: Բայց Անգլիա վերապահ դիրք մը բռնած է եւ չուզեր խանգարել իր յարաբերութիւնները Մ. Նահանգներուն հետ: Ամերիկայի արտաքին նախարարը վերջերս վիժեցուց Իտալիոյ հետ սկսած առեւտրական բանակցութիւնները՝ ճիշդ այս հարցին հետեւանքով: Միւս կողմէ, Անգլիոյ յարաբերութիւնները պղտորած են Իտալիոյ հետ, հականգլիական քարոզութեանց պատճառով: Այնպէս որ, Անգլիա սպասողական դիրք մը պիտի բռնէ ժընեւի մէջ: Անգլիական շրջանակներու մէջ այն կարծիքն ունին թէ Ազգաժողովը փոխանցման շրջան մը կը բռնէ այս միջոցին, հետեւաբար նախընտրելի է զայն պահել իր եղած վիճակին մէջ, որչափ ալ անկատար ըլլայ, սպասելով աւելի նպաստաւոր պատեհութեան մը՝ գործնական բարենորոգումներ կատարելու համար: Առայժմ, Անգլիոյ նախարարները ամէն բանէ առաջ կ'ուզեն որ Ազգաժողովը գաղափարական պայքարի ճակատ մը չդառնայ Ֆաշական եւ հակաբոլշեւիկեան պետութեանց հանդէպ :

**** Ուրիշ տեղեկութեան մը համաձայն, Անգլիա, Ֆրանսա, Ս. Միութիւնը եւ ուրիշ կարգ մը պետութիւններ հրապարակաւ պիտի յայտնեն իրենց հաւատարմութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան: Միւս կողմէ, հաւանական է որ փոքր պետութիւնները բացառական դիրք բռնեն 16րդ յօդուածին դէմ: Այս տեսակէտէն մասնաւորապէս ուշագրաւ է Զուիցերիոյ դիրքը: Այդ փոքրիկ երկիրը կ'ուզէ բացարձակապէս չէզոք մնալ Ազգաժողովի պայքարներուն մէջ եւ այս առաջադրութեամբ առեն մը ի վեր կը բանակցի մեծ պետութեանց հետ:*

Պ. Լիթվինով, որուն համար նախապէս կ'ըսէին թէ պիտի չմասնակցի նոր նստաշրջանին, Մոսկուայէն ճամբայ ելաւ դէպի Ժընեւ, ուր կը գտնուի արդէն իր օգնականը՝ Պ. Շեթայն, դեսպան Հռոմի :

Գերմանիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ բարեկամութիւնը

Պ. Սթոյատինովիչ, Եուկոսլաւիոյ վարչապետն ու արտաքին նախարարը, որ Պերլին կը գտնուէր մէկ չաբաթէ ի վեր, Պելկրատ վերադարձաւ յունուար 23ին եւ արժանացաւ ջերմ ընդունելութեան մը: Մեկնելէ առաջ, վարչապետը հեռագիր մը ուղղեց Հիթլերի, իր խորին երախտագիտութիւնը յայտնելով եղած ընդունելութեան համար :

«Վրէմ», Պելկրատի կիսապաշտօնական օրկանը, իր թղթակցին միջոցաւ փառաբանելով Գերմանիոյ ճարտարապետութիւնը, դինարուհատը (որ «սերաֆոժար ցոյց տուեցաւ Պ. Սթոյատինովիչի ինչ որ չէ եղած ուրիշներուն»), քիմիագիտութեան զարգացումը եւայլն, այդ երկիրը կը ներկայացնէ «հանդարտ կղզեակ մը եւրոպական ալեկոծ ծովուն մէջ»: Եւ իր տեսածներէն կ'եզրակացնէ թէ «չիտակ է մեր արտաքին քաղաքականութեան բռնած ճամբան : Գերմանիոյ մէջ Եուկոսլաւիան կը նկատեն երիտասարդ եւ հզօր երկիր մը, իրաւունքներով հաւասար՝ միւս բոլոր երկիրներուն: Պերլինի մէջ որ եւ է առաջարկ չներկայացուցին Եուկոսլաւիոյ, ոչ ալ որ եւ է ճակատ: Ազատ ձգեցին զայն իր յարաբերութեանց մէջ՝ Ազգաժողովին հետ: Չթելադրեցին միանալ հակաբոլշեւիկ ճակատին, գիտնալով որ Եուկոսլաւիա չատոնց ճչդած է իր դիրքը բոլշեւիկ Ռուսաստանի հանդէպ »:

**** Եուկոսլաւիոյ կառավարութիւնը կը խորհի նոր հիւպատոսութիւններ հաստատել Միւնիխի եւ Համպուրկի մէջ, աւելի սերտացնելու համար երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները »:*

Փոխադարձաբար կը ոմբակոծեն յոց խաղաքներր

Սպանիոյ հանրապետական կառավարութիւնը նկատելով որ ազգայնականները կը ռմբակոծեն բաց քաղաքները, Պարսելոնա, Վալենցիա եւայլն, իր կարգին կրակի բռնեց Սալամանքան եւ ուրիշ ազգայնական քաղաքներ: Ասոր վրայ ազգայնականները առջի օր կրակ տեղացին Քաթալոնիոյ տիերուն վրայ: Տասնըմէկ ռումբեր ինկան Ֆրանսական հողին վրայ, Փէրփինեանի մօտ: Մի - այն մէկ վայրի մէջ 30 հոգի սպաննուեցան եւ 40 հոգի ալ ծանրապէս վիրաւորուեցան :

Կիրակի օր հինգ ազգայնական մարտանաւեր ռմբակոծեցին Վալենցիան: Թերթերը կ'ըսեն թէ մարտանաւերէն երկուքը խտալական են, որոնք վերջերս զօր. Ֆրանքոյի նաւատորմին կցուեցան, սպանիական անուններով :

ՍՊԱՆԻՈՑ օտար կամաւորները ետ կանչելու համար, ոչ - միջամտութեան յանձնախումբը նոր ժողով մը գումարեց Լոնտոնի մէջ: Այս առթիւ հաշիւ եղած է որ 3.000.000 անգլ. ոսկի պէտք է այս գործին համար եւ աւտր 400.000 ոսկին բաժին կ'իյնայ Անգլիոյ: Խնդիր է թէ Ֆրանսա, Գերմանիա, Իտալիա եւ Ս. Միութիւնը պիտի ուզե՞ն իրենց համապատասխան բաժինն ստանձնել :

ՊԱՐԳԵՒԱԻՈՐ ՄՐՑԱՒՈՒՄ ՄԸ ՖՐԱՆՍԱ ԾՆԱԾ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Պատանի մը 400 ֆրանք եւ երկու տարեկան «Յառաջ» կը տրամադրէ

Ինչպէս հաղորդած էինք կիրակի օր, Մարսէյլ ծնած եւ Ֆրանսական դըպրոցի մէջ կրթուած պատանի մը, Լեւոն Ղեւոնդեան, որ Ֆրանսերէն յօդուածներ կը գրէ հայկական չունչով, 400 ֆրանք եւ երկու տարեկան «Յառաջ» դրած է մեր տրամադրութեան տակ, մրցում մը հաստատելու համար :

Տղան կարպացած ըլլալով Ֆրանսախօս հայ պատանիներու մասին գրութիւններ՝ «Յառաջ»ի մէջ, որմանց կը հաւատայ թէ «Հայրենասիրական նոր թափ մը ծնած է արտասահմանի հայկական անկայուն նոր սերունդին մէջ, այն Հայերուն մէջ որ պարտաւոր են յարգել հիւրընկալ երկիրը եւ պաշտել իրենց նախահայրերուն հայրենիքը: Անոնք կրնան ապացուցանել իրենց հայրենասիրական զգացումները, բայց պէտք է օգնել եւ բարոյական նեցուկ ընծայել »:

Ուրեմն 400 ֆրանքը եւ երկու տարեկան «Յառաջ»ը տրամադրուած են այս առաջադրութեամբ :

Պատանին միեւնոյն առեն մշակած է մրցման պայմանները :—

1.— Մրցումին նիւթը պիտի ըլլայ փոքր շարադրութիւն մը հայրենիքի մասին (Patrie), (անշուշտ հայկական հայրենիք) :

2.— Մրցումին մասնակցողները պէտք է ծնած ըլլան Ֆրանսա (նշանակել խաղաք եւ նահանգ), 17 տարեկան եւ աւելի պակաս :

3.— Պէտք է աշակերտ ըլլան որ եւ է ֆրանսական դպրոցի (յիշել անունը) եւ ի հարկին ներկայացնեն դպրոցին տեսչութեան վկայականը :

4.— Մրցումին կրնան մասնակցիլ մանչ եւ աղջիկ: Գրել անուն, մականուն, հասցէ, ինչպէս եւ ծնողքին հաւանութիւնը :

5.— Ձեռագիրները պէտք է գրել գրիչով, թուղթի մէկ երեսին վրայ, եւ երկու օրինակ, մէկը ղրկելով «Յառաջ»ի խմբագրութեան, միւսը՝ հետեւեալ հասցէին.— Ghévontian Léon, 7a. Rue des Petites Maries, Marseille :

6.— Ձեռագիրները կ'ընդունուին մինչեւ 25 մարտ 1938:

7.— Քննիչ յանձնախումբը (ժիւրի) պիտի կազմուի նախագահութեամբ «Յառաջ»ի խմբագրին :

8.— Սահմանուած պարգեւները (400 ֆրանք եւ երկու տարեկան «Յառաջ») պիտի բաժնուին հետեւեալ ձեւով.—

Ա. ՄՐՑԱՆԱԿ.— 200 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «Յառաջ»:

Բ. ՄՐՑԱՆԱԿ.— 150 ֆրանք: Գ. ՄՐՑԱՆԱԿ.— 50 ֆրանք: Դ. ՄՐՑԱՆԱԿ.— Մէկ տարեկան «Յառաջ»: (Այս վերջինը ամէնէն փոքր եւ ընդունակ թեկնածուին) :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈՒԹ ՄԱՀԱՊԱՐՏՆԵՐԸ

»»» • ««

Կիրակի օր հրատարակած էինք երեւանի ութ ամբաստանեալներուն դէմ արձակուած պաշտօնական մահավճիռը:

« Ս. Հայաստան»ի դեկտեմբեր 30 թիւին կենսագրական տեղեկութիւններէն կ'երեւայ որ երկուքը Թրքահայեր են,— մէկը՝ Թորոս Մկրտիչի Թորոսեան, ծնած 1898ին, «Բաշքէօյ գիւղացի» (Թուրքիա): Կրնա՞ք իմանալ թէ ո՞ր տեղացի է այս դժբախտը, «բարձրագոյն կրթութեամբ»: Կենսագրականը կ'ըսէ թէ ամուսնացած է եւ ծառայած՝ «ցարական եւ Դաշնակցական բանակներում»: Միւսը՝ Արամ Յակոբի Մելիոնեան, ծնած է 1886ին, «Վրաստէս գիւղացի» (Թուրքիա): Դարձեալ անորոշ կը մնայ ծննդավայրը, առանց քաղաքի կամ նահանգի: Կենսագրականը կ'ըսէ թէ ունէր բարձրագոյն կրթութիւն, եղած է անդամ Խ-էր կուսակցութեան, մինչեւ 1920, ամուսնացած է եւ անկուսակցական :

Քանի մը տեղեկութիւններ ալ՝ միւս վեցի մասին.— Վարդան Ալէքսանի Մամիկոնեան ծնած է 1898ին, Թիֆլիս: եղած է հողային գործավար 1934էն 1936, ձերբակալութենէն առաջ՝ տնօրէն պետական դրամատան, ամուսնացած: Միխայէլ Աւետիսի Եփզիբաբեան ծնած է 1902ին, Աչտարակի Բիւրական գիւղը: եղած է նախկին վարիչ գիւղատնտեսական բաժնի : Արշակ Ստեփանի Շահնազարեան ծնած է 1901ին, Սիսիանի Բռնակոթ գիւղը , նախկին պետ Անտնապահական վարչութեան: Գավրիլ Յարութիւնի Քալանթարեան ծնած է 1898ին, Ախալքալաքի Մինքէնդ գիւղը, նախկին պետ անտնապահական վարչութեան եւ փոխ - գործավար հողագործութեան եւն.: Շաւարշ Միխայէլի Տէր Աւագեան ծնած է 1896ին, Միկոյեանի շրջանի Այար գիւղը, նախկին վարիչ անտնապահական վարչութեան ծրագրի բաժնին, նախկին Դաշնակցական , յետոյ անկուսակցական, ամուսնացած: Աշոտ Ասատուրի Մադաթով ծնած է 1896ին, Թիֆլիս, 1918ին ծառայած է Դաշնակցական բանակին մէջ, նախկին վարիչ հողային գործավարութեան ծրագրի բաժնին :

Ցաջորդով՝ «դատավարութեան» մանրամասնութիւնները :

ՄԷԿ ապատասխս ամբողջ երկրին համար

Ինչպէս հաղորդած էինք, Շօթանի կառավարութեան առաջին գործերէն մէկն եղաւ ամբողջ ազգ. պաշտպանութեան համար նշանակել մէկ սպարապետ, զօր. Կամլէն: Լոնտոնի մէջ մասնաւոր նշանակութիւն կուտան այս տնօրինութեան, զայն վերագրելով միջազգային կացութեան ծանրութեան: Իրրեւ նախագահը միացեալ սպայակոյտին, զօր. Կամլէն փաստօրէն կը դառնայ ընդհ. սպարապետ՝ պատերազմի պարագային: Այսպէս կը գրաւէ ճիշդ այն դիրքը ինչ որ մարշալ Պատոլիօ Իտալիոյ մէջ, բայց քիչ մը տարբեր՝ մարշալ Պլոմպէրկի դիրքէն (Գերմանիա) :

« Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի զինուորական խմբագիրը, զօրավար մը, այս առթիւ դիտել կուտայ թէ Ֆրանսայի մէջ միշտ զգուշացած են չափէն աւելի լիազօրութիւններ տալ զինուորի մը: Կառավարութիւնը քանի դէպի ձախ դնաց, այնքան զօրացաւ այս տրամադրութիւնը :

Այնպէս որ, միայն բացառիկ պարագաներ կրնային հարկադրել այս պաշտօնին հրաւիրելու Զօր. Կամլէնը: Առանձին օդատորմիղի մը ստեղծումը Ֆրանսայի ինչպէս ուրիշ երկիրներու մէջ պատճառ եղած է որ բանակը եւ օ -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԵՋ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ի՞նչ կ՚ըսեն գրքերը

Ինչպէս ամէն տարի, նոյնպէս ալ այս տարի, Նոր Տարուան առթիւ, գրքի խանութներու մէջ մեծ ցուցադրութիւն մը կազմակերպուած է։ Ամէն կողմ, գրքերու ցուցակներ կը բաժնուին, ուր կարելի է տեսնել, թէ ինչ նոր հրատարակութիւններ կը պատրաստուին։

Ուրախալի է, որ այս տարի ալ, գրքի ծախքերը չեն նուազած։ Ընդհակառակը, աւելցած են։ Ասիկա կը նշանակէ, որ գրքի հանդէպ հետաքրքրութիւնը կը մեծնայ։ Ինչպէս ամէն տարի, նոյնպէս ալ այս տարի, գրքերու մեծ մասը կը կազմեն վէպերը։ Ասոնք կը ներկայացնեն ամէն տեսակ ճաշակներ։ Ամէն տեսակ ոճեր։ Ամէն տեսակ գաղափարներ։ Ամէն տեսակ ուղղութիւններ։ Ամէն տեսակ հոգեբանութիւններ։ Ամէն տեսակ կեանքեր։ Ամէն տեսակ մարդիկ։ Ամէն տեսակ ազգութիւններ։ Ամէն տեսակ ազգային կամ միջազգային հարցեր։ Ամէն տեսակ ... ամէն տեսակ։

ՅԻՇԱՏԱԿ

— Մ՚ԻՆՉ ՀԱՄԱՐ ՉԵՍ ՄՈՌՆԱՅ, ՈՐ ՀԱՅՐՍ ՄԱՀՈՒՆ Է, ՈՐ ՀՈՐՍ ՈՒ ՈՐԴԻՆ ԵՍ ԵՄ, ՈՐ ՄԱՅՐՍ ՈՒ ՈՐԴԻՆ ԵՍ ԵՄ, ՈՐ ՀՈՐՍ ՈՒ ՈՐԴԻՆ ԵՍ ԵՄ...

Ձայնը կտրուեցաւ, ինչպէս որ կտրուած է ջրհորի պարանը, երբ ջուրը հասած է անոր ծայրին։ Ու ես, որ ականջ դրած էի անոր խօսքերուն, ինքս ալ կտրուեցայ, ինչպէս որ կտրուած է ջրհորի պարանը, երբ ջուրը հասած է անոր ծայրին։ Ու ես, որ ականջ դրած էի անոր խօսքերուն, ինքս ալ կտրուեցայ, ինչպէս որ կտրուած է ջրհորի պարանը, երբ ջուրը հասած է անոր ծայրին։

— ՄԱՐԴԻԿՍԵՆ, ՄԱՐԴԻԿՍԵՆ, ՈՎ ԿԱՅ ԱՅՍՏԵՂ...

Ես ինքզինքս կորսնցուցած էի, ինչպէս որ կորսնցուցած է ճամբան այն ճամբորդը, որ ամբողջ գիշեր քալած է անապատին մէջ, առանց ճամբան գտնելու։ Ես ինքզինքս կորսնցուցած էի, ինչպէս որ կորսնցուցած է ճամբան այն ճամբորդը, որ ամբողջ գիշեր քալած է անապատին մէջ, առանց ճամբան գտնելու։

— ՄԱՐԴԻԿՍԵՆ, ՄԱՐԴԻԿՍԵՆ, ՈՎ ԿԱՅ ԱՅՍՏԵՂ...

Ձայնը կը հեռանար, կը հեռանար, կը հեռանար, ինչպէս որ կը հեռանայ ամպրոպին ձայնը, երբ ամպրոպը կ՚անցնի ուրիշ տեղեր։ Ես ալ կը հեռանայի, կը հեռանայի, կը հեռանայի, ինչպէս որ կը հեռանայ ամպրոպին ձայնը, երբ ամպրոպը կ՚անցնի ուրիշ տեղեր։ Ես ալ կը հեռանայի, կը հեռանայի, կը հեռանայի, ինչպէս որ կը հեռանայ ամպրոպին ձայնը, երբ ամպրոպը կ՚անցնի ուրիշ տեղեր։ Ես ալ կը հեռանայի, կը հեռանայի, կը հեռանայի...

— ՄԱՐԴԻԿՍԵՆ, ՄԱՐԴԻԿՍԵՆ, ՈՎ ԿԱՅ ԱՅՍՏԵՂ...

Ձայնը կը հեռանար, կը հեռանար, կը հեռանար

դատարմիղը բոլորովին տարբեր տեսակէտներ ունենան իւրաքանչիւրի դերի մասին՝ ապագայ պատերազմի մը մէջ: Այժմ սպարապետի մը անուանումը վերջ կուտայ այդ անստուգութեան: Անոր պարտականութիւնը պիտի ըլլայ վճռել թէ ի՞նչպէս պիտի դասաւորուի օդատորմիղը:

Զօր. Կամլէն ծնած է 1872ին եւ փայլուն ասպարէզ մը բոլորած: Մարա - ջախտ ժոֆրի հրամանին տակ էր Մառնի ճակատամարտին առեն: Կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած է նաեւ Սուրիոյ եւ Մարոքի մէջ, պատերազմէն վերջը: Մեծ վստահութիւն կը վայելէ բանակին մէջ:

*** Գերմանիոյ մէջ ալ մեծ ուշադրութիւն գրաւեց միակ հրամանատարի դրութեան հաստատումը, ինչ որ բնականաբար պիտի առաջնորդէ բանակին վերակազմութեան եւ զօրացման:

Ի՞նչ է ճափոնի ուզածը

Պ. Հիրօթա, ճափոնի արտաքին նախարարը, ճառ մը խօսելով խորհրդարանին մէջ, յայտարարեց.

— «Ճափոն հողային տենչեր չունի, ոչ ալ կ'ուզէ հիւսիսային Չինաստանը բաժնել երկրի մնացեալ մասէն: Ճափոն ուրիշ բան չի պահանջեր Չինաստանէն եթէ ոչ գործակցութիւն՝ յօդուտ երկու երկիրներուն բարօրութեան: Նոյնիսկ ներկայ թշնամութեանց սկիզբէն ի վեր, Ճափոն կը սպասէ Չինաստանի գործակցութիւնը, ապահովելու համար խաղաղութիւնը արեւելեան Ասիոյ մէջ: Շնորհիւ զերմանական կառավարութեան բարեխօսութեան, Ճափոն վերջին պատեհութիւն մը ընծայեց չինացի ազգայնականներուն, առաջարկելով հետեւեալ պայմանները.— 1. Դադրեցնել Չինաստանի բոլշեւիկասէր, հակաճափոնական եւ մակամանչուրիական քաղաքականութիւնը, ինչպէս եւ գործակցիլ Ճափոնի եւ Մանչուրիոյ հետ, պայքարելու համար համայնավարութեան դէմ:— 2. Ապագային գօտիներ հաստատել Չինաստանի մէջ.— 3. Տնտեսական համաձայնութիւն մը ստորագրել Ճափոնի, Չինաստանի եւ Մանչուրիոյ միջեւ.— 4. Հատուցանել Ճափոնի պատերազմական ծախքերը»:

Նախարարը յետոյ բարեկամական հաւաստիքներ ընծայեց Մեծն Բրիտանիոյ, ինչ որ լաւ տպաւորութիւն գործեց Լոնտոնի մէջ:

Այս առթիւ վարչապետն ալ խօսք առնելով, յիշեցուց թէ Ճափոն հարկադրուած է այսուհետեւ չատ աւելի մեծ զոհողութիւններ կատարելու քան մինչեւ հիմա:

*** Ցաջորդ օրը եմտական նախարարը յայտարարեց թէ Ճափոն պատրաստ է մինչեւ 262 միլիառ ֆրանք ծախսելու, (1160 — 1750 միլիոն անգլ. ոսկի) պատերազմին համար, առանց տկարացնելու ազգային եկամուտները: Նախարարը չուզեց աւելի բաց խօսիլ այս վիթխարի գումարին աղբիւրներու մասին:

Հրեական խնդիրը Ռումանիոյ մէջ

Պ. Կոկա, Ռումանիոյ վարչապետը, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ Պերլինի լրագրական գործակալութեան թղթակցին:

— «Մեզի համար միայն մէկ միջոց կայ վերջնապէս լուծելու հրէական խնդիրը,— բոլոր Հրեաները տեղափոխել տակաւին ազատ մնացած երկիր մը եւ հրէական պետութիւն մը հիմնել մեզմէ կարելի եղածին չափ հեռու: Եթէ Հրեաները չյաջողին ապացուցանել թէ կրնան իրենց աշխատանքով ապրիլ, ապացուցած պիտի ըլլան թէ արժանի չեն ապրելու»:

Վարչապետը միեւնոյն առեն կ'ընդունի թէ «համայնավարութիւնը ամենածանր վտանգն է Ռումանիոյ համար». հետեւաբար համապատասխան միջոցները ձեռք պիտի առնուին: Կառավարութիւնը որ եւ է խորական տնօրինութիւն պիտի չընէ հունգարական փոքրամասնութեան դէմ: Պ. Կոկա այս առթիւ չերմապէս դովեց գերմանական փոքրամասնութիւնը:

*** Ռումանիոյ պաշտօնաթերթը հրամանագիր մը հրատարակեց յունուար 22ին, ստացական հպատակութեանց մասին: Այս հրամանագրին համաձայն, պիտի վերաբաժնուին **1918** դեկտեմբեր 1էն ի վեր ստացուած հպատակութիւնները: Բոլոր բազաքապետները պարտաւոր են **30** օրուան պայմաճածամի մը մէջ ցուցակագրել հպատակ դարձած բոլոր Հրեաները, անհրաժեշտ մանրամասնութիւններով: Իրենց իրաւունքները արժեցնելու համար, ցուցակագրուած անձերը դատարաններուն պիտի ներկայացնեն վաստակութիւններ՝ ապացուցանելով թէ ռումանական հողի վրայ ծնած են, կամ իրենց գինուորութիւնը Ռումանիոյ մէջ կատարած են եւն.: Հակառակ պարագային, հպատակութիւնը պիտի ջնջուի:

Նորութիւններ կարմիր բանակին մէջ

Քրասնայա Զվէզտա, կարմիր բանակին պաշտօնաթերթը, յօդուածով մը կը բացատրէ նոր կանոնագիրը, որ պիտի յաջորդէ 1924ի ուժամեայ կանոնադրին:

Նոր կանոնագրութեան համաձայն, իւրաքանչիւր զօրական պարտաւոր է «գինուորական գաղտնիքը պահել միչտ, ամէն տեղ եւ ամէն պարագայի մէջ», համաձայն Սթալինի պատուէրին որ կ'ըսէ.— « Ցորչափ զոյութիւն ունի դրամատիրական չրջապատը, զոյութիւն պիտի ունենան նաեւ քանդիչ խուխտարներ եւ ահաբեկիչ լրտեսներ, ղրկուած՝ օտար պետութիւններու լրտեսական կազմակերպութեանց կողմէ »:

Կանոնագրին 6րդ յօդուածը կը տրամագրէ.—

« Զինուորը պէտք է առանց վիճաբանութեան կատարէ իր պետերուն հրամանները, բացի այն պարագայէն երբ այդ հրամանները յայտնապէս եղեռնական են: Զինուոր մը եթէ յայտնապէս եղեռնական հրաման մը առանայ, պէտք է անմիջապէս տեղեկացնէ աւելի բարձրաստիճան պետի մը եւ զինուորական լիազօրին »:

24րդ յօդուածը պարտաւորիչ կը դարձնէ յոդնակի խօսակցութիւնը: 336րդ յօդուածը կը պատուիրէ ձին նկատել «իրրեւ ղենքի ընկեր մը եւ խնամել իրրեւ ազգային թանկագին սեփականութիւն մը»:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Պ. ԼԷՈՆ ՊԼՈՒՄ դժբախտութիւնն ունեցաւ կորսնցնելու իր կինը, Թէրէզ, որուն հետ ամուսնացած էր եօթը տարիէ ի վեր: Հանգուցեալը չատ զարգացած կին մըն էր, եւ մեծ պատերազմին եղած է հիւանդապահ:

ԵՐՈՒՍԱղԷՄի մէջ կԱՅՈՒԵՑԱՆ երկու Արաբներ, որոնք զէնք պարպած էին անգլիացի ոստիկաններու վրայ:— Երուսաղէմէն վեց քիլոմեթր հեռու, կրակ մը մոխիր դարձուց Մոցայի հրէական գաղութին կղմինարի գործարանը: Նիւթական վնասը՝ 10,000 ոսկի: Կը կարծուի թէ դիտմամբ ձգուած է հրդեհը:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ որոշած ըլլալով միայն մէկ հիւպատոսութիւն պահել Անգլիոյ մէջ, այս վերջինն ալ որոշեց ջնջել Մոսկուայի հիւպատոսութիւնը եւ միայն ընդհ. հիւպատոս մը պահել Լէնինկրատի մէջ:

ԿՐԱԿ ՄԸ ՈՁՆԶԱՅՈՒՑ Հանքէուի խորհրդային դեսպանատունը (Չինաստան): Կը կարծուի թէ չարամտութեամբ ձգուած է հրդեհը:

ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ դէմ կատարուած հետապնդումներու չնորհիւ, մինչեւ հիմա ձերբակալուած են 53 ամբաստանեալներ, առաջամապէս ազատ ձգուած են 14 հոգի, իսկ փախած են 9 հոգի: Հաստատուած է թէ կոմիտէին անդամները նշանառութեան փորձեր կը կատարէին Փարիզի չրջականները: Մուդարկութեանց հետեւանքով երեսուն հանուած են 16 գնդացիր, 250 հրացան, 400 թրատօսի եւն. եւն.: Կը կարծուի թէ տակաւին չատ աւելին կը փամփուշտ, 175 քիլօ պայթուցիկ, 900 կաշիէ բաճկոն, 200 անջրանցիկ տա - բատ, 400 գօրագօտի եւն. եւն.: Կը կարծուի թէ տակաւին չատ աւելին կը գտնուի դաւադիրներուն քով, մանաւանդ գաւառի մէջ:

ՍԱՏԱՆԱՅԻ կղզիէն արձակուած ըլլալով Փարիզ հասան 63 թիապարտներ: Դեռ ուրիշներ ալ պիտի գան եւ այլեւս թիապարտներ պիտի չղրկուին այդ հեռաւոր աքսորավայրը: Շատերը ժամանակէն առաջ ծերացած, այլանդակուած են:

22 ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ խեղդուեցան Դանուբի մէջ, երբ չոգենաւային պտոյտ մը կը կատարէին: Բոլորն ալ 8 — 10 տարեկան էին: Կ'ըսուի թէ ուսուցիչն ալ խեղդուած է եւ միայն նաւավարը կրցած է ազատիլ, ռումանական ջուրերէն լողալով դէպի Եուկոսլավիոյ ափերը:

Հ. Յ. Դ.

Փառիզ

Հ. Յ. Դ. Փարսէյլի Շրջ. կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ ՌՈՍՏՈՄ եւ ԻԵԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐու եւ ՎԱՀԱԳՆ խումբի բոլոր ընկերները ցորեքշաբթի (26 յունուար) երեկոյեան ժամը 8ին «Շահիրիկեան» սրահին մէջ: Ներկայ պիտի ըլլայ կոմիտէի ներկայացուցիչը: կարեւոր օրակարգ:

Գահատ

ՓՐԷՄԼԻՆ-ՊԻՍԷՔՐի «ՄԿՐՏԻՉ ԵՕՓՆԵՂԲԱՑՐԵԱՆ» խումբի ժողովը 27 յունուար, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական վայրը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ԵՒՐՈՊ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle de Géographieի մէջ

184 Bld. St. Germain

Մանրամասնութիւնները յայտրդ.

ՐԱՖՖԻ խմբակի դասախօսութիւնը 27 յունուար Ցորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին Քաֆէ Մէֆիսթոյի մէջ: կը խօսի Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ:

ԵՐԱԺՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ի. ՊԻԼՊԻԼԵԱՆ (երգչուհի) Ֆ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ (ջութակահար)

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՑ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԺԱՄԸ 2ԻՆ

ՍԱԼ ՇՕՓԷՆԻ ՄԷՋ. **8 Rue Daru**, ՓԱՐԻԶ

Հայկական եւ եւրոպական ճոխ յայտագրով

Գիներ՝ 25, 20 եւ 10 ֆրանք

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ

GRAND HOTEL DU LOUVRE ET DE LA PAIXի չքեղ սրահներուն մէջ, 53 La Canebière

Գեղարուեստական խնամուած բաժին կարող արուեստագէտներ կը նուագեն ՄԱՔԻԷՕի հռչակաւոր ՈՒՕՆՏԸՐ ճաղը: Մուտք 12 ֆր.:

„ՀԱՅ ԵՐԳԻ ՕՐ"Ը ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆՒՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ-ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ *MR. HENRI TASSO*Ի ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ **ՕՐԱ ՊԱՐԹԵԼԵՄԻՆԻ**

ԿՐ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 80 ՀՈԳԻՆՈՑ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳԱՀՈՒՄԲԸ

Տեղի կունենայ 13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ժամը 17ին

SALLE PRATԻ ՄԷՋ, **150 Rue Paradis**

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱՌՕՒՄԲԻ

Տարեկան պարահանդէսի ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ կիրակի 6 փետրուար, ժամը 16էն կէս գիշեր FOYER RUSSEի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio: Գեղարուեստական բաժին, Ճազ, Պիւֆէ:

Մէթրօ Alma - Marceau

ՆԱՒԱԿԱՏՈՒՏԿ

8 — 14 Յունուար

ԱՆԻԷՒ, Ց. Ազ.— 50:
ՖՈՒՆՈՂ, Փապ.— 40:
ՊՕՐԼՓԵՒ, Հ. Ա.— 40:
ՅԱՐԼԻԻՄ, Վ. Գ.— 75:
ՄՕՐԼԻՕՒԼ, Պար.— 40:
ՓԻՒՓԷ, Տիկին Ս. Գ.— 150:
ՎԻԼԼԷՕՐՊԱՆ, Պեար.— 75:
ՎԵԶԻՆ, Պետ.— 77:
ՆԻՄ, Իչխ. Ա.— 40:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Շ. Հ.— 150:
ՌՈՒՍԼ ՎԱՄԼ, Ց. Պ.— 150:
ՊՈՒԱ ՖՈՒՆՈՂ, Տիկ. Պ.— 158:
ԼԱՆՍԼԷՑ, Աւ.— 40:
ՊՈՒԼՈՆԵԼ, Դ. Գար.— 150:
ՓԱՐԻԶ (16), Պուն.— 75:
ԿՐԸՆՈՊԼԸ, Ա. Սպ.— 150:
ՊՈՒՐԿ, Զէթ.— 75:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Վ. Հ. Մխիթ.— 50:
ՆԻՄ, Գաղ.— 70:
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Ա. Գ.— 40:
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Գ. Գ.— 40:
ՊԼԱՆ ՄԷՆԻԼ, Գասպ.— 155:
ՎԵԶԻՆԻ, Մոսկ.— 37.50:
ԱՆԻԷՒ, Բար.— 75:
ՍՈՒ ՊՈՒԱ ՄՕՊՔՕԺ, Լար.— 150:
ԼԻՈՆ, Զ. Փլ.— 75:
ՔԱՆ, Ս. Ա.— 40:
ՄՈՆՍԹՐՈԼ, Մ. Աը.— 75:
ԼՈՆՏՈՆ, Կիսմ.— 250:
ՅԱՐԼԻԻՄ ՓԼԱԺ, Ա. Ե.— 100:
ԹՐԻՓՈԼԻ, Հ. Ա.— 84.90:
ՊԼՐ ԼԱ ՊԱՍԿ, Գ. Վ.— 75:
ՊՈՐՏՕ, Գործ.— 366.80:
ՈՒԱՐԶԱԶԱԹ, Գբլ.— 50:
ՄԼՕՏՒՕՆ, Ռէյ.— 75:
ՆՓԻՆԼԷՑ, Ա. Տէր Ե.— 110:
ԲԱԼՕՏԻԼՒ, Պօլ.— 100:
ՍԻՆԿԻՆԿ, Թաց.— 220:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ ծանօթներուս, հայրենակիցներուս, բարեկամներուս եւ ընկերներուս որ անմխիթար չձգեցին զիս, հոգեպէս մխիթարեցին, նիւթապէս օգնեցին Մարսէյլ Փրատոյի կարմիր Խաչի Բժշկարանին մէջ, ուր դժբախտութեան հետեւանքով ալ երիկամունքս հանեցին դեկտեմբեր 9ին:

Ոսկան Յովակիմեան

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Demesme — PARIS (13)

Alimentation „TRÉVISE"

Իր անմահական ուրճով

Café "HAREM"

հանուածպանձներու համար մեծագոյն - նակ էիլօն՝ **14** ֆրանք:

Ամէնէն ճոխ եւ ազան մթերանոց արեւելեան ընտիր նպարեղէններու

5 ԱՌ. ՀԱՐԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ՉԵՂՔ

Հեռաձայնով պատուէրներ կը ղրկուին կոյն:

Tél. Taitbout 40—63

30, Rue de Trévise Paris (9) Metro Cadet

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ դերգ նորուղղ հայ աղջիկներ (16—19 տարեկան) սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք: Ներկայանալ իրենց ծնողքին հետ, 9, Ա. Աշճեանի, 172 Fbg. St. Honoré Թել. Elysée 38—25:

ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

31, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ձերմակեղէններու, Քրիքօթաժի, գուլպաներու եւլն.եւլն. Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած գիներով

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *գիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փոխադրներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը մնանձնէ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, դաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթարալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Փողոցային արկածներու ենթարկուած չքաւորներուն կատարյ կանխաւճար առանց տոկոսի եւ միջնորդէքի: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 եւ 5—7:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

Ղեկավար Տ. ՕՆՈՍԵԱՆ

15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine

Tél. Observatoire 13 - 45

Հեռաձայնել երեկոները 8էն վերջ

Հայկական, եւրոպական եւ կովկասեան եղանակներ: Միակ նուագախումբը հաճելի դարձնելու համար ձեր հանդէսները, հարսնիքները եւ հաւաքոյթները:

Վ. ԻԶԳԱԼԱՑԵԱՆ

ՓՈՐՁԱԳԷՏ - ՀԱՄԱՐԱԿԱԼ

Հաշիւներու արձանագրութիւն - Տուրքերու յայտարարութիւն եւ գործերու հետապնդում:

Մեքենագրութիւն եւ բազմագրութիւն (duplicateur)

Ընդունելութեան ժամեր.— երկ. չաբթի, Ցորեքշաբթի եւ Հինգշ. ժամը 5էն 7, 18, Cité Trévise, Մէթրօ Cadet:

Երեքշաբթի, Ուրբաթ եւ Շաբ. ժամը 5էն 7, 9, Rue Jouye - Rouve Մէթրօ Belleville եւ Pyrénées

Հեռաձայն Mel. 50—09:

ԳՈՐԾ ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ

Գործ կը փնտռէ Հայ երիտասարդ օրիորդ մը, տնական աշխատանքներու կամ փոքրիկներ նայելու համար: Դիմել՝ «Յառաջ»ի Վարչութեան:

ԾԱԽՈՒԻ Է

Տէր Շաւարշ Քէնյ. Թէրզեան Գամօնի մէջ, La Rosière, 93 Bld. de la Figon, *իր ունեցած 10 փիէսներց տունը— որ ունի լուր, կազ, էլեկտրականութիւն եւ 300 մէթր տարածութեամբ պարտէզ, կը ծախէ կանխիկ եւ առանց տակարկութեան 85,000 ֆրանքի: Գնել փափաքողները կրնան այցելել չէնքը:*

Դիմել՝ Père Terzian, 13 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille,

ԺԱՄԱԳՈՅՑԻ ԵՒ ԳՈՀԱՐԵՂԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

261, Rue du Fbg. St. Martin

Métro: Louis Blanc et Jaurès

ՓՆՏՐԵՑԷՔ ԵՒ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

Երգիծաթերթ՝ «ՄԵՂՈՒ»

փարիզի եւ շրջակայքի Յառաջի ցրո

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ամերիկ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՉՈՐԵՔՇԱԹԻ
26
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
26 JANVIER
1938

ԺԴ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3638 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒՐԻՇ ՀԱՐՑԵՐ ԵՒ ՏԵՍԱԿԻՑՆԵՐ

Հարցումներուն հետ, կարգ մըն ալ խորհրդածութիւններ՝ Նանսէնեան դրոշմաթուղթի հասոյթներու բաշխման առթիւ :

Երկկ ըսինք թէ լրիւ տեղեկութիւններ չունինք յանձնախումբին իրաւասութեանց եւ բաշխումի գործողութեանց մասին :

Իսկապէս պայմա՞ն է որ յանձնախումբը անմիջապէս եւ աչ ու ձախ բաժնէ եւամսեայ եւամսեայ գոյացած հասոյթները : Եւ նպաստընկալներն ալ միայն իրենց ստացած գումարները բաշխելու, սպառելու պաշտօ՞ն ունին :

Եթէ այդպիսի պայման ալ դրուած ըլլայ, չի կրնար տրամաբանական ըլլալ :

Տարրական տրամաբանութիւնը կ'ըսէ թէ յանձնախումբը մատակարար մարմին է, եւ ոչ թէ նպաստաբաշխ մեքենայ :

Այս վերջին գործին համար պէտք չկար վեց հոգինոց ժողով մը կազմելու : Իսկ երբ զայն համարինք մատակարար մարմին, տրամաբանօրէն կը ծագին հետեւեալ հարցերը.—

1· Յանձնախումբը պարտաւոր է ի պահ դնել իր ստացած գումարները, եւ անոնց բաշխումը կատարել՝ նախ ուսումնասիրելով պահանջները :

2· Այդ ուսումնասիրութիւնը կը պահանջէ պրպտել - տուգել թէ իսկապէս օգնութեան պէտք ունի՞ այսինչ կազմակերպութիւնը, եւ ո՞րքան գումարի, այս անգամ :

Իրողութիւն է որ չատ մը կազմակերպութիւններ առանց Նանսէնեան նպաստին ալ կը պահէին իրենց գոյութիւնը եւ գործունէութիւնը : Իսկ հիմա որ յոյս ունին չօչափելի գումար մը ստանալու ամէն եամսեայի, բնականաբար իրենց աչքերը այդ աղբիւրին կ'ուղղեն, երեսի վրայ ձգելով իրենց սեփական միջոցներն ու աշխատանքը : Իսկ ուրիշ Միութիւններ ալ կեդծ գոյութիւն մը կը քաչքչեն, պարզապէս այդ նպաստը ապահովելու համար. ինչպէս որ զանազան թերթեր լոյս կը տեսնեն, տարին քանի մը թիւ, ամէն երկրի մէջ ալ, որպէսզի կարենան ծանուցում - նը– պաստ (սիւպվանսիօն) գանձել :

3· Եթէ ընդունուի մատակարարութեան սկզբունքը, ոչ մի - այն բաշխումը մատակի կամ ատրի տպատուրութիւն չի գործեր, այլ եւ ուրիշ գաղութներ ալ կ'օգտուին, եւ պէտք է որ օգտուին :

Թող « օրէնքէ դուրս» չհամարուի այս տեսակէտը :

Կարողութիւնները, կարօտութիւնները, պահանջները կը տարբերին երկիրէ երկիր եւ գաղութէ գաղութ : Եթէ այս երկրին իշխանութիւնը հարկ դատած է Ֆրանսահայ ժողովուրդի վիզին փաթթել Նանսէնեան դրոշմաթուղթի տուրքը, այդ չի նշանակեր թէ անոր ամբողջ եկամուտը պէտք է վայելեն միայն այս գաղութին գոյնզգոյն, երբեմն անվաւեր կամ անարժան կազմակերպութիւնները : Մենք այս տնօրինութեան մէջ կը տեսնենք փոխադարձ օգնութեան սկզբունք մը : Պետութիւնը կը գանձէ ունեցողէն, օգնելու համար չունեցողին :

Արդ, չունեցողները շատ աւելի մեծ թիւ մը կը կազմեն Ֆրանսայէն դուրս : Անոնք իրաւունք ունին սպասելու որ, երբեմն իրենց ալ բաժին հանուի, գոհացնելէ վերջ մեր գաղութին բոլոր անհրաժեշտ եւ ապագուցուած պահանջները :

Օրինակ, ինչո՞ւ կարելի չէր այս անգամուան պատկառելի գումարէն, 129,054 ֆրանք, 5 — 10,000 ֆրանք ալ բաժին հանել Սուրիոյ, Յունաստանի, Պուլկարիոյ կամ Հեռաւոր Իրաքի կարօտեալներուն, գոնէ դպրոցներուն համար :

Փարիզի Ազգաժանիմին «Ցիչէ»ն կրնա՞ր երազին մէջ 8000 ֆրանք ճարել մէկ անգամէն, իբրեւ կազանդչէք բաժնելու համար զինուորներու, որոնք թէ կազանդ եւ թէ ծննդատուն ունեցան չնորհիւ երկրին իշխանութեան, մինչ անդին հազարաւոր աշակերտներ դպրոցական տետրակի մը կամ գրիչ – մէլանի կարօտը կը քաչեն :

Այս անգամ իւզուտ գումարներ ստացած են 22 միութիւններ եւ կազմակերպութիւններ, ամբողջ տրամադրելի գումարը մէկ անգամէն սպառելու առաջադրութեամբ : Կարելի չէ՞ր մէկ մասէն 2000, երկրորդ մասէ մը հազարական, երրորդ չարքէ մը 500ական վար դնել եւ պահել, նեղ օրուան համար, և կամ աւելի կարօտ չըրջանի մը համար : Եւ այսպէս ամէն եամսեայի :

Այս խորհրդածութիւնները գրի առած տեղն, գիտենք որ յանձնախումբը սովորութիւն չունի ոչ քննադատութեանց պատասխանելու, ոչ ալ հրապարակային լուսարանութիւն հաղորդելու : Ան ինքզինքը պատասխանատու կը զգայ իր նախագահին՝ Պ. Փանի առջեւ, որ ինչքան ալ չփոյթ ունեցած ըլլայ հայկական կեանքին հետ, չի կրնար ամբողջովին ծանօթ ըլլալ անոր բոլոր մանրամասնութեանց :

Այսպէս ըլլալով հանդերձ, մեր պարտքն է ուշադրութեան յանձնել յուզուած հարցերը, որոնք միայն նիւթական – հաչուական արժէք չունին, այլ եւ բարոյական :

Զափազանց երկար տեւեցին այս անհաւասարի մեթոտները, եւ եթէ չունինք իրաւասու, կեդրոնական իշխանութիւն մը որ բացատրութիւն պահանջէ, այդ չի նշանակեր թէ լռութիւնը իմաստութիւն է :

Յանձնախումբին հետ, անշուշտ պատասխանատուութիւններ ունին նաեւ այն նպաստընկալ կազմակերպութիւնները որ կանոնաւորապէս կը ստանան իրենց սահմանուած բաժինները, բայց պարտականութիւն չեն սեպեր յիշել նաեւ իրենց պարտքը :

Անոնց ամէն մէկը պարտաւոր էր քննութիւն մը կատարել ինքն իր մէջ, հաստատելու համար թէ ունի՞ արդարացուցիչ պատճառներ, ամէն եամսեայի չէք մը գանձելու համար :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ՁԱՄԲԷ ՕՏԱՐ ՀԻՒՊԱՏՈՒՈՆԵՐԸ ԻՆՔՆ ԱԼ ԻՐ ԿԱՐԳԻՆ ՊԱԿՍԵՑՆԵԼՈՎ

Ինչպէս հաղորդած ենք, Ա· Միութիւնը հետզհետէ կը նօսրացնէ օտար հիւպատոսութիւնները, միայն մէկ հատ ձգելով իւրաքանչիւր պետութեան համար, եւ հաւասարութեան հիման վրայ : Այս առաջադրութեամբ, Մոսկուա պահանջած էր որ մինչեւ երկու ամիս փակուի Լէնինկրատի անգլիական հիւպատոսարանը, բայց անգլ· կառավարութիւնը նեղսրտելով, փոխանակ Լէնինկրատի, փակեց Մոսկուայի հիւպատոսական բաժինը, ինչ որ զարմանք եւ տհաճութիւն պատճառեց : Մոսկուայի անգլիական հպատակները այժմ հարկադրուած են 400 մղոն ճամբայ կտրելով Լէնինկրատ երթալու, որպէսզի անցագիր ստանան :

Խորհրդային իշխանութիւնը կ'ուզէ կարելի եղածին չափ օտար աչքէ հեռու պահել Լէնինկրատը : Այնպէս որ, իրագեկներ կը կարծեն թէ ամէն օրինական միջոցի պիտի դիմէ, այդ քաղաքին անգլիական հիւպատոսութիւնը Մոսկուա փոխադրելու համար : Արդարեւ, կը հաւատան թէ Սթալին ինք հրամայած է փակել որ եւ է օտար հիւպատոսութիւն Լէնինկրատի մէջ :

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Ա· Միութիւնը այնքան անհամբեր է օտար հիւպատոսները ճամբելու որ, Իրանը գոհացնելու համար հաւանած է իր տարը հիւպատոսութիւններէն պահել միայն մէկը, փակելով միւս բոլորը, ինչ որ չատ զարմանալի է, երբ նկատենք թէ Ռուսաստան 40 տարիէ ի վեր ամէն ճիգ կը փորձէ խաղաղ թափանցումի համար :

**** Խոմանիա, Լեհոնիա, Շուէտ եւ Նորվեկիա հիւպատոսութիւններ ունին Մոսկուայի եւ Լէնինկրատի մէջ, բայց եթէ պիտի կրնան պահել միայն մէկ մէկ հատ : Ֆրանսայի համար խնդիր չկայ, քանի որ միայն մէկ հիւպատոսութիւն ունի Մոսկուայի մէջ, ինչպէս որ Ա· Միութիւնն ալ մէկ հատ՝ Փարիզի մէջ :*

**** Խորհրդային իշխանութիւնը փակեց Մոսկուայի լեհական թատրոնը եւ ակումբը եւ խափանեց այդ քաղաքին լեհոներէն թերթը : Կ'ըսեն թէ բազմաթիւ լեհոնիացիներ ձերբակալուած են :*

Թուրքիա դաւե՞ր կը սարքէ Կովկասի մէջ

Վերջին լուրերու համաձայն, արդէն իսկ փակուած են մօտ 15 գերմանական, իտալական, ամերիկեան եւ լեհական հիւպատոսութիւններ, հաւատարութեան հիման վրայ : Բարեկամ թրքական կառավարութենէն ալ պահանջուած է փակել Պաթումի, Բագուի, երեւանի, այսինքն Կովկասի բոլոր թրքական հիւպատոսութիւնները : Այդ պարագային Թուրքիա պիտի ունենայ միայն երկու հիւպատոսութիւններ, մէկը՝ Օսէսայի, միւսը՝ Լէնինկրատի մէջ (Ալէքսանդրապոլ) : Իսկ Ա· Միութիւնը ունի երեք հիւպատոսութիւններ Թուրքիոյ մէջ,— Պոլիս, Իզմիր եւ Կարս :

«Ժան»ի թղթակիցը հաղորդելով այս տեղեկութիւնները, կ'աւելցնէ.—

Այս առթիւ կը յիշուի թէ անցեալ տարուան ընթացքին զանազան դաւադրութիւններ երեւան հանուեցան Վրաստանի, Ադրբէյճանի, Հայաստանի (?), Աբխազիոյ, Աճարիոյ հանրապետութեանց մէջ, որոնց բոլորին ալ նպատակն էր, համաձայն խորհրդային թերթերուն, այդ հանրապետութիւնները անջատել Ա· Միութենէն, զանոնք դնելու համար օտար ազդի մը թեւարկութեան տակ : Այս հանրապետութեանց կացութիւնը եմքադրել կուտայ թէ այդ պետութիւնը կրնար ըլլալ Թուրքիան : Նոյն չրջաններու, ինչպէս եւ Թիւրքմենիստանի, Բըրկըզիստանի եւ ուրիշ հանրապետութեանց մէջ, որոնց ժողովուրդները Թուրք-մոնկոլ են կամ քաղաքակրթութիւնը իսլամական է, մամուլը յաճախ կը գրէ թէ արտաքսմանէն վարձուած խոովարարներ քարոզութիւն կը կատարեն ի նպաստ համաթուրանական չարժման :

Օտար տեսուչականները Ռումանիոյ մէջ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն.— *Գաղթային յանձնաժողովը որոշեց մերժել բնակութեան արտօնութիւն տալ այն բոլոր օտարահպատակ առեւտրականներուն որոնք առեւտուր սենեակին մէջ արձանագրուած են 1930էն վերջը : Բացառութիւն պիտի ըլլայ միայն անոնց որոնք երկրին համար օգտակար գործ մը կը կատարեն :*

Սանճաքի խնդիրը եւ "Իւմանիթէ"

Համայնավար պաշտօնաթերթը՝ « Իւմանիթէ », երէկ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէր իր քաղաքական քրոնիկին մէջ, Սանճաքի հարցին առթիւ .—

« Սանճաքի մասին եղած կարգադրութիւնը ցաւագին ազդեցութիւն գործեց Սուրիոյ եւ Լիբանանի ժողովուրդներուն վրայ : Կսկծալի է արձանագրել որ անկախութեան առաջին արդիւնքը եղաւ Սուրիոյ համար իր իշխանութեան կորուստը՝ իր երկրի մէկ մասին վրայ : Պէտք չէ աւելի հեռուն երթալ : Ֆրանսա իրաւունք չունի մոռնալու թէ ֆաշական դիկտատուրայի ենթարկուած եգիպտոսի մը ազգին, իրաքի յեղաշրջական չարժումէն վերջը, Սուրիա Մօտաւոր Արեւելքի մէկ պետութիւնն է որ կրնայ բարելրջուիլ դէպի ժողովրդապետութիւն : Ֆրանսայի պարտականութիւնն է օգնել այդ բարելրջումին, արագօրէն վաւերացնելով Ֆրանքեւսուրիական դաշնագիրը եւ վճռական ընդդիմանալով Սուրիոյ իրաւունքներուն որ եւ է նոր կրճատման : Եթէ տարբեր կերպով չարժի, Պալտուր Ֆօն Շիրախ (Գերմանիոյ երիտասարդական ճակատին վարիչը) կրնայ պարծենալ թէ պարապ ժամանակ անցուցած չեղաւ Սուրիա ճամբորդելով վերջերս : Եւ Ֆրանսայի տկարութիւնը չուտով պիտի դժացուի ափրիկեան ափերուն վրայ ուր կը հսկէ Մուսոլինի : Կ'ուզե՞ն հակաֆրանսական քարոզութեան նոր նիւթեր ճարել ռատիօ Պարիի աղդարարին » :

ՑԱՒԱԼ.— Այս բոլորը լաւ· բայց «Իւմանիթէ»ի խմբագրութիւնը չի՞ գիտեր որ Սանճաքի հարցին մէջ ամէնէն գրգռիչ եւ գիշատիչ դիրքը բռնած է Ա· Միութեան գիւնակիցը՝ Թուրքիա ...

**** Թուրք թերթերը կը գրեն թէ ձեռնհաս իշխանութիւնը արտօնած է « Սանճաք »ին հետ գործածել նաեւ «Հաթայ» անունը, ինչպէս կը պահանջէր Թուրքիա :*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՀԱ, ԹՐՈՒԻՐ, ՍԻՄԵՈՒՆԱԿ, ԾՐՆԱԾ ՏԵՂԸՍ ԱՇՏԱՐԱԿ ...

Սիմեոնակը թռա՛ւ, թռա՛ւ, գնաց մինչեւ կովկաս, անցաւ երեւան, իջաւ Աշտարակ, ու երբ աչխս աչքին լուր մը կը ապասէի, սեղանիս վրայ Ընտեց թղթիկ մը :

Բացի կարդացի.— կտոր մը «ԽՈ· Հայաստան»էն, 26 դեկտ· **1937** :

— « Երէկ Աշտարակի չրջանի ողջ աչխատաւորութիւնը հաւաքուեց միտինգի ...

Քննեց ժողովրդի անարդ թշնամիները Մամիկոնեանի, Գ· Քալանթարեանի, Մ· Ենգիբարեանի, Ա· Շահնազարեանի, Թ· Թորոսեանի, Ա· Մադաթովի եւ միւս սրիկաների ...

Միտինգում հաւաքուած հազարից աւելի կոլտնտեսականները, բանուորները, ծառայողները, խորհրդային ինտելիգենցիան մէկ մարդու պէս պահանջում են մահուան դատապարտել ժողովրդի անարդ թշնամիներին, որոնք ...

Բազմամարդ միտինգն իր սէրն ու նուիրուածութիւնը յայտնեց ժողովուրդների խնամատուն առաջնորդ, մեր հայր Ստալինի նկատմամբ որի անմիջական օգնութեամբ եւ ղեկավարութեամբ մերկացուեցին ու հողմացրիւ են արւում հայ ժողովրդի թշնամիները : Աշտարակի աչխատաւորութիւնն իր միտինգի բանաձեւում ԳՈՀԱՆՋՈՒՄ Է ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԵԼ ՆԱԵԻ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԱՆԱՐԴ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐ, ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖԱՇԻԶՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԱՄԱՏՈՒՆՈՒՆ, ԱԿՈՊՈՎԻՆ, ԳՈՒՄԵԴԻՆԻՆ, ՄՈՒՂԴՈՒՍՈՒՆ ԵՒ ԱՅԴ ՎՀՄԱԿԻ ՄԻՒՍ ԲՈԼՈՐ ՆԵՐԻՆ » :

Խնդրեցի Սիմեոնակէն՝ նոր շրջան մը կատարել եւ ուրիշ լուր մը ճարել : Սիմեոնակը թռաւ, գնաց եկաւ, նորէն կտոր մը «ԽՈ· Հայաստան» (27 դեկտեմբեր) :

— « Դեկտեմբեր 25ին Բաստրպէչարի չրջանի 39 գիւղերում տեղի ունեցան բողոքի միտինգներ ...

Բոլոր միտինգներն էլ պահանջում են դնդակահարել ոչ միայն դաւադրական առջեւ կանգնած ֆաչիստներին, այլեւ հայրենիքի միւս ստոր դաւաճաններին՝ Գումեդինին, Ակոպովին, Ամատունուն, Գուլոյեանին, Մուղդուսուն եւ միւսներին » :

— Ա՛յ բոյնդ չճանդուի, Սիմեոնակ, դո՞ւն ալ վայրերաց բու դարձար ...

— Այս անգամ շնտսկ երեւան կ'իջնեմ եւ ուրախ լուրեր կը բերեմ բուն աղբիւրէն :

Երթալն ու գալը մէկ եղաւ, նորէն Ա· Հայաստանի կտոր մը՝ կտուցին, այս անգամ խմբագրական (26 դեկտեմբեր) .

— « Հայաստանի աչխատաւորութիւնն իր ջերմ սէրն ու չնորհակալութիւնն է յայտնում աչխատաւոր մարդկութեան հոգատար հայր, սիրելի Ստալինին — հայ աչխատաւորութեանը ցոյց տուած իր անսահման հոգատարութեան համար : Հայաստանի ողջ աչխատաւորութիւնն իր ջերմ չնորհակալութիւնն է յայտնում մեծ Ստալինի լաւագոյն զինակից եւ բարեկամ Անաստաս Միկոյեանին, որի անմիջական օգնութեամբ մերկացուեցին հայ ժողովրդի լկտի թշնամիները : Հայաստանի ամբողջ աչխատաւորութիւնն իր անհուն սիրոյ զգացմունքն է արտայայտում պանծալի չեկիստներին եւ նրանց մարտական ղեկավար ընկեր Եժովին, որի անմիջական ձեռքով բնաջնջւում են խորհրդային հողի երեսից ժողովրդի թշնամիները » :

Ձարահատ փակեցի պատուհանս :

Վ.Ա.Հէ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ՝ ՀԱՅ-ԿԱԹՈԼԻԿ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

Կիրակի առաւօտ Փարիզի Նոթր - Տամի մայր եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց կաթողիկէ Հայոց նորընտիր կաթողիկոս - պատրիարքը՝ Գերերջ· Գրիգոր Պետրոս Ժե· Աղաջանեան : Կը նախագահէր Փարիզի արքեպիսկոպոս կարտինալ Վէյրտիէ : Արտաքին գործերու նախարարին կողմէ ներկայ էր Պ· Քանէ, իսկ խորհրդականՖրանսուա որ Թէսանի կողմէ՝ Պ· Պրիւնօ : Ներկաներուն մէջ էին Ֆրանսացի զօրավարներ, քաղաքական դէմքեր, ու Փարիզի ու արուարձանի հայութենէն հազարաւոր բազմութիւն մը : Նոթր Տամի եկեղեցիին համար բացառիկ երեւոյթ էր այդքան բազմութիւն ունենալ : Տեղացիներէն չատեր անտեղեակ անցուդարձէն, կը զարմանային օտար լեզու մը լսելով իրենց մայր եկեղեցիին մէջ : Կին մը կ'ըսէր թէ կաթոլիկ եկեղեցին մէկ լեզու միայն ունի — լատիներէնը, ու չէր կրնար ըմբռնել թէ կարելի է ուրիշ լեզուով ալ կաթոլիկ պատարագ մատուցանել :

Արարողութիւններուն կը մասնակցէին նաեւ Գեր· Պահապանեան արք· եւ Մարտինի եպիսկոպոս Պաթտեան զերապայծառ, որ Հռոմէն կուգայ պատրիարք - կաթողիկոսին հետ : Կը սպասարկէին Սէվրի Ս· Մուրատեան վարժարանի Մխիթարեան հայրերը, Փարիզի ժողովրդապետ Հ· Լեւոն վրդ· Քէչէճեան եւ ուրիշներ : Երգեցողութիւնները կը վարէր Պ· Աւետիս Քէչէճեան 20 հոգինոց խումբով մը : Արարողութենէն վերջ, հանդիսաւոր թափօր մը տեղի ունեցաւ ժողովուրդին մէջէն :

Ներկայ էին նաեւ Ֆրանսական թերթերու թղթակիցներ, որոնք երկու - չարթի առտուան թերթերուն մէջ հրատարակեցին արարողութենէն պատկերներ եւ մանրամասնօրէն նկարագրեցին հայկ· պատարագը, մանաւանդ «էքօ տը Փարի»ն, որուն թղթակիցը՝ Հիւպէր-Կօթիկ Ֆլօրէն՝ մինչեւ վերջ հետեւեցաւ արարողութեանց :

Կէսօրէն վերջ ժամը 4ին ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ Փալէ տ'Օրսէի մէջ, կազմակերպուած Փարիզի հայ - հռոմէական համայնքին կողմէ ի պատիւ կաթողիկոս - պատրիարքին : Այս վերջինին երկու կողմերը նստած էին կարտինալ Պօտրիյեար եւ մոնսէնիօր Շափթալ : Ներկայ էին քանի մը տարիւր հրաւիրեալներ, զանազան կազմակերպութիւններէ, որոնց մէջ Հ· Հ· պատուիրակութեան նախագահ Ալ· Խատիսեան, իսկ «Ցառաջ»ի կողմէ ներկայ էր Հրանտ - Սմառէլ :

Ուղերձներ կարդացին գեր· Գրիգոր արքեպիսկոպոս Պահապանեան (Ֆրանսերէն), Հ· Բ· Ը· Միութեան կողմէ Պ· Լ· Կ· Կերասան (Ֆրանսերէն), Գաղթ· Կեդր· Ցանձնաժողովին կողմէ Պ· Լ· Բաչալեան (Հայերէն), Փարիզի Հայոց Հոգեւոր Հովիւ Վռամշապուհ եպիսկ·ի եւ եկեղեցւոյ վարչութեան կողմէ՝ Պ· Ս· Սաղրեան (Հայերէն), Հայ- կաթոլիկ համայնքին կողմէ (Հայերէն) եւայլն :

Կաթողիկոս - պատրիարքը նախ սահուն ֆրանսերէնով մը չնորհակալութիւն յայտնեց ներկայ Ֆրանսացի եւ Հայ հիւրերուն, յետոյ մաքուր հայերէնով մը եւ արեւելահայ հնչումով խօսեցաւ հայրենասիրական ճառ մը : Իրեն համար եղած բոլոր պատիւները վերագրեց ո՛չ թէ իր անձին, այլ իր ազգին, որ միշտ մեծ եղած է եւ պիտի ապրի յաւիտեան : «Ներկայ օտարները չեն հասկնար, ըսաւ, մեր ոսկեղինիկ ու հիանալի լեզուն, այդ պատճառով ալ երկար

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅ ՀՈՒՅԱԿԱՆ ՈՒ ՓՈՐՁԱԲԱՆԱԿԱՆ ՄԻՏՔԻ

ԲԱՐԵՎ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ,— ՄԵԿ ՀԱՅԱՑՔԻ ՄԱՐԴԱՎԱՐԻ
(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ)

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի Արվեստագիտության փորձարարական ինստիտուտը ստեղծվել է 1935 թ. Ինստիտուտի գիտական աշխատանքների ծրագրում մեծ տեղ է հատկացված հայ մարդկային տիպի ուսումնասիրությանը։ Ինստիտուտի գիտական աշխատողները ուսումնասիրել են Արարատյան դաշտի, Սևանի ավազանի, Ալավերդու շրջանի, Ղարաբաղի, Զանգեզուրի, Նախիջևանի, Ջավախքի, Կարսի մարզի, Վանա լճի ավազանի, Մուշի դաշտի, Տարոնի, Վասպուրականի, Սասունի, Տուրուբերանի, Կիլիկիայի, Ամասիայի, Սեբաստիայի, Կեսարիայի, Կոստանդնուպոլսի, Ադանայի, Զեյթունի, Մարաշի, Հալեպի, Դամասկոսի, Երուսաղեմի, Բեյրութի, Կահիրեի, Ալեքսանդրիայի, Ամերիկայի, Ֆրանսիայի, Անգլիայի, Իտալիայի, Գերմանիայի, Ռումինիայի, Բուլղարիայի, Հունաստանի, Եգիպտոսի, Պարսկաստանի, Ասորիքի, Միջագետքի, Պաղեստինի, Ղրիմի, Ռուսաստան

ԽԱՂԱՐԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱ-ՀՈՒՅԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

«««« • »»»»

— Լաւ, պատմէ, թէպէտ եւ ես գիտեմ ինչ ասուածդ, չմոռնամ նաեւ ես քու կողմէդ ներկայացնել։ Դո՛ւ ինչպէս կրցար ազատիլ։

Ան ժպտեցաւ ու պատասխանեց.

— Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ասոնք ալ գիտեն, որ ես հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։

— Ես կը հաւատամ քեզի, Տիգրան, ըսաւ Ռուբէն, ինչպէս որ դուն ինծի կը հաւատաս։ Բայց ինչո՞ւ չես ուզեր ինծի պատմել, թէ ինչպէ՛ս կրցար ազատիլ։

— Ինչպէ՛ս կրցայ ազատիլ, կրկնեց Տիգրան։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։

— Ներէ՛, Տիգրան, ըսաւ Ռուբէն, ես գիտեմ, որ դուն ինծի պատմելիք չունիս։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։

— Ներէ՛ ինծի, Ռուբէն, ես ալ գիտեմ, որ ինծի պատմելիք չունիս։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։

— Ես կը հաւատամ քեզի, Տիգրան, կրկնեց Ռուբէն։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։

— Ներէ՛ ինծի, Տիգրան, ես ալ գիտեմ, որ ինծի պատմելիք չունիս։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։ Ես ալ ինչպէս որ դուն, ինքզինքս ծանօթացուցի անոնց։ Ասոնք ինծի ոչ մէկ հարց տուին, ոչ ալ ես անոնց։ Ինծի համար բաւական էր գիտնալ, որ անոնք ալ հայ են։ Ես ալ հայ եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք է խօսիլ։

— Ներէ՛ ինծի, Ռուբէն, ես ալ գիտեմ, որ ինծի պատմելիք չունիս

պիտի չհասնի : Սխալ է ըսել թէ կրօնքը թշնամի է հայրենասիրութեան : Ընդհակառակն, հայրենասիրութիւնը միշտ ղուգընթաց կ'երթայ կրօնքին հետ եւ անկէ կը ներշնչուի »:

Մաղթեց որ մեր հայրենիքը դարձեալ վերականգնի, Հայաստան կրկին վերածնի եւ տարագիր հայութիւնը վերադառնայ իր հայրենիքը :

Վաղը, հինգշաբթի առաւօտ ժամը 10ին կաթողիկոս - պատրիարքը պիտի պատարագէ Մատէնի եկեղեցիին մէջ: Իսկ հինգշաբթի կէսօրէն վերջ ժամը 4ին Մխիթարեան հայրերը ընդունելութիւն մը կազմակերպած են ի պատիւ պատրիարքին, Սէվրի վարժարանին մէջ :

Շաբաթ օր կաթող. պատրիարքը ընդունուեցաւ արտաքին գործերու նախարար Իվոն-Տէլպոսի կողմէ եւ կիրակիի թերթերը նախարարին հետ մէկտեղ իր լուսանկարը հրատարակեցին: Շրջուն թղթակից

Ա. Գ. Խորհուրդին բացումը

Այսօր, չորեքշաբթի, տեղի կ'ունենայ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին 100րդ նստաշրջանին բացումը :

Ինչպէս գրած էինք, բազմաթիւ փշոտ խնդիրներ կան սեղանի վրայ: Անգլիոյ արտաքին նախարարը Փարիզ հանդիպելով , տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Իվոն Տէլպոսի հետ: Երկու պետութիւնները հաւաքական յայտարարութիւն մը պիտի չընեն ի նպաստ Ազգաժողովին , նկատի առնելով փոքր պետութիւնց տրտունջները: Անգլիոյ նախարարական խորհուրդը արտակարգ նիստ մը գումարեց երկուշաբթի օր, ճշդելու համար կառավարութեան դիրքը: Կ'ըսուի թէ Հոլանտա, Լեհաստան եւ Շուէյտ իրենց եռուէն քաշելով ուրիշ փոքր ազգեր, պիտի պահանջեն ջնջել Ազգաժողովի ուխտին 16րդ յօդուածը, որ պատժական տնօրինութիւններ կը նախատեսէ պետութեանց դէմ :

Նոր դեսպանութիւն Մոսկուայի մէջ

Պերլինի թերթերը կը գրեն թէ Չեկային երբեմնի ամենագօր վարիչը՝ Եագոտա, պիտի դառնայ մօտերս: Ամբաստանեալը կը գտնուի Չեկային բանտը, քանի մը ամիս հիւանդանոցին մէջ անցընելէ վերջ: Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ Եակոտա դաւ մը սարքած է Սթալինի եւ Վորոշիլովի դէմ, քանի մը սպաներու մեղսակցութեամբ: Կ'ըսէ նաեւ թէ իւրացուցած է միլիոնաւոր րուբլի՝ հանքային դրամներէն, ինչպէս եւ թանկագին առարկաներ, գոհարեղէններ եւ ոսկիներ որ կը պատկանէին իր դիզակահարած քաղաքական յանցաւորներուն: Վերջապէս, կ'ըսուի թէ Եակոտա ոչ միայն արտաքսման փախցուցած է օտար դրամներ եւ արժեթուղթեր, այլեւ ինքն ալ փորձած է փախչիլ :

ՋԱՆԱՃԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ԲԱՆԻ ՍԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ խորհրդարանին յանձնուեցաւ երէկ: Քննութիւնը պիտի սկսի յառաջիկայ երեքշաբթի :

ՄԿ ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐ ՀԱՏՈՒԱԾՈՒՄ պահանջեց ամերիկեան կառավարութիւնը, ձախընդրելէ ամերիկեան ինդանոթակիրի մը խորտակման առթիւ: Ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ հատուցումը պատժական հանգամանք չունի, այլ արժէքն է ինդանոթակիրին, ինչպէս եւ մարդկային եւ նիւթական կորուստներուն :

ԴԱՒԱԴՐԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ երեւան հանուեցաւ Ճուճաստանի մէջ: Անթէնքի գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ ընդհատ կուսակցութեանց կարգ մը անդամները կ'ուզէին ըմբռստացնել ժողովուրդը եւ թէ թուղթիկներ ցրուած էին: ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ պատերազմական եւ ներքին նախարարները հրաժարած ըլլալով, անմիջապէս յաջորդ նշանակուեցան Զօր. Տասքալով եւ Պ. Նիքոլայեւ: Կրթական նախարար նշանակուեցաւ Փրոֆ. Մանեվ: Առեւտրական նախարարն ալ հրաժարեցաւ: Պատճառը երեսփոխանական ընտրութեանց խնդիրն է :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ եկամուտը եղած է, 1937ին, 37.839.526.700 ֆրանք, ինչ որ աւելի քան հինգ միլիառի յաւելում մը կը ցուցնէ 1936ի վրայ:

ՍՊԱՆԻՈՑ սահմանադրութիւնը մօտ, ֆրանսական հողին վրայ ռումբ նետած ըլլալով, ֆրանսական կառավարութիւնը բողոքագիր մը ուղղեց Զօր. Ֆրանքոյի: Այսուհետեւ կրակ պիտի բացուի որ եւ է պինուրական օդանաւի դէմ որ կը սաւառնի ֆրանսական հողին վրայ: Սպանիական օդանաւ մը երկու ռումբ նետեց ֆրանսական Թորփիլանաւի մը վրայ:

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒ մը անզուդի ի վար գլորելով չոգեկառքի գծին վրայ ինկաւ Պրզանսոնի մէջ եւ ջախջախուեցաւ: Վեց պինուորներ մեռան, ուրիշ վեց հոգի վիրաւորուեցան :

ԵՐԵՔ ԻՏԱԼԱՑԻ ՕԴԱԶՈՒՆԵՐ որոնց մէկը Մուսոլինիի տղան, Հռոմէն ճամբայ եւան դէպի Ռիօ տը Եանէյրօ (Հարաւ. Ամերիկա): Առաջին հանգրուանէն էր Սահարայի անապատը: Շարաթներէ ի վեր գաղտնի կը պահուէր այս թռիչքը :

Պ. Սարգիս Ճէպպար, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Սամուէլեան եւ զաւակունք, Օրիորդ Բերկրուհի Ճէպպար, Այրի Տիկին Նունիկ Եղեսեան եւ զաւակը, Այրի Տիկին Աղաւնի Սամուէլեան ինչպէս նաեւ Գութպէլեան, Գարաեան, Քէօսէ - եան, Համբարձումեան եւ Մաղազաճեան ընտանիքները կը ծանուցանեն իրենց սիրելի հօր, մօրեղբօր, աներոջ եւ ազգականին՝

ԱԼԻՔՍԱՆ ՃԷՊՊԱՐԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի օր իր բնակարանը, 6, Place Carnot, Rosny - sous - Bois (Seine):

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը հինգշաբթի, 27 Յունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին հանդուցեալին բնակարանը եւ մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն դերեզմանատունը:

Շոգեկառք՝ Gare de l'Estէն 13.54, օթոպիւս 118a, Républiqueէն եւ Porte de Vincennesէն, 121 Mairie de Montreulէն, իջնել Rosny Eglise :

ՇԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ԵՐԱԺՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ի. ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆ (երգչուհի) — Ֆ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ (ջութակահար)

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԺԱՄԸ 2ԻՆ

ՍԱԼ ՇՕՓԷՆԻ ՄԷՋ **8 Rue Daru, ՓԱՐԻԶ**

Հայկական եւ եւրոպական ճոխ յայտագրով

Գիներ՝ 25, 20 եւ 10 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՍԷՆ ՔԷՌՈՄԻ ՀԱՑ ԼԱՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ

կը ներկայացուի «ԿՈՒՆԱԿ»ը Մ. Գէշիկճաշլեանի «Ճրարատ» Թատերախումբին կողմէ, 29 Յունուար Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Պ. Մ. Գասպարեանի սրահին մէջ:

Հ. Յ. Դ.

Փառիզ

ՔՐԷՄԼԻՆ-ՊԻՍԷՔՐԻ «ՄԿՐՏԻՉ ԵՕԹՆԵՂԲԱՑՐԵԱՆ» խումբի ժողովը 27 Յունուար, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական վայրը:

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԻԶ ՖՈԼԱՆՊԻ «ԱՐԱՄ» ՆՈՒԱԳԱԿՈՒՄԻՏԷԻ ժողովը 28 Յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկերվարականներու սրահին մէջ, 149 պիս, Ավենիւ տ'Արժանթէօյ: կարեւոր օրակարգ:

Գուսպան

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ ՌՈՍՏՈՄ եւ ԻՇՈՆ ՆՈՒԱԳԱԿՈՒՄԻՏԷՆԵՐու եւ ՎԱՀԱՆ խումբի բոլոր ընկերները ցորեքշաբթի (26 Յունուար) երեկոյեան ժամը 9ին «Շահիրիկեան» սրահին մէջ: Ներկայ պիտի ըլլայ կոմիտէի Նեթկայացուցիչը: կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆի «ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 28 Յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «Զաքդարեան» գրադարանը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ԵՒՐՈՊ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle de Géographieի մէջ

184 Bld. St. Germain

Մանրամասնութիւնները յաջորդով,

ՐԱՖՖԻ *խմբակի դասախօսութիւնը 26 Յունուար Յորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին Քաֆէ Մէֆիսթոյի մէջ: Կը խօսի Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ: Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը եւ Հայաստանի Հանրապետութիւնը»:*

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ

GRAND HOTEL DU LOUVRE ET DE LA PAIXի *շքեղ սրահնեբուն մէջ, 53 La Canebière*

Գեղարուեստական խնամուած բաժին կարող արուեստագէտներու կողմէ, Ժամերգներ, հայկական եւ եւրոպական պարեր: Կը նուագէ ՄԱԹԻԷՕի հռչակաւոր ՈՒՕՆՏԸՐ ճազը: Մուտք 12 ֆր.:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԵԿՈՑԹ

Ֆ. Կ. Խաչի Անիէր Պուա Քոլոնպի Մասնաճիւղին կողմէ

29 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, SALLE FOYER SOCIALISTE, 149 **bis Avenue d'Aargenteuil**, Անիէր: կը ներկայացուի «ՂԱՐԱՔԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ» (օփերէթ 5 արար) Ալֆոնսվիլի սիրողներու խումբին կողմէ: Ճոխ պիւֆէ: Առաջնակարգ նուագ:

Մուտք 5 ֆրանք, անդործներու, 3, փոքրիկներու 1 ֆրանք:

ՅԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿԻՆ

Հովանաւորութեամբ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կիւակի, 13 Փետրուար, ժամը 16էն կէս գիշեր

AÉRO CLUB DE FRANCEի *սրահներուն մէջ, 6 Rue Galilée*

(Métro Boissière)

Օրքէսթրը Fernand Bouillon՝ *Սթրաքսիոն, պրիճ*

ՄՈՒՏՔ 15 ֆրանք, ուսանողներու՝ 10 ֆրանք

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՔ, Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի տաբեկան երեկոյթի պարահանդէսին Փետր. 27ին:

Ֆ. Հ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉի Մենկէնի Մասնաճիւղի տարեկան հանդէսը

1938 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 20ԻՆ

կը խնգրուի չխաչաձեւել:

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ

Հ. Յ. Դ. Մատենադարանէն, նպաստաւոր պայմաններով, կը վաճառուին հետեւեալ գիրքերը.—

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն I հատ.	30	ֆրանք
» *Հայկական չարժման Նախապատմութիւն I և II հատ. միասին*	20	»
» *Բողոքը Նորագոյն պատմութեան մէջ I հատ.*	10	»
» *Համաժողովրդական բանակ*	3	»
» *Աւգուստ Բեբել*	8	»
ԶՈՄԲԱՐՏ՝ Սոցիալիզմը եւ Սօց. շարժումը 19րդ դարում	5	»
Ե. ՖՐԱՆԿԵԱՆ՝ մեր փիլիսոփայական Աչխարհայեացքը	12	»
Ն. ՀԱՆԴՈՑԹ՝ Մտածումներ Հ. Յ. Դաշնակցութեան մասին	4	»
ԼԷՎԻՆՍԿԻ (Թարգ. Կ.Ս.) Ընկ. Միլլեռանը եւ ճնչ. ժողովուրդները	4	»
ԴՈՒՄԱՆ՝ Նախագիծ ժողովրդ. ինքնապաշտպանութեան	2	»
Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Հայ քաղաք. մտքի զարգ. եւ Հ. Յ. Դ.ը	5	»
ՋԷՔՈՒՆՑԻ՝ Ջէյթունի անցեալէն եւ ներկայէն	4	»
ԳՐԱԿ. ՈՒՍ. ՄԻՈՒԹ. Փետրուարի 18	4	»
Լ. ԳԼՈՒՄ (Թարգ. Լ. Զ.) Գոլշեւիզմը եւ ընկերվարութիւնը	2	»
ՍԻՄՄԱՆԹՕ՝ Հայրդինները	2	»
ՔՐ. ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ՝ Ցեղափոխականի մտքերը	4	»
Դ. ԲՐԱՆԴԻՍ՝ Հայաստանը եւ Եւրոպան	1	»
Հ.Ց.Դ.(հրատ.)Ցեղափոխականներ (Վ.Գօլօչեան եւ Ց. Ապրիպասեան)	2	»
Հ. Ց. Դ. (հրատ.) Եւրոպացիներուն կարծիքը Հայկ. Դատի մասին	3	»
ՄԱՐ՝ Թիւրքական բանտերը	2	»
Վ. ԱՐԱՐԱՏՍԿԻ՝ Քաղաքական կուսակց. Ռուսաստանում	2	»
ՖՐԻՏ. ԷՆԳԵԼՍ՝ Գիտական Սօցիալիզմ	2	»
Ա. Զ.՝ Մեծ առաւօտը	1	»
ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ ՏԱՂԵՐԸ	1	Ֆր.
ՀԵՐՈՍԸ	1	»
ԱԳՈՍՏԱՄԲ ՍԱՍՈՒՆԸ	1	»
ԱՑՈՒՀԻՆԵՐԻՆ	1	»
ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ	1	»
ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ	2	»
ՈՒՂԵՑՈՂՑ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻՆ	1	»
ԹԱԼԷԱԴԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ	7	»

Ապսպրանքները կանխիկ, փոստի ծախք չկայ:

ԿԵՍՔԸ ՊՐՈՒԿԵԱՅ

Ամսագրին Դեկտեմբերի թիւը (10), որով կը փակուի տարեշրջանը, բացառած է ՈՒԹԵՐՈՐԴ տարեան բաժանորդագրութիւնը.

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան՝	40 ֆրանք
Միւս երկիրները	50 ֆրանք

Հակառակ ներկայ տագնապին, խմբագրութիւնը ամէն միջոց առած է նոր շրջանին ալ ամսագիրը լոյս ընծայել նոյնքան կանուխ եւ նոյնքան կանոնաւորութեամբ եւ քովանդակալից, ինչպէս միշտ այսօր:

Ամէն գրասէր հայ, որ անհրաժեշտ եղող գրական - գեղարուեստական այս ամսագիրը մեծ ղոհողութիւն մը չի պահանջեր իր ընկերներէն: Բաժանեգիրներուն ղուտաւոյթ առաքումը խմբագրութիւնը պիտի ազատէ թղթակցութեան աւելորդ բեռէ մը: Ընտանք որ վերջ ցոյց տարուան բաժնեգինը չեն վճարած տակաւին, կը խնդրուի դրկել անյապաղ:

Բաժանորդագրուելու եւ դրամական առաքումներու համար Դիմել M. BARSAMIAN , 30 Rue Drouot. Paris (9):

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱՒՈՒԾԱԲԱՆ - ԱՏԱՄՆԱՒՈՒԾԱԲԱՆ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋԸՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20ի

Ընտանիքը ժամադրութեամբ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *գործ Նորոգող հայ աղջիկներ (16—19 տարեկան) սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք: Ներկայանալ իրենց ծնողքին հետ, Պ. Ա. Աշճեանի, 172 Fbg. St. Honoré, Թել. Elysée 38—25:*

ՇԱՑԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑԸՐ

Ճաշարան **Ք Լ Ո Ր Ի Ս**

1, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ :

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՍԵՆԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République** — *Մարսէյլ,* Tél. C.47-22 *եւ* C.74-51

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris** — Tél. Opéra 67-77 67-71

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Տոմսակներ՝ ամէն տեսի համար: Հայ ճամբորդներու հաճար մասնաւոր գին: Ընծայութիւն՝ Թակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՃԱՇԵԼ ՄԱՔՈՒՐ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՀԱՄՈՎ ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ **Restaurant Diamantaire**

60 Rue Lafayette, Paris (9) *Մէթրօ* Cadet *եւ* Pelletier

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԱՐԱՄ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

(Մեր Աբաժէն)

Ուր պիտի գտնէք ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ՝ ընտիր գինիներով: Մեր մասնագիտութիւնն է ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ ՄՔԷՄԱԼ պատրաստուած՝ կանանչ պղպեղով եւ լոլիկով, իսկ գառնուկի միսէ պատրաստուած մեր ՏՇՕՆԷՐ ՔԷՊԱՊով կրնանք մրցիլ փարիզի բոլոր ճաշարաններուն դէմ: կիրակի օրերը ՀԲՄԷՔ ԴԱՍԱՅԻՆ եւ սեղ, ամէն երեկոյ արեւելեան ընտիր նուագ դեկավարութեամբ Պ. ՄԿՐՏԻՉ ՊՇՏՐՈՄՏԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ ՋԱՃԻՐԷ ֆանըմի: Ընտանեկան մթնոլորտ եւ ֆաճելի ժամադրավայր: Մեկ այցելութիւն բաւական է մեր սիրական յաճախորդը դառնալու համար:

ՇՈՒՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Մոնթէլիմէի Հայ Երիտասարդաց Միութիւնը իր շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ իր անդամներէն՝ Տէր եւ Տիկին Մարզարեանի, իրենց զաւկին՝ ՀԱՅԿի ծնունդին առթիւ:

Վարչութիւն

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆի Շավիլի Մասնաճիւղը կը ծանուցանէ թէ Համազգային Հաշիւներու Վարչութեան վիճակահանութենէն չահող 861, 990, 998 թիւերուն տուէրները ստանալու համար դիմել Մասնաճիւղին:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՒԻՆ

Գործ կը փնտռէ Հայ երիտասարդ օրիորդ մը, տնական աչխատանքներու կամ փոքրիկներ նայելու համար: Դիմել՝ «Ճառայ»ի Վարչութեան:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՄԱՀՈՒԻ

Հիւանդութեան պատճառաւ Թ. Հայաչատ թաղամասի մէջ, կաթի գիծին վրայ, 101 Rue Montմարան մը, որ ունի երկու սենեակ բնակութեան համար առաջին յարկի վրայ եւ սրճարանին ետեւը ժողովրարահ: Տեւական յաճախորդ: Մասնաւորութեանց համար դիմել սենեակատիրոջ՝ Պ. A. VERCELLI, RUE MONCEY, Lyon կամ «Ճառայ»: գործակալ Ննկիկ Կէնճեանի, de Bonnel, Lyon:

Թամպոյճի եւ գեհարեղի վաճառատուն

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

261, Rue du Fbg. St. Martin

Métro: Louis Blanc et Jaurès

ՓՆՏՐՈՂՆԵՐԸ եւ ԿԱՐԴԱԼԻՔՆԵՐԸ ուշադրութեան՝ «Ճ ա ռ ա յ»ի տպիչի եւ շրջանի Ճառայքի կ ա ռ ա վ ա ր ա տ ե ս ի ն:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN — 17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Rédaction et Administration — Téléphone : Glacière 15 - 70
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ — ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ընդհ. երկիրները	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
27
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
27 JANVIER
1938

14e Année No. 3639 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԶԳԱՀԱՒԱՔՈՎԸ ԻՐ ՆՈՐ ՁԵՂՔԵՐՈՎ

Տեղական թերթի մը խմբագրապետը երկկ հետեւեալ խորագիրը կը գործածէր, ծանուցանելով Ազգերու Դաշնակցութեան Ժընեւի 100րդ նստաշրջանին բացումը.

— « Ժընեւի հարիւրերորդ ներկայացումը. իսկ ե՞րբ վերջինը»:

Ու պարզելով Ազգաժողովին անանկութիւնը, կ'եզրակացնէր.

—«Որեան շուտ վերջ տրուի այս խամրնելի կատակերգութեան եւ Ժընեւի ներկայացումներուն, այնեան լաւ ամբողջ աշխարհի համար »:

Միակ յոռետես օրկանը չէ այս թերթը: Փարիզի, Լոնտոնի եւ ուրիշ մայրաքաղաքներու մէջ ալ նոյն բացասական տրամադրութիւնները կը տիրեն: Կիսապաշտօնական «Թան»ն անգամ, որ զեղուլով, հաշուելով կը չարչ իր խմբագրականին բառերը, չի ծածկեր իր մտահոգութիւնը, եւ յոյսը դրած է Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ գործակցութեան վրայ, «բոլոր թիւրիմացութիւնները հարթելու» եւ զանազան միջադէպերու «ուղղակի եւ անուղղակի հետեւանքները» փարատելու համար :

Ինչ կը վերաբերի պետական եւ քաղաք. չրջանակներու տրամադրութեանց, կը բաւէ յիշել միայն մէկ օրինակ, հաստատելու համար անոնց անձկութիւնը:

Նստաշրջանին բացումը հապճեպ ծանուցուած, Փարիզ եւ Լոնտոն գլուխ գլխի տուին, միասնաբար գործելու եւ չարը խափանելու համար: Ամէն պարագայի մէջ, անոնք ոչ միայն ետ կեցած են հանդիսաւոր յայտարարութենէ մը, այլեւ ամէն ճիգ պիտի փորձեն, յետաձգելու համար վիճելի խնդիրները, որոնք սուր հանգամանք ստացած են այս անգամ :

Վիճելի խնդիրներուն մէջ, ամէնէն ծանրակչիռը կը համարուի Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտի 16րդ յօդուածին ընդունումը, որուն գլուխը անցած են չարք մը միջին եւ փոքր պետութիւններ :

Ինչպէս յայտնի է, այդ յօդուածը կը տրամադրէ պատժական անօրինութիւններ ձեռք առնել, նախայարձակ պետութեանց դէմ (տնտեսական, ելմտական եւ զինուորական):

Յօդուածը տիրաբար գործադրուեցաւ Իտալիոյ դէմ, Եթովպիոյ արշաւանքին առեն, մասնակցութեամբ յիսուն պետութեանց: Իտալիան տեսակ մը պաշարման ենթարկուեցաւ, նոյնիսկ բրիտանական տորմիղը դիրք բռնեց Միջերկրականի մէջ: Բայց , Մուսոլինի փոխանակ ձեռնթափ ըլլալու, լարեց իր բոլոր ուժերը, չարժման մէջ դրաւ բոլոր միջոցները, զինուորական, տնտեսական, ելմտական, եւ գրաւեց Եթովպիան :

Կը մնար վերջին միջոցը,— միջամտել զինու զօրութեամբ : Մեծերը, գլուխ ըլլալով Մեծն Բրիտանիան, վարանեցան այս հեռանկարին առջեւ, որ կրնար յանգիլ ընդհանուր պատերազմի մը: եւ Եթովպիան զարձաւ իտալական գաղթավայր.— խարխոյ՝ հոմէական կայսրութեան :

Այս դէպքէն վերջը, փախստական Նէգիւսը ի զուր օգնութիւն աղաղակեց: Միակ օգնութիւնը այն եղաւ որ անգլիական կառավարութիւնը մարտանաւ մը տրամադրեց, ամբողջ արքունիքը եւ - րուապէմ , յետոյ Լոնտոն փոխադրելու եւ «հիւրընկալելու» համար :

Այնուհետեւ, չատ մը պետութիւններ յայտարարեցին իտալական կայսրութիւնը, ուրիչ խօսքով՝ Եթովպիոյ կցումը : Ուրիշներ ալ կը պատրաստուին ճանչնալու, իսկ Ֆրանսա եւ Անգլիա դեռ կը ձգձգեն, իրաւական ճանաչումը կապելով Իտալիոյ հետ ծրագրուած բանակցութեանց: Եթէ Իտալիա զոհացում տայ ուրիշ խնդիրներու եւ մասնաւորապէս Միջերկրականի հարցին մէջ, իրաւական ճանաչումը կը դառնայ պարզ ձեւակերպութիւն մը: (Առաջին անգամ չէ որ տէրները կը զառնան քաւութեան նոխազ: Ցիշեցէք մեր պատմութիւնը եւ բաղդատեցէք այսօրուան անգլեւթուրք յարաբերութիւնները՝ 1914 — 1921ի չոնդալից հաստատիքներուն հետ):

Արդ, հաւաքական ապահովութիւնը եւ պատժական անօրինութեանց քաղաքականութիւնը անհնարացած ըլլալով հանդերձ, Ֆրանսա եւ Անգլիա առ այժմ կ'ընդդիմանան Ազգաժողովին բանոթոգման եւ 16րդ յօդուածին վերացման : Այդ պիտի ըլլայ անճնասպանութիւն, կ'ըսեն անոնք, միեւնոյն առեն թեւ տալով այն պետութեանց որ ունին միահեծան իշխանութիւն (Իտալիա , Գերմանիա եւ Ճափոն, երեքն ալ հրաժարած՝ Ազգաժողովէն): Անոնց գլխաւոր նպատակն է ժամանակ չահիլ, թիւրիմացութիւնները հարթելու եւ «փախստականները» զարձի բերելու համար:

Մենք յիշած եղանք տագնապին քանի մը գլուխները միայն :

Իրականին մէջ, աշխարհ կը գտնուի կատարեալ անանկութեան մը առջեւ, թէ քաղաքական եւ թէ բարոյական տեսակէտով: Սահմանուած՝ խաղաղութեամբ լուծելու միջազգային վէճերը եւ խափանելու պատերազմը, Ազգերու Դաշնակցութիւնը ամէն բանէ առաջ զարձաւ մրցահանդէս մը մեծերուն կամ յաղթական — ներուն համար: Եւ ազգերուն պայքարին հետեւանքները կրեցին անճարները ու տկարները :

Ան չկրցաւ նոյնիսկ մէկ մարտանաւ կամ թնդանօթ պակասեցնել, գոնէ արգիլել քիմիական պատերազմը: Եւ այսօր զինարշաւը ահռելի համեմատութիւններ ստացած է ամէնէն աւելի ա՛յն երկիրներուն մէջ որ զինաթափութեան ծրագիրներ կ'որոճային (Մեծն Բրիտանիա եւ Ֆ. Միութիւն, իսկ ոչ-անդամներէն՝ Մ. Նահանգները, Գերմանիա, Իտալիա, Ճափոն եւն.):

Միւս կողմէ, տարուէ տարի նոր ձեղքեր բացուեցան Ժընեւի ժողովին մէջ.— եւ կան պետութիւններ որ իրենց անդամատուրքերն անգամ չեն վճարեր ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՕՏԱՐ ՀԻՒՊԱՏՈՍՆԵՐԸ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Թուրքիա հրաւ պիտի փոխէ Երեւանի, Լէնինկրատի, Բագուի եւ Օտեսայի ի՛ւղպատասխանները

Ենկիւրիէն կը հեռագրեն.— *Սորհրդային կառավարութիւնը հրամայեց փակել Թուրքիոյ իր չորս հիւպատոսարանները, Կարսի, Տրապիզոնի, Իզմիրի եւ Մերսինի: Միայն Պոլսոյ ընդհ. հիւպատոսութիւնը պիտի պահուի: Փոխադարձաբար Թուրքիան ալ պիտի փակէ Երեւանի, Լէնինկրատի, Բագուի եւ Օտեսայի հիւպատոսարանները, պահելով միայն Պաթումի հիւպատոսութիւնը :*

**** Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ խորհրդային կառավարութիւնը նոր միջոցներ ձեռք առաւ, հեռացնելու համար Լէնինկրատի բոլոր օտար հիւպատոսները: Ազգարարութիւններ եղած են Սկանտինաւեան պետութեանց , որպէսզի անմիջապէս ետ կանչեն իրենց հիւպատոսները: Հաւանաբար նոյն պայմանը պիտի դրուի նաեւ Անգլիոյ համար, որ փակելով Մոսկուայի դեսպանատան հիւպատոսական բաժինը, հիւպատոսութիւնը փոխադրեց Լէնինկրատ :*

Լոնտոնի մէջ չատ լաւ կ'ըմբռնեն թէ խորհրդային կառավարութիւնը ին - չո՛ւ չուզեր որ եւ է օտար պաշտօնական հաստատութիւն Լէնինկրատի մէջ : Երկար ատենէ ի վեր յայտնի է թէ վիճակի պիտի զարձնէ : Լաւ կ'ըլլայ որ դադրի անգլիական մարտանաւերու առաքումը դէպի Ծայր. Արեւելք (ակնարկութիւն Սինկափուրի նաւահանգստին բացման եւ բարմաթիւ մարտանաւերու առաքման) :

Արտաքին նախարարը պատասխանելով այս ճառին, բաւ.

— « Կարգ մը վէճեր ունեցանք Մեծն Բրիտանիոյ հետ, չինեւճափոնական ընդհարումէն ի վեր, բայց ես չեմ կարծեր որ Մեծն Բրիտանիա կարճատես քաղաքականութեան մը հետեւի: Կրնայ ըլլալ որ դէպքերը հարկադրեն պատերազմ հրատարակել Չինաստանի դէմ :

Կասկածելի է որ այն ատեն երրորդ պետութիւն մը համարձակի խառնուիլ այս վէճին: Բայց եթէ որ եւ է ազգ վճռէ հակաճափոնական տարբերուն կողմը անցնիլ, երկարաձգելու համար ներկայ կացութիւնը, իր ընթացքը պատճառ պիտի դառնայ ցաւալի դէպքերու, ոչ միայն արեւելեան Ասիոյ, այլ ամբողջ աշխարհի համար » :

**** Անգլիոյ աշխատաւորական կուսակցութեան ներկայացուցիչները վարչապետին դիմելով, պահանջեցին վերջ տալ Ծայր. Արեւելքի պատերազմին, արգիլելով սեղանաւորական գործողութիւնները,— փոխադարձութիւն , վարկ եւայլն ի նպաստ Ճափոնի, ինչպէս եւ ճափոնական ներածումները եւ պատերազմական նիւթերու արտածումը :*

**** Նախագահ Րոզվելթ կոչ մը ուղղեց երկրին, յանձնարարելով առնուազն մէկ միլիոն տոլար հանգանակել կարմիր խաչին համար, որպէսզի կարենայ օգնութեան հասնիլ այն Չինացիներուն որ ապրուստէ զրկուած են , պատերազմին հետեւանքով: Առաջին անգամ է որ այսպիսի կոչ մը կ'ուղղուի, մեծ պատերազմէն ի վեր :*

Աշխատանքի նոր կանոնագիրը

Պ. Շօթանի ծրագրած աշխատանքի նոր կանոնագիրը, որուն մշակումը յանձնուած է Պ. Ֆրոսարի (պետական նախարար), կը բաղկանայ վեց օրինագիծներէ: Առաջինը կը վերաբերի բանուորներու արձանագրութեան եւ արձակման, երկրորդը՝ բանուորական պատուիրակներու իրաւասութեանց, երրորդը՝ գործադուլներու կանոնագրին, չորրորդը՝ հաւաքական պայմանագրութեանց. հինգերորդը՝ իրաւարարութեան. վեցերորդը՝ տեղաւորման դրասենեակներու: Վարչապետը այսօր ձայնասփիւռ ճառ մը պիտի խօսի, բացատրելով աշխատանքի նոր կանոնագրին իմաստը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵՐ ԳԻՒՂԻՆ ԿԱՂՆԻՆԵՐԸ

Մեր խմբագրապետը ներս կը մըտնէր, երէկ, կէսօրէ վերջ, ձեռքը բարտէս մը, գունաւոր եւ ընդարձակ,— արդի Թուրքիան է:

Կը բանաւ, կը փռենք ու վրան կը կախուինք,— Համբարձումեան կը փնտռէ իր Սեբաստիան, կարօ՝ իր ծովը, Նշան՝ Կիլիկիան, իսկ ես՝ իմ աղուորիկ գիւղս: Եւ ո՛վ զարմանաք, կը տեսնեմ որ փոխած են անունը:

Ընդհ. պատերազմին ալ՝ փոխած էին անունը եւ կոչած Սուլքան - Թէփէ,— արդարեւ իմ գիւղս բլուր մըն է որ սուլքանի մը պէս կը նստի ուրիշ բլուրներու մէջտեղը: Հիմա կոչած են *Աքմէչէ ...:*

Ձիշդէ որ, իր հին անունն ալ հայերէն չէր, կ'ըսէին թէ սկզբնական Արմաղան - Շահ անունին աղաւաղ կազմուած էր Արմաշ (Թուրքերը, մինչեւ վերջը, Արմըշա կը կոչէին): Եթէ վերիպակ մը չէ, Աբմէչէ նմանօրէն կերտուած անուն մըն է, ճիշդ ինչպէս Տիարպէքիրը հիմա կը կոչեն Տիարպաքըր :

Աւելցնենք որ Արմաշ սեռանչելի կողմներ (*մէչէ*) ունի,— ջաղացքին ետեւ փառապանծ կաղնի մը կար, թագաւորական սեղանի մը նման թեւատարած : Ձիւղերէն կախօրրանաներ կը կախէինք եւ կ'օրօրուէինք երգելով ու կանչելով: Անոր բունին մէջ, տարի մը, բոյն դրած էր իշամեղուներու ընտանիք մը,— ի՛նչ փոյթ, սակայն, խաղցր էր մոխիրի մէջ եփուած բադարջով պանիրը, վրայէն մէկ տոլ պաղուկ ջուր ձորեզերեայ աղբիւրէն, յետոյ մէկ ժամ քուն՝ դաշտերու ծաթրինն ու անասնոյր հոտուրտալով :

Կը յիշե՞մ որ իզմիթի ճամբուն վրայ կային Զոյգ - կաղնիներ,— տասնըեօթը տուն կրնար հարանիլ բանալ անոնց թեւերուն տակ: Երբ էիչ մըն ալ վեր երկննայիր, կը տեսնուէր Իզմիթի ծովուն կապոյտ չուանը հորիզոնէ հորիզոն պրկուած: Սկիզբները ես կը կարծէի թէ աշխարհ կը վերջանար Զոյգ - կաղնիէն անդին, Պաղտասի չափ հեռու կը թուէր ինձ, մինչ վանիին սիրամարգին ձայները օրը տասըն անգամ կ'երթար ու կուգար Զոյգ կաղնիէն մինչեւ մեր գիւղը :

Վիթխարի կաղնի մըն ալ ուներնիք գիւղին տակը,— Մայիս 7ին ուխտի կ'երթայինք այդ ծառին որ «Մարիամ մարին ծառը» կը կոչուէր: Մեզի կ'ըսէին թէ առտուն չատ կանուխ գացողը կրնայ տեսնել աղուորիկ հրեշտակ մը, ծառին գագաթը թառած: Մինչեւ իսկ կը պատմէին թէ առտու մը, հրեշտակ մը կախօրրան էր ձգեր առաւօտեան ցօղերէն ուլուճի պէս չուան հիւսելով ու կ'օրօրուէր դեռ, ու թէ - բեւս Աստուածամօր տղան կ'օրօրէր, — ես ո՛րճան ալ կանուխ գացի, հրեշտակը չտեսայ, միայն ցօղերը տեսայ, թափո՛ր էին գետին :

Եւ վերջապէս ի՞նչ աղուոր կաղնիներ ունէինք դպրեվանքին ազարակին մէջ,— կ'ըսես՝ Տոբֆ - Անգեղեան գիւուրներ: Ու դեռ կաղնիներ մեր լեռներուն մէջ ամէն կողմ, տեսակ մը կար փշոտ եւ մշտադալար, տեսակ մըն ալ որուն տերեւներուն վրայէն *ժլղոր* կը ժողվէինք՝ աղաւնիի հաւկիթի մեծութեամբ «պտուղներ» ու կը խաղայինք մեր վիզերէն կախելով, կամ գետինը գլտորցնելով :

Ա՛խ, լեռնե՛ր, հայրենի լեռներ, ինչպէս մոռնալ ձեզ, երբ ծառերուդ տերեւներուն վրայէն մանանայ լզելով ենք կերակրուեր ու մեծցեր :

Կ'ըսեն թէ կաղնին նուիրական ծառ մըն էր հեթանոսական դարաշրջանին եւ ընծայուած՝ Աստուածամօրն Արամազդի: Ռուրմերը անոր սօսափիւնին մէջէն կը կարծէին լսել աստուածներու պատգամները :

Ինչու թէ տրուէր ինձ, իմ անուշիկ Արմաշս, կաղինիներուդ սօսափիւնին մէջէն չո՛ւտ լսել պատուհասը զոր պիտի ուզէիր թափել անոնց վրայ որոնց սիրտը եւ ուղեղը *մէչէ օտուններով* է չինուած,— չէ՞ որ ջարդեցին կիներ ու մանուկ՝ առանց սարսռալու, բանդեցին գիւղ ու բաղաք՝ առանց երկնչելու, *մէչէ* չէին ի՞նչ էին :

ԱՐԱՋ

ՆՈՐ ՍԻՍԻ (ՊԷՅՐՈՒԹ)

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ

178 ՈՐԲ ԵՒ ՁԳԱՒՈՐ

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Փոքրիկն Արայ	50
Մարսէյլի Նօթր Տամ ոը լա Քոնսոլասիոնի աշակերտներէն (Տես նամակը)	33
Շահպազեան պզտիկներէն,— Ներսէս, Թոթօ, Սեզա, Պերճ, Ժիրայր եւ Մլէչ Ազդանտեան (Մարսէյլ)	24
Արտաշ Մուրատեան, Պէլմօնտօ Շավանօզ	20
Պ. Ա. Պլիտա Ջիհոխան ծաղպահակ երիցուհի Բերուզ Տէօվլէթեանի մահուան առթիւ, Մարսէյլէն, Տիկին Անանց	20
Ց. Շալճեանի միջոցաւ	500
Գումար՝	647
Նունուար 21ի գումարը՝	2010
Ընդհ. գումար՝	2657

Մարսէյլի **500** ֆրանքին մանրամասնութիւնները.—

Կ. Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղը 150 ֆրանք, *Սէն Ժէրոմի եւ Նօթր Տամ ոը լա Քոնսոլասիոնի ենթամասնաճիւղը* 100, *Պուլվար Օտտոյի ենթամասնաճիւղը* 100, *Սէնթ Անթուանի ենթամասնաճիւղը* 50, *Սէն Լուի ենթամասնաճիւղը* 30, իսկ ընկերուհիներ՝ *Ա. Բուսեակ Գէորգեան, Վիքթորիա Միքքայէլեան , Մաուի Սամուէլեան, Զիպուքեան քոյրեր, Երանուհի Վարժապետեան* 10ական, *Արմինուհի Պալեան* 15, *Լուսնթագ Պանդիկեան* 5 ֆրանք: գումար՝ 500 ֆրանք:

×

ՄԱՐՍԷՅԼ ,— Սիրելի « Յառաջ » , մենք կարմիր Խաչի Սէն Ժէրոմի Նօթրը Տամ ոը լա Քոնսոլասիոնի գիշերային դպրոցի աշակերտներս, չատ զգածուեցանք երբ մեր վարժուհին (Տիկին Քիւրքիճեան) «Նոր Սիսի Լուսինեան» դպրոցի մասին բացատրեց մեզ: Ուստի որոշեցինք կազանդի մեր պուտներէն մաս մը խնայելով ղրկել «Յառաջ»ի միջոցաւ մեր եղբայրներուն.—Խումբ մը հայորդիներ

ԻՆՉՈ՞Ւ Կ'ԻՑՆԱՑ ՖՐԱՆՔԸ

Երեքշաբթի օր ծանր անկում մը ունեցաւ ֆրանքը: Տոլարը բարձրացաւ 30.88ի, իսկ անգլիականը 149.95էն ցատկեց 154.35ի: Իրիկուան դէմ տոլարը իջաւ՝ 30·48ի անգլիականը՝ 152ի, (Նիւ Եորքի մէջ 30·44 եւ 152·13):

Իրագեկներ այս անկումը կը վերագրեն այն մտավախութեան թէ ծայրայեղ ձախակողմը բանուորական նոր խլրտումներ պիտի յարուցանէ. մանաւանդ որ ընկերվարական կուսակցութեան Սէնի շրջանային ժողովին մէջ, ձախերը քննադատած էին Լէոն Պլումի չափաւոր քաղաքականութիւնը եւ Շօթանի դահլիճը: Այս ժողովին մէջ էր որ Մարսօ Փիվէռ, ձախերուն առաջնորդը, բացագանչեց.— « Ժողովրդական Ճակատը մեռաւ, կեցցէ՛ յեղափոխական Ճակատը»: Ճառախօսը դիտել տուաւ թէ նոր կառավարութիւնը պատերազմ կը պատրաստէ, մէկ մարդու (Տալատիէ) յանձնելով ազգ. պաշտպանութեան ամբողջ դեկավարութիւնը: Եւ յեղափոխական միջոցներ առաջարկեց.— մերժել զինուորական վարկերը, կրճատել զինուորութեան շրջանը եւ ճամբան հարթել յեղափոխական կառավարութեան մը համար :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՑՔԵՐԸ ՎԱՆԱՀԱՅՈՒՄ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

Մօտերս Վանի Պետական Թանգարանը հարստացաւ հետաքրքրական նոր նուէրներով։ Թանգարանի Տնօրէնութեան շրջանակներուն մէջ կազմակերպուած հանգանակութեան շնորհիւ հաւաքուեցան 42,000 ռուբլի գումարներ եւ ձեռք բերուեցան 35,000 (մօտ մէկ միլիոն հայկական դրամ) արուեստական եւ պատմական հնութիւններ։ Այդ հնութիւնները կը ներկայացնեն Վանի եւ անոր շրջակայքի հնագոյն պատմութիւնը։ Ասոնց մէջ կան նաեւ շատ մը նկարներ, որոնք կը պատկերացնեն Վանի հին տեսարանները։

Ցուցադրութեան մէջ կան նաեւ Վանի հին տպագրութեան նմուշներ։ Ասոնց մէջ կը գտնուին Վանի Ս. Կարապետ վանք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱՀԵՏ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

ԵՒ ԹՈՒՄԱԿԱՆ

Պատմի մը 400 Ֆրանկ եւ հրեա տարեկան «Ցաւոյ» մը տուգարկ

Ինչպէս նախորդ օր՝ Մոսկուայ ճեմարանէն ֆրանսական դեսպանութեան ուղարկուած յօդուածը ցոյց կու տայ, Լեւոն Դեւոնդեան մը, 400 ֆրանկ տարեկան պարտք ունենալով «Ցաւոյ» ազգային ընկերութեան, ստիպուած է հրեայ տարեկան մը ընդունիլ իր տունը, որպէսզի ան ալ իր կարգին վճարէ իր պարտքը։ Ասիկա ամենէն աւելի կը նմանի ստրկութեան։ Ինչպէս կը տեսնուի, Լեւոն Դեւոնդեան ալ ինքզինքը ստրուկ կը զգայ։

Ան կը գրէ. «Ես ամուսնացած եմ եւ ունիմ երկու մանուկներ։ Ամուսինս ալ ունի մանուկներ իր առաջին ամուսնութենէն։ Ամէն ամիս ստիպուած եմ 100 ֆրանկ վճարել «Ցաւոյ»։ Ես ալ ստիպուած եմ ունենալ հրեայ տարեկան մը, որ ինծի համար ծանր բեռ մըն է։ Ան ինծի համար ոչ մէկ օգուտ կու տայ։ Ես ալ ոչ մէկ օգուտ կու տամ անոր։ Ան ինծի համար ոչ մէկ հետաքրքրութիւն կը ներկայացնէ։ Ես ալ ոչ մէկ հետաքրքրութիւն կը ներկայացնեմ անոր համար։ Ան ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունի։ Ես ալ ոչ մէկ արժէք ունիմ անոր համար։ Ան ինծի համար ոչ մէկ նշանակութիւն ունի։ Ես ալ ոչ մէկ նշանակութիւն ունիմ անոր համար։ Ան ինծի համար ոչ մէկ ներկայութիւն ունի։ Ես ալ ոչ մէկ ներկայ

Մինչ այս մինչ այն, բանուորական վէճերը հետզհետէ կը հարթուին: Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդը եւ Սէնի նահանգային ժողովը խառն նիստ մը գումարելով, կարգադրեցին հանրային սպասարկութեանց պաշտօնեաներուն թոշակի յաւելման վէճը, որ պատճառ եղած էր ընդհանուր գործադուլի մը, 1937 դեկտեմբեր 30ին: Միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ Պ. Ֆրոսարի բանաձեւը :

**** Պ. Ֆրոսար երէկ կարեւոր խորհրդակցութիւններ ունեցաւ աշխատանքի Դաշնակցութեան եւ գործատիրական միութեան հետ, անոնց տեսակէտները լսելու համար աշխատանքի նոր կանոնագրի մասին, որ միեւնոյն ատեն պիտի դառնայ ազդակ մը ընկերային խաղաղութեան :*

Ազգաժողովին ծանր տագնապ

Երէկ տեղի ունեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին 100րդ նստաշրջանին բացումը: Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարները երկար խորհրդակցութիւններ կատարած էին նախորդ օրը, միացեալ ճակատով գործելու համար: Երկուքը միասին պիտի ջանան յետաձգել Ազգաժողովին բարեկործման խնդիրը եւ ուրիշ փշոտ հարցեր (Իտալիոյ կայսրութեան ճանաչումը, 16րդ յօդուածին ընկղմումը եւայլն) : Խորհրդակցութեանց կը մասնակցի նաեւ Պ. Շօթան, իսկ Անգլիոյ կողմէ Փարիզի դեսպանը :

Ֆրանսայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ մեծ կարեւորութիւն կուտան մը, 16րդ յօդուածին ընկղումը եւայլն) : Խորհրդակցութեանց կը մասնակցէին նած են փոքր պետութիւնները: Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ այդ յօդուածին ընկղումը մահուան պիտի դատապարտէ Ազգաժողովը: «Թան» կը խոստովանի թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը «ծանր տագնապ մը կ'անցընէ» եւ անհրաժեշտ կը գտնէ որ միջոցներ ձեռք առնուին, եթէ կ'ուզուի փրկել «վէճերը խաղաղութեամբ լուծելու սահմանուած միակ հաստատութիւնը »: 16րդ յօդուածին (պատժական տնօրինութիւններ) ընկղումը կը պահանջեն Լեհաստան, Ռումանիա եւ Զուիցերիա, որոնց կողքին կանգնած են Աւստրիա, Հունգարիա, Եուկոսլավիա, Հոլանտա եւ Շուէյտ :

Չորս հոգի սպանութեան 200 ֆրանկի համար

Չորեքշաբթի գիշեր քանըչորս ժամուան մէջ չորս հոգի սպաննուեցան Լա Ֆլէշի մօտ (Լը Մանս), ագարակի մը մէջ, 200 ֆրանքի տուրք մը գանձելու համար: Զոհերն են՝ այրի տիկին Քորնիւէլ, 24 տարեկան տղան, ոստիկան գինուոր մը եւ 19 տարեկան դարբին մը :

Այս ընտանիքը տուրքի պարտք մը ունէր, 200 ֆրանք, որ անվճար մնացած ըլլալով, հարկահաւաքը եկած էր գոյքերը գրաւելու: Տնեցիները դուռը փակելով դիրք բռնեցին ներսը: Ոստիկանութիւնը դարբին մը կանչեց, որ երբ կը փորձէր բանալ դուռը, անկենդան գետին փռուեցաւ հրացանի գնդակով մը, որ ճիշդ սրտին դպած էր: Ագարակը բաց դաշտի մէջ գտնուելով, կարելի չէր մօտենալ, առանց նոր զոհեր տալու: Ոստիկան - գինուոր մը յաջողեցաւ սանդուղ մը գտնել, բայց անօգուտ: Ան ատեն փոխ - նահանգապետին հետ խորհրդակցելով, չորս արտասուաբեր ռումբ, շէտիք, ծծումբ եւ ուրիշ նիւթեր ճարեցին, պաշարեալները անձնատուրութեան մղելու համար :

Ծարաւկումբ սկսաւ կէսօրէն վերջը ժամը 2ին: Երկու հարիւր ոստիկան - գինուորներ կը հսկէին բարեկարգութիւնը: Երկու ոստիկաններ սանդուղէն բարձրանալով ներս նետեցին պայթուցիկները, ծծումբը եւ քլօրինը: Մէկ ժամ անցաւ առանց որ եւ է արդիւնքի: Ան ատեն շէտիք դրուեցաւ երեք դուռնանդուն տակ, պայթեցնելու համար: Կապի եւ ծծումբի ծուխերը չդիպատած էին տունը: Հաստատուեցաւ որ երեք պաշարեալները (մայրը եւ երկու զաւակները) յարակից ախոռը քաշուած են: Ճիենապետը սկսաւ յորդորներ ուղղել, բայց անօգուտ: Ճիենապետը երբ կը փորձէր շէտիքով պայթեցնել ախոռը, դնդակ մը ստացաւ կուրծքէն եւ մեռաւ քանի մը ժամ վերջը: Ժամը 5.30ին ոստիկան գինուորները կրակի տուին ախոռը, բայց պաշարեալները կը չարունակէին դիմադրել: Ժամը 9ին, երբ չէնքը պաշարուած էր բոցերով, տղաքներէն մէկը դուրս ելլելով փախաւ. իսկ մայրը եւ միւս տղան անմիջապէս սպաննուեցան: Մայրը երբ սեմէն դուրս կ'ելլէր, մազերը եւ հագուստները կրակ առած էին արդէն եւ օդնութիւն կ'աղաղակէր: Պատասխանը եղաւ դնդակ մը :

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՓԱՆԻ ՄԸ ՏԱՂՈՎ

ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ռումբերէն մաս մը Վիլժուիֆի քաղաքապետական տարբալուծարանը փոխադրուած ատեն, պայթեցան եւ չէնքը կործանեցաւ: Առաջին առթիւ երեւան հանուեցան 12 դիակներ :

ՀԱՄՊՈՒՐԿի պատժական ատեանը երեք ամսուան քննութենէ մը վերջ տասը տարի բանտարկութեան եւ 300.000 մարք տուգանքի դատապարտեց հրեայ վաճառական մը, Մոռից Քայզէր, ամբաստանելով թէ խախտած է օտար դրամներու օրէնքը: Դատապարտեալը արտասահման կը գտնուի: Ուրիշ փախստական առեւտրական մը, եակոպի, դատապարտուեցաւ երկու տարի բանտարկութեան եւ 100.000 մարք տուգանքի: Չորս հրեայ առեւտրականներ ալ դատապարտուեցան երկուքէն հինգ տարի բանտարկութեան եւ մեծագումար տուգանքներու, ամբաստանուած ըլլալով թէ Հոլանտա փախցուցած են իրենց դրամագլուխները :

ԹՈՒՐԲԻՈՑ արտաքին գործավարը՝ Թ. Ր. Արաս, ժընեւ գացած ատեն կանդ առնելով Պելգրատի կայարանին մէջ, կէս ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցաւ Եուկոսլաւիոյ վարչապետին հետ :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ էմմաական նախարարը կը խորհի 3.000.000 ոսկիի նոր տուրքեր հաստատել, իր էմմատացոյցին մէջ որ առաջինը պիտի ըլլայ, օտար առանձնաշնորհներու ջնջումէն ի վեր: Նախարարը չուզեր աճապարել եւ ուսումնասիրութիւններ կատարել պիտի տայ օտար շրջանակներու մէջ:

ԻՏԱԼԻՈՑ ֆաշական քարտուղարը կը ծանուցանէ թէ այժմ 7.000.000 մանուկներ կը գտնուին կուսակցութեան մարտական կազմակերպութեանց մէջ, 6էն 21 տարեկան :

ՀԱՑ Հռոմէականներու կաթողիկոս - պատրիարքին Գրիգոր Պետրոս ԺԵ· Ագաջանեանի պատարագը՝ Մատէոնի եկեղեցիին մէջ (այսօր, հինգշաբթի, առաւտեան ժամը 10ին), ձայնասփիւռով պիտի հաղորդուի Լիւքսէնպուրկի կայանէն :

ՍՊԱՆԻՈՑ ազգայնականները կը հաղորդեն թէ ափ մը գինուորներ, իբր 40 հոգի, կը չարունակեն դիմադրել աւերակ վանքի մը մէջ, պատրաստ՝ մինչեւ վերջին փամփուշտը կրակելու եւ մեռնելու: Անոնք յաջողեր են գիր մը հասցնել Զօր· Ֆրանքոյի : Ինք ազգայնական օդանաւեր նորէն ռմբակոծեցին Պարսելոնան, 150 հոգի սպաննելով եւ բազմաթիւ վիրաւորներ ձգելով :

ԵՐԵՔ ԻՏԱԼԱՑի ՕԴԱԶՈՒՆԵՐԷՆ երկուքը (մէկը Մուսոլինիի տղան) յաջողեցան Րիօ տը Եանէյրօ հասնիլ Տաքքարէն, 5200 քիլոմեթր ճամբան կտրելով 13 ժամ 57 վայրկեանէն (միջին հաշուով ժամը 370 քիլոմեթր) : Երրորդը հարկադրուեցաւ Նաթալ իջնել, մեքենան խանգարուած ըլլալով :

ՊԵՐԼԻՆի խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեան պետը, Նէպովեանցի, եւս կանչուած է, կը գրեն գերմանական թերթերը: Իրեն պիտի յաջորդէ Պ. Դաւիթով :

ԼԵՀԱՍՏԱՆի խորհրդարանին ելմտական յանձնաժողովին առջեւ ճառ մը խօսելով, ներքին նախարարութեան ելմտացոյցի տեղեկաբերը յայտնեց թէ կառավարութիւնը անդադար կոչեր կ'ուղղէ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ, որպէսզի թոյլ տան որ լեհ հրեաները իրենց գաղթավայրերը տեղաւորուին: Այս առթիւ բացատրեց թէ Լեհաստանի ժողովուրդը միշտ կ'աճի եւ հողը անբաւական կուգայ :

Հ. Ց. Դ.

Փառիզ

ՔՐԷՄԼԻՆ-ՊԻՍԷԹրի «ՄԿՐՏԻՉ ԵՕՓՆԵԼԲԱՑՐԵԱՆ» խումբի ժողովը 27 յունուար, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական վայրը:

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԻ ՔՈԼԱՆՔի «ԱՐԱՄ» ենթակոմիտէի ժողովը 28 յունուար, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկերվարականներու սրահին մէջ, 149 պիս, Ավընիւ տ'Ազժանթէօյ: Կարեւոր օրակարգ:

Գաւառամ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի շրջ. կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը ֆրաւիրէ ԹՈՍՏՈՄ եւ ԻՕՒԱՆ ենթակոմիտէներու եւ վԱՀԱՆ խումբի բոլոր ընկերները ցորեքշաբթի (26 յունուար) երեկոյեան ժամը 8ին «Շաֆրիկեան» սրահին մէջ: Ներկայ պիտի ըլլայ կոմիտէի ներկայացուցիչը: Կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆի «ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ» կոմիտէն ժողովի կը ֆրաւիրէ բոլոր ընկերները 28 յունուար, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «Զարդարեան» գրադարանը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ԵՒՐՈՊ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle de Géographieի մէջ

184 Bld. St. Germain

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Նիւթ՝ Ինչու՞ ժառանգուած եմ մեր հայրենիքի ապագային:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Իսի-Լէ-Մուլինոյի Հ. Ց. Դ. «Մուրատ» խումբի կողմէ, Սեղաստացի Մ Ո Ւ Ս Ա Տ ի մահուան յիշատակին, 30 Յունուար, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, «Խրիմեան» սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս, Իսի-Լէ-Մուլինօ: Մուտք 7 ֆրանք:

Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ, Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ, եւ ՎԻՇԱՊԵԱՆ:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ

GRAND HOTEL DU LOUVRE ET DE LA PAIXի *շքեղ սրահնե-րուն մէջ, 53 La Canebière*

Գեղարուեստական խնամուած բաժին կարող արուեստագէտներ կողմէ, Մրքերգներ, հայկական եւ եւրոպական պարեր: Կը նուագէ Մաթիէօի հռչակաւոր ՈՒՕՆՏԸՐ ճազը: Մուտք 12 Ֆր.:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԵԿՈՑԹ

Ֆ. Կ. Խաչի Անիէռ Գուա Քոլոնպի Մասնաճիւղին կողմէ

29 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, SALLE FOYER SOCIALISTE, 149 bis Avenue d'Aargenteuil, *Անիէռ: Կը ներկայացուի «ՂԱՐԲԱՂի ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ» (օփերէթ 5 արար) Ալֆորվիլի սիրողներու խումբին կողմէ: Ճոխ պիւֆէ: Կը նուագէ* CARIO CANTI *նուագախումբը, Մուտք 5 ֆրանք, անդորձներու 3, փոքրիկներու 1 ֆրանք:*

ԵՐԱԺՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ի. ՊԻԼՊԻԼԵԱՆ (երգչուհի) Ֆ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ (ջութակահար)

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԺԱՄԸ 2ԻՆ

ՍԱԼ ՇՕՓԷՆի ՄԷՋ 8 Rue Daru, ՓԱՐԻԶ

Հայկական եւ եւրոպական ճոխ յայտագրով

Գիներ՝ 25, 20 *եւ* 10 *ֆրանք*

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԿՈՒՄԲԻՆ, ԿՈՂՄ-

Նախագահութեամբ՝ Պ ԼԵՒՈՆ ՓԱՇԱԼԵԱՆի

2 *Փետրուար, Զորեքշաբթի երեկոյ ժամը* 9ին, LE JOURNALի *սրահին մէջ,* 100 Rue Richelieu, *մէթրօ* Richelieu - Drouot *կամ* Bourse:

Կը դասախօսէ Ֆրանսերէն՝ Գ. Հ. ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ «Հայաստանի տնտեսական զարգացումը» («Le developpement écononique de l'Arménie»)

Մուտք 2 ֆրանք *Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ*

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՍԿԱՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ուրբաթ, 28 Յունուար երեկոյեան ժամը 9ին, 8 Ռիւ Պօսիւէ, Փարիզ: Կը խօսի Ակումբի անդամ Հ. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ: Նիւթ՝ «Հայկական հարցը 1914էն մինչեւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը».

«ՀԱՑ ԵՐԳԻ ՕՐ"Ը ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԵՒ ՀՈՎԱՆՒՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ-ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ *MR. HENRI TASSO*Ի ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ *ԱՐՈՒ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի*

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 80 *ՀՈԳԻՆՈՑ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳԱՀՈՒՄԸ*

Տեղի կունենայ 13 *ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ժամը* 17*ին*

SALLE PRATի ՄԷՋ, 150 Rue Paradis

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՍԿԱՈՒՄԲԻ

Տարեկան պարահանդէսի ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ կիրակի 6 փետրուար, ժամը 16էն *կէս գիշեր* FOYER RUSSEի *սրահին մէջ,* 26 Ave. de Tokio: *Գեղարուեստական բաժին, ճազ, պիւֆէ:*

Մէթրօ Alma - Marceau

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օղին է: Անզուգական, Անմրցելի, Ախորդաբեր: Առաջնակարգ զօրացուցիչ ալսորժաքեր, պատրաստուած ղուտ չամիչի ին ով: Հայ աւանդական սեղանին զարդ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Երկու նորոգուղ հայ ազջիկներ (16—19 տարեկան) *սկզբնաւարութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք: Ներկայ յանալ Իրենց ծնողքին հետ, Գ. Ա. Աշճեանի,* 172 Fbg. St. Honoré *թէլ.* Elysée 38—25:

ՇԱՔԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաքարան Ֆ Լ Օ Ր ի Ա

31, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ

Ահեղեակ եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ :

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անզլիական, ֆրանսական եւ չէխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, հերմակեղէններու, Քրիքօթաժի, գուլպաներու եւն.-ի համար:

Աճեալաւ ապրանքներ բացառաբար դեղչուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *գիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

Փոխադրութեան կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

59 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը ՍՏԱՆՁՆէ ամէն տեսակ գաւառ, Փարիզի, գաւառի, դաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի գաւառ, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթարալեղ ասիճի օրինական ձեռնարկութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Փողոցային արկածներու ենթարկուած չգաստրներուն կուտայ կանխավճար առանց տոկոսի եւ մէջնորդէքի: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 եւ 5—7:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Անիէռի Կրթական Գործերու Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Հայ փոքրիկներու ծնողքը ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ Յունուար 30ին, Կիրակի, ժամը ճիշդ 2.30ին Ընկերվարականներու սրահին մէջ, 149 bis, Ավընիւ տ'Ազժանթէօյ, Անիէռ:

Օրակարգ՝ Հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

Մուտքը ազատ է:

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ Ընկերութեան Շաւիւրի Մասնաճիւղի Վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ - անդամուհի - ները տարեկան Ընդհանուր ժողովի, որ տեղի կ'ունենայ 29 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ղպրոցի ղպրոցի սրահը:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

15—20 Յունուար

Վիվիէ, Պ. Ֆ.— 150:
Լիոն, Գոբծ.— 783.20:
Կրանիթ, Սիթի, Հ. Ամ.—10 տոլար:
Փարիզ (15), Տիկին Բեզ.— 150:
Իժին, Լուս.— 75:
Սէվրան, Հ. Յով. քհնյ.— 70:
Մարսէյլ, Մ. Եազ.— 150:
Նիս, Մ. Գույ.— 150:
Ամերիվիլ, Տ. Կար.— 160:
Լիոն, Ե. Գ.— 150:
Վիլմանդը, Ա. Ա.— 150:
Վեջին, Փափ.— 40:
Սէնթ Էթիէն, Երամ.— 110:
Պուրկ Սէնթ Անտէօ, Ս. Ս.— 80:
Բուրպվուա, Պամ.— 40:
Անկէն, Տիկին Զահր.— 115:
Վիրի Շաթիճեոն, Սթան.— 197:
Լը Ման, Զաթ.— 75:
Վիէն, Գոբծ.— 515:
Փօ, Գ. Ն.— 150:
Պուրժ, Հ. Եազ.— 150:
Վիլէօրպան, Գար.— 40:
Սթրազպուրկ, Կ. Գ.— 250:
Էճիւ Ան Փրովանս, Ո. Ճ.— 75:
Լապեկիւս, Ս. Թ.— 215:
Սէվրան, Վ. Ֆ.— 40:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Եկեղեցի (Պրուսա) Եփրեմեան Գաբրիէլեան հարսը՝ Տիկին եղիսաբէթ կը փնտռէ իր զաւակը՝ Աբրահամ որ տեղահանութեան միջոցին, չորս տարեկան հասակին, բռնի առած էր ձեռքէն եւ տարած Մուսուլ: Անկէ ի վեր լուր չկայ իրմէն: Փոքրիկը ծնած էր իրենց սպասաւորին որուն անունն էր Նչան: Իր ատոյգ հասցէն տուողին 1000 ֆրանք կուտէր : Իմացնել՝ Տիկին եղիսաբէթ Արութեան 17 Rue de la Quarantaine Villefranche-s/Saône. Rhône, France:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ

Գործ կը փնտռէ Հայ երիտասարդ օրիորդ մը, տնական աշխատանքներու կամ փոքրիկներ հսկելու համար: Դիմել՝ «Ճառաջ»ի Վարչութեան:

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆի Շաւիւրի Մասնաճիւղը կը ծանուցանէ թէ Համազգայինի կեդր. Վարչութեան վիճակահանութենէն չահող 861, 990, 998 թիւերուն տուէրները առանալու համար դիմել Մասնաճիւղին:

ԳԱՑԷՐ ՏԵՍԷՐ ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ժամագոյցի եւ գեհարեդիճեայ վաճառատուն

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

261, Rue du Fbg. St. Martin

Métro: Louis Blanc et Jaurès

ՓՆՏՌԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթ՝ «ՄԵՂԱ»ի ապրիլի եւ Երջանի Ճառագի տրուած

ԳԻՆԸ ՄԷԿ ՖՐԱՆԿ

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme — PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

Lᴇ PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13ᵉ)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ընդհ. երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՈՒՐԲԱԹ
28
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
28 JANVIER
1938

Ամ. ՏԱՐԻ — 14ᵉ Année No. 3640

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

Այսպէս կը կոչուի Շօֆանի կառավարութեան մշակած սահ – մանադրութիւնը, որ երէկ նախարարական խորհուրդին կողմէ վաւերացուելէ վերջ, յանձնուեցաւ երեսփ. ժողովին :

Վարչապետը ճայնասփիւռ ճառ մըն ալ խօսեցաւ հինգշաբթի իրիկուն, պարզելով կառավարութեան տեսակէտները եւ մասնա – ւորապէս չեչտելով ընկերային խաղաղութեան տիրապետութիւնը :

Ինչպէս յայտնի է, կանոնագիրը կը բաղկանայ վեց առանձին օրինագիծներէ .— 1. Բանուորներու արձանագրութիւն եւ արձա – կում .— 2. Բանուորական պատուիրակներու իրաւական վիճակը. — 3. Գործադուլի կանոններ.— 4. Հաւաքական պայմանագրու – թիւններ .— 5. Իրաւաբարութիւն.— 6. Տեղաւորման գրասեն – եակներ :

Աւորդրարանին գործը դիւրացնելու եւ ապագայ տագնապներ կանխելու համար, առջի օր վարչապետարան հրաւիրուեցան Աչ – խատանքի Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը եւ գործատիրա – կան Դաշնակցութեան նախագահը, եւ առանձին տեսակցութիւն – ներ ունեցան Պ. Ֆրօսարի հետ, որուն յանձնուած են այս կարգի խնդիրները: Երկուքն ալ վերապահ դիրք մը բռնեցին, յայտնելով թէ օրինագիծները պիտի քննեն, երբ ժամանակը հասնի :

Անշուշտ այս չէր կառավարութեան սպասած պատասխանը : Մանաւանդ որ, նախապէս ալ խորհրդակցական ժողովի մը հրա – ւիրուեցան երկու կողմերը, եւ Գործատիրական Դաշնակցութեան վարիչ մարմինը մերժեց մասնակցիլ :

Այսպէս կամ այնպէս, կառավարութիւնը վճռած է գլուխ հա – նել իր ծրագիրը : Անոր նախնական քննութիւնը պիտի կատարէ երեսփ. ժողովին աշխատանքի յանձնախումբը, այնպէս որ բուն ժողովին քննութիւնը կրնայ ուշանալ մինչեւ փետրուար 8:

Նոր կանոնագրին հիմնական նպատակն է ուզել հաստատուն վիճակի մը վերածել ժողովրդական ճակատի առաջին կառավա – րութեան հռչակած օրէնքները (1936 յունիս) :

Մէկուկէս տարուան փորձը ցոյց տուաւ որ շատ մը պարագա – ներ նախատեսուած չէին, այդ օրէնքներուն հոգիին: Միւս կողմէ, հակառակ անգնահատելի առաւելութեանց, միշտ ալ վէճեր կը ծագէին, նոյն այդ օրէնքներուն առթիւ: Գործատէ – րերը տարբեր, բանուորները տարբեր կ'ըմբռնէին այս կամ այն յօդուածը: Եւ կը չարունակուէին «նատուկ գործադուլները », (բռնագրաւում գործարաններու), հակառակ աշխատանքի ազա – տութեան եւ վարչական ազդարարութեանց կամ պետական մի – ջամտութեան :

Մէկ խօսքով, յարաբերութիւնները այնքան լարուած էին, որ փոխադարձ բռնութիւնները եւ ընդհարումները հետզհետէ ան – խուսափելի կը դառնային :

Ինչ մնաց որ արիւնահեղութիւն մը ծագէր կուարիչ գործա – րանի գործադուլին առթիւ, երբ ներքին նախարարը հանրապե – տական պահակներ ղրկեց, հաստատութիւնը պարպելու համար, իսկ տասնեակ հազարաւոր աշխատաւորներ բանթողներուն կողմը բռնեցին :

Շատ աւելի ծանրակշիռ հանգամանք մը ունէր Փարիզ քաղա – քի եւ շրջանին հանրային ապահովութեանց գործադուլը, որ ամ – բողջ օր մը զլատեց քաղաքին կեանքը :

Իր մշակած կանոնագրով, կառավարութիւնը կ'ուզէ վերջ տալ այսպիսի դէպքերու եւ տագնապներու, որոնք լրջօրէն կը վտանգեն երկրին տնտեսական եւ ընկերային խաղաղութիւնը :

Այսպէս , կանոնագրին կամ ապահովագրութեան առաջին չորքը մանրամասնօրէն կը ճշդէ տասը աշխատաւորներէ աւելի բանեցնող հաստատութեանց իրաւունքներն ու պարտականու – թիւնները՝ բանուորներու արձանագրութեան եւ արձակման մա – սին :

Սկզբունքով, անոնք պիտի կրնան դիմել տեղաւորման հան – րային կամ անհատական գրասենեակներու, բանուոր ճարելու հա – մար: Անհատական գրասենեակները պիտի չարունակեն բանիլ մինչեւ 1942, պետական հսկողութեամբ , եւ այնուհետեւ պիտի գործեն միայն նահանգային գրասենեակներ: Յարգելով հանդերձ գործատիրոջ հեղինակութիւնը եւ սեփականութեան իրաւունքը , օրէնքը որոշ տրամադրութիւններ կը պարունակէ, քմահաճ կար – գադրութիւնները խափանելու համար :

Շատ կարեւոր նորութիւն մը կը պարունակէ գործադուլի օ – րինագիծը :

Անոր տրամադրութեամբ, այսուհետեւ կարելի պիտի չըլ – լայ որ եւ է գործադուլ հռչակել, առանց գաղտնի քուէարկու – թեան, որուն պէտք է մասնակցին բոլոր վարձու աշխատաւորնե – րը: Քուէարկութեան պիտի նախագահէ հաշտարար դատաւորը, աջակցութեամբ գործատիրոջ եւ պաշտօնէութեան պատուիրակ – ներուն: Եթէ մեծամասնութեամբ գործադուլ որոշուի, հաստա – տութիւնը պիտի չէզոքացուի, որպէսզի ընդհարումներ չպատա – հին: Եթէ գործադուլ հռչակուի հակառակ մեծամասնութեան կամքին, օրինական միջոցներ ձեռք պիտի առնուին դրդիչներուն դէմ: Այս տնօրինութեամբ կառավարութիւնը կը յուսայ վերջ տալ զանազան բռնութեանց եւ կամայականութեանց :

Ամէն պարագայի մէջ, նոր էջ մը եւս կը բացուի Ֆրանսայի ընկերային - աշխատաւորական պատմութեան մէջ :

Նախորդ բարենորոգումները խորապէս յեղաշրջեցին այս երկ – րին ընկերային կերպարանքը, մինչդեռ այն ատեն ազդելով ուրիշ եր – կիրներու վրայ: Արդիական կանոնագիրը կը ձգտի լրացնել եւ ամ – րապնդել այդ նուաճումները :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԱՂՏՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ 6000 ՌՈՒՄԲԷՐԸ ՊԱՏՐԱՍՏԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԶԻՆԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ ԱՏԵՆ

Առեղի տեսարան Վիլժուիֆի մէջ

Քարտուղարը մեռած 14 հոգի, տասից ձաշուելու վիրաւորներ

Երէկ երկու տողով հաղորդած էինք թէ Գաղտնի Կոմիտէին (Փիլոնեաւոր – ներ կամ Վեղարաւորներ) ռումբերէն մաս մը պայթեցաւ Վիլժուիֆի մէջ եւ թէ 12 դիակներ հանուեցան առաջին առթիւ :

Իրականին մէջ չատ աւելի ծանր հանգամանք ունի արկածը: Ոչ թէ ռում – բերուն մէկ մասն էր որ պայթեցաւ, այլ մօտ վեց հազար ձեռնառումբեր, ո – րոնք զաւադրական կազմակերպութեան գինապահեստներէն բռնուելով, ամ – բարուած էին Վիլժուիֆի քաղաքապետական լուծարանին մէջ, քննուելու եւ պետական գինարանը փոխադրուելու համար :

Ռումբերը տեղաւորուած էին 197 անտուկներու մէջ (իւրաքանչիւրին մէջ 32 հատ) : Տարրալուծարանին վերատեսուչը՝ Փրօֆ. Քլէնկ իր քննութիւնները վերջացուցած ըլլալով, անտուկները պիտի փոխադրուէին Վերսայլի Թնդա – նօթարանը, ոչնչացուելու համար :

Արդ, չորեքշաբթի առտու ժամը 9.45ին, երբ մասնագէտներ եւ գինուորներ փոխադրութեան գործով կը զբաղէին եւ դատական պաշտօնատար լուսանկա – րիչներն ալ ռումբերուն լուսանկարները կը քաշէին, յանկարծ ահռելի պայ – թիւն մը լսուեցաւ: Եւ իրարու հետեւէ, կատքերու մէջ դրուած կամ տակաւին գետինը գտնուած ռումբերը պայթեցան, մէջ ու ձախ նետելով պաշտօնեաներուն եւ գինուորներուն մարմինները,— գլուխ մը հոս, ոտք մը անդին, երկու թե –ւեր՝ աւելի հեռուն եւսյլն: Մէկ խօսքով՝ կատարեալ ռազմադաշտ: Ցնցումը այնքան ուժգին էր, որ կը լսուէր քանի մը քիլոմէթր հեռուէն (եւ «Ճառաջ»ի խմբագրատան մէջ) : Քիմիական լուծարանին բոլոր շէնքերը կամ քանդուեցան եւ կամ խախտեցան, ցնցումին ուժգնութենէն: Շատեր կարծեցին թէ օդա – նաւեր ռումբ կը տեղան քաղաքին վրայ, եւ խուճապի մատնուեցան: Ուրիշներ այն տպաւորութիւնը կրեցին թէ թնդանօթներ են որ ռումբ կը տեղան· մա – նաւանդ որ քաղաքին ապդարար սուլիչներն ալ կը հնչէին միեւնոյն ատեն : Զոհերէն մէկուն դիակը գտնուեցաւ մօտ հարիւր մեթր հեռաւորութեան վրայ: Անհամար պատուհաններ ջարդուփշուր եղած էին մինչեւ 3 — 400 մեթր տա – րածութեան վրայ :

Պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն, զոհերուն թիւն է 14 հոգի,— Պ. Քլէնկի օգնականը՝ քիմիագէտ Շմուց, ուրիշ երկու քիմիագէտներ, երկու դատական քննիչներ, պահակ մը, սպայ մը, չորս գինուորներ եւ երեք բան – ուորներ: Կան նաեւ բազմաթիւ վիրաւորներ: Փոխադրութեան յատկացուած պաշտօնեաներէն միայն մէկ հոգի կրցեր է ազատիլ: Արկածէն քանի մը վայր – կեան առաջ, ան քիչ մը հեռացած էր եւ կը գտնուէր պատի մը տակ : Պատը փլաւ, ինք ալ գետին ինկաւ, ցնցումին ուժգնութենէն, բայց այնքան սարսած – ված էր որ, չկրցաւ նկարագրել դէպքը:

Տակաւին չէ ճշդուած արկածին պատճառը: Կարծողներ կան թէ սխալ կամ անզգոյշ շարժում մը կատարուած է, անտուկները լուծարանէն փողոց փոխադրուած, գետին դրուած եւ կամ բեռնակառքերուն մէկ տեղաւորուած տեղ: «Իւմանիթէ» կը կասկածի նաեւ դաւադրութենէ մը: Ռումբերուն հետ մէկտեղ պայթած է նաեւ 150 քիլօ մելինիթ : Երկար տեւնէ ի վեր դիտողու – թիւն կ'ընլլար թէ անհոհեմութիւն է այսքան մեծ քանակութեամբ ռումբ եւ պայթուցիկ ամբարել բազմամարդ թաղի մը մէջ:

Արկածէն անմիջապէս վերջը, ներքին նախարար Պ. Սառօ անձամբ քննու – թիւն մը կատարել տալով, առ այժմ այն եզրակացութեան յանգեցաւ թէ պայթիւնը դաւադրութեան հետեւանք չի կրնար ըլլալ, այլ փոխադրիչներէն մէկուն անվարժութեան կամ անզգուշութեան :

**** Թղթակից մը նկարագրելով աղէտին տեսարանը, կ'ըսէ թէ նախ աչքի կը զարնէին երկու գինուորական կառքերու աւերակները, բոլորովին անճանա – չելի դարձած : Դիակի հետք չկար· միայն երկու մարմիններ գրեթէ ամբողջ մնացած էին եւ ճանչելի: Միւսները ջարդուփշուր՝ օդին մէջ նետուած էին ա – մէն ուղղութեամբ, կոտր կոտր, ահռելի յօշոտումներով: Չարկ եղաւ նոյն իսկ ծառերու կամ տանիքներու վրայ բարձրանալ, մարդկային մարմնի, միսի եւ ոսկորի կտորներ կամ ածխացած հագուստներ գտնելու համար: Արկածի վայ – րէն 50 մեթր անդին, պատի մը ետին գտնուեցաւ գլխաւորած մարմին մը: Տա – նիքներու կղմինտրներն անգամ փողոց նետուած էին, իսկ շատ մը տուներու պատի ժամացոյցները կանգ առած էին ժամը ճիշդ 9.45ին:*

Գերագոյն Խորհուրդին որոշումները

Ի. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդի նախագահական կազմին (դիւան) առաջին նիստը տեղի ունեցաւ յունուար 24ին, Մոսկուայի մէջ: Ժողովը որո – շեց դաշնակից հանրապետութեանց բոլոր լեզուներով հրատարակել սահմա – նադրութեան բնագիրը, որուն մէջ փոփոխութիւններ եւ յաւելումներ կատար – ուած էին: Որոշուեցաւ հրատարակել պաշտօնաթերթ մը, իբրեւ տեղեկատու Գերագոյն խորհուրդին եւ վերակազմել «Իզվեստիա» թերթը, զայն դարձնե – լով տեղեկատու օրկանը Ի. Միութեան, երեսփոխաններու, եւ աշխատաւոր – ներու: Վերջապէս, ժօնելու համար կարմիր բանակին եւ նաւատորմին քա – նակամեակը, նախագահութիւնը որոշեց մասնաւոր չքանչան մը հանել: Միեւ – նոյն ատեն հրամանագիր մը ստորագրուեցաւ զինուորական ընդհ. ներումի համար :

Գերագոյն Խորհուրդին որոշումները

ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԻՒՍԻՍԱՑԳ մը առջի օր փառաւորապէս լուսաւորեց ոչ միայն հիւսիսային երկիրները, այլեւ Ֆրանսան , Զուիցերիան եւ Աւստրիան : Աստե – ղագէտներ կը կարծեն թէ նորէն պիտի երեւայ մինչեւ երկու չաբաթ, ինչ որ բարենշան չի համարուիր ...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՁԵՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
« ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔ »Ի ՄԱՍԻՆ

Ի. Միութիւն է, անշուշտ, այդ « Թանկագին Հայրենիք»ը :

Արդ, նոյն այդ հայրենիքի մասին, անցեալ տարի, Մոսկուայի մէջ տըպ – ուած ռուսերէն դատագիրք մը հետա – քրքրական «նշմարտութիւններ» կու տայ մեզի :

Գիրքին խորագիրը է «կարճ պատ – մութիւն Ի. Միութեան »: Իսկ սկըզբ – նաւորութեան՝ «Մեր Հայրենիքը » խորագրին տակ գրուած է .

— « Հոն կը գտնուի ամէն բան , որ անհրաժեշտութիւն է կեանքին հա – մար »:

Բայց, գիրքը չէ յիշած որ կը պակ – սի, «աշխարհի մեծագոյն երկրին » մէջ , — ապահովութիւնը նոյն այդ կեանքին ...

— « Ամէն տարի, կը չարունակէ գիրքը, մեր երկրին մէջ կ'աւելնայ թիւը գործատուններու, գինագործա – րաններու, գպրոցներու, թատրոննե – րու, չարժանկարի սրահներու եւ..»:

Եւ ... գերեզմաններո՞ւ, — աւելցը – նենք մեր կողմէ՝ յանուն նշմարտու – թեան :

Յետոյ կը յիշուի Մեծն Պետրոս՝ իբրեւ «ռուսական կայսրութեան մեծ ստեղծիչը », Պուշկինը՝ «ստեղծիչը ռուս գրականութեան», եւ, ուշագր – րա՛ւ պարագայ , 1877 — 78ի ռուս-թուրք պատերազմը, երբ «ռուսական ցարը կրկին չյաջողեցաւ տիրանալ Նեղուցներուն » :

Փոյթ չէ՛ : Կարմիր Քրէմլը լրացուց նաեւ այդ պակասը : 1920ին՝ Արաքսի վրայ կամուրջ շինեց, Էջիվրիի հետ ձեռ ձեռքի, հայ դիակներով, ու ա – նոնց վրայով մինչեւ Տարտանէլ դրր – կեց իր մարաջախտը, Վորոշիլով , այսօր, սակայն, իր առջեւ փակուած տեսնելու համար նոյն այդ Նեղուց – ները ... :

Գիրքին երկրորդ մասը յատկաց – ուած է «Լէնինի յայտնութեան »— «դեկավարը բանուորական դասակար – գին եւ հիմնադիրը բոլշեւիզմի », — յանգելով մինչեւ Սթալինեան սահման – ադրութիւնը : «*Թրոցքիի քաղաքա – կանութիւնը, կը չարունակէ գիրքը , պիտի տկարացնէր կուսակցութիւնը*» :

Այս ալ նշմարտութիւն մըն է, զոր Սթալին կրցաւ պատմութեան մէջ ար – ձանագրել արիւնովը այն դեկավարնե – րուն, որոնք զօրութիւնը կը կազմէին կուսակցութեան : «Դաւաճան Թրոց – կին » մեղադրուած է նաեւ ուրիշ բա – նով մը,— Պրէսթ Լիթովսքի դաշնա – գրին ստորագրութեան համար : «*Այդ դաշնագիրը ստորագրուեցաւ, որով – հետեւ ռուսական բանակը քայքայ – ուած էր* » : Ու՝ ա՛յդ ման: Պատճա՞ռը այդ բայբայումին : Սթալին մատը շրթներուն դրած է հոդ՝ կ'երբէք իր – րեւ հանրածանօթ ... « նշմարտու – թիւն » :

Լսենք, սակայն.— «*Այն ատեն կար – միր բանակը ստեղծուած չէր· իսկ ապագային ան (կը լսէ՞ք, կարմիր բանակի մասին է — Ս. Տ.) կրկին ձեռք պիտի ձգէ այդ կորուստները*» : Մանաւանդ որ «լէնինին ալ բնաւ չէր կասկածեր այդ մասին» :

Կ'ապրինք՝ կը տեսնենք, ուրեմն : Մինչ այդ՝ այս տողն ալ արձանա – գրենք իբրեւ... «ռուսական հայրե – նիք»ի հեռանկար մը՝ միշտ մեր կո – ճակին վրայ :

Գիրքին մէջ Թրոցքին, Զինովիեւը, Քամէնեւն ու միւս«լէնինեան Պահակ – ներ»ը նկարագրուած են այնպէս՝ ինչպէս ծանօթ է իբրեւ ուրիշ « նըշ – մարտութիւն մը» — լրտես, դաւաճան եւ հայրենիքի թշնամի: Իսկ Վորոշի – լովը՝ իբրեւ «ամենամեծ բոլշեւիկը եւ լէնինի ու Սթալինի ամենալաւ աշա – կերտը »,— ցնոր տնօրինութիւն, ան – շուշտ :

Գիրքը ունի նաեւ ուրիշ «նշմարտու – թիւն» մը,— «Ի. Ռուսիան խաղաղա – սէր է»: Ի հարկէ՛: Ատոր ապացոյցն են երկու տասնամեակներու ընթաց – քին իր հրահրած խռովակութիւննե – բը բազմաթիւ երկիրներու մէջ: Ու նաեւ այն, որ ինք «աշխարհի ամենա – զգաւոր պետութիւնն է», բայց յար – ձակումի սարսափը կ'ապրի տեւական – օրէն :

Այս է «Ի. Միութեան» պատմու – թեան նոր դասագիրքը :

ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

ՍԱՆՋԱՔԻ ԽՆԴԻՐԸ ԿԸ ԼՈՒԾՈՒԻ

Բարեկամութեան դաշնագիր մը Թուրքիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ

Ժընեւէն կը հեռագրեն Փարիզի թերթերուն.— *Կարելի է ըսել թէ չերմ բաղձանք կը տիրէ երկու կողմէն ալ, արդար եւ սիրալիր ձեւով մը հարթելու համար Սանճաքի ընտրական դժուարութիւնները: Դեռ իրաւասու նախարար – ները իրարու հետ չտեսնուած, չորեքշաբթի առտու Թրքական չրջանակներուն մէջ կը ծանուցանէին թէ հարցը լուծուած է գործնապէս: Կ'ըսուի թէ չէզոք յանձնախումբը, որուն ընտրական կանոնագրին դէմ վերապահումներ յայտ – նած էր Թուրքիա, նորէն ժողովի հրաւիրուելով , Ֆրանսացի եւ Թուրք մաս – նագէտներու օգնութեամբ պիտի չակէ կարգ մը կէտեր : Ամէն պարագայի մէջ, այժմէն կը հաւատան թէ հարցը կորուսած է իր սուր հանգամանքը Ֆրանսա – կան եւ Թրքական կառավարութեանց համար :*

**** Ամսատական «Լ'Եւօվռ»ը, որ արտաքին նախարարութեան բերանն է, կը գրէ իր քաղաքական բաժնի խմբագրին ստորագրութեամբ (Տիկին Ժ. Թա – պուի, որ այժմ Ժընեւ կը գտնուի) :—*

Ազգերու Դաշնակցութեան Մորհուրդին դումարման առթիւ, օրուան մեծ դէպքը եղաւ Պ. Բիւշի Արասի այցելութիւնը Պ. Տէլպոսի : Մեծ կարեւորու – թիւն չունէր Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ եղած վէճը: Թուրքերը կը կար – ծէին թէ Ալէքսանտրէթի Սանճաքին ընտրական կանոնագիրը, որուն սկզբունք – ները հաստատուած էին քանի մը ամիս առաջ, Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ, յառաջիկայ ընտրութեանց համար, պէտք եղածին պէս նկատի չէր առած այն պայմանները որոնց հետեւանքով կարգ մը բնակչութիւններ ցրուած էին: Մինչ այս մինչ այն, Ֆրանքեւսուրիական դաշնագիրը ամրապնդուած եւ լրաց – ուած էր չարք մը ճարտար եւ արդիւնաւոր բանակցութիւններով որ տեղի ու – նեցան Սուրիոյ վարչապետ Պ. Ձէմիլ Մէրտամի եւ արտաքին նախարարու – թեան խորհրդական Պ. տը Թէսանի միջեւ :

Այդ երկարատեւ բանակցութեանց ընթացքին, որոնց չնորհիւ կարելի ե – ղաւ Ֆրանքեւսուրիական դաշնագրին կնքել ելմտական բաժին մը, Սուրիոյ վար – իչները կրցան ըմբռնել թէ Ֆրանսա միտք չունէր զոհելու իրենց ամենա – փոքր չահը եւ թէ կը մնար իրենց հաւատարիմ բարեկամը: Ուստի հաւանեցան ընդունելու ինչ որ արդար է թրքական պահանջներուն մէջ, ինչպէս ընտրու – թեանց խնդիրը : Ուրեմն դիւրացած եղաւ Ֆրանսայի գործը :

Այսօր Անգլիոյ եւ Ազգաժողովի տեղեկաբերին կատարեալ հաւանութեամբ որոշուեցաւ որ Ֆրանքեւսուրք ընտրական յանձնախումբը նոր ժողով մը գու – մարէ եւ քննէ հասած խնդրագիրները: Կանխատեսի կը հաւատան թէ կարելի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՍԵՓԱԿԱՆ ՏՈՒՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԱՍԻՆ

(Ընթացքում մեզ)

ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ներքոյ ստորագրեալ Ս. Ղազարոսի Մխիթարեան Միաբանութեան Վենետկոյ Մայր Վանքի Հոգեւոր Ընտանեաց Ներկայացուցիչ Հ. Ղեւոնդ Տէր-Մկրտչեան, Հ. Ղեւոնդ Ալիշան եւ Հ. Ղեւոնդ Տէր-Յովհաննիսեան, Վենետկոյ Ս. Ղազարոսի Մխիթարեան Միաբանութեան Մայր Վանքի Հոգեւոր Ընտանեաց Ներկայացուցչական Ժողովի 1921 Մարտ 27 թուակիր որոշմամբ, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան Ներկայացուցիչ Ս. Տէր-Ղեւոնդեան Պարոնի միջոցաւ, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան հետ կնքած պայմանագրի համաձայն, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան սեփականութիւն դարձած Վենետկոյ Ս. Ղազարոսի Մխիթարեան Միաբանութեան Մայր Վանքի Գրադարանի Ձեռագրաց Բաժնի 1916թ. Յունուար 1-ին դրութեամբ գոյութիւն ունեցող ձեռագրերը, որոնք Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան կողմէ ուղարկուելու են Հայաստան, Վենետկոյ Մայր Վանքի Հոգեւոր Ընտանեաց Ներկայացուցչական Ժողովի 1921 Մարտ 27 թուակիր որոշմամբ, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան Ներկայացուցիչ Ս. Տէր-Ղեւոնդեան Պարոնի միջոցաւ, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան հետ կնքած պայմանագրի համաձայն, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան սեփականութիւն դարձած Վենետկոյ Ս. Ղազարոսի Մխիթարեան Միաբանութեան Մայր Վանքի Գրադարանի Ձեռագրաց Բաժնի 1916թ. Յունուար 1-ին դրութեամբ գոյութիւն ունեցող ձեռագրերը, որոնք Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան կողմէ ուղարկուելու են Հայաստան, Վենետկոյ Մայր Վանքի Հոգեւոր Ընտանեաց Ներկայացուցչական Ժողովի 1921 Մարտ 27 թուակիր որոշմամբ, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան Ներկայացուցիչ Ս. Տէր-Ղեւոնդեան Պարոնի միջոցաւ, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան հետ կնքած պայմանագրի համաձայն, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան սեփականութիւն դարձած Վենետկոյ Ս. Ղազարոսի Մխիթարեան Միաբանութեան Մայր Վանքի Գրադարանի Ձեռագրաց Բաժնի 1916թ. Յունուար 1-ին դրութեամբ գոյութիւն ունեցող ձեռագրերը, որոնք Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան կողմէ ուղարկուելու են Հայաստան,

1916թ. Յունուար 1-ին դրութեամբ գոյութիւն ունեցող ձեռագրերու ցանկը

Ա. Ս. Գրոց Մատեան, թղթի, 1-ին հատոր, 1-ին մաս, 1-ին գիր, 1-ին սիւն, 1-ին տող։ Ա. Ս. Գրոց Մատեան, թղթի, 1-ին հատոր, 1-ին մաս, 1-ին գիր, 1-ին սիւն, 1-ին տող։ Ա. Ս. Գրոց Մատեան, թղթի, 1-ին հատոր, 1-ին մաս, 1-ին գիր, 1-ին սիւն, 1-ին տող։

ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԱՑՔԱՅԻՆ ՀԱՍՈՒՆՈՒԹՅԱՆ

«««« • »»»»

Ես չգիտեի, որ ինձ հետ ապրող մարդը ունի մի ուրիշ կին, որ նա ամուսնացած է ինձ հետ, որ նա ունի երկու երեխա, որոնց ես երբեք չեմ տեսել, որ նա ունի մի ուրիշ տուն, որտեղ նա ամեն գիշեր անցկացնում է իր ընտանիքի հետ։ Ես ոչինչ չգիտեի։ Ես կարծում էի, որ նա ինձ միայն է սիրում, որ ես նրա միակ կինն եմ, որ նա ինձ միայն է պատկանում։ Ես կարծում էի, որ նա ինձ միայն է պատկանում։ Ես կարծում էի, որ նա ինձ միայն է պատկանում։

Ես ոչինչ չգիտեի։ Ես կարծում էի

պիտի ըլլայ գտնել լուծման եղանակ մը որ գոհացնէ թէ թրքական եւ թէ Փըրանսական կառավարութիւնը :

Վերջապէս, ինչ որ ամենաթարմ նշանակութիւն ունի, եւ որուն պիտի անդրադառնանք այս օրերս, այն է որ ՓՐԱՆՔԵՒԻԹՈՒՐՔ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ ՄԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՋԱՁՆԷ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ԱՁՍ ՇԱՐՔԸ ԵՒ ՊԻՏԻ ՆՈՒԻՐԱԳՈՐԾԷ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ՝ ՓՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱՅ ՄԻՋԵՒ : Նկատի առնելով այն մեծ բարեկամութիւնը որ նմանապէս Թուրքիոյ կը կապէ էնկլիւրին, Լոնտոնը եւ Մոսկուան, կարելի է գնահատել այս Փրանքեւիթուրք դաշնագրին բերելիք մեծ նպաստը՝ աշխարհի խաղաղութեան պահպանման համար : Պ. Տէլպոս անձամբ էնկլիւրի պիտի երթայ պատեհ ժամուն, ստորագրելու համար դաշնագիրը :

Հիթլէրական հնգապատկեակը եւ Հրեաները

Մինչ Գերմանիոյ նացիները կը պատրաստուին ոտնձգութեան հնգամեակը, որ կը լրանայ կիրակի օր, 30 յունուար, Հրեաները կը վախնան նոր հալածանքներէ :

Թէեւ հակահրէական նոր օրէնքներ հրատարակուած չեն 1935ի Նիւրէնպէրգի համագումարէն ի վեր, բայց վերջին չաբաթներս նոր խստութիւններ կը նշմարուին ոչ-արիականներու հանդէպ : Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Հրեաները հետզհետէ կը զրկուին իրենց անցագիրներէն եւ նոր անցագիր կը տրուի միայն անոնց որ կը հեռանան երկրէն : Այս դրութիւնը արդէն կը տիրէր Գերմանիոյ կարգ մը մասերուն մէջ. այժմ կը գործադրուի ամբողջ երկրին մէջ :

Իրբեւ հետեւանք նոր կարգադրութեան, Հրեաներու թիւը մեծապէս նուազած է Գերմանիոյ մէջ : 1933ին 560.000ի կը հասնէր անոնց թիւը, իսկ 1937ի վերջը իջած էր 360.000ի : Կառավարութիւնը հակահրէական օրէնքները նոյն խստութեամբ կը գործադրէ նաեւ վերին Շլեզիոյ մէջ, փակելով հրեպատկան պանդոկներն ալ, ինչ որ նախատեսուած չէր : Տոքթ. Շախտի հրաժարումը գանձապետական նախարարութենէն՝ ծանր հարուած մը եղաւ հրեայ առեւտրականներուն համար : Նոր հրամանի մը համաձայն, 10 առ հարիւր կրճատուած է հրեաներուն համար : Նոր հրամանի մը համաձայն, 10 առ հարիւր կրճատուած է հրեայ նիւթերու հայթայթումը հրեական գործարաններու :

ՋՆՋԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐԼՈՎ

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը արգիլեց մարտական ընկերակցութեանց կազմութիւնը :— Քրիստոնեայ փաստաբաններու ընդհ. միութիւնը որոշեց դիմում կատարել Ռումանիոյ փաստաբանական բոլոր սենեակներուն, որպէսզի հպատակութեանց վերաքննութեան հրամանագիրը հիմ բռնելով, բոլոր հրեայ փաստաբաններուն արգիլուի գործել, մինչեւ որ քննուի իրենց հպատակութեան խնդիրը : Միւս կողմէ, Ռումանիոյ հրէական կազմակերպութեանց վարիչները ժողով գումարելով, որոշեցին խնդրել անգլիական կառավարութենէն որ արտօնէ յաւաջիկայ երկու տարիներու ընթացքին 40.000 Հրեաներու ներգաղթը դէպի Պաղեստին :

ԵԳԻՊՏՈՍի նախարարական խորհուրդը, նկատի առնելով գիւղացիներու վիճակը, որոշեց մէկ միլիոն ոսկի դեղչել հողային տուրքը : Ամէնէն փոքր հողատէրերը կէս առ կէս պիտի օգտուին այս դեղչէն :

ԻՏԱԼԱԿԱՆ կառավարութիւնը մօտերս հրամանագիր մը պիտի հրատարակէ, որուն համաձայն 2.000.000 թուն տարողութեամբ նոր չոգենաւեր պիտի չինուին, յաւաջիկայ տասը տարիներու ընթացքին : Այս նաւերը ամէնէն արդիականները պիտի ըլլան Եւրոպայի մէջ, օժտուած՝ արդիական կատարելութիւններով :

ԲՈԼՈՐ ԿԱԹՈԼիկ երիտասարդական կազմակերպութիւնները լուծուեցան Պավարիոյ մէջ, ամբաստանուած ըլլալով թէ հակապետական գործեր կը կատարեն : Միւս կողմէ հետապնդումները կը չարունակուին հոմէական կղերին դէմ : Նոր ձերբակալութիւններ կատարուեցան այս օրերս :

ԱՆԳԼԻՈՑ պատերազմական նախարարութիւնը չարունակելով բանակին վերակազմութիւնը, ընդեց ծառայ - զինուորներու դրութիւնը : Այն սպաները որ այդպիսի զինուորներ ունէին իրենց տրամադրութեան տակ, հատուցում պիտի տանան, որպէսզի կարենան քաղաքացի ծառաներ վարձել : Այս բարեփոխումը նորոգման նպատակին է տրամադրելի զինուորներ ունենալ գործօն բանակին համար :

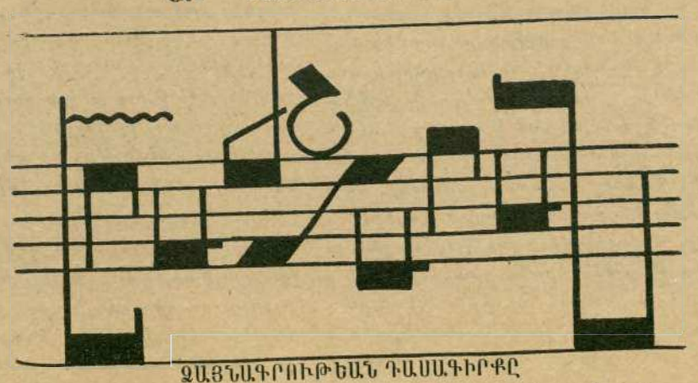
ՄՈՍԿՈՒԱՑին Լոնտոնի թերթերուն հասած լուրերու համաձայն, յուն - ուար 25ին ձերբակալուած են 37 երիտասարդ սպաներ, ամբաստանուելով թէ մահափորձ մը սարքած են Սթալինի դէմ : Մանաւանդ լրտեսներ առնէ մը ի վեր կը հսկէին այս սպաներուն վրայ եւ յայտնած էին մտերմանալ անոնց հետ : — Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, ձերբակալուած են բազմաթիւ պաշտօնեաներ՝ Լէնինկրատի չարժանկարի գործարանէն (Լէնֆիլմ), գլուխն ըլլալով ընդհ. տնօրէնը՝ Ռոզէնպլաթ :

ՀԻՒՍիՍԱՑին ԲԵՒԵՌի խորհրդային գիտական խումբը (չորս հոգի), որ կայան մը հաստատած է 1937 մայիսէն ի վեր, արտօնուեցաւ Մոսկուա վերադառնալու փետրուար 1ին :

ԵՐՈՒՍԱղԷմէն կը հեռագրեն թէ երեք Արաբներ կախուեցան Ակրայի մէջ, իրբեւ ահաբեկիչներ : Տասը Հրեաներ երուսաղէմէն Թել Ավիվ գացած ատեն չարձակում կրեցին Արաբներէն եւ ծանրապէս վիրաւորուեցան :

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ

ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔԸ

Իր տեսակին մէջ առաջին այս ձեռնարկը կոչուած է երգ - երաժշտութեան դասաւանդութիւնը մեր վարժարաններու եւ մանկապարտէզներու մէջ դնելու բոլորովին նոր եւ արդիական հիմերու վրայ, պահելով միաժամանակ հայ ոճի երգի ոգին ու ճաշակը :

120է աւելի ռիթմիքի, ձայնամարզի եւ լսողութեան վարժութիւններ : Բազմաթիւ մանկական եւ դպրոցական նոր երգեր : Ընդարձակ բացատրութիւններ դասատուներու համար : Օժանդակ ձեռնարկ նաեւ երգի, նուագի, հետեւողներու համար : Շքեղ եւ գեղարուեստական տպագրութիւն :

Գինը 12 ֆրանք դպրոցներու համար (մեծաքանակ) 10 ֆրանք :

Դիմել՝ Հրանտ Սամուէլ դրատունը, 51, Rue Mr. le Prince, Paris, իսկ արտասահմանէն՝ հեղինակին՝ A. Patmagrian, Communauté Armenienne, Alexandrie;

Հ. Յ. Դ.

Փաւիզ

ԱՆԻԷՒ ՊՈՒՌ ՔՈԼՈՆՊի «ԱՐԱՔ» ՆՇԱԿախումբի ժողովը **28** յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկերվարականներու սրահին մէջ, 149 պիս, Ավքնիւ տ'Արժանթէյ: կաիեւոր օրակարգ:

Գործ. ԱԳՐ.

ԼԻՈՆի «ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները **28** յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «Զարդարեան» գրադարանը:

Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԻ ԹՂԹ. ԿՄՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

«ՀԱՄԱՁԱՅՆ» խումբի ժողովը՝ 30 յունուար, կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին, Ներկայ պիտի ըլլայ Ընկ. Կ. ՃԱՆԻԿԵԱՆ, «ՓԵՌԻ» խումբի ժողովը՝ 30 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, սովորական հաւաքատեղին, Ներկայ պիտի ըլլայ Ընկ. Ա. ՔԻՕՄՃԵԱՆ, «ՎՐԻԺ» խումբի ժողովը՝ 30 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ պիտի ըլլայ Ընկ. Ց. ՊԱՊԻԿԵԱՆ:

ՀՐԱՊՈՒՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ԵՒՐՈՊ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle de Géographie ՒՒԷՋ

184 Bld. St. Germain

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Գ. ԲԱԼԼՃԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ **Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ**

Նիւթ ինչու՞ տեսիլացած եմք մեր հայրենիքի ապագային:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

կազմակերպուած Իսի-Լէ-Մուլինոյի Հ. Ց. Դ. «Մուրատ» խումբի կողմէ Սեպաստացի Մ Ո Ւ Ր Ա Տ ի մահուան յիշատակին, 30 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, «Խրիմեան» սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Ցէֆֆոնս, Իսի-Լէ-Մուլինօ: Մուտք 7 ֆրանք:

Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ Գ. ԲԱԼԱՑեԱՆ, Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ, եւ Վ. ՇԱՊԱԳեԱՆ:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԳՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ

GRAND HOTEL DU LOUVRE ET DE LA PAIX ի շքեղ սրահնեըն մէջ, 53 La Canebière

Գեղարուեստական խնամուած բաժին կարող արուեստագէտներու կողմէ: Խմբերգներ, հայկական եւ եւրոպական պարեր: Կը նուագէ ՄԱԹԻԼՕի հռչակաւոր ՈՒՕՆՏԸՐ ճազը: Մուտք 12 ֆր.:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԵԿՈՑԹ

Ֆ. Կ. Ֆաչի Անիէռ Պուա Քոլոմպի Մասնաճիւղին կողմէ

29 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, SALLE FOYER SOCIALISTE, 149 bis Avenue d'Aargenteuil, Անիէռ: կը ներկայացուի «ՂԱՐԱՂի ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ» (օփերէթ 5 արար) Ալֆորվիլի սիրողներու խումբին կողմէ: Ճոխ պիւֆէ: կը նուագէ CARIO CANTI նուագախումբը:

Մուտք 5 ֆրանք, անդորձներու. 3, փոքրիկներու 1 ֆրանք:

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յաւաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ուրբաթ, 28 Յունուար երեկոյեան ժամը 9ին, 8 Ռիւ Պօսիէ, Փարիզ: կը խօսի Ակումբի անդամ Հ. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ: Նիւթ՝ «Հայկական հարցը 1ի14էն մինչեւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը»,

Թատերական ներկայացում Վիէննի մէջ

Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՎԻԷՆԻ Մ.ՃԻՒՂԷՆ ԿՈՂՄԷ

30 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Ռ. Ա. Ակումբին մէջ

Ղեկավարութեամբ Դերասան ԹՐԱԳՕՇի կը ներկայացուի

«ՐԵԼԻՔԻ ՅՂՉԻԿԸ»

Երգ, պար եւ Նուագ Մուտք 5 եւ 4 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՍԷՆ ԺԷՌՄԻ ՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ

Կը ներկայացուի «ԿՈՒՒՆԱԿ»ը Մ. Պէշիկթաշլեանի «Արարատ» Թատերախումբին կողմէ, 29 Յունուար Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Պ. Մ. Գասպարեանի սրահին մէջ:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— ԵԷնիճէյի (Պրուսա) եփեմենց Գաբրիէլին հարսը՝ Տիկին Եղիսաբէթ կը փնտռէ իր զաւակը՝ Աբրահամ, որ տեղահանութեան միջոցին, չորս տարեկան հասակին, բռնի առած են իր ձեռքէն եւ տարած Մուսուլ: Անկէ ի վեր լուր չկայ իրմէն: Փոքրիկը ծանօթ էր իրենց սպասաւորին որուն անունն էր Նշան: Իր առոյգ հասցէն տուողին 1000 ֆրանք նուէր : Իմացնել՝ Տիկին Եղիսաբէթ Արութեանի, 17 Rue de la Quarantaine Villefranche s/Saône. Rhône, France:

Մեզի եղած խնդրանքներուն դոհացում տալու համար, կը խնդրուի «Գոյամարտ» օրացոյցի այն գործակալներէն որ չծախուած օրացոյց ունին, հաճին անմիջապէս վերադարձնել: Ծախուած օրացոյցներու փոխարժէքը եւս չուտով փոխադրել հեռեւալ հասցէին, Mr. G. Djarayan, 17 Rue des Petites Maries, Marseille:

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Բարձր Հայքի Հայրենակցական Միութեան Վարչութիւնը հայրենակից՝ ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆեԱՆի ամուսնութեան առթիւ իր խնդակցութիւնը կը յայտնէ :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Ֆաչի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Լեւոն Նէտիլեան ղառնադէտ մահուան առթիւ, իր անմխիթար կնոջը՝ ընկերուհի Վարդիթեան Նէտիլեանի եւ զաւակներուն, ընկերուհիներ Մարիամ Նէտիլեանի, Մաքրուհի Փապուճեանի, Գոհարիկ Տէր Վարդանեանի եւ բոլոր պարագաներ :

Ա. ՆՊԱՍՏ ՎԻԷՆԻ Կ. ԽԱՉԻ ԴՊ

(Դիակ. 26ի հանդէսին առթ

Պ. Մուրատեան 50 ֆրանք, Մ. Ճարեան 25, Մ. Մատուրեան Զաքարեան 15ական, Կ. Մուրատ Պ. Գ. Ալոյեան, Դանիէլեան, Յ. Հաննէսեան, Զարդարեան, Ա. բարեան, Փէհլիվանեան, Ա. եան, Ն. Մուրատեան, Թորո Տիկին Մանուկեան, Պր. Ա Տիկին Ք., Լուսին Գալայճեա րուններ Մանուկեան, Մաղաք Մ. Կարապետեան, Ա. Ճովհ եան, Ս. Մաթոսեան, Ա. Փէք Ս. Գալուստեան, Պ. Մանուկ Ոմն, Պ. Յակոբեան, Խոջաս Ե. Մկրտիչեան եւ Տիկին Մա 10ական, Պարոններ Խուկոյ կարապետեան, Լ. Քէչիչեան եան, Մալխասեան, Մատոյ Յակոբեան, Պէրպէրեան, Մ փալոյեան, Երեմեան, Ի. Տ եան, Տօլմաճեան, Դ. Կարապ Ա. Կարապետեան, Մ. Կօչի Զ. Տայեան, Ա. Ալէքսանեան Մկրտիչեան, Տիկիններ Ճոպ եան, Իսկիւլեան, Աբթինեան, Հիւս, Խուկոյեան, Զաքեան Մէկէնէճեան, Տիկին Գա 5ական ֆրանք: Գումար 540 (Տես «Ճառագ» 4 յունուար):

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՆԻԷՒի ԿՐԹԱԿԱՆ Գործերու Վարչութիւնը կը հրաւիրէ ընդհանուր ժողովի փոքրիկներու ծնողքը ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ Ցունուար 30ին, կիրակի, ժամը ճիշդ 2.30ին Ընկերվարականներու սրահին մէջ, 149 bis, Ավքնիւ տ'Արժանթէյ, Անիէռ:

Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

Մուտքը ազատ է:

ՀԱՄԱԶԳԱՑին Ընկերութեան Շաւիւլի Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Մ. ճիւղի Վարչութիւնը ընդհանուր անդամ - անդամուհի - ներքը տարեկան Ընդհանուր ժողովի, որ տեղի կ'ունենայ 29 Ցունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին դպրոցի դպրոցի սրահը:

Զ. Ո. Միութեան Վալանսի Մասնաճիւղի ընդհանուր անդամական ժողովը երեքշաբթի 1 Փետր., երեկոյեան ժամը 8.30ին իր սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն, չրջաբերականի ընթերցում եւ խիստ կարեւոր հարցեր:

ՀԱՄԱԶԳԱՑինի Շաւիւլի Մասնաճիւղը կը յայտնէ թէ Համազգայինի կեդր. վարչութեան վիճակահանութենէն չահող 861, 990, 998 թիւերուն նուէրները ստանալու համար դիմել Մասնաճիւղին:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Գործ կը փնտռէ Հայ երիտասարդ օրիորդ մը, տնական աշխատանքներու կամ փոքրիկներ նայելու համար: Դիմել՝ «Ճառագ»ի վարչութեան:

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԾ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾ
14 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՌ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Աւաւօտները ժամադրութեամբ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **ORIENT LLOYD**
48 rue de la République — **7 rue Auber, Paris**
Մարտէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51 — Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ,
Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ամսնաւոր գին: Ցունիք Թ-ակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԿՈՒՍՈՒՄԻՆ գործ նորոգող հայ աղջիկներ (16—19 տարեկան) սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք: Ներկայանալ իրենց ծնողքին հետ, Պ. Ա. Աշճեանի, 172 Fbg. St. Honoré Թել. Elysée 38—25:

ՀԱՅՁՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑՐԸ
Ճաշարան ՁԼՕՐԻ
71, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէքթօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ :

ՐԱՖՖԻ
Փարիզահայերու միակ վայելուչ ճաշարանը
Տնօրինութեամբ Մ. Գ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի
8, RUE MAUBEUGE Paris (9) Մէթրօ Cadet et le Peletier
Շոն պիտի գտնէք՝ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու ճարուստ ճաշացուցակ մը, զմայլելի ժաքրութիւն եւ անթերի սպասարկութիւն, Պոլսական օղի՝ եւ ֆաշլիկ ճաշարանատիրոջ անվիճելի փորձառութեամբ: Ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուի սրահ առհասարակ մատչելի գիներով:
Շաբաթ եւ կիրակի երեկոները արեւելեան նուագ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, դաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթարութեղթներու, օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, քննութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Փողոցային արկածներու ենթարկուած չգատորներուն կուտայ կանխավճար առանց տոկոսի եւ մէջտեղէքի: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 եւ 5—7:
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ Լիոնի
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOP)
17, Rue Demeuse — PARIS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹՈՒՂԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ | ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ | ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ Գաղութներ ..... 150 ֆրանք 75 ֆրանք 40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա ..... 265 ֆրանք 140 ֆրանք
Ուրիշ երկիրներ ..... 215 ֆրանք 110 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ SAMEDI 29 JANVIER 1938

ԺԹ ՏԱՐԻ — 14e Année No. 3641 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔԸ

Շաբաթի ճառը ձայնասփիւռով

Հինգշաբթի գիշեր, վարչապետ Շոթան ձայնասփիւռով ճառ մը խօսեցաւ ամբողջ Երկրին առջեւ, ներկայացնելով կառավարութեան կազմած աշխատանքի նոր օրինագիծը.—

Սիրելի հայրենակիցներս,

կառավարութիւնը երեսփոխ. ժողովին յանձնեց օրինագիծ մը, կազմելու համար աշխատանքի արդիական օրինագիրք մը եւ վերահաստատելու համար ընկերային խաղաղութիւնը :

Ներկայացնելու համար այդ օրինագիծին նպատակը եւ կազմութեան պատճառները, խօսքս փոխանակ ուղղելու խորհրդարանի անդամներուն՝ ինչպէս սովորութիւն է, երբ կ'ուղղեմ համայն ազգին, պատճառն այն է որ մեր ազգային կեանքին վերաբերեալ չատ կարեւոր աթթ մը կը կատարուի : Որով հետեւ ընկերային խաղաղութիւն հաստատելու մեր ճիգը կը դիտուի բոլոր անոնց կողմէ, որոնց նայուածքը ուղղուած է մեզի դուրսէն, իրրեւ բախտորոշ նշանը աշխատանքի եւ համերաշխութեան ուղիով վերականգնումի Ֆրանսական կարողութիւններուն :

Ուստի եռանդագին կը մաղթեմ որ բոլոր քաղաքացիները, վերջ դնելով իրենց անհամաձայնութեանց, կառավարութեան ընծայեն իրենց վստահութեան թանկագին նպաստը : Զեմմէ իւրաքանչիւրէն չենք պահանջեր կոյր եւ ամբողջական գնահատութիւն մը ներկայացուած օրինագծին մասին, որ մշակուած է հանրային չահերուն ծառայելու միակ մտահոգութեամբ եւ, կը խորհինք թէ ընկերային խաղաղութեան պահանջներուն համապատասխան է : Ձիշդ է որ դեռ պիտի լրացուի եւ ամբողջացուի այն վիճաբանութիւններով, որոնք պիտի ծագին խորհրդարանի յանձնաժողովներուն մէջ : Գործատիրական եւ բանուորական կազմակերպութիւնները եթէ կը փափաքին, այդ օրինագծին մասին, ներկայացնել թելադրանքներ որոնք կը բխին իրենց ճարտարարուեստական կեանքի փորձառութիւններէն, անաչառութեամբ եւ համակրանքով պիտի ընդունուին մեր կողմէ :

Բայց կը խնդրեմ մեր բոլոր հայրենակիցներէն, մասնաւորաբար արդիւնարերող դասակարգէն, բանուոր թէ գործատէր, որ մէկդի դնեն իրենց կիրքերն ու նախապաշարումները եւ ընդառաջ երթան կառավարութեան անկեղծ կոչին՝ յանուն համերաշխութեան եւ ընկերային խաղաղութեան : Եթէ դիտնանք աշխարհի առջեւ, որ հանդիսատեսի պէս մեզ կը դիտէ, ցոյց տալ Ֆրանսամբ, ամբողջովին միասիմ՝ աշխատելու եւ արտադրելու խաղաղութեան եւ օրինապահութեան մէջ ինչպէս հանրապետական օրէնքներու հովանաւորութեան տակ, ատիկա պիտի կազմէր մեծ յաղթանակ մը, որ պիտի ծառայէր մեր երկրին ապահովութեան եւ հեղինակութեան :

Ի՞նչ էին պատճառները, որ մեզ մղեցին մշակելու նոր օրէնք մը, կանոնաւորելու համար գործատիրական եւ բանուորական դասերու յարաբերութիւնները :

Ժագումն ու նշանակութիւնը հասկնալու համար, կը բաւէ միտքով եւ երթալ մինչեւ 18 ամիս, մինչեւ յունիս 1936 : Դեռ նոր դուրս կ'ելլէինք անտեսական երկար եւ ցաւագին տագնապէ մը, որ նեղ կացութիւն մը ստեղծած էր թէ բանուորներուն եւ թէ գործատէրերուն համար : Ցանկարծ, քաղաքական յաղթանակի մը դիմումնութեան մէջ, բանուորներուն աչքին առջեւ սկսաւ փայլիլ ընկերային տեսակ մը կերպարանափոխութեան յոյսը : Անոնք իրենց պահանջները արտայայտեցին հրամայական ձեւով, ապմուկին մէջ դանդաւածային գործադուլներու, որոնք եթէ, բարեբախտաբար, տեղի չտուին բռնութեանց, կատարուեցան այնպիսի եղանակներով, որոնք հակառակ էին օրէնքներուն եւ վտանգաւոր ձեւով մը կը սարսէին ընկերային վարչաձեւին ամրութիւնը :

Ահա այդ առեն էր որ, իմ նախորդիս եւ բարեկամիս՝ Լէոն Պլումի հովանաւորութեան տակ, գործատիրական եւ գործաւորական դասերուն ներկայացուցիչները պայծառատեսութիւն ունեցան հաւաքուելու եւ, ընկերային պայքարին տեղ, մշակելու պայմանագրութիւն մը : 12 Յունիսին ստորագրուեցան Մաթիւնեոնի հռչակաւոր պայմանագրութիւնները :

Կարդը վերահաստատուելէ, աշխատանքը վերսկսուելէ ետքը, խորհրդարանը քուէարկեց չարք մը օրինագիծեր, որոնք բանուորներուն կը չնորհէին որքան մեծ, նոյնքան օրինաւոր առաւելութիւններ : Այսպէս կը ստեղծուէր աշխատանքի նոր օրինակարգ մը :

Փորձառութեան լոյսին տակ, ի՞նչ անաչառ դատաստան կարելի է կատարել այժմ աշխատանքի նոր օրինակարգին մասին :

Ընկերային ընդունուած բարեփոխութիւնները, ինչպէս հաւաքական պայմանագրութիւն, վճարովի արձակուրդ, աշխատանքի ժամերու կրճատում, անուրանալի է որ բարելաւում մը յառաջ բերին բանուորական կեանքի պայմաններուն մէջ : Կատարուած այդ բարեփոխութիւններըլլուս կը կազմեն վերջնապէս ընդունուած իրաւունքներ, զորս ոչ ոք կրնայ վերաքննել այսուհետեւ, արդէն ոչ ոք կը խորհի վերաքննել զանոնք :

Գալով պարտադիր իրաւարարութեան մասին մշակուած օրինագծին, կարելի չէ ուրանալ որ նպատակ ունէր լուծում մը տալու բազմաթիւ վէճերու :

Սակայն ի՞նչպէս չզարմանալ, որ տակաւին կը տեւեն հակամարտութեան բազմաթիւ եւ ծանրակշիռ պարագաներ, հակօրինական դէպքեր, ինչպէս եւ ընդհանուր գրգռութիւն մը, որ կը տարածուի բանուորներու եւ գործատէրերու մտքին մէջ :

Այս կացութեան առջեւ՝ պէ՞տք է դատապարտել ամէն ճիգ, որ կը կատարուէր, 18 ամիսէ ի վեր, հաշտարար ձեւով լուծելու համար աշխատանքի պայքարները : Դրուած հարցերը անհունապէս բարդ էին, իսկ մշակուած օրէնքները կը վերաբերէին մէլիոնաւոր մարդոց, որոնք ցրուած էին երկրին ամբողջ տարածութեան վրայ, այնպէս որ ճակատագրական էր անցընել փորձի եւ խորհրդածութեան չրջան մը : Բայց եւ այնպէս ողջմտութիւնը, պարտականութեան գիտակցութիւնը կը պահանջեն չյուսահատիլ, հաւատք ունենալ ընկերային գործակցութեան մասին, կատարելագործել խաղաղութեան գործիքը եւ ոչ թէ քանդել զայն : Այդպէս ներշնչուած է կառավարութիւնը մշակելով աշխատանքի արդիական օրինագիծը, առարկայօրէն վերլուծելով կարգ մը ձախտզրկելու պատճառները, փնտռելով ամէնէն յարմար միջոցները՝ նախատեսելու եւ կանխարգելու համար աշխատանքի վէճերը, կամ, հակառակ մեր բոլոր ճիգերուն վէճ ծագած պարագային՝ արգիլելու համար որ անկարգութեան չյանգին :

Ի՞նչ օրէնքներ մշակուած են

Յետոյ վարչապետ Շոթան, շարունակելով իր ճառը, անցաւ աշխատանքի մշակուած օրինագիծին.—

Մեր մշակած օրինագիծները վեց հատ են :

Տրամաբանական կարգով՝ այդ օրինագիծերը կը ներկայացնեն բանուրական կեանքին բոլոր երեսները :

Նախ, անհրաժեշտ էր զարմանել բանուորին առաջին մտահոգութիւնը, — աշխատանք գտնել : Շատ կը յուզեղուի թէ աշխատանքի իրաւունքը նուիրական է : Պէտք էր բարեբախտ իրականութեան մը վերածել այդ իրաւունքը : Այդ նպատակով՝ առաջադրեցինք ամուր եւ արդար հիմերու վրայ դնել աշխատանքի գետեղման գրասենեակները :

Աշխատանքի նահանգային հանրային գրասենեակին չուրջ, որ կը կազմէ աշխատանքի նոր օրինակարգին էական բջիջը, թոյլ տուինք որ գործեն արհեստագիտական գետեղումի ձրի կազմակերպութիւնները որոշ հսկողութեան տակ :

Երկրորդն է գործաւոր առնելու եւ գործաւոր արձակելու հարցը, որ ամիսներէ ի վեր վիճաբանութեան նիւթ դարձած է : Այստեղ հարկ էր հաշտեցնել երկու չարգելի սկզբունքներ : Մէկ կողմէ, գործատէրը, իրրեւ պատասխանատուն իր արդիւնաբերական ձեռնարկին, կ'ուզէ իր հակակշիռը ի գործ դնել աշխատակիցներու բարոյական եւ արհեստագիտական կարողութեանց վրայ : Միւս կողմէ, բանուորները կ'ուզեն որ պաշտպանուի իրենց սէնտիքատական իրաւունքը՝ երբ գործատէրը կը մերժէ գործաւոր առնել : Ուզեցինք գոհացնել երկու պահանջներն ալ, գործաւոր առնելու պարագան մեր հակակշիռին տակ պահելով :

Գալով գործէ արձակելու խնդրոյն, կը ներկայացնէ երկու երես,— հաւաքական ձեւով գործէ արձակել համամասն արդիւնաբերական ձեռնարկին պահանջներուն, կամ անհատական ձեւով գործէ արձակել՝ իրրեւ հետեւանքարհեստագիտական անկարողութեան կամ սխալի :

Առաջին պարագային՝ գործատիրոջ իրաւունքն է ճշդել եւ պահել իր գործաւորներուն թիւը : Բայց չատ անգութ հետեւանքներ կրնայ ունենալ գործատիրոջ այդ իրաւունքը, որուն համար արդարութեան երաշխիքներ ապահովեցինք : Անհրաժեշտ էր հաւաքական պայմանագրութեամբ, կամ ներքին կանոնագրութեամբ մը՝ առաջուընէ ճշդել այն եղանակները, որոնց համաձայն միայն պիտի կատարուի գործէ արձակումը : Այսպէս, պայմանաժամ տալ գործէ արձակելէ առաջ, նկատի առնել մարդկային զգացումներ (գործաւորին ապրուստի միջոցները, տարիներէ ի վեր աշխատիլը, ընտանեկան բեռը, արհեստագիտական կարողութիւնը, վեց ամիս վերջ գործի առնելու պահանջ ներկայացուած առեն՝ նախընտրել գործէ արձակուածը) :

Անհատական սխալներու պարագային՝ գործի վարիչները իրաւունք ունին ապահովելու աշխատանքի կարգապահութիւնը, առանց անտես առնելու մարդկային անձին սրբութիւնը :

*** Շոթան, յետոյ, ընդհանուր ձեւով ներկայացուց աշխատանքի արդիական օրինագիրքին մէջ դրուելիները, որոնց պիտի անդրադառնանք՝ երբ վիճաբանութեան դրուին խորհրդարանին մէջ :

Ամէնէն վերջ կոչ ըրաւ, որ բոլոր Ֆրանսացիները միանան, որպէսզի արտաքին աշխարհը իր աչքովը տեսնէ եւ հաստատէ թէ այս երկիրը դիտէ միակամ կանգնիլ երբ վտանգ մը կը սպառնայ : Ֆրանսա կ'անցընէ իր պատմութեան ամէնէն փափուկ չրջանը, բայց ան վստահ է իր ուժին վրայ,— այդ ուժը նախ իր աքանչելի բանակն է, որուն ոչ մէկ խնամք կը պլանայ կառավարութիւնը :

Կոփաժարտ՝ պիղծ խորհրդանիշի մէջ

Պելճիքայի խորհրդարանին մէջ աննախընթաց տեսարան մը պարզուեցաւ առջի օր :

Մերակոյտին մէջ ռէքսիստ անդամ մը, կոմս սը Կրուն, նախատական ձեւով խօսած ըլլալուն համար ներքին նախարարին դէմ, նախազահը արգիլեց իրեն խօսիլ եւ հրաւիրեց դուրս ելլել : Մարդը ընդդիմացաւ, ժողովը դադրեցաւ եւ վերսկսած ատեն դինուած պահակներ արգիլեցին ռէքսիստին մուտքը ժողովէ ներս :

Երեսփ. ժողովին մէջ աւելի ծանր եղաւ դէպքը : Ռէքսիստ երեսփոխան մը ամբաստանեց նախկին երեք նախարարներ թէ օգտանաւ ծախած են հանրապետական Սպանիոյ ինչ որ հակառակ է չէզոքութեան : Այդ նախարարներէն մին՝ Պ. Հասպառ առանց պատասխանելու խնդրին՝ «ստախօս» պոռալուն համար իրարու վրայ յարձակեցան եւ ահա աչքն ու ձախը սկսան գիրկընդխառն կռիւ մարտ մը : Գրիչ, կաղամար, աթոռ ինչ որ կար չարժական՝ իրարու գլուխի նետուեցան եւ ռէքսիստները լաւ ծեծ մը կերան, քանի որ փոքրամասնութիւն էին :

Ճառով ճառ

Ազգաժողովի հարիւրերորդ նիստը տեղի ունեցաւ աւջի օր ուր գործէ աւելի ճառախօսական մրցում մը տեղի ունեցաւ : Տասնըչորս պատուիրակներ խօսեցան իրենց քաղաքականութեան համաձայն : Պ. Տէլպոս փառաբանեց, իսկ Պոն չափաւոր չեչտով մը նոյնը կրկնեց, իսկ Լեթվինով երգիծական չեչտով մըաւեցաւ, Պելճիքա, Լեհաստան եւ միւսները երկայրի ուղղութեամբ մը քալեցին, մինչ Զինաստանի խեղճ ներկայացուցիչը ի դուր ճափռնի բռնագրաւումները կը թուէր :

Ճափռնական նոր ապտակ մը

Նոր միջադէպ մը Մայրաքաղաքին Արեւելքի մէջ : Նանքինի ամերիկեան հիւպատոս Պ. Ալիսըն որ միանդամայն ամերիկեան դեսպանատան Գ. քարտուղարն է, Նանքինի մէջ ապտակուեցաւ ճափռն զինուորի մը կողմէ : Ճափռնի զինուորական իշխանութիւնները փութացին ներողութիւն խնդրել եւ.... փակել խընդիրը :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՒԱՐԱԳԸ ՄԱՏԼԵՑ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԷՋ

Հինգշաբթի առաւօտ, Փարիզի Մատլէն եկեղեցին մէջ տեղի ունեցաւ, « Խօվռ տ'Օռհան»ի նախաձեռնութեամբ, հայկական պատարագը : Ընդարձակ եկեղեցին, վարով ու վերով, ամբողջովին լեցուն էր : Ներկայ էին կարտինալ Պօտրիյառ, պապական նուիրակը, արտաքին նախարարութեան ներկայացուցիչ Պ. Քանէ, որ եկած էր արտաքին նախարար Պ. Տէլպոսի խնդրանքով, ինչ Փարիզէն բացակայ ըլլալուն, Պ. Պրիւնօ՝ արտաքին նախարարի խորհրդական Պ. Թէսանի կողմէ, «Խօվռ տ'Օռհան»ի եկեղեցական վարչութեան անդամները՝ նախագահ Պ. Խօժէն Տըլըրուլի ընկերակցութեամբ, նախկին նախարար Պ. Լուի Մարէն, բանակին կողմէ՝ զօրավարներ Քասթէլնօ, Թրէնթինհան, Մարկօ, Պրէմօն եւ Շարտինեի, Բանակի Ընդհ. Քննիչ քժիշկ Էմիլի, նաւատորմի կողմէ՝ ծովակալներ Կէփրաթ, Մոռնէ, Ամէ, Ժուպէռ, Պազիր, Կիլլէ տը Ռէօռ, զեր - ծովակալներ՝ Քուէտիք, Վալա, Տիւֆուռ տը լա Թիւլըռի, գնդապետ Փաժէս, գնդապետ Լամուշ, նախարար Պ. Մառէն, խորհրդարանի կողմէ՝ Պ. Պ. Փինէլլի, Վիէտման - Կուառան, Պիւքայլ, կոմս տը Լէնս, ծերակուտական տոքթ. Ռոպէր, Պ. Փայեան եւ ակադեմիի ուրիչ անդամներ : Փարիզահայ գաղութի եւ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ : Մասնաւոր հրաւէրով ներկայ էր նաեւ «Յառաջ»ի խմբագիրներէն մին :

Կը պատարագէր հայ հոմէականներու կաթողիկոս-պատրիարք Ագաճան, իսկ արարողութեանց կը մասնակցէին Գեր. Պահապանեան արք. եւ Մարտինի եպիսկոպոս Պաթմանեան գերապայծառ : Կը սպասարկէին Սէվրի Մուրատեան վարժարանի Մխիթարեան հայրերը, իսկ երգեցողութիւնները կը վարէր Պ. Աւետիս Քէչէճեան : Երգեցողութեանց կը մասնակցէր նաեւ Օփերայի երգիչներէն Պ. Նարսոն : Պատարագի ընթացքին Ֆրանսացի քահանայ մը մէջ ընդ մէջ ծանօթութիւններ կուտար արարողութեանց մասին : Պատարագի կիսուն գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ Նօթր Տամ եկեղեցւոյ քարոզիչ Փինօտ տը լա Պուայէ : Ան, ի մէջ այլոց, խօսեցաւ հայ ժողովուրդի ու Հայաստանի մասին, «որուն չաղթանակը մեծ է եղած՝ ինչպէս դժբախտութիւնը, եւ որ, ցրուած աշխարհի չորս մասերուն վրայ, ուշադրութիւնը կը գրաւէ քրիստոնեայ աշխարհին » : Ու յիշեց, իրենց թուականներով, հայկական չարդերը՝ Սասունէն ու Ատանայէն մինչեւ 1915ի մէկ միլիոնը եւ, խօսքը ուղղելով կաթողիկոս պատրիարքին, հաւաստիք տուաւ թէ «իր ազգը երբեք պիտի չանտեսուի քրիստոնեայ Ֆրանսայի կողմէ : » Հայ ժողովուրդի չաղթական ու չանազան վերակենդանութիւնը՝ այդ չարդերէն վերջ՝ այդ ժողովուրդին կ'ապահովեն մեծ ապագայ մը » :

Արարողութիւնները, ինչպէս նաեւ քարոզը բացմահազար հասարակութեան կողմէ կ'ունկնդրուէին մեծ ուշադրութեամբ :

*** Կէս օրէ վերջ, Սէվրի Մուրատեան վարժարանի մէջ ի պատիւ կաթողիկոս-պատրիարքին ընդունելութիւն մը սարքուած էր Մխիթարեան հայրերու կողմէ, վարժարանի թատերասրահին մէջ : Հրաւիրեալներէ զատ, ներկայ էր նաեւ երկտես բազմութիւն մը :

Հանդիսին բացումը կատարեց վարժարանի երգեցիկ խումբը, «Հայկական Ցեղ » երգով : Մխիթարեան հայրերու կողմէ բարձրաստիճան հիւրին բարի գալուստ մաղթեց Հ. Ս. Տէր Մովսէսեան ու չնորհակալութիւն յայտնեց՝ պատուած ըլլալուն համար «այս չարկը որ համեստ է, բայց հայ ցեղային չունչով տաք» : Թուեց արժանիքները նորընտիր կաթողիկոսին ու, «Թոյլ կու տամ ինքզինքիս, ըսաւ, բոլոր հայերու բաղձանքը յայտնել, խնդրելով որ ձեր բարձր դիրքը օգտագործէք՝ մեր մեծարժէք ժողովուրդին դատին ի նպաստ, որովհետեւ տեսաք թէ մեծերու եւ փոքրերու նայուածքներու մէջ ադատատենչ բոց մը կայ» : Ուղերձներ կարդացին երկու աշակերտներ, իսկ ուրիշներ ներկայացուցին երաժշտ. խաղ մը : Աշակերտ մը արտասանեց Վարուժանի «Բեդաս»ը : Ի վերջոյ խօսք առաւ կաթողիկոս-պատրիարքը : Իր հրճուանքը յայտնեց հայ չրջանակի մէջ գտնուելուն համար, Մխիթարեան հայրերու արժանիքներէն ամէնէն բնորոշը նկատեց հայ ըլլալին, յիշեց թէ Հռոմի մէջ եւս մեծ հանդիսութիւններ սարքուած են իր ընտրութեան առթիւ՝ ինչպէս հոս, եւ չեչտեց մեծ հետաքրքրութիւնը որ կը տեսնուի վերջերս Հռոմի թէփարիզի մէջ : « Վատիկանի քահանայապետը ինձմէ խնդրեց հաղորդել անտիսը ամբողջ հայ ժողովուրդին թէ իր եկեղեցին ու ինք կը հետաքրքրուին հայ ժողովուրդի ապագայով, որ, հաւատացած է ինք, լաւ ու յաղթական պիտի ըլլայ : 1917ին ալ, պատն էր, դարձեալ, որ մխիթարեան աստիճանին վրայ դրաւ Լեհաստանի եւ Հայաստանի դատերը : Ուրեմն, երբեք անյոյս չըլլանք մեր ապագայի մասին : Ձիշդ է Հայաստան մը ունինք այսօր, բայց հայ ժողովուրդի մեծ մասը դուրս է անկէ : Վստահ ըլլանք որ օր մը հայրենի դրօշ մը կը ծածանի Արարատի գագաթը եւ մեղ բոլորս կը հաւաքէ իր ծալքերուն տակ : Մինչ այդ՝ թումբեր կանգնենք ուծացման դէմ : Նոյնիսկ այս Լոյս - Քաղաքներուն մէջ երբ մեղի հարցնէին թէ վերստին աշխարհ գալու պարագային ինչ կ'ուզէիք գալ, պիտի պատասխանէինք — Հա՛յ» :

Հանդիսը փակեցին աշակերտները՝ «Ո՛վ Անդրանիկ» երգով :

Գաֆանեան ուխտի խորհրդաժողովը

Պալքանեան ուխտի խորհրդաժողովը, ինչպէս գրեր էինք, տեղի պիտի ունենար 9 փետրուարին, Ենիկիւրիի մէջ : Պաշտօնական տեղեկագրութեան մը համաձայն, խորհրդաժողովը յետաձգուած է 15 փետրուարին : Խորհրդաժողովին պիտի նախագահէ Ցունաստանի վարչապետը՝ Մեթաքսաս : Անիկա Ենիկիւրի պիտի մեկնի 12 փետրուարին, անցնելով Պոլսէն, ուր պիտի սպասէ Եուկոսլաւիոյ եւ Ռումանիոյ արտաքին նախարարներուն : Խորհրդաժողովը պիտի տեւէ երկու օր միայն :

Տնտեսական վերակազմութեան ծրագիր մը

Պելճիքայի նախկին վարչապետ Վան Զէլանտ, ինչպէս յայտնի է, յանձնառութիւն ստացած էր Եւրոպայի տնտեսական վերակազմութեան մասին ծրագիրը մը պատրաստել : Այս առթիւ չրջեցաւ բոլոր երկիրները եւ իր ուսումնասիրութեան արդիւնքը հրատարակեց երէկ : Այդ ծրագիրը կ'առաջարկէ մաքսային սակերը չափաւորել, մաքսային պաշտպանութեան անուղղակի միջոցները մեղմել, տարաբարուեստական ֆօնքէնժանը եւ սակերու վրայ հսկումը ընդել, եւ կնքել գրամական ու տնտեսական աշխատակցութեան համաձայնութիւններ :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀԱՄԱՐ

ՕՐՎԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ ԵՎ ԱՐԴԻՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

(Ի. Ա. Վերջին տպ.)

Հայաստանի Հանրապետության հինգերորդ տարեդարձի համար հրատարակվող հատուկ համարներում ամեն մի թերթ, ամեն մի ամսագիր, ամեն մի հրատարակություն իր հերթին ներկայացնում է մեր հանրապետության հինգ տարվա ընթացքում կատարված հսկայական աշխատանքը, ցույց է տալիս, թե ինչ ահռելի հաջողություններ է ունեցել մեր ժողովուրդը հինգ տարվա ընթացքում։

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի Հանրապետությունը հռչակվել է 1918 թվականի մայիսի 28-ին։ Այդ ժամանակ Հայաստանը ավերակների մեջ էր գտնվում։ Ահռելի էր ավերածությունների չափը։ Ամբողջ գյուղեր ու քաղաքներ էին ավերակների վերածված։ Հազարավոր ընտանիքներ զրկված էին իրենց տնից, ունեցվածքից, հարազատներից։ Ամբողջ շրջաններ անմարդաբնակ էին դարձել։ Ամենուր տիրում էր սով, հիվանդություններ, ավերածություններ։ Ժողովուրդը ոտքի էր կանգնել ավերակները վերացնելու, նոր կյանք ստեղծելու համար։

Հայ ժողովուրդը հերոսական կռիվներ մղեց իր ազատության ու անկախության համար։ Հայ ժողովրդի հերոսական կռիվների շնորհիվ Հայաստանը ազատագրվեց թշնամիներից։ Հայ ժողովուրդը ստեղծեց իր անկախ պետությունը։

Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի ամենավառ էջերից մեկը 1920 թվականի նոյեմբերի 29-ի հերոսական ապստամբությունն էր Դաշնակցության դեմ։ Դաշնակցությունը, որ իշխանության էր եկել ժողովրդի ձեռքով, դավաճանեց ժողովրդին, ուզում էր հանձնել Հայաստանը թուրքերին։ Ժողովուրդը ոտքի կանգնեց, ապստամբեց դաշնակների դեմ, վտարեց նրանց իշխանությունից։ Ապստամբությունը հաղթեց։ Դաշնակցությունը տապալվեց։ Հայաստանում հաստատվեց խորհրդային կարգ։

Խորհրդային կարգի հաստատումից հետո Հայաստանի ժողովուրդը ձեռնամուխ եղավ խաղաղ շինարարության։ Ավերակների վերացման, նոր կյանքի ստեղծման գործում ժողովուրդը ցուցաբերեց հսկայական եռանդ, ստեղծագործական ոգի։ Ժողովրդի ստեղծագործական ոգին ազատ արձակվեց։ Ժողովուրդը ձեռնամուխ եղավ իր հարստությունների տիրացմանը։

Հայաստանի Հանրապետության հինգ տարվա ընթացքում ժողովրդի ստեղծագործական ոգին ահռելի ուժով դրսևորվեց։ Հայաստանը վերածվեց ինդուստրիալ-կոլեկտիվ գյուղատնտեսական երկրի։ Ստեղծվեցին հարյուրավոր նոր գործարաններ ու ֆաբրիկաներ։ Ստեղծվեցին հարյուրավոր կոլտնտեսություններ, սովխոզներ, մեքենայացված կայաններ։ Ստեղծվեցին հարյուրավոր դպրոցներ, ուսումնական հաստատություններ, գրադարաններ, ակումբներ, կուլտուրական օջախներ։ Ստեղծվեցին հարյուրավոր հիվանդանոցներ, առողջարաններ, կանխարգելիչ հաստատություններ։ Ստեղծվեցին հարյուրավոր նոր քաղաքներ ու գյուղեր։

Հայաստանի Հանրապետության հինգ տարվա ընթացքում ժողովրդի նյութական բարեկեցությունը ահռելի չափով բարձրացավ։ Ժողովրդի կենսամակարդակը ահռելի չափով բարձրացավ։ Ժողովրդի մշակութային մակարդակը ահռելի չափով բարձրացավ

ԲԱՂԱՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՔԻԱԹԱԿԱՆ ՄԻՏՔԻ-ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ՀԱՆԴԵՍ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ

«««« • »»»»

Ելեւէջ - Աստղը, ուրկէ լուրջ կէտը կ՚երեւի, — կ՚ըսեր Ներսէս, — որ մարդուս ներկան ու ապագան կը պարունակէ իր մէջ, պէտք է ունենայ ինչ մը ուրիշ բան ալ, որ ոչ միայն ներկան ու ապագան կը բացատրէ, այլեւ անցեալը կը լուսաբանէ: Ասիկա է, ինչ որ կը կոչենք ներքին ձայն, խիղճ, հոգի, սիրտ եւ այլն: Ասոնք ամէնքն ալ նոյն բանը կը նշանակեն, միայն տարբեր անուններով: Ասոնք ամէնքն ալ մարդուս ներկան ու ապագան կը բացատրեն, բայց անոր անցեալը կը լուսաբանեն

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՀԱ ԱՐ ՏԱՂԱՒ

ԿԵՂԾ ԱՆՁԱԳԻՐՆԵՐՈՒ գաղտնի աշխատանոց մը երեւան հանեց ոստիկանութիւնը եւ ձերբակալեց քառասունէ աւելի մեղսակիցներ։ Ասոնք ընկերութիւն մըն էին որ քանի մը հարիւր ֆրանքով սքանչելի կերպով կեղծած ան - ցագիրներ կը ծախէին Փարիզի, Լոնտոնի եւ Ամսթէրտամի մէջ։

ԱԼՊԱՆԻՈՑ Զօկու թագաւորին ամուսնութիւնը հունգար կոմսուհի Կէրալտին Ապօնեիի հետ կը հաստատուի։ Թագաւորին նշանածը արդէն Թիրանա ժամանած է։

Վիլհելմինի պայծառամի մասին կատարուած քննութիւնները ցոյց կուտան թէ աղէտը արդիւնք է արկածի։ Կառավարութիւնը որոշեց պետական ծախքով կատարել զոհերուն յուղարկաւորութիւնը որ տեղի պիտի ունենայ այս առտու Նօթր Տամի մէջ։

ՖՐԱՆՔԸ նոր անկում մը կրեց առջի օր, ապշութեան մատնելով հասարակութիւնը, այնպէս որ, նոյնիսկ ազակոմեան թերթեր կը գանգատին որ եթէ եռանդամ համաձայնութիւնը ի վնաս Ֆր.ին պիտի ըլլայ, չարժէր չարունակել։ Միւս կողմէ, Նիւ - Եորքէն կը հեռագրեն թէ Միացեալ Նահանգները պիտի օդնեն Ֆրանքին որպէսզի սակերու վրայ հակակշիռ չհաստատուի Ֆրան - սայի մէջ։

„ՀԱՑ ԵՐԳԻ ՕՐ"Ը ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ԵՒ ՀՈՎԱՆՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ-ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ *MR. HENRI TASSO*Ի

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ **ԵՐԳ ՊԱՐԹԵՒԵՆԻ**

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 80 ՀՈԳԻՆՈՑ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳԱՀԱՒՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղի կունենայ 13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ժամը 17ին

SALLE PRATԻ ՄԷՋ, **150 Rue Paradis**

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲԻ

Տարեկան պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ կիրակի 6 փետրուար, ժամը 16էն կէս գիշեր FOYER RUSSEի *սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio։ Դիմաւորութեան բաժին, Ճաշ, Պիւֆէ։*

Մէթրօ Alma - Marceau

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ

ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔԸ

Իր տեսակին մէջ առաջին այս ձեռնարկը կոչուած է երգ - երաժշտութեան դասաւանդութիւնը մեր վարժարաններու եւ մանկապարտէզներու մէջ դնելու բոլորովին նոր եւ արդիական հիմերու վրայ, պահելով միաժամանակ հայ տոհմիկ երգի ոգին ու ճաշակը։

120է աւելի ռիթմիքի, ձայնամարզի եւ լսողութեան վարժութիւններ։

Բազմաթիւ մանկական եւ դպրոցական նոր երգեր։ Ընդարձակ բացատրութիւններ դասատուներու համար։ Օժանդակ ձեռնարկ նաեւ երգի, նուագի, հետեւողներու համար։ Շքեղ եւ գեղարուեստական տպագրութիւն։

Գինը 12 ֆրանք դպրոցներու համար (մեծաքանակ) 10 ֆրանք։

Դիմել՝ Հրանտ Սամուէլ դրատունը, 51, Rue Mr. le Prince, Paris, *իսկ արտասահմանէն՝ հեղինակին՝* A. Patmagrian, Communauté Armenienne, Alexandrie.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՆԻՒՒԻ ԿՐԹԱԿԱՆ Գործերու Վարչութիւնը կը հրաւիրէ չրջանիս հայ փոքրիկներու ծնողքը ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ Ցունուար 30ին, կիրակի, ժամը ճիշդ 2.30ին Ընկերվարականներու սրահին մէջ, 149 bis, Ավընիւ ա'Արժանթէօյ, Անիէռ։

Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։

Մուտքը ազատ է։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Ընկերութեան Շաւիւի Մ.ճիւղի Վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ - անդամուհի - ները տարեկան Ընդհանուր ժողովի, որ տեղի կ'ունենայ 29 Ցունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին դպրոցի դպրոցի սրահը։

Զ. Ո. Մխիթեան Վալանսի Մասնաճիւղի ընդհանուր անդամական ժողովը Երեքշաբթի 1 Փետր., երեկոյեան ժամը 8.30ին իր սովորական հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն, չրջաբերականի ընթերցում եւ խիստ կարեւոր հարցեր։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Վասպուրականի Հայրենակց Միութեան Ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 30 Ցունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 23 Պուլվար Տիւկոնիէ, Պաւ Փըթի Փուսէթ։ Կը հրաւիրուին բոլոր անդամ եւ ոչ անդամ Վասպուրականցիները։ Օրակարգ՝ Միութեան բարոյական եւ նիւթական հաշուետուութիւն։ Վարչութեան ընտրութիւն։ Ընթացիկ հարցեր։ Սոյն Ընդհանուր ժողովը ստիպողական ըլլալով ամէն անդամի ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— ԷՆՆԻՃԷյի (Պրուսա) եփրեմեանց Գաբրիէլին հարսը՝ Տիկին Եղիսաբէթ կը փնտռէ իր զաւակը՝ Աբրահամ, որ տեղահանութեան միջոցին, չորս տարեկան հասակին, բռնի առած են իր ձեռքէն եւ տարած Մուսուլ։ Անկէ ի վեր լուր չկայ իրմէն։ Փոքրիկը ծնած էր իրենց սպասաւորին որուն անունն էր Նչան։ Իր ստոյգ հասցէն տուողին 1000 ֆրանք նուէր։ Իմացնել՝ Տիկին Եղիսաբէթ Արութեանի, 17 Rue de la Quarantaine Villefranche s/Saône. Rhône, France։

— Տիկին Ցուլիանէ Աւագեան (Թաֆիայէլեան) կը փնտռէ քոյրը՝ Ալիս, եւ եղբայրը՝ Մուշեղ Թաֆիայէլեան։ Հասցէն դիւցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տէր եւ Տիկին Գէորգ Աւագեանի՝ 114, Ave. Henri Barbusse, Arnouville - les - Gonesse. (S. et O.)։

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացաւ Տէր եւ Տիկին Խաչիկ Պալեանէ 50 ֆրանք, իրենց փոքրիկին՝ Յակինի ծննդեան Լ'Ընդունելութեան առթիւ։

Հ. Ց. Գ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՃՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ» Խումբի ժողովը՝ 30 Ցունուար, կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայ պիտի ըլլայ Ընկ. Կ. ՃԱՆԻԿԵԱՆ։

«ՀԵՒԻ» Խումբի ժողովը՝ 30 Ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայ պիտի ըլլայ Ընկ. Ա. ՔԷՕՄԼԵԱՆ։

«Վ.ԼԻՃ» Խումբի ժողովը՝ 30 Ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայ պիտի ըլլայ Ընկ. Յ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ԵՒՐՈՊ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle de GéographieԻ ՄԷՋ

184 Bld. St. Germain

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ Վ. ԻՉԳԱԼԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ Ինչու՞ ժառանգուած եմք մեր հայրենիքի ապագայով։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

կազմակերպուած Իսի-Լէ-Մուլինոյի Հ. Ց. Դ. «Մուրատ» խումբի կողմէ Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏԻ յիշատակին, 30 Ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, «Խրիմեան» սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս, Իսի-Լէ-Մուլինօ։ Մուտք 7 ֆրանք։

Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ, Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ, եւ Վ.ԻՇԱԳԵԱՆ։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԵՒ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Նախագահութեամբ՝ Պ. ԼԵՒՈՆ ՓԱՇԱԼԵԱՆԻ

2 Փետրուար, Շորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, LE JOURNALի *սրահին մէջ, 100 Rue Richelieu, մէթրօ* Richelieu - Drouot *կամ* Bourse։

Կը դասախօսէ ֆրանսերէն՝ Պ. Հ. ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «Հայաստանի տնտեսական զարգացումը»

(«Le developpement économique de l'Arménie»)

Մուտք 2 ֆրանք *Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ*

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 *ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ*

GRAND HOTEL DU LOUVRE ET DE LA PAIXի *շքեղ սրահնեբուն մէջ*, 53 La Canebière

Գեղարուեստական խնամուած բաժին կարող արուեստագէտներու կողմէ։ Թմբերգներ, հայկական եւ եւրոպական պարեր։ Կը նուագէ ՄԱԹԻԷՕի հռչակաւոր ՈՒՕՆՏԸՐ ճապը։ Մուտք 12 ֆր.։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ, ՊԱՐԵՐԵԿՈՑԹ

Ֆ. Կ. Խաչի Անիէռ Պուա Քոլոմպի Մասնաճիւղին կողմէ

29 Ցունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, SALLE FOYER SOCIALISTE, 149 bis Avenue d'Aargenteuil, Անիէռ։ *Կը ներկայացուի «ՂԱՐԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ» (օփերէթ 5 արար) Ալֆրէտիի սիրոյներու խումբին կողմէ։ Ճոխ պիւֆէ։ Կը նուագէ* CARIO CANTI *նուագախումբը։*

Մուտք 5 ֆրանք, անդորճներու 3, փոքրիկներու 1 ֆրանք։

Թատերական ներկայացում Վիէննի մէջ

Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՎԻԷՆԻ Մ.ՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

30 Ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Ռ. Ա. Ակումբին մէջ

Ղեկավարութեամբ Դերասան ԹՐԱԴՕՇԻ կը ներկայացուի

«ՄԵԼԻՔԻ ՅՂՋԻԿԸ»

Երգ, պար եւ Նուագ *Մուտք 5 եւ 4 ֆրանք*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՍԷՆ ԺԷՌՄԻ Հ.ՑԱՑ ԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ

կը ներկայացուի «ԿՈՌՆԱԿ»ը Մ. Պէշիկթաշլեանի «Արարատ» Թատերախումբին կողմէ, 29 Ցունուար Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Պ. Մ. Գասպարեանի սրահին մէջ։

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

ԼԻՈՆԻ ՄԱՑՐ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Հայ Հռոմէականներու Կաթող. Պատրիարք Գրիգոր - Պետրոս ԺԸ. Աղաճանեան Լիոնի կարտինալ Ժէռլիէի հրաւէրով հայկական ծէսով Հայրապետական Հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Լիոնի Ոսկի սրճանի յարակից Fourvière *Մայր եկեղեցիին մէջ, Կիրակի, 30 Ցունուար 1938 ժամը 10ին։ Լիոնի Ճիսուսեան հայրերը պիտի երգեն եկմալեանի քառաձայն պատարագը բուն հայկական եղանակով եւ երաժշտութեամբ։ Կը հրաւիրուի ամբողջ հայ գաղութը։*

Մեզի եղած խնդրանքներուն դոհացում տալու համար, կը խնդրուի «Գոյամարտ» օրացոյցի այն գործակալները որ չծախուած օրացոյց ունին, համին անմիջապէս վերադարձնել։ Ծախուած օրացոյցներու փոխարժէքը եւս չուտով փոխադրել հեռաւեալ հասցէին, Mr. G. Djarayan, 17 Rue des Petites Maries, Marseille։

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

Փոքրիկն Անժել Նիզամեանի (9 տարեկան) ձայնագրած երեք երգերը՝ « LE COUCOU » Գինն՝ 10 ՖՐԱՆՔ

Ստանալու համար դիմել Տիկին Նիզամեանի, 6, Rue Elysée des Beaux Arts, Paris (18), *կամ Հրանտ Սամուէլ դրատուն*, 51, Mr. le Prince, Paris (6)։

Վ. ԻՉԳԱԼԱՑԵԱՆ

ՓՈՐՁԱԳԷՏ - ՀԱՄԱՐԱԿԱԼ

Հաշիւներու արժանագրութիւն։ — Տուքերու յայտարարութիւն եւ գործերու հետապնդում։

Մեքենագրութիւն եւ բազմագրութիւն (duplicateur)

Ընդունելութեան ժամեր։ — Երկուշաբթի, Չորեքշաբթի եւ Հինգշաբթի ժամը 5էն 7, 18, Cité Trévise, Մէթրօ Cadet։

Երեքշաբթի, Ուրբաթ եւ Շաբաթ ժամը 5էն 7, 9, Rue Jouye - Rouve, Մէթրօ Belleville *եւ* Pyrénées

Հեռաձայն Mel. 50—09։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՑՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 57—22

Թոյլ գրամներու փոփոխութիւնս ջ'ընդ կը տրուին ամէն երկրի դրամ։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ՀԱՒ ԳԱՑՄԱՑՆԵՐ.

ԲԺԻՇԿ ՏՒՐ-ԳԱԻԻԹԵԱՆ

27 Avenue de Bellevue, Chaville

Աչքի, երախաներու եւ ներքին հիւանդութիւններ։

Կ'ընդունի առաւօտները 10—12 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Alimentation „TRÉVISE"

Իր անմահական սուրճով

Café "HAREM„

Ամէնէն ճոխ եւ աժան մթերանոց արեւելեան ընտիր նպարեղէններու

5 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ

Խանութպաններու համար սուրճի 16 Ֆր. քիլօ։ Ձերվակ պաճիր թիթեղով 11—14 Ֆր. քիլօ։ Ջրհեղեղ պատուէր, քաշքաշուկ եւ չոր մրգեղէններ անմրցելի գիներով, յանձնելի hors d'octroi։

Tél. Taitbout 40—63

30, Rue de Trévise Paris (9) Metro Cadet

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *գործ ներգաղթ հայ աղջիկներ (16—19 տարեկան) սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը 60 ֆրանք։ Նախ ամսեան իրենց ծնողքին հետ, Պ. Ա. Աշճեանի, 172 Fbg. St. Honoré Թել. Elysée 38—25։*

ՇԱՑԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑՐԸ

Ճաշարան Ֆլօրիան

1, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Մեծ Միշել

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ։

„ՇԻՐԱԿ„

Արեւելքի միակ իսկական օղին։ Անզուգական, Անմրցելի, Անխարդախ։ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած գուտ չամիչէ։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏՏԱՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՄԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ցունուար 1էն սկսեալ կրկնապատկած ենք մեր նոր արժեցուցածը անդրիպական, ֆրանսական եւ չեխոսլավակ բրդեղէններու, կօշիկներու, ձեռքսակներու, թրիքոթաժի, գուլպաներու եւ մանր ապրանքներ բացառապէս գեղչուած դիներով։

Կը յանձնարարենք Ձեզ օգտագործել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ձեր դրկակի ներքին Ամերիկայէն։

Փոխադրութեան կը դրկենք կերպասէ տոպրակներ եւ գիները։

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9e). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՃԱՇԵԼ ՄԱՔՈՒՐ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՃԱՄԲՈՎ

ԱՅՑԵԼԵՔ **Restaurant Diamantaire**

60 Rue Lafayette, Paris (9) *Մէթրօ* Cadet *եւ* Pelletier

Տէր եւ Տնօրէն ԱՐԱՄ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

(*Մեր Աբոամին*)

Ձեր պիտի գտնէք ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ։ Անարատ օդի՝ առատ ադանդերներով։ Մանագիտութիւնն է ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ ՄՔԷՐՄԱՆ պատրաստուած՝ կանանչ պղպեղով եւ լօլիկով, իսկ գառնուկի միսէ պատրաստուած մեր ՏԷՕՆՃԷ ՔԷՊԱՊով կրնաք վրդիլ փաթիլ բոլոր ճաշարանները։ Ձեզ կիրակի օրեր ԼԻՄՃԷ ԳԱՍԱՑԻՆ եւ սեր։ Ամէն երեկոյ արեւելեան ընտիր նուագ դեկավարութեամբ Պ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ ՋԱՃԻՐԼ հանդիսական մթնոլորտ եւ ինչպէի ժամադրավայր։ Մեկ այցելութիւն բաւական է մեր տեսական յաճախորդը դառնալու համար։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—09

Կը սեպանձնէ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն երաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթերալիզացիոն օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դատերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու գասախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Փաղոցային արկածներու եւ արտադրական չքաւորներու կուտայ կանխավճար առանց տոկոսի եւ մէջնորդէ քի։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 եւ 3—7։

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Թրքահայ եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ընդհ. երկիրները	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԿԻՐԱԿԻ
30
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
30 JANVIER
1938

14e Année No. 3642 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԿՈՒ ԿՆՏՆՏՈՑՈՎ ՍԱՂ ՉԻ ՆՈՒԱԳՈՒԻՐ...

Պալքանեան Ուխտի խորհրդաժողովը, ինչպէս հաղորդեցինք երէկ, տեղի պիտի ունենայ 15 փետրուարին, Ենկիւրիի մէջ։

Որ եւ է տեղեկութիւն հրատարակուած չէ օրակարգի մասին։ Չարկ ալ չկայ։ Ըստ երեւոյթին՝ պարբերական հանդիպում մըն է։ Իրականին մէջ, սակայն, Պալքանեան Ուխտի չորս պետութիւններով եւ նպատակներով, որոնք ո՛չ այդ «Ուխտ»էն կը բխին, եւ ո՛չ ալ «Պալքանեան» են։

Կասկած չկայ, որ խորհրդաժողովը պիտի սկսի հանդիսաւոր դիմաւորումներով ու պիտի փակուի խանդավառ ճառերով։ Ու Ենկիւրին, որ երբեք առիթ չի փախցներ ցոյցեր սարքելու, կրկին պիտի ելլէ – ինչո՞ւ երկրէն ներս ու երկրէն դուրս տպաւորութիւններ թողելու ցանկութեամբ։

Աւելորդ է ըսել, որ Պալքանեան Ուխտը ընդհանրապէս, ու յատկապէս խորհրդաժողովը մասնաւորապէս՝ մեզ կը հետաքրքրեն միայն այն չափով, ինչ չափով որ անոնք կապուած են Թուրքիոյ։

Ու ճիշդ ասոր համար ալ՝ բացառապէս հետաքրքրական է փետրուար 15ի հանդիպումը։

Ուխտին պատմութիւնը ծանօթ է։ Անոր առանցքը եղաւ Թուրքիան։ Իսկ մղիչ ազդակը՝ վերաքննական ձգտումը, որ տարիներ առաջ սկսած էր երեւան գալ պարտաճանչներուն մօտ։

Այսօր այդ չարժառիթը գոյութիւն չունի։

Գոյութիւն չունի նաեւ հին ճակատը։ Իրենք՝ յաղթականներն են որ ճակատ ճակատի են այլեւս։

Ու քաղաքական կեանքի մէջ, վերջնապէս զադրած են գոյութիւն ունենալէ երկու հիմնական առանձնադրութիւնները,— հաշտութեան դաշնագիրներու պահպանում եւ հաւաքական ապահովութիւն։

Ուշադրութեան յանձնեցինք այս պարագան, որովհետեւ Պալքանեան Ուխտը իր ծնունդն ու գոյութիւնը կը պարտէր մասնաւորապէս այդ առանձնադրութիւններուն։

Պերլին - Հռոմ – Թոքիօ առանցքը հիմնովին քանդեց այդ պատնէշը։ Աւելին,– յամառ ու աննահանջ թափանցումով մը, նոյն այդ առանցքը, իր չղթային օղակեց Ռումանիան, իր սառե – րին տակ քաշելէ վերջ Եուկոսլաւիան։

Դերքերու այս նոր ճշդումէն վերջ, միամտութիւն կ'ըլլար, անշուշտ, խորհիլ թէ Պալքանեան Ուխտը գոյութեան հիմք եւ հաւաքարար հետապնդելիք նպատակ ունի։ Մանաւանդ որ, նոյն այդ ուխտը, իրրեւ անմիջական կամ սահմանակցային նպատակ՝ կը ձգտէր Պուլկարիան անխլիրտ պահելու, իսկ այսօր Եուկոսլաւիա Պուլկարիոյ հետ աւելի սերտօրէն կապուած է, քան իր Պալքանեան երեք զինակիցներէն որ եւ է մէկուն հետ ...

Այս պայմաններուն մէջ, հասկնալի է, անշուշտ, որ Ենկիւրիի յառաջիկայ խորհրդաժողովը իր օրակարգին վրայ չի կրնար ուրանձնել հարց մը, որ՝ քաղաքական գետնի վրայ՝ միաւեսակ ձեւով չահագրգռէ նոյն այդ ուխտին պետութիւնները։ Ինքը՝ Ուխտը, առկախ գուցատախտակ մըն է այլեւս։ Նոր խմորումներուն կամ նոր դերքերու ճշդումին ծառայեցնելու համար է, որ դեռ կը շարունակեն, փոխադարձ լուռ համաձայնութեամբ, առենը մէկ մայրաքաղաք մայրաքաղաք պտտցնել՝ զայն տալով իրենց արտաքին նախարարներուն կամ վարչապետներուն ձեռքը։

Առեն մը զայն պտոցուցին ԵՓթիչ, Թիթուլէսքու, Ր. Աբաս եւ վէնիզէլոսն ու Քոնտիլիսը։ ԵՓթիչը ինկաւ՝ իբեն հետ տանելով նաեւ իր Ֆրանսասէր քաղաքականութիւնը։ Դէպքերն աւելցին նաեւ ոչ միայն միշտ Մառիանի թեւը մտած Թիթուլէսքուն, այլեւ՝ իր յաջորդը։ Իսկ Կոկան՝ գահակալին բացորոշ ու վճռական կարգադրութեամբը, իշխանութեան եկաւ՝ իր ձեռքը երկարելով Պերլինի եւ Հռոմի։ Ճիշդ է որ Ծունաստան դեռ կ'օրօրուի իր ջուրերուն պէս ու իր ջուրերու պատճառաւ, բայց, իր իրաւակարգն ու Մեթաքսասի տրամադրութիւնները կը վկայեն թէ այդ երկիրը եւս տրամադիր չէ նախկին չափերէն քալելու։

Ենկիւրիի մէջ, ուրեմն, խորհրդաժողով պիտի դումարեն «զինակիցներ», որոնք, ինչպէս կ'ըսէինք, ոչ միայն նախկին միութենական առաջադրութիւնները չունին, այլ, ընդհակառակն, արդէն իսկ հաստատած են կապեր՝ կամ ճշդած են դիրքեր, որոնք անկախ – րելի կը դարձնեն գործակցութիւն մը քաղաքական թէ զինուորական գետնի վրայ։

Եւ, սակայն, փետրուար 15ի հանդիպումը պիտի ծառայէ, ապահովաբար, նոր գետիններու պատրաստութեան։ Աւելի քան տարի մըն է, որ Ենկիւրիի եւ Պելկրատ կը խօսին իրարու հետ Հռոմի յուշարարութեամբ։ Պուքրէշ խորհրդաժողովին պիտի երթայ, անտարակոյս, մրեւնոյն ազդիւրէն ջուր առած։ Եւ, հաւանաբար, Եուկոսլաւիոյ եւ Ռումանիոյ ներկայացուցիչները պիտի աշխատին Թուրքիան եւս տրամադիր դարձնել դէպի Հռոմ - Պերլին առանցքը։ Ու հոս է, կը խորհինք, Պալքանեան Ուխտի յառաջիկայ խորհրդաժողովին կարեւորութիւնը։ Ուրիշ խօսքով՝ այն հակադիր ճամբաները, որոնց միջեւ կանգնած է Թուրքիան։ Անգլիա Չէչմէ է։ Իտալիան՝ Երկուստանիներու վրայ։ Իսկ Հռոմ - Պերլին առանցքը՝ Քոնսթանցա է իջած։

Թերեւս կանխահաս է ըսել թէ «վերմակի մասին է» պայքարը։ Բայց, երկու զօրաւոր օդակներ օր օրի կը սեղմուին Թուրքիոյ շուրջ ու ան, հարկադրաբար, ստիպուած է հակիլ կողմերէն մէ – կուն կամ միւսին։

Որովհետեւ, Ենկիւրին, ալաթուրքա ըլլայ թէ ալաֆրանգա, անկարող էայլեւս երկու կնտնտոցով սազ նուագել ...

Կ. Ղ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՁԱ՛ՆՐ Է ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԸ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԻ ՅՕԳԵՊԻՆԴ

Միացեալ - Նահանգներու նախագահը, Ռուզվելթ, պատգամագիր մը ղրկեցի ամերիկեան ծերակոյտին՝ պահանջելէ հսկել երկրին պաշտպանութեան վրայ, պաշտպանել Միացեալ - Նահանգներու շահերը աշխարհի ո՛ր ծայրին վրայ որ ըլլան,— այդ նպատակով առաջարկեց զօրացնել եւ աւելցնել ազգային պաշտպանութեան ուժերը։

Պատգամագիրը կ'ըսէ ։—

« Իրրեւ խաղաղասէր պետութիւն, չենք ուզեր հրաժարիլ եւ պիտի երբեք չհրաժարինք մեր ճիգերէն, որոնց նպատակն է համաձայնութեան մը գալ բոլոր պետութիւններուն հետ՝ ապահովելու համար սպառազինութիւն - ները, խափանելու համար ամէն յարձակողական ձեռնարկ, բայց եւ այնպէս, մինչեւ նման համաձայնութեան մը կնքումը, պարտաւոր ենք մտածել մեր երկրին ապահովութեան մասին ։

Մեծ ցաւով է որ ձեզի կը հաղորդեմ թէ ներկայիս ամէն երկիր սպառազինումը յառաջ կը տանի աննախընթաց եւ խուճապային արագութեամբ մը ։ Աչխարհի բնակչութեան մէկ քառորդը կը տառապի անդորմ կռիւներու հետեւանքով ։ Քաղաքներու բնակիչները, հարկադրուելով լքել իրենց տուները, խոյս կուտան դէպի ապահով վայրեր, մինչ օդանաւերը կը հալածեն զանոնք անխնայ ։

Եւ համաչխարհային քաղաքական կացութիւնը այնքան պրկուած է այս միջոցիս , որ ծանրակչիռ մթնոլորտ մըն է ստեղծուած ։

Այս իսկ պատճառով, որուն իրրեւ հետեւանք՝ այլ պետութիւններ կ'ապելցնեն իրենց նաւային եւ օդային սպառազինումը այնպիսի համեմատութեամբ մը, որ վտանգ մը կը կազմէ խաղաղութեան համար, Միացեալ Նահանգներ կը պահանջեմ յատկացումներ վարկեր բանալ ազգային պաշտպանութեան համար »։

Նախագահին պահանջած յատկացումային վարկերը կը նախատեսեն.

Ա.— 8 միլիոն 800,000 տոլար օդային սպառազինութեան համար։

Բ.— 450,000 տոլար ի պէտս պահեստի բանակին։

Գ.— Վեց միլիոն 80,000 տոլար ճարտարարուեստական զօրաշարժի պատրաստութեան համար ։

Դ.— երկու միլիոն տոլար ռազմանիւթի պատրաստութեան համար ։

Ե.— Հարիւրին քան յատկացում նաւային շինութեանց յատկացուած վարկերու ։

Զ.— Անհրաժեշտ ծախքերը երկու զրահաւորի եւ երկու յածանաւի շինութեան համար ։

Է.— 15 միլիոն տոլար նորատիպ մարտանաւերու շինութեան համար ։

Չինաստան օգնութիւն կ'ուզէ.— Ազգաժողովը ականջ կը գոցէ

Չին եւ ճափոնական վէճը ժընեւի մէջ քննութեան առնուած միջոցին, չինական ներկայացուցիչը առաջարկեց պետութեանց՝ ոչ հաւաքարար, զէթ մասնակի քայլեր առնել ընդդէմ ճափոնի։ Նախ պահանջեց պատժամիջոցներ ձեռք առնել,— մերժեցին։ Ետոյ նիւթական եւ ելմտական օգնութիւն ուզեց, — ոգեմտնիւթ, ուտեստ, դրամ։ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները ընդդիմացան առաջին առաջարկին, իսկ գալով երկրորդ առաջարկին՝ նախ ուզեցին սառնալ Միացեալ - Նահանգներու նախագահին կարծիքը, որ կը հասնի վաղը։ Մինչ այդ, ժընեւի հրաւիրեցին Գեռնի ամերիկեան դեսպանը, միաժամանակ հեռագրով խորհրդակցութիւն կատարեցին Փարիզի եւ Լոնտոնի հետ։ Գեռնի ամերիկեան դեսպանն ալ ջրահանդ պիտի ուղէ Նիւ - Եորքէն, մեծ պետութեանց կողմէ միասնաբար քայլ մը առնելու համար ճափոնի դէմ, տրնտեսական կամ ելմտական,— Տէյլոս առաջարկեց իրենց որոշումներուն մէջ չդնել որ եւ է բան, որ գրգռէ ճափոնը եւ աւելի յարձակողական դարձնէ ճափոնի համակիր կառավարութիւնները ։

Զօր. Մեթաքսաս դիկտատուրա՞ պիտի հաստատէ

Աթէնքէն հասած հեռագիրները կը հաստատեն որ վարչապետ Զօր. Մեթաքսաս տրակոնական միջոցներու կը դիմէ արմատէն քանդելու համար ընդդիմադիրներուն օջախը։ Կարդ մը չրջանակներ վախ կը յայտնեն որ Մեթաքսաս դիկտատուրա կը հաստատէ։ Ընդդիմադիր բոլոր երեսփոխանները ձերբակալուած եւ աքսորուած են հեռաւոր կղզիներ, ուր հսկողութեան տակ պիտի պահուին, — յիշենք Սոֆուլիսը (ազատականներու պետը), Թէոտոքիս (աղգայնական միապետականներու պետը), Քաֆանտարիս (յառաջդիմական - ներու պետը), Միխալաքոփուլոս (անկախ հանրապետականներու պետը)։

Աթէնքի թերթերը հետեւեալ լուսաբանութիւնը կուտան՝ բացատրելու համար այս խստութիւնները.—

Վարչապետին նոր քաղաքականութիւնը ըմբռնելու համար՝ պէտք է նայ երթալ մինչեւ օգոստոս 1936։ Զօր. Մեթաքսաս տեսաւ որ երկիրը կը գտնուի ընդհ. գործադուլի մը վտանգին առջեւ։ Խափանելու համար այդ վտանգը՝ լուծեց խորհրդարանը, պատերազմական վիճակ յայտարարեց եւ խիստ զրաքննութիւն մը հաստատեց։ Այլեւս չվերահաստատուեցան այդ իրաւունքները ։

Ընդդիմադիր կուսակցութեանց պետերը, անցեալ օր, հաւաքարար յայտարարութիւն մը հրատարակելով բողոքեցին յանուն բռնաբարուած իրաւունքներուն, խստիւ քննադատեցին Զօր. Մեթաքսասը եւ կոչ ուղղեցին ժողովուրդին որ ոտքի կանգնի տիրանալու համար իր իրաւունքներուն ։

Զօր. Մեթաքսաս պատասխանեց՝ աքսորելով ընդդիմադիրները։ Այս առթիւ, յանուն կառավարութեան, յայտարարութիւն մըն ալ ղրկեց մամուլին...

« Անոնք որ երբեք չհասկցան թէ ինչ է համագործակցութիւնը, անոնք որ երբեք չյաջողեցան այնքան ուժ ունենալ որ կարենային կառավարութիւն մը կազմել, հիմա միացեր են իրարու հետ որպէսզի քանդեն եղածը։ Մեթաքսասի տիրակալ կառավարութիւնը կը մտնէ խստութեանց նոր շրջանի մը մէջ, որ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍՈՒՐԲԷՆ ՄԻՆԱՉԵԱՆ ՃՊՈՏ...

Հոգիս փոթորկա՛ծ է տարօրէն կերպով։ Ու մրրիկ մը, թեւերը տարածած, երակներուս մէջ ռազմերգ, մեղեդի ու սէրբհնատ կ'երգէ...

Առջի իրիկուն ուխտի գացինք Մոնմորանսի։ Գացինք, երկիւղա՛ծ, մեր մարտիկ ու վեթերան ընկերներուն անշուշտ հոգիները հաղորդութեան։ Տխուր էր ու վսեմ պահը։ Էութիւնս լեցուեցաւ սարսուռով եւ հպարտութեամբ։ Կանգնած իրենց միջեւ, այդ սրբազան պահուն, ես ի՛մ մէջ զգացի բոլորը անխտիր, — անոնք որ իրենց նայուածքներովը կայծեր, կամ իրենց բառերովը նետեր դրին մեր պատմութեան վերջին յիսնամեակին ու «վառեցին խարոյկը»։ Հայ Բազուկը ու Հայ Խօսքը ի՛նչբան ներդաշնակ էին հոն ու ի՛նչբան խօսուն։ Հա՛րկ է որ գրեմ։ Հա՛րկ է որ պարպեմ փոթորիկը, որ դեռ կը խռովէ Էութիւնս ամբողջ եւ որ կ'երգէ մէջս երգը Պայֆարին ...

×

Յաջորդ առաւօտ, մեր խմբագրապետը հրաւիրատոմս մը յանձնեց ինձ՝ Հայկական պատարագին՝ *Յառաջը* ներկայացնելու համար։

Մատղէնի եկեղեցւոյ կամարներուն տակ, ուր Աստուած կ'իջնէ, իջած չէր, անշուշտ, նախորդ գիշերուան յաղթերգող փաղանգը մեր։ Հոն խոյանիմ կար։ Հոս՝ պաշտամունք։ Բայց, հո՛ն թէ հոս՝ Հաւատքը կար։ «Հաւատամք ի մի Աստուած »,— լսեցինք հոս։ «Մեզ վարանումներ չեն հարկաւոր, այլ՝ հաւատ» — կը պատգամէր գիշերը մեզ՝ Քրիստափոր ։

Եւ, վերջապէս, հոն ռազմերգ կար։ Հոս՝ մեղեդի։ Մեղեդի՞ն մեր առաքելական եկեղեցւոյ,— ինքնիրեն, հաղորդուածներուս մէջ, վերացնող ու, երբ կ'ուզէի, անփոխարինելի ... ։

Պահը վսեմ էր նաեւ հոս։ «Հայաստանի յաղթանակը այնքան մեծ եղաւ, որքան տառապանքը »— կ'ըսէր Նորբ Տարի քարոզիչը։ Ցաւ ու ցրիւ, հալածական, անխարիսխ, հազար հեղ կոտորակուած թէեւ՝ մեր ցեղին ընդդիմերէն բխող հաւատքի երգը, մեր պատմութիւնն ու մեր հոգին տարածեց պաշտօնական Ցրաճսային առջեւ։ Առջի գիշերուանը մեր սուրին յաղթանակն էր։ Ասիկա՝ մեր խաչին ։

×

Շուիէցի սրահն ենք։ գացեր էի վայելելու մեր *վերթիւոզը* , — առանց լսած ըլլալու զայն, բայց շատ լսած ըլլալով իր մասին ։

Ո՛չ սուր ունէր Ազազարեան, ո՛չ ալ խաչ։ Բայց, ինչ որ կար իր մօտ՝ մէկն էր այն ալիբիներէն, որուն համբոյրութեան — ծովո՛ւն — հայ ժողովուրդ անունը կուտան։ Առտուն, եկեղեցիին մէջ, ունկնդիր Ցրանսայի առջեւ նկարագրուած ջարդերուն մրնացորդաց մը ինք ալ՝ իր սերունդին նման։ Բայց «իր տառապանքին չափ մեծ՝ իր յաղթանակը»՝ կեանքին վրայ ։

Իր ջութակը ոչ նետ ունէր, ոչ ալ խօսք։ Թրթռումնե՞ր միայն,— երբեմն խորունկ, երբեմն մեղմ, երբեմն ժպտուն, երբեմն խռովիչ, բայց միշտ տիրական։

Հայ Բազուկէն ու Մտէն, եւ հայ Հաւատքէն յետոյ, պահն էր հայ Հոգիին։

Կամ՝ սուրին ու խաչին յաղթանակներէն վերջ՝ յաղթանակը հայ եպտռնի ...

ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀԵՏ

Նախապէս տրուած ժամադրութեան մը համաձայն, ուրբաթ օր «Յառաջ»ի կողմէ այցելեցի հայ հռոմէականներու կաթողիկոս-պատրիարք դեր։ Աղաջանեանին, Օթէլ Լիւթէսիա, ուր իջեւանած է։ Շատ սիրալիր կերպով ընդունեց զիս ու, մտերմիկ խօսակցութենէ մը վերջ, անցայ հարցումներուս ։

— Որոշ հրաւէրո՞վ մը այցելեցիք Փարիզ, թէ ձեր ցանկութեամբ ։

— Ո՛չ։ իմ այցելութիւնը որ եւ է պաշտօնական հանգամանք չունի։ Բայց, Ֆրանսական իշխանութիւնը տեղեկանալով Փարիզ այցելելու որոշումիս, հռոմի իր դեսպանին միջոցաւ ինձ հաղորդեց թէ տրամադրած է մասնաւոր վագոն մը։ Պ. Թէասն, յանուն Ֆրանսական պետութեան դիմաւորեց կայարանը, յայտնելով թէ Ֆրանսական կառավարութեան հիւրն ենք։

— Որ եւ է չփոյմ ունեցա՞ք պետական անձերու հետ ։

— Շաբաթ օր այցելեցի արտաքին նախարար Պ. Տէլպոսի, որ շատ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ ։

— Անտարակոյս խօսք անցաւ նաեւ գոնէ Ֆրանսայի հայ գաղութի մասին։ կարելի՞ էր դիտնալ թէ ի՞նչ է իրենց տրամադրութիւնն ու տպաւորութիւնները ։

— Շա՛տ լաւ։ Թէ՛ Պ. նախարարին եւ թէ ուրիշ պետական ու կրօնական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու յայտնեցի թէ Փարիզի մէջ մենք անցեալին մէջ ունեցած ենք ընտրեալ գաղութ մը եւ թէ այժմ Ֆրանսայի մէջ կ'ապրին հոծ թիւով մեր ազգակիցներէն։ կարեւնալը եւ Պ. նախարարը ինձ յայտնեցին իրենց համակրանքը ոչ միայն Ֆրանսայի գաղութին, այլեւ ամբողջ հայ ազգի նկատմամբ։ Նոյնիսկ, Պ. Տէլպոս իր ջերմ յայտարարութեան մէջ չմոռցաւ ըսել ինձ թէ իր համակրանքը կը տարածուի բովանդակ հայութեան՝ «ինչպէս գուք չեչտեցիք» աւելցնելով, ակնարկելով իմ այն կրկնակի յայտարարութեանս թէ ըլլալով հանգերձ հայ կաթոլիկներու կաթողիկոս, իմ խնդրանքներս կը վերաբերին ամբողջ հայ ժողովուրդին ։

— Ի՞նչ տպաւորութիւն ունիք Փարիզահայ գաղութէն ։

— Շատ, չա՛տ լաւ։ Մանաւանդ երէկուան ընդունելութենէն՝ Սէվրի Մուրատեան վարժարանին մէջ, ուր կը տիրէր հայ չունչը եւ հայ ոգին ։

— Այդ ընդունելութեան առիթով ձեր խօսած ճառը չափազանց յուսադրիչ էր մեր ժողովուրդի ապագայի մասին։ Կը թուի թէ գոնէ փոքրիկ յոյսերու աւետիսներ ունիք ։

Կը ժպտի։ Կը խորհի երկվայրկեան մը։

— Գիտէք, կը յարէ, ես դեռ նոր մըն եմ աթոռիս վրայ։ Առ այժմ բաւարարուինք ըսելով որ հայ դատը՝ իրրեւ արդար դատ մը՝ կը հաւատանք թէ անպայման կը յաղթանակէ ։

— Մտադի՞ր էք ուրիշ վայրեր այցելելու ։

— Կը մեկնիմ, ինչպէս դիտէք, Սուրիա։ Ասկէ կ'անցնիմ Լիբան՝ վաղն իսկ։ Հոն, տեղւոյն կարճինալ Թէոտիեի հրաւէրով կը մնամ երկու օր ու կը պատարագեմ։ Ետոյ Մարսէյլ։ Մարսէյլէն , երեքշաբթի, Ազէքսանդրիոյ վրայով կ'անցնիմ Սուրիա ։— Վ.

Ալեքսանտրէթի հարցին մասին, Ազգաժողովը լսեց Տէլպոսի եւ Թուրքիոյ ներկայացուցիչին տեսակէտները, ինչպէս նաեւ ընտրական յանձնաժողովին նախագահը, յետոյ պաշտօն տուաւ ընտրական յանձնաժողովի նախագահին, օժանդակ ունենալով Թուրք եւ Ֆրանսացի մէկ - մէկ փորձագէտ, քննել այն քանի մը փոփոխութիւնները, որոնք պիտի կատարուին քննիչ յանձնաժողովին ներկայացուցած բնագրին մէջ։ Ալեքսանտրէթի ընտրութեանց Թուականը կը մնայ անփոփոխ ,— 15 ապրիլ ։

1917), այս շրջանին մէջ 58 «որս» ու-նեցաւ, «որսի տրոյց» մեծաքանակ տառ-մամբ։ Ընդհանրապէս 2. Յունուար 1917-ի համարը կը նկատուի ամենէն հարուստ թիւով որսերու համարը։ Ամենէն շատ որսերը ունեցող թերթերն են «Ժամանակ» (6), «Ազատամարտ» (5), «Ազգ» (4), «Ազատ Խօսք» (4), «Ազգ» (3), «Ազատ Օր» (3), «Ազատ Խօսք» (3), «Ազատ Օր» (3), «Ազատ Խօսք» (3), «Ազատ Օր» (3), «Ազատ Խօսք

ԲԱՂԱՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՔԻԱԹԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆԴԵՍԱՅԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

»»» ՀՀՀ «««

Զատկական միջոցառումներ ամե - նուրեք։ Ամեն տեղ ուր կը գտնուի հայ ընկերակցութիւն, ան կը պատրաստէ զատկական հանդէս մը։ Ընդհանրապէս զատկուան առաջին օրը կը տրուի ներկայացում։ Ներկայացումներ կը տրուին նաեւ զատկուան երկրորդ եւ երրորդ օրերուն։ Ներկայացումներուն կը մասնակցին ոչ միայն ընկերակցութեան անդամները, այլ նաեւ ուրիշ հայեր։ Ներկայացումներուն կը մասնակցին նաեւ տեղւոյն ազգային իշխանութիւնները։ Ներկայացումներուն կը ներկայանան նաեւ տեղւոյն օտարազգի իշխանութիւնները։ Ներկայացումներուն կը ներկայանան նաեւ տեղւոյն օտարազգի իշխանութիւնները։ Ներկայացումներուն կը ներկայանան նաեւ տեղւոյն օտարազգի իշխանութիւնները։

— Ո՛չտա՛ւ, իմ ծուխդ ալ եղ - ա՛ւ, ես կ՚ըսեմ ան ալ կ՚ըսէ, ինչ կ՚ըսէ ան ալ կ՚ըսէ ես ալ կ՚ըսեմ

անխնայ պիտի գործէ ընդդէմ անոնց որ կը փորձեն խանգարել երկրին խաղաղութիւնը »։

Զրոյց կը շրջի թէ բանակը չարժման մէջ դրուած է ամէն կողմ ։

Միւս կողմէ, Հավասի Թղթակիցը կը հաղորդէ թէ քաղաքական որ եւ է փոփոխութիւն տեղի չէ ունեցած Ցունաստանի մէջ։ Այսուհանդերձ կը հաստատէ որ բազմաթիւ քաղաքական դէմքեր աքսորուած են դէպի կղզիները։ Բայց ձերբակալուած չեն Սոֆուլիսը, Թէոտոքիսը, Միխալաքոփուլոսը, Փափանդրէուն ։

Զուիցերիա պատած է Ազգաժողովէն

« Էօվռ»ի խմբագիրներէն Տիկին Ժընըվիեւ Թապուի, որ ժընեւ գացած է ներկայ ըլլալու համար Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի նիստերուն, արձագանգ կուտայ բանակցութեան մը, զոր կը կատարէ Տէլպոս Զուիցերիոյ կառավարութեան պետին՝ Մոթայի մօտ ։

Մոթայի կառավարութիւնը կը փափաքի վերադառնել նախապատերազմեան իր չէզոքութիւնը, — այնպէս կը դգայ թէ Ազգաժողովը ծանր նստած է իր կուրծքին վրայ։ Ֆրանսական դեսպանը, Ալֆան, բաւական աշխատած է համոզել զուիցերական կառավարութիւնը՝ մնալու համար Ազգաժողովին մէջ, եւ փարատելու համար Սպիտակ Երկրին (Զուիցերիոյ) վախերը՝ որոշ յանձնառութիւններու տակ մտնելով յանուն ֆրանսական կառավարութեան։ Կը թուի թէ Մոթա անդրդուելի մնաց։ Տէլպոս, չարունակելով խօսակցութիւնը Մոթայի հետ, յայտնեց թէ Ֆրանսա կը յօժարի որ Զուիցերիա վերադառնէ իր նախապատերազմեան չէզոքութիւնը, նոյնիսկ պատրաստ է երաշխաւորելու, որքան ալ Զուիցերիոյ քաշուելով Ազգաժողովէն՝ պիտի փոխուէր միջազգային կացութիւնը, բայց Ֆրանսա չի կրնար ընդունիլ որ Զուիցերիա, իր չէզոքութեան շնորհը ստանալով, քանդէ հաստատութիւնը որմէ կ'ուզէ հեռանալ դասալիքի պէս ։

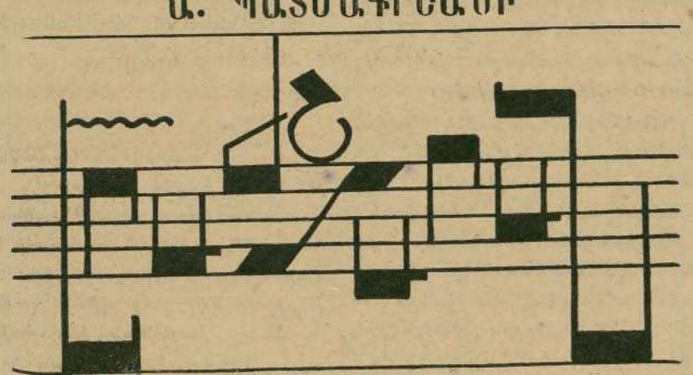
Ֆրանսերէն թերթը դիտել կուտայ որ Զուիցերիոյ այս ընթացքը կը զուգադիպի այն պահուն, երբ Ազգաժողովը կը զբաղի մէկ կողմէ Ազգերու Դաշինքին բարեփոխութեան հարցով (այդ նիստը կը բացուի վաղը), միւս կողմէ չինեւափոնական պատերազմը սահմանափակելու հարցով՝ օժանդակութեամբ մեծ պետութեանց ։

« Մաթէն »ի թղթակիցը, ընդհակառակն, կը պնդէ թէ Զուիցերիա կը պահանջէ, Ազգերու Դաշինքին մէջ ճշդուած դինուորական պատժամիջոցներուն իր մասնակցութիւնը բերելէ ազատ ըլլալով հանդերձ, ազատ ըլլալ նաեւ տնտեսական եւ ելմտական պարտադրութիւններէ, ինչ որ կը նշանակէ ոչինչով կապուիլ Ազգաժողովին ։

Ֆ. Հ. ԿԱՂՈՑՑ ՄԱՍՆԱՃԻւղի տարեկան հանդէսը
1938 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 20ԻՆ
կր խնդրուի չխաչաձեւել։

ՑԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿԻՆ
Հովանաւորութեամբ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
կիւակի, 13 Փետրուար, ժամը 16էն կէս գիշեր
AÉRO CLUB DE FRANCEի սրահներուն մէջ, 6 Rue Galilée
(Métro Boissière)
Օրքէսթրը Fernand Bouillon՝ *Աթրաքսիոն, պրիճ*
ՄՈՒՏՔ՝ 15 ֆրանք, *ուսանողներու՝* 10 ֆրանք

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ
Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ

ԶԱՑՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔԸ

Իր տեսակին մէջ առաջին այս ձեռնարկը կոչուած է երգ - երաժշտութեան դասաւանդութիւնը մեր վարժարաններու եւ մանկապարտէզներու մէջ դնելու բոլորովին նոր եւ արդիական հիմերու վրայ, պահելով միաժամանակ հայ տոհմիկ երգի ոգին ու ճաշակը ։

120է աւելի Ռիթմիքի, ձայնամարզի եւ լսողութեան վարժութիւններ ։

Բազմաթիւ մանկական եւ դպրոցական նոր երգեր ։ Ընդարձակ բացատրութիւններ դասատուներու համար ։ Օժանդակ ձեռնարկ նաեւ երգի, նուագի, հետեւողներու համար ։ Շքեղ եւ գեղարուեստական տպագրութիւն ։

Գինը 12 ֆրանք դպրոցներու համար (մեծաքանակ) 10 ֆրանք ։

Դիմել՝ Հրանտ Սամուէլ գրատունը, 51, Rue Mr. le Prince, Paris, խոկ արտասահմանէն՝ հեղինակին՝ A. Patmagrian, Communauté Armenienne, Alexandrie:

ՐԱՖՖԻ
Փարիզահայերու միակ վայելուչ ճաշարանը
Տնօրինութեամբ Մ. Գ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ
8, RUE MAUBEUGE Paris (9) *Մէթրօ* Cadetet le Peletier
Հոն պիտի գտնէք՝ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու հարուստ ճաշացուցակ մը, զմայլելի ժաքրութիւն եւ անթերի սպասարկութիւն, գոլսական օղի՝ եւ ձայնակից ձայնարանատիրոջ անվիճելի փորձառութեամբ։ Ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուի արահ. անհամեմատ մատչելի գիներով։
Շաբաթ եւ կիրակի երեկոները արեւելեան նուագ։

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibald
Ցունուար 27—2 Փետր.
երեկոյեան *ժամը* 8.30
Իսկ Չոր. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։
2 grands films
3 Jeunes Filles à la Page
et
Robin des Bois
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։
Նոյնով յայտարարութեանը բերողին կը տրուի 2 մատի սովորական զեղչուած գինով։

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ
Ղեկավար Տ. ՕՆՈՒՍԵԱՆ
15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine
Tél. Observatoire 13 - 45
Հեռաձայնել երեկոները 8էն վերջ
Հայկական, եւրոպական եւ կովկասեան եղանակներ։ Միակ նուագախումբը հաճելի դարձնելու համար ձեր հանդէսները, հարսնիքները եւ հաւաքոյթները ։

Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ
«ՀԱՄԱԶԱՍԿ» խումբի ժողովը՝ 30 ցունուար, կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, սովորական ֆաւաքատեղին։ Ներկայ պիտի ըլլայ *Ընկ. Կ. ՃԱՆԻԿԵԱՆ։*
«ՓԵՒԻ» խումբի ժողովը՝ 30 ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, սովորական ֆաւաքատեղին։ Ներկայ պիտի ըլլայ *Ընկ. Ա. ՔՒՕՒՆԷԱՆ։*
«ՎՐԷԺ» խումբի ժողովը՝ 30 ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, սովորական ֆաւաքատեղին։ Ներկայ պիտի ըլլայ *Ընկ. Ց. ՊԱԳԻՒՆԵԱՆ։*

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՑՔ
կազմակերպուած Խսի-լէ-Մուլինոյի Հ. Ց. Դ. «Մուրատ» խումբի կողմէ Սեպտեմբերի ՄՈՒՐԱՑԻ յիշատակին, 30 *Ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը* 3ին, *«Թրիմեան» սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Ցէֆանս, Խսի-լէ-Մուլինօ։ Մուտք 7 ֆրանք։*
Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ, Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ, եւ Վ. ՇԱՊԱՆԵԱՆ։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Հ. Ց. Դ. ՋԱՒԱԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՃՈՒԱՑՄԱՆ
12 *Փետրուար Շաբաթ երեկոյ ժամը* 9էն *մինչեւ լոյս ԹՐԻԱՆՕՆ ՏԱՆՍԻՆԿ մէջ* 25 Rue Edison (*Ռիւ Փօլ-Պէրի անկիւնը*)։
Հաճելի ժամանց եւ անակնկալներ։
Պիտի նուագէ ORCHESTRE MULLER
Մուտք՝ այբերու 6, *կիներու* 5 *ֆրանք*

Տոմսերը կը ծախուին 130 *րիւ Պուալօ՝ Հաբէլեանի ,* 150 *րիւ Պուալօ Հացագործեանի,* 70 *րիւ Փօլ Պէր տպարան, Փողհարեանի,* 77 *րիւ Ռապլէյ Միխաք Միրզէի,* 136 *րիւ Պուալօ սափրիչ Մոռեանի,* 64 *րիւ Մաղրնօ Աբային, դերձակ Մամճեանի եւ բոլոր ընկերներուն մօտ ։ Ինչպէս նաեւ կէնճեան նպարավաճառատունը* 45 *րիւ տը Պոնէլ ։*

ՐԱՖՖԻ *խմբակի դասախօսութիւնը* 1 *փետրուար երեքշաբթի երեկոյ ժամը* 9ին Café Grillon, 2 Carrefour de l'Odéon, *մէթրօ Օտէօն։ Կը խօսի Պ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ, Նիւթ՝ Հայ Գրականութիւն եւ Հայ Ցեղափոխութիւն։*

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
Նախագահութեամբ՝ Պ. ԼԵՒՈՆ ՓԱՇԱԼԵԱՆԻ
2 *Փետրուար, Շաբաթքշաբթի երեկոյ ժամը* 9ին, LE JOURNALի *սրահին մէջ,* 100 Rue Richelieu, *մէթրօ* Richelieu - Drouot *կամ* Bourse՝
Կը դասախօսէ ֆրանսերէն՝ Պ. Հ. ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ
Նիւթ ունենալով՝ «Հայաստանի տնտեսական զարգացումը»
(«Le developpement écononique de l'Arménie»)
Մուտք 2 *ֆրանք* *Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ*

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲԻ
Տարեկան պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ կիրակի 6 Փետրուար, ժամը 16էն *կէս գիշեր* FOYER RUSSEի *սրահին մէջ,* 26 Ave. de Tokio՝ *Գեղարուեստական բաժին, Ճաղ. Պիւֆէ,*
Մէթրօ Alma - Marceau *Մուտք՝* 8 *ֆրանք*

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ Աբթիսթիք Միութեան պարահանդէսը Ապրիլ 3ին։ *Չխաչաձեւել այդ թուականը։*

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կրընոպլի Հ. Ց. Դ. կոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Ցարութիւն Սուքիասեանի մահուան առթիւ, իր այրիին, քրոջ եւ քեռորդիներուն ։

×

Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Շահինեան, Այրի Տիկին Հռիփսիմէ Մկրտիչեան եւ զաւակը՝ Յակոբ, Այրի Տիկին Ագապի, Պ. Պ. Հայկազ եւ Կարապետ Գըլյսըբեան իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ Օ - ՂԻԿ ԿՏԻԿԵԱՆԻ, իր սիրելի ամուսնոյն՝ ՌՈՒԲԻՆ ԿՏԻԿԵԱՆԻ դառնադէպ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Ցունուար 16ին ինքնաչարժի արկածի մը հետեւանքով ։
Արժանիթէօյ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Յակիկ Տէօվլէթեան, Տէր եւ Տիկին Բիւզանդ Տէօվլէթեան, Պ. Պ. Յակիկ եւ Ալեհս Տէօվլէթեան, Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն Էլմոնէ Մոզդոսեան կը ծանուցանեն որ, այսօր, կիրակի առաւօտ Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ իրենց ծնողքին, եղբօր եւ հարսին, հանգուցեալ ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ՔՀՆՑ. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆի մահուան 5րդ. տարելիցին եւ իր կողակցին երիցուհի ԻՒՂԱՒԵՐ ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ ։ Կը հրաւիրուին իրենց յիշատակը յարգողները ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

Փոքրիկն ԱՆԺԵԼ ՆԻԶԱՄԵԱՆի (9 տարեկան) ձայնագրած երեք երգերը՝ « LE COUCOU »
ԳԻՆ՝ 10 ՖՐԱՆՔ
Սանանալու համար դիմել Տիկին Նիզամեանի, **6, Rue Elysée des Beaux Arts, Paris (18),** *կամ Հրանտ Սամուէլ գրատուն,* 51, Mr. le Prince, Paris (6) :

ՑՈՒՑԱԿ

ԼԱՒՆԱՒԱ, Գործ. — Լանգլ.	10:
ՍԻՆ ԺԵՐՄԷՆ ԱՆ ԼԻԵ, Տէմ. —	150:
ՆԻՍ, Վարժ. —	45:
ԹՈՒԼՄՆ, Կրէկ. —	75:
ԼԱ ՍԻՕՒԱ, Գործ. —	242:
ՊԷԼՄՈՆ ՇԱՎԱՆՈՋ, Ա. Մ. —	80:
ՍԻՆ ԹՐՕՓԷՋ, Զօր. —	45:
ՎԻԼՄՈՆՊԼԸ, Գուլ. —	120:
ՊՕՄՈՆ, Հ. Ս. —	150:
ՓԱՐԻԶ (20), Մ. Ա. —	40:
ՎԻԼՆ, Պ. Մ. —	150:
ԼԱ ՊՕՒՒԱ, Գաբա. —	75:
ՍԻՆ ՌԱՖԱԷԼ, Զիմ. —	150 :
ՄԱՐՍԷՅԼ, Հ. Մ. —	75:
ՊԱՄՐԱ, Ա. Մ. —	կէս անպլ. :
ՓՐԱԿԱ, Ս. Լ. —	202:
ՓԱՐԻԶ (19), Ժ. Գօլը —	70:

ՅՈՒՇԱԼՏԱՏ

Զ. Ո. Միութեան Վալանսի Մասնաճիւղի ընդհանուր անդամական ժողովը երեքշաբթի 1 *փետր., երեկոյեան ժամը* 8.30ին *իր սովորական հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն, չրջաբերականի ընթերցում եւ խիստ կարեւոր հարցեր։*

ՀԱՅԻՏԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ
ՏՈՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է
146 Rue Lafayette (Gare du Nord)
Թելէֆոն **Nord 84-04** (*անփոփոխ*)
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, *կիրակի եւ ուրբ օրեր ժամադրութեամբ*

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԾ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՑ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։
Ցաւուրտները ժամադրութեամբ։

ԲԺԻՇԿ ՏԷՐ-ԳԱԻԻԹԵԱՆ
27 Avenue de Bellevue, Chaville
Աչքի, երախաներու եւ ներքին հիւանդութիւններու
Կ'ընդունի առաւօտները 10—12 *եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։*

ԿՈՒՍՈՒԻՆ *գործ նորոգող հայ աղջիկներ* (16—19 տարեկան) *սկզբնաւորութեան՝ շաբաթը* 60 *ֆրանք։ Կրնան յանձնուիլ իրենց ծնողքին հետ, Պ. Ա. Աշճեանի,* 172 Fbg. St. Honoré, *Թել.* Elysée 38—25։

ՀԱՑԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ
Ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
31, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ ։

“ ՇԻՐԱԿ ”
Արեւելքի միակ իսկական օղին է։ Անզուգական, անմրցելի, անխարդախ։ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած զուտ չամիչի ողի։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ։

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարթէյլ, Tél. C.47-22 *եւ* C.74-51 Tél. Opéra 07-77 07-71
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։
Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու հատուկ ուշադրութիւն։ Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՕՀՆ

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—0
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, դաղութներու, արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն իրաւագէտ. ամէն տեսակ խնդիրներու։ Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթարլիզասիոն օրէնական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գաւառախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Փողոցային արկածներու ենթարկուած չքաւորներուն կուտայ կանխավճար առանց տոկոսի եւ միջնորդէքի։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—10 *եւ* 5—7։
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesme PARIS (13e) Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

RAKI «PHENIX» d'Alger
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՆԸ
ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ
75 տարիէ ի վեր սահեցուն կողմէ գնահատուած
ՐԱՔԻ ՓԷՆԻՔՍ
ԱՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՍՈՆԷ
PHENIX *օղին թորուած է մանուածր խնամքով եւ ան չի պարունակեր ոչ մի քիմիական նիւթ։ Իր կազդուրիչ եւ ախորժաբեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ։*
Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՓԷՆԻՔՍ օղին կը գերազանցէ ևրեւելեան ամէնէն լաւ օղիները։
ALBERT BACRI, Agent général
19Rue Turbigo, Paris (2e), Tél. Central 83-17
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—*Mre. Cotton. 68 Av. Galline. Villeurbanne (Lyon)*
Mr. Simondis, 33 cours Devellier, Marseille